

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי מספכת נדרים

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
לכמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר שמות כרך ד'
לפי ספר זוהר 10 כרכים (70 כרכים) עמודים קמ"א-ש
[מפרשת תרוימה דף קמט. עד פרשת ביי תשא דף קפז:]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויגמין כי כל דברי חז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמות המהרה"י לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעו"ם הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרוימה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפפצות אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם
ועד (תפוזי זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארזים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמנו הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

כָּלֵל, וּבשְׂבִילֵם חֲזַר חִירָם
 להודות לשלמה בכל דְּבָרָיו.
 שְׁלֹמֹה הִמְלִיךְ הַתְּבוּנָה וְהָיָה רוֹאֵה,
 שֶׁהָרִי אֶפְלוּ בְּאוֹתוֹ דוֹר, שֶׁהָיָה
 שְׁלֵם מִכָּל הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרִים, לֹא
 הָיָה רְצוֹן הִמְלִיךְ הָעֲלִיּוֹן שֶׁתִּגְלֶה
 חֻכְמָה כָּל כֶּף עַל יָדוֹ, (ולא התגלתה)
 שֶׁתִּגְלֶה תוֹרָה שֶׁהָיְתָה נִסְתָּרֶת
 בְּרֵאשׁוֹנָה, וּפְתַח לָהּ פְּתָחִים. וְאָף
 עַל גַּב שֶׁפְּתַח, הֵם נִסְתָּרִים, פָּרַט
 לְאוֹתָם חֻכְמִים שֶׁזָּכוּ וּמְגַמְּמִים
 בָּהֶם, וְלֹא יוֹדְעִים לִפְתַּח בָּהֶם פֶּה.
 וְהַדּוֹר הַזֶּה שָׂרְפִי שְׁמֵעוֹן שְׂרׁוּי
 בְּתוֹכוֹ, רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הוּא בְּשִׁבִיל רַבִּי שְׁמֵעוֹן,
 שִׁיתְּגַלוּ דְּבָרִים נִסְתָּרִים עַל יָדוֹ.
 אֲבָל תִּמְהַנֵּי עַל חֻכְמֵי הַדּוֹר אֵיךְ
 עוֹזְבִים אֶפְלוּ רַגַע אֶחָד מִלְּעַמֵּד
 לִפְנֵי רַבִּי שְׁמֵעוֹן לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה,
 בְּעוֹד שְׂרַפִּי שְׁמֵעוֹן עוֹמֵד בְּעוֹלָם,
 אֲבָל בַּדּוֹר הַזֶּה לֹא תִשְׁכַּח הַחֻכְמָה
 מִן הָעוֹלָם. אוֹי לַדּוֹר כִּשְׁהוּא
 יִסְתַּלַּק, וְהַחֻכְמִים יִתְמַעְטוּ,
 וְהַחֻכְמָה תִּשְׁתַּכַּח מֵהָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַדַּאי כֶּף הוּא,
 שֶׁהָרִי יוֹם אֶחָד הֵייתִי הוֹלֵךְ עִמּוֹ
 בַּדֶּרֶךְ, וּפְתַח פִּי בַּתּוֹרָה, וְרֵאִיתִי
 עֹמֵד עֲנָן נִעוֹץ מִמַּעַלָּה לְמַטָּה,
 וְזוֹהר אֶחָד זוֹהַר תוֹף הַעֲמוּד.
 פְּחַדְתִּי פָּחַד רַב וְאִמְרַתִּי: אֲשַׁרִּי
 הָאִישׁ שֶׁכֶּף הַזֶּדֶמָן לוֹ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה.

מַה כְּתוּב בְּמִשְׁנָה? (שמות לג) וְרָאָה
 כָּל הָעָם אֶת עֲמוּד הָעֲנָן עוֹמֵד פְּתַח
 הָאֹהֶל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ
 אִישׁ פְּתַח אֹהֶלוֹ. נֹאֵה הוּא לְמֹשֶׁה,
 שֶׁהוּא נִבְיָא נְאֻמָּן עֲלִיּוֹן עַל כָּל
 נְבִיאֵי הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ דוֹר שֶׁקִּבְּלוּ
 תּוֹרָה עַל הַר סִינַי וְרָאוּ כַּמָּה נְסִים
 וְכַמָּה גְבוּרוֹת בְּמִצְרַיִם וְעַל הַיָּם.
 אֲבָל כָּאֵן בַּדּוֹר הַזֶּה, הַזְּכוּת
 הָעֲלִיּוֹנָה שָׂרְפִי שְׁמֵעוֹן עֲשֶׂה -
 לְהֵרָאוֹת נְסִים עַל יָדוֹ.

אֲתֵהֲדֵר חִירָם לְאוֹדָאָה לְשֹׁלֹמֹה בְּכָל מְלוֹי.
 שְׁלֹמֹה מִלְכָּא, אִסְתַּפַּל וְהָיָה חָמִי, דְּהָא אֶפְלוּ
 בַּהֲהוּא דְרָא, דְּהָיָה שְׁלִים מִכָּל דְּרִין
 אַחֲרָנִין, לֹא הָיָה רְעוּתָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה,
 דִּיתְגְּלִי חֻכְמָה כָּל כֶּף עַל יָדֵיהּ, (נ"א ולא אתגליא)
 דְּאִתְגְּלִי אוֹרִייתָא דְּהָיָה סְתִימָא בְּקַדְמִיתָא,
 וּפְתַח לָהּ פְּתָחִין. וְאָף עַל גַּב דְּפְתַח, סְתִימִין
 אֵינּוּן, בַּר לְאֵינּוּן חֻכְמִין דִּזְכוּ, וּמִתְגַּמְּמִי
 בְּהוּ, וְלֹא יָדְעִי לְמִפְתַּח בְּהוּ פּוּמָא. וְדָרָא דָּא
 דְּרַבִּי שְׁמֵעוֹן שְׂרַיָא בְּגִינְיָה, רְעוּתָא דִּיקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּגִינְיָה דְּרַבִּי שְׁמֵעוֹן, דִּיתְגְּלִיין מְלִין
 סְתִימִין עַל יָדוּי.

אֲבָל תּוֹוֹהֵנָא עַל חֻכְמֵי דְרָא, הֵיךְ שֶׁבְּקִין
 אֶפְלוּ רַגַעֵא חָדָא, לְמִיָּקָם קָמִי דְרַבִּי
 שְׁמֵעוֹן לְמַלְעֵי בְּאוֹרִייתָא, בְּעוֹד דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן
 קָאִים בְּעֵלְמָא, אֲבָל בְּדָרָא דָּא לֹא יִתְנַשֵּׁי
 חֻכְמָתָא מֵעֵלְמָא, וְוִי לְדָרָא כַּד יִסְתַּלַּק אִיהוּ,
 וְחֻכְמִין יִתְמַעְטוּן, וְחֻכְמָתָא יִתְנַשֵּׁי מֵעֵלְמָא.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַדַּאי הָכִי אִיהוּ, דְּהָא יוּמָא
 חַד הוּינָא אֲזִיל עֲמִיָּה בְּאַרְחָא, וּפְתַח
 פּוּמִיָּה בְּאוֹרִייתָא, וְחֻמִּינָא עֲמוּדָא דְעֲנָנָא
 נְעִיץ מַעִילָא לְתַתָּא, וְחַד זִיְהָרָא זְהִיר גּוּ
 עֲמוּדָא. דְּחִילָנָא דְּחִילוֹ סָגִי אֲמִינָא זְפָאָה
 אִיהוּ בַר נֶשׁ, דְּהָכִי אֲזַדְמָן לִיָּה בְּהָאִי עֵלְמָא.

מַה פְּתִיב בֵּיָּה בְּמִשְׁנָה, (שמות לג) וְרָאָה כָּל הָעָם
 אֶת עֲמוּד הָעֲנָן עוֹמֵד פְּתַח הָאֹהֶל וְקָם כָּל
 הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פְּתַח אֹהֶלוֹ. יְאוֹת הוּא
 לְמֹשֶׁה, דְּאִיהוּ נְבִיאָה מְהִימָנָא עֲלָאָה עַל כָּל
 נְבִיאֵי עֵלְמָא, וְדָרָא הַהוּא דְּקִבְּלוּ אוֹרִייתָא עַל
 טוֹרָא דְּסִינַי, וְחָמוּ כַּמָּה נְסִין וְכַמָּה גְבוּרָאן
 בְּמִצְרַיִם וְעַל יָמָא. אֲבָל הָכָא בְּדָרָא דָּא,
 זְכוּתָא עֲלָאָה דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן קָא עֲבִיד,
 לְאַתְחַזָּאָה נְסִין עַל יָדוּי. (דף קמ"ט ע"ב).

וּתְבַלְתָּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תְּכַלֵּת מֵהָהוּא
מֵאוֹתוֹ דָּג שֶׁל יָם גִּינוֹסָר, שֶׁהוּא
בְּגוֹרְלוֹ שֶׁל זְבוּלוֹן, וְהִצְטַרֵף הַגּוֹן
הַזֶּה לְמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן שִׁירָאָה הַגּוֹן
הַזֶּה.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי
מִבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. הִרְקִיעַ
הַזֶּה נִבְרָא בְשָׁנִי, שֶׁהִמְצֵאָה הַזֶּה
הוּא מִצַּד הַשְּׂמָאל. וּבַיּוֹם הַשְּׁנִי
שֶׁהוּא צַד הַשְּׂמָאל, בּוֹ נִבְרָא
גִּיהֶנֶם שְׂיוֹצָא מֵתוֹךְ הַתּוֹף הָאֵשׁ
שֶׁל הַשְּׂמָאל, וּבַיּוֹם נִצְבַּע בּוֹ גּוֹן
תְּכַלֵּת, שֶׁהוּא פֶסַח הַדִּין.

וְנוֹטָר הַיּוֹם הַמַּיִם שֶׁהָיוּ מִצַּד
הַיָּמִין, וְאוֹתָם הַמַּיִם שֶׁהָיוּ מִצַּד
הַיָּמִין לֹא הִתְגַּלוּ אֶלָּא בַּיּוֹם שְׁנִי.
בַּיּוֹם שֶׁלֹּא הִתְגַּלָּה מַיִם, אֶלָּא
הִתְחַלֵּף, מִשּׁוּם שֶׁנִּכְלַל זֶה בְּזֶה
וְהִתְבַּסֵּם זֶה בְּזֶה. הָאוֹר שֶׁל הַיּוֹם
הִרְאֵשׁוֹן, הָאוֹר הִרְאֵשׁוֹן מִכָּל
שֵׁשֶׁת הָאוֹרוֹת הוּא. וְהָאוֹר הַזֶּה
הָיָה בְּצַד הָאֵשׁ, שְׂכַתוֹב (ישעיה י)
וְהָיָה אוֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְאוֹתוֹ
אוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל הָיָה מִצַּד הַיָּמִין,
נִכְלַל בְּאֵשׁ.

וְהַיּוֹם הִרְאֵשׁוֹן מֵאוֹתָם שֵׁשֶׁת
הַיָּמִים הוּא מַיִם, וְלֹא שֶׁמֶשׁ
מַעֲשֵׂה הַמַּיִם, אֶלָּא מַעֲשֵׂה הָאוֹר,
שֶׁהוּא מִצַּד הָאֵשׁ, שֶׁהוּא יוֹם שְׁנִי,
לְהִרְאוֹת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
בְּרָא אֶת הָעוֹלָם אֶלָּא עַל שְׁלוֹם,
וּבְכִדְרָף שְׁלוֹם הַכֹּל הָיָה. הַיּוֹם
הִרְאֵשׁוֹן, כֹּל מֵה שֶׁעָשָׂה, מִצַּד
חִבְרוֹ עָשָׂה. הַיּוֹם הַשְּׁנִי בְּצַד יוֹם
הִרְאֵשׁוֹן עָשָׂה אוֹתוֹ אֶמֶן וְשֶׁמֶשׁ
בֵּה, שֶׁכָּל אֶחָד שֶׁמֶשׁ בְּמַעֲשֵׂה
חִבְרוֹ, לְהִרְאוֹת שֶׁהַכֹּל נִכְלָלוּ זֶה
בְּזֶה. הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָיָה בְּצַד שֶׁל
שְׁנֵיהֶם, וּבּוֹ הָיָה אֲרַגְמָן, וְעַל זֶה
כְּתוּב כִּי טוֹב כִּי טוֹב פְּעַמַּיִם בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי.

תְּבַלְתָּ, זֶה הַיּוֹם הַשְּׁנִי, נִצְבַּע
בְּשָׁנֵי גֹנִיִּים - אָדָם וְשָׁחַר. וְתְּכַלֵּת

וּתְבַלְתָּ, (שמות כה) אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תְּכַלֵּת מֵהָהוּא
נוֹנָא דְיִמָּא דְגִינוֹסָר, דְּאִיהוּ בְּעַדְבֵיהּ
דְּזְבוּלוֹן. וְאַצְטַרֵף גּוֹנָא דָּא לְעוֹבְדָא
דְּמִשְׁכְּנָא לְאַתְחַזָּאָה הָאִי גּוֹן.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ
בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם.
הָאִי רְקִיעַ אֲתַבְרִי בְשָׁנִי, דְּעוֹבְדָא דָּא מִסְטָרָא
דְּשְׂמָאֲלָא אִיהוּ. וּבַיּוֹמָא תְנַיִנָא דְּאִיהוּ סְטָר
שְׂמָאֲלָא, אֲתַבְרִי בֵיה גִּיהֶנֶם, דְּאִיהוּ נְפִיק מִגּוֹ
הַתּוֹכָא דְנוֹרָא דְשְׂמָאֲלָא, וּבַיּוֹמָא אֲצַטְבַּע בְּה
גּוֹן תְּכַלָּא, דְּאִיהוּ כּוֹרְסֵיָא דְדִינָא.

וְנוֹטָר הָאִי יוֹמָא מַיִם דְּהוּוּ מִסְטָרָא דִימִינָא,
וְאִינוֹן מַיִם דְּהוּוּ מִסְטָרָא דִימִינָא, לָא
אֲתַגְלוּ אֶלָּא בַּיּוֹם שְׁנִי. בַּיּוֹמָא דִּילֵיהּ, לָא
אֲתַגְלִי מַיִם, אֶלָּא אֲתַחֲלַף, בְּגִין דְּאַתְכַּלִּיל דָּא
בְּדָא, וְאַתְבַּסֵּם דָּא בְּדָא. אוֹר דְּיוֹמָא קְדַמָּאָה,
נְהִירוֹ קְדַמָּאָה מִכָּל שִׁיתָא נְהוֹרִין אִיהוּ. וְהָאִי
אוֹר בְּסְטָרָא דְאֵשׁ הָוָה, דְּכַתִּיב, (ישעיה י) וְהָיָה
אוֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְהָהוּא אוֹר דִּישְׂרָאֵל
מִסְטָרָא דִימִינָא הָוָה, אֲתַכַּלִּיל בְּאֵשׁ.

וְיוֹמָא קְדַמָּאָה מֵאִינוֹן שִׁיתָא יוֹמִין, מַיִם אִיהוּ,
וְלֹא שֶׁמֶשׁ עוֹבְדָא דְמַיִם, אֶלָּא עוֹבְדָא
דְּאוֹר, דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְאֵשׁ, דְּאִיהוּ יוֹם שְׁנִי.
לְאַחַזָּאָה דְקוֹדְשָׁא בְרִין הוּא לָא בְּרָא עֲלֵמָא,
אֶלָּא עַל שְׁלוֹם, וּבְאַרְח שְׁלוֹם הָוָה כְּלָא. יוֹמָא
קְדַמָּאָה כֹּל מֵה דְעַבְד, מִסְטָרָא דְחִבְרִיהּ עַבְד.
יוֹמָא תְנַיִנָא בְּסְטָרָא דִיּוֹמָא קְדַמָּאָה עַבְד
הָהוּא אוֹמְנָא, וְשֶׁמֶשׁ בֵּה, דְּכָל חַד שֶׁמֶשׁ
בְּעוֹבְדָא דְחִבְרִיהּ, לְאַחַזָּאָה, דְּהָא אֲתַכַּלִּילוּ
דָּא בְּדָא. יוֹמָא תְלִיתָאָה, הָוָה בְּסְטָרָא
דְתַרוּוִיָּהּ, וּבֵיה הָוָה אֲרַגְמָן, וְעַל דָּא כְּתִיב,
כִּי טוֹב כִּי טוֹב תְּרִי זְמַנֵּי בַיּוֹמָא תְלִיתָאָה.

תְּבַלְתָּ, דָּא יוֹמָא תְנַיִנָא, אֲצַטְבַּע בְּתַרִּין גּוֹנוֹן

האדם הוא שלו, מהיום השני ממש, כעין גון האש, וזהו אלהים, וירש גון הזהב, שהכל גון אחד. תכלת יוצאת מתוך אותו גון אדם, וכשיוֹרֵד לְמַטָּה, התרחק גון אדם, ונכנס לתוך אותו מקום, שהוא הים, ונצבע בגון תכלת. אותו אדם נכנס לתוך הים ונחלש גונו והפך לתכלת, וזהו אלהים, אבל אינו חזק כמו הראשון.

שחר, גון זה יוצא מהתוף האדם כשמתהפך ונחלש למטה בהתוף הזהמה, ויורד למטה, ויוצא מאותה זמה גון אדם, מהזהמה הקשה, ומתוף הזהמה הקשה הופך לשחר. והכל מאותו האדם הראשון (העליון) התהפך, וכל זה נברא בשני, וזה נקרא אלהים אחרים.

השחר הוא יותר חשוף, שלא נראה הגון שלו מתוף החושף. המנורה הקדושה כף אמר, שהגון השחר הזה החשוף, באיזה מקום נצבע? אלא כשאותו אדם מתהפך בתוף התכלת ומתערבים הגונים, מתהפך התוף הזהמה לתוף התהומות ונעשה משם רפש וטיט, כמו שנאמר (שם נז) ויגרשו מימיו רפש וטיט. ומתוף אותו טיט של התהומות יוצא אותו חושף, שהוא שחר, ולא שחר אלא יותר חשוף. זהו שכתוב וחושף על פני תהום. למה נקרא חושף? משום שהגון שלו חשוף ומחשיף את פני הבריות, וזהו אדם ושחר, ומשום זה לא כתוב בשני פי טוב.

ואם תאמר, והרי כתוב והנה טוב מאד, זה מלאך המות, וכאן אמרת שלא נאמר בגללו פי טוב - אלא סוד הסודות כאן, שהרי

סומק ואוכם. ותכלת, סומק איהו דיליה, מיומא תגיינא ממש, כעין גון אשא, ודא איהו אלהים, וירית גון דדהבא, דכלא גוונא חדא. תכלתא נפיק מגו ההוא גון סומק, וכד נחית לתתא, אתרחק גון סומק, ועאל גו ההוא אתר דאיהו ימא, ואצטבע גון תכלא. ההוא סומקא עייל גו ימא, ואתחלש גון דיליה, ואתהדר תכלא, ודא איהו אלהים, אבל לאו איהו תקיפא כקדמאה.

אוכם, גון דא נפיק מהתוכא דסומקא, כד אתהתף ואתחלש לתתא בהתוכא דזוהמא, ונחית לתתא, ונפיק מההוא זוהמא גון סומק, מזוהמא תקיפא, ומגו זוהמא תקיפא, אתהדר לאוכם. וכלא מההוא סומקא קדמאה (ס"א עלאה) אתהתף. וכל דא אתברי בשני, והאי אקרי אלהים אחרים.

האי אוכם איהו חשוף יתיר, דלא אתחזי גון דיליה מגו חשוכא. בוצינא קדישא הכי אמר, דהאי גון אוכם חשוף, באן אתר אצטבע. אלא כד ההוא סומקא אתהתף בגו תכלא, ואתערבו גוונין, אתהתף התוכא דזוהמא לגו תהומי, ואתעביד מתמן רפש וטיט. כמה דאת אמר (ישעיה נז) ויגרשו מימיו רפש וטיט. ומגו ההוא טינא דתהומי, נפק ההוא חשוף דאיהו אוכם, ולא אוכם אלא חשוף יתיר, הדא הוא דכתיב, (בראשית א) וחושף על פני תהום. אמאי אקרי חושף, בגין דגוון דיליה חשוף, ואחשיף אנפי בריין. ודא איהו סומק ואוכם, ובגין דא לא כתיב בשני כי טוב.

ואי תימא, והא כתיב (בראשית א) והנה טוב מאד דא מלאך המות, והכא אמרת דלא אתמר

בגיניה פי טוב. אלא רזא דרזין הכא, דהא ודאי מלאך המות איהו טוב

מלאך המות ודאי הוא טוב מאד. מה הטעם? משום שהרי כל בני העולם יודעים שימותו ויחזרו לעפר, ורבים הם שחוזרים בתשובה לרבונם משום פחד זה, ופחדים לחטא לפניו. רבים פוחדים מהמלך מתוך שתלויה רצועה לפניהם. כמה טובה אותה רצועה אל האדם, שעושה להם טובות ואמתות ומתקנים בדרךיהם פראוי. ועל זה והנה טוב מאד. מאד ודאי. (ד)

ק"י ע"א

סוד הסודות שלמדנו מתוך המנורה הקדושה, והנה טוב - זה מלאך החיים. מאד - זה מלאך המות, שהוא יותר. למה מלאך המות הוא טוב מאד? אלא כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, הכל היה מתקן טרם שברא אדם, שהוא המלך של העולם הזה. כיון שנברא אדם, עשה אותו מתקן בדרך אמת. זהו שכתוב (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. עשה אותו ישר, ואחר כך סרח ונטרד מגן עדן.

גן העדן הוא נטוע בארץ פאותן נטיעות שנטע אותו הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (בראשית ב) ונטע ה' אלהים גן בעדן מקדם. הוא נטע אותו בשם שלם, כדגמת עליון שלמעלה. וכל הדיוקנאות העליונים כלם, מרקמים ומצירים בגן העדן הזה שלמטה, ושם הם הכרוכים. אינם חקוקים בחקיקות של בני אדם מזהב או מדבר אחר, אלא כלם אורות שלמעלה חקוקים ומצירים בציוור מרקם, מעשה ידי אמן של השם השלם של הקדוש ברוך הוא, וכלם חקוקים שם. וכל הדיוקנאות והציוורים של העולם הזה, כלם מצירים שם, וחקוקים ומתחקקים שם כמו העולם הזה.

מאד. מאי טעמא. בגין דהא כל בני עלמא ידעי דימותון ויתהדרון לעפרא, וסגיאיין אינון דמהדרי בתיובתא למאריהון, בגין דחילו דא, ודחלי למחטי קמיה. סגיאיין דחלי מן מלפא, מגו דתליא רצועה לקמיהו. כמה טבא ההיא רצועה לגבי בני נשא, דעבדת לון טבין וקשיטין, ומתקנין בארחייהו כדקא יאות. ועל דא והנה טוב מאד. מאד ודאי. (ד)

רזא דרזין, דאוליפנא מגו בוצינא קדישא והנה טוב, דא מלאך חיים. מאד, דא מלאך המות, דאיהו יתיר. אמאי מלאך המות איהו טוב מאד. אלא כד ברא קדשא בריך הוא עלמא, פלא הוה מתתקן עד לא ייתי אדם, דאיהו מלפא דהאי עלמא. כיון דאתברי אדם, עבד ליה מתתקן בארץ קשוט, הדא הוא דכתיב, (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים, עבד ליה ישר, ולבתר סרח, ואטריד מגנתא דעדן. גן עדן איהו בארעא, נטיע באינון נטיעין דנטע ליה קדשא בריך הוא, כמה דאת אמר (בראשית ב) ונטע יי' אלהים גן בעדן מקדם, איהו נטע ליה בשמא שלים, כגוונא עלאה לעילא. וכל דיוקנין עלאין פלהו, מרקמן ומתצירין בהאי גן עדן דלתתא, ותמן אינון פרוכים. לאו אינון גליפין בגליפוי דבני נשא מדהבא או ממלה אחרא, אלא כלהו נהורין דלעילא, גליפין ומתצירין בציוורא מרקמא, עובדי ידי אומנא דשמא שלים דקודשא בריך הוא, וכלהו מחקקן תמן. וכל דיוקנין וציוורין דהאי עלמא, פלהו מתצירין תמן, וגליפין ומתחקקן תמן, כלהו כגוונא דהאי עלמא.

ומקום זה הוא מדור לרוחות קדושות, בין אותן שבאו לעולם הזה, בין אותן שלא באו לעולם הזה והם עתידים לבא לעולם הזה. כלן רוחות מלבשות בלבושים וגופים ופרצופים כמו של העולם הזה, ומסתפלות שם בזיו פבוד רבונם, עד שבאות לעולם הזה.

בשעה שיוצאות משם לבא לעולם הזה, מתפשטות אותן רוחות מאותו גוף ולבוש של שם, ומתלבשות בגוף ולבוש של העולם הזה, ועושות מדורם בעולם הזה בלבוש וגוף הזה, שהוא מטפה סרוחה.

ובשמיני זמנו ללכת ולצאת מהעולם הזה, לא יוצא עד שמלאך המות הזה מפשיטו הלבוש של הגוף הזה. פינן שנפשט הגוף מאותה רוח על ידי אותו מלאך המות, הולך ומתלבש באותו גוף האחר שבגן עדן שממנו התפשט כשבא לעולם הזה, ואין שמחה לרוח פרט לאותו הגוף של שם, ושמח על שהתפשט מהגוף הזה של העולם הזה והתלבש בגוף אחר שלם כמו של (אותו) העולם הזה, ובו יושב והולך ומתבונן בסודות העליונים, מה שלא יכל לרדת ולהתבונן בעולם הזה בגוף הזה. ובשמתלבשת הנשמה באותו לבוש של אותו עולם, כמה עדוניה וכמה כסופים שלה שם. מה גרם לגוף הזה להתלבש בו הרוח? הנה אומר, אותו מעשה שהפשיטו מהלבושים הללו. והקדוש ברוך הוא עושה טוב עם הבריות שלא מפשיט מהאדם הלבושים הללו עד שמתקין לו לבושים אחרים נכבדים וטובים מאלה.

ואתר דא איהו מדורא לרוחין קדישין, בין אינון דאתו להאי עלמא, בין אינון דלא אתו להאי עלמא, ואינון דזמינין למיתי להאי עלמא. פלהו רוחין מתלבשן בלבושין וגופין ופרצופין פגוונא דהאי עלמא, ומסתפלן תמן בזיו יקרא דמאריהון, עד דאתיין להאי עלמא.

בשעתא דנפקי מתמן, למיתי להאי עלמא, מתפשטין אינון רוחין, מההוא גופא ולבושא דתמן, ומתלבשין בגופא ובלבושא דהאי עלמא, ועבדין דיוריהון בהאי עלמא, בלבושא וגופא דא, דאיהו מטפה סרוחה.

וכד מטי זמניה למיהו ולנפקא מהאי עלמא, לא נפיק עד דהאי מלאך המות אפשיט ליה לבושא דגופא דא. פינן דאתפשט האי גופא מההוא רוחא, על ידי דההוא מלאך המות, אזלא ומתלבשא בההוא גופא אחרא דבגנתא דעדן, דאתפשט פד אתי להאי עלמא. ולית חדו לרוחא, בר בההוא גופא דתמן, וחדוי על דאתפשט מהאי גופא דהאי עלמא, ואתלבש בלבושא אחרא שלים, פגוונא דהאי (נ"א דהוא) עלמא, וביה יתיב ואזיל ואסתפל למנדע ברזין עלאין, מה דלא יכיל למנדע ולאסתפלא בהאי עלמא בגופא דא.

וכד אתלבשת נשמתא בההוא לבושא דההוא עלמא, כמה עדוניה, כמה כסופין דילה תמן. מה גרים לגופא דא, לאתלבשא ביה רוחא. הוי אימא ההוא דאפשיט ליה לבושין אלין. וקודשא בריהו הוא עביד טיבו עם ברין, דלא אפשיט ליה לבר נש לבושין אלין, עד דאתקין ליה לבושין אחרנין יקירין וטבין מאלין.

פָּרַט לְאוֹתָם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שְׁלֹא חִזְרוּ בְתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה לְרַבּוֹנָם, שְׁמַעְרֻטָּלִים בָּאוּ לְעוֹלָם הַזֶּה וּמַעְרֻטָּלִים יִשׁוּבוּ לְשָׁם, וְהִנְשָׁמָה הוֹלֵכֶת כְּבוֹשָׁה כְּלָפִי אַחֲרוֹת, כִּי אֵין לָהּ כָּלֵל לְבוֹשִׁים, וְנִדְוִנִית בְּאוֹתוֹ גִּיהֶנֶם שְׁפָאָרְץ מִתּוֹךְ אוֹתָהּ הָאֵשׁ שְׁלִמְעֵלָה. וְיֵשׁ מִהֵן שְׁמַצְפָּצוֹת וְעוֹלוֹת, וְאֵלוֹ הֵם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁחֻשְׁבוּ בְלָבָם תְּשׁוּבָה וּמִתּוֹ, וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ. אֲלֵה נְדוּנִים שָׁם בְּגִיהֶנֶם, וְאַחַר כֵּן מְצַפָּצְפִים וְעוֹלִים.

רָאָה כִּמָּה רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו, שְׁאִפְלוּ שֶׁהוּא רָשָׁע גְּדוֹל וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה וְלֹא יָכַל לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וּמִתּוֹ, הָרִי וְדָאֵי מְקַבֵּל עָנֵשׁ עַד שֶׁהוֹלֵךְ בְּלֵי תְּשׁוּבָה. אַחַר כֵּן אוֹתוֹ הִרְצוּן שֶׁשָׁם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, לֹא זָז מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקַן לְאוֹתוֹ רָשָׁע מְקוֹם בְּמִדּוֹר הַשְּׂאוֹל, וְשָׁם מְצַפָּצֵף תְּשׁוּבָה. שֶׁהָרִי אוֹתוֹ רִצּוֹן יוֹרֵד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר כָּל הַשּׁוֹמְרִים (לְאַחַר שֶׁקָּבַל עָנְשׁוֹ, אוֹתוֹ רִצּוֹן טוֹב שֶׁהֵינָם אוֹתוֹ רָשָׁע לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, עוֹלָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן, וְלֹא זָז מִשָּׁם עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקַן לְאוֹתוֹ רָשָׁע מְקוֹם בְּמִדּוֹר הַשְּׂאוֹל, וְאֵז אוֹתוֹ רִצּוֹן יוֹרֵד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר אֶת כָּל הַשּׁוֹמְרִים) שֶׁל שְׁעָרֵי מְדוּרֵי הַגִּיהֶנֶם, וּמַגִּיעַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂאוֹת הַרָשָׁע שָׁם, וּמְכָה בּוֹ וּמַעֲוֵרֵר אֶת אוֹתוֹ רִצּוֹן כְּמִקְדָּם. וְאֵז מְצַפָּצֵף אוֹתָהּ נִשְׁמָה לַעֲלוֹת מִתּוֹךְ מִדּוֹר הַשְּׂאוֹל.

וְאֵין רִצּוֹן טוֹב שֶׁנֶּאֱבָד מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וּמִשׁוֹם כֵּן אֲשָׁרִי אוֹתוֹ מִי שֶׁמְהַרְהַר הַרְהוּרִים טוֹבִים לְרַבּוֹנוֹ, שְׂאָף עַל גֵּב שְׁלֹא יָכַל לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלֶה אֶת רִצּוֹנוֹ כְּאֵלוֹ עֲשֵׂה, וְזֶה לְטוֹב. אֲבָל רִצּוֹן לְרַע - לֹא, פָּרַט לְהַרְהוֹר שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים

בַּר לְאֵינּוֹן חֲיִיבֵי עֲלֻמָּא, דְּלֹא אֶהְדְּרוּ בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא לְמֵאֲרִיהוֹן, דְּעֲרֻטִילְאִין אָתוּ לְהֵאִי עֲלֻמָּא, וְעֲרֻטִילְאִין יְתוּבוּן תַּמָּן. וְנִשְׁמְתָא אֲזֵלָא בְּכִסּוּפָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין, דְּלִית לָהּ לְבוֹשִׁין כָּלֵל, וְאַתְדַּנַּת בְּהֵוּא גִיהֶנֶם דְּכֹאֲרַעָא, מַגּוּ הֵוּא אֲשָׂא דְלַעֲיָלָא. וְאִית מְנַהוֹן דְּמַצְפָּצְפֵי וְסִלְקֵי, וְאֵלִין אֵינּוֹן חֲיִיבֵי עֲלֻמָּא, דְּחֻשְׁבֵי בְלַבֵּייהוּ תְּשׁוּבָה, וּמִיתוּ, וְלֹא יָכְלוּ לְמַעַבְדַּ לָּהּ. אֵלִין אֲתַדְּנוּ תַמָּן בְּגִיהֶנֶם, וּלְבַתֵּר מְצַפָּצְפֵי וְסִלְקִין.

חֲמֵי כִּמָּה רַחֲמָנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹהֵי, דְאִפְלוּ דְאִיהוּ חֲיִיבָא יְתִיר, וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה, וְלֹא יָכִיל לְמַעַבְדַּ תְּשׁוּבָה, וּמִית, הֵאִי בּוֹדְאֵי, מְקַבֵּל עוֹנֶשָׁא, עַד דְאֲזִיל בְּלֹא תְּשׁוּבָה. לְבַתֵּר הֵוּא רַעוּתָא דְשׁוּי לְמַעַבְדַּ תְּשׁוּבָה, לֹא אַעֲדִיאת מְקַמֵּי מְלָכָא עֲלָאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַקִּין לְהֵוּא חֲיִיבָא דּוּכְתָא, בְּמִדּוֹרָא דְשְׂאוֹל, וְתַמָּן מְצַפָּצֵף תְּשׁוּבָה. דְּהָא הֵוּא רַעוּתָא נְחִית מְקַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַבַּר כָּל גְּזִיזִין (ס"א) לְבַתֵּר דְקַבֵּיל עוֹנֶשְׁיָהּ הֵוּא רַעוּתָא טְבָא דְשׁוּי הֵוּא חֲיִיבָא לְמַעַבְדַּ תְּשׁוּבָה סִלְקָא קַמֵּי מְלָכָא עֲלָאָה וְלֹא אַעֲדִיאת מִתַּמָּן עַד דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַקִּין לְהֵוּא חֲיִיבָא דּוּכְתָא בְּמִדּוֹרָת שְׂאוֹל וּבְרִין הֵוּא רַעוּתָא נְחִיתָא מְקַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתַבַּר כָּל גְּזִיזִין) דְתַרְעֵי מְדוּרֵי גִיהֶנֶם, וּמְטִי לְהֵוּא אֲתַר דְּהֵוּא חֲיִיבָא תַמָּן, וּבְטַשׁ בֵּיהּ, וְאַתְעַר לִיהּ הֵוּא רַעוּתָא כְּמִלְקָדְמִין. וּכְדִין מְצַפָּצֵף (דף ק"ג ע"ב) הֵוּא נִשְׁמְתָא, לְסִלְקָא מַגּוּ מְדוּרָא דְשְׂאוֹל.

וְלִית רַעוּתָא טְבָא דִּיתְאַבִּיד מְקַמֵּי מְלָכָא קְדִישָׁא. וּבְגִין כֵּן, זַכָּאָה אִיהוּ מְאֵן דְמְהַרְהַר הַרְהוּרִין טְבִין לְגַבֵּי מְאֲרִיָה, דְאָף עַל גֵּב דְלֹא יָכִיל לְמַעַבְדַּ לּוֹן, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא סִלִּיק לִיהּ רַעוּתִיָה כְּאִילוֹ עַבִּיד. דָּא לְטַב. אֲבָל

ומזלות, והרי פְּרֻשָׁה חֲכָרִים.
 אוֹתָם שְׁלֵא הִרְהָרוּ תְּשׁוּבָה,
 יוֹרְדִים לְשֹׁאֵל, וְלֹא עוֹלִים מִשֵּׁם
 לְדוֹרֵי דוֹרוֹת. עֲלֵיהֶם כְּתוּב (איוב ו)
 כִּלְה עֲנֵן וַיִּלְךְ פֶּן יוֹרֵד שְׁאֹל לֹא
 יַעֲלֶה. עַל הַרְאֻשׁוֹנִים כְּתוּב
 (שמואל א-ב) ה' מִמִּית וּמַחִיָּה מוֹרִיד
 שְׁאֹל וַיַּעַל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּין שֶׁל עֲנָשִׁי
 הַגִּיהֶנֶם, הָרִי לְמַדְנֹו שֶׁהוּא לְדוֹן
 שֵׁם אֶת הַרְשָׁעִים. עַל מֵה נְדוּנִים
 בְּאֵשׁ הַגִּיהֶנֶם? אֶלֶּא גִיהֶנֶם הִיא
 אֵשׁ דּוֹלְקַת יָמִים וְלֵילוֹת, כְּמוֹ
 שֶׁהַרְשָׁעִים מִתְחַמְּמִים בְּאֵשׁ שֶׁל
 יֵצֵר הָרַע לַעֲבֹר עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה.
 בְּכָל חַמּוּם וְחַמּוּם שֶׁהֵם
 מִתְחַמְּמִים בַּיֵּצֵר הָרַע, כִּף בּוֹעֶרֶת
 אֵשׁ הַגִּיהֶנֶם.

פַּעַם אַחַת לֹא נִמְצָא יֵצֵר הָרַע
 בְּעוֹלָם, שֶׁהַכְּנִיסוֹ אוֹתוֹ לְתוֹךְ
 חוֹתֶם בְּרוֹל בְּנֻקַּב תְּהוּם רַבָּה, וְכָל
 אוֹתוֹ זְמַן כְּבִתָּה אֵשׁ הַגִּיהֶנֶם וְלֹא
 כְּעֶרֶה כִּלְל. חֲזוֹר יֵצֵר הָרַע לְמִקְוֹמוֹ
 - הַתְּחִילוֹ רִשְׁעֵי הָעוֹלָם לְהִתְחַמֵּם
 בוֹ, וְהַתְּחִילָה אֵשׁ הַגִּיהֶנֶם לְכַעַר,
 שֶׁהָרִי הַגִּיהֶנֶם לֹא בּוֹעֵר אֶלֶּא בַּחֵם
 שֶׁל תַּקֵּף הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁל הַרְשָׁעִים.
 וּבְאוֹתוֹ הַחֵם אֵשׁ הַגִּיהֶנֶם בּוֹעֶרֶת
 יָמִים וְלֵילוֹת וְלֹא שׁוֹכֶכֶת.

שְׁבַעַה פְּתָחִים הֵם לַגִּיהֶנֶם, וַיֵּשׁ
 שֵׁם שְׁבַעַה מְדוּרִים. שְׁבַעַה מִיְּנֵי
 רִשְׁעִים הֵם: רַע. בְּלִיעַל. חוּטֵא.
 רִשָּׁע. מִשְׁחִית. לֵץ. יְהִיר. וּכְנַגֵּד
 כִּלְם יֵשׁ מְדוּרִים לַגִּיהֶנֶם, כֹּל אֶחָד
 וְאֶחָד כְּרֵאוּי לוֹ. וְכַפִּי אוֹתָהּ מַעֲלָה
 שְׁחָטָא בַּהּ אוֹתוֹ הַרְשָׁע, כִּף
 נוֹתָנִים לוֹ מְדוּר בְּגִיהֶנֶם.

וּבְכָל מְדוּר וּמְדוּר יֵשׁ מְלֶאךָ
 מְמַנָּה עַל אוֹתוֹ מְקוֹם פְּתַח יָדוֹ
 שֶׁל דּוּמָה, וְכַמָּה אֶלְף וְרַבּוּא עִמּוֹ
 שְׂדָנִים אֶת הַרְשָׁעִים, כֹּל אֶחָד

רַעוּתִיהָ לְכִישׁ, לֹא. בַּר הִרְהוּרָא דְפוֹכְכִים
 וּמְזוֹלוֹת, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּא.

אֵינּוֹן דְּלֹא הִרְהָרוּ תְּשׁוּבָה, נַחְתִּי לְשֹׁאֵל, וְלֹא
 סִלְקֵי מִתְּמִן לְדָרֵי דְרִין. עֲלִייהוּ כְּתִיב,
 כִּלְה עֲנֵן וַיִּלְךְ פֶּן יוֹרֵד שְׁאֹל לֹא יַעֲלֶה.
 עַל קְדָמָי כְּתִיב (שמואל א ב) יְי' מִמִּית וּמַחִיָּה
 מוֹרִיד שְׁאֹל וַיַּעַל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּינָא דְעוֹנְשֵׁי דְגִיהֶנֶם, הָא
 אוֹלִיפְנָא, דְּאִיהוּ לְמִידָן תְּמִן לְחִיבֵיָּא,
 עַל מֵה אֲתַדְנֹו בְּנוֹרָא דְגִיהֶנֶם. אֶלֶּא גִיהֶנֶם
 אִיהוּ נוֹר דְּלִיק יְמָמִי וְלֵילִי, כְּגוֹוֹנָא דְחִיבֵיָּא
 מִתְחַמְּמִן בְּנוֹרָא דִּיֵּצֵר הָרַע, לְמַעַבְר עַל פְּתַגְמֵי
 אוּרִיָּתָא. בְּכָל חַמּוּמָא וְחַמּוּמָא דְאֵינּוֹן
 מִתְחַמְּמִן בַּיֵּצֵר הָרַע, הָכִי אֲתוּקַד נוֹרָא
 דְגִיהֶנֶם.

זְמָנָא חָדָא לֹא אֲשַׁתְּכַח יֵצֵר הָרַע בְּעֶלְמָא,
 דְּאֵעִילוֹ לִיָּה גּוֹ גּוֹשְׁפִּנְקָא דְפְרִזְלָא,
 בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. וְכָל הַהוּא זְמָנָא, כְּבָה
 נוֹרָא דְגִיהֶנֶם, וְלֹא אֲתוּקַד כִּלְל. אֲהַדְר יֵצֵר
 הָרַע לְאַתְרֵיהּ, שָׂארוֹ חִיבֵי עֶלְמָא לְאַתְחַמְּמָא
 בֵּיהּ, שָׂאֲרֵי נוֹרָא דְגִיהֶנֶם לְאַתּוּקַדָּא, דְּהָא
 גִּיהֶנֶם לֹא אֲתוּקַד אֶלֶּא בְּחַמִּימוֹ דְתוּקַפָּא דִּיֵּצֵר
 הָרַע דְחִיבֵיָּא. וּבַהֵהוּא חַמִּימוֹ, נוֹרָא דְגִיהֶנֶם
 אֲתוּקַד יְמָמִי וְלֵילִי, וְלֹא שְׁכִיף.

שְׁבַעַה פְּתָחִין אֵינּוֹן לַגִּיהֶנֶם, וְשְׁבַעַה מְדוּרִין
 אֵינּוֹן תְּמִן. שְׁבַעַה זִינֵי חִיבֵין אֵינּוֹן:
 רַע. בְּלִיעַל. חוּטֵא. רִשָּׁע. מִשְׁחִית. לֵץ. יְהִיר.
 וְכִלְהוּ לְקַבְּלֵיהוּ אִית מְדוּרִין לַגִּיהֶנֶם, כֹּל חַד
 וְחַד בְּדָקָא חֲזִי לִיָּה. וְכַפּוּם הַהוּא דְרָגָא דְחָטָא
 בֵּיהּ הַהוּא חִיבֵא, הָכִי יַהֲבִין לִיָּה מְדוּרָא
 בְּגִיהֶנֶם.

וּבְכָל מְדוּרָא וּמְדוּרָא, אִית מְלֶאךָ מְמַנָּא עַל הַהוּא אֲתָר, תַּחֲתוֹת יָדָא

ואחד פראוי לו באותו מדור
שהוא שם.

(אש הגיהנם שלמעלה מגיעה לגיהנם שלמטה)
אש הגיהנם למטה מגיעה מתוך
אש הגיהנם שלמעלה, ומגיעה
לגיהנם הזה שלמטה, ובווערת
באותה התעוררות החם של
הרשעים, שמתממים את עצמם
תוך יצר הרע, וכל אותם מדורים
דולקים שם.

מקום יש בגיהנם, ויש שם דרגות
שנקראו צואה רותחת, ושם היא
זהמת הנשמות, אותן
שמתלכלכות מפל הזהמה של
העולם הזה. ומתלבנות ועולות,
ונשאת שם אותה זהמה, ואתן
דרגות רעות שנקראות צואה
רותחת התמנו על אותה זהמה,
ואש הגיהנם שולטת באותה
זהמה שנושאה.

ויש רשעים, אותם שמתלכלכים
בחטאייהם תמיד ולא מתלבנים
מהם, ומתו בלי תשובה, וחטאו
והחטיאו אחרים והיו תמיד קשי
ערף, ולא נשברו לפני רבונם
בעולם הזה. אלו נדונים שם
באותה זהמה ובאותה צואה
רותחת שלא יוצאים משם
לעולמים. אותם שמשחיתים
דרךם על הארץ ולא חששו
לכבוד רבונם בעולם הזה, כל
אלה נדונים שם לדורי דורות ולא
יוצאים משם.

בשבתות ובחדשים ובזמנים
ובחגים, באותו מקום האש
שוכנת ולא נדונים, אבל לא
יוצאים משם כשאר הרשעים
שיש להם מנוחה. כל אותם
שמתלכלכים שבתות וזמנים ולא
חוששים לכבוד רבונם כלל כדי
לשמר אותם, אלא מחללים
בפרהסייה - כמו שהם לא שמרו

דיומה. וכמה אלה ורבו עמיה, דדיינין לון
לחייביא, כל חד וחד פמה דאתחזי ליה
בההוא מדורא דאיהו תמן.

(ס"א אשא דגיהנם דלעילא, מטי להאי גיהנם דלתתא) אשא דגיהנם
לתתא, מטי מגו אשא דגיהנם
דלעילא, ומטי להאי גיהנם דלתתא, ואתוקד,
בההוא אתערו דחמימו דחייביא, דקא
מתמי גרמייהו גו יצר הרע, וכל אינון
מדורין דליקין תמן.

אתר אית בגיהנם, ודרגין תמן דאקרון צואה
רותחת, ותמן איהו זוהמא דנשמתין,
אינון דמתלכלכן מפל זוהמא דהאי עלמא.
ומתלבנן וסלקין, ואשתארת ההוא זוהמא
תמן, ואינון דרגין בישין דאתקרון צואה
רותחת, אתמנן על ההוא זוהמא. ונורא
דגיהנם שלטא, בההוא זוהמא דאשתארת.

ואית חייבין, אינון דמתלכלכן בחובבייהו
תדיר, ולא אתלבנן מנייהו, ומיתו בלא
תשובה, וחטו והחטיאו אחרנין, והווי קשי
קדל תדיר, ולא אתברו קמי מאריהון בהאי
עלמא. אלין אתדנו תמן בההוא זוהמא,
ובהאי צואה רותחת, דלא נפקין מתמן
לעלמין. אינון דמתבלין ארחייהו על ארעא,
ולא חששו ליקרא דמאריהון בהאי עלמא,
כל אינון אתדנו תמן לדרי דרין, ולא נפקי
מתמן.

בשבתתי ובירחי ובזמני ובחגי, בההוא אתר
נורא אשתכח, ולא אתדנו, אבל לא
נפקי מתמן, כשאר חייבין דאית להו נייחא.
כל אינון דמחללי שבתות וזמני, ולא חיישי
ליקרא דמאריהון כלל, בגין למטר לון, אלא
מחללי בפרהסיא, כמה דאינון לא נטרי שבתתי
וזמני בהאי עלמא, הכי נמי לא נטרין ליה בההוא עלמא, ולית לון נייחא.

שבתות וזמנים בעולם הזה, כך גם לא שומרים אותו בעולם הבא, ואין להם מנוחה.

אמר רבי יוסי, אל תאמר כך, אלא הם שומרים שבתות וזמנים שם בגיהנם בעל פרחם. אמר רבי יהודה, אלה אותם עובדי כוכבים ומזלות שלא הצטוו, שלא שמרו שבת בעולם הזה, שומרים אותה שם בעל פרחם.

בבב ערב שבת כשמתקדש היום, הפרושים הולכים בכל אותם מדורי הגיהנם: הסתלקו דיני הרשעים, שהרי הפלף הקדוש בא, והיום מתקדש, והוא מגן על הכל. ומיד מסתלקים הדינים ויש לרשעים מנוחה. (וכל אותם מחללי שבתות ומועדים בפרהסיא, דינים מסתלקים מעליהם) (ואפלו עובדי כוכבים ומזלות שלא צטוו לשמר שבתות ומועדים, שם שומרים בעל פרחם) אבל אש הגיהנם לא שוככת מעל אלה שלא שמרו שבת לעולמים, וכל רשעי הגיהנם שואלים עליהם: מה שונים אלה שאין להם מנוחה מפל הרשעים של פאן? ואותם בעלי הדין משיבים להם: אלה הם הרשעים שפפרו בקדוש-ברוך-הוא ועברו על כל התורה. משום שלא שמרו שבת שם, לכן אין להם מנוחה לעולמים.

וכר אותם הרשעים יוצאים ממקומם, ונתנת להם רשות ללכת ולראות אותם. ומלאך אחד ששמו סנטריאל הולף ומוציא את אותו הגוף שלהם ומכניסו לגיהנם לעיני הרשעים, ורואים אותו שמעלה תולעים, ולנשמה אין מנוחה באש הגיהנם.

וכר אותם הרשעים ששם סובבים את אותו הגוף ומכרזים עליו: זהו פלוני הרשע שלא חשש לכבוד רבונו, וכפר בקדוש-ברוך-הוא, וכפר בכל התורה כלה. אוי לו! טוב שלא נברא

אמר רבי יוסי, לא תימא הכי, אלא נטרי שפתי וזמני תמן בגיהנם בעל פרחיהו.

אמר רבי יהודה, אלין אינון עובדי כוכבים ומזלות, דלא אתפקדו, דלא נטרי שבת בהאי עלמא, נטרי ליה תמן בעל פרחיהו.

בבב מעלי שבתא כד יומא אתקדש, כרוזין (דף קנ"א ע"א) אזלין בכל אינון מדורין

דגיהנם: סליקו דינא דחייביא, דהא מלפא קדישא אתיא, ויומא אתקדש, ואיהו אגין על פלא. ומיד דינין אסתלקו, וחייביא אית לון נייחא. (וכל אינון מחללי שבתות וזמני בפרהסיא דינין סלקון מנייהו)

(נ"א ואפלו עובדי כוכבים ומזלות דלא אתפקדו למישר שפתי וזמני תמן נטרין בעל פרחם) אבל נורא דגיהנם לא אשתפף, מעלייהו דלא נטרי שבת לעלמין. וכל חייבי גיהנם שאלי עלייהו, מאי שנא אלין דלית לון נייחא, מפל חייבין דהכא. אינון מאריהון דדינא תייבין לון, אלין אינון חייבין דפפרו ביה בקודשא בריך הוא, ועברו על אורייתא כלא, בגין דלא נטרו שבת תמן, בגין כף לית להו נייחין לעלמין.

ואינון חייבין פלהון, נפקין מדוכתייהו, ואתייביב לון רשו למיהף למחמי בהו. ומלאך חד די שמייה סנטריאל, אזיל ואפיק לההוא גופא דלהון, ועייל ליה לגיהנם, לעיניהון דחייביא, וחמן ליה דסלקא תולעין, ונשמתא לית לה נייחא בנורא דגיהנם.

וכר אינון חייביא דתמן, סחרין לההוא גופא, ומכריזי עליה, דא איהו פלנא חייבא, דלא חייש ליקרא דמאריה, כפר ביה בקודשא בריך הוא, וכפר בכל אורייתא כלא, ווי ליה,

חשש לכבוד רבונו, וכפר בקדוש-ברוך-הוא, וכפר בכל התורה כלה. אוי לו! טוב שלא נברא

טב דלא יתברי, ולא ייתי לדינא דא, ולכסופא דא, הדא הוא דכתיב, (ישעיהו טו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר. פי תולעתם לא תמות, מן גופא. ואשם לא תכבה, מן נשמתא. והיו דראון לכל בשר, והיו די ראון, עד דכל חייבין דגיהנם דתמן, יימרון, די ראיה דא.

רבי יוסי אמר, ודאי הכי הוא, בגין דשבת איהו לקבל אורייתא כלא, ואורייתא איהי אש, בגין דעברו על אש דאורייתא, הא אש דגיהנם דליק, דלא שכיף מעלייהו לעלמין.

אמר רבי יהודה, לבתר פד נפיק שבתא, אתי ההוא מלאך, ומתדר ההוא גופא לקבריה, ואתדנו תרווייהו, דא לסטריה ודא לסטריה. וכל דא, בעוד דגופא קיימא על ברייה, דהא כיון דגופא אתאפל, לית ליה לגופא כל אלין דינין, וקודשא בריך הוא (תהלים עח) לא יעיר כל חמתו פתיב ביה.

כל חייבין דעלמא, בעוד דגופא שלים בכל שייפוי גו קברא, אתדנו גופא ורוחא, כל חד דינא כדקא חזי ליה. כיון דגופא אתעפל, דינא דרוחא אשתכח. מאן דאצטריך לנפקא, נפיק. ומאן דאצטריך למיהוי עלייהו נייחא, אית לון נייחא. ומאן דאצטריך למיהוי קטמא ועפרא תחות רגלי דצדיקייא. כל חד וחד, פדקא חזי ליה, אתעביד ליה.

וער דא, פמה טב לון, בין לצדיקי, בין לחייבי, למיהוי גופא דלהון דביק בארעא, ולא תעפלא גו עפרא לזמן קריב, ולא למיהוי בקיומא כל ההוא זמנא סגני, בגין לאתדנא גופא ונפשא ורוחא תדיר. (בבלי יומא)

ולא יבא לדין הזה ולבושה הזו! זהו שכתוב (ישעיהו טו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר. פי תולעתם לא תמות - מן הגוף. ואשם לא תכבה - מן הנשמה. והיו דראון לכל בשר - והיו די ראון, עד שכל רשעי העולם של שם יאמרו די לראיה הזו.

רבי יוסי אמר, ודאי כן זה, משום ששבת היא פנגד כל התורה, והתורה היא אש - משום שעברו על אש התורה, הרי אש הגיהנם דולק, שלא שוכף מעליהם לעולמים.

אמר רבי יהודה, לאחר כשיוצאת שבת, בא אותו מלאך ומחזיר אותו גוף לקברו, ונדונים שניהם, זה לצדו וזה לצדו. וכל זה בעוד שהגוף קיים על בריו, שהרי כיון שהגוף נתעפל, אין לגוף את כל הדינים הללו, והקדוש ברוך הוא פתוב בו, ולא יעיר כל חמתו.

כל רשעי העולם, בעוד שהגוף שלם בכל איבריו בתוך הקבר, נדונים גוף ורוח, לכל אחד דין כראוי לו. כיון שהגוף נתעפל, דין הרוח שוכף. מי שצריך לצאת, יוצא. ומי שצריך להיות עליהם מנחה, יש להם מנוחה. ומי שצריך להיות עפר ואפר פחת רגלי הצדיקים, כל אחד ואחד כראוי לו נעשה לו.

וכן פמה טוב להם, בין לצדיקים בין לרשעים, להיות גופם דבוק בארץ ולהקרב בתוך העפר לזמן קרוב ולא להיות בקיום כל אותו זמן רב, כדי לזון גוף ונפש ורוח תמיד (בבלי טו). שהרי אין לה כל צדיק וצדיק בעולם שאין לו דין הקבר, משום שאותו מלאך

לאתדנא גופא ונפשא ורוחא תדיר. (בבלי יומא) דהא לית לה כל צדיק וצדיק

הממנה על הקברים עומד על הגוף ודן אותו בכל יום ויום. אם לצדיקים כף - על אחת כמה וכמה לרשעים.

ובזמן שהגוף נרקב ונבלה בעפר, הרי הדין שוכף מהפל, פרט לאותם חסידים העמודים של העולם שהם ראויים להעלות נשמתם לאותו מקום עליון שראוי להם, ומעטים הם בעולם. כל אותם המתים של העולם, כלם מתים על ידי המלאך המשחית, פרט לאותם שמתים בארץ הקדושה (ובכל מתים על ידי המלאך המשחית, שהוא מלאך המות, וכל אותם המתים שבארץ הקדושה) שלא מתים על ידו, אלא על ידי מלאך הרחמים ששולט בארץ.

אמר רבי יצחק, אם כן, מה השבח של משה ואהרן ומרים שכתוב בהם על פי ה', שאלה לא מתו על ידי אותו המלאך המשחית, ואתה אומר שכל העולם, אותם שמתו בארץ ישראל, לא מתים על ידי זה? אמר לו, כן הוא ודאי, והשבח של משה אהרן ומרים היה יותר מכל בני העולם שהם מתו מחוץ לארץ הקדושה. שמשה אהרן ומרים מתו מחוץ לארץ הקדושה, וכלם מתו על ידי אותו המשחית, פרט למשה אהרן ומרים שלא מתו אלא על ידי הקדוש ברוך הוא. אבל אותם שמתים בארץ הקדושה, לא מתים על ידי אותו המשחית, שהרי הארץ הקדושה אינה עומדת ברשות אחרת, אלא ברשות הקדוש ברוך הוא לבדו. ור' כותב, (ישעיה כו) יחיו מתיד נבלתי יקומוץ הקיצו ורננו שכני עפר וגו'. יחיו מתיד - אלו

בעלמא, דלית ליה דינא דקברא. בגין דההוא מלאך דממנא על קברי, קאים על גופא, ודן ליה בכל יומא ויומא. אם לצדיקים כף, לחייבים על אחת כמה וכמה.

ובזמנא דגופא אתעפל ואתבלי בעפרא, הא דינא אשתכח מפלא, בר מאינון חסידי קיימין דעלמא, דאינון אתחזון לסלקא נשמתהון לההוא אתר עלאה דאתחזי לון, וזעירין אינון בעלמא.

כל אינון מתין דעלמא, כלהו מתין על ידי דמלאכא מחבלא, בר אינון דמתין בארעא קדישא, (ובולהו מתין על ידי דמלאכא מחבלא דאיהו מלאך המות, וכל אינון מתין די בארעא קדישא) לא מתין על ידוי, אלא על ידי דמלאכא דרחמי דשליט בארעא.

אמר רבי יצחק, אי הכי, מאי שבחא איהו למשה ולאהרן ומרים, דכתיב בהו על פי יי', דאלין לא מיתו על ידי דההוא מלאך מחבלא, ואת אמרת, דכולי עלמא אינון דמיתו בארעא דישראל, לא מתין על ידוי דדא.

אמר (דף קנ"א ע"ב) ליה, הכי הוא ודאי, ושבחא דמשה אהרן ומרים, הוה יתיר מכל בני עלמא, דאינון מיתו לבר מארעא קדישא, דמשה אהרן ומרים לבר מארעא קדישא מיתו, וכלהו מיתו על ידי דההוא מחבלא, בר אינון משה ואהרן ומרים, דלא מיתו אלא על ידי דקודשא בריה הוא. אבל אינון דמתין בארעא קדישא, לא מתין על ידי דההוא מחבלא, דהא ארעא קדישא לא קיימא ברשו אחרא, אלא ברשו דקודשא בריה הוא בלחודוי.

ועל דא כתיב, (ישעיה כו) יחיו מתיד נבלתי יקומוץ הקיצו ורננו שוכני עפר

שמתים בארץ הקדושה, שהם מתים שלו, ולא מאחר, שלא שולט שם הצד האחר כלל, ולכן כתוב מתיך. נבלתי יקומו - אותם שמתו בארץ נכריה אחרת על ידי אותו המשחית.

ולכן נקראו נבלה. מה נבלה מטמאה במשא - אף אותם שמתים מחוץ לארץ הקדושה מטמאים במשא (במשו). ולכן הם נבלה. כל שחיטה שנפסלה נקראת נבלה, משום ששחיטה זו היא מצד האחר, ומיד כשנפסל שורה עליו הצד האחר. ומשום שהיא שלו ושורה עליה נקרא נבלה. וסוד זה - (כשמו בן הוא) נבל הוא, ונבל שמו ונבלה עמו.

ולכן בכל מקום שהוא שורה נקרא נבלה. המנוול הזה לא שורה אלא במקום פסול, ולכן שחיטה שנפסלה היא שלו, ונקראת על שמו. ולכן המתים מחוץ לארץ הקדושה פחת רשות אחרת ושורה עליהם הצד האחר ונקראים נבלה.

הקיצו ורננו שוכני עפר. שוכני - דירים ישנים, ולא מתים. ומי הם? ישני חברון, שהם לא מתים, אלא ישנים. ולכן כתוב בהם גויעה, כמי שגווע ויש בו קיום להתנער. אף כף אותם ארבע זוגות של חברון ישנים הם ולא מתים, וככל עומדים בקיימם באותם הגופות שלהם, ויודעים סתרים גנוזים יותר משאר בני אדם. גנוזים היו שם תוך פתח הגן עדן אותם הגופים שלהם, ואלה הם שוכני עפר. ולכן כל אותם שיצאה נשמתם בארץ הקדושה, אינה יוצאת על ידי אותו המשחית, ולא שולט שם, אלא על ידי מלאך הרחמים, שהארץ הקדושה עומדת בגורלו.

קדישא קיימא בעדביה.

וגו'. יחיו מתיך, אליו דמתין בארעא קדישא, דאינון מתין דיליה, ולא מאחר, דלא שלטא תמן סטרא אחרא כלל, ועל דא כתיב מתיך. נבלתי יקומו, אינון דמיתו בארעא נוכראה אחרא, על ידי דההוא מחבלא.

ועל דא אקרוין נבלה, מה נבלה מטמאה במשא, אוף אינון דמתין לבר מארעא קדישא, מטמאין במשא. (נ"א במגע) ועל דא אינון נבלה. כל שחיטה דאיפסיל, אקרי נבילה, בגין שחיטה הא איהי מסטרא אחרא, ומיד דאיפסיל שריא עלה סטרא אחרא. ובגין דאיהי דיליה, ושריא עלה אקרי נבלה. ורזא דא (ס"א כשמו בן הוא) נבל הוא, (שמואל א כה) ונבל שמו ונבלה עמו.

ועל דא בכל אתר דאיהו שריא, אקרי נבלה. מנוול דא לא שריא, אלא באתר פסילו, ועל דא שחיטה דאפסיל, הא דיליה הוא, ואקרי על שמייה. ובגין כף, מתין דאינון לבר מארעא קדישא, תחות רשו אחרא, ושריא עלייהו סטרא אחרא, אקרוין נבלה.

הקיצו ורננו שוכני עפר, שוכני, דיירין דמיכין, ולא מתין. ומאן אינון. דמיכין דחברון, דאינון לא מתין, אלא דמיכין. ועל דא כתיב בהו גויעה, פמאן דגווע, ואית ביה קיימא לאנערא. אוף הכי אינון ארבעה זוגי דחברון, דמיכין אינון ולא מתין, וכלהו קיימו בקיימיהו באינון גופין דלהון, וידעי סתרין גניזין, יתיר משאר בני נשא. גניזין הוו תמן גו פתחא דגן עדן אינון גופין דלהון, ואליון אינון שוכני עפר. ועל דא כל אינון דנפקו נשמתיהו בארעא קדישא, לא נפיק על ידי דההוא מחבלא, ולא שלטא תמן, אלא על ידי דמלאכא דרחמי, דארעא

יש מקום בישוב שלא שולט בו אותו משחית ולא נחנת לו רשות להפגס לשם, וכל אותם שדרים שם לא מתים, עד שיוצאים מחוץ לעיר. ואין לה אדם מפל הדירים שם שלא מתים, וכלם מתים כמו שאר בני אדם, אבל לא בעיר. מה הטעם? משום שלא יכולים תמיד לשבת בעיר, אלא אלה יוצאים ואלה נכנסים, ולכן כלם מתים. מה הטעם אין שולט שם אותו מלאך המשחית? אם תאמר שלא עומדת ברשותו, הרי ארץ הקדש שלא עומדת ברשות אחרת ומתים, באותו מקום למה לא מתים? אם תאמר משום קדשה - אין מקום בקדשה בכל הישוב כמו ארץ ישראל. ואם תאמר משום אותו איש שבנה אותו - כמה בני אדם היו שזכותם יתרה משלו. אמר רבי יצחק, אני לא שמעתי ולא אמר.

באו ושאלו את רבי שמעון. אמר להם, ודאי שאותו מקום לא שולט בו מלאך המות, והקדוש ברוך הוא לא רוצה שבאותו מקום ימות אדם לעולמים. ואם תאמר שקדם לכן באותו מקום טרם שנבנה מתו בו בני אדם - לא כן! אלא מיזם שנברא העולם התפתח אותו מקום לקיום, וסוד הסודות כאן לאותם המתבוננים בסוד החכמה.

בשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא אותו בסוד האותיות, והתגלגלו האותיות, וברא את העולם בחקיקות השם הקדוש. התגלגלו האותיות וסוכבו את העולם בחקיקות. וכשהתגלה והתפשט העולם ונברא, היו האותיות סוכבות פדי לברא. אמר הקדוש ברוך הוא שישתים ביו"ד. נשארה האות ט' (יתגלגלו האותיות, וסוכבו את העולם בחקיקת

אתר אית בישובא, דלא שלטא ביה ההוא מחבלא, ולא אתייהיב ליה רשו לאעלא תמן, וכל אינון דיירי תמן, לא מתין, עד דנפקין לבר מקרפא. ולית לה בר נש מפל דיירין תמן, דלא מתין, וכלהו מתין בשאר בני נשא, אבל לאו במתא. מאי טעמא. בגין דלא יכלין למיתב תדיר במתא, אלא אלין נפקין, ואלין עאלין, ועל דא כלהו מתין.

מאי טעמא לא שלטא תמן ההוא מלאך מחבלא. אי תימא דלא קיימא ברשותיה, הא ארעא קדישא דלא קיימא ברשו אחרא, ומתין, בההוא אתר אמאי לא מתין. אי תימא בגין קדשה, לית אתר בקדושה בכל ישובא כגוונא דארץ ישראל. ואי תימא, בגין ההוא גברא דבני לה. כמה בני נשא הוו דזכותיהון יתיר מדיליה. אמר רבי יצחק, אנא לא שמענא ולא אימא.

אתו שאילו ליה לרבי שמעון, אמר לון, ודאי ההוא אתר לא שלטא עליה מלאך המות, וקודשא ברוך הוא לא בעי דבההוא אתר ימות בר נש לעלמין, ואי תימא, דקדם לכן בההוא דוכתא, עד לא אתבני, מיתו ביה בני נשא, לאו הכי. אלא מיזמא דאתברי עלמא, אתתקן ההוא אתר, לקיומא, ורזא דרזין הכא, לאינון דמסתפלי ברזא דחכמתא. בר ברא קדשא ברוך הוא עלמא, ברא ליה ברזא דאתוון, ואתגלגלו אתוון, וברא עלמא, בגלופי דשמא קדישא. אתגלגלו אתוון, ואסחרו עלמא בגלופי וכד אתגלי ואתפשט עלמא ואתברי, והוו אתוון סחרן למברי, אמר קדשא ברוך הוא דיסתיים ביו"ד, אשתארת את ט' (כ"א יתגלגלו אתוון, ואסחרו עלמא בגלופי דשמא קדישא וכד אתגלגלו אתוון וסויו סחרן למברי, אמר קדשא

השם הקדוש. וכאשר התגלגלו האותיות והיו מסובכות לברא. אמר הקדוש ברוך הוא: די יסתים ביו"ד. נשארה אות ט' לבדה) באותו מקום תלויה באויר. כיון שאמר הקדוש ברוך הוא שיסתים באות יו"ד, נשארה אות טי"ת בלבדה תלויה באויר על גבי אותו מקום. טי"ת היא אות של אור החיים. ולכן מי שרואה טי"ת בחלומו, סימן טוב הוא לו וחיים נתקנו לו. ולכן, משום שהיתה ט' תלויה על אותו מקום, לא שולט בו המות.

בשרצה הקדוש ברוך הוא להעמיד עולם, זרק צרור אחד לתוך המים תקוק בסוד של ע"ב (של כ"ב) אותיות, ומשם התחיל ללכת אותו צרור, ולא מצא מקום לעמד בו פרט הארץ הקדושה (בבית המקדש), והמים היו הולכים אחריו, עד שהגיע אותו צרור פתח המזבח, ושם נשקע, והתקיים כל העולם.

ואם תאמר, אם כך שבאותו מקום שורים חיים, למה לא נבנה שם בית המקדש לתת חיים ליושביה? אלא פאן במקום הזה התקיים משום אות אחת ששורה עליו. בבית המקדש כל האותיות כלן שורות בו, ובהם נברא הוא לבדו כמו שכל העולם.

ועוד, שהארץ הקדושה (בית המקדש) נותנת חיים וכפרה ליושביה באותו העולם, ומקום זה לא כך - נותן חיים לאותו מקום בעולם הזה, ולא בעולם הבא. ובית המקדש בהפך משם, משום שיש חלק לישראל באותו עולם, ולא בעולם הבא. ולכן עומד בית המקדש לכפר חטאים ולזכות את ישראל לעולם הבא.

בא וראה, טי"ת אור של חיים בכל מקום, ולכן פתח בה הכתוב כי טוב, שכתוב (בראשית א) וַיֵּרָא

כִּרְיֹה הוּא דִּי יִסְתִּים בְּיו"ד, אֲשֶׁתֵּאֲרַת אֶת ט' בְּלַחֲדָה) **בַּהוּא דוּכְתָא**, (דף קנ"ב ע"א) **תְּלִיא בְּאוּרָא, כִּיּוֹן דְּאָמַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּי יִסְתִּים בְּיו"ד, אֲשֶׁתֵּאֲרַת אֶת טי"ת בְּלַחֲדָה תְּלִיא בְּאוּרָא עַל גְּבִי הַהוּא דוּכְתָא: טי"ת, אִיהוּ אֶת, דְּנִהֲרִי חִיין, בְּגִין כְּךָ, מָאן דְּחָמֵי טי"ת בְּחֻלְמֵיהּ, סִימְנָא טָבָא הוּא לִיהּ, וְחִיין אֶתְתַּקְנוּ לִיהּ. וְעַל דָּא בְּגִין דְּהוּא ט' תְּלִיא עַל גְּבִי הַהוּא אֶתְרָא, לָא שְׁלֵטָא בֵּיהּ מוּתָא.**

בְּדָ בְּעָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקִיּוּמָא עֲלֵמָא, זְרִיק חַד צְרוּרָא גּוּ מֵיָא, גְּלִיף בְּרִזָּא דְשִׁבְעִין וְתַרְיִן (נ"א דכ"ב) אֲתוּוֹן, וּמִתְמַן שְׂאָרֵי לְמִיָּהּ הַהוּא צְרוּרָא, וְלָא אֲשַׁכַּח אֶתְרָא לְאֶתְקִיּוּמָא בֵּיהּ, בַּר אַרְעָא קַדִּישָׁא, (נ"א כ"ב מְקַדְשָׁא) וּמֵיָא הוּוּ אֲזֻלִּין אֲבַתְרִיהּ, עַד דְּמִטָּא הַהוּא צְרוּרָא תַּחוּת הַמְּזֻבַּח, וְתַמָּן אֲשַׁתְּקַע, וְאֶתְקִיּוּמָא כָּל עֲלֵמָא.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי דְבַהוּא אֶתְרָא שְׂרִיין חִיִּים, אֲמַאי לָא אֶתְבְּנֵי תַמָּן בִּי מְקַדְשָׁא, לְמִיָּהּ חִיין לִיתְבְּהָא. אֲלָא הָכָא בְּהַאי אֶתְרָא אֶתְקִיּוּמָא בְּגִין אֶת חַד דְּשְׂרִיא עֲלִיהּ. בְּבִי מְקַדְשָׁא כָּל אֲתוּוֹן כְּלָהוּ שְׂרָאן בֵּיהּ, וּבְהוּ אֶתְבְּרִי אִיהוּ בְּלַחֲדוּי, כְּגוּוּנָא דְכָל עֲלֵמָא.

וְתוּ, דְאַרְעָא קַדִּישָׁא (נ"א כ"ב מְקַדְשָׁא) יְהִיב חִיין וְכַפְרָה לִיתְבְּהָא בַּהוּא עֲלֵמָא, וְאֶתְרָא לָאוּ הָכִי, יְהִיב חִיין לַהוּא אֶתְרָא בְּהַאי עֲלֵמָא, וְלָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. וּבִי מְקַדְשָׁא בְּהַפּוּכָא מִתְמָן, בְּגִין דְּאִית חוּלְקָא לְיִשְׂרָאֵל בַּהוּא עֲלֵמָא, וְלָא בְּעֵלְמָא דָּא. וְעַל דָּא קִיּוּמָא בִּי מְקַדְשָׁא לְכַפְרָא חוּבִין, וְלְמִזְבֵּי לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

תָּא חֲזִי, טי"ת נִהֲרִי דְחִיין בְּכָל אֶתְרָא, וְעַל דָּא פִּתַּח בָּהּ קָרָא כִּי טוֹב. דְּכַתִּיב, (בראשית א)

אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהָאוֹת
 הַזֶּה (ממקום זה) בִּירַח מִלְאָךְ
 הַמְשָׁחִית. אֵל תֹּאמֶר בִּירַח, אֲלֹא
 שְׁלֹא נִתְּנָת לוֹ רְשׁוֹת לְהַכְנִס לְשָׁם.
 הָאוֹת הַזֶּה מְשַׁנָּה מֵהָאוֹת ק'. ק'
 לֹא מְתִישְׁבַת (מאות ח'. ח' לא מתישבת)
 כָּלֵל בְּמָקוֹם בְּעוֹלָם, וְסִימְנָךְ -
 (תהלים קמ) אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יְכוּן
 בְּאַרְץ. הָאוֹת טי"ת מְתִישְׁבַת בְּכָל
 מְקוֹם, וּמְתַפְקֶנֶת לְשֶׁבֶת פְּרָאוֹי,
 וְלָכֵן בְּכָל מְקוֹם שֶׁשָּׁם אוֹת ט',
 אֵין יֵשׁוּב לְאוֹת ק' שֶׁם לְהַתִּישֵׁב
 בוֹ. וְלָכֵן בְּמָקוֹם הַזֶּה לֹא שׁוֹלֵט
 כָּלֵל הַצַּד הָאֲחֵר, וְנוֹתֵן חַיִּים שֶׁל
 הָעוֹלָם הַזֶּה לְיוֹשְׁבֵים פֶּתַח הָאוֹת
 הַזֶּה, וְלֹא יֵצֵא הַחוּצָה. וּכְשִׁיּוּצֵא
 הַחוּצָה, יֵשׁ רְשׁוֹת לְצַד הָאֲחֵר
 לְשֹׁלֵט בוֹ. כְּמוֹ שְׁאוֹת זוֹ שׁוֹלֵטֶת
 בְּמָקוֹם זֶה, כִּף גַּם שׁוֹלֵטֶת אוֹת
 אַחֶרֶת בְּמָקוֹם הַגֵּיהֶנֶם. וּמִיָּהִי?
 הָאוֹת ק'.

וּבְסִפְרֵי שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סְבָא, כָּאֵן
 הֵן שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת: ח', ט'. וְלָכֵן לֹא
 הָיוּ כְּתוּבוֹת בְּתוֹךְ אַבְנֵי שֶׁהֵם
 וְאַבְנֵי מְלוֹאִים, וּמְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל
 נִמְנָעוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ, כְּדִי
 שֶׁלֹּא רְשׁוּם בְּתוֹכָם ח"ט.

בְּמָקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ תְּלוּיִים כָּל
 אוֹתִיּוֹת הָאֵלְפָא בֵּיתָא בְּסוּדוֹת
 חֻקּוּקִים שֶׁל שְׁמוֹת קְדוּשִׁים,
 קְשׁוּרִים, רְקוּמִים עֲלָיו, וְכָל
 הָעוֹלָם שֶׁלְמַעַלָּה וּמִטָּה, הַכֹּל
 בְּסוּד שֶׁל אוֹתִיּוֹת מְתַחַמְּוֹת
 (חֻקּוּקוֹת) וּגְלוּפוֹת, וְסוּדוֹת הַקְּדוּשָׁה
 (הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ) הַעֲלִיּוֹנָה נִחְקַק עֲלֵיהֶם.

בְּמִשְׁכַּן נִחְקַקוּ וְהִצְטִירוּ
 הָאוֹתִיּוֹת פְּרָאוֹי, שֶׁהָרִי בְּצִלְאֵל
 הָיָה יוֹדֵעַ אֶת הַחֻקְמָה לְצַרֵּף
 אוֹתִיּוֹת שֶׁבֶהֱן נִבְרָאוּ שָׁמַיִם
 וָאָרֶץ, וְעַל חֻקְמָתוֹ (ח) נִבְנָה
 הַמְשָׁכָן עַל יְדוֹ וְנִבְחַר מִכָּל עַם
 יִשְׂרָאֵל. וּכְמוֹ שֶׁהוּא נִבְחַר
 לְמַעַלָּה, כִּף רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שִׁבְחָר לְמִטָּה.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהָאִי אֶת, (נ"א
 מֵאֶתֶר דָּא) עָרִיק מִלְאָכָא מְחַבְּלָא. לֹא תִימָא עָרִיק,
 אֲלֹא דְלֹא אֶתִּיהֵיב לִיה רְשׁוֹ לְאַעְלָא תַּמָּן.

אֶת דָּא מְשַׁנָּיָא מֵאֶת ק', ק' לֹא מְתִישְׁבָא (נ"א
 מֵאֶת ח', ח' לֹא מְתִישְׁבָא) כָּלֵל בְּדוּכְתָא בְּעֲלָמָא,
 וְסִימְנָךְ (תהלים קמ) אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יְכוּן בְּאַרְץ אֶת
 טי"ת אֶתִּישְׁבָא בְּכָל דוּכְתָא, וְאֶתֶּפְקֶנֶת
 לְאַתִּישְׁבָא כְּדָקָא יְאוֹת, וּבְגִין כִּף בְּכָל דוּכְתָא
 דָּאֵת ט' תַּמָּן, לִית יֵשׁוּבָא לְאֶת ק' תַּמָּן
 לְאַתִּישְׁבָא בִּיה. וְעַל דָּא אֶתֶר דָּא לֹא שְׁלֵטָא
 בִּיה כָּלֵל סְטָרָא אַחְרָא, וְיִהֵיב חַיִּים דֵּהֲאִי
 עֲלָמָא לִיתְבִּי תְּחוּתִיה דָּאֵת דָּא, וְלֹא יִפּוּק
 לְבַר, וְכַד נְפִיק לְבַר, אִית רְשׁוֹ לְסְטָרָא אַחְרָא
 לְשֹׁלֵטָא בִּיה. כְּמָה דָּאֵת דָּא שְׁלֵטָא בְּאַתֶּר
 דָּא, הֲכִי נִמְי שְׁלֵטָא אֶת אַחְרָא בְּאַתֶּר דִּגְיֵהֶנֶם,
 וּמֵאֵן אִיהִי, אֶת ק'.

וּבְסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, הֲכָא אֵינוֹן תְּרִין
 אֶתְוּוֹן: ח', ט'. וְעַל דָּא לֹא הוּו
 פְּתִיבִין גּוֹ אַבְנֵי בּוּרְלָא, אַבְנִין דְּאַשְׁלֵמוֹתָא,
 וּשְׁבֻטֵין דִּישְׂרָאֵל, תְּרִין אֶתְוּוֹן אֵלִין אֶתְמַנְעוּ
 מִנְיֵיהוּ, בְּגִין דְּלֹא יֵהָא רְשִׁים בְּגוּוּיֵיהוּ ח"ט.
 בְּאַתֶּר דְּבִי מִקְדָּשָׁא תְּלִיין כָּל אֶתְוּוֹן דְּאַלְפָּא
 בֵּיתָא, בְּרִזִין גְּלִיפִין דְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין,
 קְשִׁירִין, מְרַקְמֵן עֲלֵיהּ, וְכָל עֲלָמָא דְלַעֲיִלָּא
 וְתַתָּא, כָּלֵא בְּרִזָּא דְאַתְוּוֹן מְתַחַמְּוֵן (נ"א מְתַחַמְּוֵן)
 וּגְלִיפָא, וְרִזִין דְּקְדָשָׁא (ס"א דְשִׁמָּא קְדִישָׁא) עֲלָאָה,
 עֲלִיֵּיהוּ אֶתְגְּלִיף.

בְּמִשְׁכַּנָּא אֶתְגְּלִיפוּ וְאַתְצִיירוּ אֶתְוּוֹן פְּדָקָא
 חֲזִי. דֵּהָא בְּצִלְאֵל הוּוּ יוֹדֵעַ
 חֻקְמָתָא, לְצַרְפָּא אֶתְוּוֹן דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּהוּ שְׁמִיא
 וְאַרְעָא. וְעַל חֻקְמָתָא דִּילֵיהּ, (נ"א דָּא) אֶתְבְּנִי
 מְשַׁכְּנָא עַל יְדֵיהּ, וְאַתְבְּרִיר מִכָּל עַמָּא
 דִּישְׂרָאֵל. וּכְמָה דְּאִיהוּ אֶתְבְּרִיר לְעִילָּא, הֲכִי
 בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְבְּרִיר לְתַתָּא.

לְמַעַנֶּה כְּתוּב (שמות לא) רָאָה
 קְרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל. לְמַטֵּה - (שם
 לה) רָאוּ קְרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל.
 וּשְׁמוֹ בְּסוּד עֲלִיּוֹן נִקְרָא כִּף
 בְּצַלְאֵל - בְּצַל אֵל. וּמִיָּהוּ? זֶה
 צְדִיק, שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בְּצַל אֵל, אוֹתוֹ
 שֶׁנִּקְרָא אֵל עֲלִיּוֹן, וְהוּא יוֹשֵׁב כְּמוֹ
 שְׁאוֹתוֹ אֵל. אוֹתוֹ אֵל נוֹטֵל שֶׁשֶׁה
 צְדָדִים, אוֹתוֹ צְדִיק נוֹטֵל אוֹתָם.
 אִךְ כִּף אוֹתוֹ אֵל מְאִיר לְמַעַלָּה,
 וְהַצְדִיק הַזֶּה מְאִיר לְמַטֵּה. אוֹתוֹ
 הָאֵל כָּלֵל שֶׁל כָּל שֶׁשֶׁת הַצְדָדִים.
 וְאוֹתוֹ צְדִיק הוּא כָּלֵל שֶׁל כָּל
 שֶׁשֶׁת הַצְדָדִים.

בֶּן אוּרִי - בֶּן הָאוֹר הַרְאֵשׁוֹן שֶׁבְּרָא
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה
 בְּרָאשִׁית. בֶּן חוּר - הַבֶּן שֶׁל חֲרוֹת
 הַכֵּל. דְּבַר אַחַר בֶּן חוּר - בֶּן חוּר
 מִכָּל הַגְּוֹנִים. וְזֶה הַתְּמַנָּה לְמַטֵּה
 יְהוּדָה, הַכֵּל כְּרָאוּי.

כָּרַ הַגְּוֹנִים טוֹבִים לְחֵלוֹם פְּרֻט
 לְתַכְלֵת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, מִשׁוֹם
 שֶׁהוּא כֶּסֶף לְדוֹן אֶת דִּינֵי
 הַנְּשָׁמוֹת. וְהָרִי דְרָגָה זוֹ (אחת) הִיא
 לְכַנֵּה. אֲלֵא בְּשַׁעַה שְׁעוֹמְדָת
 בְּדִינֵי נִפְשׁוֹת, אִזְ הִיא גְּזוּן תַּכְלֵת,
 וְהָרִי בְּאַרְנוּהָ.

בְּשַׁעַה שְׁרוּאָה אָדָם אֶת הַגְּזוּן
 הַזֶּה, נִזְכָּר הָאָדָם לְעִשׂוֹת מַצּוֹת
 רְבוּנוֹ. כְּמוֹ שֶׁנֶּחֱשׁ הַנְּחֻשֶׁת,
 בְּשַׁעַה שֶׁהָיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ, הָיוּ
 פּוֹחָדִים מִלִּפְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְשׁוֹמְרִים אֶת עֲצָמָם מִכָּל
 הַחַטָּאִים, וּבְשַׁעַה שְׁאוֹתוֹ הַפְּחַד
 שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָה
 עֲלֵיהֶם, מִיד נִרְפָּאִים. מִי גֵרָם לָהֶם
 לְפַחַד מִלִּפְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?
 אוֹתוֹ נֶחֱשׁ, אוֹתָהּ רְצוּעָה
 שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בָּהּ. אִךְ כִּף הַתַּכְלֵת
 - (במדבר טו) וְרָאִיתֶם אוֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם
 אֶת כָּל מַצּוֹת ה'. מֵאוֹתוֹ הַפְּחַד
 שְׁלוֹ. וְעַל זֶה תַּכְלֵת בְּמִשְׁכָּן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זֶה שְׁאֵמַר מוֹרְנוֹ
 שֶׁתַּכְלֵת הִיא כֶּסֶף דִּין, וּכְשֶׁהִיא

לְעִיָּא כְּתוּב, (שמות לא) רָאָה קְרָאתִי בְשֵׁם
 בְּצַלְאֵל. לְתַתָּא (שמות לה) רָאוּ קְרָא יְיָ
 בְשֵׁם בְּצַלְאֵל. וּשְׁמִיָּה בְּרִזָּא עֲלָאָה אֶקְרִי הַכִּי
 בְּצַלְאֵל: בְּצַל אֵל. וּמֵאֵן אִיהוּ. דָּא צְדִיק.
 דְּאִיהוּ יְתִיב בְּצַל אֵל, הַהוּא דְּאֶקְרִי אֵל עֲלִיּוֹן.
 וְאִיהוּ יְתִיב כְּגוֹנוֹנָא דְּהַהוּא אֵל. הַהוּא אֵל נוֹטֵל
 שִׁית סְטָרִין, הַהוּא צְדִיק נוֹטֵל לוֹן. אוּף הַכִּי,
 הַהוּא אֵל אֲנַהִיר לְעִילָא, הָאִי צְדִיק אֲנַהִיר
 לְתַתָּא. הַהוּא אֵל, כְּלָלָא דְּכֻלְהוּ שִׁית סְטָרִין.
 הַהוּא צְדִיק, כְּלָלָא דְּכֻלְהוּ שִׁית סְטָרִין.

בֶּן אוּרִי: בֶּן אוֹר קְדָמָא, דְּבְרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית. בֶּן חוּר: בֶּן חֲרוֹ
 דְּכָלָא. דְּבַר אַחַר, בֶּן חוּר: בֶּן חוּר מִכָּל
 גְּוֹנִין. וְדָא אֲתַמְנִי לְמַטֵּה יְהוּדָה, כְּלָא בְּדָקָא
 יָאוּת.

כָּרַ גְּוֹנִין טְבִין לְחֵלְמָא, בַּר תַּכְלָא, כְּמָה
 דְּאֲתַמַּר. בְּגִין דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא, לְמִידָן
 דִּינִין דְּנִשְׁמָתִין. וְהָא הָאִי דְרָגָא (נ"א דהא) תְּוֹרָא
 אִיהוּ. אֲלֵא בְּשַׁעַתָּא דְּקִימָא בְּדִינֵי דְּנִפְשָׁאן,
 כְּדִין אִיהוּ גְּזוּן תַּכְלָא. וְהָא (דף קנ"ב ע"ב)
 אוֹקִימָנָא.

בְּשַׁעַתָּא דְּחָמִי בַר נָשׁ לְהָאִי גְּזוּן, אֲדַכַּר בַּר
 נָשׁ לְמַעַבַּד פְּקוּדִין דְּמֵאֲרִיָּה. כְּגוֹנוֹנָא
 דְּנַחֲשׁ הַנְּחֻשֶׁת, בְּשַׁעַתָּא דְּהוּוּ חֲמָאן לִיָּה, הוּוּ
 דְּחֵלִי מִקְמִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִנְטְרָן
 גְּרַמִּיָּהוּ מִכָּל חוֹבִין, וּבְשַׁעַתָּא דְּהוּא דְּחֵלִי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סִלְקָא עֲלֵיָּיהוּ, מִיד
 אֲתַסְיִין. מֵאֵן גְּרִים לוֹן לְדְּחֵלָא מִקְמִי קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, הַהוּא נַחֲשׁ, הִיא רְצוּעָה
 דְּמִסְתַּכְּלָן בָּהּ. אוּף הַכִּי תַּכְלֵת (במדבר טו) וְרָאִיתֶם
 אוֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם אֶת כָּל מַצּוֹת יְיָ. מֵהַהוּא דְּחֵלִי
 דִּילִיָּה, וְעַל דָּא תַּכְלֵת בְּמִשְׁכָּנָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָאִי דְּאָמַר מַר תַּכְלֵת כְּרִסְיָא

עומדת בגון הזה, אזי היא פסא לדון דיני נפשות. מתי היא ברחמים? אמר לו, בשעה שהכרוכים מחזירים פניהם זה עם זה ומסתכלים פנים בפנים. כיון שאותם כרוכים מסתכלים פנים בפנים, אז כל הגונים מתתקנים, ומתהפך גון תכלת לגון אחר. מתהפך גון ירק לגון זהב. (נ"א חנוך).

ורבן בהפוך הגונים מתהפך מדין לרחמים, וכן מרחמים לדין, והכל בהפוך הגונים. כמו שמסדרים ישראל תקונייהם לקדוש ברוך הוא, כך הכל עומד וקף מסתדר. ולכן כתוב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר, באותם גונים שפלולים זה בזה, הילפי של כלם.

ועשית שלחן עצי שטים וגו'. רבי יצחק פתח, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו'. כמה צדיקים הם ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם וקרבם אליו מכל העמים, ובשביל ישראל נתן מזון ושבע לכל העולם, ואלמלא ישראל - לא נתן הקדוש ברוך הוא מזון לעולם, ועכשו שישאל בגלות, על אחת כמה וכמה שנוטלים מזון על אחד פי שנים.

בזמן שהיו ישראל בארץ הקדושה, היה יורד להם מזון ממקום עליון, והם נותנים חלק תמצית לעמים עובדי פוכבים, וכל העמים לא נזונו אלא מהתמצית, ועכשו שישאל הם בגלות, התהפך לגון אחר.

משל למלך שהתקין סעודה לבני ביתו. כל זמן שהם עושים את רצונו, ואכלים סעודה עם המלך, ונותנים לפלבים חלק העצמות

דינא איה, וכד איהי קיימא בגוונא דא, כדין איהי פרסייא למידן דיני נפשאן. אימתי איהי ברחמי. אמר ליה, בשעתא דכרובים מהדרן אנפיהו דא עם דא, ומסתפלן אנפין באנפין. כיון דאינון פרוכים מסתפלן אנפין באנפין כדין כל גוונין מתתקנו, ואתהפך גוון תכלא לגוון אחרא. מתהפך גוון ירוק, לגוון זהב. (נ"א חנוך).

ועל דא, בהפוכא דגוונין, אתהפך מדינא לרחמי, וכן מרחמי לדינא, וכלא בהפוכא דגוונין. כמה דמסדרין ישראל תקונייהו לגבי קדשא בריך הוא, הכי קיימא פלא, והכי אתסדר. ועל דא כתיב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר, באינון גוונין דכלילן דא בדא, שפירו דכלהו. (חסר כאן).

ועשית שלחן עצי שטים וגו'. (שמות כה) רבי יצחק פתח, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו', כמה זכאין אינון ישראל, דקודשא בריך הוא אתרעי בהו, וקריב לון לגביה מפל עמין, ובגינהון דישראל, יהיב מזונא ושבעא, לכל עלמא. ואלמלא ישראל, לא יהיב קדשא בריך הוא מזונא לעלמא, והשתא דישראל אינון בגלותא, על אחת כמה וכמה דנטלי מזונא על חד תרין.

בזמנא דהווי ישראל בארעא קדישא, הוה נחית לון מזונא מאתר עלאה, ואינון יחבי חולק תמצית לעמין עובדי כוכבים, ועמין פלהו לא אתזנו אלא מתמצית. והשתא דישראל אינון בגלותא, אתהפך בגוונא אחרא.

מתר למלפא, דאתקין סעודתא לבני ביתיה, כל זמנא דאינון עבדי רעותיה, אכלי סעודתא עם מלפא, ויהבי

סעודתא עם מלפא, ויהבי

לגרו. בשעה שבני ביתו לא עושים את רצון המלך, המלך נותן את כל הסעודה לכלבים, ומעלה להם את העצמות.

כמו זה, כל זמן שישאל עושים רצון רבונם, הם אוכלים על השלחן הזה של המלך, וכל הסעודות מתקנות להם. והם, מאותה שמחה שלהם, נותנים עצמות שהן תמצית לעובדי כוכבים. וכל זמן שישאל לא עושים רצון רבונם, הם הולכים לגלות, והסעודה הולכת לכלבים, ועולה להם התמצית. ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, שהרי תמצית הגעל שלהם הם אוכלים. אוי לכן המלך שיושב ומצפה לשלחן העבד, ומה שנשאר מתוף השלחן הוא אוכל.

דוד המלך אמר, (תהלים כג) תערוף לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רוייה. תערוף לפני שלחן - זו סעודת המלך. נגד צורי - אותם הכלבים שיושבים לפני השלחן ומצפים לחלקת עצמות, והוא יושב עם המלך בענג של הסעודה בשלחן.

דשנת בשמן ראשי - זה ראש הסעודה. שכל שמן ושמנונית ותקון הסעודה נתנים בראשונה לאהוב המלך. מה שנשאר נתן אחר כך לכלבים ולאותם עובדי השלחן. כוסי רוייה - מלאה הפוס לפני אהוב המלך תמיד שלא יצטרף לבקש ועל סוד זה היו ישראל תמיד עם שאר העמים. רבי חייא היה הולך לרבי שמעון לטבריה, והיו עמו רבי יעקב בר אידי ורבי ייסא הקטן. עד שהיו הולכים, אמר רבי ייסא לרבי חייא, תמוה מה שפיתוב (מלכים א-

לכלבי חולק גרמין למגרר. בשעתא דבני ביתיה לא עבדי רעותא דמלכא, מלכא יהיב כל סעודתא לכלבי, וסליק לון גרמי.

בגוונא דא, כל זמנא דישאל עבדי רעותא דמאריהון, הא על פתורא דמלכא אינון אכלי, וכל סעודתא אתתקון להון. ואינון, מההוא חדוה דלהון, יהבי גרמי דאיהו תמצית לעובדי כוכבים. וכל זמנא דישאל לא עבדי רעותא דמאריהון, אזלי בגלותא, והא סעודתא לכלבי, ואסתלק לון תמצית (יחזקאל ד) פכה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, דהא תמצית דגעוליהון אכלי. ווי לברא דמלכא, דיתיב ומצפה לפתורא דעבדא, מה דאשתאר מגו פתורא איהו אכיל.

דוד מלכא אמר, (תהלים כג) תערוף לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רוייה. תערוף לפני שלחן, דא סעודתא דמלכא. נגד צוררי, אינון פלבי דיתבי קמי פתורא, מצפאן לחולק גרמין, ואיהו יתיב עם מלכא בענוגא דסעודתא בפתורא.

דשנת בשמן ראשי, דא רישא דסעודתא, דכל משחא, ושמנונא, ותקון סעודתא, אתיהיב בקדמיתא לרחימא דמלכא. מה דאשתאר, לבתר אתיהיב לכלבי, ולאינון פלחי פתורא. כוסי רוייה, מליא כסא קמי רחימא דמלכא תדיר, דלא יצטרף למשאל. ועל רזא דא, הווי ישראל תדיר, עם שאר עמין.

רבי חייא הוה אזיל לגבי דרבי שמעון לטבריה, והווי עמיה רבי יעקב בר אידי, ורבי ייסא זעירא, עד דהווי אזלי, אמר רבי ייסא לרבי חייא, תימה מה דכתוב, (מלכים א ב) ולבני ברזילי הגלעדי תעשה

א ולבני ברזלי הגלעדי תעשה חסד והיו באכלי שלחנך וגו'. אם כך, כל טוב ואמת לאכל על שלחנו ולא יותר, משאמר כאן והיו באכלי שלחנך. ועוד, לא כבוד המלך הוא שיאכל איש אחר על שלחן המלך, ולא צריך זה אלא המלך לבדו, וכל הגדולים שלו סביבו למטה ממנו.

אמר רבי חייא, לא שמעתי בזה דבר, ולא אמר. אמר לו לרבי יעקב בר אידי, ואתה שמעת בזה הדבר? אמר לו, אתם שיונקים בכל יום מדבש שמן העליון לא שמעתם, כל שכן אני. שאל את רבי ייסא, ואתה שמעת בזה דבר? אמר לו, אף על גב שאני תינוק ומלפני מספר ימים באתי אליכם ולא זכיתי מקדם לזה - אני כן שמעתי.

פתח ואמר, (תהלים קלו) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. מה ראה דוד שבסיום ההלל הגדול סיים כך בפסוק הזה? אלא שלשה שליטים הם למעלה שהקדוש ברוך הוא נודע בהם, והם סוד נכבד שלו, ואלה הם: מוח ולב וכבד. והם בהפך של העולם הזה. למעלה המוח נוטל בראש, ואחר כך נותן ללב, והלב נוטל ונותן לקבד, ואחר כך הכבד נותן חלק לכל אותם מקורות שלמטה, כל אחד ואחד כראוי לו. למטה הכבד נוטל בראש, ואחר מקרב הכל ללב, והלב נוטל את היפה של המאכל. כיון שנוטל ומתחזק מאותו כח ורצון שנוטל, נותן ומעורר אל המת. ואחר כך חוזר לקבד ומחלק מזון לכל מקורות הגוף. (ביום שהאדם מתעורר בתענית, מתעורר למעלה באותה דגמא ממש, וביום של שבע לא כך).

ביום של תענית, אדם מקריב

חסד והיו באוכלי שלחנך וגו'. אי הכי כל טיבו וקשוט, למיכל על פתוריה ולא יתיר, מדקאמר הכא והיו באוכלי שלחנך. ותו, לא יקרא דמלפא איהו, למיכל בר נש אחרא (דף קנ"ג ע"א) על פתוריה דמלפא, ולא אצטריך דא, אלא מלפא בלחודוי, וכלהו רברבנוהי סחרניה, לתתא מניה.

אמר רבי חייא לא שמענא בהאי מידי, ולא אימא. אמר ליה לרבי יעקב בר אידי, ואת שמעת בהאי מידי. אמר ליה, אתון דינקין בכל יומא מדבשא דמשחא עלאה, לא שמעתון, כל שפן אנא. אמר ליה לרבי ייסא, ואת שמעת מידי בהאי. אמר ליה אף על גב דאנא רביא ומיומין זעירין אתינא לגבייכו, ולא זכינא מקדמת דנא, אנא שמענא.

פתח ואמר (תהלים קלו) נותן לחם לכל בשר פי לעולם חסדו. מאי קא חמא דוד דסיום הללא רבא, סיים הכי בהאי קרא. אלא תלת שליטין אינון לעילא, דקודשא בריך הוא אשתמודעא בהו, ואינון רזא יקירא דיליה, ואלין אינון: מוחא, ולבא, וכבדא. ואינון בהפוכא דהאי עלמא. לעילא, מוחא נטיל ברישא, ובתר יהיב ללבא, ולבא נטיל ויהיב לכבדא, ולבתר כבדא יהיב חולק לכל אינון מקורין דלתתא, כל חד וחד פדקא חזי ליה. לתתא, כבדא נטיל ברישא, ולבתר איהו מקרב כלא ללבא, ונטיל לבא שפירו דמיכלא. כיון דנטיל, ואתתקף מההוא תקפא ורעו דקא נטיל, יהיב ואתער לגבי מוחא. ולבתר אהדר כבדא, ופליג מזונא לכל מקורין דגופא. (ביומא דבר נש אתער בתעניתא, אתער לעילא כגונא ההוא ממש, וביומא דשבועא, לאו הכי).

ביומא דתעניתא, בר נש מקרב מיכלא

מאכל ומשתה לכבוד העליון, ומה הוא מקריב? חלבו ודמו ורצונו. אותו כבוד נוטל הפל ברצון. פיון שהפל הוא אליו, נוטל ומקריב הפל לפני הלב, שהוא גדול ושולט עליו. פיון שהלב נוטל ומתחזק הרצון, מקריב הפל למח, שהוא שליט עליון על כל הגוף. אחר כך חוזר הכבוד ומחלק חלקים לכל אותם מקורות ואיברים שלמטה.

בזמן אחר, פאשר (כל) המח נוטל הפל בתחלה, ואחר כך נותן ללב, והלב נותן לכבד, והכבד נותן לכל המקורות והאיברים שלמטה, ואחר כך פשוטה לחלק מזון לעולם הזה, בראשונה נותן ללב, שהוא המלך שבארץ, ושלחן המלך מתעורר בראשונה מפל שאר בני העולם. אשריו מי שהיה בחשבון של שלחן המלך, שהרי ידוע הוא להיטיב לו באותו טוב שלמעלה. (ומשום כך) וזהו טוב ואמת שעשה דוד לבני ברזלי, שכתוב והיו באכלי שלחןך. ואם תאמר שבשלחן המלך אוכל אדם אחר פרט לו - לא! אלא המלך אוכל בראשונה, ואחר כך כל העם. ואותם שאוכלים עם המלך בשעה שהוא אוכל - אותם שחביבים עליו מכלם, והם נמנים משלחן המלך.

ואם תאמר, הרי כתוב (שמואל ב ט) על שלחן המלך תמיד הוא אכל - משום שכל מזונו לא עושה חשבון אחר, אלא על שלחן המלך, שמשם היה בא מזונו ומאכלו. וזהו על שלחן המלך תמיד הוא אכל. בא רבי חייא ונשקו על ראשו. אמר לו, תינוק אתה, וחכמה עליונה שורה

ומשתתא לגבי כבדא עלאה, ומאי איהו מקרב. חלפיה ודמיה ורעותיה. ההוא כבדא נטיל פלא ברעותא. פיון דכלא איהו לגביה, נטיל ומקרב פלא לקמי לבא, דאיהו רב ושליט עליה. פיון דלבא נטיל ואתתקף ברעוא, מקרב פלא לגבי מוחא, דאיהו שליטא עלאה על כל גופא, לבתר אהדר כבדא ומפלג חולקין לכל אינון מקורין ושייפין דלתתא.

בזמנא אחרא, פד (ד"א בלא) מוחא נטיל בקדמיתא, ולבתר יהיב ללבא, ולבא יהיב לכבדא, וכבדא יהיב לכלהו מקורין ושייפין דלתתא, ולבתר פד בעי לפלגא מזונא להאי עלמא, פרישא יהיב ללבא, דאיהו מלפא די בארעא. ופתורא דמלפא, אתער בקדמיתא מפל שאר בני עלמא.

זבאה איהו, מאן דהוי בחושבנא דפתורא דמלפא, דהא אשתמודעא לאוטבא ליה בההוא טיבו דלעילא. (ובגני כך) ודא איהו טיבו וקשוט, דעבד דוד לבני ברזילי, דכתיב והיו באכלי שלחןך. ואי תימא דבשלחנא דמלפא, אכיל פר נש אחרא בר מניה. לא. אלא מלפא אכיל ברישא, ובתר פל עמא. ואינון דאכלי עם מלפא, בשעתא דאיהו אכיל אינון דחביבין עליה מפלהו, ואינון אתמנון משלחנא דמלפא.

ואי תימא, הא כתיב, (שמואל ב ט) על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. בגין דכל מזונא דיליה, לא עביד חשבנא אחרא, אלא על שלחן המלך, דמתמן הוה אתי מזונא ומיכלא דיליה. ודא איהו על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. אתא רבי חייא, ונשקיה על רישיה,

אמר ליה רביא אנת, וחכמתא עלאה שריא בלבך. אדהכי, חמו ליה לרבי

בלבד. בינתיים ראו את רבי חזקיה שְׁהִיָּה בא. אמר לו רבי חייא, ונדאי בחברות זו הקדוש ברוך הוא יתחבר עלינו, שְׁהִיָּה דְּבָרִים חדושי תורה יתחדשו כאן. יִשְׁבוּ לְאָכַל. אמרו, כל אחד ואחד יאמר דברי תורה בפסעודה הזו. אמר רבי ייסא, סעודת עראי היא, ולכן נקראת סעודה. ולא עוד, אלא שזו נקראת סעודה שְׁנֵהֲנָה מִמְּנֵה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. ועל זה כתוב, זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה', שְׁהִיָּה דְּבָרֵי תוֹרָה יִקְיִפוּ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה.

פְּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'. וכי עד שלא אוכל אדם לשבעה ותתמלא כרסו לא יברך את הקדוש ברוך הוא? ! (אם כן) בְּמָה נִבְאָר וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ, וְאַחַר כֵּן וּבֵרַכְתָּ? אֵלָּא אִפְלוּ לֹא יֹאכַל אָדָם אֵלָּא בְּזֵית, וְרִצּוֹנוֹ עָלָיו, וְיִשִּׁים אֶת אוֹתוֹ הַמֶּאֱכָל עֵקֶר מֵאֲכָלוֹ - נִקְרָא שְׂבַעָה, שְׂפִתוֹב (תהלים קמה) פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן. לא כתוב לְכָל חַי אֲכִילָה, אֵלָּא רִצּוֹן. אוֹתוֹ רִצּוֹן שֶׁשֵּׁם עַל אוֹתוֹ מֵאֲכָל נִקְרָא שְׂבַעָה, וְאִפְלוּ שְׂאִין לִפְנֵי הָאָדָם אֵלָּא אוֹתוֹ מְעַט בְּכִזִּית וְלֹא יוֹתֵר, הֲרֵי רִצּוֹן הַשְּׂבַע שֵׁם עָלָיו. וּמִשּׁוֹם כֵּן וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן. כתוב רִצּוֹן, וְלֹא אֲכִילָה. ועל זה וּבֵרַכְתָּ וְדַאי, וּמִתְחִיב הָאָדָם לְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדֵי לְתַת שְׂמִחָה לַמַּעֲלָה.

פְּתַח רַבִּי חֵזְקִיָּה בְּפִסּוּק הַזֶּה אַחֲרָיו וְאָמַר, וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ. מִכָּאן שֶׁלְּשׁוֹר מִתַּר לְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן, מֵה שְׂאִין בֶּן בְּתַפְלָה. שְׂתַפְלָה לֹא כֵּן, שְׁהִיָּה תַפְלָה מַעֲלָה הִיא בְּלִי אֲכִילָה, מֵה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׂתַפְלָה עוֹלָה לַמַּעֲלָה לַמַּעֲלָה, מִקּוֹם שְׂאִין בּוֹ

חֵזְקִיָּה דְּהִיָּה אָתִי. אָמַר לִיה רַבִּי חֵיִיא, וְדַאי בְּחִבְרוּתָא דָּא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְחַבֵּר עַלְנָא, דְּהָא מַלִּין חֲדָתִין דְּאוּרִייתָא יִתְחַדְתּוּן הָכָא. יִתְבוּ לְמִיכַל. אָמְרוּ, כָּל חַד וְחַד לִימָא מְלִי דְּאוּרִייתָא בְּהַאי סְעוּדָתָא, אָמַר רַבִּי יִיסָא, סְעוּדַת עֲרָאִי אִיהִי, וְעַם כָּל דָּא סְעוּדָה אֲקָרִי. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא דְּהַאי אֲקָרִי סְעוּדָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵהֲנִי מִינָהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְי', דְּהָא מַלִּין דְּאוּרִייתָא יִסְחֲרוּן לְהַאי אָתֵר.

פְּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְי' אֱלֹהֶיךָ וְגו'. וכי עד לא אכיל בר נש לשבעא, ויתמלי כריסיה, לא יברך ליה לקודשא ברוך הוא, (ד"א ל"ג אי הכי) (דף קנ"ג ע"ב) בְּמַאי נוֹקִים וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ, וּבֵתֵר וּבֵרַכְתָּ. אֵלָּא אִפְלוּ לֹא יִיכּוֹל בַּר נָשׁ אֵלָּא כְּזִית, וְרַעוּתִיָּה אִיהוּ עָלֶיהָ, וְיִשְׁוִי לִיה לְהֵהוּא מִיכְלָא עֵקֶרָא דְּמִיכְלִיָּה, שְׂבַעָא אֲקָרִי. דְּכְתִיב, (תהלים קמה) פּוֹתַח אֶת יָדֶיךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן. לְכָל חַי אֲכִילָה לֹא כְּתִיב, אֵלָּא רִצּוֹן. הֵהוּא רַעוּתָא דְּשׁוּי עַל הֵהוּא מִיכְלָא, שְׂבַעָא אֲקָרִי, וְאִפְלוּ דְּלִית קָמִיָּה דְּבַר נָשׁ אֵלָּא הֵהוּא זְעִיר בְּכִזִּית, וְלֹא יִתִּיר הָא רַעוּתָא דְּשְׂבַעָא שְׁוִי עָלֶיהָ. וּבְגִין כֵּן, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן, רִצּוֹן כְּתִיב, וְלֹא אֲכִילָה. וְעַל דָּא וּבֵרַכְתָּ וְדַאי, וְאִתְחִיב בַּר נָשׁ לְבִרְכָּא לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין לְמִיָּהב חֲדוּה לְעִילָא.

פְּתַח רַבִּי חֵזְקִיָּה, בְּהַאי קָרָא אַבְתְּרִיָּה וְאָמַר, וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ. מֵהָכָא, דְּשְׁפוֹר שְׂרִי לִיה לְבִרְכָּא בְּרַכַּתָּא דְּמְזוּנָא, מֵה דְּלִית הָכִי בְּצִלוּתָא. דְּצִלוּתָא לָאו הָכִי, דְּהָא צִלוּתָא מַעֲלִיא בְּלֹא אֲכִילָה אִיהִי, מְאִי טַעַמָא, בְּגִין דְּצִלוּתָא סְלִקָא לְעִילָא לְעִילָא, אָתֵר דְּלִית בֵּיה

לא אכילה ולא שתיה. ועל זה שנינו, העולם הבא אין בו אכילה ושתיה וכו'.

אבר שאר הדרגות שלמטה יש. בכרפת המזון נמצא גון אחר ומעלה, אותה ברכה שנמצאת בשבע. משום שברכת המזון היא במקום שיש בו אכילה ושתיה, וממנו יוצאת מזון ושבע למטה, ועל זה צריך להראות לפניו שבע ושמחה. (ומשום כך יהו מקום שיש בו אכילה ושתיה, וממנו יוצא מזון למטה, וצריך להראות לפניו שבע ושמחה) במקום של תפלה לא פך, שהרי עולה יותר למעלה למעלה, ועל זה שכור לא תפלל תפלה.

בברכת המזון, שכור מתר לו לברך ברכת המזון. משמע מהפסוק הזה, שכתוב ואכלת ושבעת וברכת. ואכלת - זו אכילה. ושבעת - זו שתיה, שהרי שבע בנין מתרנה. יין שבע ודאי, וזהו שכור, שכתוב וברכת את דוקא, שמשמע שברכת המזון צריך שמחה ושבע. על הארץ הטובה. מה זה טובה? שבע, כמו שנאמר (ירמיה מד) ונשבע לחם ונהיה טובים. משום כך צריך שמחה ושבע.

פתח רבי ייסא ואמר, ועשית שלחן עצי שטים וגו'. השלחן הזה הוא עומד לתוך המשכן, והברכה שלמעלה שורה עליו, וממנו יוצא מזון לכל העולם. ושלחן זה לא צריך להיות בריקנות אפלו רגע אחד, אלא שיהיה עליו מזון, שהרי הברכה לא נמצאת במקום ריק. ולכן צריך להיות עליו תמיד לחם, שתהיה תמיד ברכה עליונה נמצאת בו, ומתוך אותו שלחן יוצאות ברכות ומזונות לכל שאר שלחנות העולם, שמתברכים בגללו.

לא אכילה ולא שתיה. ועל דא תנינן, עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה וכו'.

אבר שאר דרגין דלתתא אית בכרפת מזונא, אשתכח גוונא אחרא ומעליא, ההוא ברכתא דאשתכח בשבעא. בגין דברכת מזונא, איהי באתר דאית ביה אכילה ושתיה, ומניה נפיק מזונא ושבעא לתתא, ועל דא אצטריך לאתזאה קמיה שבעא וחדוה. (ובגין כך האי איהו אתר דאית ביה אכילה ושתיה ומניה נפיק מזונא לתתא ואצטריך לאתזאה קמיה שבעא וחדוה) באתר דצלותא, לאו הכי, דהא סלקא תיר לעילא לעילא ועל דא, שכור לא יצלי צלותא.

בברכת מזונא, שכור שרי ליה לברכא ברכת מזונא. משמע מהאי קרא, דכתיב ואכלת ושבעת וברכת. ואכלת: זו אכילה. ושבעת: זו שתיה דהא שבעא, בחמרא איהי רוי. חמרא שבעא ודאי, ודא איהו שכור. דכתיב וברכת את דייקא, דמשמע דברכת מזונא אצטריך חדוה ושבעא. על הארץ הטובה. מאי טובה. שבעא. כמה דאת אמר, (ירמיה מד) ונשבע לחם ונהיה טובים בגין כך אצטריך חדוה ושבעא.

פתח רבי ייסא ואמר (שמות כה) ועשית שלחן עצי שטים וגו', שלחן דא איהו קיימא לגו במשפנא. וברכתא דלעילא שריא עליה, ומניה נפיק מזונא לכל עלמא. ושלחן דא לא אצטריך למהוי בריקניא, אפילו רגעא חדא, אלא למהוי עליה מזונא, דהא ברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא. ובגין כך אצטריך למהוי עליה נהמא תדיר, דלהוי תדיר ברכתא עלאה משתפחא ביה, ומגו ההוא שלחן, נפקי ברפאן ומזוני לכל שאר פתורי דעלמא, דאתברכאן בגיניה.

השִׁחָתוֹן שֶׁל כָּל אֶדָם צָרִיף לְהִיּוֹת כֹּף לִפְנֵי בִשְׁעָה שֶׁמִּבְרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדֵי שֶׁתִּשְׁרֶה עָלָיו בְּרַכָּה מִלְּמַעְלָה, וְלֹא יֵרָאֶה כִּרְקֻנִית, שֶׁהֲרִי הַבְּרַכּוֹת שֶׁלְּמַעְלָה לֹא שׂוֹרוֹת בְּמִקּוֹם רֵיק, שֶׁכְּתוּב (מַלְכִים ב-ד) הַגִּידִי לִי מַה יֵשׁ לָךְ בַּבַּיִת, וְהֲרִי פָּרְשׂוּהוּ הַחֲכָרִים. שִׁחָתוֹן שֶׁלֹּא נֶאֱמָרוּ עָלָיו דְּבָרֵי תוֹרָה (ולא בִּרְךָ עַל אוֹתוֹ מִזּוֹן לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא), עָלָיו כְּתוּב (ישעיה כח) כִּי כָּל שִׁחָתוֹת מְלֹאוּ קִיא צֹאֵה בְּלִי מְקוֹם. וְאֶסוּר לְבָרֵךְ עַל אוֹתוֹ שִׁחָתוֹן.

מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ שִׁחָתוֹן וְיֵשׁ שִׁחָתוֹן. שִׁחָתוֹן שֶׁהוּא מְסֻדָּר לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וְעוֹמֵד תָּמִיד לְסֻדָּר בּוֹ דְּבָרֵי תוֹרָה וְלֹהֲכִלִּיל בּוֹ אוֹתוֹת שֶׁל דְּבָרֵי תוֹרָה, (וְהוּא בְּרַכַּת הַמּוֹזֵן, שֶׁיֵּשׁ פְּסוּקִים וְדְבָרֵי תוֹרָה וְאוֹתוֹן אוֹתוֹת שֶׁל דְּבָרֵי תוֹרָה נִכְלָלִים בּוֹ בְּאוֹתוֹ שִׁחָתוֹן) וְהוּא לּוֹקֵט אוֹתָם אֵלָיו וְכוֹלֵל אֶת כָּלָם לְתוֹכוֹ, וּבָהֶם מְשַׁתְּלֵם וְשֹׂמֵחַ וְיֵשׁ לוֹ שְׂמֵחָה. וְעַל שִׁחָתוֹן זֶה כְּתוּב (יחזקאל מא) זֶה הַשִּׁחָתוֹן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה', לִפְנֵי ה', וְלֹא מִלִּפְנֵי ה'. יֵשׁ שִׁחָתוֹן אַחֵר שֶׁאֵין בּוֹ חֵלֶק שֶׁל תוֹרָה, וְאֵין לוֹ חֵלֶק בְּקִדְשֵׁי הַתּוֹרָה. וְאוֹתוֹ שִׁחָתוֹן נִקְרָא קִיא צֹאֵה, וְזֶהוּ בְּלִי מְקוֹם, שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בְּצַד הַקְּדוֹשָׁה כְּלוּם.

מִשּׁוּם כֵּן, שִׁחָתוֹן שֶׁלֹּא נֶאֱמָר עָלָיו דְּבָרֵי תוֹרָה הוּא שִׁחָתוֹן שֶׁל קִיא צֹאֵה, הוּא שִׁחָתוֹן שֶׁל אֱלִיל אַחֵר. אֵין בְּאוֹתוֹ שִׁחָתוֹן חֵלֶק בְּסוּד הָאֱלוֹהִים הַעֲלִיּוֹן. שִׁחָתוֹן שֶׁדְּבָרֵי תוֹרָה נֶאֱמָרִים עָלָיו, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אוֹתוֹ שִׁחָתוֹן וְשֵׁם אוֹתוֹ לְחֻלְקוֹ. וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא סוּרֵי"א, הַמְּמַנֶּה הַגְּדוֹל, נוֹטֵל כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ, וְשֵׁם דִּיוֹקָן אוֹתוֹ הַשִּׁחָתוֹן לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכָל אוֹתָם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמָרוּ עָלָיו

שִׁחָתוֹן דְּכָל בַּר נֶשׂ אֶצְטְרִיף לְמַהוּי הַכִּי קָמִיה, בִּשְׁעַתָּא דְקָא מְבַרַךְ לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, בְּגִין דִּתְשִׁרִי עָלֵיה בְּרַכָּתָא מְלַעֲיָלָא, וְלֹא יִתְחַזִּי כִּרְקֻנִיָּא, דְּהָא בְּרַכָּאן דְּלַעֲיָלָא לֹא שְׂרִיין בְּאַתְרֵי רִיקְנִיָּא, דְּכַתִּיב, (מַלְכִים ב-ד) הַגִּידִי לִי מַה יֵשׁ לָךְ בַּבַּיִת, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. שִׁחָתוֹן דְּלֹא אֶתְמַר עָלֵיה מְלִי דְאוּרִייתָא, (בס"א אינו, ולא בִּרְךָ עַל הַחַוָּא מְזוּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא) עָלֵיה כְּתִיב, (ישעיה כח) כִּי כָּל שִׁחָתוֹת מְלֹאוּ קִיא צֹאֵה בְּלִי מְקוֹם. וְאֶסִיר לְבָרַכָּא עַל הַחַוָּא שִׁחָתוֹן.

מִאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִית שִׁחָתוֹן, וְאִית שִׁחָתוֹן. שִׁחָתוֹן אִיהוּ דְקָא מְסֻדָּרָא קָמִיה דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא לְעִילָא, וְאִיהוּ קִימָא תְדִיר לְסֻדָּרָא בִּיה פְּתַגְמֵי אוּרִייתָא, וְלֹא כְּלָלָא בִּיה אֲתוּוֹן דְּמְלִי דְאוּרִייתָא, (בס"א אינו, דָּא הוּא בְּרַכָּתָא דְמוֹנָא, דְּאִית פְּסוּקֵי וְכִלֵּי דְאוּרִייתָא וְאֵינוֹן אֲתוּוֹן דְּמְלִי אוּרִייתָא אֲתַכְלִילֵן בִּיה כַּהוּא שִׁחָתוֹן) וְאִיהוּ לְקִיט לֹוֹן לְגַבִּיָּה, וְכִלִּיל כְּלָהוּ בְּגִיָּה, וּבָהוּ אֲשַׁתְּלִים, וְחַדִּי, וְאִית לִיה חֲדוּה. וְעַל שִׁחָתוֹן דָּא כְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשִּׁחָתוֹן אֲשֶׁר לִפְנֵי יי', לִפְנֵי יי', וְלֹא מִלִּפְנֵי יי'. שִׁחָתוֹן אַחְרָא אִית, דְּלֹא אִית בִּיה חוּלְקָא דְאוּרִייתָא, וְלִית לִיה חוּלְקָא בְּקִדְוֶשָׁה דְאוּרִייתָא, וְהַחַוָּא שִׁחָתוֹן אֶקְרִי קִיא צֹאֵה, וְדָא אִיהוּ בְּלִי (ד' קנ"ג ד' ע"א) מְקוֹם, דְּלִית לִיה חוּלְקָא בְּסֻטְרָא דְקִדְוֶשָׁה כְּלוּם.

בְּגִין כֵּן, שִׁחָתוֹן דְּלֹא אֶתְמַר עָלֵיה מְלִי דְאוּרִייתָא, אִיהוּ שִׁחָתוֹן דְּקִיא צֹאֵה. אִיהוּ שִׁחָתוֹן דְּטַעְוָא אַחְרָא. לִית בְּהַחַוָּא שִׁחָתוֹן חוּלְקָא בְּרִזָּא דְאַלְהָא עֲלָאָה. שִׁחָתוֹן דְּמְלִי אוּרִייתָא אֶתְמָרוּ עָלֵיה, קִדְשָׁא בְרִיף הוּא נְטִיל הַחַוָּא שִׁחָתוֹן, וְשׂוּי לִיה לְחוּלְקִיָּה. וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא סוּרֵי"א רַב מְמַנָּא, נְטִיל כָּל אֵינוֹן מְלִין, וְשׂוּי דִּיוֹקָנָא דְהַחַוָּא שִׁחָתוֹן קָמִי קִדְשָׁא בְרִיף

עולים על אותו שלחן, ומתעטר (ומזדמן) לפני המלך הקדוש. משמע שכתוב זה השלחן אשר לפני ה', שמתעטר (שמזדמן) לפני הקדוש ברוך הוא. שלחנו של אדם עומד לטהר את האדם מפל חטאיו. אשרי הוא מי שאלה השנים עומדים על שלחנו - דברי תורה, וחלק לעניים. מאתו שלחן.

בשמערים אותו שלחן מלפני אותו אדם, שני מלאכים קדושים מזדמנים לשם, אחד מימין ואחד משמאל. אחד אומר: זהו שלחן של המלך הקדוש שפלוגי מסדר לפניו, מסדר יהיה תמיד השלחן הזה בכרכות עליונות, ושמן ומשחה עליונה הקדוש ברוך הוא ישרה עליו. ואחד אומר: זהו השלחן של המלך הקדוש שפלוגי מסדר לפניו, זה שלחן שעליונים ותחתונים יכרכו אותו, מסדר יהיה שלחן זה לפני עתיק הימים בעולם הזה ובעולם הבא. רבי אבא, פשהיו מעלים את השלחן מלפניו, היה מכסה אותו והיה אומר: סלקו שלחן זה בצניעות, שלא יהיה בבושה לפני שלוחי המלך. השלחן שאדם זוכה לו לעולם הבא, וזוכה לו למזון של העולם הזה, ומזכה אותו להודע לטוב לפני עתיק הימים, ומזכה אותו להתוסף כח וגדל במקום שצריך. אשריו חלקו של אותו אדם בעולם הזה ובעולם הבא.

רבי יעקב אומר, כתוב (שמואל א' כ') ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו', הגם שאול בנביאים. וכי שאול בחיר ה' מקדם לכן הנה, שכתוב הראיתם אשר בחר בו ה'. לא כתוב אשר בוחר בו, אלא אשר בחר בו, מקדם לכן. ובשעה

הוא. וכל אינון מלין דאורייתא דאתמרו עליה, סלקין על ההוא פתורא, ואתעטר (כ"א ואתעטר) קמי מלפא קדישא. משמע דכתיב זה השלחן אשר לפני יי' דאתעטר (כ"א ואתעטר) קמי קדשא ברוך הוא. שלחן דבר נש, קיימא לדכאה ליה לבר נש, מפל חובוי. זכאה איהו, מאן דאלין תרין קיימין על פתוריה. מלי דאורייתא. וחולקא למספנין, מההוא שלחן. כד סלקין ההוא פתורא מקמיה דבר נש, תרין מלאכין קדישין אזדמנן תמן, חד מימינא, וחד משמאלא. חד אמר דא איהו שלחן דמלפא קדישא, דפלוגא קא מסדר קמיה, מסדר יהא תדיר פתורא דא, בבכפאן עלאין, ומשחא ורבו עלאה, קדשא ברוך הוא ישרי עלוי. וחד אמר, דא איהו שלחן דמלפא קדישא, דפלוגא קא מסדר קמיה, דא פתורא די עלאי ותתאי יברכון ליה, מסדר יהא פתורא קמי עתיק יומין, בהאי עלמא, ובעלמא דאתי.

רבי אבא, כד הוה סלקין פתורא מקמיה, הוה חפי ליה, והוה אמר סליקו האי פתורא בצניעו, דלא יהא בכסופא קמי שלוחי מלפא. שלחן דבר נש זכי ליה לעלמא דאתי, וזכי ליה למזונא דהאי עלמא, וזכי ליה לאשתמודעא לטב קמי עתיק יומין, וזכי ליה לאתוספא חילא ורבו באתר דאצטריך. זכאה איהו חולקיה דההוא בר נש, בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

רבי יעקב אומר, פתיב (שמואל א' כ') ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו', הגם שאול בנביאים. וכי שאול בחיר יי' מקדמת דנא הוה, דכתיב, (שמואל א' כ') הראיתם אשר בחר בו יי', אשר בוחר בו לא כתיב, אלא אשר בחר

שָׁבַא וְנִכְנַס בֵּין הַנְּבִיאִים וְהַתְּנַבֵּא
בִּינֵיהֶם, לְמָה תִּמְהוּ?

אֲלֵא כְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַתְּרַצָּה בּו, לֹא הַתְּרַצָּה בּו אֲלֵא
לְמַלְכוּת, אֲבָל לֹא לְנְבוּאָה. שְׁהָרִי
שְׁנֵי אֵלֶּה לֹא נִמְסְרוּ כֶּאֱחָד בְּאָדָם
בְּעוֹלָם, פָּרַט לְמִשָּׁה הַנְּאֻמָּן
הַעֲלִיּוֹן שֶׁזָּכָה לְנְבוּאָה וּמַלְכוּת
כְּאֶחָד, וְלֹא נִתַּן לְשׁוּם אָדָם אַחֵר
שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד.

וְאִם תֹּאמְרוּ, הָרִי שְׁמוּאֵל שֶׁזָּכָה
לְשְׁנֵיהֶם, לְנְבוּאָה וּמַלְכוּת - לֹא
כֵּן! לְנְבוּאָה זָכָה, שְׁפָתוֹב (שם א)
וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדֶּן וְעַד בְּאֵר
שֶׁבַע כִּי נִאֻמָּן שְׁמוּאֵל לְנְבִיא.
לְנְבִיא וְלֹא לְמֶלֶךְ. נְבִיא וְדִין הִיָּה.
שְׁאֵם מֶלֶךְ הִיָּה, לֹא שְׁאֵלוֹ יִשְׂרָאֵל
מֶלֶךְ. אֲבָל הוּא לֹא הִיָּה אֲלֵא נְבִיא
נִאֻמָּן, וְהִיָּה דֵּן אֶת דִּינֵי יִשְׂרָאֵל,
שְׁפָתוֹב (שם ט) וְשִׁפְט אֶת יִשְׂרָאֵל.
וְלִכֵּן כְּשֶׁהִיָּה שְׁאוּל בְּנְבוּאָה,
תִּמְהוּ עֲלָיו.

וְאִם תֹּאמְרוּ, לְמָה שְׁרַתָּה עֲלָיו
נְבוּאָה, הוֹאִיל וְזָכָה לְמַלְכוּת? -
אֲלֵא שְׁנֵיהֶם לֹא זָכָה בָּהֶם כְּאֶחָד,
(וּמְשׁוּם) שֶׁהַנְּבוּאָה) שֶׁהַמַּלְכוּת נִתַּן לוֹ הִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְהוֹדָה לוֹ עֲלָיו בְּטָרַם הִיָּה מֶלֶךְ)
וּמְשׁוּם שְׁמַלְכוּת שֶׁתִּישְׁבָּה עַל
הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל רוּחַ הַקְּדוֹשׁ, הִיָּה
בְּהַתְּעוֹרְרוֹת הַנְּבוּאָה קִדְּם לְכֵן.
אֲבָל כְּשֶׁעֲלָה לְמַלְכוּת, לֹא הִיָּתָה
בּוֹ נְבוּאָה, אֲלֵא הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל
רוּחַ הַשָּׂכָל לְדוֹן אֲמַת הַתְּעוֹרְרָה
עֲלָיו, שֶׁכֵּן רֵאוּי לְמֶלֶךְ. וּבַעֲוֹד
שֶׁהִיָּה בְּתוֹךְ אוֹתָם נְבִיאִים שְׁרַתָּה
עֲלָיו נְבוּאָה, וְלֹא אַחֵר שֶׁנִּפְרַד מֵהֶם
לֹא הִיָּתָה בּוֹ נְבוּאָה.

וְאִנִּי, מִי נִתַּן לִי הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל
רוּחַ הַקְּדוֹשׁ לְהִיּוֹת בְּתוֹךְ נְבִיאִים
נִאֻמָּנִים, תְּלַמִּידֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יִזְחָאִי, שְׁעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
חֲרָדִים מִפְּנֵי, כָּל שֶׁכֵּן אֲנִי לְהִיּוֹת
בִּינֵיכֶם.

פְּתַח וְאָמַר, וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחַן וּגּוֹ'.

בּוֹ מְקַדְּמַת דְּנָא. וּבְשַׁעֲתָא דְאַתָּא וְעָאֵל בֵּין
נְבִיאֵי וְאַתְנַבֵּי בִּינֵיהוּ, אֲמַאי תּוֹהוּ.

אֲלֵא, כִּד קִדְּשָׁא בְּרוּךְ הוּא אַתְרַעֵי בֵּיה, לֹא
אַתְרַעֵי בֵּיה אֲלֵא לְמַלְכוּ, אֲבָל לְנְבוּאָה
לֹא. דְּהָא תְרִין אֲלִין, לֹא אַתְמַסְרוּ כְּחֻדָּא בְּבַר
נִשׁ בְּעַלְמָא, בַּר מְמִשָּׁה מְהִימְנָא עַלְאָה, דְּזָכָה
לְנְבוּאָה וּמַלְכוּ כְּחֻדָּא, וְלֹא אַתְיִיְהִיב לְבַר נִשׁ
אַחְרָא תְרוּוִיְהוּ כְּחֻדָּא.

וְאִי תִימָא, הָא שְׁמוּאֵל דְּזָכָה לְתְרוּוִיְהוּ,
לְנְבוּאָה וּמַלְכוּ. לֹאוּ הִכִּי. לְנְבוּאָה זָכָה,
דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א ג) וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדֶּן וְעַד בְּאֵר
שֶׁבַע כִּי נִאֻמָּן שְׁמוּאֵל לְנְבִיא. לְנְבִיא וְלֹא
לְמֶלֶךְ. נְבִיא וְדִין הִיָּה, דְּאִי מֶלֶךְ הִיָּה, לֹא
שְׁאֵלוֹ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. אֲבָל אִיהוּ לֹא הִיָּה אֲלֵא
נְבִיאָה מְהִימְנָא, וְהִיָּה דְּאִין דִּינְהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א ט) וְשִׁפְט אֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כִּד
הִיָּה שְׁאוּל בְּנְבוּאָה, תּוֹהוּ עֲלֵיהּ.

וְאִי תִימָא, אֲמַאי שְׁרַא עֲלֵיהּ נְבוּאָה, הוֹאִיל
וְזָכָה לְמַלְכוּ. אֲלֵא תְרוּוִיְהוּ לֹא זָכָה בְּהוּ

כְּחֻדָּא. (וּבְגִין) נ"א דְּנְבוּאָה) דְּמַלְכוּתֵיהּ לִיחַ קִדְּשָׁא בְּרוּךְ הוּא וְאִוְרִי לִיחַ
עֲלָה עַד לֹא הוּי מַלְכָּא) וּבְגִין דְּמַלְכוּ אַתְיִשְׁבַּב עַל
אַתְעֲרוּתָא דְרוּחַ קְדֻשָּׁא, הִיָּה בְּאַתְעֲרוּ דְּנְבוּאָה
קִדְּם לְכֵן. אֲבָל כִּד סְלִיק לְמַלְכוּ, לֹא הִיָּה בֵּיה
נְבוּאָה, אֲלֵא אַתְעֲרוּ דְרוּחַ סְכְּלַתְנוּ, לְמִידֵן
קְשׁוּט, אַתְעֲרוּ עֲלֵיהּ, דְּהִכִּי אַתְחַזִּי לְמַלְכָּא.
וּבַעֲוֹד דְּהִיָּה גּוֹ אֵינוֹן נְבִיאֵי, שְׁרַא עֲלֵיהּ
נְבוּאָה, לְבַתֵּר דְּאַתְפָּרַשׁ מְנִיְהוּ, לֹא הִיָּה בֵּיה
נְבוּאָה.

וְאִנָּא, מָאן יְהִיב לִי אַתְעֲרוּתָא דְרוּחַ קְדֻשָּׁא,
לְמַהוּי בְּגוֹ נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, תְּלַמִּידֵי
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יִזְחָאִי, דְּעַלְאִין וְתַתְּאִין זְעִין
מְנִיָּה, כָּל שֶׁכֵּן אֲנָא, לְמַהוּי בִּינֵיכֶוּ.

פְּתַח וְאָמַר, וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחַן וּגּוֹ' (שְׁמוֹת כה) שְׁלַחַן וּגּוֹ'. שְׁלַחַן

שֶׁלֶחַן זֶה הוּא לְמִטָּה לְשִׁים עָלָיו
לֶחֶם הָאֲפִיָּה, מִי עֲדִיף זֶה מִזֶּה,
לֶחֶם אוֹ שֶׁלֶחַן? אִם תֹּאמַר שֶׁהַכֹּל
הוּא אֶחָד - הֲרִי (אם תֹּאמַר לֶחֶם עֲדִיף,
שֶׁהֲרִי) שֶׁלֶחַן מְסֻדָּר לְאוֹתוֹ לֶחֶם.
וְעוֹד, שֶׁלֶחַן לְמִטָּה וְלֶחֶם עָלָיו -
לֹא פָּךְ! אֲלֹא הַשֶּׁלֶחַן הוּא הָעֵקֶר
בְּסֻדּוֹר שְׁלוֹ לְקַבֵּל בְּרֻכּוֹת
שֶׁלְמַעֲלָה וּמִזּוֹן לְעוֹלָם, וּמֵהַסּוּד
שֶׁל הַשֶּׁלֶחַן הַזֶּה יוֹצֵא מִזּוֹן לְעוֹלָם
כְּמוֹ שֶׁנִּתֵּן בּוֹ מִלְמַעְלָה.

וְאוֹתוֹ לֶחֶם הוּא פְּרִי וּמִזּוֹן שִׁיוּצָא
מֵהַשֶּׁלֶחַן הַזֶּה, לְהִרְאוֹת שֶׁהֲרִי
מֵהַשֶּׁלֶחַן הַזֶּה יוֹצֵאִים פְּרוֹת
וּמִזּוֹנוֹת לְעוֹלָם. אִם לֹא נִמְצָא
כֶּרֶם - הַעֲנָבִים, שֶׁהֵם הַפְּרִי הַיּוֹצֵא
מִמֶּנּוּ, לֹא יִהְיוּ נִמְצָאִים. אִם
הָאֵילָן לֹא יִהְיֶה, לֹא יִמְצָא פְּרִי
בְּעוֹלָם, לְכֵן הַשֶּׁלֶחַן הוּא הָעֵקֶר.
הַמִּזּוֹן שִׁיוּצָא מִמֶּנּוּ הוּא אוֹתוֹ
לֶחֶם הַפָּנִים.

וְהַכֹּהֲנִים הֵיוּ לוֹקְטִים פְּרִי הַשֶּׁלֶחַן
מֵעֶרֶב שֶׁבֶת לְעֶרֶב שֶׁבֶת (מִשְׁבֶּת
לְשֶׁבֶת), לְהִרְאוֹת שֶׁהֲרִי מִזּוֹן עֲלִיּוֹן
יוֹצֵא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ שֶׁלֶחַן. מִשּׁוּם
אוֹתוֹ לֶחֶם שֶׁהֵיוּ לוֹקְטִים הַכֹּהֲנִים,
הַתְּבַרְךְ כָּל מִזּוֹן וּמִזּוֹן שְׂאוּכָלִים
וְשׁוֹתִים שְׂלֵא יִקְטֹרֵג בָּהֶם יֵצֵר
הָרַע, שֶׁהֲרִי יֵצֵר הָרַע לֹא נִמְצָא
אֲלֹא מִתּוֹךְ מֵאֲכָל וּמִשְׁתָּה. זֶהוּ
שֶׁפְּתוּב (מִשְׁלִי ל) פֶּן אֲשַׁבַּע וְכַחֲשִׁיתִי
וְגו'. שֶׁמִּתּוֹךְ מֵאֲכָל וּמִשְׁתָּה, יֵצֵר
הָרַע מִתְגַּדֵּל בְּמַעֵי הָאָדָם.

לֶחֶם זֶה, מִזּוֹן שִׁיוּצָא מִתּוֹךְ
הַשֶּׁלֶחַן, מְבָרֵךְ אֶת מִזּוֹן הַכֹּהֲנִים
שְׂלֵא יִמְצָא בָהֶם מְקַטְרֵג לְקַטְרֵג
לָהֶם, וְלַעֲבֹד בְּלֵב שֶׁלֵם לְקִדּוּשׁ-
בְּרוּךְ הוּא. וְזֶה צְרִיף לְפָנֵיהֶם
יִתֵּר מִכָּל הָעוֹלָם, וְלִכֵּן שֶׁלֶחַן
הוּא עֵקֶר, וְהַפְּרִי וְהַמִּזּוֹן שִׁיוּצָא
מִמֶּנּוּ הוּא אוֹתוֹ לֶחֶם.

דָּא אִיהוּ לְתַתָּא, לְשׁוּאָה עָלֶיהָ לֶחֶם דְּאֲפִיָּא
מֵאֵן עֲדִיף דָּא מִן דָּא, לֶחֶם אוֹ שֶׁלֶחַן. אִי
תִּימָא דְכֻלָּא (דף קנ"ד ע"ב) אִיהוּ חֵד. הָא (ס"א א' תִּימָא
לֶחֶם עֲדִיף דָּהָא) שֶׁלֶחַן מִתְסַדֵּרָא לְגַבֵּי הַהוּא לֶחֶם.
וְתוּ, שֶׁלֶחַן לְתַתָּא וְלֶחֶם עָלֶיהָ. לְאוֹ הָכִי, אֲלֹא
שֶׁלֶחַן אִיהוּ עֵקֶרָא, בְּסֻדּוֹרָא דִּילֵיהָ, לְקַבֵּלָא
בְּרַפָּאן דִּלְעִילָא וּמִזּוֹנָא לְעֵלְמָא. וּמִרְזָא דְהָאִי
שֶׁלֶחַן, נְפִיק מִזּוֹנָא לְעֵלְמָא כְּמָה דְאֲתִיְהִיב
בֵּיהּ מִלְעִילָא.

וְהַהוּא לֶחֶם, אִיהוּ אִיבָא וּמִזּוֹנָא דְקָא נְפִיק
מֵהָאִי שֶׁלֶחַן לְאַחֲזָא דְהָא מִשֶּׁלֶחַן
דָּא, נְפִיקי פְּרִין וְאִבִּין וּמִזּוֹנָא לְעֵלְמָא. אִי לֹא
אֲשַׁתְּכַח פְּרִים, עֲנָבִין דְאִינוּן דְאִיבָא דְנְפִיקִי
מִנֵּיהּ, לֹא יִהְיוּ מִשְׁתַּפְּחִין. אִי אִילָנָא לֹא יִהְיֶה,
אִיבָא לֹא יִשְׁתַּפַּח בְּעֵלְמָא, בְּגִין כֵּן, שֶׁלֶחַן
אִיהוּ עֵקֶרָא, מִזּוֹנָא דְנְפִיק מִנֵּיהּ, אִיהוּ הַהוּא
לֶחֶם הַפָּנִים.

וְכַהֲנֵי הֵווּ לְקֻטֵי אִיבָא דְשֶׁלֶחַן מֵעֶרֶב שֶׁבֶת
לְעֶרֶב שֶׁבֶת, (ר"א מִשְׁבֶּת לְשֶׁבֶת) לְאַחֲזָא דְהָא
מִזּוֹנָא עֲלָאָה נְפִיק מִגּוֹ הַהוּא דְשֶׁלֶחַן. בְּגִין
הַהוּא לֶחֶם דִּיהוּ לְקֻטֵי כַהֲנֵי, אֲתַבְּרָכָא כָּל
מִזּוֹנָא וּמִזּוֹנָא דְאֲכָלִי וְשִׁתָּאן, דִּלָּא לְקַטְרָגָא
בְּהוּ יֵצֵר הָרַע, דְהָא יֵצֵר הָרַע לֹא אֲשַׁתְּכַח,
אֲלֹא מִגּוֹ מִיכְלָא וּמִשְׁתָּיָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב,
(מִשְׁלִי ל) פֶּן אֲשַׁבַּע וְכַחֲשִׁיתִי וְגו', דְמִגּוֹ מִיכְלָא
וּמִשְׁתָּיָא יֵצֵר הָרַע מִתְרַבֵּי בְּמַעוֹי דְבַר נֶשׁ.

לֶחֶם דָּא, מִזּוֹנָא דְקָא נְפִיק מִגּוֹ שֶׁלֶחַן, מְבָרֵךְ
מִזּוֹנָא דְכַהֲנֵי, דִּלָּא יִשְׁתַּפַּח בְּהוּ
מְקַטְרָגָא לְקַטְרָגָא לוֹן, לְמַפְלַח בְּלֵבָא שְׁלִים
לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. וְדָא אֲצִטְרִיף לְכַהֲנֵי יִתִּיר
מִכָּל עֵלְמָא. וּבְגִין כֵּן, שֶׁלֶחַן אִיהוּ עֵקֶרָא,
וְאִיבָא וּמִזּוֹנָא דְקָא נְפִיק מִנֵּיהּ, אִיהוּ הַהוּא
לֶחֶם.

שֶׁלַחַן דָּא, אַצְטְרִיף סְדוּרָא דִּילִיָּה לְאַתְתְּקֵנָא,
בְּסִטְרָא דְצָפוֹן, דְּכֹתִיב וְהִשְׁלַחַן תִּתֵּן עַל
צָלַע צָפוֹן. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּמִתְמָן שִׁירוּתָא
דְּחֻדְוָה. שְׁמָא לֹא נָטִיל מִימִינָא תְדִיר
בְּקֻדְמִיתָא, וְלִבְתַּר אִיהוּ אֲתַעַר לְגַבֵּי נוֹקְבָא,
וּבְתַר קְרִיבַת לִיָּה יִמִּינָא לְגַבֵּיהּ, וְאַתְדַּבְּקַת
בֵּיהּ.

מִזִּים אֵינּוֹן מִימִינָא, וְאִיהוּ חֻדְוָה, מִיָּד יִהִיב
לְשְׁמָא לֹא, וְאַתְדַּבְּקוּ בֵּיהּ אֵינּוֹן מִזִּים,
וְחֻדְאֵן לִיָּה. וּבְתַר אֲתַפְלִיל אִיהוּ לִימִינָא,
וְאַתְעַר לְנוֹקְבָא בְּהוּא חֻדְוָה. וְסִימְנָהּ, מָאֵן
דְּנָטִיל מִיָּא בִּידֵיהּ יִמִּינָא בְּמֵאנָא, קֻדְמָאָה
לְאַרְקָא מִיָּא בְּשְׁמָא לֹא אִיהוּ, וְלֹא מְשְׁמָא לֹא
לִימִינָא, דְּהָא מִיָּא מִימִינָא נָטִיל לֹוֹן שְׁמָא לֹא.
וּבְגִין כֶּף מִיָּא לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ, אֲלֵא מִסְטְרָא
דְּשְׁמָא לֹא. כִּינּוֹן דְּנָטִילוּ מִיָּא לְגַבֵּיהּ, הָא
אֲתַעַרו לְגַבֵּי נוֹקְבָא בְּאֵינּוֹן מִזִּים. וְעַל דָּא
גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים תְּנִינָן. וּבְגִין כֶּף וְהִשְׁלַחַן תִּתֵּן
עַל צָלַע צָפוֹן, דְּמַהֲהוּא סֵטֶר אֵיבִין אֲשַׁתְּכַחוּ
בֵּיהּ יִתִּיר, מִסְטְרָא אַחְרָא. בְּאַתְעַרו דְּחֻדְוָה
דִּילִיָּה בְּקֻדְמִיתָא, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב)

שְׁמָא לֹוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי לְבַתֵּר וִימִינוּ תַחְבְּקֵנִי.
שֶׁלַחַן דְּבַר נֶשׁ אַצְטְרִיף לְאַשְׁתַּפְּחָא בְּנִקְיוּתָא
דְּגוּפָא, דְּלֹא יִתְקַרֵּב לְמִיכַל מְזוֹנָא
דִּילִיָּה, אֲלֵא בְּנִקְיוּתָא דְּגִרְמִיָּה. וְעַל דָּא
אַצְטְרִיף בַּר נֶשׁ, לְפִנְאָה גִרְמִיָּה בְּקֻדְמִיתָא, עַד
לֹא יִיכּוֹל מְזוֹנָא דְּשִׁלְחָנָא דְּכִיָּא, דְּהוּא
מְזוֹנָא דְּאַתְקִין לִיָּה, בֵּיהּ אֲתַרְעֵי קֻדְשָׁא בְּרִיף
הוּא, בְּגִין דְּלֹא יִתְקַרֵּב עַל הוּא שֶׁלַחַן קִיָּא
צוּאָה, דְּאִיהוּ מְרֻזָּא דְּסִטְרָא אַחְרָא וְסִטְרָא
אַחְרָא לֹא יִקְבַּל מַהֲהוּא מְזוֹנָא דְּשֶׁלַחַן דָּא
כְּלוּם.

שְׁמָא לֹוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי לְבַתֵּר וִימִינוּ תַחְבְּקֵנִי.
בְּנִקְיוּתָא הַגּוּף, שְׁלֹא יִקְרֵב לְאֲכַל
אֶת מְזוֹנוֹ אֲלֵא בְּנִקְיוֹן עֲצָמוֹ. וְלִכְּן
צְרִיף הָאָדָם לְפָנוֹת עֲצָמוֹ בְּתַחֲלָה
טָרָם שִׂיאֲכַל מְזוֹן שֶׁל שֶׁלַחַן
טְהוֹר, כִּי אוֹתוֹ מְזוֹן שֶׁהֵכִין לוֹ,
בּוֹ רוּצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא, כְּדִי
שְׁלֹא יִקְרֵב עַל אוֹתוֹ שֶׁלַחַן קִיָּא
צוּאָה, שֶׁהוּא מְסוּד הַצַּד הָאֲחֵר,
וְהַצַּד הָאֲחֵר לֹא יִקְבַּל כְּלוּם
מֵאוֹתוֹ מְזוֹן שֶׁל שֶׁלַחַן הַזֶּה.
אַחַר שְׂאֲכַל אָדָם וְהִתְעַנֵּג, צְרִיף
לְתַת חֶלֶק שֶׁל תְּמַצִּית לְאוֹתוֹ

דְּבַתֵּר דְּאֲכִיל בַּר נֶשׁ, וְאַתְעַנֵּג, אַצְטְרִיף לְמִיָּה בְּחוֹלְקָא דְּתַמְצִית לְהוּא

הצד, ומהו? מים אחרונים. אותם זממת הידים. שצריך לתת לאותו צד חלק שצריך לו. ולכן ודאי שהם חובה, חובה הם, ובמקום של חובה שורים, והוא חיוב על אדם לתת לו חלק זה. ולכן לא צריך לברך כלל, שהרי אין הברכה באותו הצד.

ולכן צריך אדם שלא יתן מזון שעל גבי שלחנו לאותו קיא צואה, וכל שכן במעיו, וכל שכן שהוא טהור (טוב) לאדם ובריאות ותקון הגוף שלו. ולכן השלחן הוא לאכל בו בטהרה, כמו שנתבאר.

שלחן זה שעומד בבית המקדש, כדי להמציא בו מזון ולהוציא ממנו מזון, ולכן אפילו רגע אחד לא צריך לעמד בריקנות. שלחן אחר הוא שלחן הריקנות, ולא צריך לתת לו מקום במקום קדוש. ולכן שלחן המקדש אפילו רגע אחד לא ישב בלי מזון, ויצטרף שלא ימציא במקום גרוע, שהרי הברכה שלמעלה לא נמצאת במקום גרוע. זה שלחן שלפני הקדוש ברוך הוא. שלחן שאדם מברך עליו את הקדוש ברוך הוא, אף כף לא צריך להיות בריקנות, שהרי אין הברכה במקום ריק.

הרחמים שעל גבי השלחן של הקדוש ברוך הוא הם שנים עשר. והרי בארנו סוד הלחמים, שהם סוד הפנים, ולכן נקרא לחם הפנים, שהרי מזון וספוק של העולם באים מאותם הפנים העליונים. ולכן לחם זה הוא פנימי של הכל, הוא בסוד עליון פראוי.

לחם הפנים - מאכל של אותם פנים, מזון וספוק שיוצא לעולם,

סטרא. ומאן איהו. מים אחרונים. ההוא זוהמא דידין, דאצטריך למיהב ליההוא סטרא, חולקא דאצטריך ליה. ועל דא ודאי אינון חובה, חובה אינון, ובאתר דחובה שריין. ואיהו חיובא על בר נש, למיהב ליה חולקא דא. ועל דא לא אצטריך לברכא כלל, דהא ברכה לאו איהו בההוא סטרא.

ובגין כן אצטריך בר נש, דלא יהיב מזונא דעל גבי פתוריה, ליההוא קיא צואה,

ופל שפן במעוי, ופל שפן דאיהו דכיו (כ"א טב) לבר נש ובריאו ותקונא דגופיה. ועל דא, שלחן איהו למיכל ביה בדכיו, כמה דאתמר.

שלחן דא דקיימא בבי מקדשא, בגין לאשתפחא ביה מזונא, ולאפקא

מניה מזונא, ועל דא אפילו (דף קנ"ה ע"א) רגעא חדא, לא אצטריך לקיימא בריקניא. שלחן

אחרא, איהו שלחן דריקניא, ולא אצטריך למיהב ליה דוכתא באתר קדישא. ועל דא,

שלחן דמקדשא, אפילו רגעא חדא לא יתיב בלא מזונא. ויצטריך דלא ישתפח אתר גריע,

דהא ברכתא דלעילא לא משתפחא באתר גריע, דא שלחן דקמיה דקודשא בריך הוא.

שלחן דבר נש דקא מברך עליה לקודשא בריך הוא, אוף הכי לא אצטריך למהוי

בריקניא, דהא לית ברכתא באתר ריקניא. נהמי דעל גבי שלחן דקודשא בריך הוא,

אינון תריסר. והא אוקימנא רזא דנהמי, דאינון רזא דפנים. ועל דא אקרי לחם

הפנים, דהא מזונא וספוקא דעלמא, מאינון פנים עלאין קאתיין. ובגין כן, לחם דא,

איהו פנימאה דכלא, איהו ברזא עלאה, כדקא יאות.

לחם הפנים, מיכלא דאינון פנים, מזונא וספוקא דנפיק לעלמא, מנייהו

מהם בא, ושורה על אותו שלחן. ומשום ששלחן זה מקבל מזון וספוק מאותם פנים של מעלה, והיא מוציאה מזונות וספוקים מאותם פנים פנימיים, והמזון שמוציאה הוא אותו לחם, כפי שאמרנו, חם היה מתקרב, וחם היה מוסר משם, והרי פרשוהו, שכתוב ביום הלקחו, ומשום שלחן זה יש לאדם לשמר סודות שלחנו בכל אותם גוונים שאמרנו. רבי אלעזר פתח ואמר, (קהלת ט)

בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. פסוק זה פרשוהו ונתבאר. אבל בא וראה, הקדוש ברוך הוא ברא את האדם בסוד החכמה, ועשה אותו באמנות רבה, ונפח באפיו נשמת חיים כדי לדעת ולהתבונן בסודות החכמה ולדעת בכבוד ובונו, כמו שנאמר (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.

ולכבודי בראתיו דוקא, וסוד זה ולכבודי בראתיו למדנו, שהרי הפכוד שלמטה סוד הפסא הקדוש לא התתקן למעלה, אלא מתוך תקון בני העולם. כשאותם בני אדם צדיקים וחסידים ויודעים לתקן תקונם, וזהו שכתוב ולכבודי בראתיו. משום שכבודי הזה לתקן אותו בעמודים חזקים ולקשטו בתקון וקשוט שלמטה, בשביל שכבודי הזה יתעלה (בכבוד) בזכות הצדיקים שבארץ.

בשביב כך בראתיו, כמו הפכוד העליון שבו התקונים הללו. בריאה לצד שמאל, יצירה בימין, כמו שנאמר יוצר אור ובורא חשך. עשיה באמצע, כמו שנאמר אני ה' עשה כל, וכתוב עושה שלום ובורא רע, וכתוב עושה

אתי, ושריא על ההוא פתורא, ובגין דשלחן דא, מקבלא מזונא וספוקא מאינון פנים דלעילא, ואיהי אפיקת מזונין וספוקין מאינון פנים פנימאין, ומזונא דאפיקת, איהו ההוא לחם, כדקאמרן, חום הוה מתקרב, וחום הוה מתעדי מתמן, והא אוקמוהו, דכתיב, (שמואל א כא) ביום הלקחו ובגין שלחן דא אית לבר נש לנטרא רזין דשלחן דיליה בכל אינון גוונין כדקאמרן.

רבי אלעזר פתח ואמר, (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. האי קרא אוקמוהו ואתמר, אבל תא חזי, קדשא בריה הוא ברא ליה לבר נש ברזא דחכמתא, ועבד ליה באומנותא סגיי, ונפח באפוי נשמתא דחיי, למנדע ולאסתפקלא ברזין דחכמתא, למנדע ביקרא דמאריה, כמה דאת אמר, (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.

ולכבודי בראתיו דייקא, ורזא דא ולכבודי בראתיו אוליפנא, דהא כבוד דלתתא רזא דכורסייא קדישא לא אתתקן לעילא, אלא מגו תקונא דבני עלמא. כד אינון בני נשא, זכאין וחסידין, וידעי לתקנא תקוני, הדא הוא דכתיב ולכבודי בראתיו. בגין דהאי כבודי, לתקנא ליה בעמודין תקיפין, ולקשטא ליה בתקונא וקשוטא דלתתא, בגין דהאי כבודי יסתלק, (ביקרא) בזכו דצדיקיא די בארעא.

בגין כך בראתיו. כגוונא דכבוד עלאה, דתקונין אלין ביה. בריאה לסטר שמאלא יצירה בימינא כמה דאת אמר יוצר אור ובורא חשך. עשיה באמצעיתא כמה דאת אמר אני יי עשה כל וכתוב עושה שלום ובורא רע, וכתוב עושה שלום

במרומו ועל דא בראתו יצרתיו אף עשיתיו, כתקונא עלאה. ועל דא, הואיל ואדם איהו בארעא, ואית ליה לתקנא ההוא כבודי עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה, דאית ביה אוף הכי בריאה, ועל דא בראתו.

בההוא כבוד עלאה, אית ביה יצירה, ועל דא יצרתיו, תקונא דא יהבית ביה באדם, למהוי איהו בארעא, כגוונא דההוא כבוד עלאה. בההוא כבוד עלאה, אית ביה עשייה, ועל דא אוף הכי כבר נש, פתיב עשיתיו, למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, דמתקן ובריה לכבוד תתאה. מנלן, דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין. דכתיב ביה, יוצר אור ובורא חשף עושה שלום. יוצר אור ובורא חשף עשה שלום. יוצר אור - הרי יצירה. ובורא חשף - הרי בריאה. עשה שלום - הרי עשייה. וזהו כבוד עליון, שהרי מתקן ומברך ומספק בכל צרכיו את הכבוד התחתון. כמו כן ברא אדם בארץ שהוא כמו אותו כבוד עליון, לתקן את הכבוד הזה ולהכליל מכל הצדדים. בכבוד העליון יש את שלשת אלה - באדם למטה יש את שלשת אלה. ולהתכליל אותו כבוד תחתון ממעלה וממטה, להיות שלם בכל הצדדים. אשרי האיש שזוכה במעשיו להיות כמו זה. ולכן פתוב, בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר.

מה לכבוד העליון לא נמנע אותו שמן משחת קדש מסוד העולם הבא - אף כף לאדם, שמעשיו מתלבנים תמיד, אותו שמן משחת קדש לא ימנע ממנו תמיד. כמה זוכה אדם להתעדרן באותו עדון עליון? בשלחנו. כמו שהוא מעדן על שלחנו נפשות הענינים, שפתוב (ישעיה נח) ונפש נענה תשביע, מה פתוב אחריו? אז

במרומו ועל דא בראתו יצרתיו אף עשיתיו, כתקונא עלאה. ועל דא, הואיל ואדם איהו בארעא, ואית ליה לתקנא ההוא כבודי עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה, דאית ביה אוף הכי בריאה, ועל דא בראתו.

בההוא כבוד עלאה, אית ביה יצירה, ועל דא יצרתיו, תקונא דא יהבית ביה באדם, למהוי איהו בארעא, כגוונא דההוא כבוד עלאה. בההוא כבוד עלאה, אית ביה עשייה, ועל דא אוף הכי כבר נש, פתיב עשיתיו, למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, דמתקן ובריה לכבוד תתאה. מנלן, דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין. דכתיב ביה, יוצר אור ובורא חשף עושה שלום. יוצר אור ובורא חשף עשה שלום. יוצר אור - הרי יצירה. ובורא חשף - הרי בריאה. עשה שלום - הרי עשייה. וזהו כבוד עליון, שהרי מתקן ומברך ומספק בכל צרכיו לכבוד תתאה. כגוונא דא, ברא אדם בארעא, דאיהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, לתקנא להאי כבוד, ולהתכליל מכל סטרין. כבוד עלאה אית ביה תלת אלין, אדם לתתא אית ביה תלת אלין. ולהתכליל ההוא כבוד תתאה, מעילא ומתתא, למהוי שלים בכל סטרין. זכאה איהו בר נש, דזכי בעובדוי למהוי כגוונא דא. ועל דא פתיב, (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר.

מה לכבוד עלאה, ההוא משחא רבות קדשא לא אתמנע מגיה, מרזא דעלמא דאתי. אוף הכי לבר נש, דעובדוי מתלבנן תדיר, ההוא (דף קנ"ה ע"ב) משח רבות קדשא, לא יתמנע מגיה תדיר. במאי זכי בר נש, לאתעדנא בההוא עדונא עלאה. בשלחן דיליה. כמה דאיהו מעדן על פתוריה נפשאן דמסכני,

תתענג על ה' וגו', שאף כף הקדוש ברוך הוא מרוה אותו בכל אותם עדוניהם של שמן משחת קדש העליון שנשפפע ונמשך תמיד לאותו כבוד עליון. כתוב ונפש נענה תשביע. מה כתוב אחריו? אז תתענג על ה'. רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך, והיה סוחר אחד מחמר אחריהם. אמר רבי יוסי לרבי חייא, יש לנו להתעסק ולהשתדל בדברי תורה, שהרי הקדוש ברוך הוא הולך לפנינו, (שהרי השכינה הולכת לפנינו שכתוב (תהלים פה) צדק לפניו יתלה) ולכן זמן הוא לעשות לו (לה) תקון עמנו בדרך זו.

פתח רבי חייא ואמר, (תהלים קיט) עת לעשות לה' הפרו תורתך. פסוק זה נתבאר ופרשוהו החכמים. אבל עת לעשות לה' - בכל זמן שהתורה מתקיימת בעולם ובני אדם משתדלים בה, כביכול הקדוש ברוך הוא שמח במעשי ידיו ושמח בכל העולמות, ושמים וארץ עומדים בקיומם.

ולא עוד, אלא הקדוש ברוך הוא מקבץ את כל הפמליה שלו ואומר להם: ראו את העם הקדוש שיש לי בארץ, שתורתו מתעטרת בשבילם! ראו מעשי ידי שאתם אמרתם (תהלים ח) מה אנוש פי תזכרונו. והם, כשהם רואים את שמחת רבונם בעמו, מיד פותחים ואומרים, (שמואל ב ז) ומי כעמך בישראל גוי אחד בארץ. ובשעה שבישראל מתבטלים מהתורה, כביכול תשש כחו, שכתוב צור ילך תשי. ואז כתוב, וכל צבא השמים עומדים עליו. ועל זה עת לעשות לה'. אותם (בני העולם) הצדיקים שנשארו, יש להם

דכתיב, (ישעיה נח) ונפש נענה תשביע, מה כתיב בתריה, אז תתענג על יי' וגו', דאוף הכי קדשא בריך הוא רוי ליה, בכל אינון עדוניה דמשח רבות קדשא עלאה, דנגיד ואתמשך תדיר לההוא כבוד עלאה, כתיב ונפש נענה תשביע, מה כתיב בתריה, אז תתענג על יי'.

רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי באורחא, והוה חד טייעא טעין אבתריהו, אמר רבי יוסי לר' חייא, אית לן לאתעסקא ולאשתדלא במלי דאורייתא, דהא קדשא בריך הוא אזיל לקמן, (נ"א דהא שכינתא אלא קמן דכתיב (תהלים פ"ה) צדק לפניו יתלה) ועל דא עידן הוא, למעפד ליה (נ"א לה) תקונא בהדן בהאי ארחא.

פתח רבי חייא ואמר (תהלים קיט) עת לעשות ליי' הפרו תורתך, האי קרא אתמר, ואוקמוה חברייא. אבל עת לעשות ליי', בכל זמנא דאורייתא מתקיימא בעלמא, ובני נשא משתדלן בה, כביכול, קדשא בריך הוא חדי בעובדי ידוי, וחדוי בעלמין פלהו, ושמיא וארעא קיימי בקיומיהו.

ולא עוד, אלא קדשא בריך הוא כניש כל פמליא דיליה, ואמר לון, חמו עמא קדישא דאית לי בארעא, דאורייתי מתעטרא בגיניהון. חמו עובדי ידי, דאתון אמרתון (תהלים ח) מה אנוש פי תזכרונו. ואינון פד חמאן חדוה דמאריהון בעמיה, מיד פתחי ואמרי, (שמואל ב ז) ומי כעמך בישראל גוי אחד בארץ. ובשעתא דישראל מתבטלי מאורייתא, כביכול, תשש חיליה, דכתיב, (דברים לב) צור ילך תשי. וכדין כתיב, (דברי הימים ב יח) וכל צבא השמים עומדים עליו, ועל דא עת לעשות ליי', אינון (בני עלמא) צדיקייא דאשתארן, אית לון לחגרא חרצין,

ולמעפד עובדין דכשראן, בגין דקודשא בריך הוא יתתקף בהו בצדיקייא,

לשגס מתנים ולעשות מעשים כשרים, כדי שהקדוש ברוך הוא יתחזק בהם בצדיקים ובמחנות ובהמונים שלו. מה הטעם?

משום שהפרו תורתך, ולא משתדלים בה בני העולם פראוי. אותו סוחר שהיה מחמר אחריהם, אמר להם, בכקשה מכס, שאלה אחת ברצוני לדעת. אמר רבי יוסי, ודאי שהדרך מתקנת לפנינו, שאל את שאלתך! אמר, הפסוק הזה אם פתוב יש לעשות או נעשה - הייתי אומר כף. מה זה עת? ועוד, לעשות לה, לפני ה' הנה צריך להיות! מה זה לעשות לה? אמר רבי יוסי, בכמה גונים הדרך מתקנת לפנינו; אחד - שהיינו שנים ועכשו הרי אנו שלשה, והשכינה פלולה עמנו. ואחד - שחשבתיו שלא היית אלא כמו עץ יבש, ואתה רענן כמו זית. ואחד - שיפה שאלת, והואיל והתחלת את הדבר - אמור.

פתח ואמר, עת לעשות לה הפרו תורתך. עת לעשות לה, יש עת ויש עת. (קהלת א) עת לאהב ועת לשנא. עת היא למעלה, שאותה עת היא סוד האמונה. וזו נקראת עת רצון, וזהו שהתחייב אדם לאהב לה תמיד, כמו שנאמר (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך, ולכן עת לאהב, זהו עת שמחייב האדם לאהב. ויש עת אחרת שהיא סוד של אלהים אחרים, ומחייב האדם לשנא אותה ולא ימשך לבו אחריה, ועל זה עת לשנא, ולכן פתוב (ויקרא טז) דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש. (וכאן)

בזמן שישראל משתדלים בתורה ובמצוות התורה, אותה עת סוד האמונה הקדושה מתקנת בתקונייה ומתקשטת בשלמות פראוי. ובזמן שישראל מתבטלים מהתורה, כפיכול אותה עת אינה בתקונייה, ולא נמצאת בשלמות ולא באור, ואז עת לעשות

ומשריין ואוכלסין דיליה. מאי טעמא. בגין דהפרו תורתך, ולא משתדלי בה בני עלמא, פדקא יאות.

זהו טעם דהוה טעין אבתרייהו, אמר לון במטו מנייכו, שאלתא חדא בעינא למנדע. אמר רבי יוסי, ודאי ארחא מתתקנא קמן, שאיל שאלתך. אמר, האי קרא, אי כתיב יש לעשות, או נעשה, הוה אמינא הכי. מאי עת. ותו, לעשות ליי, לפני יי' אצטריך, מאי לעשות ליי. אמר רבי יוסי, בכמה גוונין ארחא מתתקנא קמן. חד, דהוינן תריין, והשתא הא אנן תלתא, ושכינתא אתפלילת בהדן. וחד דחשיבנא דלא הוית אלא כאילנא נפשתיא, ואנת רעננא כזיתא. וחד, דיאות שאלת, והואיל ושרית מלה, אימא.

פתח ואמר עת לעשות ליי הפרו תורתך. עת לעשות ליי, אית עת. ואית עת. (קהלת א)

עת לאהב ועת לשנא. עת איהו לעילא. דהוה עת, רזא דמהימנותא איהו. ודא אקרי עת רצון, והאי איהו דאתחייב בר נש למרחם ליי' תדיר, כמה דאת אמר (דברים ו) ואהבת את יי' אלהיך, ועל דא, עת לאהב, דא איהו עת דאתחייב בר נש לאהב. ואית עת אחרא, דאיהו רזא דאלהים אחרים, ואתחייב בר נש למשנא ליה, ולא יתמשך לביה אבתריה, ועל דא עת לשנא, ובגין כף פתיב (ויקרא טז) דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש. (והכא).

בזמנא דישראל משתדלי באורייתא, ופקודי אורייתא, ההוה עת רזא דמהימנותא קדישא, מתתקנא בתקונייה, ומתקשטא בשלימותא, פדקא יאות. ובזמנא דישראל

האמונה הקדושה מתקנת בתקונייה ומתקשטת בשלמות פראוי. ובזמן שישראל מתבטלים מהתורה, כפיכול אותה עת אינה בתקונייה, ולא נמצאת בשלמות ולא באור, ואז עת לעשות

לה'. מה זה לעשות? כמו שנאמר (בראשית א) אשר ברא אלהים לעשות. מה זה לעשות? שנשארו גופות השדים כשהתקדש היום ולא נעשו, ונשארו לעשות רוחות ללא גופים. אף כאן עת לעשות - נשארו בלי תקון וכלי שלמות. מה הטעם? משום שהפרו תורתך, משום שהתבטלו ישראל למטה מדברי התורה, משום שאותה עת כף עומדת או עולה או יורדת, בגלל ישראל.

באו רבי יוסי ורבי חייא ונשקוהו בראשו. אמר רבי יוסי, ודאי אינך כדאי לחמר אחרינו. אשרי הדרך הוה שזכינו לשמע את זה. אשרי הדור שרבי שמעון שרוי בתוכו, שאפלו בין ההרים נמצאת שם החכמה. ירדו רבי יוסי ורבי חייא, והלכו לשפתם בדרך.

פתח אותו הסוחר ואמר, (תהלים טו) ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך. שנינו, אימתי נקראת עת רצון? בשעה שהצבור מתפללים. יפה הוא, וכך הוא ודאי. שהרי אז הצבור מסדרים ומתקנים את תקונם של העת הזאת, ואז הוא עת רצון וצריך לבקש בקשה, שכתוב אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך, שהרי אז יש לבקש את הבקשה. ואני תפלתי לך ה', הרי כאן סוד היחוד. ואני - זה דוד המלך, המקום שנקרא גאלה. תפלתי - זו תפלה. וכאן הוא סמיכה לגאלה, שהוא אחד. כשהוא עת סומך גאלה לתפלה, אזי הוא עת רצון. עת רצון - אף כף, כלל הוא פאחד, עת אחד, רצון אחד,

גאולה לתפלה, פדין איהו

מתבטלי מאורייתא, פביכול ההוא עת, לאו איהו בתקונהא, ולא אשתכחת בשלימו, ולא בנהורא וכדין עת לעשות ליי'. מאי לעשות. כמה דאת אמר (בראשית ב) אשר ברא אלהים לעשות. מאי לעשות. דאשתארו גופי דשידי, דאתקדש יומא, ולא אתעבדו, ואשתארו לעשות, רוחין בלא גופי. אוף הכא עת לעשות, אשתאר בלא תקונא, ובלא שלימו. מאי טעמא. משום דהפרו תורתך, בגין דאתבטלו ישראל לתתא מפתגמי אורייתא. בגין דההוא עת, הכי קיימא, או סלקא, או נחתא, בגיניהון דישראל.

אתו רבי יוסי ורבי (דף קנ"ו ע"א) חייא ונשקוהו ברישיה. אמר רבי יוסי, ודאי לית אנת פדאי, לטייעא אבתרן. זפאה ארחא דא, דזכינן למשמע דא, זפאה דרא דרבי שמעון שארי בגויה, דאפילו ביני טוריא, חכמתא אשתכחת תמן. נחתו רבי יוסי ורבי חייא, ואזלו תלתהון בארחא.

פתח ההוא טייעא ואמר (תהלים טו) ואני תפלתי לך יי' עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך, תנינן, אימתי אקרי עת רצון. בשעתא דצבור קא מצלאן. שפיר איהו, והכי איהו ודאי. דהא כדין צבורא מסדרי ומתקני תקונא דהאי עת, וכדין איהו עת רצון, ואצטריך למשאל שאלתא, דכתיב אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך דהא כדין אצטריך למשאל שאלתא.

ואני: תפלתי לך יי', הא הכא רזא דיהודא. ואני: דא דוד מלכא, אתר דאקרי גאולה. תפלתי: דא תפלה. והכא איהו סמיכא לגאולה, דאיהו חד. פד איהו סמיך

נכללו זה בזה ונהיו אחד. ודוד המלך רצה ליחד בפסוק הזה יחוד אחד.

ואם תאמר, למה התמנה הפסוק הזה בתפלת מנחה של שבת? נאה הוא להיות בשבת באותה תפלת מנחה ולא בתפלת חל, שודאי אין תפלת מנחה של שבת כמו חל. משום שהרי בחל, בשעת המנחה, תלוי הדין בעולם ואינו עת רצון, אבל בשבת כשכל הרגז הוסר והכל נכלל כאחד, ואף על גב שמתעורר דין, זו התבשמות, ולכן צריך פסוק של יחוד ליחד את כל הדרגות. שפשיש יחוד, הדין מתחבר ונכלל ברחמים והכל מתבסם, ואז כתוב עת רצון. עת רצון פולל הכל כאחד. והדין מתבסם באותו זמן, ויש שמחה בכל.

משה הסתלק מן העולם באותה שעת תפלת מנחה של שבת, בשעה שנמצאת עת רצון. ובאותה שעה רצון היה למעלה, וצער למטה, ועל זה ננעלו השערים בשבת משעת המנחה ומעלה. אילו שערים ננעלו? שערי בית המדרש, כדי להזכיר את משה הרועה הנאמן שהתורה התבטלה בגלותו.

באותו זמן בית מדרשו של משה בטל, כל שפן האחרים. מי רואה את שערי בית מדרשו של משה שננעלו, ושלא ינעלו כל האחרים? כשהתורה של משה עצובה עליו באותו זמן, מי לא עצוב? משום כך כל שערי בית המדרש ננעלו, והצטרכו כלם לצדק את הקדוש ברוך הוא בדרך שבת, ונהינו (תהלים לו) צדקתך פהררי אל.

עת רצון. עת רצון: אוף הכי, פללא איהו כחדא, עת חד, רצון חד, אתפלילו דא כדא, ונהו חד. ודוד מלכא בעא ליחדא בהאי קרא, יחודא חדא.

ואי תימא, אמאי אתמני האי קרא, בצלותא דמנחה דשבת. יאות איהו למהוי בשבת בהיא צלותא דמנחה, ולא בצלותא דחול, דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת פחול. בגין דהא בחול בשעתא דמנחה, תליא דינא בעלמא, ולא איהו עת רצון. אבל בשבת, דכל רוגזא אתעד, וכלא אתפליל פחדא, ואף על גב דדינא אתער, אתבסמותא איהו, ועל דא אצטריף קרא דיחודא, ליחדא כל דרגין, דכד הוי יחודא, דינא אתחבר ואתפליל ברחמי, ואתבסם כלא, וכדין עת רצון פתיב. עת רצון, פליל כלא כחדא. ודינא אתבסם בההוא זמנא, ונהוי חדוה בכלא.

משה אסתלק מעלמא, בההיא שעתא דצלותא דמנחה דשבת, בשעתא דעת רצון אשתכח. ובההיא שעתא רעוא הוה לעילא, וצערא לתתא, ועל דא ננעלו תרעין בשבת, משעתא דמנחה ולעילא. מאן תרעין ננעלו. תרעין דבי מדרשא, בגין לאדכרא למשה רעיא מהימנא, דאורייתא אתבטלא בגיניה.

בההוא זמנא, בי מדרשא דמשה אתבטיל, כל שפן אתרנין. מאן חמי תרעין דבי מדרשא דמשה דננעלו, דלא ננעלו אתרנין פלהו. אורייתא דמשה עצובא עליה בההוא זמנא, מאן לא עצוב. בגין כך כל תרעין דבי מדרשי ננעלו, ואצטריכו כלא לצדקא ליה לקודשא בריהו הוא בארע שבחא, ונהינו (תהלים לו) צדקתך פהררי אל.

שְׂדֵשָׁה הֵם שֶׁהִסְתַּלְקוּ מִן הָעוֹלָם בְּזִמְנֵי הַזֶּה, וְכֻלָּם פְּלוּלִים בְּמִשָּׁה. אֶחָד - מִשָּׁה הַנְּבִיא הַנְּאָמֵן הָעֲלִיּוֹן, וְאֶחָד - יוֹסֵף הַצַּדִּיק, וְאֶחָד - דָּוִד הַמֶּלֶךְ. מִשּׁוּם כִּף לֹשׁ כָּאֵן שְׁלֹשָׁה צַדִּיקֵי דִין. אֶחָד הוּא שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק קוֹדֵם לְכָל אֱלֹהִים, וְזֶהוּ צִדְקַתְךָ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' . זֶה יוֹסֵף, שֶׁהוּא לְבַדּוֹ כְּהַרְרִי אֵל, כְּמוֹ כָּל הַהַרִים הָעֲלִיּוֹנִים. וְאֶחָד מִשָּׁה הַנְּבִיא הַנְּאָמֵן, וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב (שם ע"א) וְצִדְקַתְךָ אֱלֹהִים עַד מְרוֹם אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ גְדוּלוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא נוֹטֵל לְכָל הַצַּדִּיקִים, יְמִין וְשְׂמָאל. וְאֶחָד הוּא דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב (שם ק"ט) צִדְקַתְךָ צִדֵּק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת. לְעוֹלָם - זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ. אִזּוֹ מִתְכַּנֵּס הַכֹּל בְּזִמְנֵי הַזֶּה, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְעַל זֶה בְּזִמְנֵי הַזֶּה נִנְעָלוּ שְׁעָרֵי תּוֹרָה, וְנִנְעָלוּ שְׁעָרֵי כָּל הָעוֹלָם בְּזִמְנֵי הַזֶּה.

בְּשַׁעֲרֵי שְׁמַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, יָבִשׁוּ הַמְּקוֹרוֹת וְהַמְּעִינּוֹת, וְכָל הַשְּׁבָטִים נִפְלוּ בַגְּלוּת. פְּתַחוּ הָעֲלִיּוֹנִים וְאִמְרוּ, צִדְקַתְךָ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' .

בְּשַׁעֲרֵי שְׁמַת מִשָּׁה, נִחְשַׁף הַשְּׁמַשׁ בְּצִהָרִים, וְנִנְעָלָה תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, הָאוֹר שֶׁל הָאֶסְפֶּקְלָרִיָּה הַמְּאִירָה. בְּשַׁעֲרֵי שְׁמַת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, כְּנֶסֶה הַלְּבָנָה אֶת אֹרְחָהּ, וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה כְּנֶסֶה אֶת אֹרְחָהּ. וּמֵאוֹתוֹ זִמְנֵי נִגְזְרוּ אֹרוֹת הַתּוֹרָה, וְהַתְּרַבְּתָהּ הַמְּחַלֶּקֶת עַל הַמְּשָׁנָה, וְהַחֲכָמִים בְּמַחְלֶקֶת, וְכָל חֲזָקֵי הַלֵּב בְּעַרְבוּבִיָּה. וְעַל זֶה אֵין שְׁמַחַת הַתּוֹרָה בְּאוֹתוֹ זִמְנֵי בְּכָל דּוֹרוֹת הָעוֹלָם.

וְיִמְהַן חֲמֻרוֹת הַמְּעִנּוֹת שֶׁגָּזְרוּ רַבָּנֵי? כְּשִׁמְתָּ פְּלוּנֵי גָזְרוּ תְּעִנּוֹת, כְּשֶׁהָיָה כִּף גָּזְרוּ כִּף. (ע"ה שְׁהִיָּה) וְכִשְׁהָיָה כְּנֶסֶס יְתֵר שֶׁל שְׁמַחַת

תְּתָרָא אֵינוֹן דְּאֶסְתַּלְקוּ מִעֲלָמָא בְּהַאי זְמַנָּא, וְכִלְהוּ כְּלִילָן בְּמִשָּׁה. חַד, מִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא עֲלָאָה. וְחַד, יוֹסֵף צַדִּיקָא. וְחַד, דָּוִד מְלָכָא. בְּגִינֵי כֵךְ, תְּלַת צַדִּיקֵי דִינֵי הַכָּא, חַד אִיהוּ דִּיוֹסֵף זְפָאָה, קָדִים לְכָל הַנִּי, וְדָא אִיהוּ צִדְקַתְךָ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' , דָּא יוֹסֵף, דְּאִיהוּ בַלְחוּדוּי כְּהַרְרִי אֵל, כְּכִלְהוּ טוֹרִין עֲלָאִין. וְחַד מִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא, וְדָא אִיהוּ דְכַתִּיב, (תהלים ע"א) וְצִדְקַתְךָ אֱלֹהִים עַד מְרוֹם אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ גְדוּלוֹת, בְּגִין דְּאִיהוּ נָטִיל לְכָל סְטָרִין, יְמִינָא וְשְׂמָאלָא. וְחַד אִיהוּ דָּוִד מְלָכָא, וְדָא אִיהוּ דְכַתִּיב, (תהלים ק"ט) צִדְקַתְךָ צִדֵּק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת, לְעוֹלָם: דָּא דָּוִד מְלָכָא. בְּדִין אַתְּפִנִישׁ פְּלָא בְּהַאי זְמַנָּא, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְעַל דָּא בְּהַאי זְמַנָּא נִנְעָלוּ תְּרַעֵי דְאוֹרֵייתָא, וְנִנְעָלוּ תְּרַעֵי דְכָל עֲלָמָא, בְּהַאי זְמַנָּא.

בְּשַׁעֲרֵי דְמִית יוֹסֵף צַדִּיקָא, יָבִשׁוּ מְקוֹרֵין וּמִבּוֹעֵין, וְכִלְהוּ שְׁבָטִין נִפְלוּ בַגְּלוּתָא, פְּתַחוּ עֲלָאִי וְאִמְרוּ, צִדְקַתְךָ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' .

בְּשַׁעֲרֵי דְמִית מִשָּׁה, אַתְּחַשְׁף שְׁמַשָּׁא בְּטִיְהִירָא, וְאִנְעָלַת תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, נְהוֹרְהָא דְאֶסְפֶּקְלָרִיָּה דְנְהִירָא.

בְּשַׁעֲרֵי דְמִית דָּוִד מְלָכָא, כְּנִישַׁת סִיְהִירָא נְהוֹרְהָא (ד"ה קנ"ו ע"ב) וְאוֹרֵייתָא דְכַעַל

פְּהַ כְּנִישַׁת נְהוֹרְהָא. וּמַהְהוּא זְמַנָּא אַתְּגַנְיִזוּ נְהוֹרִין דְאוֹרֵייתָא, וְאֶסְגִּיאוּ מַחְלוּקַת עַל מְשָׁנָה, וְחִפְיִמְיָא בְּמַחְלוּקַת, וְכִלְהוּ תְּקִיפֵי לְבָא בְּעַרְבוּבִיָּא. וְעַל דָּא, חֲדוּהַ דְאוֹרֵייתָא לָאו אִיהוּ בְּהַהוּא זְמַנָּא, בְּכָל דְרִין דְעֲלָמָא.

וְיִמְהַן אֵינוֹן חוֹמְרֵי דְתְּעִנּוֹת דְגָזְרוּ רַבָּנֵי, כִּד מִית פְּלוּנֵי, גָזְרוּ תְּעִנּוֹת. כִּד הָיָה כִּף,

התורה שבכתב ותורה שבעל פה, באותו זמן על אחת כמה וכמה שצריך לנצל שערי התורה באותו זמן.

ורבן אומרם את אלו צדוקי הדין, כמו שנתבאר. שמחו רבי יוסי ורבי חייא ונשקוהו בראשו כמקדם, ואמרו, אשרי חלקנו בדרך הזה!

עוד פתח ואמר, (קהלת ב) החכמה תעז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר. החכמה תעז לחכם - זה משה. כשעלה להר סיני לקבל תורה, הודעו על כל אותם רקיעים וכל אותם מחנות עליונים, ואמרו לפניו: רבונו העולם, ומה כל טוב וכל שמחה שלנו אינה אלא בתורה, ואתה רוצה להורידה לארץ?! התקבצו על משה לשרפו באש. התחזק משה וכו', כמו שבארנו החברים, שאמר הקדוש ברוך הוא למשה וכו'.

אבר, החכמה תעז לחכם - כל מי שמתעסק בתורה ומשתדל בה לשמה, מתחזק בתורה בשעה שצריך לו תקף וחזק להגן עליו בשעה שצריך. ואותו תקף וחזק מאיזה מקום מתחזק? חזר ואמר, מעשרה שליטים. מאותן עשר אמירות שכתובות בתורה, שהם שליטים עליונים, שאדם מתחזק בהם בעולם הזה ובעולם הבא. כל סודות העולם וכל המצוות וכל החכמה שלמעלה ומטה תלויים בהם, ובהם הפל נכלל, והכל הוא בתורה. אשרי חלקו של מי שמשתדל בתורה להיות מתחזק בחזק לעולם הבא.

עשרה שליטים - עשרה מיני

גזרו כן. (ס"א דא דהנה) וכד הוה כנישו יתיר דחדוה דתורה דבכתב ותורה דבעל פה, בהווא זמנא, על אחת כמה וכמה דאצטריך למנצל תרעי דאורייתא בההוא זמנא.

ובגין כך אמרינן הני צדוקי דינא, כמה דאתמר. חזו רבי יוסי ורבי חייא, ונשקוהו ברישיה כמלקדמין, אמרו זכאיה חולקנא בהאי ארחא.

הו פתח ואמר. (קהלת ו) החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר. החכמה תעוז לחכם, דא משה, כד סליק לטורא דסיני לקבלא אורייתא, אזדעזעו כל אינון רקיעין, וכל אינון משריין עלאין, ואמרו קמיה, מאריה דעלמא, ומה כל טובא, וכל חדוה דילן, לאו איהו אלא באורייתא, ואת בעי לנחמא לה בארעא. אתפנישו על משה לאוקדיה בנורא, אתתקף משה וכו', כמה דאוקמוה חברייא, דקודשא בריך הוא אמר ליה למשה וכולי.

אבר החכמה תעוז לחכם, כל מאן דאתעסק באורייתא, ואשתדל בה לשמה, אתתקף בה באורייתא, בשעתא דאצטריך למהוי ליה תקפא וחילא, לאגנא עליה בשעתא דאצטריך. וההוא תקפא וחילא מאן אתר אתתקף. הדר ואמר, מעשרה שליטים. אינון עשר אמירן דכתיבין בה באורייתא, דאינון שליטין עלאין, דבר נש אתתקף בהווא כהאי עלמא, ובעלמא דאתי כל רזין דעלמא, וכל פקודין, וכל חכמתא דעילא ותתא, בהו תליא, ובהו אתפליל כלא, וכלא איהו

באורייתא. זכאיה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא, למהוי מתתקף בתקפא לעלמא דאתי.

עשרה שליטין, עשר זיני חכמתא אינון בה באורייתא, בעשר שמחן

חכמה הם בתורה, בעשרה שמות חקוקים, ונכללו בשם אחד של עשרים ושנים אותיות חקוקות, סודות העולם הבא, באותם זהרים, שאין העין שולטת לראות, ואפלו בשכל לדעת, ולהסתכל באותו עדון ותשוקה שהקדוש ברוך הוא הוריש לצדיקים לעולם הבא, כמו שנאמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למחכה לו. שדחנו של אדם מזכה אותו לאכל על שלחן אחר בעדון של אותו העולם, כמו שנאמר (שמואל ב ט) כי על שלחן המלך תמיד הוא אכל. ודוד המלך היה אומר, תערוף לפני שלחן נגד צררי, וזוהי עריכת השלחן באותו עולם, שהרי אז הוא עדון ותשוקה שהנשמה נהנית בהם בעולם הבא.

וכי שלחן יש לנשמות באותו עולם? כן. שהרי מזון וספוק ועדון אוכלים באותו עולם כמו שאוכלים מלאכים עליונים. וכי מלאכים עליונים אוכלים? כן. פמותם אכלו ישראל במדבר. ואותו מזון סוד הוא לטל ששופע ונמשך ממעלה מסוד העולם הבא, והוא מזון של אור שמן משחת קדש, ונשמות הצדיקים נהנות משם בגן עדן ונהנות שם, שהרי שם נשמות הצדיקים מתלבשות בגן עדן של מטה כמו שהעולם הזה.

ובשבתות ובזמנים מתפשטים ועולים לראות בכבוד רבונם ולהתעדן בעדון עליון פראוי, שפתוב (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתתחות לפני אומר ה'. וכי כל בשר יבוא? לא כף היה לו לכתב, אלא כל רוח או כל נשמה. מהו כל בשר?

גליפין, ואתפלילו בשמא חד, דעשרין ותריין אתוון גליפין, רזין דעלמא דאתי, באינון זיהרין, דלא שלטא עינא למחמי, ואפילו בסכלתנו למנדע, ולאסתפלא בההוא עדונא, וכסופא, דקודשא בריך הוא אחסין לון לצדיקייא לעלמא דאתי. כמה דאת אמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למחכה לו. פתורא דבר נש, מזפי ליה למיכל על פתורא אתרא, בעדונא דההוא עלמא, כמה דאת אמר (שמואל ב ט) פי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. ודוד מלפא הוה אמר, (תהלים כג) תערוף לפני שלחן נגד צוררי, ודא איהו אתסדרותא דפתורא בההוא עלמא, דהא כדין איהו עדונא וכסופא, דנשמתא אתהני בהו, בעלמא דאתי.

וכי פתורא אית לון לנשמתין בההוא עלמא. אין. דהא מזונא וספוקא דעדונא, אכלי בההוא עלמא, פגוונא דמלאכי עלאי אכלי. וכי מלאכי עלאי אכלי. אין. פגוונא דלהון אכלו ישראל במדברא. וההוא מזונא, רזא איהו לטלא, דנגיד ואתמשך מעילא, מרזא דעלמא דאתי, ואיהו מזונא דנהירו משח רבות קדשא, ונשמתהון דצדיקייא אתזנו מתמן בגנתא דעדן, ואתהנון תמן. דהא תמן נשמתהון דצדיקייא, מתלבשן בגנתא דעדן דלתתא, פגוונא דהאי עלמא.

ובשבתוי ובזמני, מתפשטאן, וסלקין למחמי ביקרא דמאריהון, ולא אתעדנא בעדונא עלאה כדקא יאות, דכתיב, (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתתחות לפני אומר יי'. וכי כל בשר ייתי, לאו הכי הוה ליה למכתב, אלא כל רוח או כל נשמה, מהו כל בשר?

אָרְאָה קָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבֵד לִיה לְבַר נֶשׁ בְּהַאי
עֲלֵמָא, פְּגוּוּנָא דִּיקְרָא דְכְבוּד עֲלָאָה
לְעִילָא. הַהוּא כְבוּד עֲלָאָה, אִיהוּ רוּחַ לְרוּחַ,
וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָה, (דף קנ"ז ע"א) עַד דְּמָטִי לְחַד
אַתְר לְתַמָּא דְאַקְרִי גּוּף, וּבְהַאי עֵייל חַד רוּחַ
דְּמִקְרָא דְחַיִּים, דְּאַקְרִי כָל, בְּדָא אִיהוּ כָל
טוּבָא, וְכָל מְזוּנָא, וְכָל סְפוּקָא, דְּהַהוּא גּוּף.
וְרָזָא דָא, (קהלת ה) וַיִּתְרוֹן אֲרִיץ בְּכָל הַיָּמָי כָּאִי
בְּכָל הַיָּמָי הָאִי כָל אִיהוּ רוּחַ לְהַהוּא גּוּף.
פְּגוּוּנָא דָא בַר נֶשׁ בְּהַאי עֲלֵמָא, אִיהוּ גּוּף,
וְרוּחַ דְשִׁלְטָא בֵּיה, פְּגוּוּנָא דְהַהוּא רוּחַ עֲלָאָה,
(כ"א דְשִׁלְטָא עַל גּוּפָא דְאַקְרִי כָל) דְּאַקְרִי כָל, דְשִׁלְט עַל
גּוּפָא לְעִילָא, וְדָא הוּא דְאַקְרִי כָל בְּשֵׁר, וְעַל
דָא כְּתִיב, יָבֵא כָל בְּשֵׁר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר
יְי'. עַל הַהוּא עֵדוּנָא פְּתִיב, (ישעיה סד) עֵינן לֹא
רָאִתָּה אֱלֹהִים זּוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְכְּהָ לּוֹ.
חֲדוּ חֲבַרְיָא בְּאַרְחָא. כַּד מָטוּ לְגוּ טוּרָא חַד
אָמַר רַבִּי חֲזִיָא לְהַהוּא טַיִיעָא, מַה שְׂמָךְ.
אָמַר לִיה חֲנָן. אָמַר לִיה קָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
יַחֲנֵנְךָ, וַיִּשְׁמַע לְקוֹלְךָ בְּשַׁעֲתָא דְתַצְטְרִיךְ לִיה.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַדַּאי הָא נָטִי שְׂמָשָׁא, וְהִכִּי
בְּתַר טוּרָא דָא, אֵית פְּכַר חַד עַל שְׂמָךְ, דְּאַקְרִי
כְּפַר חֲנָן, נְבִית תַּמָּן בְּגִין יְקָרָא דְשְׂמָךְ. כַּד מָטוּ
לְהַתָּם, עָאלוּ לְבֵית אוּשְׁפִיזֵיהוּ, וְסִדְרוּ
קְמִיֵּיהוּ פְּתוּרָא, בְּכַמְהָ זִינִין לְמִיכָל. אָמַר רַבִּי
חֲזִיָא, וַדַּאי פְּתוּרָא דָא, פְּגוּוּנָא דְעֲלֵמָא דְאַתִּי,
וְאֵית לָן לְסִלְקָא הַאי פְּתוּרָא, וְלֹא עֲטָרָא לִיה
בְּמַלְיָן דְּאוּרִייתָא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (דברים ח) וְאֶכְלֶתְּ וּשְׂבַעְתְּ
וּבִרְכַתְּ אֶת יְי' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. אִי בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל מְבַרְכִינָן,
לְבַר מְאַרְעָא מְנַלָּן. דְּהַא פְּגוּוּנָא דָא לֹא
אַצְטְרִיךְ. אָלָא, קָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כַּד בְּרָא עֲלֵמָא, פְּלִיג אַרְעָא, יִשׁוּבָא

הקדוש ברוך הוא את העולם, חלק את הארץ. הישוב הוא לצד אחד, והתרכה היא לצד אחר. חלק את הישוב והקיף את העולם סביב נקדה אחת, ומי היא? הארץ הקדושה. הארץ הקדושה היא מרכז העולם, ובאמצע הארץ הקדושה היא ירושלים. אמצע ירושלים הוא בית קדש הקדשים. וכל הטוב וכל המזון של כל הישוב יורד לשם מלמעלה, ואין לה מקום בכל הישוב שלא נזון משם.

חלק את התרכה, ולא נמצא מקום חרב קשה בכל העולם פרט לאותו מדבר, ששברו ישראל כחו ותקפו ארבעים שנה, כמו שנאמר (דברים ח) המוליכך במדבר הגדל והנורא. באותו מדבר שולט הצד האחר, ובעל פרוו הלכו עליו ישראל ושברו כחו ארבעים שנים. ואם ישראל נמצאו צדיקים באותם ארבעים שנים, היה מעבר אותו הצד האחר מן העולם. ומשהרגיזו את הקדוש ברוך הוא כל אותן פעמים, התחזק אותו הצד האחר, ונפלו כלם תחת רשותו.

ואם תאמר, והרי משה שעלה על כל בני העולם איך מת שם? - לא כן, שהרי משה הנאמן לא היה ברשותו אלא בהר העברים. מה זה העברים? מחלקת. שנחלקו עליו שליטים עליונים שלמעלה, ולא נמסר בידי ממנה ושליט אחר, ונשאר כן, עד שבא משה העבד הנאמן ושלט עליו, ונקבר שם, ולא התעסק בקבורתו - רק הקדוש ברוך הוא לבדו, שכתוב (שם לד) ויקבר אותו בני.

ויקבר אותו, מי? אותו שכתוב בו בדרך נסתר (שמות כד) ואל משה אמר, ולא כתוב מי הוא. ויקרא אל משה, ולא כתוב מי הוא. אף

איהו לסטר חד, וחרבא איהו לסטר אחרא. פליג ישובא, ואסחר עלמא סחרניה דנקודה חדא. ומאן איהו, דא ארעא קדישא, ארעא קדישא אמצעיתא דעלמא. ובאמצעיתא דארעא קדישא, איהו ירושלים. אמצעיתא דירושלים איהו בית קדש הקדשים, וכל טיבו וכל מזונא דכל ישובא, תמן נחית מלעילא. ולית לה אחר בכל ישובא דלא אתון מתמן. פליג חרבא. ולא אשתכח חרבא תקיפא בכל עלמא, בר ההוא מדבר, דתברו חיליה ותקפיה ישראל ארבעים שנה, כמה דאת אמר (דברים ח) המוליכך במדבר הגדול והנורא. בהוא מדברא, שלטא סטרא אחרא, ובעל פרחיה אזלו ישראל עליה, ותברו חיליה, ארבעין שנין. ואי ישראל ישתכחו זכאין באינון ארבעין שנין, הוה מתעברא ההוא סטרא אחרא מעלמא, ומדקא ארגיזו ליה לקודשא בריך הוא כל אינון זמנין, אתתקף ההוא סטרא אחרא, ונפלו כלהו תמן תחות רשותיה.

ואי תימא, והא משה דסליק על כל בני עלמא, היך מית תמן. לאו הכי, דהא משה מהימנא לא הוה ברשותיה, אלא בהר העברים. מאי העברים. פלוגתא. דאתפלגו עליה שליטין עלאין דלעילא, ולא אתמסר בידי דממנא ושליטא אחרא, ואשתאר הכי, עד דאתא משה עבדא מהימנא, ושליט עליה, ואתקבר תמן, ולא אתעסק ביה בקבורתיה, בר קדשא בריך הוא בלחודוי, דכתיב, (דברים לד) ויקבר אותו בני.

ויקבר אותו, מאן. ההוא דכתיב ביה בארץ סתים, (שמות כד) ואל משה אמר, ולא כתיב מאן איהו. ויקרא אל משה, ולא כתיב

כאן ויקבר אתו, ולא כתוב מי הוא, אלא ודאי מקום זה ידוע הוא לחברים. ולכן באותו הר לא שלט עליו - רק משה לבדו, והוא נקבר שם. ובשביל להודיע לכל הדורות האחרים של העולם שאותם מתי מדבר יקומו, אותו הרועה שלהם השרה בתוכם, להיות כלם בהתעוררות העמידה לעולם הבא.

ואם תאמר, אם כך שאותו מדבר הוא תקף וכח הצד האחר, איך צוה הקדוש ברוך הוא על אותו שעיר לשלחו להר אחר שנקרא עזאזל? הנה להם לשלחו לאותו הר שהלכו בו ישראל במדבר. אלא, כיון שהרי הלכו בו ישראל ארבעים שנים, הרי נשבר תקפו. ותקפו התחזק במקום שלא עבר בו איש שם לעולמים, ובאותו הר הרי היה דיורם של ישראל שם ארבעים שנים.

אבר בשעיר הזה, אותו מקום הוא סלע חזק עליון, ותחת עמק אותו סלע, שאיש לא (אינו יכול להכנס לשם) נכנס שם, הוא שולט יותר לאכל טרפו, כדי שיעבר מעל ישראל ולא ימצא להם מקטרג עליהם בישוב.

שדמונו של סוד האמונה תוך מרפו הנקדה של כל (העולם) הארץ הקדושה בבית קדש הקדשים. ואף על גב שעכשו אינו בקיום, בזכותו נזון כל העולם, ומזון וספוק יוצאים משם לכל בכל מקום של צד הישוב. ולכן, אף על גב שישאל עכשו מחוץ לארץ הקדושה, עם כל זה, מכח וזכות הארץ נמצא מזון וספוק לכל העולם. ועל זה כתוב (דברים ח) וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטבה אשר נתן לך. על הארץ

מאן איהו. אוף הקא ויקבור אתו, ולא כתוב מאן איהו, אלא ודאי האי אתר ידיעא איהו לגבי חברייה. ועל דא, בההוא טורא לא שליט עליה, בר משה בלחודווי, ואיהו אתקבר תמן. ובגין למנדע לכל דרין אתרנין דעלמא, דאינון מתי מדבר יקומו, ההוא רעיא דלהון אשרי ליה בגווייהו, למיהוי כלהו באתערוותא דקיומא לעלמא דאתי.

ואי תימא, אי הכי דההוא מדברא איהו תקפא דסטרא אתרא, היך פקיד קדשא בריך הוא, על ההוא שעיר, לשדרא ליה לטורא אתרא, דאקרי עזאזל, הוה לון (דף קנ"ז ע"ב) לשדרא ליה לההוא טורא דאזלי ישראל במדברא ביה. אלא, כיון דהא אזלו ביה ישראל ארבעין שנין, הא אתבר תקפיה. ותקפיה אתתקף באתר דלא עבר ביה גבר תמן לעלמין, ובההוא טורא, הא הוה דיוריהון דישראל תמן ארבעין שנין.

אבר בהאי שעיר, ההוא אתר איהו טנרא תקיפא עלאה, ותחות עמקא דההוא טנרא, דבר נש לא (ס"א לא יכול למיעל תמן) עייל תמן איהו שליט יתיר למיכל טרפיה, בגין דיתעבר מעלייהו דישראל, ולא ישתפח בהו מקטרגא עלייהו בישובא.

שולטנותיה דרזא דמהימנותא, גו אמצעיתא דנקודה דכל (עלמא) ארעא קדישא, בבי קדש הקדשים. ואף על גב דהשתא לאו איהו בקיומא, בזכותיה כל עלמא אתון, ומזונא וספוקא מתמן נפקא לכלא, בכל אתר סטרא דישובא. ובגין כך, אף על גב דישראל השתא לבר מארעא קדישא, עם כל דא מחילא וזכותא דארעא, אשתכח מזונא וספוקא לכל עלמא. ועל דא כתוב (דברים ח) וברכת את ה' אלהיך על הארץ

ויברכת את ה' אלהיך על הארץ

הטובה ודאי, שהרי בשבילה נמצא מזון וספוק לעולם.

מי שמתעדין על שלחנו ומתענג באותם מאכלים, יש לו להזכיר ולדאג על קדשת הארץ הקדושה ועל היכל המלך שחרב. ובשביל אותו עצב שהוא מתעצב על שלחנו באותה שמחה ומשחה של שם, הקדוש ברוך הוא חושב עליו כאלו בנה את ביתו ובנה את כל חרבות בית המקדש. אשרי חלקו!

בום של ברכה אינו אלא בשלשה, משום שהרי מסוד של שלשת האבות מתברך, ועל זה לא צריך כוס אלא בשלשה. כוס של ברכה צריך לתת אותה בימין ובשמאל ולקבלה בין שניהם, משום שנתנת בין ימין ושמאל. אחר כך ישאיר אותה בימין, שהרי משם מתברך.

עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכלם הם פראוי, משום שתקוניו כוס של ברכה הם עשרה, והרי פרשוה החברים. כוס של ברכה צריך להשגיח בו בעין, משום שכתוב (שם יא) עיני ה' אלהיך בה, ולא צריך להשכח מהעין, אלא להשגיח בו.

בום של ברכה מתברך באותה ברכה שמכרף האדם את הקדוש ברוך הוא, משום (כך) שהוא סוד האמונה, וצריך לשמרו בשמירה עליונה, כמי שהוא חשיבות המלך, שהרי בשבילו נתברך שלחנו בשעת ברפת המזון שאותו אדם מכרף.

צריך ששלחנו לא יהיה ריקם, שהרי אין ברכה מצויה על שלחן ריק, כמו שבארוה, שכתוב (מלכים ב ד) הגידי לי מה יש לך בבית וגו'. ולכן שלחן לא צריך

הטובה אשר נתן לך. על הארץ הטובה ודאי, דהא בגינה מזונא וספוקא אשתכח בעלמא.

מאן דאתעדן על פתוריה ומתענג באינון מיכלין, אית ליה לאדכרא ולדאגא על קדשה דארעא קדישא, ועל היכלא דמלכא דקא אתחריב. ובגין ההוא עצבו דאיהו קא מתעצב על פתוריה, בההוא חדוה ומשתיא דתמן, קדשא בריך הוא חשיב עליה פאלו בנה ביתיה, ובנה כל אינון חרבי דבי מקדשא, ופאה חולקיה.

בום של ברכה, לא הוי אלא בתלתא. בגין דהא מרזא דתלת אבהן קא מתברכא, ועל דא לא אצטריך פוס אלא בתלתא. פוס של ברכה אצטריך למיהב ליה בימינא ובשמאלא, ולקבלא ליה בין תרווייהו, בגין דאתיהיב בין ימינא ושמאלא. ולבתר ישתיביק ליה בימינא, דהא מתמן אתברכא.

עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכלהו הוו פדקא יאות, בגין דתקוני דכוס של ברכה עשרה אינון, והא אוקמוה חברי. פוס של ברכה אצטריך לאשגחא ביה בעינא, בגין דכתיב, (דברים יא) עיני יי' אלהיך בה, ולא אצטריך לאתנשי מעינא, אלא לאשגחא ביה. בום של ברכה, אתברך בההוא ברכתא, דקא מברך בר נש עליה לקודשא בריך הוא, בגין (כך) דאיהו רזא דמהימנותא, ואצטריך לנטרא ליה בנטירו עלאה, פמאן דאיהו חשיבותא דמלכא, דהא בגיניה, אתברך פתוריה, בשעתא דברפת מזונא, דההוא בר נש מברך.

פתוריה אצטריך דלא יהא בריקניא, דהא לית ברכתא משתפחא על פתורא ריקניא,

כמה דאוקמוה, דכתיב, (מלכים ב ד) הגידי לי מה יש לך בבית וגו'. ועל דא

להראות ריקם, שהרי הפרכות העליונות לא שורות אלא במקום שלם. וסוד זה - ובלב פל חכם לב נתתי חכמה, וכתוב (דניאל ב) נותן חכמה לחכמים. ועל סוד זה שלחן של לחם הפנים, שכתוב (שמות כח) ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד.

רעיא מהימנא

תנאים ואמוראים, התפנסו כלכם, שהרי הגיעה השעה לתקן בה פלי המלך, (להזהיר ולהתקן) להאיר להתתקן לפניו, שהן: משפן, מנורה, שלחן, מזבח, פיור וכנו, ארון וכפרת וכרובים. והכל בשקל. ומשום כך צוה את ישראל, זה יתנו.

עמד תנא אחד ואמר, רועה הנאמן, ודאי כך הוא, ואותך צוה לעשות את כלם, זהו שכתוב ועשית מנורת. ועשית שלחן. וכך בהכל, וראה ועשה, ומהכל לא התקשה לך לעשות אלא שלשה דברים רשומים באותיות שמך: מ"נורה, ש"קלים, ה"חדש. למה התקשו לך?

אמר לו, זקן זקן, אתם מוציאים קשיה זו שהתקשתה לי מן מקשה תיעשה המנורה. ודאי שהכלי של הקדוש ברוך הוא היא שכניה, שהיא כלי לשמש את בעלה, היא המנורה שלו שנאמר בה (תהלים קיט) שבע ביום הללתיך, שהם: הגדלה, והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד, יסוד ומלכות. בשבע כלולה.

משבע הדרגות הללו - שלשת קני המנורה מצדה האחד, גוף ושתי זרועות המלך, הוא גר מצוה להאיר בהם. ושלשת קני המנורה מצדה השני, הם שתי

פתורא לא אצטרך לאתחזאה בריקניא, דהא ברפאן עלאין לא שריין, אלא באתר שלים. ורזא דא (שמות לא) ובלב פל חכם לב נתתי חכמה, וכתוב (דניאל ב) יהב חכמתא לחכימין. ועל רזא דנא שלחן דלחם הפנים, דכתוב, ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד.

רעיא מהימנא

תנאין ואמוראין אתפנשו כלכו, דהא קא מטו שעתא, לתקנא ביה מאני מלפא, (ס"א לאתקנא ולאיתקנא) לאנהרא לאתקנא קמיה, דאינון: משפנא, מנרתא, פתורא, מדבחא, פיור, וכנו, ארון, וכפורת, וכרובים, וכלא בשקל. ובגין דא מני לישראל, זה יתנו.

קם תנא חדא ואמר, (ודא) רעיא מהימנא ודאי הכי הוא, ולך מני למעבד פלהו, הדא הוא דכתוב, ועשית מנורת. ועשית שלחן. והכי בכלא, וראה ועשה, ומכלא לא אתקשי לך למעבד, אלא תלת מלין דרשימין באתוון דשמך, מ"נורה, ש"קלים, ה"חדש. אמאי אתקשי לך?

אמר ליה, סבא סבא, אתוון מפיקין (דף קנ"ח ע"א) קושיא דא דאתקשי לי, מן מקשה תיעשה המנורה. ודאי מאנא דקודשא בריך הוא, איהי שכונתא, דאיהי מאנא לשמשא לבעלה, איהי מנרתא דיליה, דאתמר ביה, (תהלים קיט) שבע ביום הללתיך, דאינון: הגדולה, והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד, יסוד, ומלכות. שבע כלילא.

משבע דרגין אליון, שלשת קני מנורה מצדה האחד, גופא ותריין דרועי דמלפא.

איהו גר מצוה, לאנהרא בהון. ושלשה קני מנורה מצדה השנית, אינון

שוקים וברית, והוא נר מערבית להאיר בהם. מנורת הפלך נקראת, והיא נר להאיר בו נר מצוה, שנאמר בו מצות ה' ברה מאירת עינים.

וכי ראש המנורה? בינה, ה' העליונה, שיש לה שלשה קנים, בדיוקן זה ה', שלש ווי"ס, שהם שלשת האבות. ה' השנייה, שלשה קנים, בדיוקן זה ה', (שלש ווי"ס) שהם גצח הוד יסוד. ו' המנורה של האמצע בן ז"ה. על שמו נקראת בינה. הוא פולל ו' קנים למטה בחשבון ו', בששת הקנים שלו.

ו' אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב). כתר של ספר תורה כצורת ז' מצד של העולם הבא אינה כלי אליו, ולא משמשת לו אלא עטרה על ראשו. אבל בעולם הזה הוא כמו זה הוה"י, הוא כלי תחפיו. השמוש שלו בכל ספירה שלו, בכל איבר שלו, בכל מדה שלו. וכשום זה י' זו לפעמים היא תחפיו, לפעמים על ראשו לפעמים באמצע. על ראשו יהו"ה, (תהלים קיח) אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וזה (ויקרא כד) להעלות נר תמיד, שהוא י' על הו"ה מצד המנורה. באמצע מחצית השקל, זהו שפתוב (שמות ל) זה יתנו, כמו זה הו"ה. בסוף, במשכן, כמו זה הוה"י, חמש אמות ארך מצד הה' העליונה, וחמש אמות רחב מצד הה' התחתונה, ואמה ו'. וחצי האמה י'. והכל נרמז באות ו'.

וזוהו סוד (ישעיה מד) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים, שנרמז בשם הזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, וכל שם ששולט ה' על י' הוא נקבה מצד השמאל. ואף על

תרין שוקין, וברית. ואיהו נר מערבית, לאנהרא בהון. מנרתא דמלכא אתקריאת, ואיהי נר לאנהרא ביה נר מצוה, דאתמר ביה (תהלים יט) מצות יי' ברה מאירת עינים.

ומאן רישא דמנרתא, בינה ה' עלאה, דאית לה תלת קנין, בדיוקנא דא ה', תלת ווי"ן, דאינון תלת אבהן. ה' תנינא, תלת קנים תניינין בדיוקנא דא ה', (כ"א תלת ווי"ן) דאינון גצח הוד יסוד. ו' מנרתא דאמצעיתא בן ז"ה. על שמייה אתקרי בינה. איהו כליל ו' קנין לתתא, בחושבן ו', בו' קנין דיליה.

ו' (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה, תגא דספר תורה, כצורת ז' מסטרא דעלמא דאתי, לאו איהי מאנא לגביה, ולאו משמשא לגביה, אלא עטרה על רישיה. אבל בעלמא דין, איהי כגוונא דא, הוה"י איהו מאנא תחותיה, שמושא דיליה, בכל ספירה דיליה, בכל אבר דיליה, בכל מדה דיליה.

ובנין דא, י' דא, לזמנין איהי תחותיה, לזמנין על רישיה, לזמנין באמצעיתא. על רישיה יהו"ה (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. ודא (ויקרא כד) להעלות נר תמיד, דאיהו י' על הו"ה מסטרא דמנרתא. באמצעיתא, מחצית השקל, הדא הוא דכתיב, (שמות ל) זה יתנו, כגוונא דא הו"ה. בסופא, במשפנא, כגוונא דא הוה"י, חמש אמות ארך, מסטרא דה' עלאה, וחמש אמות רחב, מסטרא דה' תתאה. ואמה: ו'. וחצי האמה: י'. וכלא אתרמיז באת ו'.

ודא איהו רזא, (ישעיה מד) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים דאתרמיז בהאי שמא, יו"ד ה"י וי"ו ה"י וכל שם דשליט ה' על י' נוקבא איהו, מסטרא דשמאלא. ואף על

גב דמסטרא דאת י' איהי

גב שמצדה של האות י' היא בראש, אחר שבשני ההי"ן היא בסוף, כמו זה ה"י ה"י נדון לרב, והיא נקבה. אלא י' על ה' (ה) הוא פתר, תחת ה' - שמוש. כל שפן תחת ו'.

ומשום שלא עשינו קצוץ ופרוד ביחוד העליון, שהכל יחוד אחד, התקשה לי לעשות. (או פתר, או אמצעי, או שמוש) והקדוש ברוך הוא שיודע כל המחשבות, אמר, אחר שזה התפנו לטוב, שלא לעשות קבוץ ופרוד, (שמות כה) ת"יעשה המנ"ורה, תעשה מעצמה כמו השכינה, תעשה מעצמו של הקדוש ברוך הוא בלי פרוד. שאר הפלים שבהם היא שכינה שמוש, (שם לו) ויעש בצלאל.

ובכל מקום ששכינה תחתונה, היא עטרה של העמוד האמצעי, כשנטלת מבינה, שהיא העולם הבא, ודאי אין הפרה לאדם בקדוש ברוך הוא ולא בכל מדותיו, עד שיכנס לשער הזה, שנאמר עליו (תהלים קיח) זה השער לה'.

באות ל', שהיא יי (י"י) היא כלולה מכל ספירה ומכל האותיות של השמות, מפרשים ונסתרים. היא נקדה בכל אות ואות, שמוש תחת בעלה. והיא עטרה על ראשו, מהצד שלה של הטעמים, כמו סגול נקודה תחת ברכי המלך, (ישעיה טו) והארץ הים רגלי. והיא באמצע עמו, מחצית השקל, בשורק. והיא עטרה על ראשו מצד הסגולתא.

ורקא מקף שופר הולך סגולתא. באותו זמן היא פתר על ראש המלך, פתר יתנו לך ה' אלהינו. היא ידועה באותו שנאמר בו, במפלא מקף אל תדרש ובמכסה מקף אל תחקר. שבה הוא נודע שהוא ראשון למעלה בכתר,

ברישא, פתר דבתרין ההי"ן איהי בסופא, פגוונא דא ה"י ה"י, אתדן לרוב, ונוקבא איהי. אלא י' על ה' (נ"א ו') תגא, תחות ה', שמוש. כל שפן תחות ו'.

ובגין דלא עבידנא קצוץ ופרוד ביחודא דלעילא, דכלא יחודא חד, נתקשה לי למעבד. (או תגא, או אמצעי, או שמושא) וקודשא בריך הוא דיידע כל מחשבתין, אמר, פתר דדא לטוב אתפיון, דלא למעבד קצוץ ופרוד, (שמות כה) ת"יעשה המנ"ורה, תיעשה מעצמה פגוונא דשכינתא, תיעשה מעצמו דקודשא בריך הוא, בלא פרודא. שאר מאנין דבהון איהי שכינתא שמושא, (שמות לו) ויעש בצלאל.

ובכל אתר דשכינתא תתאה איהי עטרא דעמודא דאמצעיתא, פד נטילת מן בינה, דאיהו עלמא דאתי, ודאי לית ידיעה לפר נש. בקודשא בריך הוא, ולא בכל מדות דיליה, עד דיעול בהאי תרעא, דאתמר עלה (תהלים קיח) זה השער לי'.

באות ל', דאיהי יי (י"י), איהי כלילא מכל ספירה, ומכל אתוון דשמהן, מפורשים ונסתרים. איהי נקודה בכל את ואת, שמושא תחות בעלה. ואיהי עטרה על רישיה, מסטרא דילה דטעמי. פגון סגול נקודה תחות ירכי מלפא, (ישעיה טו) והארץ הים רגלי. ואיהי באמצעיתא, עמיה, מחצית השקל, בשורק. ואיהי עטרה על רישיה, מסטרא דסגולתא.

ורקא מקף, שופר הולך, סגולתא, בההוא זמנא איהי פתר על רישא דמלפא, פתר יתנו לך יי' אלהינו. איהי ידיעת ההוא דאתמר ביה, במופלא מקף אל תדרש ובמכסה מקף אל תחקר. דבה אשתמודע, דאיהו ראשון

שְׁהִינוּ סְגוּלָתָא, וְהוּא אַחֲרוֹן, בְּסָגוּל. וּמִבְּלַעְדֵּי אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרָק. וְהַכֹּל בְּהַ נּוֹדַע (לְמַטָּה).

מִי שְׁנִדְבַק בְּהַ לְמַטָּה, הִיא מַעְלָה אוֹתוֹ לְמַעְלָה. וּמִי שְׁרוּצָה לְעֵלוֹת עָלֶיהָ לְהַשִּׁיג לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, הִיא מַשְׁפִּילָה אוֹתוֹ לְמַטָּה מִמֶּנָּה וְאֵין לוֹ חֵלֶק בְּהַ. וּמִשׁוּם שֶׁיַּעֲקֹב נּוֹדַע בְּהַ, לְמַד אוֹתָהּ לְבָנָיו, וְצוּהָ שְׁלֹא יִבְקָשׁוּ לְעֵלוֹת לְדַרְגָּה לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, שֶׁהִיא הַכֹּל - מַעְלָה וּמַטָּה וְאֶמְצַע. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית מֵט) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לְהֵם אֲבִיהֶם.

נְבִיא שְׁהִיָּה מִפִּיר אוֹתָהּ, צָוּחַ וְאָמַר לְכַעֲלֵי תוֹרָה חֲכָמִים בְּתוֹרָה וְעֲשִׂירִים בְּהַ וּשְׁמַחִים בְּחֵלְקָם. צָוּחַ אֲלֵיהֶם וְאָמַר, (יְרֵמִיָּה ט) כֹּה אָמַר ה' אֵל יִתְהַלֵּל וְגו', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמַּתְהַלֵּל הַשֶּׁפֶל וְיִדַע אוֹתִי. דָּוִד שְׁהִיָּה מִפִּיר אוֹתָהּ

אָמַר, (תְּהִלִּים כו) אִם תַּחֲנֶנּוּ עָלַי מַחֲנֶנָּה וְגו', בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ. וְיִרְמְיָה רָאָה אֶת אֲרֶךְ הַגְּלוּת, וְסָמְאֵ"ל (כֹּה) וְהַנְּחָשׁ, וְכָל הַמַּמְנִים שֶׁל שְׁבַעִים הָאָמוֹת בְּרַבּוּא רַבּוֹת שִׁיּוּרְדִים עַל יִשְׂרָאֵל, וְרָאָה אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה שֶׁאָמַר

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, (וּיקְרָא כו) וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. אָמַר הַנְּבִיא, (אֵיכָה א) זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל. וְאֲשֶׁר לֹא שֵׁת לְבוֹ גַּם לְזֹאת, עָלִיו נֶאֱמַר

(תְּהִלִּים צב) וְכִסִּיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת. (דְּבָרִים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר שָׁמַע ה' קוֹל יְהוּדָה. מִשׁוּם שֶׁשָּׁמַר מַה שֶּׁצָּוְהוּ אֲבִיו, זָכָה לְמַלְכוּת. וְדָוִד בְּשִׁבְלָה עָלָה לְמַלְכוּת, שֶׁטָּרַח עָלֶיהָ כָּל יָמָיו.

אָמַר הַמַּגִּנְרָה הַקְּדוֹשָׁה, עָלֶיהָ נֶאֱמַר (שִׁמֹּשׁ) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשָּׁה וְגו'. בְּהַ הַזְּהֵרָת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת מִיתָתָהּ, בְּהַ בְּרַכְתָּ אֶת

לְעֵילָא בְּתָגָא, דְּהֵיִינוּ סְגוּלָתָא וְאִיהוּ אַחֲרוֹן, בְּסָגוּל. וּמִבְּלַעְדֵּי אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרָק. וְכֹלָא בְּהַ אֲשַׁתְּמוּדַע. (לְתַתָּא).

מֵאֵן דְּאֲתַדְבַק בְּהַ לְתַתָּא, אִיהִי מְסַלְקָא לִיהַ לְעֵילָא. וּמֵאֵן דְּבַעֲי לְאֲסַתְלָקָא עָלָהּ לְאֲדַבְקָא לְעֵילָא מִינָּה, אִיהִי מַשְׁפִּילָתוֹ לְתַתָּא מִינָּה, וְלִית לִיהַ חוּלְקָא בְּהַ. וּבְגִין דִּיעַקֵּב אֲשַׁתְּמוּדַע בְּהַ, אוּלִיף (דף קנ"ח ע"ב) לָהּ לְבָנָיו, וּמְנִי דְלֹא יִבְקָשׁוּן לְסַלְקָא לְדַרְגָּא לְעֵילָא מִינָּה, דְּאִיהִי כֹלָא, עֵילָא וְתַתָּא וְאֶמְצַעִיתָא. הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (בְּרֵאשִׁית מֵט) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לְהֵם אֲבִיהֶם.

נְבִיא דְהוּוּ אֲשַׁתְּמוּדַע בְּהַ, צָוּחַ וְאָמַר לְמֵאֲרִי תוֹרָה חֲכָמִים בְּאוּרִייתָא, וְעֲתִירִין בְּהַ, וּשְׁמַחִים בְּחֵלְקָם. צָוּחַ לְגַבִּייהוּ וְאָמַר, (יְרֵמִיָּה ט) כֹּה אָמַר יי' אֵל יִתְהַלֵּל וְגו', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמַּתְהַלֵּל הַשֶּׁפֶל וְיִדַע אוֹתִי. דָּוִד דְּהוּוּ יָדַע בְּהַ אָמַר, (תְּהִלִּים כו) אִם תַּחֲנֶנּוּ עָלַי מַחֲנֶנָּה וְגו', בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ. וְיִרְמְיָה חָזָא גְלוּתָא אַרְיָה, וְסָמְאֵל (כֹּה) וְנָחָשׁ וְכָל מַמְנָן דְּשְׁבַעִין אוּמִין בְּרַבּוּ רַבּוּוֹן, דִּנְחַתִּי עַל יִשְׂרָאֵל, וְחָזָא הָאִי קָרָא דְאָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (וּיקְרָא כו) וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו', אָמַר נְבִיא (אֵיכָה ג) זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל. וְאֲשֶׁר לְבוֹ גַּם לְזֹאת, עָלִיהָ אֲתַמַּר (תְּהִלִּים צב) וְכִסִּיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת. (דְּבָרִים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר שָׁמַע יי' קוֹל יְהוּדָה, בְּגִין דְּנָטִיר מֵאִי דְמְנִי לִיהַ אֲבִוי זָכָה לְמַלְכוּ. וְדָוִד בְּגִינָה אֲסַתְלַק לְמַלְכוּ, דְּטָרַח כָּל יוֹמוֹי עָלָהּ.

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, עָלָהּ אֲתַמַּר, (דְּבָרִים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשָּׁה וְגו'. בְּהַ אֲזַהֲרָת לְיִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעַת מִיתָתָהּ. בְּהַ בְּרַכְתָּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכָל שְׁבַט וּשְׁבַט. הִדָּא הוּא

לְעֵילָא בְּתָגָא, דְּהֵיִינוּ סְגוּלָתָא וְאִיהוּ אַחֲרוֹן, בְּסָגוּל. וּמִבְּלַעְדֵּי אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרָק. וְכֹלָא בְּהַ אֲשַׁתְּמוּדַע. (לְתַתָּא).

ישראל בכל שבת ושבת. זהו שכתוב (שם ל) וזאת הברכה אשר ברוך משה וגו'. ומשום כך פרושה החברים בעלי המשנה, שכתוב (במדבר יט) זאת התורה אדם כי ימות באהל, ואמרו עליה, מה זה פי ימות? אלא אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עני, שעני חשוב כמת.

שהוא קרבן עולה ויורד. מצד של עשיר עולה ודאי, שמתעלה עליו. שכל העשירים, כל טוב שהם עושים, כלם (רמב) לזכותם לעולם הבא, ושם היא פתח על ראשם. הבינוני שעובד כדי לזכות בשני עולמות, הוא מחצית השקל עמו בעולם הבא, כמו המצב שגחלקת, חצייה תחת המפה לאפיקומן אחר הסעודה, וחצייה למצוה קדם סעודה. ומצד זה נאמר באסתר, (אסתר ה) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

אבר מי שהוא עני, שממית את עצמו בשבילה, כמו שאתה הרוצה הנאמן, היא קרבן עולה ויורד תחתיך, ולמה? פי מי שמשפיל את עצמו בשביל שכינתו, הקדוש ברוך הוא יורד עליו. וזהו שאמר דוד, (תהלים קלח) פי רם ה' ושפל יראה. והנביא אמר, (ישעיה נג) פי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו וגו', ואת דכא ושפל רוח. שאף על גב שאני מרום וקדוש אשכון, בשביל אותו שנעשה דכא ושפל רוח בעבור שכינתי להעלותה משפלותה עטרה לראשו, אני ארד לדור עמו. ואחר שבעל השכינה יורד על האדם, היא יורדת מעל ראשו, ונחנת המקום של הראש לבעלה ויורדת לרגלי המלך. וסוד הדבר - (ישעיה סו)

דכתיב, (דברים לג) וזאת הברכה אשר ברוך משה וגו', ובגין דא אוקמוה חברייהא מארי מתניתין, דכתיב, (במדבר יט) זאת התורה אדם פי ימות באהל, ואמרו עליה כי ימות באהל, אלא אין התורה מתקיימת, אלא במי שממית עצמו עליה, ולית מיתה אלא עוני, דעני חשוב כמת.

דאיהו קרבן עולה ויורד. מסטרא דעשיר עולה ודאי, דאסתלק עליה. דכל עתירין, כל טיבו דעבדין, פלהון (כ"א רובא דלהו) לזכאה להון לעלמא דאתי, ותמן איהי תגא על רישיהו. בינוני, דפלא למזכי בתרין עלמין, איהו מחצית השקל עמיה בעלמא דאתי, כגון מצה דאתפליג, חצייה תחת המפה לאפיקומן בתר סעודה. וחצייה למצוה קדם סעודה. ומסטרא דא נאמר באסתר, (אסתר ה) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

אבר מאן דאיהו עני, דממית גרמיה בגינה, כגוונא דילך רעיא מהימנא, איהו קרבן יורד תחותך, ואמאי. בגין דמאן דאשפיל גרמיה בגין שכינתיה, דקודשא בריך הוא איהו נחית עליה, והאי הוא דאמר דוד, (תהלים קלח) פי רם יי' ושפל יראה. והנביא אמר, (ישעיה נג) פי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו וגו' ואת דכא ושפל רוח. דאף על גב דאנא מרום וקדוש אשפון, בגין ההוא דאתעביד דכא ושפל רוח בגין שכינתי, לסלקא לה משפלותא דילה עטרא לרישיה, אנא נחית לדיירא עמיה. ובתר דבעלה דשכינתא נחית על בר נש, איהי נחיתת מעל רישיה, ויהיבת אתרא דרישא לבעלה, ונחיתת לרגלוי דמלכא. ורזא דמלה,

השמים כסאי והארץ הדום רגלי.
שמיים שיורש אדם נשמה
שפלולה מהקדוש ברוך הוא
ושכינתו, מאותה שעה נקרא בן.
אמר תנא אחד, וכי מאותו יום
שיורש אדם נשמה פלולה
מהקדוש ברוך הוא ושכינתו
נקרא בן? מנין לנו? מהפסוק הזה
שאמר דוד בספר תהלים, (תהלים
א) אספירה אל חק ה' אמר אלי בני
אתה אני היום ילדתיך.

אמר לו המנורה הקדושה, רועה
הנאמן, מה זה היום ילדתיך?
אלא בשבילך אמר דוד ברוח
הקדוש אני היום ילדתיך. הן עוד
היום גדול, באותו שנאמר בו
(דברים לד) ולא קם נביא עוד
בישראל כמשה. אתה קימת
בשכינה ואהבת את ה' אלהיך
בכל לבבך - שהינו הגוף, ובכל
נפשך - שהינו הנשמה, שחמשה
שמות יש לה: נשמה, רוח, נפש,
חיה, יחידה. ובכל מאדך - בכל
ממונך.

הקדוש ברוך הוא ושכינתו לא
יזוז ממך בכל אלו. אתה חשבת
שאפלו היו כל העולמות תחת
רשותך, היית נותן להקים שכינה
עם הקדוש ברוך הוא ולהמליכו
עם שכינתו על כל הממנים של
אמות העולם, ואחר כך להעלותו
ושכינתו - בדיוקנה פלולה מכל
המדות הטובות, בכל העולמות,
ובמחנות העליונים והתחתונים,
ועל כל ישראל.

מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא
מצרפה למעשה. מאחר שאתה
בנו - על כל מה שחשבת לרבונו,
קנים על ידך ולא תזוז ממנו
לעולמים, אלא תהיה בדיוקנו
בכל, ואתה בגלות גנוז מבני
אדם, ואתה מהעולם הזה שליחו
של הקדוש ברוך הוא לומר
דברים אלו לפניך, ואני מצוה

השמים כסאי והארץ הדום רגלי.
דמיונא דירית בר נש נשמתא, פלילא
מקודשא בריך הוא ושכינתיה,
מההיא שעתא אתקרי בן. אמר חד תנא, וכי
מההוא יומא דירית בר נש נשמתא, פלילא
מקודשא בריך הוא ושכינתיה, יתקרי בריה
מנא לן. מהאי קרא דאמר דוד בספר תהלים,
(תהלים ב) אספירה אל חק יי' אמר אלי בני אתה
אני היום ילדתיך.

אמר ליה בוצינא קדישא, רעיא מהימנא,
מאי היום ילדתיך. אלא בגינה אמר דוד
ברוח קדשא, אני היום ילדתיך. הן עוד היום
גדול, בההוא דאתמר ביה, (דברים לד) ולא קם
נביא עוד בישראל כמשה. אנת קיימת
בשכינתא ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך,
דהיינו גופא. ובכל נפשך, דהיינו נשמתא.
דחמש שמיהן אית לה: נשמה. רוח. נפש.
חיה. יחידה. ובכל מאדך, בכל ממונא דילך.
קדשא בריך הוא ושכינתיה לא יזוז מינה בכל
אלין. אנת חשבת, דאפילו הוו כל
עלמין תחות רשותך, הוית יהיב לון לאקמא
לשכינתא בקודשא בריך הוא, ולאמלקא ליה
בשכינתיה על כל ממנן דאומין דעלמא,
ולבתר לסלקא ליה ושכינתיה. בדיוקנא דילך
פלילא מפל מדות טבין, בכל עלמין,
ובמשריין עלאין ותתאין, ועל כל ישראל.

מחשבה (דף קנ"ט ע"א) טובה הקדוש ברוך הוא
מצרפה למעשה. בתר דאנת בריה,
על כל דחשבת למרן, יקיים על ידך, ולא
תזוז מניה לעלמין, אלא תהא בדיוקניה
בכלא. ואתה בגלותא גניז מבני נשא. ואנא
מעלמא דא, שליחא דקודשא בריך הוא
למימר מלין אלין קדמך, ואנא מצוה מניה,

ממנו שלא לזוז ממך בכל עת ושעה שאתה רוצה, אני וכל התנאים והאמוראים של הישיבות. קום השלם מצוות רבונך.

פתח ואמר, ועשו ארון עצי שטים. ספר תורה, עמוד האמצעי. ארונו השכינה. מבית ומחוץ תצפנו, את הקדוש ברוך הוא בשכינתו, מבחוץ ומבפנים (שלו), והפל אחד. מה שאין פן בארון של העולם הזה, שתורה מבפנים מין אחד, והארון מין אחר. זה בכתיבת דיו, וזה עץ מצפה זהב. שנדאי התורה חביבה מהכל. זהו שפתוב, (איוב

כח) לא יערכנה זהב וזכוכית. ומצד אחר אפלו בעולם הזה מראה שהפל אחד, דיו ועץ. (שהדיו) מתפוחים שהם נעשו בעץ. (וכל דברי הדיו מעץ הם) ועוד, דיו שחר מבחוץ ולכן מבפנים. כך הם (חכמים בעלי תורה) בעלי תורה וחכמים - שחרים בעולם הזה, שהוא מבחוץ, ויפים באותו העולם הבא, שהוא מבפנים. ולכן דיו, לשון של דיו לעבד להיות כרבו. דיו: יו"ד יד"ו, חכמה ותבונה ודעת, שפתב אדם בידו בדיו. (ע"כ רעיא מהימנא).

פתח רבי יוסי ואמר, באינון רזין עלאין הסודות העליונים של המשפן פתוב, וראה ועשה בתבניתם וגו', וכתוב והקמת את המשפן כמשפטו וגו'. למדנו שאמר הקדוש ברוך הוא למשה כל התקונים וכל הדיוקנאות של המשפן, כל אחד ואחד פראוי לו, שהראה לו את מטטרו"ן שמשמש כהן גדול לפניו. ואם תאמר, הרי לא הוקם המשפן למעלה עד היום שהוקם המשפן למטה, ולא שמש אותו נער שלמעלה עד היום ששמשו למטה במשפן האחר הזה.

דלא למזוז מינה בכל עת ושעתא דאנת בעי. אנא וכל תנאין ואמוראין דמתיבתאן. קום אשלים פקודין דמרך.

פתח ואמר, (שמות כה) ועשו ארון עצי שטים. ספר תורה, עמודא דאמצעיתא. ארון דיליה, שכינתא. מבית ומחוץ תצפנו, לקודשא בריך הוא בשכינתיה, מלבר ומלגו (ד"א ל"ג דיליה) וכלא חד. מה דלאו הכי בארון דהאי עלמא, דאורייתא מלגו מין אחד, וארון מין אחרא. דא בכתיבת דיו, ודא עץ מצופה זהב. דודאי אורייתא חביבא מפלא, הדא הוא דכתיב, (איוב כח) לא יערכנה זהב וזכוכית.

ומסטרן אחרא אפילו בהאי עלמא, אחזי דכלא חד, דיו ועץ, (דדיו) מתפוחים, דאתעבידו בעץ אינון, (וכל מילין דדיו עץ אינון) ועוד, דיו אוכם מלבר, וחורר מלגו. הכי אינון (נ"א חכמים מארי תורה) מארי תורה וחכמים, אוכמים בהאי עלמא דאיהו לבר, שפירין בההוא עלמא דאתי, דאיהו מלגו. ובגין דא, דיו, לישנא דיו לעבד להיות כרבו. דיו: יו"ד ידו, חכמה ותבונה ודעת דכתב בר נש בידו בדיו.

(ע"כ רעיא מהימנא).

פתח רבי יוסי ואמר, באינון רזין עלאין דמשפנא פתיב, (שמות כה) וראה ועשה בתבניתם וגו', וכתוב והקמת את המשפן כמשפטו וגו', אוליפנא דאמר ליה קדשא בריך הוא למשה, כל תקונין, וכל דיוקנין דמשפנא, כל חד וחד פדקא חזי ליה, דחמא ליה למטטרו"ן, דקא משמש לכהנא רבא לגו. ואי תימא, והא לא אתקם משפנא לעילא, עד יומא דאתקם משפנא לתתא, ולא שמש ההוא נער דלעילא, עד יומא דשמשו לתתא, בהאי משפנא אחרא.

אָרְא וְדַאי כִּף זֶה, שֶׁהָרִי הַמִּשְׁכָּן
 לֹא הוּקַם לְמַעַלָּה עַד שֶׁהוּקַם
 הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה, אֲבָל מִשֶּׁהָ רָאָה
 אֶת כָּל מַרְאֵה הַמִּשְׁכָּן, וְלֹא הָיָה
 מִסְתַּדֵּר בְּקִיּוּמֹו, עַד שֶׁהוּקַם
 הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה, וְרָאָה אֶת
 מִטְטְרוּ"ן מִשְׁמֵשׁ אַחַר כִּף. לֹא
 שֶׁהוּא הָיָה מִשְׁמֵשׁ, אֲלֵא שֶׁהָיָה
 מִשְׁמֵשׁ אַחַר כִּף, וְלֹא בְּאוֹתוֹ זְמַן.
 אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשֶּׁהָ,
 רָאָה אֶת הַמִּשְׁכָּן וְרָאָה אֶת הַנֶּעֱרָר,
 הַכָּל מִתְעַכֵּב עַד שִׁיּוּקָם כָּאֵן
 לְמַטָּה.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כִּף, מִטְטְרוּ"ן
 שֶׁהוּא הַמִּשְׁמֵשׁ? אֲלֵא וְדַאי
 שֶׁהַמִּשְׁכָּן הוּא שְׁלוֹ, וּמִיכָאֵל
 הַכֶּהֱן הַגָּדוֹל הוּא שֶׁמִּשְׁמֵשׁ בְּתוֹךְ
 אוֹתוֹ מִשְׁכָּן שֶׁל מִטְטְרוּ"ן, כְּמוֹ
 שֶׁמִּשְׁמֵשׁ הַכֶּהֱן הַגָּדוֹל הַעֲלִיּוֹן
 לְמַעַלָּה בְּתוֹךְ מִשְׁכָּן אַחַר הַנֶּסְתָּר
 שֶׁלֹּא הַתְּגִלָּה בְּסוּד הָעוֹלָם הֵבֵא.
 שְׁנֵי מִשְׁכָּנוֹת הֵם; אֶחָד הוּא נֶסְתָּר
 לְמַעַלָּה, וְאֶחָד הַמִּשְׁכָּן הַזֶּה שֶׁל
 מִטְטְרוּ"ן. שְׁנֵי כַּהֲנִים הֵם; אֶחָד
 אוֹר רֵאשׁוֹן, וְאֶחָד מִיכָאֵל הַכֶּהֱן
 הַגָּדוֹל לְמַטָּה.

מִכָּאֵן סוּדוֹת נֶסְתָּרִים שֶׁל בֵּית
 הַמִּשְׁכָּן מִפִּי הַמְּנוּרָה. הַמִּשְׁכָּן
 הַעֲלִיּוֹן נִבְנָה עַל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
 מַרְגְּלִיּוֹת, אִיבָרִים עֲלִיּוֹנִים, זְמִין
 וּשְׂמָאֵל, שְׂמָאֵל וְזִמִּין.

שְׂרֵשֶׁה שְׂמוֹת הֵם פְּלוּלִים כְּאֶחָד,
 וְזֶה נִכְנָס בְּזֶה, וְזֶה נִכְנָס בְּזֶה. א"ל
 הִרְאֵשׁוֹן וּמִסְתַּדֵּר בְּזִמִּין. א הִיא
 רֵאשׁוֹנָה, שֶׁהִיא זְמִין, וּמִתְגַּשֵּׁם
 וּמִצְטִיר בְּסוּד הַזְמִין, וּכְשֶׁנִּכְנָס
 וּמִשְׁמֵשׁ בְּפָנִים, נֶאֱחָז עִם ל,
 וְנִקְרָא בְּסוּדוֹ א"ל, שֶׁהָרִי ל' מִסוּד
 שֶׁלְמַעַלָּה בְּתוֹךְ קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים
 יֵצֵא.

לֹא שֶׁשֵּׁם הַתְּגַשֵּׁם, אֲלֵא וְדַאי
 כְּשֶׁיֵּצֵא הַתְּגַשֵּׁם, כְּשֶׁאֵר הָאוֹתִיּוֹת
 שֶׁכְּשֶׁיֵּצְאוּ מִסוּד הָעוֹלָם הֵבֵא
 הַתְּגַשֵּׁמוֹ וְהִצְטִירוֹ. אֵף כִּף הֵל'

אָרְא וְדַאי הָכִי הוּא, דְּהָא מִשְׁפָּנָא לָא אֲתַקַּם
 לְעֵילָא, עַד דְּאֲתַקַּם מִשְׁפָּנָא לְתַתָּא, אֲבָל
 חֲמָא מִשֶּׁהָ חִיזוּ דְכָל מִשְׁפָּנָא, וְלֹא הָוָה
 מִתְסַדֵּר בְּקִיּוּמִיהָ, עַד דְּאֲתַקַּם מִשְׁפָּנָא לְתַתָּא,
 וְחֲמָא לִיהָ לְמִטְטְרוּ"ן מִשְׁמֵשׁ לְבַתְרָא, לָאו
 דְּהָוָה אִיהוּ מִשְׁמֵשׁ, אֲלֵא דְּהָוָה מִשְׁמֵשׁ לְבַתְרָא,
 וְלָאוּ בְּהָוָה זְמָנָא. אָמַר לִיהָ קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמִשֶּׁהָ, חֲמִי מִשְׁפָּנָא, וְחֲמִי נֶעֱרָר, כִּלְאֵ מִתְעַכֵּב
 עַד דִּיתַקַּם הָכָא לְתַתָּא.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, מִטְטְרוּן אִיהוּ דְקָא
 מִשְׁמֵשׁ. אֲלֵא וְדַאי מִשְׁפָּנָא דִּילִיהָ אִיהוּ,
 וּמִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא, אִיהוּ דְקָא מִשְׁמֵשׁ גּו
 הֵהוּא מִשְׁפָּנָא דְמִטְטְרוּן. כְּגוּוֹנָא דְמִשְׁמֵשׁ
 כְּהֵנָּא רַבָּא עֲלָאָה לְעֵילָא, גּוּ מִשְׁפָּנָא אַחְרָא
 סְתִימָא דְלָא אֲתַגְלִיָּא, בְּרִזָּא דְעֵלְמָא דְאֲתִי.
 תְּרִין מִשְׁכָּנִין אֵינּוּן. חַד אִיהוּ סְתִימָא עֲלָאָה.
 וְחַד הֵאֵי מִשְׁפָּנָא דְמִטְטְרוּן. תְּרִי כַּהֲנֵי אֵינּוּן,
 חַד אוֹר קֹדְמָאָה. וְחַד מִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא
 לְתַתָּא.

מִכָּאֵן רִזִּין סְתִימִין דְּבִי מִשְׁפָּנָא, מִפּוּמָא
 דְּבוּצִינָא. מִשְׁפָּנָא עֲלָאָה, אֲתַבְּנִי עַל
 תְּרִיסַר מַרְגְּלִיטִין, שְׁיִיפִין עֲלָאִין, יְמִינָא
 וּשְׂמָאֵלָא, שְׂמָאֵלָא וְיְמִינָא.

תִּלְתָּ שְׂמֵהֶן אֵינּוּן פְּלִילִין כְּחַדָּא, וְדָא עֵייל
 בְּדָא, וְדָא עֵייל בְּדָא. א"ל, קֹדְמָאָה
 וְאֲתַסְדֵּר בִּימִינָא. א, אִיהוּ קֹדְמָאָה דְאִיהִי
 יְמִינָא, וְאַגְלִים וְאַתְצִיר בְּרִזָּא דִימִינָא, וְכַד
 עֵייל וְקָא מִשְׁמֵשׁ לְגוּ אֲתַאֲחַד בְּהַדִּיהָ ל,
 וְאַקְרִי בְּרִזָּא דִּילִיהָ א"ל, דְּהָא ל' מַרְזָא
 דְלְעֵילָא גּוּ קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים נֶפֶק.

לָאוּ דְתַמָּן אַגְלִים, אֲלֵא וְדַאי כַד נֶפֶק אַגְלִים,
 כְּשֶׁאֵר אֲתוּוֹן, דְּכַד נֶפְקוּ מַרְזָא דְעֵלְמָא
 דְאֲתִי, אַגְלִימוֹ וְאַתְצִירוֹ. אוּף הָכִי הֵאֵי ל',

הזו, אף על גב שהיא סוד שלמעלה, לא התגשמה עד שיצאה החוצה, ואז א"ל. וזהו סוד הימין.

השמואל כולל בתוכו את הימין ונוטל את השם הזה אליו ונכלל עמו, וכשנכלל עמו הוא נקרא אלהים. ואם תאמר, הרי הקדים השמואל בסוד העולם הבא. ודאי זה פך. אלא כשיצאו הדרגות בסוד האותיות מתוך העולם הבא, רצה השם הזה להראות ולהבנות, להראות על אותו מקום שיצאו משם, ונבנה שם זה כמו זה. א"ל בתחלה בצד הימין, נכלל בתוך השמואל, ונוטל אותו השמואל, ונקרא אלהים, וזהו סוד הימין (אמר לו בשם וכו') בשם של אלהים, ועל סוד זה, בכל מקום שהוא דין, שם הוא רחמים, שהרי הוא כולל דין, וזה נבנה ונראה.

אזוהו שיצא משם, אמצעי, נוטל את שניהם, ומשפלים, ונקרא אלהינו. הרי פאן השלמות שנראית מסוד העולם העליון, והכל נכלל זה בזה. פיון שהאמצע הזה השתלם, שורה עליו השם הקדוש, המפתח של הכל שנקרא יהו"ה, ואז נוטל את כל הצדדים, מעלה ומטה, ימין ושמואל, ולכל הצדדים האחרים. ולכן כשנשתלם מסוד שני הצדדים, מימין ושמואל, נקרא אלהינו. הרי פאן ימין ושמואל ואמצע בכלל השם הזה. וזה נראה ונבנה. הסוד שהאותיות יצאו משם, פך נבנה ונראה כל אחד ואחד.

הרי נכלל ימין בשמואל, ונוטל השמואל את שם הימין. איפה כלול הימין בתוך השמואל, שהימין יטל את סוד השמואל? אלא כשנכלל ימין בשמואל ונוטל השמואל את שם סוד הימין,

אף על גב דאיהו רזא דלעילא, לא אגלים, עד דנפק לבר, וכדין א"ל. ודא רזא דימינא.

שמואלא כליל בגייה לימינא, ונטיל האי שמא לגביה, ואתכליל בהדיה, וכד אתכליל (דף ק"ט ע"ב) בהדיה אקרי איהו אלהים. ואי תימא, הא אקדים שמואלא ברזא דעלמא דאתי. ודאי הכי הוא. אלא, כד נפקו דרגין, ברזא דאתון מגו עלמא דאתי, בעא שמא דא לאתחזאה ולא תבני, לאתחזאה על ההוא אתר דנפקי מתמן, ואתבני שמא דא, כגוונא דא. א"ל בקדמיתא בסטרא דימינא, אתכליל גו שמאלא, ונטיל ליה שמאלא, ואקרי אלהים, ודא איהו רזא דימינא, (אמר ליה בשמא וכו') בשמא דאלהים, ועל רזא דא, בכל אתר דאיהו דינא, תמן איהו רחמי, דהא כליל איהו דינא, והא אתבני ואתחזי.

ההוא דנפק מתמן, אמצעיתא, נטיל לתרווייהו, ואשתלים, ואקרי אלהינו. הא הכא שלימו דאתחזי מרזא דעלמא עלאה, וכלא אתכליל דא בדא. פיון דהאי אמצעיתא אשתלים, שרא עליה שמא קדישא, מפתחא דכלא, דאקרי יהו"ה, וכדין נטיל לכל סטרין, עילא ותתא, ימינא ושמואלא, ולכל סטרין אחרנין. ועל דא, כד אשתלים מרזא דתרין סטרין מימינא ושמואלא, אקרי אלהינו, הא הכא ימינא ושמואלא ואמצעיתא בכללא דשמא דא. ודא אתחזי ואתבני. רזא דאתון נפקו מתמן, כגוונא דא אתבני ואתחזי, כל חד וחד.

הא אתכליל ימינא בשמואלא, ונטיל שמאלא שמא דימינא, ימינא מאן כליל בגייה שמאלא, למהוי נטיל ימינא רזא דשמאלא. אלא, כד אתכליל ימינא בשמואלא, ונטיל

הַיָּמִין כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת הַשְּׂמָאל,
הַשֵּׁם א"ל. וְהוּא הֵי"ם.

רָמַה כֶּף? אֵלָא בְּשַׁעַה שְׁנַבְנָה
אוֹתוֹ מְקוֹם שְׂיָצְאוּ מִשָּׁם, נוֹטֵל
הַשְּׂמָאל שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת. הַיָּמִין נוֹטֵל
אֶחָת מִסּוּד הָעוֹלָם הַבָּא. הַשְּׂמָאל
שְׁתֵּי, וְהוּא הֵי"ם. אִזּוֹ הַיָּמִין
כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת הַשְּׂמָאל, וְנוֹטֵל
הָאוֹת הַאֲחֵרוֹנָה ׀, וְנוֹטֵל ׀
שְׁהֵיְתָה בְּשְׂמָאל. ׀ הִיא בְּשְׁלֹמוֹת
מ"ם, וְכִךְ נִבְנָה מ"ם בְּאוֹתוֹ ׀
שְׁנוֹטֵל יוֹתֵר. וְאִזּוֹ הַיָּמִין כּוֹלֵל אֶת
הַשְּׂמָאל בְּתוֹכּוֹ.

אֲחֵר כֶּף נִבְנוֹת הָאוֹתֵיּוֹת. א'
שְׁהִיָּה בְּהַתְּחִלָּה בְּצַד הַיָּמִין,
הוֹלִידָה וְהוֹצִיָּאָה אֶת הָאוֹת ש',
כּוֹלֵלָה בְּשְׁלֹשָׁה צְדָדִים,
וּמִשְׁתַּפֵּט עִם הָאוֹת א', וְנַעֲשׂוֹת
אֲשׁ. עוֹד זְזוֹת הָאוֹתֵיּוֹת הִלְלוּ תוֹךְ
הַפָּאָת שְׁנֵי הַצְּדָדִים הִלְלוּ
וּמִתְקַרְבִּים כְּאֶחָד בְּמַחְלָקָת,
וּמִתוֹךְ מַחְלָקָת זוֹ שֶׁל מִים בְּאֲשׁ
וְאֲשׁ בְּמִים, מוֹלִידִים אוֹתֵיּוֹת,
וּמִצִּיאִים אוֹת ר' וְאוֹת ו' וְאוֹת
ח' וְנַעֲשִׂים רוּחַ. וְנִכְנַס בֵּין שְׁנֵי
צְדָדִים, וְאִזּוֹ מִתְיַשְׁבוֹת הָאוֹתֵיּוֹת
הִרְאִשׁוֹנוֹת בְּמִקּוֹמָן, כֹּל אֶחָת
וְאֶחָת בְּשְׁלֵמוֹת.

עוֹד זְזוֹת הָאוֹתֵיּוֹת וּמִתְגַּלְגְּלוֹת
כְּאֶחָד, א' מוֹצִיָּאָה מ', שְׁהִיא
מִצְדוֹ בְּיָמִין, שְׁהֵרִי בְּיָמִין
מִתְיַשְׁבֵּת. מ' מוֹצִיָּאָה ש', מִשׁוּם
שְׁהֵרִי מ' הִיא כּוֹלֵלָה, בְּרִאשׁוֹנָה
הֵיְתָה מִשְׂמָאל, וְנִכְלָלָת אֲחֵר כֶּף
בְּיָמִין וּמִשְׁתַּלְמֵת בְּשְׁנֵי צְדָדִים.
כִּינֵן שְׁהַשְּׁתַּלְמָה, זְזוֹ וְהוֹלִידוֹ
כְּאֶחָד, וְנִכְלְלוּ בְּשְׁנֵי צְדָדִים.

הַתְּחִלָּה הָאוֹתֵיּוֹת אִמ"ש שֶׁלֵּשׁ
אֵלָה, וְהַתְּעַבְרוּ וְהוֹלִידוֹ שֶׁלֵּשׁ
אֲחֵרוֹת תוֹךְ הַגְּלִגּוּל. מ' הַתְּפַקְנָה
וְהַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה ר'. א'
הַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה ו'. ש'
הַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה ח', וְהַכֹּל
נִתְקַן. עוֹד הַתְּעַבְרוּ הָאוֹתֵיּוֹת

שְׂמָאלָא שְׂמָא רְזָא דִימִינָא, יְמִינָא כְּלִיל בְּגוּיָה
שְׂמָאלָא, שְׂמָא א"ל. וְאִיהוּ הֵי"ם.

אֲמַאי הָכִי. אֵלָא בְּשַׁעַתָּא דְאֲתַבְּנִי הָהוּא אֲתֵר
דְּנַפְקוּ מִתְּמָן, נוֹטֵיל לְשְׂמָאלָא תְרִין
אֲתוּון, יְמִינָא נוֹטֵיל חַד, מְרָזָא דְעֵלְמָא דְאֲתִי.
שְׂמָאלָא תְרִין, וְאִיהוּ הֵי"ם. כְּדִין יְמִינָא כְּלִיל
בְּגוּיָה לְשְׂמָאלָא, וְנוֹטֵיל לְאֵת בְּתֵרָאָה ׀, וְנוֹטֵיל
׀ דְהוּא בְּשְׂמָאלָא, ׀ אִיהוּ בְּשְׁלִימוֹ מ"ם,
וְאֲתַבְּנִי הָכִי מִים, בְּהֵהוּא ׀ דְנוֹטֵיל יִתִיר. כְּדִין
יְמִינָא כְּלִיל לִיָּה לְשְׂמָאלָא בְּגוּיָה.

לְבַתֵּר אֲתַבְּנוּן אֲתוּון, א' דְהוּא כְּקִדְמִיתָא
בְּסֵטְרָא דִימִינָא, אוֹלִיד וְאֲפִיק אֵת ש',
כְּלִיל בְּתֵלַת סְטְרִין, וְאֲשַׁתְּתַף בְּאֵת א',
וְאֲתַעְבִּיד אֲשׁ. תּוֹ אַעְדוּ אֲתוּון אֵלִין, גּוֹ בְּטִישׁוֹ
דְתֵרִין סְטְרִין אֵלִין, וְאֲתַקְרִיבוּ כְּחֻדָּא
בְּמַחְלוּקָת, וּמַגּוֹ מַחְלוּקָת דָּא דְמִים בְּאֲשׁ,
וְאֲשׁ בְּמִים, אוֹלִידוּ אֲתוּון וְאֲפִיקוּ אֵת ר' וְאֵת
ו' וְאֵת ח' וְאֲתַעְבִּידוּ רוּחַ, וְעָאל בֵּין תְרִין
סְטְרִין, וְכְדִין אֲתִישְׁבוּ אֲתוּון קְדָמַי
בְּדוּכְתִיָּהוּ, כֹּל חַד וְחַד בְּשְׁלִימוֹ.

תּוֹ אֲתוּון אַעְדוּ, וְאֲתַגְּלַגְלוּ כְּחֻדָּא, א' אֲפִיק
מ', דְאִיהוּ מְסֵטְרָא דִילִיָּה בִימִינָא, דְהָא
בִימִנָא אֲתִישְׁב. מ' אֲפִיק ש' בְּגִין דְהָא מ'
כְּלִילָא אִיְהִי, בְּקִדְמִיתָא הוֹת מִשְׂמָאלָא,
וְאֲתַכְּלִיל לְבַתֵּר בִימִינָא וְאֲשַׁתְּלִים בְּתֵרִין
סְטְרִין, כִּינֵן דְאֲשַׁתְּלִים, אַעְדוּ וְאוֹלִידוּ כְּחֻדָּא,
וְאֲתַכְּלִילוּ בְּתֵרִין סְטְרִין.

אֲתַתְּקִבוּ אֲתוּון אִמ"ש תֵּלַת אֵלִין, וְאַעְדוּ
וְאוֹלִידוּ תֵּלַת אֲחֵרִינִין, גּוֹ גְּלִגּוּלָא.

מ' אֲתַתְּקֵן וְאַעְדִי וְאוֹלִיד ר'. א' אַעְדִי וְאוֹלִיד
ו'. ש' אַעְדִי וְאוֹלִיד ח', וְאֲשַׁתְּכִלֵּל כְּלָא. תּוֹ
אַעְדוּ אֲתוּון אֵלִין רְזָא אִמ"ש, וְאֲתַגְּלַגְלוּ
כְּמִלְקָדְמִין, א' אַעְדִי וְאוֹלִיד וְאֲפִיק אֵת ב'

הללו סוד אמ"ש, והתגלגלו כמקדם. א' התעברה והולידה והוציאה את האות ב' בצד מערב, ואז היא מתישבת בצד הדרום. מ' התעברה והולידה והוציאה את האות ד' בצד הצפון, ואז היא מתעלה בין צפון ודרום ותלויה באויר. ש' התעברה והולידה והוציאה אות ג', ומתישבת בצד המזרח, ומתעלה בין מערב ומזרח ותלויה באויר. נמצאו שתי אותיות מ"ש תלויות באויר. א' שנשארה התעלתה במקומה, ועלתה למעלה, והתעטר בה י"ה. באלה התחזקה והתעברה והולידה ה"ו ועמדה במקומה. אז מתעטרת ומאירה ופושטת אור, ומולידה אור, והוציאה את האות ט', המכה שהכה והאיר סוד העולם העליון באור.

אז מתעלה א' ונוטלת מתוך האור את מ"ש, והתחברו עמה, ונהיות אמ"ש כמקדם, ומתישבת א' בצד דרום, ש' בצד מזרח, מ' בצד צפון. עולה ג' שהיתה בצד מזרח, ומתעברת ומולידה צ"ת. באה ב' שהיתה בצד מערב, ועולה ומתחברת בין צ"ת. עולות א' ו', זו מצד מערב (דרום) וזו מצד מזרח, ומתחברות שתיהן עם ב' בין צ"ת, ומאיר השם צבאות. כשמאיר השם הזה בתוך המשכן, מתעברות האותיות ומולידות ז' ב' (ג) נ. עולות אמ"ש כמקדם, ומתעברות ומולידות ס' ע' פ'.

נשארה ק' יחידה, ועולה ויורדת, ועומדת בתוך נקב תהום רבה. רואה אותה הקדוש ברוך הוא שמתערבת בלי גוף ולא ציור ולא נכנסת למשכן, עשה אותה חפה וכסוי למשכן. ומיה? יריעות עזים לאהל על המשכן, כמו שנאמר ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן, לאהל ולא אהל. קו"ף ולא אדם.

בסטרא דמערב, פדין אתיישב איהו בסטר דרום. מ' אעדי ואוליד ואפיק את ד' בסטרא דצפון, פדין אסתלק איהו בין צפון ודרום, ותלך באוירא. ש' אעדי ואוליד ואפיק את ג', ואתישב בסטרא דמזרח, ואיהו אסתלק בין מערב ומזרח, ותלך באוירא. אשתכחו תרין אתוון מ"ש, תליין באוירא.

א' דאשתאר, אסתלק בדוכתיה, וסליק לעילא, ואתעטר ביה י"ה. באלין אתתקף, ואעדי ואוליד ה"ו, וקאים בדוכתיה, פדין אתעטר, ואנהיר, ופשיט נהירו, ואוליד נהירו, ואפיק את ט', בטישו דקא בטש ונהיר רזא דעלמא עלאה, (דף ק"ט ע"א) בנהירו.

בדין אסתלק א', ונטיל מגו אוירא מ"ש, ואתחברו בהדיה, והווי אמ"ש כמלקדמין, ואתישב א' בסטרא דדרום, ש' בסטרא דמזרח, מ' בסטרא דצפון. סלקא ג' דהוה בסטרא דמזרח, ואעדי ואוליד צ"ת. אתא ב' דהוה בסטר מערב, וסליק ואתחבר בין צ"ת. סליקו א' ו', דא מסטר מערב (נ"א דרום) ודא מסטר מזרח, ואתחברו תרווייהו בהדי ב' בין צ"ת, ואנהיר שמא צבאות. פד אתנהיר שמא דא גו משפנא, אעדו אתוון ואולידו ז' ב' (נ"א ג) נ'. סליקו אמ"ש כמלקדמין, ואעדו ואולידו ס' ע' פ'.

אשתאר ק' יחידאי, וסלקא ונחתא, קיימא גו נוקבא דתהומא רבא, חמא לה קדשא בריה הוא, דקא מתערבבא, בלא גופא ולא ציורא, ולא עייל למשפנא. עבד לה חופאה למשפנא. ומאי ניהו. יריעות עזים לאהל על המשכן, כמה דאת אמר, (שמות כו) ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן, לאהל ולא אהל. קו"ף ולא אדם.

עוד התגלגלו האותיות כמקדם בתוך מצוה המשפן, אמ"ש. ש' התגלגלה והתישבה בצד מזרח, ונשארה ג' תלויה באויר. מ' התגלגלה והתישבה בצד צפון, ויצאה ד' והתחברה בתוך ש' באותו צד. א' התגלגלה והתישבה ועלתה ל', ועלתה והחזיקה עמו ונטלה אותו, והתחברה בתוכו בחבור אחד שד"י. כשהשם הזה נתמקן בתוך המשפן, אז קיום ועמידה הוא מתוך המשפן שלמטה.

עוד התגלגלו האותיות כמקדם להתישב במשפן, ועלו האותיות - א' בראש, ת' אחר כך, א"ת. ב' בראש, ש' אחר כך. התחלפו האותיות אב"ג ית"ץ, התגלגלו בחקיקות קדש א' ק'. א' הוציאה ק' לשמר את המשפן. ק' הוציאה ר'. ר' הוציעה ע' קר"ע.

הסוד הזה - ואת ערת גדי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו. כמו זה, ועשית יריעת עזים לאהל על המשפן. שהרי החלק הזה הצטרף להראות בחוץ לשמר את אותו פנים. ועל סוד זה הלבישה את יעקב בחוץ. שט"ן קר"ע, אותן אותיות רשומות בחוץ בשביל שמירת המשפן, שהוא סוד הברית הקדושה, ונפרעה הערלה אחר כך על ידי הפסוי הזה.

עוד התגלגלו האותיות והוציאו א"ת ב"ש, שקוציית בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וגו'. בגלגול זה והארץ היתה תהו ובהו, באותיות קר"ע שט"ן. וחשף על פני תהום - ג' הוציאה ר', ד' ק'. עד כאן התגלגלו האותיות והפיו זו בזו לתקון בתוך המשפן. אותן אמ"ש הוציאו תולדות, (נ"א ת) ה' צ' ו' ה' אותיות

הו אתגלגלו אתון כמלקדמין, גו עובדא דמשפנא, אמ"ש, ש' אתגלגלא ואתיישבא בסטר מזרח, ואשתאר ג' תלייא באוירא. מ' אתגלגלא ואתיישבא בסטר צפון, ונפק ד' ואתחבר גו ש' בהוא סטרא. א' אתגלגל ואתיישב וסליק לגבי י', וסלקא ואתתקפא בהדיה, ונטיל ליה, ואתחבר גו בחבורא חדא שד"י. פד שמא דא אתתקן גו משפנא, פדין קיומא וקיומא איהו מגו משפנא דלתתא.

הו אתון אתגלגלו כמלקדמין, לאתיישבא משפנא, סליקו אתון, א' ברישא, ת' לבתר, א"ת. ב' ברישא, ש' לבתר, אתחלפו אתון, אב"ג ית"ץ, אתגלגלו בגלופי קדשא א' ק'. א' אפיק ק'. לנטרא משפנא. ק', אפיק ר'. ר' אפיק ע' קר"ע.

רזא דא, (בראשית כז) ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו. פגוונא דא, ועשית יריעת עזים לאהל על המשפן. דהא חולקא דא, אצטרין לאחזאה לבר, לנטרא ההיא דלגאו, ועל רזא דא אלבישת ליה ליעקב לבר. שט"ן קר"ע, אתון אינון רשימן לבר, בגין נטורא דמשפנא, דאיהו רזא דברית קדישא, ואתפרעא ערלה לבתר בחופאה דא.

הו אתגלגלו אתון, ואפיק א"ת ב"ש, שקוציית בראשית ברא אלהים השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו וגו'. בגלגולא דא והארץ היתה תהו ובהו באתון קר"ע שט"ן. וחשף על פני תהום ג' אפיק ר', ד' ק' עד הכא אתון, אתגלגלו, ובטישו דא בדא לתקוונא גו משפנא. אינון אמ"ש אפיקו תולדין, (נ"א ת) ה' צ' ו' ה' אתון דתליין גו

התלויות בתוך האויר, והפּו
באותן אחרות והוציאו את ציור
המשפּן ז' ע'. עד כאן עומד וחשף
על פני תהום, כלם בצדו, ח' באה
ס' והתחברה עמו, אז יהי אור
ויהי אור.

התנגלו האותיות כמקדם אב"ג
ית"ן, התעברו והולידו והוציאו
ציור תוך סודות המשפּן (בכללות)
התנגלו אחד בסוד א' ל' ב' ס',
שהרי האות א' התעברה והולידה
בסוד של פח ותקף את האות ל'.
התגבר בתקפו והתעלה בכבודו,
והוליד את האות ב'. אז התעברו
והולידו האותיות והתחברו
אחרות אלו, א' התחברה
בחקיקתה באות ב'. אז ט"ר
בחבור ט"ת, להיות האותיות
עולות למקומן, תוך צרוף של
סוד המשפּן. את הפיור ואת פנו.

יהי רקיע בתוך המים, דהא מיין סליקו ונחתו
ברזא דאתון א"ל. א' אפיק ו'. ו' אפיק
ק'. את ל' סליק אתגליפו אתון בגלופייהו,
בחבורא חדא, (תהלים כט) קול יי' על המים א"ל
וכו', אלין אתון א"ל, דהא אלין אעדו
ואולידו ואפיקו אתון, גו ציורין דמשפּנא.
אמ"ש אעדו ואולידו ואתגליפו בגלופי רזין
דאתון, לאפקא ציורין דמשפּנא, א' אפיק ג',
ש' (דף ק"ם ע"ב) אפיק ו', לחברא גו את ג' ברזא
גן. תדשא הארץ דשא עשב וגו'. אתגלגלו
אתון פמלקדמין אמ"ש, ברזא ב"ם באלין
פנישו מיא לאתר חד, דכתיב יקוו המים
מתחת השמים אל מקום אחד. (עד כאן מצאתי
בהעתק).

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים
בדרך. עד שהיו הולכים, אמר רבי
יוסי, נפתח בעדוניהם (במלאכים
ובמנים) ונאמר דברי תורה. פתח
רבי יוסי בדברי קריאת שמע

אורא, ובטישו באינון אחרנין ואפיקו ציורא
דמשפּנא ז' ע'. עד הכא קיימא וחשף על פני
תהום ח' פלהו בסטרוי אתא ס' ואתחבר
בהדיה, פדין יהי אור ויהי אור.

אתגלגלו אתון פמלקדמין, אב"ג ית"ן,
אעדו ואולידו ואפיקו ציורא גו
רזין דמשפּנא, (ס"א בכללא) אתגלגלו חדא ברזא
א' ל' ב' ס', דהא את א' אעדי, ואוליד ברזא
דחילא ותוקפא, את ל'. אתגבר בתוקפיה,
ואסתלק ביקריה, ואוליד את ב', פדין אעדיאו
ואולידו אתון ואתחברו אחרנין אלין א'
אתחבר בגלופיה באת ב', פדין ט"ר בחבורא
ט"ת למהוי אתון סלקין באתרייהו, גו
צרופא דרזא דמשפּנא. (שמות לה) את הפיור ואת
פנו.

יהי רקיע בתוך המים, דהא מיין סליקו ונחתו
ברזא דאתון א"ל. א' אפיק ו'. ו' אפיק
ק'. את ל' סליק אתגליפו אתון בגלופייהו,
בחבורא חדא, (תהלים כט) קול יי' על המים א"ל
וכו', אלין אתון א"ל, דהא אלין אעדו
ואולידו ואפיקו אתון, גו ציורין דמשפּנא.
אמ"ש אעדו ואולידו ואתגליפו בגלופי רזין
דאתון, לאפקא ציורין דמשפּנא, א' אפיק ג',
ש' (דף ק"ם ע"ב) אפיק ו', לחברא גו את ג' ברזא
גן. תדשא הארץ דשא עשב וגו'. אתגלגלו
אתון פמלקדמין אמ"ש, ברזא ב"ם באלין
פנישו מיא לאתר חד, דכתיב יקוו המים
מתחת השמים אל מקום אחד. (עד כאן מצאתי
בהעתק).

רבי חייא ורבי יוסי היו אזלי בארְחא, עד
דהוו אזלי אמר רבי יוסי, נפתח
בעדיהנין, (כ"א בעירון ובעיריני) ונימא מלי דאורייתא.
פתח רבי יוסי במלי דקריאת שמע ואמר,

וְאָמַר, כְּתוּב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וְכָתוּב (שם כז) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם. וְכָתוּב (דברים ט) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֵבֶר הַיּוֹם אֵת הַיִּרְדֵּן. כָּל הַשְּׁמַע שְׁמַע הִלְלוּ שְׁאָמַר מִשָּׁה לְשֵׁם מָה, שְׁהָרִי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲדוּד הוּא נְאֻם, (שְׁהָרִי לְדַרְשָׁה הוּא בֵּא) וְהָאֲחֵרִים הִלְלוּ לְמָה?

אֲלֹא כֵּלָם בָּאִים לְדַרְשָׁה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲדוּד וְדָאֵי שְׁזָה בֵּא לְדַרְשׁ, וְכֵאֵן רְמוּז וְנִרְאָה הַיַּחֲדוּד שֶׁל הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה. שְׁמַע - ע' הִיא מִהֲאֹתִיּוֹת הַגְּדוּלוֹת, לְמָה? אֲלֹא רְמִז הוּא רוּמֵז בְּכֻלָּל אֶחָד, לְכָל מַעֲלָה וּמִטָּה כְּאֶחָד בַּיַּחֲדוּד אֶחָד. שְׁמַע - שֵׁם ע'. כֵּאֵן נִכְלָל הַשֵּׁם הַזֶּה בְּאוֹתָם שְׁבַעִים שְׁמוֹת עֲלִיּוֹנִים לְהִכְלִילָם, שְׁהָרִי הַשֵּׁם מִתְבָּרָךְ מֵהֶם וְנִכְלָל בָּהֶם, וְצָרִיף לְהִכְלִילָם כְּאֶחָד בַּיַּחֲדוּד אֶחָד, לְשֵׁם רְצוֹנוֹ בָּהֶם.

שְׁהָרִי וְדָאֵי שְׁבַעִים שְׁמוֹת הֵם בְּסוּד הַמְרֻכְבָּה הַעֲלִיּוֹנָה, וּמִהַמְרֻכְבָּה הַעֲלִיּוֹנָה הִזוּ מִתְבָּרָךְ הַשֵּׁם הַזֶּה וְנִכְלָל בְּתוֹכָם, וְאַחַר כֵּן יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. אֲבָל הָרִי שְׁנִינּוּ, זֶה יִשְׂרָאֵל סְבָא, לְהִיּוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל אֶחָד, אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל דְּבָקוּת הַכֹּל. וְעַל זֶה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. עֲכָשׁוּ נִדְבָקָה הָאֵשָׁה בְּבַעֲלָהּ, וְנִהְיָה הַכֹּל בְּכֻלָּל אֶחָד, וְזֶה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲדוּד. (יִשְׂרָאֵל) אַחַר כֵּן מִיַּחַד שְׁלֹשָׁה צְדָדִים, ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל כָּל הַשְּׁאָר אֵינָם כְּמוֹ זֶה, אֲבָל כָּל הָאֲחֵרִים בָּאוּ לְדַרְשׁ, וְכֵלָם בְּמְקוֹם אַחַר נִדְבָקוּ. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֵבֶר הַיּוֹם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם. וְכֵלָם בְּדַרְגָּה תַּחְתּוֹנָה נִדְבָקוּ.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ

כְּתוּב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי' אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד. וְכָתוּב (דברים כז) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם. וְכָתוּב (דברים ט) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֵת הַיִּרְדֵּן. כָּל הַיּוֹם שְׁמַע שְׁמַע דְּקָאָמַר מִשָּׁה אֲמַאי. דְּהָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻוּדָא יְאוּת. (דְּהָא לְדַרְשָׁא קָאֲתִי) הַיּוֹם אַחֲרָנִין אֲמַאי.

אֲלֹא כֵּלָהוּ לְדַרְשָׁא קָאֲתוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻוּדָא וְדָאֵי הָאֵי לְדַרְשָׁא קָא אַתִּיא, וְהָכָא רְמִיז וְאַתְחִזִּי יַחֲוּדָא דְחֲכָמָתָא עֲלָאָה. שְׁמַע, ע' מֵאַתּוּן רַבְרַבִּין אִיהִי, אֲמַאי. אֲלֹא רְמִז קָא רְמִיז בְּכֻלָּל חָדָא, לְאַכְלִילָא עֵילָא וְתַתָּא כְּחָדָא בַּיַּחֲוּדָא חָדָא, שְׁמַע: שֵׁם ע'. הָכָא אַתְפְּלִיל הָאֵי שֵׁם בְּאִינוּן שְׁבַעִין שְׁמַהֲן עֲלָאִין, לְאַכְלִילָא לֹוֹן, דְּהָא שֵׁם אַתְבְּרָכָא מְנַיְיָהוּ, וְאַתְפְּלִיל בְּהוּ. וְאַצְטְרִיף לְאַכְלִילָא לֹוֹן כְּחָדָא בַּיַּחֲוּדָא חָד, וּלְשׂוּאָה רְעוּתִיָּה בְּהוּ.

דְּהָא וְדָאֵי שְׁבַעִין שְׁמַהֲן אִינוּן בְּרִזָּא דְרְתִיכָא עֲלָאָה, וּמֵהָאֵי רְתִיכָא עֲלָאָה, אַתְבְּרָכָא הָאֵי שֵׁם, וְאַתְפְּלִיל בְּגוּוּיְיָהוּ, וְלִבְתֵּר יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. אֲבָל הָא תְּנִינָן, דָּא יִשְׂרָאֵל סְבָא, לְמַהוּי יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל חָדָא, הֵהוּא אַתְר דְּבִקוּתָא דְכֻלָּא. וְעַל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַשְּׁתָּא אַתְדְּבַקַת אַתְתָּא בְּבַעֲלָהּ, וְהוּי כֻלָּא בְּכֻלָּל חָדָא, וְדָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻוּדָא. (יִשְׂרָאֵל) לְבַתֵּר קָא מִיַּחַד תֵּלַת סְטְרִין, יי' אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד, לְמַהוּי כֻלָּא חָד.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּכֻלָּהוּ שְׁאָר, לָאו אִינוּן כְּהָאֵי גְוּוּנָא, אֲבָל כֵּלָהוּ אַחֲרָנִין לְדַרְשָׁא קָאֲתוּ, וְכֵלָהוּ בְּאַתְר אַחֲרָא אַתְדְּבָקוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֵבֶר הַיּוֹם. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם. וְכֵלָהוּ בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה אַתְדְּבָקוּ.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם, שְׁמַע

לְעַם - שְׁמַע יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר הוּא, אֲבָל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם מֵהוּ? הֲיֵה צְרִיף לְהִיּוֹת הַיִּיטָה! מֵה זֶה נִהְיִיתָ? אֵלֶּא בְּכָל מְקוֹם עִם, כְּשֶׁנִּשְׁבְּרוּ לְבוֹתֵיהֶם לְעַבֹּדָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (דְּנִיאל ח) נִהְיִיתִי וְנִחַלִּיתִי. וְזֶהוּ שְׁכַתוּב שְׁמַעוּנִי אַחֵי וְעַמִּי. אִם אַחֵי, לְמָה עַמִּי? וְאִם עַמִּי, לְמָה אַחֵי? אֵלֶּא, אָמַר דָּוִד, אִם בְּרַצוֹן - אַתֶּם אַחֵי. וְאִם לֹא - אַתֶּם עַמִּי, לְשֹׁבֵר לְבָבְכֶם לְעַבֹּדָתִי. כִּי הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם - שְׁכַרְתָּ לְכַף לְעַבֹּדָת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֲבַר הַיּוֹם אֵת הַיִּרְדֵּן, הַכֹּל הוּא בְּדִרְגָה תַּחְתּוֹנָה, וְשְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲוֵד הוּא בְּדִרְגָה עֲלִיוֹנָה. מֵה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֶּא אוֹתוֹ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲוֵד לֹא הֵיךְ בְּכֹלֶם כְּמוֹ זֶה, שְׁתַּרְי הוּא הֵיךְ סוּד שֶׁל מַעֲלָה וּמַטָּה (כְּרֵאוּי), (וּבְכָל מְקוֹם חֲסוּד לְקַבֵּל) וְהוּא סוּד לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּכָל צַד, כְּדֵי שִׁצְטְרֵף לְאֲדָם לְהִיּוֹת מִזְמָן (בְּאוֹתוֹ שֶׁ) בְּאוֹתָהּ שַׁעָה לִיחַד אֵת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְקַבֵּל עֲלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

וּבְשַׁעָה שְׁבָא אֲדָם לְקַבֵּל עֲלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, אִזּוֹ הַשְׁכִּינָה בְּאָה וְשׁוּרָה עַל רֵאשׁוֹ, וְעוֹמְדָת עֲלָיו כְּעַד לְהַעֲיֵד עֲדוּת לְפָנֵי הַמְּלִיךְ הַקְּדוֹשׁ, שְׁזֵהוּ מִי שְׁמִיחַד שְׁמוֹ פְּעַמִּים בְּיוֹם, וְשְׁמוֹ מִתְיַחַד מַעֲלָה וּמַטָּה כְּרֵאוּי. וְלִכֵּן עַיִן מִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הִיא מְהֻאֲתִיּוֹת הַגְּדוּלוֹת, וְגַם ד' מְהֻאֲתִיּוֹת הַגְּדוּלוֹת, לְהִיּוֹת עַד לְפָנֵי הַמְּלִיךְ הַקְּדוֹשׁ. וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה, וְזֶהוּ סוּד הַיַּחֲוֵד בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים, כְּמוֹ שְׁבָאָרוֹ הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וְהַתְּעוּרָר בּוֹ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, וְאִין לָנוּ רְשׁוּת לְהַעֲיֵר בּוֹ יוֹתֵר.

יִשְׂרָאֵל יְאוּת. הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם מֵהוּ. הֲיִיטָה מִיבְעֵי לֵיהּ, מֵאֵי נִהְיִיתָ. אֵלֶּא בְּכָל אֲתָר עִם, כַּד אֲתַבְּרוּ לְבִייהוּ לְפַלְחָנָא, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (דְּנִיאל ח) נִהְיִיתִי וְנִחַלִּיתִי. וְדָא הוּא דְכַתִּיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א כח) שְׁמַעוּנִי אַחֵי וְעַמִּי. אִי אַחֵי, לְמָה עַמִּי, וְאִי עַמִּי, לְמָה אַחֵי. אֵלֶּא אָמַר דָּוִד, אִי בְרַעוּתָא אַתּוֹן אַחֵי, וְאִי לָאו אַתּוֹן עַמִּי, לְתַבְּרָא לְבִיִּיכוּ לְפּוֹלְחָנִי. כִּי הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם, תְּבַרְתָּ לְכַף לְפַלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֵת הַיִּרְדֵּן, כְּלָא בְּדִרְגָא תַּתָּא, אִיהוּ, וְשְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא הוּא דְרִגָא עֲלָא. מֵה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלֶּא הַהוּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא, לֹא הוּי בְּכֹלְהוּ כְּהָאֵי גְּוּוֹנָא, דְּהָא אִיהוּ הוּי רְזָא דְעֵילָא וְתַתָּא. (כְּרֵאָא יְאוּת) (נ"א וּבְכָל אֲתָר רָזָא לְקַבֵּל וְכוּ) וְאִיהוּ רְזָא לְקַבֵּל עֲלֵיהוּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, בְּכָל סְטָרָא, בְּגִין דִּי צְטְרִיף לֵיהּ לְבַר נֶשׁ, לְמַהוּי זְמִין (כְּתוּבָא שְׁמָא) בְּהֵיא שְׁעַתָּא, לִיחַדָּא שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְקַבֵּל עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

וּבְשַׁעָתָא דְאַתִּי בַר נֶשׁ לְקַבֵּל עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, כְּדִין שְׁכִינְתָּא אַתָּא וְשְׂרִיא עַל רִישֵׁיהּ, וְקָאִים עֲלֵיהּ כְּסָהִיד, לְסָהִדָא סְהֻדוּתָא קָמִי מַלְפָּא קְדִישָׁא, דְּהָאֵי אִיהוּ דְקָא מְיַחַד שְׁמִיָה תְּרִי זְמַנִּי בְּיוֹמָא, וְשְׁמִיָה אַתִּיחַד עֵילָא וְתַתָּא כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל דָּא עַיִן מִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל מֵאַתְּוּוֹן רְבִרְבּוֹן, וְד' נְמִי מֵאַתְּוּוֹן רְבִרְבּוֹן, לְמַהוּי עַד קָמִי מַלְפָּא קְדִישָׁא. וְהָא אוּקְמוּהָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה, וְדָא הוּא רְזָא דִּיחֻדָּא בְּתַלַּת סְטָרִין, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאַתְעַר בֵּיהּ בְּכַמָּה דּוּכְתִי, וְלִית לָן רֵשׁוֹ לְאַתְעַרָא בֵּיהּ יְתִיר.

וְרֵא' הָאִישׁ הַזֶּה שְׁמִיחַד אֶת שֵׁם
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעַלָּה וּמְטָה
כְּרָאוּי, שְׁשִׁכְיָה בָּאָה וְשׁוּרָה עַל
רֵאשׁוֹ וּמְבָרַכַת אוֹתוֹ בְּשִׁבְעַ
בְּרָכוֹת, וְקוֹרְאָת עָלָיו, (ישעיה מט)
וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רְבִי חֲיִיא פִתַּח אֲבִתְרִיה וְאָמַר,
(דברים ד) אַתָּה הָרֵאָת לְדַעַת פִּי ה' הוּא
הוּא הָאֱלֹהִים וְגו'. בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ
לְהִתְבּוֹנֵן, אַתָּה הָרֵאָת - מָה
הָרֵאָת? אֵלָּא כְּשִׁיזְעָאוּ יִשְׂרָאֵל
מִמְצָרִים, לֹא הָיוּ מִפְּיָרִים אֶת סוּד
הָאֱמוּנָה שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
כְּלוּם, מִשּׁוּם שֶׁכָּלֵם הָיוּ עוֹבְדִים
עֲבוּדָה זָרָה בְּגִלוּת, וְשִׁכְחוּ אֶת כָּל
עֲקָר הָאֱמוּנָה שֶׁהָיָה בָּהֶם
בְּרֵאשׁוֹנָה, שִׁירְשׁוּ כָּל אוֹתָם שְׁנַיִם
עֶשֶׂר שְׁבָטִים מֵאֲבֵיהֶם יַעֲקֹב.

וּבְשִׁבְעָא מִשָּׁה וְלִמַּד אוֹתָם שִׁישׁ
אֱלוֹהַ עֲלִיוֹן בְּעוֹלָם, כְּמוֹ
שִׁבְעָרוּהָ, וְאַחַר כֵּן רָאוּ כָּל אוֹתָם
נִסִּים וְגִבּוּרוֹת עַל הַיָּם וְכָל הַנְּסִים
וְהַגִּבּוּרוֹת שֶׁעָשָׂה לָהֶם בְּמִצְרַיִם,
וְאַחַר כֵּן רָאוּ כְּמָה גִבּוּרוֹת בְּמִן
וּבַמַּיִם, וְנִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה, וְלִמְדוּ
אֶת דְּרָכֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד
שֶׁהִגִּיעוּ לְזִמְן הַזֶּה.

אָמַר לָהֶם מִשָּׁה: עַד כָּאֵן
הִצְטַרְכְּתִי לְלַמְדְכֶם כְּמוֹ
שֶׁמְלַמְּדִים תִּינוּק. (מִכָּאֵן וְלִהְלֵאָה)
וְזֶהוּ אַתָּה הָרֵאָת לְדַעַת, וְלִמְדַת
עַד כָּאֵן לְדַעַת וְלִהְתְּבּוֹנֵן וְלִהְפָּגֵס
לְסוּד הָאֱמוּנָה, וּמָה? כִּי ה' הוּא
הָאֱלֹהִים.

אִם תֹּאמַר, דְּבַר קִטָּן הוּא לְדַעַת
- הָרִי כְּתוּב, וְיַדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבֻתָּה
אֵל לְבַבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים
בְּשִׁמִּים מִמְעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת
אֵין עוֹד. כָּאֵן תְּלוּי כָּל סוּד
הָאֱמוּנָה לְדַעַת מִתּוֹךְ זֶה סוּד כָּל
הַסּוּדוֹת, לְדַעַת סִטָּר (סוּד שֶׁל בַּל) כָּל
הַנְּסִטָּרִים, יְהוָה אֱלֹהִים שֵׁם
מְלֵא, וְהַכֹּל אַחַד. אַתָּה הָרֵאָת

וְרֵא' הָאִישׁ בֵּר נֶשׁ, דְּקָא מִיחַד שְׁמָא (ד' קס"א ע"א)
דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתַתָּא כְּדְקָא
יְאוּת, שְׁכִינְתָּא אַתְיָא וְשְׂרִיא עַל רִישִׁיהָ,
וּמְבָרַךְ לִיה בְּשִׁבְעַ בְּרָכָאן, וְקָרִי עָלֶיהָ, (ישעיה מט)
וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רְבִי חֲיִיא פִתַּח אֲבִתְרִיה וְאָמַר, (דברים ד) אַתָּה
הָרֵאָת לְדַעַת פִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים וְגו',
הָאִישׁ קָרָא אִית לְאֶסְתְּפִלָּא בִּיה, אַתָּה הָרֵאָת,
מָאִי הָרֵאָת. אֵלָּא כִּד נְפָקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים,
לֹא הָיוּ יַדְעֵי בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוּא כְּלוּם, בְּגִין דְּכִלְהוּ הָיוּ פְּלַחֵי פּוֹלְחָנָא
נוֹכְרָאָה בְּגִלוּתָא, וְאִנְשׁוּ כָּל עֲקָרָא
דְמַהִימְנוּתָא דְהוּא בְּהוּ בְּקַדְמִיתָא, דִּירִיתוּ כָּל
אֵינוּן תְּרִיסַר שְׁבָטִין מֵאֲבוּהוֹן יַעֲקֹב.

וְכַד אַתָּא מִשָּׁה, אוֹלִיף לִוֵן דְאִית אֱלוֹהַ עֲלָאָה
בְּעֲלָמָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. לְבַתָּר חֲמוּ כָּל
אֵינוּן נְסִין וְגִבּוּרָן דְעַל יְמָא, וְכָל נְסִין וְגִבּוּרָן
דְעַבְדַּ לְהוּ בְּמִצְרַיִם. לְבַתָּר חֲמוּ כְּמָה גִבּוּרָן,
בְּמָנָא וּבְמִיא וְאַתְיְהִיבַת לִוֵן אוֹרִייתָא, וְאוֹלִיפוּ
אַרְחֵי דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְמַטִּי לְעַדְנָא
דָּא.

אָמַר לִוֵן מִשָּׁה, עַד הַשְּׁתָּא אַצְטְרִיכְנָא לְמִילְף
לְכוּ, כְּמָה דִילְפִין לְרַבִּיא. (מִכָּאֵן וְלִהְלֵאָה) וְדָא
הוּא אַתָּה הָרֵאָת לְדַעַת, וְאוֹלִיפַת עַד הָכָא,
לְדַעַת לְמַנְדַּע וְלְאֶסְתְּפִלָּא וְלִמְיַעַל בְּרִזָּא
דְמַהִימְנוּתָא. וּמָאִי אִיהִי. כִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים.

אִי תִימָא מְלָה זַעִירָא הִיא לְמַנְדַּע, הָא כְּתִיב
וְיַדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבֻתָּה אֵל לְבַבְךָ כִּי יי' הוּא
הָאֱלֹהִים בְּשִׁמִּים מִמְעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת
אֵין עוֹד. הָכָא תְּלוּיָא כָּל רִזָּא דְמַהִימְנוּתָא,
לְמַנְדַּע מְגוּ דָּא, רִזָּא דְכָל רִזִּין, לְמַנְדַּע סְתִימוּ
(כ"א רָזָא דְכָל וְכו') דְכָל סְתִימִין, יְהוָה אֱלֹהִים
שֵׁם מְלֵא, וְכָלָא חַד. אַתָּה הָרֵאָת לְדַעַת,

לדעת - כאן סוד הסודות ליודעי
מדין.

אשריהם כל אלו שמשתדלים
בתורה, ובגלל ששפרא הקדוש
ברוך הוא את העולם, התבונן
בתורה וברא את העולם, ובתורה
נברא העולם, כמו שבארנו,
שפתוב (משלי ח) ואהיה אצלו
אמון. אל תקרי אמון אלא אמן.
וכי התורה היתה אמן? כן. למלך
שרצה לעשות פלטרין. אם לא
שם אליו אמן, לא יכול לעשות
הפלטרין. כיון שנעשה הארמון,
לא עולה אלא בשמו של המלך.
באותם ארמונות שעשה המלך,
משקיע המלך מחשבה באותם
ארמונות.

כך הקדוש ברוך הוא רצה לברא
את העולם, הסתפל באמן. ואף
על גב שהאמן עשה את הארמון,
לא עולה אלא בשמו של המלך:
אלו הארמונות שעשה המלך;
ודאי המלך בנה הארמונות.
התורה צוחת: ואהיה אצלו
אמון, כי ברא הקדוש ברוך הוא
את העולם! שטרם (אלא עד) (לא
נברא) נברא העולם הקדימתו
התורה אלפים שנים לעולם,
וכשרצה הקדוש ברוך הוא לברא
את העולם, היה מתבונן בתורה
בכל דבר ודבר, ועשה כנגדה
אמנותו של עולם, משום שכל
הדברים והמעשים של כל
העולמות הם בתורה, ולכן
הקדוש ברוך הוא היה מתבונן
בה ובורא את העולם.

לא שהתורה בראה את העולם,
אלא הקדוש ברוך הוא
בהתבוננותו של התורה ברא את
העולם. נמצא שהקדוש ברוך
הוא הוא אמן, והתורה כנגדו
ואליו אמן, שנאמר ואהיה אצלו
אמון. ואהיה אמון לא כתוב,
אלא אצלו. הואיל והקדוש ברוך
הוא התבונן בה, אצלו היתה
אמן.

הכא רזא דרזין לאינון ידעי מדין.
זכאין אינון כל אינון דמשתדלי באורייתא.
ובגין דכד ברא קדשא בריך הוא
עלמא, אסתפל בה באורייתא, וברא עלמא,
ובאורייתא אתברי עלמא, כמה דאוקמוה,
דכתיב, (משלי ט) ואהיה אצלו אמון, אל תקרי
אמון אלא אומן.

וכי אורייתא אומנא הוה. אין. למלכא דבעי
למעבד פלטרין, אי לא שוי לגביה
אומנא, לא יכיל למעבד פלטרין. כיון
דפלטרין אתעבידו, לא סליק שמא, אלא
דמלכא. אליו פלטרין דעבד מלכא, מלכא
שוי באינון פלטרין מחשבה.

כך קדשא בריך הוא, בעי למברי עלמא,
אסתפל באומנא, ואף על גב דאומנא
עבד פלטרין, לא סליק שמא אלא דמלכא,
אליו פלטרין דעבד מלכא, ודאי מלכא בנה
פלטרין. אורייתא צוחת ואהיה אצלו אמון,
כי ברא קדשא בריך הוא עלמא, דעד (נ"א אלא
עד) (ס"א לא אתברי) אתברי עלמא, אקדימת
אורייתא תרין אלפי שנין לעלמא, וכד בעא
קדשא בריך הוא למברי עלמא, הוה מסתפל
בה באורייתא, בכל מלה ומלה, ועבד לקבלה
אומנותא דעלמא. בגין דכל מלין ועובדין
דכל עלמין, באורייתא אינון. ועל דא קדשא
ברוך הוא הוה מסתפל בה, וברא עלמא.

לא דאורייתא ברא עלמא, אלא קדשא בריך
הוא, באסתפלותא דאורייתא ברא
עלמא. אשתכח דקודשא בריך הוא איהו
אומנא, ואורייתא לקבליה ולגביה אומנא,
שנאמר ואהיה אצלו אמון, ואהיה אמון לא
כתיב, אלא אצלו, הואיל וקודשא בריך הוא
אסתפל בה, אצלו הוה אומנא.

ואם תאמר, מי יכול להיות אמן אליו? אלא התבוננות הקדוש ברוך הוא בגון זה (נעשה הכל בלא עמל ויגיעה, שכתוב בדבר ה' שמים נעשו וגו'. בעזרה זו בהסתכלות שלו זו אמנות) בתורה, כתוב בה, (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. הסתפל בדבר זה וברא את השמים. בתורה כתוב בה, ויאמר אלהים יהי אור - בדבר הזה התבונן וברא את האור. וכן בכל דבר ודבר שכתוב בתורה, התבונן הקדוש ברוך הוא ועשה אותו הדבר. ולכן כתוב ואהיה אצלו אמן. כמו כן נברא כל העולם.

ביון שנברא העולם בכל דבר ודבר, לא התקיים עד שעלה ברצון לברא אדם שיהיה משתדל בתורה, ובגללה התקיים העולם. כעת, כל מי שמסתפל בתורה ומשתדל בה, ככניול הוא מקיים את העולם. הקדוש ברוך הוא הסתפל בתורה וברא את העולם. אדם מתבונן בתורה ומקיים את העולם. נמצא שכל מעשה וקיומו של עולם היא התורה. משום כך אשרי האיש שמשתדל בתורה, שגרי הוא מקיים את העולם.

בשעה שעלה ברצונו של הקדוש ברוך הוא לברא את האדם, עמד לפניו בדמותו וקיומו כמו שהוא בעולם הזה. ואפלו כל אותם בני העולם, טרם בואם לעולם הזה, כלם עומדים בתקונם וקיימם כמו שעומדים בעולם הזה באוצר אחד ששם כל נשמות העולם מתלבשות בדמיותיהן. ובשעה שמזמנים לרדת לעולם הזה, קורא הקדוש ברוך הוא לממנה אחד שממנה הקדוש ברוך

ואי תימא מאן יכיל למהוי אומנא לגביה. אלא אסתפל ותא דקודשא בריך הוא בגוונא דא, (ד"א אתעביד בלא בלא עמל ויגיעה דכתיב בדבר ה' שמים נעשו וגו'. בגוונא דא באסתפל ותא דליה היא אומנא) באורייתא, כתיב בה, (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, אסתפל בהאי מלה, וברא את השמים. באורייתא כתיב בה, ויאמר אלהים יהי אור, אסתפל בהאי מלה, וברא את האור. וכן בכל מלה ומלה דכתיב בה באורייתא, אסתפל קדשא בריך הוא, ועבד ההיא מלה, ועל דא כתיב ואהיה אצלו אמן. בגוונא דא כל עלמא אתברי.

ביון דאתברי עלמא, כל מלה ומלה לא הוה מתקיים, עד דסליק ברעותא למברי אדם, דיהוי משתדל באורייתא, ובגינה אתקיים עלמא. השתא (דף קס"א ע"ב) כל מאן דאסתפל בה באורייתא, ואשתדל בה, ככניול, הוא מקיים כל עלמא. קדשא בריך הוא אסתפל באורייתא, וברא עלמא. בר נש מסתפל בה באורייתא ומקיים עלמא. אשתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא, אורייתא איהי. בגין כך זכאה איהו בר נש דאשתדל באורייתא, דהא איהו מקיים עלמא.

בשעתא דסליק ברעותא דקודשא בריך הוא למברי אדם, קאים קמיה בדיוקניה וקיומיה, כמה דאיהו בהאי עלמא. ואפילו כל אינון בני עלמא, עד לא ייתון בהאי עלמא, פלהו קיימין בקיומיהו ובתקונייהו בגוונא דקיימין בהאי עלמא, בחד אוצר דתמן כל נשמתין דעלמא מתלבשן בדיוקניהו.

ובשעתא דזמינין לנחתא בהאי עלמא, קרי

קדשא בריך הוא לחד ממנא, די מני קדשא בריך הוא ברשותיה

הוא ברשותו את כל הנשמות העתידות לרדת לעולם הזה, ואומר לו: לך תביא לי רוחו של פלוני. באותה שעה באה אותה נשמה מלבשת בדמות של העולם הזה, ואותו ממנה מראה אותה לפני הקדוש ברוך הוא. הקדוש ברוך הוא אומר לו ומשביע אותה, שכשתרד לעולם הזה, שתשפדל בתורה לדעת אותו ולדעת את סוד האמונה. שכל מי שהיה בעולם הזה ולא השפדל לדעת אותו - טוב לו שלא יבא. משום כך נראה לפני המלך הקדוש לדעת את העולם הזה, ולהשפדל בקדוש ברוך הוא בסוד האמונה.

זהו שכתוב (דברים ד) אתה הראת לדעת. הראית על ידי אותו הממנה לפני הקדוש ברוך הוא. לדעת - לדעת ולהסתפל בעולם הזה בסוד האמונה ובסוד התורה. וכל מי שהיה בעולם הזה ולא השפדל בתורה להפירו, טוב לו שלא נבא, שהרי בשביל זה הביאו הקדוש ברוך הוא את האדם לעולם הזה.

לדעת פי ה' הוא האלהים. זהו הפלל של כל סוד האמונה, (כלל) של כל התורה, כלל שלמעלה ומטה. וסוד זה הוא הפלל של כל סוד האמונה, וכך זה ודאי. הפלל של כל התורה זהו סוד התורה שבכתב, וזהו סוד התורה שבעל פה, והכל אחד, הפלל של סוד האמונה, בשביל שהוא שם מלא, שהוא סוד האמונה, ומיהו? ה' אחד ושמו אחד. ה' אחד - שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. זהו יחוד אחד. ושמו אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד - הרי יחוד אחר להיות שמו אחד. וסוד

כל נשמתין דזמינין לנחמא להאי עלמא, ואמר ליה, זיל אייתי לי רוח פלוני. בההיא שעתא אתיא ההיא נשמתא, מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא, וההוא ממנא אחזי לה קמי מלפא קדישא.

קדשא בריך הוא אמר לה, ואומי לה, דכד תיחות להאי עלמא, דתשפדל באורייתא למנדע ליה, ולמנדע ברזא דמהימנותא. דכל מאן דהוי בהאי עלמא, ולא אשפדל למנדע ליה, טוב ליה דלא יתברי. בגין כך אתחזי קמי מלפא קדישא, למנדע בהאי עלמא, ולאשפדל ליה בקודשא בריך הוא, ברזא דמהימנותא.

הרא הוא דכתיב, (דברים ד) אתה הראת לדעת, אתחזיאת על ידא דההוא ממנא, קמי קדשא בריך הוא. לדעת למנדע ולאסתפלא בהאי עלמא, ברזא דמהימנותא, ברזא דאורייתא. וכל מאן דהיה בהאי עלמא, ולא אשפדל באורייתא למנדע ליה, טוב ליה דלא אתברי, דהא בגין דא אייתי ליה קדשא בריך הוא לבר נש בהאי עלמא.

לדעת פי יי' הוא האלהים. דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא, (נ"א כללא) דכל אורייתא, כללא דעילא ותתא, ורזא דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא, והכי הוא ודאי. כללא דכל אורייתא, דא איהו רזא דתורה שבכתב, ודא איהו רזא דתורה שבעל פה, וכלא חד, כללא דרזא דמהימנותא, בגין דאיהו שם מלא, דאיהו רזא דמהימנותא, ומאן איהו. ה' אחד ושמו אחד, יי' אחד שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד. דא איהו יחודא חד. ושמו אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הא יחודא אחרא למהוי שמייה חד. ורזא דא (מלכים א יח) יי' הוא

זֶה - ה' הוא האֱלֹהִים, זֶה כְּתוּב
כְּשֶׁהֵם בִּיחוד אֶחָד.

וְאִם תֹּאמְרוּ, אִם כֵּן, כַּדְּגַמַת מַה
שְׁכַתוּב (זכריה יד) ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ
אֶחָד, לֹא הוּא ה' הוּא הָאֱלֹהִים,
שָׂאֵם הִיָּה כְּתוּב (ה' הוּא וְשִׁמּוֹ אֶחָד) ה'
אֶחָד וְשִׁמּוֹ הוּא אֶחָד, הִיִּיתִי אוֹמֵר
כִּף. אֲבָל לֹא כְּתוּב אֶלֶּא ה' אֶחָד
וְשִׁמּוֹ אֶחָד, וְצָרִיף לוֹמַר, כַּדְּגַמַת
זֶה ה' הוּא הָאֱלֹהִים הוּא, וְנִרְאָה
ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד.

אֲדָא הַכֹּל אֶחָד. שְׁכַשְׁמַתִּיחֲדִים
שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת הִלְלוּ, זֶה בִּיחוד אֶחָד
וְזֶה בִּיחוד אֶחָד, אִז שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת
הִלְלוּ נַעֲשִׂים אֶחָד וְנִכְלָלִים זֶה
בְּזֶה, וְנִהְיָה הַכֹּל שֵׁם שְׁלֵם בִּיחוד
אֶחָד, וּבְכֵן ה' הוּא הָאֱלֹהִים,
שְׁהָרִי אִז הַכֹּל נִכְלָל זֶה בְּזֶה לִהְיוֹת
אֶחָד. וְטָרַם שְׁמַתִּיחֲדִים כֹּל אֶחָד,
זֶה בִּלְבָדוֹ וְזֶה בִּלְבָדוֹ, לֹא נִכְלָלִים
זֶה בְּזֶה לִהְיוֹת הַכֹּל אֶחָד.

הַבְּרָרָה שֶׁל כֹּל הַתּוֹרָה כִּף הוּא
וְדָאִי. שְׁהָרִי הַתּוֹרָה הִיא תּוֹרָה
שְׁבִכְתָּב וְהוּא תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה.
תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, זֶהוּ שְׁכַתוּב ה'.
תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה, זֶהוּ שְׁכַתוּב
הָאֱלֹהִים. וּמִשּׁוֹם שֶׁהַתּוֹרָה הִיא
סוּד שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, נִקְרָאת כִּף
- תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב וְתּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה,
זֶה כֹּלל וְזֶה פָּרֻט. הַכֹּלל צָרִיף אֶת
הַפָּרֻט, וְהַפָּרֻט צָרִיף אֶת הַכֹּלל,
וּמִתִּיחֲדִים זֶה עִם זֶה לִהְיוֹת הַכֹּל
אֶחָד.

וְעַל זֶה הַכֹּלל שֶׁל הַתּוֹרָה הוּא
הַכֹּלל שֶׁל מַעֲלָה וּמִטָּה, מִשּׁוֹם
שֶׁשֵּׁם זֶה לַמַּעֲלָה וְשֵׁם זֶה לַמִּטָּה
זֶה סוּד שֶׁל הַעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְזֶה
סוּד שֶׁל הַעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְעַל זֶה
כְּתוּב אַתָּה הִרְאֵת לְדַעַת כִּי ה'
הוּא הָאֱלֹהִים. זֶהוּ הַכֹּלל שֶׁל הַכֹּל,
וְזֶה צָרִיף אֶדָם לְדַעַת בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וְאִם תֹּאמְרוּ, אֵיפֶה הֵן מַצּוֹת
הַתּוֹרָה כַּאֲנִי בְּכֹלל הַזֶּה? אֶלֶּא זֶהוּ
זְכוֹר וְזֶהוּ שְׁמוֹר, וְכֹל מַצּוֹת

הָאֱלֹהִים, דָּא כְּתִיב, כִּד אֵינּוֹן בִּיחוד אֶחָד.
וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, כַּגּוֹנוֹא דְכְּתִיב, (זכריה י"ד) יי'
אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד, לָאו אִיהוּ יי' הוּא
הָאֱלֹהִים, דָּאִי כְּתִיב (נ"א יי' הוּא וְשִׁמּוֹ אֶחָד) יי' אֶחָד
וְשִׁמּוֹ הוּא אֶחָד, הָוָה אֲמִינָא הָכִי. אֲבָל לָא
כְּתִיב, אֶלֶּא יי' אֶחָד, וְשִׁמּוֹ אֶחָד, וְאַצְטְרִיף
לְמִימַר כַּגּוֹנוֹא דָּא יי' הוּא, הָאֱלֹהִים הוּא,
וְאַתְחִיזִי יי' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד.

אֲדָא כִּלְא חַד, דְּכִד מִתִּיחֲדִין תְּרִין שְׁמֵהֶן
אֵלִין, דָּא בִּיחוד אֶחָד חַד, וְדָא בִּיחוד אֶחָד חַד,
כַּדִּין תְּרִין שְׁמֵהֶן אֵלִין אַתְעַבִּידוּ חַד,
וְאַתְפְּלִילוּ דָּא בְּדָא, וְהָוִי כִלְא שְׁמָא שְׁלִים,
בִּיחוד אֶחָד חַד, וּבְכֵן יי' הוּא הָאֱלֹהִים, דְּהָא
כַּדִּין אַתְפְּלִיל כִּלְא דָּא בְּדָא, לְמַהוּי חַד. וְעַד
דְּאַתִּיחֲדוּ כֹל חַד, דָּא בִּלְחודוֹי, וְדָא בִּלְחודוֹי,
לָא אַתְפְּלִילוּ דָּא בְּדָא, לְמַהוּי כִלְא חַד.

בְּרָרָא דְכֹל אוֹרִייתָא הָכִי אִיהוּ וְדָאִי, דְּהָא
אוֹרִייתָא אִיהִי תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, וְאִיהוּ
תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה. תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, דָּא אִיהוּ
דְּכְתִיב יי'. תּוֹרָה דְּבַעֲלָ פֶה, דָּא הוּא דְּכְתִיב
הָאֱלֹהִים. וּבְגִין דְּאוֹרִייתָא אִיהוּ רְזָא דְשְׁמָא
קְדִישָׁא, אִקְרִי הָכִי תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב וְתּוֹרָה דְּבַעֲלָ
פֶה, דָּא כֹּלל, וְדָא פָּרֻט. כֹּלל אֲצְטְרִיף לְפָרֻט,
וּפָרֻט אֲצְטְרִיף לְכֹלל, וְאַתִּיחֲדוּ דָּא בְּדָא,
לְמַהוּי כִלְא חַד.

וְעַל דָּא, כִּלְלָא דְאוֹרִייתָא אִיהוּ כִּלְלָא דְעִילָא
וְתַתָּא, בְּגִין דְשְׁמָא דָּא לְעִילָא, וְשְׁמָא דָּא
לְתַתָּא, דָּא רְזָא דְעֵלְמָא עֲלָאָה, וְדָא רְזָא
דְעֵלְמָא תַתָּאָה, וְעַל דָּא כְּתִיב, אַתָּה הִרְאֵת
לְדַעַת כִּי יי' הוּא (דף קס"ב ע"א) הָאֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ
כִּלְלָא דְכִלְלָא, וְדָא אֲצְטְרִיף כִּרְ נֶשׁ לְמַנְדַּע
בְּהָאִי עֲלְמָא.

וְאִי תִימָא, פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא אֵן אֵינּוֹן הִכָּא

התורה כלולים באלה, בסוד של זכור ושמור, והכל הוא אחד.

פתח רבי יוסי ואמר, זה ששנינו שתפלת ערבית חובה - חובה

היא ודאי, משום שקריאת שמע של ערבית חובה, והקדוש ברוך

הוא מתיחד בלילה כמו שמתמיד ביום, ומדת לילה נכללת ביום,

ומדת יום נכללת בלילה, ונעשה יחוד אחד. ומי שאמר רשות -

משום אמורים ופדרים שמתאכלים בלילה, והרי בארנו.

כתוב, (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו'.

פסוק זה בארנוהו ופרשוהו החברים, אבל יש לשאל, אם

ביחוד הזה של שמע ישראל נכלל הכל - ימין ושמאל, למה (כתוב)

אחר כך ואהבת, (שם יא) והיה אם שמוע, שהרי ביחוד נכללו? אבל

שם בכלל, וכאן בפרט, וכך צריך. ובסוד היחוד הזה הערנו בו,

היחוד הזה הוא כמו של התפלין של ראש ותפלין של זרוע. בתפלי

הראש ארבע פרשיות, והרי נתבאר, וכאן שלשה שמות הם.

שם בתפלין של ראש, ארבע פרשיות, כל אחת ואחת לבדה,

וכאן שלשה שמות. מה בין זה לזה?

אלא, אותן ארבע פרשיות הרי העירו בהן, אחת נקדה ראשונה

עליונה, ואחת סוד העולם הבא, ואחת זמין, ואחת שמאל. אלו

סוד תפלין של ראש. וכאן בסוד היחוד הזה שלשה שמות, והם

כמו שאותן ארבע פרשיות. ה' הראשון זו נקדה עליונה, ראשית

הכל. אלהינו - סוד העולם הבא. ה' האחרון - כלל של ימין ושמאל

פאחד בכלל אחד, ואלה הן

בכלל דא. אלא דא איהו זכור, ודא איהו שמור, וכל פקודי אורייתא בהני כלילין, ברזא דזכור וברזא דשמור, וכלא איהו חד.

פתח רבי יוסי ואמר, הא דתנינן דצלותא דערבית חובה, חובה איהי ודאי, בגין דקריאת שמע דערבית חובה, וקודשא בריך הוא אתיחד בליליא, פמה דאתיחד ביממא, ומדת ליליא אתפליל ביממא, ומדת יממא אתפליל בליליא, ואתעביד יחודא חדא. ומאן דאמר רשות, בגין אמורין ופדרין דמתאפלי בליליא והא אוקימנא.

כתוב (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו', האי קרא אוקימנא ליה, ואוקמוה חברייא. אבל אית לשאלא, אי

בהאי יחודא דשמע ישראל, אתפליל כלא, ימינא ושמאלא, אמאי (כתוב) לבתר ואהבת

(דברים יא) והיה אם שמוע, דהא ביחודא אתפלילו. אבל התם בכלל, והכא בפרט, והכי

אצטריך.

וברזא דיחודא דא אתערנא ביה, יחודא דא איהו פגוונא דתפלין דרישא, ותפלין דדרועא. בתפלין דרישא ארבעה פרשיין,

והא אתמר, והכא תלת שמהן אינון. התם בתפלין דרישא, ארבעה פרשיין, כל חד וחד בלחודוי, והכא תלת שמהן, מה בין האי להאי.

אלא אינון ארבעה פרשיין, הא אתערנו בהו, חד, נקודה קדמאה עלאה. וחד, רזא דעלמא דאתי. וחד, ימינא. וחד, שמאלא.

אלין רזא דתפלין דרישא. והכא, ברזא דיחודא דא, תלת שמהן, ואינון פגוונא דאינון ארבעה פרשיות. יי' קדמאה, דא

נקודה עלאה, ראשיתא דכלא. אלהינו רזא דעלמא דאתי. יי' בתראה,

נקודה עלאה, ראשיתא דכלא. אלהינו רזא דעלמא דאתי. יי' בתראה,

תְּפִלִּין שֶׁל ראש, וְזֶהוּ הַיְחוד
הַראשון.

תְּפִלִּין שֶׁל זְרוּע, הַפֶּלֶל שֶׁל כָּל
אֵלֶּה כְּאַחַד, וְזֶהוּ סוּד בְּרוּךְ שֶׁם
כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. כָּאֵן
הַפֶּלֶל שֶׁל אוֹתָן תְּפִלִּין שֶׁל ראש
שְׁנִכְלָלוּ בְּתוֹךְ תְּפִלִּין שֶׁל זְרוּע.

וְסוּד זֶה, בְּרוּךְ - זֶה סוּד הַנְּקֻדָּה
הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהוּא בְּרוּךְ, שֶׁכָּל
הַבְּרָכוֹת נּוֹבְעוֹת מִשָּׁם. וְאִם
תֹּאמַר, הָעוֹלָם הַבָּא הוּא שְׁנִקְרָא
בְּרוּךְ - לֹא כֵן! שֶׁהֲרֵי הַנְּקֻדָּה
הָעֲלִיּוֹנָה הִיא זָכַר, הָעוֹלָם הַבָּא
נִקְבָּה. הוּא בְּרוּךְ וְהִיא בְּרָכָה.
בְּרוּךְ זָכַר, בְּרָכָה נִקְבָּה. וְלִכְן בְּרוּךְ
הוּא נִקְדָּה עֲלִיּוֹנָה. שֵׁם - זֶה
הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא שֵׁם גְּדוֹל,
כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (יהושע ז) וְמָה תַעֲשֶׂה
לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל. כְּבוֹד - זֶה הַכְּבוֹד
הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא יְמִין וְשְׂמָאל.

וְכֵּם פְּלוּלִים בַּתְּפִלָּה זוֹ שֶׁל יָד,
שֶׁהִיא מְלֻכּוֹתוֹ, וְנוֹטְלַת הַכַּף
לְתוֹכָהּ. וּבַמְלֻכּוֹתוֹ הַזֶּה נִכְלָלִים
כָּל הָעוֹלָמוֹת לְזוֹן אוֹתָם וְלִסְפֵק
לָהֶם בְּכָל מָה שְׁצָרִיכִים, וְעַל זֶה
לְעוֹלָם וָעֶד.

וְזֶהוּ הַיְחוד שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל ראש
וּתְפִלִּין שֶׁל זְרוּע, וְכֵמוֹ שְׁסוּד
הַיְחוד שֶׁל תְּפִלִּין - כֵּן הוּא
הַיְחוד שֶׁל הַכַּף, וְזֶהוּ בְּרוּר הַדְּבָר.
וְהֲרֵי סִדְרָנוּ הַיְחוד הַזֶּה לְפָנֵי
הַמְּנֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאָמַר לִי,
שְׁהֲרֵי בְּאַרְבָּעָה גִּוְנִים הַסִּתְּדָר
הַיְחוד, וְזֶהוּ הַמְּבַחֵר מִפְּלֵם, וְכֵן
הוּא וְדָאִי, וְכֵלֶם סוּד הָאֲמוּנָה.
אֲבָל סִדְרֵי הַתְּפִלִּין זֶהוּ הַיְחוד
הָעֲלִיּוֹן כְּרָאוּי.

וּבְתוֹךְ שְׁנִכְלָלוֹ יְמִין וְשְׂמָאל
בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ בְּדִרְךָ פֶּלֶל,
צָרִיךְ אַחַר כֵּן לְהוֹצִיאֵם בְּדִרְךָ
פְּרֻט, אֲבָל לֹא בְּדִרְךָ יְחוד, שְׁהֲרֵי
הַיְחוד בְּפִסּוּק הוּא רָאשׁוֹן, לְהִיּוֹת

פֶּלֶלָּא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא כַּחְדָּא, בְּכֻלָּלָא חְדָּא,
וְאֵלִין אֵינּוּן תְּפִלִּין דְּרִישָׁא, וְדָא אִיהוּ יְחודָא
קְדָמָא.

תְּפִלִּין דְּדְרוּעָא, פֶּלֶלָּא דְכָל הַנִּי כַּחְדָּא, וְדָא
אִיהוּ רְזָא בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד. הֵכָּא כֻלָּלָא דְּאֵינּוּן תְּפִלִּין
דְּרִישָׁא, דְּאֵתְפִלִּילוּ גּוּ תְּפִלִּין דְּדְרוּעָא.

וְרָזָא דָּא, בְּרוּךְ: דָּא רְזָא דְנִקְוּדָה עֲלָאָה,
דְּאִיהוּ בְּרוּךְ, דְּכָל בְּרָכָאן נִבְעִין מִתְּמָן.
וְאִי תִימָא עֲלָמָא דְּאֵתִי אִקְרִי בְּרוּךְ. לָאוּ הֲכִי,
דְּהָא נִקְוּדָה עֲלָאָה אִיהוּ דְּכַר, עֲלָמָא דְּאֵתִי
נּוֹקְבָא. אִיהוּ בְּרוּךְ וְאִיהִי בְּרָכָה. בְּרוּךְ דְּכַר.
בְּרָכָה נּוֹקְבָא. וְעַל דָּא בְּרוּךְ אִיהוּ נִקְוּדָה
עֲלָאָה, שֵׁם: דָּא עֲלָמָא דְּאֵתִי, דְּאִיהוּ שֵׁם
גְּדוֹל, כְּמָה דְּאֵתִי אָמַר (יהושע ז) וְמָה תַעֲשֶׂה
לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל. כְּבוֹד: דָּא כְּבוֹד עֲלָאָה, דְּאִיהוּ
יְמִינָא וּשְׂמָאלָא.

וְכֵּהוּ פְּלִיזָן בְּהֵאִי תְּפִלָּה שֶׁל יָד, דְּאִיהוּ
מְלֻכּוֹתוֹ, וְנוֹטִיל פֶּלָּא בְּגוּיָהּ, וּבְהֵאִי
מְלֻכּוֹתוֹ אֵתְפִלִּיזָן בִּיָּה עֲלָמִין פֶּלְהוּ, לְמִיזָן
לוֹן, וְלִסְפֵקָא לוֹן, בְּכָל מָה דְּאֲצִטְרִיכוּ וְעַל דָּא
לְעוֹלָם וָעֶד.

וְדָא אִיהוּ יְחודָא דְּתְּפִלִּין דְּרִישָׁא, וּתְּפִלִּין
דְּדְרוּעָא, וּכְגוּוֹנָא דְּרָזָא דְּיְחודָא
דְּתְּפִלִּין, הֲכִי אִיהוּ יְחודָא דְּכֻלָּא, וְדָא אִיהוּ
בְּרִירָא דְּמִלָּה. וְהָא סִדְרָנָא יְחודָא דָּא קָמִי
בוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאָמַר לִי, דְּהָא בְּאַרְבַּע גְּוִוִּין
אֵתְּסִדֵּר יְחודָא, וְדָא בְּרִירָא מְפִלְהוּ, וְהֲכִי אִיהוּ
וְדָאִי, וְכֵלְהוּ רְזָא דְּמָהִימְנוּתָא, אֲבָל סִדְרָא
דְּתְּפִלִּין, דָּא אִיהוּ יְחודָא עֲלָאָה, כְּדָקָא יְאוּת.
וּבְגוּ דְּאֵתְפִלִּילוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא בְּרָזָא דְּשְׂמָא
קְדִישָׁא בְּאַרְח פֶּלֶל, אֲצִטְרִיךְ לְבַתָּר

לְאַפְקָא לוֹן בְּאַרְח פְּרֻט, אֲבָל לָאוּ בְּאַרְח יְחודָא, דְּהָא יְחודָא בְּקָרָא

יְהוָה אֶחָד בְּתַפְלִין שֶׁל רֹאשׁ, וְשֵׁמוֹ אֶחָד בְּתַפְלִין שֶׁל זְרוּעַ, וְנִהְיָה הַפֶּל אֶחָד. פִּינּוֹן שֶׁהֵיחֹד הַזֶּה מִסְתַּדֵּר הַפֶּל בְּכָל מִהְרָאשׁ שֶׁל הַנִּקְדָּה הַעֲלִיּוֹנָה, (שֶׁהוּא רֹאשִׁית הַכֵּל) צְרִיף אַחַר כֶּף לְהַעִיר מִהְרָאשׁ (מִחֲסוּד) שֶׁל הָאוֹר הָרֹאשׁוֹן, שֶׁהוּא רֹאשׁ הַכֵּל.

וְאַהֲבַת - זוֹ רֹאשִׁית הַיְמִין, לְאַהֲבַת אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַהֲבָה שֶׁל הַדְּבָקוֹת שֶׁלוֹ, וּמִיְהוּ? (הָאַהֲבָה שֶׁל הַתְּעוֹרְרוֹת הַיְמִין) הַיְמִין, שֶׁהוּא מְעוֹרֵר הָאַהֲבָה. מִי שְׂאוּהֵב אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא מַעִיר אֶת יְמִינוֹ אֵלָיו וּמְקַבְּלוֹ בְּאַהֲבָה. כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם לֹא תְלוּיִים אֵלָא בְּרִצּוֹן, רוּחַ מְמַשְׂכָּה רוּחַ וּמְבִיאָה רוּחַ, וְסִימְנָהּ זֶה - (אֵיבּוֹלֵד) אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף. בְּשִׁמְעוֹרֵר הָאָדָם אַהֲבָה לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַתְּעוֹרְרוֹת הַיְמִין לֹא נְעוּרָה אֵלָא בְּשִׁלְשָׁה גּוּנִים, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (דְּבָרִים ו') בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ. הָרִי פֹאן שִׁלְשָׁה גּוּנִים. שְׁלֹא תֹאמַר אוֹ זֶה אוֹ זֶה, שֶׁהָרִי לֹא כְתוּב אוֹ בְּכָל לְבָבְךָ אוֹ בְּכָל נַפְשְׁךָ אוֹ בְּכָל מְאֹדְךָ. אֵלָא צְרִיף אֶת כָּלֶם, לֵב וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן. וְאֵז הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעִיר אֶת יְמִינוֹ אֵלָיו, וּפּוֹשֵׁט אוֹתָהּ כְּנֻגְדוֹ וּמְקַבֵּל אוֹתוֹ.

וְעַל זֶה כְּתוּב, (תְּהִלִּים ק"ו) נָאִם ה' לְאֹדְנֵי שֶׁב לִימִינֵי. וְסוּד הַכְּתוּב הַזֶּה הָרִי הַעֲרֵנוּ בּוֹ, שְׂדוּד הַמְּלֻךְ עַל דְּרָגָתוֹ אֲמַר, כְּשִׁנְקֶשֶׁר בְּיְמִין. שִׁלֵּשׁ עֲשָׂרֵה מְצוּוֹת פֹּאן בְּיְמִין: וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ - הָרִי אַחַת. בְּכָל לְבָבְךָ - שְׁתֵּים. וּבְכָל נַפְשְׁךָ - שִׁלֵּשׁ. וּבְכָל מְאֹדְךָ - אַרְבַּע. וְשִׁנְנַתֶּם לְבַנְיָהּ - חֲמֵשׁ. וְדַבַּרְתֶּם בָּם - הָרִי שֵׁשׁ. בְּשִׁבְתֶּךָ בְּבֵיתְךָ - הָרִי שִׁבְעָה. וּבְלִכְתֶּךָ בְּדַרְךָ - שְׁמוֹנֵה. וּבְשִׁכְבְּךָ - הָרִי תֵשַׁע. וּבְקוּמְךָ - הָרִי עֶשְׂרִים. וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל יַדְךָ

קְדָמָאָה אִיהוּ, לְמַהוּי יְהוָה אֶחָד בְּתַפְלִין דְּרִישָׁא, וְשֵׁמוֹ אֶחָד בְּתַפְלִין דְּדְרוּעָא, וְהוּי כְּלָא חַד. פִּינּוֹן דְּיַחְוּדָא דָא אֶתְסַדֵּר כְּלָא בְּכָלְלָא מְרִישָׁא דְנִקְוּדָה עֲלָאָה, (כ"א דְאִיחוֹ רֹאשִׁיתָא דְכָלְלָא) אֶצְטְרִיף לְבַתֵּר לְאַתְעָרָא מְרִישָׁא (כ"א מְרֹא) דְנִהוּרָא קְדָמָאָה, דְאִיהוּ רִישָׁא דְכָלְלָא.

וְאַהֲבַת דָא רֹאשִׁיתָא דִימִינָא, לְמַרְחֵם לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּרַחֲמֵי דְאַתְדְּבָקוּתָא דִילִיָּה, וּמֵאֵן אִיהוּ. (נ"א רְחִימוּ דְאַתְעָר יְמִינָא) יְמִינָא, דְאִיהוּ אֶתְעָר רְחִימוֹ. מֵאֵן דְּרַחֲמִים לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, אִיהוּ אֶתְעָר יְמִינָא דִילִיָּה לְגַבִּיָּה. וּמְקַבֵּל לִיָּה (דף קס"ב ע"ב) בְּרַחֲמֵימוֹ. כָּל מְלִין דְעֲלָמָא לֹא תְלִיין אֵלָא בְּרַעוּתָא, רוּחַ אֲמַשִּׁיף רוּחַ וְאִיְתִי רוּחַ וְסִימְנָהּ דָא (אֵיבּוֹלֵד) אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף.

כִּד אֶתְעָר בְּרִי נֶשׁ רְחִימוֹ לְגַבִּי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, אֶתְעָרוּתָא דִימִינָא לָא אֶתְעָר, אֵלָא בְּתַלְתַּת גּוּוּנִין, כְּמָה דְאַתְ אֲמַר, (דְּבָרִים ו') בְּכָל לְבָבְךָ. וּבְכָל נַפְשְׁךָ. וּבְכָל מְאֹדְךָ. הָא תְלַת גּוּוּנִין הֲכָא. דְלָא תִימָא אוֹ הָאֵי אוֹ הָאֵי, דְהָא לָא כְתִיב אוֹ בְּכָל לְבָבְךָ, אוֹ בְּכָל נַפְשְׁךָ, אוֹ בְּכָל מְאֹדְךָ. אֵלָא כְּלֵהוּ אֶצְטְרִיף, לְבָא וּנְפֶשׁא וּמְמוֹנָא. וּכְדִין קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֶתְעָר יְמִינִיָּה לְגַבִּיָּה, וּפּוֹשֵׁט לִיָּה לְקַבְּלִיָּה, וּמְקַבֵּלָא לִיָּה.

וְעַל דָא כְּתִיב, (תְּהִלִּים ק"ז) נָאִם יי' לְאֹדְנֵי שֶׁב לִימִינֵי. וְרָזָא דְהָאֵי קָרָא, הָא אֶתְעָרְנָא בִיָּה, דְדוּד מְלָפָא עַל דְרָגָא דִילִיָּה קְאָמַר, כִּד אֶתְקַשֵּׁר בִימִינָא. תְלִיסַר פְּקוּדִין הֲכָא בִימִינָא, וְאַהֲבַת אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ, הָא חֲדָא. בְּכָל לְבָבְךָ, תְרִין. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, תְלַת. וּבְכָל מְאֹדְךָ, אַרְבַּע. וְשִׁנְנַתֶּם לְבַנְיָהּ, חֲמֵשָׁא. וְדַבַּרְתֶּם בָּם, הָא שִׁיתָא. בְּשִׁבְתֶּךָ בְּבֵיתְךָ, הָא שִׁבְעָה. וּבְלִכְתֶּךָ בְּדַרְךָ, הָא תְמוֹנָא. וּבְשִׁכְבְּךָ, הָא תֵשַׁעָה.

- הרי אחת עשרה. והיו לטטפת בין עיניך - הרי שתיים עשרה. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך - הרי שלש עשרה.

ש"ש עשרה המצוות הללו תלויות בימין, והשמאל נכלל בימין, וכך צריך. ובכל זמן שמתעורר השמאל, הימין מתחיל בראש. ולכן אם יזכו, השמאל נכלל בימין. ואם לא, הימין נכלל בשמאל, ושולט השמאל. וסימן לזה, אם בראש, כמו אם בחקתי תלכו. ובכל מקום השמאל מתעורר באהבה בסוד הימין, אחר כך מתחזק דינו כמו שצריך. וכך צריך בכל מקום, וזה העירו החברים בדרברים הללו. בא רבי חייא ונשקו.

פתח ואמר, ואת המשפך תעשה עשר יריעות וגו'. הרי כאן סוד היחוד, שהרי תקונו של המשפך הוא מפמה דרגות, שכתוב בו והיה המשפך אחד. להראות שכל האיברים של הגוף פלם בסוד של גוף אחד. באדם יש כמה איברים עליונים ותחתונים, אלה פנימיים לפנים, ואלה בגלוי לחוץ, וכלם נקראים גוף אחד, ונקרא אדם אחד בחבור אחד. אף כך המשפך כל האיברים כמו שלמעלה, וכשפלם מתחברים כאחד, אז כתוב והיה המשפך אחד. (בדגמת

האדם).

מצוות התורה פלם איברים בסוד של מעלה. וכשפלם מתחברים כאחד, אז פלם עולים לסוד אחד. סוד המשפך, שהוא פרקים ואיברים, פלם עולים לסוד של אדם, כמו שמצוות התורה, שהרי מצוות התורה פלם בסוד של אדם, זכר ונקבה, שכשמתחברים כאחד הם בסוד של אדם.

דכד מתחברן כחדא, אינון חד, רזא דאדם. מאן דגרע אפילו פקודא חדא

ובקומך, הא עשרה. וקשרתם לאות על ידך, הא חד סר. והיו לטטפת בין עיניך, הא תריסר. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, הא תליסר.

תליסר פקודין אלין, תליין בימינא, ושמאלא אתפליל בימינא, והכי אצטריך, ובכל זמנא דשמאלא אתער, ימינא שארי ביה ברישא. ובגין דא, אם יזכון, שמאלא אתפליל בימינא. ואי לאו, ימינא אתפליל בשמאלא, ושלטא שמאלא. וסימנא דא, אם ברישא, פגון (ויקרא כו) אם בחוקתי תלכו. ובכל אתר, שמאלא אתער ברחימו ברזא דימינא, ולבתר אתתקף דיניה, כמה דאצטריך. וכך אצטריך בכל אתר, והא אתערו חבריאי, בהגי מלין. אתא רבי חייא ונשקיה.

פתח ואמר (שמות כו) ואת המשפך תעשה עשר יריעות וגו', הא הכא רזא דיחודא, דהא תקונא דמשפנא מפמה דרגין איהו, דכתיב ביה והיה המשפך אחד. לאתחזאה דכל שייפין דגופא, פלהו רזא דגופא חד. כבר נש אית ביה כמה שייפין עלאין ותתאין, אלין פנימאין לגו, ואלין באתגליא לבר, וכלהו אקרון גופא חדא, ואקרי בר נש חד, בחבורא חדא. אוף הכי משפנא, פלהו שייפין פגוונא דלעילא, וכד אתחברו פלא כחדא, פדין כתיב והיה המשפך אחד. (נ"א כגוונא דאדם).

פקודי אורייתא, פלא שייפין ואברין, ברזא דלעילא. וכד מתחברין פלהו כחד, פדין פלהו סלקן לרזא חד. רזא דמשפנא, דאיהו אברין ושייפין, פלהו סלקין לרזא דאדם, פגוונא דפקודי אורייתא, דהא פקודי אורייתא, פלהו ברזא דאדם, דכר ונוקבא,

מי שפוגם אפלו מצוה אחת של התורה, כאלו פגם בדמות האמונה, שהרי כל הפרקים והאיברים בדמות אדם, ולכן הכל עולה בסוד היחוד. ועל זה ישראל הם גוי אחד, שכתוב (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וכתוב (שמואל ב ז) מי כעמך פישראל וגו'.

רבי יצחק היה מצוי לפני רבי אלעזר, אמר לו, ודאי שאהבת הקדוש ברוך הוא שאדם אוהב אותו לא מתעוררת אלא מהלב, משום שלב הוא התעוררות להעיר אליו אהבה. (והקדוש ברוך הוא רוצה את הלב) אם כך, למה כתוב בכל לבבך ואחר כך ובכל נפשך, שמשמע שהם שני גונים, אחד הלב ואחד הנפש? אם הלב עקר - מה צריך נפש? אמר לו, ודאי שלב ונפש הם שנים, ומתאחדים לאחד. שהרי לב ונפש וממון, כלם אחוזים זה בזה, והלב הוא עקר ויסוד הכל.

וזה שנאמר בכל לבבך, בשני לבבות הוא, שהם שני יצרים, אחד יצר טוב ואחד יצר רע. ושני אלה, כל אחד ואחד נקרא לב. זה נקרא לב טוב, וזה נקרא לב רע. ומשום כך הוא לבבך, שהם שנים, יצר הטוב ויצר הרע.

ובבב נפשך? ובנפשך היה צריך להיות! מה זה ובכל נפשך? הבכל הזה לשם מה? אלא להכליל נפש ורוח ונשמה. זהו ובכל נפשך, ובכל מאדך, שאוחזת הנפש הזו. ובכל ממון, אף כך כמה מינים הם של ממון, כלם משנים אלה מאלה, ועל זה כתוב בכל. אהבת הקדוש ברוך הוא למסר לו כל זה, לאהב אותו בכל אחד ואחד.

ואם תאמר, ביצר הרע איך אדם יכול לאהב אותו, שהרי יצר הרע

דאורייתא, פאלו גרע דיוקנא דמהימנותא, דהא כלהו שייפין ואברין בדיוקנא דאדם, ובגין כך כלא סלקא ברזא דיחודא. ועל דא, ישראל אינון גוי אחד, דכתיב, (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וכתוב (שמואל ב ז) מי כעמך פישראל וגו'.

רבי יצחק היה שכח קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה, ודאי רחימו דקודשא בריך הוא, דבר נש רחים ליה, לא אתער אלא מלבא, בגין דלבא איהו אתערוותא לאתערא לגביה רחימו, (ורחמנא לבא בעי) אי הכי, אמאי כתיב בכל לבבך, ולבתר ובכל נפשך. דמשמע דתרין גוונים אינון, חד לבא, וחד נפשא, אי לבא הוא עקרא, מאי בעי נפשא. אמר ליה, ודאי לבא ונפשא תרין אינון, ואתאחדן לחד. דהא לבא ונפשא וממונא, כלהו אתאחדן דא בדא, ולבא איהו עקרא ויסודא דכלא.

והא דאתמר בכל לבבך, בתרין ליבן איהו, דאינהו תרין יצרין, חד יצרא טבא, וחד יצרא בישא, ותרין אלין כל חד וחד אקרי לב, דא (דף קס"ג ע"א) אקרי לב טוב, ודא אקרי לב רע. ובגין כך איהו לבבך, דאינון תרין, יצר הטוב ויצר הרע.

ובבב נפשך, ובנפשך מיבעי ליה, מאי ובכל נפשך, האי בכל אמאי. אלא לאכללא נפש ורוח ונשמה, דא איהו ובכל נפשך, בכל מה דאחיד האי נפש. ובכל מאדך, אוף הכי כמה זינין אינון דממונא, כלהו משניין אלין מאלין, ועל דא כתיב בכל. רחימו דקודשא בריך הוא, לממסר ליה כל דא, למרחם ליה בכל חד וחד.

ואי תימא, ביצר הרע היך יכול בר נש למרחם ליה, דהא יצר הרע מקטרגא איהו, דלא

הוא מקטרג שלא יקרב אדם לעבודת הקדוש ברוך הוא, ואיך יאהב אותו בו? אלא זוהי עבודת הקדוש ברוך הוא יותר, כשהיצר הזה נכנע לו משום האהבה שאוהב את הקדוש ברוך הוא. שפשיצר הרע הזה נכנע והאדם הזה שוכר אותו, זוהי אהבת הקדוש ברוך הוא, משום שיוצא לקרב את אותו יצר הרע לעבודת הקדוש ברוך הוא.

באן הוא סוד לבעלי הדין. כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה, הכל הוא פדי להראות כבודו, והכל הוא לעבודתו. וכי מי ראה עבד שמקטרג את אדונו, ובכל מה שרצון אדונו נעשה הוא מקטרג! רצון הקדוש ברוך הוא הוא שיהיו האנשים תמיד בעבודתו וילכו בדרך אמת פדי לזכותם בכמה טובות. הואיל ורצונו של הקדוש ברוך הוא בזה, איך בא עבד רע ונמצא מקטרג מתוך רצון אדונו ומסטה את בני האדם לדרך רעה, ודוחה אותם מדרך טובה, ועושה להם שלא יעשו את רצון אדונם ומסטה את בני האדם לדרך רעה?

א"א ודאי שרצון אדונו הוא עושה. למלך שהיה לו בן חידי והיה אוהב אותו ביותר, וצוה עליו באהבה שלא יקריב את עצמו לאשה רעה, משום שכל מי שקרב אליה, אינו כדאי להפנס להיכל המלך. הודה לו אותו הבן לעשות רצון אביו באהבה.

בבית המלך בחוץ היה זונה אחת נאה למראה ויפת תאר. לימים אמר המלך, אני רוצה לראות את רצונו של בני אלי. קרא לאותה הזונה ואמר לה: לכי ותפתי את

בחיזו, ושפירא בריוא. ליומין אמר מלפא, בעינא למחמי

יקרב בר נש לפולחנא דקודשא בריך הוא, והיך ירחים ליה ביה. אלא, דא איהו פולחנא דקודשא בריך הוא יתיר, פד האי יצר הרע אתפפיא ליה, בגין רחימו דקא מרחם ליה לקודשא בריך הוא. דכד האי יצר הרע אתפפיא, ותבר ליה ההוא בר נש, דא איהו רחימו דקודשא בריך הוא, בגין דידיע לקרבא ליההוא יצר הרע, לפולחנא דקודשא בריך הוא.

הבא איהו רזא למארי מדין. כל מה דעבד קדשא בריך הוא עילא ותתא, פלא איהו בגין לאחזאה יקרא דיליה, וכלא איהו לפולחניה. וכי מאן חמי עבדא, דלהוי מקטרגא דמאריה, ובכל מה דרעותיה דמאריה, אתעביד איהו מקטרגא, רעותיה דקודשא בריך הוא, דיהון בני נשא תדיר בפולחניה, ויהכון בארץ קשוט, בגין למזפי לון בכמה טבין, הואיל ורעותיה דקודשא בריך הוא בהאי, היך אתיא עבדא בישא, ואשתכח מקטרגא מגו רעותיה דמאריה, ואסטי לבני נשא לארץ ביש, ואדחי לון מארץ טב, ועביד לון דלא יעבדון רעותא דמאריהון, ואסטי לבני נשא לארץ ביש.

א"א, ודאי רעותיה דמאריה עביד. למלפא דהוה ליה בר יחידאי, והוה רחים ליה יתיר, ופקיד עליה ברחימו, דלא יקרב גרמיה לאתתא בישא, בגין דכל מאן דיקרב לגבה, לאו כדאי איהו לאעלא גו פלטרין דמלפא. אודי ליה ההוא ברא, למעבד רעותיה דאבוי ברחימו.

בביתא דמלפא, לבר, הות חדא זונה, נאה בחיזו, ושפירא בריוא. ליומין אמר מלפא, בעינא למחמי

בני, כְּדֵי לְרֹאוֹת אֶת רִצּוֹן בְּנֵי אֱלֹהִים.
 מִה עֲשֵׂתָה אוֹתָהּ זֹנָה? הֲלֹכָה
 אַחֲרַי בְּן הַמֶּלֶךְ וְהַתְּחִילָה לְחַבֵּק
 וּלְנַשֵּׁק אוֹתוֹ וּלְפָתוֹתוֹ בְּכַמָּה
 פְּתוּיִים. אִם אוֹתוֹ בֶּן יָגָה וּמְצִיט
 לְמִצּוֹת אָבִיו - גּוֹעֵר בֶּה וְלֹא מְצִיט
 לָהּ וְדוֹחָה אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ. וְאִז אָבִיו
 שָׂמַח בְּבָנָהּ וּמְכַנִּסוֹ לְתוֹךְ הַפְּרָגוֹד
 שֶׁל הַיְכָלוֹ, וְנוֹתֵן לוֹ מִתְּנוּת
 וְאוֹצְרוֹת וְכְבוֹד רַב. מִי גֵרַם אֶת
 כָּל הַכְּבוֹד הַזֶּה לְבֶן הַזֶּה? הֲוָה
 אוֹמֵר, אוֹתָהּ הַזֹּנָה.

וְאוֹתָהּ הַזֹּנָה יֵשׁ לָהּ בְּזֵה שְׂבַח
 אוֹ לֹא? וְדַאי שֵׁישׁ לָהּ שְׂבַח מִכָּל
 הַצְּדָדִים. אַחַד - שֶׁעֲשֵׂתָה אֶת רִצּוֹן
 הַמֶּלֶךְ. וְאַחַד - שֶׁגִּרְמָה לְאוֹתוֹ
 הַבֶּן כָּל אוֹתוֹ הַטּוֹב וּלְכָל הָאֲהָבָה
 הַזֹּה שֶׁל הַמֶּלֶךְ אֵלָיו. וְעַל זֶה כְּתוּב
 (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וְהִנֵּה
 טוֹב - זֶה מִלֵּאף הַחַיִּים. מְאֹד -
 זֶה מִלֵּאף הַמּוֹת, שֶׁהוּא וְדַאי טוֹב
 מְאֹד לְמִי שֶׁמְצִיט לְמִצּוֹת רְבוּנוֹ.
 וְכֵן רָאָה, אִם לֹא יִהְיֶה הַמְּקַטְרֵג
 הַזֶּה, לֹא הָיוּ יוֹרְשִׁים הַצְּדִיקִים אֶת
 הַגְּנוּזִים הָעֲלִיוֹנִים הַלְלוּ,
 שֶׁעֲתִידִים לְרִשֵׁת עוֹלָם הַבָּא.

אֲשֶׁרֵיהֶם שֶׁפָּגְשׁוּ בַּמְּקַטְרֵג הַזֶּה,
 וְאֲשֶׁרֵיהֶם שֶׁלֹּא פָּגְשׁוּ בוֹ.
 אֲשֶׁרֵיהֶם שֶׁפָּגְשׁוּ בוֹ וְנִצְלוּ מִמֶּנּוּ,
 שֶׁבִשְׂבִילוֹ יוֹרְשִׁים כָּל אוֹתָן
 טוֹבוֹת וְכָל אוֹתָם עֲדוּנִים וְכָל
 אוֹתָן תְּשׁוּקוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא,
 שֶׁעֲלִיו כְּתוּב (ישעיה טד) עֵינַי לֹא
 רָאִיתָ אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ.

וְאֲשֶׁרֵיהֶם אוֹתָם שֶׁלֹּא פָּגְשׁוּ בוֹ,
 שֶׁבִשְׂבִילוֹ יוֹרְשִׁים גִּיהֶנֶם וְנִטְרְדוּ
 מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, שֶׁהָיוּ אוֹתָם
 הַרְשָׁעִים שֶׁפָּגְשׁוּ אוֹתוֹ, הָיוּ
 מְצִיטִים לוֹ וְנִמְשְׁכוּ אַחֲרָיו, וְעַל
 זֶה יֵשׁ לְצְדִיקִים לְהַחְזִיק לוֹ טוֹבָה,
 שֶׁהָיוּ בְּגִלְלוֹ יוֹרְשִׁים כָּל אוֹתָן
 הַטּוֹבוֹת וְעֲדוּנִים וְתְשׁוּקוֹת
 לְעוֹלָם הַבָּא.

רְעוּתִיהָ דְבָרֵי לְגַבְאֵי. קָרָא לָהּ לְהֵיחֵא זֹנָה,
 וְאָמַר לָהּ זִילִי וְתַפְתִּי לְבָרִי, לְמַחְמֵי רְעוּתִיהָ
 דְבָרֵי לְגַבְאֵי. הֵיחֵא זֹנָה מֵאֵי עֲבָדָת, אֲזִלְתָּ
 אֲבַתְרִיהָ דְבָרִיהָ דְמִלְכָּא שְׂרָאָת לְחַבְקָא לִיָּהּ
 וּלְנַשְׁקָא לִיָּהּ, וּלְפַתִּי לִיָּהּ בְּכַמָּה פְּתוּיִין. אֵי
 הֵוּא בְרָא יְאוּת, וְאֲצִיט לְפְקוּדָא דְאָבוּי, גְעַר
 בֶּה, וְלֹא אֲצִיט לָהּ, וְדַחֵי לָהּ מִנִּיהָ. כְּדִין אָבוּי
 חֲדַי בְּבָרִיהָ, וְאֲעִיל לִיָּהּ לְגוֹ פְּרָגוֹדָא
 דְהַיְכָלִיָּהּ, וְיִהִיב לִיָּהּ מִתְּנָן וְנִבְזָבְזָא וְיִקָּר
 סְגִיָּא. מֵאֵן גְּרַיִם כָּל הָאֵי יְקָר לְהָאֵי בְרָא, הָוִי
 אֵימָא הֵיחֵא זֹנָה.

וְהֵיחֵא זֹנָה אֵיט לָהּ שְׂבַחָא בְּהָאֵי אוֹ לָאו.
 וְדַאי שְׂבַחָא אֵיט לָהּ מִכָּל סְטָרִין. חַד,
 דְעֲבָדָת פְּקוּדָא דְמִלְכָּא. וְחַד, דְגִרְמָת לִיָּהּ
 לְהֵוּא בְרָא, לְכָל הֵוּא טִיבוֹ, לְכָל הָאֵי
 רְחִימוֹ דְמִלְכָּא לְגַבִּיהָ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית א)
 וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וְהִנֵּה טוֹב, דָּא מִלֵּאף חַיִּים.
 מְאֹד, דָּא מִלֵּאף הַמּוֹת, דְאִיהוּ וְדַאי טוֹב מְאֹד,
 לְמֵאֵן דְאֲצִיט פְּקוּדֵין דְמֵאֲרִיָּהּ. וְתָא חֲזִי, אֵי
 לֹא יֵהָא הָאֵי מְקַטְרֵגָא, לָא יִרְתוֹן צְדִיקָא הַנִּי
 גְּנֻזִיא עֲלֵאִין, דְזִמְיִנִין לִירְתָא לְעֲלֵמָא דְאֲתִי.
 וְכֵאִין אֵינּוֹן דְאֲעֲרֵעוּ בְּהָאֵי מְקַטְרֵגָא, וְזַפְאִין
 אֵינּוֹן דְלֹא אֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ. וְזַפְאִין אֵינּוֹן
 דְאֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ, וְאֲשִׁתְּזִיבוּ מִנִּיהּ, דְבְּגִינִיהּ יִרְתִּין
 כָּל אֵינּוֹן טְבִין, וְכָל אֵינּוֹן עֲדוּנִין, וְכָל אֵינּוֹן
 פְּסוּפִין דְעֲלֵמָא דְאֲתִי, דְעֲלִיהּ כְּתִיב (ישעיה טד)
 עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ.

וְזַפְאִין אֵינּוֹן דְלֹא אֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ, דְבְּגִינִיהּ יִרְתִּין
 גִּיהֶנֶם, וְאֲטְרְדוּ מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, דְהָא
 אֵינּוֹן חֲזִיבֵיָּא דְאֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ, הוּוּ צִיִּיתִין לִיָּהּ,
 וְאֲתַמְשְׁכוּ אֲבַתְרִיהָ. וְעַל דָּא אֵיט לְצְדִיקָא
 לְמַחְזֵק לִיָּהּ טְבִין דְהָא בְּגִינִיהּ יִרְתִּין כָּל אֵינּוֹן
 טְבָאן וְעֲדוּנִין וְכְסוּפִין לְעֲלֵמָא דְאֲתִי.

מרו תועלתו של המקטרג הזה כְּאִשֶּׁר הִרְשָׁעִים מְצִיטִים לוֹ? אֵלָּא אֵף עַל גַּב שְׂאִין בּוֹ תוֹעֵלֶת, מְצֻוֹת אֲדוֹנּוֹ הוּא עוֹשֶׂה. וְעוֹד, שֶׁהָרִי מִתְחַזֵּק בְּשִׁבִּיל זֶה. הוּאִיל וְהוּא רַע, הוּא מִתְחַזֵּק כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה רַע. הִרְשָׁע אֵינוֹ מִתְחַזֵּק, עַד שֶׁהוֹרֵג אָדָם. כִּיּוֹן שֶׁהִרְג בְּנֵי אָדָם, אִזּוּ מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ וַיֵּשׁ לוֹ נַחַת. כִּף אוֹתוֹ מְקַטְרֵג שְׁנֹקְרָא מִלְּאַף הַמּוֹת לֹא מִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ, עַד שֶׁמְסַטָּה אֶת בְּנֵי הָאָדָם וּמְקַטְרֵג לָהֶם וְהוֹרֵג אוֹתָם, וְאִזּוּ יֵשׁ לוֹ נַחַת וּמִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ.

כְּמוֹ שֶׁמִּתְחַזֵּק צַד הַחַיִּים כְּשֶׁבָנִי אָדָם הֵם טוֹבִים וְלוֹכּוּ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, אֵף כִּף הַמְקַטְרֵג הַזֶּה מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר כְּשֶׁהִרְשָׁעִים מְצִיטִים לוֹ, וְהוּא שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם. הִרְחַמְן יִצְיַלְנוּ. וְאֲשֶׁרֵי אוֹתָם שְׁזוּכִים לְנִצְחוֹ וְלִהְיוֹתָם לְזִכְרוֹת בְּשִׁבִּילוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וּמִתְחַזֵּק אָדָם בְּמִלְּךָ הַקְּדוֹשׁ תְּמִיד. עַל זֶה וְדַאי נֶאֱמַר, (תהלים פד) אֲשֶׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ כִּף מְסֻלוֹת בְּלִבָּם. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזִיָּא הֵיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. פָּגַשׁ בְּהֵם רַבִּי אֶלְעָזָר. עַד שֶׁרָאוּ אוֹתוֹ, יָרְדוּ כֻלָּם מִן הַחֲמוּרִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי פְּנֵי הַשְּׂכִינָה רְאִיתִי, שֶׁהָרִי כְּשֶׁרֹאָה אָדָם צְדִיקִים אוֹ זַכָּאִים שֶׁבְּדוֹר וּפּוֹגֵשׁ בְּהֵם, וְדַאי הֵם פְּנֵי הַשְּׂכִינָה. וְלָמָּה נִקְרְאוּ פְּנֵי הַשְּׂכִינָה? מִשּׁוּם שֶׁשְּׂכִינָה מְסַתְּרַת בְּתוֹכָם, הִיא בְּסֵתֵר, וְהֵם בְּגִלּוּי. מִשּׁוּם שֶׁהֵם קְרוֹבִים שֶׁל הַשְּׂכִינָה, הֵם נִקְרְאִים פְּנֵים שְׁלָה. וּמִי הֵם? אוֹתָם שֶׁהִיא הַתְּתַקְנָה עִמָּם לְהִרְאוֹת אֶצֶל הַמַּלְאָךְ הַעֲלִיּוֹן. וְהוּאִיל וְאַתָּם כָּאֵן,

תוֹעֵלְתָא דְהָאֵי מְקַטְרָגָא. כִּד חֲזִיבִיא צִיטִין לִיה (דף קס"ג ע"ב) מָאֵי אִיהִי. אֵלָּא, אֵף עַל גַּב דְּלִית לִיה תוֹעֵלְתָא, פְּקוּדָא דְמֵאִרְיָה אִיהוּ עֶבֶיד. וְתוּ, דְהָא אִתְתַּקַּף בְּגִין הָאֵי, הוּאִיל וְאִיהוּ רַע, אִתְתַּקַּף כִּד עֶבֶיד בִּישׁ. חֲזִיבִיא לָא אִתְתַּקַּף עַד דְקָטִיל בַּר נֶשׁ, כִּיּוֹן דְקָטִיל בְּנֵי נְשָׂא, כִּדִּין אִתְתַּקַּף וְאַתְגַּבֵּר בְּחִילִיה, וְאִית לִיה נִיחָא. כִּף הוּא מְקַטְרָגָא, דְאַתְקֵרִי מִלְּאַף הַמּוֹת, לָא אִתְגַּבֵּר בְּחִילִיה, עַד דְאַסְטִי לְבַנֵּי נְשָׂא, וּמְקַטְרֵג לוֹן, וְקָטִיל לוֹן, כִּדִּין אִית לִיה נִיחָא, וְאַתְתַּקַּף וְאַתְגַּבֵּר בְּחִילִיה.

בְּמָה דְאַתְתַּקַּף סְטָרָא דְחַיִּים, כִּד בְּנֵי נְשָׂא טְבִין, וְיִהְיוּ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל. אוֹף הָכִי, הָאֵי מְקַטְרָגָא אִתְתַּקַּף וְאַתְגַּבֵּר, כִּד חֲזִיבִיא צִיטִין לִיה, וְשִׁלִּיט עֲלֵיהוּ. רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן. וְזַכָּאִין אֵינוֹן דְזַכָּאֵן לְנִצְחָא לִיה, וְלֹאֲכַפֵּיא לִיה, לְמִזְפֵי בְּגִינִיה לְעִלְמָא דְאַתִּי, וְאַתְתַּקַּף בַּר נֶשׁ בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא תְּדִיר, עַל דָּא וְדַאי אִתְמַר, (תהלים פד) אֲשֶׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ כִּף מְסֻלוֹת בְּלִבָּם, זַכָּאִין אֵינוֹן בְּהָאֵי עִלְמָא וּבְעִלְמָא דְאַתִּי.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזִיָּא, הוּוּ אֶזְלִי בְּאַרְחָא, פָּגַע בְּהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד דְחָמוּ לִיה, נַחְתּוּ מִן חֲמָרֵי כְּלָהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי אֲנִפִי שְׂכִינְתָא חֲמִינָא, דְהָא כִד חֲמִי בַר נֶשׁ צְדִיקִיא, אוֹ זַכָּאִין דִּי בְּדָרָא, וְאַעֲרַע בְּהוּ, וְדַאי אֵינוֹן אֲנִפִי שְׂכִינְתָא. וְאַמָּאֵי אֶקְרוּן אֲנִפִי שְׂכִינְתָא. בְּגִין דְשְׂכִינְתָא אִסְתַּתְרַת בְּגוּוִיָּהוּ, אִיהִי בְּסִתִּימוּ, וְאֵינוֹן בְּאַתְגַּלְיָא. בְּגִין דְשְׂכִינְתָא אֵינוֹן דְקָרִיבִין לָהּ, אֶקְרוּן פְּנִים דִּילָהּ. וּמֵאַן אֵינוֹן. אֵינוֹן דְאִיהִי אִתְתַּקְנַת בְּהַדְרִיָּהוּ, לְאַתְחַזָּא לְגַבִּי מִלְכָּא עֲלָאָה. וְהוּאִיל וְאַתּוֹן הָכָּא, וְדַאי

בְּהַדְרִיָּהוּ, לְאַתְחַזָּא לְגַבִּי מִלְכָּא עֲלָאָה. וְהוּאִיל וְאַתּוֹן הָכָּא, וְדַאי

וְדַאי שְׁשִׁכְנֵהּ הַתְּתַקְנָה עֲלֵיכֶם
וְאַתֶּם פְּנִיָּה. (ופגש בהם ודאי רואה פני
השכינה, משום שהשכינה מסתתרת בתוככם,
היא בסתר והם בגלוי, והיא נתקנת עמם להראות
לפני המלך. והואיל ואתם כאן שלשה, ודאי
שהשכינה נתקנה עליכם ושורה בתוכם).

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית לג) קַח נָא אֶת
בְּרַכְתִּי אֲשֶׁר הִבַּאת לָךְ וְגו'.
כְּשֶׁרָאָה יַעֲקֹב אֶת סַמְאֵל מְקַטְרֵג
בְּאוֹתוֹ לִילָה, רָאָה אוֹתוֹ בְּדְמוֹת
עֶשׂוֹ, וְלֹא הִפִּיר בּוֹ עַד שֶׁעָלָה
הַבִּקְרָה. כִּינּוּן שֶׁעָלָה הַבִּקְרָה וְהַשְּׂגִיחַ
בוֹ, רָאָה אוֹתוֹ בְּפָנִים נִסְתָּרִים
וְגִלּוּיִים. הַתְּבוּנָה בְּאוֹתָהּ דְמוֹת
שֶׁהִיָּתָה כְּדְמוֹת עֶשׂוֹ, מִיַּד הַשְּׂגִיחַ
וְיָדַע שֶׁהִיא מְמַנָּה שֶׁל עֶשׂוֹ
וְהַחֲזִיק בוֹ. מַה כְּתוּב? (שם לה)
וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשַּׁחַר.
וְהַחֲבָרִים הַעִירוּ, שֶׁבִשְׂבִּיל
שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לִזְמַר וּלְשַׁבַּח אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה כִּי עָלָה
הַשַּׁחַר.

וְכַאן יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, שְׂוֹדַאי
שֶׁלְטוֹנוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בְּלִילָה בְּתוֹךְ
הַחֲשֶׁכָה, וְסוּד זֶה - מִפְּחַד
בְּלִילוֹת, זֶה פְּחַד הַגִּיהֶנֶם. וְמַה
שֶׁאָמַר בְּלִילוֹת, רְצָה לִזְמַר הוּא
וּנְקַבְתּוּ. וּבִשְׂבִּיל כֶּף לֹא שׁוֹלֵט
אֶלָּא בְּלִילָה.

וְזֶה שֶׁאָמַר וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה
הַשַּׁחַר. מַה זֶה כִּי עָלָה הַשַּׁחַר?
מִשׁוֹם שֶׁכְּשֶׁמִּגִּיעַ הַבִּקְרָה וְעוֹבֵר
שֶׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הַחֲשֶׁךְ שֶׁל הַלֵּילָה,
אֵז נִכְנָס הוּא וְאוֹכְלוֹסִיו בְּנֻקַּב
תְּהוֹם רַבָּה שֶׁלְצַד צְפוֹן, עַד
שֶׁנִּכְנָס הַלֵּילָה, וְנִשְׁאָרִים
הַכְּלָבִים, וְשׁוֹלְטִים וּמְשׁוֹטְטִים
בְּלִילָה (בְּעוֹלָם) עַד שֶׁבָּא הַבִּקְרָה.
וְלָכֵן הִזְיָה דוֹחֵק לִזְמַר, שְׁלַחְנִי כִּי
עָלָה הַשַּׁחַר, שֶׁהָרִי לֹא שׁוֹלֵט
בַּיּוֹם.

כְּמוֹ זֶה גְלוּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא
בְּלִילָה וְנִקְרָאת לֵילָה. מִלֶּךְ עוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת רָשָׁע שׁוֹלֵט עַל

שְׁשִׁכְנֵתָּ אֶתְתַּקְנַת עֲלֵיכֶם, וְאַתּוֹן פְּנִים דִּילָה.
(ס"א) וְאַעֲרַע בְּהוּ וְדַאי חֲמֵי אֲנִפֵי שְׁשִׁכְנֵתָּא כְּגִין דְּשְׁשִׁכְנֵתָּא אֶסְתַּתֵּר כְּגִוּוּיָהּ
אִיהִי כְּסִתִּימוּ וְאִינּוֹן בְּאַתְגְּלִיָּיא וְאִיהִי אֶתְתַּקְנַת בְּהַרְיָהּ לְאַתְחֻזָּא חֲמֵי
מִלְכָּא וְהוּאִיל וְאַתּוֹן הִכָּא תִלְתָּא וְדַאי שְׁשִׁכְנֵתָּא אֶתְתַּקְנַת עֲלֵיכֶם וְשְׂרִיָּיא
כְּגִוּוּיָּיכוּ).

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית לג) קַח נָא אֶת
בְּרַכְתִּי אֲשֶׁר הִבַּאת לָךְ וְגו', כְּדָ
חֲמָא יַעֲקֹב לְסַמְאֵל,
מְקַטְרֵגָא בְּהוּא לִילָיָא, חֲמָא לִיה
בְּהוּא דִּיוֹקְנָא דְעֶשׂוֹ, וְלֹא אֶשְׁתַּמּוּדַע
בֵּיה עַד דְּסָלִיק צְפָרָא. כִּינּוּן דְּסָלִיק
צְפָרָא, לִיה בְּאַנְפִּין סְתִימִין וְאַתְגְּלִיָּין.
אֶסְתַּפֵּל בְּהוּא דִּיוֹקְנָא, דְּהוּה כְּדִיוֹקְנָא
דְעֶשׂוֹ, מִיַּד אֶשְׂגַּח וְיָדַע דְּהוּה
מְמַנָּא דְעֶשׂוֹ. אֶתְקִיף בֵּיה מַה
כְּתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי
כִּי עָלָה הַשַּׁחַר. וְחֲבָרִיָּיא אֶתְעֶרוּ,
דְּכְגִין דְּמִטָּא זְמַנִּיה לְזַמְרָא
וּלְשַׁבַּחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
וְעַל דָּא כִּי עָלָה הַשַּׁחַר.

וְהָכָא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, דְּוִדַאי
שֶׁלְטוֹנוֹתָא דִּילָיה לָאו אִיהוּ
אֶלָּא בְּלִילָיָא, גּוּ חֲשׁוּכָא,
וְרָזָא דָּא (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מִפְּחַד
בְּלִילוֹת דָּא פְּחַדָּא דְגִיהֶנֶם.
וְמַה דְּאָמַר בְּלִילוֹת, רְצוֹנוֹ לִזְמַר
אִיהוּ וְנוֹקְבֵיהּ. וּבְגִינֵי כֶּף לֹא
שְׁלִיט אֶלָּא בְּלִילָיָא.

וְדַאי דְּאָמַר וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה
הַשַּׁחַר. מָאִי כִּי עָלָה הַשַּׁחַר.
בְּגִין דְּכַד אֶתִּי צְפָרָא, וְאַתְעֵבֵר
שֶׁלְטוֹנוֹ דְּחֲשׁוּכָא דְלִילָיָא, פְּדִין
עָאֵל אִיהוּ וְאוֹכְלוֹסִיהּ בְּנוֹקְבָא
דְּתְהוּמָא רַבָּא, דְּלִסְטֵר צְפוֹן,
עַד דְּעָאֵל לִילָיָא, וְאַשְׁתֵּרוּ פְּלָבִי,
וְשֶׁלְטִי וּמְשֻׁטְטִי בְּלִילָיָא, (ר"א
בְּעוֹלָמָא) עַד דְּאֶתִּי צְפָרָא. וְעַל
דָּא הוּה דְּחִיק לִזְמַר, שְׁלַחְנִי
כִּי עָלָה הַשַּׁחַר, דְּהָא לֹא שְׁלִיט
בִּימָמָא.

כְּמוֹ זֶה גְלוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ
בְּלִילָיָא, וְאַקְרִי לֵילָה. מִלְכָּא
עֲבוּדַת כּוֹכָבִים

יִשְׂרָאֵל, עַד שְׂכַבְתָּ הַבֶּקֶר וַיֵּאָדָר
לָהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיַּעֲבֹר
שְׁלוֹטוֹנָם, וְעַל זֶה כִּי עָלָה הַשַּׁחַר,
דְּחֹק הָיָה בִּידוֹ וַתִּשֶׁשׁ כַּחוֹ, שֶׁהָרִי
עָבַר הַלֵּילָה. וְעַל זֶה יַעֲקֹב הַחֲזִיק
בּוֹ וַרְאָה דְיוֹקְנּוֹ כְּדְיוֹקְנּוֹ שֶׁל עֶשׂוֹ,
אֲבָל לֹא כָּל כֶּף בְּגִלּוּי, וְאִזּוֹ הוֹדָה
לוֹ עַל הַבְּרִכוֹת.

מה פתוב אחרי זה? (שם ל) כי על
כן ראיתי פניך פראת פני אלהים
והרצני. שראה באותם הפנים של
עשו פדמות שנראה לו סמאל
ממש, שהרי בכל מקום שאדם
נקשר, כך נראים פניו. ואתם
קדושים עליונים, שכינה עמכם,
ופניכם כאותם הפנים שלה,
אשריכם! אמר, אם בדרך זה
הייתי הולך עמכם, הייתי יושב
עמכם. כעת שאתם לדרךכם ואני
לדרכי, אפרד מכם בדברי תורה.
פתח ואמר, (תהלים קכז) שיר
המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה
בית שוא עמלו בוניו בו אם ה'
לא ישמר עיר שוא שקד שומר.
וכי שלמה אמר התשבחת זהו
כשבנה את בית המקדש? לא כך,
שהרי דוד המלך אמר לו בשביל
שלמה בנו, כשבא נתן אצלו
ואמר לו על שלמה שהוא יבנה
את בית המקדש. ואחר כך דוד
המלך הראה לשלמה בנו את
דיוקן בית המקדש. פיון שראה
דוד את דיוקן בית המקדש וכל
תקוניו, אמר שירה על שלמה
בנו, ואמר אם ה' לא יבנה בית
וגו'.

דבר אחר שיר המעלות לשלמה
- למלך שהשלום שלו. ושירה זו
היא שירה ותשבחת על כל שאר
השירה, ושירה זו עולה על כלן.
אם ה' לא יבנה בית - שראה דוד
המלך את כל אותם שבעת
העמודים שהבית הזה עומד
עליהם שעומדים שורות שורות

ומזלות חייבא שלטא עלייהו דישראל, עד
דייתי צפרא וננהיר לון קדשא ברין הוא,
ויתעבר שלטניהון, ועל דא כי עלה השחר,
דחיק הוה בידיה, ותשש חיליה, דהא אתעבר
ליליא ועל דא אתתקף יעקב ביה, וחקא
דיוקניה כדיוקנא דעשו, אבל לא באתגליא
כל כף. וכדין אודי ליה על ברפאן.

מה פתיב לבתר, (בראשית לג) כי על כן ראיתי פניך
פראות פני אלהים ותרצני. דחקא באינון
אנפין דעשו כדיוקנא דאתחזי ליה סמאל
ממש, דהא בכל אתר דבר נש אתקשר, הכי
אתחזי באנפוי. ואתון קדישי עליונין שכינתא
בהדיכו, ואנפין דלכון פאינון אנפין דילה,
זפאין אתון. אמר אי ארחא חדא הוינא אזלי
בהדיכו, הוינא נתבי עמכון, השתא דאתון
לארחיכו, ואנא לארחי, אתפרש מנייכו
במילי (דף קס"ד ע"א) דאורייתא.

פתח ואמר (תהלים קכז) שיר המעלות לשלמה אם
יי' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אם
יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. וכי שלמה
אמר תושבחתא דא כד בנה בי מקדשא. לאו
הכי, דהא דוד מלפא אמר ליה בגין שלמה
מלפא בריה, כד אתא נתן לגביה, ואמר ליה
על שלמה דאיהו יבני בי מקדשא. ולבתר דוד
מלפא אחזי לשלמה בריה דיוקנא דבי
מקדשא. פיון דחקא דוד דיוקנא דבי
מקדשא, וכל תקוניו, אמר שירתא על שלמה
בריה, ואמר אם יי' לא יבנה בית וגו'.

דבר אחר שיר המעלות לשלמה, למלפא
דשלמא דיליה. והאי שירתא איהו
שירתא ותושבחתא על כל שאר שירתא,
ושירתא הדא סלקא על פלהו. אם יי' לא יבנה
בית, דחקא דוד מלפא, כל אינון עמודין

לכנות את הבית הזה. מעל כלם עומד בעל הבית שהולך על גביהם, ונותן להם כח ותקף לכל אחד ואחד כראוי.

ועד זה אמר דוד, אם המלך הזה שכל השלום שלו, שהוא בעל הבית, לא בונה את הבית הזה - שוא עמלו בוניו בו, אותם עמודים שעומדים לכנות על הבית הזה. אם ה' לא ישמר עיר - זה המלך שכל השלום שלו. שוא שקד שומר - זהו עמוד אחד שהעולם התפקן עליו, ומיהו? צדיק, שהרי הוא שומר את אותה העיר.

המושכן שעשה משה, תמיד היה יהושע עומד ושומר אותו, שהרי אין שמירתו - רק בזה שנקרא נער, שכתוב (שמות לג) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. אחר כך משפן זה לא היה שמור אלא בשביל נער אחר, שכתוב (שמואל א ג) והנער שמואל משרת. (והיה מסדר שם) משום שאין שמירת המשפן אלא בנער. (אבל בית המקדש אינו כן, שאין שמירתו אלא בקדוש ברוך הוא, שכתוב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר) ומיהו השומר הזה? אותו השומר המשפן שנקרא כף: נער מטטרון.

אבל אתם קדושים עליונים, אין שמירתכם כמו שמירת המשפן, אלא שמירתכם כשמירת בית המקדש, הקדוש ברוך הוא לבדו, שכתוב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. שהרי בכל זמן שצדיקים הולכים בדרך, הקדוש ברוך הוא שומר אותם תמיד, שכתוב ה' ישמר צאתך ובוואף. הלכו אחריו, ולוו אותו שלשה מילים, וחרו לדרבם. קראו עליו, (תהלים צא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על פפים

שבועה, דהאי בית קאים עלייהו, דאינון קיימי שורין שורין, למבני האי בית. לעילא מפלהו קיימא מאריה דביתא דאזיל על גבייהו, ויהיב לון חילא ותוקפא, לכל חד וחד פדקא יאות. ועד דא אמר דוד, אי האי מלפא דשלמא כלא דיליה, דאיהו מאריה דביתא, לא בני להאי ביתא, שוא עמלו בוניו בו, אינון (פ) עמודים קיימין דקיימין למבני על האי ביתא. אם יי' לא ישמר עיר, דא מלפא דשלמא כלא דיליה. שוא שקד שומר, דא איהו חד קיימא דעלמא אתתקן עליה, ומנו. צדיק, דהא איהו נטיר לה להאי עיר.

משכנא דעבד משה, יהושע הוה קאים תדיר ונטיר ליה, דהא לית נטירו דיליה פר ביה דאקרי נער, דכתיב, (שמות לג) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. לבתר האי משכנא לא הוה נטיר, אלא בגין נער אחרא, דכתיב, (שמואל א ג) והנער שמואל משרת, (והנה מסדר תמו) בגין דלית נטירו דמשכנא, אלא בנער. (אבל כי מקדשא לאו הכי ולא נטירו דיליה אלא בקודשא ברוך הוא דכתיב אם יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר) ומאן איהו שומר דא. ההוא דנטיר משכנא דאקרי הכי נער מטטרון.

אבל אתון קדישי עליונים, לאו נטירו דלכון בנטירו דמשכנא, אלא נטירו דלכון בנטירו דבי מקדשא, קדשא בריך הוא בלחודוי, דכתיב אם יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, דהא בכל זמנא דצדיקיא אזלי בארשא, קדשא בריך הוא נטיר לון תדיר, דכתיב, (תהלים קכא) יי' ישמר צאתך ובוואף.

אזלו אבתריה, ואזופוהו תלת מלין, ואהדרו לארחייהו קרו עליה, (תהלים צא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על פפים

יִשְׁאוּנֶה וְגו' (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ
וְאִמָּךָ וְתִגְלַל יוֹלְדֹתֶיךָ.

וְאֵת הַמְשָׁפֵן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעַת
וְגו' רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (שם יד) בָּרַב
עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ וּבִכְאֶפֶס לֹאִם
מְחַתֶּת רְזוּן. בָּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ
- אֵלֶּה הֵם יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתוּב בָּהֶם
(דברים י) כִּי עִם קְדוּשׁ אֶתָּה לַה'
אֱלֹהֶיךָ. וְהֵם עִם שְׁעוּלִים לְכַמָּה
אֲלָפִים וּלְכַמָּה רַבּוּת, וּכְשֶׁהֵם
רַבִּים בְּחֻשְׁבוֹנָם, זֶהוּ כְבוֹדוֹ שֶׁל
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהָרִי עֲלִיּוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים מְשַׁבְּחִים אֶת שְׁמוֹ שֶׁל
הַמְּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן וּמְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ
בְּשִׁבְלֵי הָעַם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה. זֶהוּ
שְׁכַתוּב (שם ד) רַק עִם חֲכָם וְנִבּוֹן
הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה.

וְאִם תֹּאמְרוּ, הָרִי כְתוּב (שם י) כִּי
אַתֶּם הַמַּעֲט מִכָּל הָעַמִּים - אֲלֵא,
מִכָּל הָעַמִּים וְדָאִי, אֲבָל מֵעַם אֶחָד
הֵם יוֹתֵר רַבִּים. שֶׁהָרִי אֵין עִם כָּל
הָעוֹלָם גָּדוֹל וְרַב כִּי־יִשְׂרָאֵל. וְאִם
תֹּאמְרוּ, הָרִי בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל וְהָרִי בְּנֵי
אֲדוּם הָרִי כְּמָה הֵם - וְדָאִי כֶּף
רַבִּים הֵם, אֲבָל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים,
כָּלֵם מְעַרְבִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, בְּנִים
יֵשׁ לָעַם זֶה בְּעַם זֶה, וּלְאֵלֶּה בְּנִים
בְּעַם אֶחָד וּלְאֵלֶּה בְּאֶחָד. וּמִשּׁוּם
כֶּף אֵין עִם כָּל הָעוֹלָם גָּדוֹל וְרַב
כִּי־יִשְׂרָאֵל, עִם נִבְחָר וַיְחִידֵי, אֵלֶּה
בְּאֵלֶּה בְּלֵי עַרְבוּבֵיָה אַחֲרַת כָּלֵל,
שְׁכַתוּב כִּי עִם קְדוּשׁ אֶתָּה לַה'
אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר ה', וְעַל זֶה בָּרַב
עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ, הַדּוֹר הוּא לְמֶלֶךְ
הַעֲלִיּוֹן בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

עוֹד, בְּזִמְנֵן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּאֵ לְבֵית הַכְּנֶסֶת (שְׁהוּא מְקֻדָּשׁ מֵעַט)
וְכָל הָעַם הוֹלְכִים כְּאֶחָד
וּמְתַפְּלִים וּמוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים אֶת
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲזַי הוּא הַדּוֹר
שֶׁל מְלֶךְ, שְׁמֶלֶךְ סֵתָם זֶה מְלֶךְ
הַקְּדוּשׁ (הַמְשִׁיחַ), שֶׁהַתַּתְּקֵן בִּיפִי
וְתַקּוּן לַעֲלוֹת לְמַעְלָה.

יִשְׁאוּנֶה וְגו' (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמָּךָ וְתִגְלַל
יוֹלְדֹתֶיךָ.

וְאֵת הַמְשָׁפֵן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעַת וְגו' (שמות כו)
רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (משלי יד) בָּרַב עִם הַדֶּרֶת
מְלֶךְ וּבִכְאֶפֶס לֹאִם מְחַתֶּת רְזוּן. בָּרַב עִם הַדֶּרֶת
מְלֶךְ, אֵלֵין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב בְּהוּ (דברים י)
כִּי עִם קְדוּשׁ אֶתָּה לַיְי' אֱלֹהֶיךָ. וְאֵינוֹן עֲמָא
דְּסִלְקִין לְכַמָּה אֲלָפִין, וּלְכַמָּה רַבּוּן, וְכַד
אֵינוֹן סְגִיאִין בְּחוּשְׁבֵיָהוֹן, יְקָרָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ. דְּהָא עֲלָאִין וְתַתָּאִין מְשַׁבְּחֵן
שְׁמִיָה דְּמִלְּפָא עֲלָאָה, וּמְשַׁבְּחֵן לִיָּה בְּגִין עֲמָא
קְדִישָׁא דָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברים ד) רַק עִם
חֲכָם וְנִבּוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (דברים י) כִּי אַתֶּם הַמַּעֲט
מִכָּל הָעַמִּים, אֲלֵא, מִכָּל הָעַמִּים וְדָאִי,
אֲבָל מֵעַמָּא חַד יִתִּיר סְגִיאִין אֵינוֹן. דְּהָא לִית
עֲמָא כָּל עֲלָמָא רַב וְסְגִי כִי־יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא
הָא בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל, וְהָא בְּנֵי אֲדוּם, הָא כְּמָה
אֵינוֹן. וְדָאִי הָכִי סְגִיאִין אֵינוֹן, אֲבָל כָּל שְׂאֵר
עַמִּין כִּלְהוּ מְתַעַרְבֵי אֵלֵין בְּאֵלֵין, בְּנִין אִית
לָעַם דָּא, בְּעַם דָּא, וּלְאֵלֵין בְּנִין בְּעַם אַחֲרָא,
וְאֵלֵין בְּאַחֲרָא. וּבְגִין כֶּף לִית עֲמָא כָּל עֲלָמָא,
רַב סְגִי כִי־יִשְׂרָאֵל, עֲמָא בְּרִירָא וַיְחִידָאָה, אֵלֵין
בְּאֵלֵין, בְּלֵא עַרְבוּבֵיָה אַחֲרָא כָּלֵל, דְּכַתִּיב כִּי
עִם קְדוּשׁ אֶתָּה לַיְי' אֱלֹהֶיךָ, וּבְךָ בָּחַר יְי', וְעַל
דָּא בָּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ, הַדּוֹרָא אִיהוּ דְּמִלְּפָא
עֲלָאָה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הוּוּ בְּזִמְנָא (דף קס"ד ע"ב) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתִי
לְבִי כְּנִישְׁתָּא, (דְּאִיהוּ מְקֻדָּשׁ מֵעַט) וְכָל עֲמָא אַתִּינִין
כְּחַדָּא, וּמְצַלָּאן, וְאוֹדֵן, וּמְשַׁבְּחֵן לִיָּה
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין הַדּוֹרָא דְּמֶלֶךְ אִיהוּ,
דְּמֶלֶךְ סֵתָם דָּא מִלְּפָא קְדִישָׁא. (ר"א מְשִׁיחָא)
דְּאַתְתַּקֵּן בְּשִׁפְרֵי וּבְתַקּוּנָא לְסִלְקָא לְעִילָא.

ובאפס לאם מחפת רזון - וכשהוא מקדים לבית הנכנסת והעם לא באים להתפלל ולשבח את הקדוש ברוך הוא, אז כל אותו שלטון שלמעלה וכל אותם ממנים ומחנות עליונים, כלם נשברים (מעברים) מאותו עלוי שמתקנים בתקוני אותו המלך. מה הטעם? משום שבאותה שעה שישראל למטה מסדרים תפלותיהם ובקשותיהם ומשבחים את המלך העליון, כל אותם מחנות עליונים מסדרים שבחים ומתקנים באותו תקון קדוש, משום שכל המחנות העליונים כלם חברים עם ישראל למטה לשבח את הקדוש ברוך הוא כאחד, להיות עליתו של הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה כאחד.

ובשהם מזדמנים להיות חברים עם ישראל, וישראל למטה לא באים לסדר תפלתם ובקשתם ולשבח את אדונם - כל המחנות הקדושים של השלטון העליון נשברים (מעברים) מתקוניהם, שהרי לא עולים בעליה ולא יכולים לשבח את רבונו כראוי. משום ששבחי הקדוש ברוך הוא צריכים להיות כאחד מעלה ומטה, עליונים ותחתונים בשעה אחת, ועל זה מחפת רזון ולא מחפת מלך.

ואפילו שלא התרכבו בבית הנכנסת אלא עשרה, באותם העשרה מזדמנים המחנות העליונים להיות עמקם חברים. מה הטעם? משום שכל תקוני אותו המלך הם בעשרה, ולכן די בעשרה, אם אינם יותר.

ובא ראה, במשכן מה פתוב? ואת המשכן תעשה עשר יריעות. עשר, משום שתקון המשכן (השכינה) הוא בעשרה להיות כראוי. עשר, מה

ובאפס לאם מחפת רזון, וכד איהו אקדים לבי כנישתא, ועמא לא אתיין לצלאה ולשבחא ליה לקודשא בריה הוא, פדין כל ההוא שלטנותא דלעילא, וכל אינון ממנן ומשריין עלאין, כלהו אתברו (ס"א אתעברו) מההוא עלויא דמתקני בתקוני ההוא מלך. מאי טעמא. בגין דבההיא שעתא, דישראל לתתא קא מסדרי צלותהון ובעותהון, ומשבחן למלכא עלאה. כל אינון משריין עלאין, מסדרין שבחין, ומתתקנן בההוא תקונא קדישא, בגין דמשריין עלאין כלהו חברין אינון בישראל לתתא, לשבחא לקודשא בריה הוא כחדא, למהוי סלוקא דקודשא בריה הוא עילא ותתא כחדא.

וכד אינון מזדמנן למהוי חברים בהו בישראל, וישראל לתתא לא אתיין לסדרא צלותהון ובעותהון ולשבחא למאריהון, כלהו משריין קדישין, שלטנותא עלאה אתברו (אתעברו) מתקונייהון, דהא לא סלקין בסלוקא, ולא יכלין לשבחא למאריהון כדקא יאות. בגין דשבחי דקודשא בריה הוא, אצטריף למהוי כחדא עילא ותתא, עלאין ותתאין בשעתא חדא, ועל דא מחפת רזון ולא מחפת מלך.

ואפילו דלא אסגיאו בבי כנישתא, אלא עשרה, באינון עשרה מזדמנן משריין עלאין, למהוי עמהון חברים. מאי טעמא בגין דכל תקוני דההוא מלך, אינון בעשרה, ועל דא די בעשרה, אי לאו אינון יתיר.

ותא חזי במשכן מה כתיב, (שמות כו) ואת המשכן תעשה עשר יריעות, עשר: בגין דתקונא דמשכנא, (נ"א דשכינתא) בעשרה איהו,

הטעם עֶשֶׂר וְלֹא עֶשְׂרֵה? אֵלֶּא עֶשֶׂר בְּכֹל מְקוֹם הוּא בְּלִי שְׂכִינְהָ, שְׂאִינְהָ בְּחֻשְׁבוֹן, כְּגוֹן זֶה (מלכים א-ז) עֲמַד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר. הַשְׂכִּינְהָ אֵינְהָ בְּחֻשְׁבוֹן, שְׁהִרִי הִיא עוֹמֶדֶת לְמַעַלָּה, שְׂפָתוֹב (שם) וְהִים עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה. וּבְמִקְוֹמוֹת הַלְלוּ שֶׁל רְמִזִּים לְסוּד שְׁלֹמְעֵלָה שְׁחֹסֵר מֵהֶם (ה), הִרִי שְׂכִינְהָ יִתְרָה עַל אוֹתוֹ חֻשְׁבוֹן, שְׂאִינְהָ בְּחֻשְׁבוֹן. לְצַד הָאֲחֵר נוֹתְנִים חֻשְׁבוֹן יוֹתֵר. וְהִיא בְּמִנְיָן בְּגִרְעוֹת, (לֹא תֹאמֵר חֻשְׁבוֹן יוֹתֵר, אֵלֶּא תוֹסֶפֶת אוֹת, וְהַחֻשְׁבוֹן בְּגִרְעוֹת) כְּמוֹ עֲשֵׁתִי, וְהִרִי פְרִשׁוּהָ. וּבְכֹל מְקוֹם שְׁנוֹסְפוֹת אוֹתִיּוֹת כְּגוֹן זֶה, זֶה לְגִרְעוֹת. כְּמוֹ הָאֲמִינוֹן אַחִיד, שְׁמִסְפִּיק אֲמִינוֹן. וּבְצַד הַקְּדוּשָׁה גוֹרֵעַ אוֹת, וְהִיא תוֹסֶפֶת.

רַבִּי חֲזִיא פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קד) עֵטָה אוֹר כְּשִׁלְמָה נוֹטָה שְׁמַיִם כְּפִרְיָעָה. פְּסוּקָה זֶה פְּרִשׁוּהוּ, שְׁכֻשְׁבָרָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָעוֹלָם, הַתְּעַטֵּף בְּאוֹתוֹ אוֹר קְדָמוֹן וּבְרָא בּוֹ שְׁמַיִם.

וּבֹא רָאָה, אוֹר וְחֻשְׁף (לֹא) הָיוּ כְּאֶחָד. אוֹר מְצַד הַיָּמִין, וְחֻשְׁף מְצַד הַשְּׂמָאל. מֵה עֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? שְׁתַּפֵּם כְּאֶחָד וּבְרָא מֵהֶם שְׁמַיִם. מֵה זֶה שְׁמַיִם? אֵשׁ וּמַיִם שְׁתַּפֵּם כְּאֶחָד וְעֲשֵׂה שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם. וּכְשֶׁנִּתְקַנוּ כְּאֶחָד וּמִתַּח אוֹתָם, מִתַּח אוֹתָם פְּרִיָעָה וְעֲשֵׂה מֵהֶם אוֹת ו', וְזוֹ נִקְרָאת יְרִיעָה. יְרִיעוֹת, שְׁהִרִי מֵאוֹת זֶה הַתְּפִשֵׁט אוֹר וְנַעֲשׂוּ יְרִיעוֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֵׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת. וְשִׁבְעָה רְקִיעִים הֵם מְתוּחִים, גְּנוּזִים בְּגִיזָה עֲלִיוֹנָה, כְּמוֹ שְׂבָאוֹהָ, וְרְקִיעַ אֶחָד שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם. וְלֹאוֹתוֹ רְקִיעַ אֵין גּוֹן וְאֵין

לְמַהוּי כְּדָקָא יֹאוֹת. עֶשֶׂר, מְאִי טַעְמָא עֶשֶׂר, וְלֹא עֶשְׂרֵה. אֵלֶּא עֶשֶׂר, בְּכֹל אֲתֵר אִיהוּ בְּלֹא שְׂכִינְתָא, דְּלֹאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבָנָא כְּגוֹוֵנָא דָא (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר, שְׂכִינְתָא לָאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבָנָא, דְּהֵא אִיהִי קְיִימָא לְעִילָא, דְּכִתִּיב, (מלכים א ז) וְהִים עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה. וּבִאֲלִין הוֹכַתִּי דְרַמִּיזִי לְרִזָא דְלְעִילָא דְחֹסֵר מְנַהוֹן, (ס"א ה) הָא שְׂכִינְתָא יִתִּיר עַל הָהוּא חֻשְׁבָנָא, דְּלֹאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבָנָא.

לְסַטְרָא אַחְרָא, יְהִיבִי חֻשְׁבָנָא יִתִּיר, וְאִיהִי בְּמִנְיָנָא בְּגִרְעוֹ, (ר"א לֹא תִימָא חֻשְׁבָנָא יִתִּיר אֵלֶּא תוֹסֶפֶת אֵת וְחוּשְׁבָנָא בְּגִרְעוֹ) כְּגוֹן עֲשֵׁתִי, וְהֵא אוּקְמוּהָ. וּבְכֹל אֲתֵר דְאֲתוּוֹן אֲתוּסְפֵן, כְּגוֹוֵנָא דָא, אִיהוּ לְגִרְעוֹתָא. כְּגוֹן (שמואל ב יג) הָאֲמִינוֹן אַחִיד, דְּסִגְיָא אֲמִינוֹן. וּבְסַטְרָא דְקְדוּשָׁא, גִרֵעַ אֵת וְאִיהוּ תוֹסֶפֶת.

רַבִּי חֲזִיא פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קד) עוֹטָה אוֹר כְּשִׁלְמָה נוֹטָה שְׁמַיִם פְּרִיָעָה. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ, דְכַד בְּרָא קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא עֲלֵמָא, אֲתַעֲטֵף בְּהוּא אוֹר קְדָמָאָה, וּבְרָא בֵיהַ שְׁמַיִם.

וְהֵא חֲזִי, אוֹר וְחֻשְׁף (ר"א לֹאוּ) כְּחֶדָא הוּוּ. אוֹר מְסַטְרָא דִימִינָא, וְחֻשְׁף מְסַטְרָא דְשְׂמָאלָא. מְאִי עֲבַד קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא, שְׁתַּף לּוֹן כְּחֶדָא, וּבְרָא מְנַהוֹן שְׁמַיִם. מְאִי שְׁמַיִם. אֵשׁ וּמַיִם. שְׁתַּפֵּן כְּחֶדָא, וְעֵבִיד שְׁלֹם בֵּינֵיהוּ. וְכַד אֲתַפְּלִילוּ כְּחֶדָא, וּמִתַּח לּוֹן, פְּרִיָעָה מִתַּח לּוֹן, וְעֵבִיד מְנַהוֹן אֵת ו' וְדָא אַקְרִי יְרִיעָה. יְרִיעוֹת, דְּהֵא אֵת דָא אֲתַפְּשִׁיט מְנִיָה נְהִירוֹ, וְאֲתַעֲבִידוּ יְרִיעוֹת, הֵדָא הוּא דְכִתִּיב וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֵׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת.

וְשִׁבְעַת רְקִיעִין אֵינוֹן מְתִיחִין, גְּנִיזִין בְּגִיזוֹ עֲלָאָה, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. וְחַד

לו מקום בגלוי, ולא עומד להתבונן בו (אלא בתבונה), והרקיע הזה גנוז ומאיר לכלם, ומסיע אותם למסעיהם, כל אחד ואחד כראוי לו. אלא עומד בהשכל. מהרקיע הזה והלאה אין מי שידע וישגיח, ויש לאדם לסתם פיו ולא לדבר ולהתבונן בהשכל. מי שיסתכל חוזר לאחור, שאין מי שיכול לדעת.

עשר יריעות הן, שהם עשרה רקיעים. ומי הם יריעות המשפן שהן עשר ועמודות להודיע לחכמי הלב? מי שידע בהן, מסתכל בחכמה רבה ובסודות של העולם, ומסתכל למעלה באותו מקום, שכל אחד ואחד נדבק בו, פרט לשני אלה שעומדים בימין ובשמאל, והם גנוזים עם השכינה.

רבי יוסי אמר, תשעה רקיעים הם, ושכינה היא עשירית. שאם תאמר בשביל שכתוב עשר - הוא חוץ מהשכינה. אם כן, השכינה היא אחת עשרה שעומדת על עשר. אלא ודאי שתשע הן, והם תשעה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, והיא העשירית. כמו זה המשפן הוא עשר יריעות. אותם עשרה רקיעים סוד הסודות שלא נמסר, רק ליודעי החכמה, והכל הוא בסודות של המנוחה הקדושה, שהוא גלה סוד כל רקיע ורקיע, והם שמשים שממשים בכל אחד ואחד. שבעה רקיעים הם למעלה, ושבעה רקיעים הם למטה, כמו שלמעלה. שבעה רקיעים הם שבהם פוכבים ומזלות להנהיג העולם הזה כפי דרכו וכמו שצריך לו.

אינון לתתא, פגוונא דלעילא. שבע רקיעין אינון, דבהו ככביא ומזלי לאנהגא עלמא דא כפום ארחיה, כמה דאצטריך ליה.

רקיעא דקיימא עליהו, ויהוא רקיע לית ביה גוון, ולית ליה אתר באתגליתא ולא קיימא לאסתפלא ביה, (ס"א אלא בסוכלתנו) והאי רקיע איהו גניז, ונהיר לכלהו, ונטיל לון במטלניהו, כל חד וחד פדקא חזי ליה. אלא קיימא בסוכלתנו.

מהאי רקיע ולהלאה, לית מאן דינדע וישגח, ואית ליה לבר נש למסתם פומיה, ודלא למללא ולאסתפלא בסוכלתנו. מאן דיסתפל אהדר לאחורא, דלית מאן דיכיל למנדע.

עשר יריעות אינון, דאינון עשרה רקיעין. ומאן אינון יריעות דמשפנא דאינון עשר. וקיימן למנדע לחכמי לבא. מאן דינדע בהו, אסתכל בחכמתא סגיא, וברזין דעלמא, ואסתפל (דד קס"ה ע"א) לעילא בההוא אתר, דכל חד וחד אתדבק ביה, בר תרין אינון דקיימן בימינא ובשמאלא, ואינון גניזין בהדי שכינתא.

רבי יוסי אמר תשע רקיעין אינון, ושכינתא איהי עשיראה. דאי תימא בגין דכתיב עשר, בר משכינתא איהו. אי הכי, שכינתא חד סרי איהי דקיימא על עשר. אלא ודאי תשע אינון, ואינון תשע יומין שבין ראש השנה ליום הכפורים, ואיהי עשיראה. פגוונא דא, משפן איהו עשר יריעות.

אינון עשר רקיעין רזא דרזין דלא אתמסר בר לאינון דינדעי חכמתא, וכלא איהו ברזין דבוצינא קדישא, דאיהו גלי רזא דכל רקיעא ורקיעא, ואינון שמשין דמשמשי בכל חד וחד. שבע רקיעין אינון לעילא, שבע רקיעין אינון לתתא, פגוונא דלעילא. שבע רקיעין אינון, דבהו ככביא ומזלי לאנהגא עלמא דא כפום ארחיה, כמה דאצטריך ליה.

בְּכֹהֵן הַשְּׂבִיעִי עֲדִיף, חוץ מן השמיני שמנהיג את כלם ועומד על כלם. פתוב סלו לרכב בערבות. מי רוכב בערבות, ומי הן הערבות? אלא ערבות זה הרקיע השביעי, ולמה נקרא ערבות? על שהוא כלול מאש ומים כאחד, ומצד הדרום, ומצד הצפון, והוא מערב משני צדדים. ואם תאמר, אם כן, שתי הערבות שמתחברות בלולב, ושנינו ערבות? זהו שכתוב (תהלים סח) סלו לרכב בערבות. אם כן, מי נותן ירכים בגוף, או גוף ברכים? שהרי זה עושה פרות ונצנים, וזה לא עושה פרות ונצנים.

אלא ודאי שהכל הוא סוד של ערבות שבלולב. אותם ערבות שבלולב, אחד אש ואחד מים. בסוד הזה של כלם, והוא שביעי, הוא אש ומים כלולים כאחד בסוד אחד, ומשום שערבות הוא סוד הכלל של כל ששת האחרונים, הוא סוד המרכבה העליונה, והקדוש ברנף הוא רוצה ברכיע הזה יותר מכל הרקיעים, ותשוקתו תמיד לתקן אותו הרקיע ביפי עליון. ועל זה סלו לרכב בערבות, לאותו שרוכב בערבות, ומיהו? אותו הרקיע טמיר וגנוז שעומד על גב החיות, שהוא רוכב בערבות.

ועליו לפניו. לא כתוב מלפניו, אלא לפניו, שהרי אין מי שידע בו פלום. אבל לפניו, מי שנכנס אצל הרקיע הזה, צריך להכנס בשמחה ולא בעצב כלל, משום שהרקיע הזה גורם, ששם לא שורה עצב ורגז כלל, שהרי שם הכל בשמחה.

ועל זה, פהן גדול שעומד לפניו לא היה נכנס לבית הקדש - רק

בְּכֹהֵן שְׂבִיעָה עֲדִיף, בר תמינאה, דקא מדבר לכלהו, וקיימא על פלהו.

פתיב (תהלים סח) סלו לרוכב בערבות, מאן רוכב בערבות, ומאן אינון ערבות. אלא, ערבות דא רקיעא שביעאה, אמאי אתקרי ערבות. על דאיהו כליל מאשא ומיא כחדא, ומסטרא דדרום, ומסטרא דצפון, ואיהו מעורב מתרין סטריין.

ואי תימא, אי הכי, שתי ערבות דקא מתחברין בלולב, ותניין ערבות, הדא הוא דכתיב סלו לרוכב בערבות. אי הכי, מאן יהיב ירפין בגופא, או גופא בירפין, דהא דא עביד פריין ואיבין, ודא לא עביד פריין ואיבין.

אלא, ודאי כלא הוא רזא דערבות דבלולב, אינון ערבות דבלולב, חד אש, וחד מים. ברזא דא דכלהו, ואיהו שביעאה איהו אש ומים כליל כחדא, ברזא חדא, ובגין דערבות איהו רזא כללא דכלהו שית אתרנין, איהו רזא דרתיכא עלאה, וקודשא ברין הוא אתרעי בהאי רקיעא, יתיר מפלהו רקיעין, ותיאובתיה תדיר לאתקנא לההוא רקיעא, בשפירו עלאה. ועל דא, סלו לרכב בערבות לההוא דרכב בערבות. ומאן איהו. ההוא רקיע טמיר וגניז, דקיימא על גבי חיותא, דאיהו רכב בערבות.

ועליו לפניו. מלפניו לא כתיב, אלא לפניו, דהא לית מאן דינדע ביה פלום. אבל לפניו, מאן העייל לקמיה דהאי רקיע, אצטריך למיעל בחדוה, ולא בעציבו כלל, בגין דהאי רקיעא גרים, דתמן לא שריא עציבו ורוגזא כלל, דהא תמן פלא איהו בחדוה.

ועל דא, פהן גדול דקיימא לקמיה, לא הוה עאל לבי קדשא, בר בחדוה,

בשמחה ולהראות שמחה, שהרי המקום גורם. ועל זה כתוב (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה. שהרי צריך שלא להראות בו עצב.

ואם תאמר, אם כן, מי שהוא בצער ודחק, שלא יכול לשמח את לבו, ומתוך דחקו יש לו לבקש רחמים לפני המלך העליון. אם כן, לא יתפלל תפלה כלל, ולא יפגס בעצב כלל, שהרי לא יכול לשמח את לבו ולהפגס לפניו בשמחה. מה התקון שיש לאדם הזה?

א"ר ודאי הרי שנינו, כל השערים ננעלו ונסגרו, ושערי דמעות לא נסגרו, ואין דמעה אלא מתוך צער ועצב, וכל אותם הממנים על אותם השערים, כלם משברים חתיכות קשות ומנעולים ומכניסים אותן דמעות, ואותה תפלה נכנסת לפני המלך הקדוש.

ואי לאותו מקום יש דחק מאותו עצב ודחק של אותו אדם, כמו שנאמר (ישעיה טו) בכל צרתם לא יצור. תשובת אותו העולם העליון למקום הזה, פזר שתשובתו תמיד אל הנקבה. כשנכנס המלך לגבירה ומוציא אותה בעצב, אז כל מה שהיא רוצה, נמסר בידיה, ואותו אדם ואותה תפלה לא חוזרת ריקם, והקדוש ברוך הוא חס עליו. אשרי חלקו של אותו אדם ששופך דמעות לפני הקדוש ברוך הוא בתפלתו.

כמו זה בשבת, מי שישב בתענית בשבת, מתוך צערו מראה עצב, ובשבת שולט אותו רקיע עליון, אותו שנראה בשמחה, שהוא שמחה ומשמח

ולאחזקה חדוה, דהא אתרא גרים. ועל דא כתיב, (תהלים ק) עבדו את יי' בשמחה באו לפניו ברננה. דהא אצטריך דלא לאחזקה בה עציבו.

ואי תימא, אי הכי, האי מאן דאיהו בצערא ובדוחקא, דלא יכיל למחדי לפיה, ומגו דוחקיה אית ליה למתבע רחמין, קמי מלפא עלאה, אי הכי, לא יצלי צלותא כלל, ולא ייעול בעציבו כלל, דהא לא יכיל למחדי לפיה, ולא עלא קמיה בחדוה, מאי תקוונא אית ליה להאי בר נש.

א"ר ודאי הא תגינן, כל תרעין ננעלו ואסגירו, ותרעין דדמעין לא אסגירו, ולית דמעה אלא מגו צערא ועציבו. וכל אינון דממנן על אינון תרעין, בלהו מתברין גיזין ומנעולין, ועיילין אינון דמעין, וההיא צלותא עאלת קמי מלפא קדישא.

בדין ההוא אתר אית ליה דוחקא, מההוא עציבו ודוחקא דההוא בר נש, פמה דאת אמר (ישעיה טו) בכל צרתם לא צר. תיאובתיה דההוא עלמא עלאה, לגבי האי אתר, פדכורא דתיאובתיה תדיר לגבה דנוקבא. פד מלפא עאל לגבי מטרוניתא, אשפח לה בעציבו, בדין כל מה דאיהי בעאת, בידהא אתמסר, וההוא בר נש, וההיא צלותא, לא אהדר בריקניא, וקודשא בריך הוא חייס (דף קס"ה ע"ב) עליה. זפאה חולקיה דההוא בר נש, דאושיד דמעין קמי קדשא בריך הוא, בצלותיה.

בגוונא דא בשבת, מאן דיתב בתעניתא בשבת, מגו צעריה אחזי עציבא, ובשבת שלטא ההוא רקיעא עלאה, ההוא דאתחזי בחדוה, ואיהו חדוה וחדי לכלא. ההוא דיתב בעציבו, בגין

לכל. אותו שישב בעצב, משום שהוא שולט, מוציא את אותו האדם מאותו הענש שנגזר עליו, והרי נאמר סלו - הבו כבוד ורוממות לאותו שרוכב בערכות, שהוא שמחה ומשמח לכל, הרקיע שעל גבי החיות בי"ה שמו ודאי, שהרי באותו מקום השם הזה נכלל. ועלזו לפניו - משום שלא צריך להראות לפניו עצב, כמו שנתבאר.

רבי אלעזר אמר, פסוק זה כף צריך לומר: סלו לרכב על ערכות. מה זה בערכות? ביה שמו, ביה הוא היה צריך להיות! מה זה שמו? אלא פסוק זה על נסתר כל הנסתרים, עתיק כל העתיקים נאמר, אותו שלא התגלה ולא נודע כלל שהוא רוכב בערכות. ואם תאמר שהוא בא ורוכב בו, אם כן, אף על גב שהוא נסתר, במקום הזה עומד להתגלות.

א"ל סלו לרכב בערכות, זהו עתיק של כל העתיקים, נסתר כל הנסתרים, שלא ידוע. ובמה הוא רוכב? בערכות, בי"ה, שהוא סוד קדמון שיצא לפניו (ממנו), וזהו שמו. מאותו נסתר שלא ידוע שמו הוא י"ה. לא שהוא הוא, אלא הוא הוא, בשביל שאותה פרכת שנופרסה ויצאה מלפניו. אבל הפרכת הזו היא שמו, וזוהי מרפבתו, ולא נודע כלל.

וזהו שמו הגדול, משום שיש שמו שאינו כל כף גדול כמו זה אף על גב שיש בו תוספת אותיות. זהו השם הגדול, ולכן בשם הזה אנו מוציאים אמן, שהוא מנו. בזה הולך אמן בכל הזמן, ובשם אחר לא כן.

אמן יהא שמיה רבא מברך, שפאשר השם הזה מתתקן - הכל

דאיהו שלטא, אפיק לההוא בר נש מההוא עונשא דאתגזר עליה, והא אתמר, סלו: הבו יקר, ורוממו לההוא דרוכב בערכות, דאיהו חדרה וחדדי כלא, רקיעא על גבי חיותא בי"ה שמו ודאי, דהא בההוא אתר שמא דא אתפליל. ועלזו לפניו, בגין דלא אצטרין לאחזאה קמיה עציבו, כמה דאתמר.

רבי אלעזר אמר, האי קרא, הכי אצטרין למימר, סלו לרוכב על ערכות, מאי בערכות. ביה שמו, ביה הוא מיבעי ליה, מאי שמו. אלא האי קרא, על סתימא דכל סתימין, עתיקא דכל עתיקין אתמר. ההוא דלא אתגליא, ולא אתידע כלל, דאיהו רוכב בערכות. ואי תימא, דאיהו אתיא ורכיב ביה, אי הכי, אף על גב דסתים הוא באתר דא קיימא לאתגליא.

א"ל סלו לרוכב בערכות, דא איהו עתיקא דכל עתיקין, סתימא דכל סתימין, דלא ידיע. ובמה איהו רוכב, בערכות, בי"ה, דאיהו רזא קדמאה דנפיק קמיה (ר"א מניה) ודא איהו שמיה, מההוא סתימא, דלא ידיע, שמא (ויקרא כ"ט) דיליה הוא י"ה. לאו דאיהו הוא, אלא איהו הוא, בגין דההוא פרוכתא דאתפרסא ונפיק מקמיה. אבל האי פרוכתא איהו שמו, ודא איהו רתיכא דיליה, ולא אתידע כלל.

ו"א איהו שמו הגדול, בגין דאית שמיה דלאו איהו כל כף גדול, כהאי אף על גב דאית ביה תוספת אתוון. דא איהו שמא רבא, ועל דא כהאי שמא, אגן מפיקין אמן, דאיהו מגיה. כהאי אזלא אמן בכל זמנא, ובשמא אחרא לאו הכי.

אמן יהא שמיה רבא מברך, דכד האי שמא אתתקן, כלא איהו בשלימו,

בשלמות, וכל העולמות שמחים בשמחה. בשם הזה כלולים עליונים ותחתונים. בשם הזה כלולים שש מאות ושלש עשרה מצוות של התורה שהן הפלל של כל הסודות העליונים והתחתונים. הפלל של עולם הזכר למעלה, והפלל של עולם הנקבה למטה.

וכך המצוות כולן פרקים ואיברים, להראות בהן את סוד האמונה. מי שלא ישיג ולא יתבונן בסודות של מצוות התורה, לא ידע ולא יתבונן איך מתקנים האיברים בסוד עליון. כל איברי הגוף מתקנים על הסוד של מצוות התורה, ואף על גב שיש איברים שהם גדולים ועליונים, כלם קטנים וגדולים, אם נטל מהם אחד, אפלו הקטן ביותר של האדם, הוא נקרא בעל מום. כל שכן וכל שכן אותו שפוגם אפלו מצוה אחת מאותן מצוות התורה, שמטיל מום במקום שלא צריך.

בא וראה מה כתוב, (בראשית ב) ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ושינונו לעבדה ולשמרה - אלו קרבנות, והכל אחד. אבל הסוד הזה של מצוות התורה, לעבדה - אלו רמ"ח איברים עליונים. ולשמרה - אלו שלש מאות וששים וחמשה איברים תחתונים. אלה העליונים של זכור, ואלה התחתונים של שמור, והכל אחד.

אשרי מי שזוכה להשלים אותם. מצוות התורה גורמות לאדם להשלים רוחו ונשמתו בעולם הזה ובעולם הבא. התורה מזכה את האדם לרשת שני עולמות, עולם הזה ועולם הבא. כל מי שמשתדל בתורה, משתדל בחיים. חיים בעולם הזה, וחיים

וכל עלמין חדאן בחדו. בהאי שמה, פלילן עלאין ותתאין. בהאי שמה, פלילן שית מאה ותליסר פקודי אורייתא, דאינון פללא דכל רזין עלאין ותתאין. פללא דעלמא דזכורא לעילא, וכללא דעלמא דנוקבא לתתא.

ובלחזו פקודין, פלהו שייפין ואברין, לאתחזאה בהו רזא דמהימנותא. מאן דלא ישגח ולא אסתפל ברזין דפקודי אורייתא, לא ידע, ולא אסתכל, היך מתתקנן שייפין ברזא עלאה. שייפין דגופא כלהו, מתתקנן על רזא דפקודי אורייתא, ואף על גב דאית שייפין, דאינון רברבין ועלאין, פלהו זעירין ורברבין, אי אתנטיל חד מנייהו, אפילו זעירא דבר נש, אקרי מאריה דמומא, כל שפן וכל שפן ההוא דגרע אפילו חד פקודא מאינון פקודי אורייתא, דאטיל מומא באתר דלא אצטריך.

תא חזי, מה כתוב, (בראשית ב) ויקח יי' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ותנינו, לעבדה ולשמרה אלין קרבנין, וכלא חד. אבל דא רזא דפקודי אורייתא, לעבדה: אלין רמ"ח שייפין עלאין. ולשמרה: אלין תלת מאה ושתיין וחמש שייפין תתאין. אלין עלאין דזכור. ואלין תתאין דשמור, וכלא חד.

זבאה איהו מאן דזכי לאשלמא לון. פקודין דאורייתא, גרים לבר נש לאשלמא רוחיה ונשמתיה בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. אורייתא מזכה לבר נש, לאחסנא תרין עלמין, עלמא דא ועלמא דאתי. כל מאן דאשתדל באורייתא, אשתדל בחיים. חיים בהאי עלמא, וחיים בעלמא דאתי. אשתזיב מפל עונשין בישינ, דלא יכלין לשלטאה עליה. אי

בעולם הבא. נצול מכל הענשים הרעים שלא יכולים לשלט עליו. אם בהשתדלות פך, כל שכן מי שעושה מעשה.

רבי חייא ורבי אבא היו שרויים בבית מארחיהם, וקמו בתצות הלילה להשתדל בתורה. בת המארח קמה והאירה להם נר, ואחר כך עמדה אחריהם לשמע דברי תורה.

פתח רבי יוסי ואמר, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצוה - כל מי שמתעבדל בעולם הזה באותן מצוות התורה, מסתדר לפניו בכל מצוה ומצוה נר אחד להאיר לו באותו העולם. ותורה אור - מי שמתעסק בתורה, זוכה לאותו אור עליון שנדלק ממנו הנר, שהרי נר בלי אור אינו כלום. אור בלי נר אף פך לא יכול להאיר. נמצא שכלם צריכים זה את זה. צריך מעשה לתקן הנר, וצריך לתמד תורה להאיר הנר. אשרי מי שמתעסק בה באור ובנר.

ודרך חיים תוכחות מוסר - דרך חיים להכנס בה לעולם הבא, אותן תוכחות שמקבל אדם להסיר את עצמו מדרך רעה וללכת בדרך טובה. עוד ודרך חיים - אותם תוכחות מוסר, שמביא הקדוש ברוך הוא על האדם לטהרו מחטאיו באותן תוכחות. אשרי מי שמקבל אותן ברוצן הלב.

דבר אחר כי נר מצוה - (תקון הנר) זה נר המנורה של דוד, שהוא נר מצוה תורה שבעל פה, שצריכה להתפנן תמיד, ואינה מאירה אלא מתוך תורה שבכתב, שהרי אין לתורה שבעל פה אור אלא מתוך תורה שבכתב, שהיא האור להאיר.

באשתדלותא הכי. כל שפן מאן דעביד עובדא.

רבי חייא ורבי אבא, שרו בכי אושפיזיהו, קמו בפלגות ליליא, (דף קס"ו ע"א) לאשתדלא באורייתא. ברתיא דאושפיזיא, קמת ואנהירת לון שרגא, ולכתר קיימת אבתרייהו למשמע מלין דאורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצוה, כל מאן דאשתדל בהאי עלמא, באינזון פקודין דאורייתא, אתסדר קמיה בכל פקודא ופקודא חד שרגא, לאנהרא ליה בההוא עלמא. ותורה אור, מאן דאתעסק באורייתא, זכי לההוא נהורא עלאה, דאדליקת שרגא מגייה, דהא שרגא בלא נהורא לא כלום. נהורא בלא שרגא, אוף הכי לא יכיל לאנהרא. אשתכח דכלא דא לדא אצטריף. אצטריף עובדא לאתקנא שרגא. ואצטריף למלעי באורייתא, לאנהרא שרגא. זכאה איהו מאן דאתעסק בה בנהורא ובשרגא.

ודרך חיים תוכחות מוסר, ארוח חיים לאעלא ביה לעלמא דאתי, אינזון תוכחות, דמקבל פר נש לאעדאה גרמיה מארוח ביש, ולמיהו בארוחא טבא. תו ודרך חיים, אינזון תוכחות מוסר, דאייתי קדשא בריף הוא עליה דבר נש, לדכאה ליה מחובוי באינזון תוכחות. זכאה איהו מאן דקביל להו ברעו דלפא.

דבר אחר כי נר מצוה, (תקונו דשרגא) דא שרגא בוצינא דדוד, דאיהו נר מצוה אורייתא דבעל פה, דאצטריף לאתתקנא תדיר, ואיהי לא נהרא אלא מגו תורה שבכתב, דהא אורייתא דבעל פה לית לה נהירו, אלא מגו תורה שבכתב, דאיהי אור לאנהרא.

הסתבר לאחוריו וראה את בת המארח עומדת מאחריהם. אמר, פי נר מצוה, מה זה נר? זה הנר שהיא מצוה שנשים זוכות בה, והיא נר שבת. שאף על גב שנשים לא זוכות בתורה, הרי הגברים זוכים בתורה ומאירים את הנר הזה שהנשים מתקנות במצוה הזו. הנשים בתקון של הנר הזה - והגברים בתורה להאיר לנר הזה, תקון המצוה שהנשים התחייבו בהם.

שמעה אותה אשה ובכחה. בין כף קם אבי האשה שהיה שם ונכנס ביניהם, וראה את בתו עומדת מאחריהם ובוכה. שאל אותה אביה, והיא סחה לו (רבי אבא) את המעשה. התחיל אבי האשה אף הוא לככות. אמר לו רבי יוסי, אולי חתנך בעלה של בתך לא זכה בתורה? אמר לו, ודאי כף זה, ועל זה ודאי אנו בוכים אני ובתי תמיד.

ובשביל שראיתי אותו יום אחד שמדלג מהעליה הזו לשמע קדיש עם הצבור, עלה ברצוני לתת לו את בתי, ותכף שהצבור יצא מבית הפנסת נתתי לו את בתי. שאמרתי, שבדלוג הזה שבא לשמע קדיש, הוא יהיה אדם גדול בתורה, ואף על גב שהוא תינוק ולא הכרתי אותו מקדם לכן. ועכשו אפלו ברפת המזון אינו יודע, ולא יכלתי ללמד עמו בין הגברים שילמד קריאת שמע או ברפת המזון.

אמר לו, העבירנו באחר, או אולי יוליד בן שיהיה איש גדול. בינתיים הוא קם ודלג עליהם וישב לפניהם. הסתפל בו רבי יוסי, אמר, ודאי אני רואה בילד הזה שאור התורה יצא ממנו לעולם, או בן שיקום ממנו. צחק אותו ילד ואמר,

אשגח אבתריה, וחקמא ברתיה דאושפיזא קיימת אבתריהו, אמר פי נר מצוה, מאי נר. דא נר דאיהי מצוה דנשין זכין ביה, ואיהי נר דשבת, דאף על גב דנשין לא זכאן באורייתא, הא גוברין זכין באורייתא, ונהרין להאי שרגא, דנשין מתתקנן בהאי מצוה. נשין בתקונא דהאי נר. גוברין באורייתא, לאנהרא להאי נר, תקונא דמצוה דנשין אתחייבו בהו.

שמעת ההיא אתתא ובכאת, אדהכי קם אבוה דאתתא, דהות תמן, ועאל בינייהו, וחקמא ברתיה קיימת אבתריהו ובכאת, שאיל לה אבוה. סחת ליה (רבי אבא) עובדא. שארי אבוה דאתתא אוף איהו ובכה. אמר ליה רבי יוסי, דילמא חתנך בעלה דברתיך, לא זכה באורייתא. אמר ליה ודאי הכי הוא, ועל דא ודאי פכינן, אנא וברתי תדיר.

ובגין דחמינא, ליה יומא חד, דדליג מאגרא דא, למשמע קדיש בהדי צבורא, סליק ברעותא דילי, למיהב ליה ברתי, ותכף דנפקו צבורא מבי פנישתא, זיהבנא ליה ברתי. דאמינא בדלוגא דא דאתא למשמע קדיש, גברא רבא ליהוי באורייתא, ואף על גב דאיהו רביא, ולא ידענא ביה מקדמת דנא. והשתא אפילו ברפת מזונא לא ידע, ולא יכילנא בהדיה למלעי בין חבריאי, דיוליף קריאת שמע, או ברפת מזונא.

אמר ליה אעפר ליה באחרא, או דלמא ברא יוליד דלהוי גברא רבא. אדהכי קם איהו, ודלג עלייהו ויתיב לקמייהו. אסתפל ביה רבי יוסי, אמר, ודאי אנא חמינא בהאי רביא, דנהורא דאורייתא יפוק לעלמא מניה. או ברא דיוקים מניה. חייף ההוא

רבותי, אמר לפניכם דבר אחד. פתח ואמר, (איוב לב) צעיר אני לַיָּמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, על כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. בפסוק זה העירו עמודי עולם, אֲבָל אֵלֶיהוּא שְׁכָתוּב בּוֹ מִמְשַׁפַּחַת רָם, הָעִירוּ, שְׁהָרִי מִזְרַע אֲכָרְהֶם הוּא בָּא, וְיִפְהֵא. אֲבָל אֵלֶיהוּא הִיָּה כְּהֵן, וּמִזְרַעוֹ שֶׁל יְחִזְקָאֵל הִנְבִּיא הִיָּה. כְּתוּב כֵּן בְּרַכָּאֵל הַבּוּזִי, וְכְתוּב שֵׁם (יחזקאל א) יְחִזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן.

וְאִם תֹּאמְרוּ, מִשּׁוּם שְׁכָתוּב בּוּזִי, בּוּז מְשַׁפְּחוֹת הִיָּה - לֹא כֵּן! חֲזֹר וְאָמַר מִמְשַׁפְּחַת רָם, עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. לְמָה נִקְרָא בּוּזִי? עַל שְׁמִכּוּזָה עֲצֻמוֹ לְמִי שְׁגָדוּל מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן עָלָה בְּשֵׁם עֲלִיּוֹן. בּוּזִי - זֶה שְׁנִקְרָא אָדָם שֶׁלֹּם כִּפֹּל מֵה שְׁלֹא נִקְרָא כֵּן אָדָם אַחֵר. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאַתָּה בֶּן אָדָם, וְעַל שְׁעָלָה בְּשֵׁם הַזֶּה נִקְרָא רָם, עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל.

וְעַד זֶה אָמַר צָעִיר אֲנִי לַיָּמִים. לַיָּמִים, מֵיָמִים הִיָּה צָרִיף לְהִיּוֹת! מֵה זֶה לַיָּמִים? אֵלֶּא אָמַר, צָעִיר אֲנִי וְהִקְטַנְתִּי עֲצֻמִי לַיָּמִים, לְגַבִּי אָדָם שֵׁישׁ לוֹ יָמִים רַבִּים. מֵה הַטֵּעַם? מִשּׁוּם שְׁאֲמַרְתִּי שְׂיָמִים יִדְבְּרוּ, וְעַל זֶה אֲנִי צָעִיר וְהִקְטַנְתִּי אֶת עֲצֻמִי אֶל יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, רְאִיתִי אֲתָכֶם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא. וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. אִף אֲנִי אֲמַרְתִּי יָמִים יִדְבְּרוּ וְרַב שָׁנִים יִדְעוּ חֲכָמָה, וְדַאִי. אֲכֵן רוּחַ הַיָּהּ בְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְבִינָם. וְלָכֵן מִשּׁוּם שְׁאֲנִי יָלַד, שְׁמַתִּי בְּרַצוֹנִי שְׁלֹא לְדַבֵּר עַד שְׁנֵי חֲדָשִׁים, וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלְמוּ. וְעַכְשָׁו שְׁאֲתֶם כֵּאֵן, יֵשׁ לְפָתַח בְּתוֹרָה לְפָנֶיכֶם.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נָר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר וְדָרָךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. כִּי נָר מִצְוָה - זוֹהֵי מִשְׁנֵה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות כד) וְהַתּוֹרָה

רַבְיָא, וְאָמַר, רַבּוֹתֵי אִימָא קִמְיִיכוּ חַד מְלָה. פְּתַח וְאָמַר (איוב לב) צָעִיר אֲנִי לַיָּמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. הָאִי קָרָא אֲתַעְרוּ בֵּיה עֲמוּדֵי עֲלָמָא. אֲבָל אֵלֶיהוּא דְכָתִיב בֵּיה מִמְשַׁפְּחַת רָם, אֲתַעְרוּ, דְּהָא מִזְרַעָא דְאַבְרָהָם קָאֲתָא. וְשְׁפִיר. אֲבָל אֵלֶיהוּא כְּהֵנָּא הוּא, וּמִזְרַעָא דִּי־יְחִזְקָאֵל נְבִיאָה הוּא, כְּתִיב הֵכָּא בֶּן בְּרַכָּאֵל הַבּוּזִי, וְכְתִיב הָתֵם (יחזקאל א) יְחִזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן.

וְאִי תִימָא כְּגִין דְכָתִיב בּוּזִי, (איוב לא) בּוּז מִשְׁפָּחוֹת הוּא. לָאוּ הֵכִי, הָדָר וְאָמַר מִמְשַׁפְּחַת רָם, עֲלָאָה עַל כֹּלָא. אֲמַאי אֲקָרִי בּוּזִי. עַל דְּמִכּוּזָה גְרַמִּיה לְגַבִּי מֵאֵן (דף קס"ו ע"ב) דְּגָדוּל מַנְיָה, וְעַל דָּא סְלִיק בְּשֵׁמָא עֲלָאָה, בּוּזִי, דָּא דְאַקְרִי אָדָם שְׁלִימָא כְּכֹלָא, מֵה דְלָא אֲקָרִי הֵכִי בַר נֶשׁ אַחֲרָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (יחזקאל ב) וְאַתָּה בֶּן אָדָם, וְעַל דְּסְלִיק בְּשֵׁמָא דָּא, אֲקָרִי רָם, עֲלָאָה עַל כֹּלָא.

וְעַד דָּא אָמַר צָעִיר אֲנִי לַיָּמִים. לַיָּמִים, מֵיָמִים מִיבְעֵי לֵיה, מָאִי לַיָּמִים. אֵלֶּא אָמַר צָעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא גְרַמִּי לַיָּמִים, לְגַבִּי בַר נֶשׁ דְּאִית לֵיה יוֹמִין סְגִיִּיאִין. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּאַמַרְתִּי דִּימִים יִדְבְּרוּ, וְעַל דָּא צָעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא גְרַמִּי לְגַבִּי יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, חֲמִינָא לְכוּ יְשִׁישִׁים. עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. אוּף אֲנָא, אֲמַרְתִּי יָמִים יִדְבְּרוּ וְרַב שָׁנִים יִדְעוּ חֲכָמָה. וְדַאִי. אֲכֵן רוּחַ הַיָּהּ בְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְבִינָם. וְעַל דָּא כְּגִין דְּאֲנָא רַבְיָא, שׁוֹינָא בְּרַעוּתִי דְלָא לְמַלְלָא עַד תְּרִין יָרְחִין, וְעַד יוֹמָא דָּא אֲשַׁתְּלִימוּ. וְהַשְׁתָּא דְאַתּוֹן הֵכָּא, אִית לְמַפְתַּח בְּאוּרִייתָא קִמְיִיכוּ. פְּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נָר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר וְדָרָךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. כִּי נָר מִצְוָה

דא איהי משנה, פמה דאת אמר (שמות כד) והתורה והמצוה. והתורה: זו תורה שבכתב. והמצוה: זו משנה. דאיהי נר שרגא, דקיימא לאדלקא.

נר אמאי אקרי נר. אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין, רמ"ח שייפין עלאין, איהי פתחת לגבייהו תרין דרועין דילה, כדין אתפלילו אלין תרין דרועין בהו, ואקרי נר. ותורה אור, דקא נהיר להווא נר ואדליקת מניה מסטרא דאור קדמאה, דאיהו ימינא. דהא אורייתא מההוא סטרא דימינא דאור קדמאה אתיהיבת, דכתיב, (דברים לג) מימינו אש דת למו, מסטרא דימינא אתיהיבת, אף על גב דאתפליל ביה שמאלא, דהא כדין איהו שלימו דכלא.

אור דא אתפליל במאתן ושבעה עלמין, דאינון גניזין בסטרא דההוא אור, ואתפשט בכלהו. תחות פורסטיא עלאה טמירא, שריין אינון עולמות, מסטרא דההוא ימינא. תלת מאה ועשר אינון, מאתן ושבע, אינון בסטרא דימינא. מאה ותלת, אינון בסטרא דשמאלא. ואינון תלת מאה ועשר. ואלין אינון דקודשא בריה הוא מתקן תדיר לצדיקיא, ומאלין מתפשטין פמה וכמה אוצרי חמדה, וכלהו גניזין לאתעדנא מנהון צדיקיא לעלמא דאתי ועל אלין כתיב (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא ועל אלין כתיב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

י"ש: אלין, תלת מאה ועשר עולמות, גניזין תחות עלמא דאתי, (ועל) אינון מאתן ושבע דאינון מסטרא דימינא, אקרון אור קדמאה. בגין דאפילו אור שמאלא אקרי אור. אבל אור קדמאה איהו זמין למעבד תולדין

והמצוה. והתורה - זו תורה שבכתב. והמצוה - זו משנה, שהיא נר שעומד להדלקה.

נר, למה נקרא נר? אלא כשמקבל מבין שתי זרועות, רמ"ח איברים עליונים, היא פותחת אליהם שתי זרועות שלה, ואז נכללות שתי הזרועות הללו בהם ונקראים נר. ותורה אור, שמאיר לאותו נר ונדלקת ממנו מצד האור הראשון שהוא זמין, שהרי התורה נתנה מאותו צד הזמין של האור הראשון, שכתוב (דברים לג) מימינו אש דת למו, שנתנה מצד הזמין, ואף על גב שנכלל בה שמאל, שהרי אז היא שלמות הכל.

האור הזה נכלל במאתים ושבעה עולמות שגנוזים בצד של אותו האור ומתפשט בכלם. תחת הפסא הטמיר העליון שורים אותם עולמות מצד אותו הזמין. שלש מאות ועשרה הם. מאתים ושבעה הם בצד הזמין, ומאה ושלושה הם בצד השמאל. והם שלש מאות ועשרה. ואלו הם שמתקן הקדוש ברוך הוא תמיד לצדיקים. ומאלה מתפשטים פמה וכמה אוצרות החמדה, וכלם גנוזים כדי להתעדן מהם הצדיקים בעולם הבא, ועל אלה כתוב (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואצרותיהם אמלא, ועל אלה כתוב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

י"ש - אלה שלש מאות ועשרה עולמות שגנוזים תחת העולם הבא, (ועל) אותם מאתים ושבעה שהם מצד הזמין נקראים אור ראשון, משום שאפלו אור השמאל נקרא אור. אבל האור הראשון עתיד לעשות תולדות לעולם הבא. ואם תאמר, לעולם

לעלמא דאתי. ואי תימא

הבא ולא יותר? אלא אפלו בכל יום יום שאם האור הזה לא היה, העולם לא יוכל להתקיים, שכתוב (תהלים פט) אמרתי עולם חסד בנה. האור הזה זרע אותו הקדוש ברוך הוא בגן עדנו, ועשה אותו שורות שורות על ידי הצדיק הזה, שהוא הגנן של הגן, ונטל את האור הזה וזרע אותו זרע אמת, ועשה אותו שורות שורות בגן, והוליד והצמיח ועשה פרות, ומהם נזון העולם. זהו שכתוב אור זרע לצדיק וגו'.

וכתיב, (ישעיה סא) וכגנה זרועיה תצמיח. מי הם זרועיה? אלה הם הזרעים של האור הראשון שהוא תמיד זרוע, ועכשו מוליד ועושה פרות, ועכשו הוא זרוע. כראשונה, בטורם שאיכל העולם את הפרי הזה, הוליד הזרוע הזה ונותן פרי ולא שוכף. ולכן כל העולמות נזונו בספוקו של אותו הגנן שנקרא צדיק, שאינו שוכף ולא פוסק לעולמים.

פרט לזמן שישאל בגלות. ואם תאמר, בזמן הגלות כתיב, (איוב יד) אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש, ואיך עשה תולדות? אלא כתיב זרע, והוא תמיד זרוע, ומיזם שפסק אותו נהר לא נכנס לגן (בגן) אותו הגנן. ואותו אור שהוא תמיד זרוע, עושה פרות, וממנו ומעצמו נזרע ככראשונה ולא שוכף תמיד, כמו גן שעושה תולדות, ומאותו הזרוע נופל בו במקומו, ומעצמו עושה תולדות ככראשונה. ואם תאמר שאותם תולדות ופרות היו כמו שהיה בזמן שהגנן שם - לא כן, אבל לא נמנע הזרוע הזה לעולמים. כמו זה ותורה אור. התורה שנתנה מצד אותו האור הראשון,

לעלמא דאתי ולא יתיר. אלא אפילו בכל יומא ויומא דאי לא הוי האי אור, עלמא לא יכיל למיקם, דכתיב, (תהלים פט) אמרתי עולם חסד בנה.

האי אור זרע ליה קדשא בריך הוא בגנתא דעדנו, ועביד ליה שורין שורין, על ידוי דהאי צדיק, דאיהו גננא דגנתא, ונטיל להאי אור, וזרע ליה זרועא דקשוט. ועביד ליה שורין שורין בגנתא ואוליד ואצמח ועביד פריין, ומנייהו אתזן עלמא, הדא הוא דכתיב, (תהלים צז) אור זרע לצדיק וגו'.

וכתיב (ישעיה סא) וכגנה זרועיה תצמיח. מאן זרועיה. אלין זרועי דאור קדמאה, דאיהו זרוע תדיר, השתא אוליד ועביד איבין, והשתא זרוע איהו, בקדמיתא, עד לא ייכול עלמא איבא דא, אוליד זרועא דא ויהיב איבא ולא שכיף. ועל דא, כל עלמין אתזנו בספוקא דההוא גננא, דאקרי צדיק, דלא שכיף ולא פסיק לעלמין.

בר בזמנא דישאל בגלותא. ואי תימא בזמנא דגלותא כתיב, (איוב יד) אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש, הין עביד תולדין. אלא כתיב זרוע, זרוע איהו תדיר, ומיזמא דאפסיק ההוא נהר. גנתא (ס"א בגנתא) לא עאל (דף קס"ו ע"א) ביה ההוא גננא. וההוא אור דאיהו זרוע תדיר, עביד איבין ומנייה ומגרימיה אזרע בקדמיתא, ולא שכיף תדיר. כגנתא דעביד תולדין, ומההוא זרוע נפיל ביה באתריה, ומגרימיה עביד תולדין פדבקדמיתא. ואי תימא, דאינון תולדין ואיבין הוו כמה דהנה בזמנא דגננא תמן. לאו הכי. אבל לא אתמנע זרוע דא לעלמין.

בגננא דא ותורה אור, אורייתא דאתיהיבת מסטרא דההוא אור קדמאה,

כף נזרע תמיד בעולם ועושה תולדות ופרות ולא שוכף לעולמים, ומאותו הפרי שלו נזון העולם.

ודרך חיים תוכחות מוסר. שני דרכים הם, אחד דרך החיים, ואחד בהפך ממנו. מהו הסימן של דרך חיים? תוכחות מוסר. שכאשר רצה הקדוש ברוך הוא לשמר את דרך החיים הזו, הוא שם עליו אותו המלקה ועושה תוכחות מוסר לבני אדם, ומיהו? זה שפתוב (בראשית א) ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך החיים. ולכן דרך חיים היא תוכחות מוסר. ומי שיש בו תוכחות, ודאי שמעירים אותו ללכת באותה דרך חיים ששם מתחיל תוכחות מוסר.

הפסוק הזה אין ראשו סופו, ואין סופו ראשו, אלא הפל הוא סוד האמונה של הפסוק הזה. כי נר מצוה - זה סוד של שמור. ותורה אור - זה סוד של זכור. ודרך חיים תוכחות מוסר - אלה גזרות וענשים של התורה, והפל סוד האמונה. וצריך זה את זה, ולהיות סוד של הפל פראוי.

ועל הסוד הזה של האור הזה שדולק ומאיר לנר הזה, כתוב בו באהרן (במדבר ח) בהעלתך את הנרות, משום שהוא בא מצד האור הזה. באור הזה כתוב (בראשית א) יהי אור ויהי אור. פינן שאמר יהי אור, למה כתוב ויהי אור, שהרי בויהי כן מספיק? אלא יהי אור - זה האור הראשון, שהוא ימין, והוא לקץ הימין. ויהי אור - שממין יוצא שמאל, ומסוד הימין יוצא שמאל, ועל זה ויהי אור, זה שמאל.

מבאן שיהי הראשון של התורה היה בצד השמאל, ולכן אינו סימן ברכה. מה הטעם? משום שבו

הכי אזדרע תדיר בעלמא, ועביד תולדין ואיבין, ולא שכין לעלמין, ומיהוהו איבא דיליה אתזן עלמא.

ודרך חיים תוכחות מוסר. תרין ארחין אינון, חד ארח חיים, וחד בהפוכא מניה. סימנא דארח חיים מאן איהו. תוכחות מוסר. דכד בעא קדשא בריך הוא לנטרא להאי ארח חיים, שני עליה ההוא דאלקי, ועביד תוכחות מוסר לבני עלמא. ומאן איהו. האי דכתיב, (בראשית ג) ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים ועל דא, דרך חיים איהו תוכחות מוסר. ומאן דאית ביה תוכחות, ודאי דמתערי ליה למהך בההוא ארח חיים, דשארי תמן תוכחות מוסר.

האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה. אלא פלא רזא דמהימנותא דהאי קרא. פי נר מצוה, דא רזא דשמור. ותורה אור, דא רזא דזכור, ודרך חיים תוכחות מוסר, אלין גזרין ועונשין דאורייתא, וכלא רזא דמהימנותא. ואצטריך דא לדא, ולמהוי רזא דכלא בדקא יאות.

ועל רזא דא דהאי אור, דדליק ונהיר להאי נר, כתיב ביה באהרן, (במדבר ח) בהעלותך את הנרות, בגין דהוא אתי מסטרא דהאי אור. אור דא כתיב ביה, (בראשית א) יהי אור ויהי אור. פינן דאמר יהי אור, אמאי כתיב ויהי אור, דהא בויהי כן סגיא. אלא, יהי אור, דא אור קדמאה, דאיהו ימינא, ואיהו לקץ הימין. ויהי אור, דמימינא נפיק שמאלא, ומרזא דימינא נפיק שמאלא, ועל דא ויהי אור, דא שמאלא.

מבאן דויהי קדמאה דאורייתא, בסטרא דשמאלא הנה. ובגין כן לאו איהו

(שוממנו) יצא אותו חשך שהחשיך את פני העולם. וסימן זה כאשר התגלה הסוד של עשו ומעשהו, זה היה בויהי הנה, שכתוב (שםכה) ויהי עשו איש ידע ציד. התקנים בויהי איש ידע ציד, לפתות את בני העולם שלא ילכו בדרך ישרה.

וירא אלהים את האור כי טוב - זהו העמוד שעומד באמצע, ועומד ואוחז בצד זה ובצד זה. כשהיתה שלמות של שלשת הצדדים, כתוב בו כי טוב, מה שלא היה באחרים הללו, משום שלא היתה שלמות עד האור השלישי שהשלים את כל הצדדים, וכיון שבא השלישי הנה, אז הפריד מחלקת של ימין ושמאל, שכתוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך.

ועל שהן חמש דרגות שנפרדו ונמשכו מהאור הראשון הנה, כתוב חמש פעמים אור, וכלם היו מצד הימין ונכללו בו. וכשנכללו בצד שמאל, נכללו בסוד של מים שנוטל בימין (מ"ז), ולכן כתוב מים חמש פעמים. וכשנשלמו בסוד האמצע, כתוב רקיע חמש פעמים, ועל זה שלשה הם: אור, מים, רקיע. כנגד שלש הדרגות הללו, שפלגן חמש דרגות נכללו בהם, ועל זה בכלם כתוב חמש פעמים בכל אחד ואחד.

כאן סוד הסודות באלו השלשה, הצטיר ונחקק בחוקי הסוד של דמות האדם, שהוא אור בראשונה, ואחר כך מים. ואחר כך מתפשט בתוכם רקיע, שהוא חקוק של חקיקת דמות האדם. כמו שחקוק ציור של דמות אדם בתולדתו, שהרי בתולדת האדם בהתחלה זרע, שהוא אור, שהרי

סימן ברכה. מאי טעמא. בגין דביה (נ"א דמניה) נפק ההוא חשך דאחשיך אנפי עלמא. וסימנא דא כד אתגלי רזא דעשו ועובדוי, בהאי ויהי הנה, דכתיב (בראשית כה) ויהי עשו איש ידע ציד. אתקנים בויהי איש ידע ציד, לפתאה בני עלמא, דלא יהכון בארז מישר. וירא אלהים את האור כי טוב, דא איהו עמודא דקאים באמצעיתא, וקאים ואחיד בסטרא דא, ובסטרא דא. כד הוה שלימו דתלת סטרין, פתיב ביה כי טוב, מה דלא הוה בהני אחרנין, בגין דלא הוה שלימו עד אור תליתאה, דאשלים לכל סטרין, וכיון דאתא תליתאה דא, פדין אפריש מחלוקת דימינא ושמאלא, דכתיב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך.

ועל דאינון חמש דרגין, דאתפרשו ואתמשכו מהאי אור קדמאה, פתיב אור חמש זמנין, וכלהו הוו מסטרא דימינא, ואתפלילו ביה, וכד אתפלילו בסטר שמאלא, אתפלילו ברזא דמים, דנטיל בימינא (ס"א מימינא), ובגין כך פתיב מים חמש זמנין. וכד אשתלימו ברזא דאמצעיתא, פתיב רקיע חמש זמנין, ועל דא תלת אינון אור. מים. רקיע. לקבל תלת דרגין אלין, דכלהו חמש דרגין אתפלילו בהו, ועל דא בכלהו פתיב חמש זמנין, בכל חד וחד. הבא רזא דרזין, באלין תלתא, אתציר ואתגליף בגלופי רזא דיוקנא דאדם, דאיהו אור בקדמיתא, לבתר מים, לבתר אתפשט בגווייהו רקיע, דאיהו גליפא דגליפו דיוקנא דאדם.

בגוונא דגליפו ציורא דדיוקנא דאדם בתולדתיה. דהא בתולדתא דבר נש,

בקדמיתא זרע, דאיהו אור, דהא נהירו דכל שייפי גופא, איהו ההוא זרע,

ובגין כן איהו אור, ויהוה אור אקרי זרע, דכתיב אור זרוע, ההוא זרע ממש. לבתר ההוא זרע דאיהו אור אתפשט ואתעביד (ד) קס"ז ע"ב) מים, בלחותא דיליה, אגליף יתיר, ואתפשט פשיטו גו אינון מים, פשיטו דגופא לכל סטרין. פיון דאתציר, ואגליף ציורא ודיוקנא דגופא, אקריש ההוא פשיטו, ואקרי רקיע. ודא איהו רקיע בתוך המים. ולבתר דאקריש, כתיב ויקרא אלהים לרקיע שמים. דהא אקריש ההוא לחותא (ד"א דאנגיד ואשתאר ההוא פסולת) דגופא, דהוה גו אינון מים.

ביון דאבריר גופא, ואנקי בנקיו, ההוא לחותא דאתנגיד ואשתאר, הוה פסולת דקא אתעביד גו התוכא, ואינון מים הרעים עכורין, ומנהון אתעביד פסולת, מקטרגא לכל עלמא, דכר ונוקבא. לבתר פד נחתו אינון מים עכורין, ואתהתכו לתתא בסטר שמאלא, נפקו (ס"א דאתנגיד ואשתאר אתעביד פסולת מקטרגא לכל עלמא דכר ונוקבא ואינון מים הרעים עכורין. לבתר פד נחתו אינון מים עכורין אתהתכו לתתא בסטר שמאלא ונפקו) לקטרגא כל עלמא. זכאה איהו מאן דאשתזיב מנהון.

ביון דנפיק מקטרגא, כתיב יהי מארת חסר ו' ואתמשכא אספרה ברביי, וחסר נהורא דסיהרא. לבתר והיו למאורות, בשלימו תרווייהו כחדא. במאן. בההוא רקיע השמים, דהא כד סלקא ואתחברא בההוא רקיע השמים, פדין והיו למאורות, נהורין שלימין תרווייהו כחדא דלא פגימי כלל.

שאר חייך האי רבינא וחדוי. אמר לון האי דאמינא דאתבריר הכא רזא דאדם, באור דההוא (ד"א דאיהו) זרע, ולבתר אתעביד מים, ומגו אינון מים, אתפשט רקיע, דיוקנא

האור של כל איברי הגוף הוא אותו זרע, ולכן הוא אור, ואותו אור נקרא זרע, שכתוב אור זרע, אותו זרע ממש. אחר כן אותו זרע, שהוא אור, מתפשט ונעשה מים, בלחות שלו נחקק יותר, ומתפשט התפשטות בתוך אותם המים התפשטות הגוף לכל הצדדים. פיון שמצטיר ונחקק ציור ודמות הגוף, נקרשה אותה התפשטות ונקראת רקיע, וזהו רקיע בתוך המים. ואחר שהקריש, כתוב ויקרא אלהים לרקיע שמים. שהרי הקרישה אותה הלחות (שהשפיע ונשארה אותה הפסולת) של הגוף שהיה בתוך אותם המים.

ביון שנברר הגוף והתנקה בנקיון, אותה לחות ששפעה ונשארה, היתה פסולת שנעשתה תוך ההתוך, והם מים הרעים העכורים, וממה נעשה פסולת, מקטרג לכל העולם, זכר ונקבה. אחר כן פשיטו אותם מים עכורים והתהתכו למטה בצד שמאל, יצאו (ששפיע ונשארה נעשה פסולת מקטרג לכל העולם, זכר ונקבה, והם המים הרעים העכורים. ואחר כך כאשר ירדו אותם מים עכורים והתהתכו למטה בצד שמאל ויצאו) לקטרג לכל העולם. אשרי מי שנצל מהם.

ביון שיוצא המקטרג, כתוב יהי מארת חסר ו', ונמשכה אספרה לתינוקות, וחסר אור הלכנה. אחר כך, והיו למאורות, בשלמות של שניהם כאחד. במי? באותו רקיע השמים, שהרי כשעולה ומתחברת באותו רקיע השמים, אזי והיו למאורת, אורות שלמים שניהם כאחד שלא פגומים כלל. התחיל לצחק הילד הזה ושמת. אמר להם, זה שאמרתי שנברר כאן סוד של אדם באור של אותו פנו (שהוא) הנרע, ואחר כך נעשה מים, ומתוך אותם המים מתפשט רקיע, דיוקן של אדם, כמו

שְׁעוֹרְרָנוּ. מִילָא כְּשֶׁנָּה נַעֲשֶׂה
בְּתוֹךְ מְעֵי הָאִשָּׁה, שְׁהָרִי לֹא
מַצְטִיר הַזֶּרַע אֶלָּא בְּתוֹךְ מְעֵי
הַנְּקֵבָה לְהַתְּפַשֵּׁט בָּהּ דִּיּוֹקָן שֶׁל
אָדָם, וְכֵן אִם אֵלֶּה חֲמֵשׁ דְּרָגוֹת
הֵם דִּיּוֹקָן שֶׁל אָדָם, בְּאִיזָה מְקוֹם
מַצְטִיר וּמִתְּפַשֵּׁט הַדִּיּוֹקָן הַזֶּה
בְּתוֹךְ הַמַּיִם הַלְלוּ?

אִם תֹּאמַר בְּתוֹךְ הַנְּקֵבָה הֵם הַיּוֹ, זֶה הָעוֹלָם הַבָּא - לֹא כֵּן! שְׁהָרִי לֹא הַצְטִיר צִיּוֹר וּדְמוּת עַד שִׁיּוּצָאוֹת הָאוֹתִיּוֹת לַחֲזוֹן, וְאַחֵר כֵּן נִגְלָמוּ. וְעוֹד, שְׁהָרִי הָעוֹלָם הַבָּא הִיָּה הָאֵמֶן, שְׁכַתּוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ. הָרִי הָאֵמֶן הוּא הַיָּה.

אִם תֹּאמַר בְּנְקֵבָה שְׁלֵמָטָה - לֹא כֵּן, שְׁהָרִי טָרַם הִיָּתָה! וְכַשִּׁי צִאָה דְמוּת אָדָם, נִקְבְּתוּ יִצְאָה עִמּוֹ. הָרִי לֹא הַצְטִיר דִּיּוֹקָן שֶׁל אָדָם בָּהּ. אִם כֵּן, בְּאִיזָה מְקוֹם הַצְטִיר וְנִחְקַק הַזֶּרַע הַזֶּה לְהִיּוֹת חֲקִיקָתוֹ שֶׁל דְמוּת אָדָם? אֶלָּא זֶה סוּד עֲלִיּוֹן. אָדָם הִרְאִשׁוֹן הַצְטִיר וְנִחְקַק כְּלֵי נְקֵבָה. הָאָדָם הַשְּׁנִי מִכַּחַז וְזֶרַע שֶׁל זֶה נִחְקַק וְהַצְטִיר בְּתוֹךְ הַנְּקֵבָה.

אָדָם הִרְאִשׁוֹן, חֲקִיקָה שֶׁל צִיּוֹר וּדְמוּת הַגּוֹף, לֹא הִיָּה בְּנְקֵבָה, וּבְלֵי צִיּוֹר כָּלֵל הִיָּה. וְהַצְטִיר וְנִחְקַק לְמַטָּה מִהָעוֹלָם הַבָּא, כְּלֵי זָכָר וּבְלֵי נְקֵבָה, אוֹתָן אוֹתִיּוֹת נִגְלָמוּ בְּתוֹךְ הַמַּדָּה, וְהַצְטִיר וְנִחְקַק כְּהֵן סוּד שֶׁל אָדָם. וְהָאוֹתִיּוֹת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּסִדּוֹר שְׁלֵהֵן, מִסוּד שֶׁל הָאוֹר הִרְאִשׁוֹן, הַתְּחִילוֹ לְהַחְקִיק וְלְהַצְטִיר (אוֹתִיּוֹת), וְנִזְרַע הָאוֹר הַזֶּה בְּתוֹכּוֹ תוֹךְ הַמַּדָּה. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְתוֹךְ הַמַּדָּה וְהַפֶּךְ לְמִים בְּתוֹךְ מַיִם, הַתְּפַשֵּׁט הַרְקִיעַ בְּצִיּוֹר שֶׁל אָדָם דְמוּת כְּרִאוּי.

לְאַחֵר שֶׁהַתְּקַשְׁטָה הַנְּקֵבָה אֵלֶּי

דָּאָדָם כְּמָה דְאַתְּעֲרָנָא. תִּינַח כַּד אַתְּעָבִיד דָּא
לְגוּ מְעוּי דְאַתְתָּא, דְהָא לֹא אַתְּצִיר זֶרַע,
אֶלָּא כְּגוּ מְעוּי דְנוֹקְבָא, לְאַתְּפַשֵּׁט בָּהּ
דִּיּוֹקָנָא דְאָדָם, וְהֵכָא אִי אֵלִין חֲמֵשׁ דְרָגִין,
אֵינּוֹן דִּיּוֹקָנָא דְאָדָם, בְּאֵן אַתְרַּ אַתְּצִיר
וְאַתְּפַשֵּׁט הָאִי דִּיּוֹקָנָא, כְּגוּ אֵינּוֹן מַיִם.

אִי תִימָא גוּ נוֹקְבָא הוּוּ, דָּא עֲלָמָא דְאַתִּי, לָאו
הֵכִי, דְהָא לֹא אַתְּצִיר צִיּוֹרָא וְדִיּוֹקָנָא, עַד
דְּנִפְקוּ אַתּוּוֹן לְבָר, וְלִבְתָּר אַתְּגְלִימוּ. וְתוּ דְהָא
עֲלָמָא דְאַתִּי הוּוּ אוּמְנָא, דְכַתִּיב וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי
רְקִיעַ, הָא אוּמְנָא הוּוּ.

אִי תִימָא כְּנוֹקְבָא דְלִתְתָּא, לָאו הֵכִי, דְהָא עַד
לֹא הוֹוֹת, וְכַד נִפְקַ הָאִי דִּיּוֹקָנָא דְאָדָם,
נוֹקְבִיָּה נִפְקַת בְּהִדְיָה. הָא לֹא אַתְּצִיר דִּיּוֹקָנָא
דְאָדָם בָּהּ. אִי הֵכִי, בְּאֵן אַתְרַּ אַתְּצִיר וְאַתְּגְלִיף
הָאִי זֶרַע, לְמַהוּי גְלִיפּוּ דִּיּוֹקָנָא דְאָדָם. אֶלָּא
דָּא רְזָא עֲלָאָה, אָדָם קְדַמָּאָה אַתְּצִיר וְאַתְּגְלִיף
כְּלָא נוֹקְבָא. אָדָם תְּנַיִנָא, מַחִילָא וְזֶרַעָא
דְהָאִי, אַגְלִיף וְאַתְּצִיר גוּ נוֹקְבָא.

אָדָם קְדַמָּאָה, גְלִיפּוּ דְצִיּוֹרָא וְדִיּוֹקָנָא דְגוֹפָא,
לֹא הוּוּ בְּנוֹקְבָא, וּבְלָא צִיּוֹרָא כָּלֵל הוּוּ.
וְאַתְּצִיר וְאַגְלִיף לְתַתָּא מְעֲלָמָא דְאַתִּי, כְּלָא
דְכוּרָא, וּבְלָא נוֹקְבָא, אֵינּוֹן אַתּוּוֹן אַגְלִימוּ גוּ
מִשְׁחָתָא, וְאַתְּצִיר וְאַגְלִיף בְּהוּ רְזָא דְאָדָם.
וְאַתּוּוֹן בְּאֹרַח מִיִּשְׂרָאֵל, בְּסִדּוֹרָא דְלְהוֹן, מְרִזָּא
דְאוֹר קְדַמָּאָה, שְׁרִיאוּ לְאַתְּגְלִיפָא וְלְאַתְּצִירָא,
(אֵתוּוּ) וְאַזְדַּרַע הָאִי אוֹר בְּגוּיָה גוּ מִשְׁחָתָא. כַּד
מְטָא גוּ מִשְׁחָתָא, אַתְּהִדְרַ מַיָּא, גוּ מַיָּא,
אַתְּפַשֵּׁט רְקִיעַ צִיּוֹרָא דְאָדָם, דִּיּוֹקָנָא כְּדָקָא
חֲזִי.

לְבַתָּר דְאַתְּקַשְׁטָת נוֹקְבָא לְגַבִּיָּה, וְאַתְּהִדְרוּ
אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, הָאִי דִּיּוֹקָנָא דְאָדָם,

וחזרו להיות פנים בפנים, הדמות
 הזו של אדם נכנסה בתשוקה אצל
 הנקבה, ושם נחקק והצטייר כמו
 הצורה שלו, ועליו כתוב (בראשית
 ה) ויולד בדמותו כצלמו וגו'. זה
 הצטייר בתוך הנקבה מה שלא
 היה אותו הראשון, שהצטייר
 אותו ראשון בתוכו במדידה
 בתוך המדה, כמו שנתבאר.

כמו זה למטה. מה כתוב למטה?
 (שם ב) והאדם ידע את חוה אשתו
 ופתה ותלד את קין. התחילה
 להוליד קוף במעיה בכח וסיוע
 של אדם, אחר שקבלה והמה
 מהקוף הזה, ולכן לא כתוב כאן
 ויולד, אלא ידע ופתה ותלד,
 ויצאה הפסלת בתוך הנקבה.
 ותוסף ללדת את אחיו את הבל,
 ובה גם לא כתוב ויולד, ואף על
 גב שמצד הזכר הוא היה. אבל
 המקטרג תשש ושבר את פחו,
 שהרי באות קוף התחילו
 האותיות להוליד.

ביון שנבררה הפסלת, התחילו
 האותיות להוליד מסוד האות
 ש"ת תקון של זכר ונקבה
 בהספמה כאחד. ואז כתוב, ויולד
 בדמותו כצלמו ויקרא את שמו
 שת, ולא כתוב ותקרא. ויקרא
 הוא, ולא היא. הוא קרא שמו
 שת. תקון זכר ונקבה כאחד שהיו
 בהספמה אחת.

עוד התגלגלו האותיות, וחזרו
 להוליד אלף של אדם, והם
 אותיות במקום שהוא הסיוס של
 שמו, ומיהו? נ'. ואחר כך ו' ולא
 ה', שהרי התעברה (הולידה) בהבל.
 ולכן נטל אות אחרת אחריו ו',
 סים בראשית של שת ש', ונקרא
 אנוש.

אנוש, מה בין השם הזה לשם של
 אדם? אלא אנוש לא היה בתקף,
 הוא היה בתקונם של הראשונים,
 (תהלים ח) מה אנוש כי תזכרנו.

עאל בתיאובתא לגבי נוקבא, ותמן אגליף
 ואתציר בגוונא דיליה, ועליה כתיב (בראשית ה)
 ויולד בדמותו כצלמו וגו', האי אתציר גו
 נוקבא, מה דלא הוה ההוא קדמאה, דאתציר
 (ר"א ל"ג יג) ההוא קדמאה בגויה במדידו גו
 משחתא כמה דאתמר.

בגוונא דא לתתא. לתתא מה כתיב, (בראשית ד)
 והאדם ידע את חוה אשתו ופתה
 ותלד את קין, שריאת קוף לאולדא, במעאה,
 בחילא וסיועא דאדם לבתר דהא קבילת
 זוהמא מגו האי קוף. ועל דא לא כתיב הכא
 ויולד, אלא ידע ופתה ותלד, ונפק פסולת גו
 נוקבא.

ותוסף ללדת את אחיו את הבל, ובהאי נמי
 לא כתיב ויולד, ואף על גב דמסטרטא
 דדכוורא הוה. אבל מקטרגא תשש ותבר
 חיליה, דהא באת קוף שריאו (דף קס"ח ע"א)
 אתוון לאולדא.

ביון דאתבריר פסולת, שריאו אתוון לאולדא
 מרזא דאת ש"ת. תקוונא דכר ונוקבא.
 באסתפמותא כחדא. וכדין כתיב ויולד
 בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת, ולא
 כתיב ותקרא. ויקרא איהו, ולא איהי. איהו
 קרא שמה שת, תקוונא דכר ונוקבא כחדא,
 דהוה באסתפמותא חדא.

תו אתגלגלו אתוון, ואהדרו לאולדא אלף
 דאדם, ואינון אתוון באתר דאיהו סיוס
 שמה. ומאן איהו. נ', ולבתר ו' לא ה', דהא
 אתעדיאת (נ"א אתיילדת) בהבל. בגין כן נטיל את
 אחרא אבתריה ו', סיים בשירותא דשת ש',
 ואקרי אנוש.

אנוש מה בין שמה דא לשמה דאדם. אלא
 אנוש לאו איהו בתקפא הוה, תקוונא

וְכָתוּב (איוב ז) מָה אָנוּשׁ כִּי תִגְדְּלוּנוּ וְגו', וּתְפַקְדְּנוּ לְבִקְרִים לְרֹגְעִים תִּבְחָנֵנוּ. וְעַל זֶה כָּתוּב (ישעיה נג) וְה' חָפֵץ דָּכָאוּ הַחֲלִי, שְׂבַר הַגּוּף וְכַח הַנֶּפֶשׁ הוֹרִישׁ שֵׁת לְאָנוּשׁ יִרְשָׁה שְׁהִיְתָה לוֹ לְקַבֵּל. וְאֵף הוּא הוֹרִישׁ לְבָנוּ כֶּךָ.

עוֹד הַתְּגַלְגְּלוֹת הָאוֹתִיּוֹת לְתַקֵּן אֶת הָעֵקֶם, וְחֲזְרוּ לְהוֹלִיד אֶת קִינָן, זֶה הַתְּקוּן שֶׁל קִינָן וְהַתְּמַקֵּן תְּחִיבֵי, וְחֲזְרוּ הָאוֹתִיּוֹת לְבִשָּׁם אֶת הָעוֹלָמוֹת מִהַעֲקֻמִּימוֹת שְׁהִיְתָה. מִהֶלְלָאֵל, מ' סוּף שֶׁל אוֹתִיּוֹת אָדָם, ה' וְל' תְּקוּן שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַבַּל, וּמִשׁוּם שֶׁלֹּא הִרְשִׁיעַ כְּמוֹ קִינָן, לֹא הִתְחַלְפוּ הָאוֹתִיּוֹת מִשְׁמוֹ פָּרֵט לְאַחַת, שְׁבִמְקוֹם ב' הִיְתָה א' לְהִיּוֹת תְּקוּן יוֹתֵר.

עַד כָּאן הַתְּבִשָּׁם הָעוֹלָם וְהַתְּמַקֵּן הָעֵקֶם מִהֶרָאשִׁית שֶׁל אָנוּשׁ, פָּרֵט לְחֻטְאוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁלֹּא הִתְבִּשָּׁם עַד שֶׁעֲמְדוֹ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי. אֲבָל הַתְּקוּן שֶׁל הָעֲקֻמִּימוֹת שֶׁל קִינָן וְהַבַּל הַתְּמַקֵּן וְהַתְּבִשָּׁם, אֲבָל הָעוֹלָם הִזֵּה בְּצַעַר וְעֲצָבוֹן עַד שֶׁבָּא נֹחַ, שְׁכָתוּב (בראשית ה) זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִמַּעֲשֵׂנוּ יִדְּוּנוּ מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה ה'. וְחֻטְאוֹ שֶׁל אָדָם לֹא הִתְבִּשָּׁם עַד שֶׁעֲמְדוֹ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי וְקִבְלוּ תוֹרָה, וְכַשֵּׁיִשְׂרָאֵל קִבְלוּ תוֹרָה, אֲזִי הִגִּיר וְהָאֹר הַתְּמַקֵּן כְּאַחֵד.

וְעִבְשׁוּ רַבּוּתִי, אֲנִי מִבְּכַל, וּבָנוּ שֶׁל רַב סִפְרָא אֲנִי, וְלֹא זִכְיָתִי לְהוֹדֵעַ לְאֲבִי, וְנִטְרַדְתִּי לְכָאֵן וּפְחַדְתִּי, שְׁהָרִי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת הֵם אֲרִיּוֹת בַּתּוֹרָה, וְקִבְלְתִּי עָלַי שֶׁלֹּא אִמַר דְּכָרִי תוֹרָה לְפָנַי אִישׁ עַד שְׁנֵי חֲדָשִׁים, וְהַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלָמוּ. אֲשֶׁרִי חֲלָקִי שֶׁנִּפְגַּשְׁנוּ פַּה. הַרִים רַבִּי יוֹסִי אֶת קוֹלוֹ וּבְכָה, וְקָמוּ כֻלָּם וּנְשָׁקוּהוּ

דְּקַדְמָאֵי הָוָה, (תהלים ח) מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ. וְכָתִיב (איוב ז) מָה אָנוּשׁ כִּי תִגְדְּלוּנוּ וְגו', וּתְפַקְדְּנוּ לְבִקְרִים לְרֹגְעִים תִּבְחָנֵנוּ. וְעַל דָּא כָּתִיב (ישעיה נג) וְיִי' חָפֵץ דָּכָאוּ הַחֲלִי, תְּבִירוֹ דְּגוּפָא, וְתַקְפָּא דְּנַפְשָׁא, אוֹרִית שֵׁת לְאָנוּשׁ יִרוּתָא דְּהָוָה לִיה לְקַבְּלָא. וְאִיהוּ אוּף הָכִי אוֹרִית לְבָנוּ.

הוֹ אֲתַגְלַגְלוּ אֲתוּוֹן לְאַתְקַנָּא עֲקִימָא, וְאַתְהִדְרוּ לְאוֹלָדָא. קִינָן. הַאי תְּקוּנָא דְּקִינָן, וְאַתְמַקֵּן תְּחוּמֵיהּ, וְאַתְהִדְרוּ אֲתוּוֹן לְבִסְמָא עֲלֵמָא מִעֲקִימוֹ דְּהָוָה. מִהֶלְלָאֵל מ' סוּפָא דְּאַתּוּוֹן דְּאָדָם. ה' וְל' תְּקוּנָא דְּאַתּוּוֹן דְּהַבַּל, וּבְגִין דְּלֹא הָוָה חִיבָא כְּקִינָן, לֹא אֲתַחְלַפוּ אֲתוּוֹן מִשְׁמֵיהּ פֶּר חֵד. דְּבִאֲתֵר ב' הָוָה א' לְמַהֲוֵי תְּקוּנָא יִתִּיר.

עַד הֵכָא אֲתַבְּסָם עֲלֵמָא, וְאַתְמַקֵּן עֲקִימָא מִשִּׁירוּתָא דְּאָנוּשׁ. פֶּר חוּבָא דְּאָדָם, דְּלֹא אֲתַבְּסָם, עַד דְּקִימֵי יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְּסִינַי, אֲבָל תְּקוּנָא דְּעֲקִימוֹ דְּקִינָן וְהַבַּל אֲתַמַּקֵּן וְאַתְבְּסָם, אֲבָל עֲלֵמָא הָוָה בְּצַעֲרָא וְעֲצָבוֹנָא, עַד דְּאַתָּא נֹחַ דְּכָתִיב, (בראשית ה) זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִמַּעֲשֵׂנוּ יִדְּוּנוּ מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה יי'. וְחוּבָא דְּאָדָם לֹא אֲתַבְּסָם, עַד דְּקִימֵי יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי, וְקִבְלוּ אוֹרֵייתָא, וְכַד יִשְׂרָאֵל קִבְלוּ אוֹרֵייתָא, כְּדִין נִר וְאוֹר אֲתַמַּקֵּן בְּחָדָא.

וְהִשְׁתָּא רַבּוּתִי, אֲנָא מִבְּכַל, וּבָרָא דְּרַב סִפְרָא אֲנָא, וְלֹא זִכְיָנָא לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְאַבָּא, וְאַטְרִידְנָא הֵכָא, וְדַחֲלִינָא, דְּהָא יִתְבִּי אֲרַעָא דָּא, אִינּוֹן אֲרִיּוֹן בְּאוֹרֵייתָא, וְשׁוּינָא עָלַי דְּלֹא אִימָא מִיִּלִּי דְּאוֹרֵייתָא קָמִי פֶּר נֶשׁ, עַד תְּרִין יַרְחִין, וְיוּמָא דָּא אֲשִׁתְּלִימוּ. זְכָאָה חוֹלְקֵי דְּאַתְעֲרַעְתּוּן הֵכָא. אָרִים רַבִּי יוֹסִי קָלִיָּה וּבְכָה, וְקָמוּ כֻלְהוֹ וּנְשָׁקוּהוּ

בראשו. אמר רבי יוסי, אשרי חלקנו שזכינו בדרך הזו לשמע דברי עתיק הימים מפיך, מה שלא זכינו לשמע עד עכשו.

ישבו כלם. אמר להם, רבותי, משראתי את הצער של חמי ובתו שדחוקים ומצטערים בנפשם שלא ידעתי את ברכת המזון, אמרתי להם, שעד שאדע את ברכת המזון לא אתחבר עם אשתי בדרך כל העולם, ואף על גב שיכלתי לשמש בה בלי חטא, איני רוצה לעבר על דעתם, הואיל ולא יכלתי לומר דבר עד שני חדשים. שמחו רבי חייא ורבי יוסי ורחמי ובתו, ובכו מרב שמחה. אמר רבי יוסי, בבקשה מך, כיון שהתחלת, האר לנו את היום. אשרי חלקנו בדרך הזו!

פתח אותו ילד בברכת המזון ואמר, כתוב אחד אומר ואכלת לפני ה' אלהיך, וכתוב אחד אומר (דברים יד) ושמת לפני ה' אלהיך. הפסוקים הללו כשישראל היו שרויים בארץ הקדושה ונראו לפני הקדוש ברוך הוא בבית המקדש, היו מתקיימים. עכשו איך מתקיימים? מי יכול לאכל לפני ה' ולשמת לפני ה'?

אלא ודאי כף הוא. בראשונה כשישב אדם על שלחנו לאכל, מברך על הלחם המוציא. מה הטעם המוציא ולא מוציא, שהרי כתוב בורא השמים, ולא כתוב הבורא. עושה ארץ, ולא כתוב העושה ארץ. מה הטעם כאן המוציא?

אלא כל הדברים שהם מסוד העולם העליון הנסתר, מסתתרת ה' משם, להראות שהרי מעולם גנוז ונסתר הוא. וכל הדברים שהם מהעולם התחתון שנתגלה

ברשיה. אמר רבי יוסי זכאה חולקנא דזכיןא בהאי ארחא, למשמע מלי דעתיק יומין מפומך, מה דלא זכיןן למשמע עד השתא.

יתבו פלהו, אמר לון רבותי, מדחמינא צערא דהאי חמי וברתיה, דדחקי ומצטערי בנפשיהו, דלא ידענא ברפת מזונא. אמיןא לון, דעד דאנדע ברפת מזונא, לא אתחבר באנתתי, כארח כל בני עלמא, ואף על גב דיכילנא לשמשא בה בלא חובה, לא בעינא למעבר על דעתיהו, הואיל ולא הוינא יכיל למימר מדי, עד תרין ירחין. חדו רבי יוסי ורבי חייא ורחמי וברתיה, ובכו מסגיאו חדוה. אמר רבי יוסי, במקטו מינה, כיון דשריאת, אנהיר לן ימא, זכאה חולקנא בארח דא.

פתח ההוא רביא בברכת מזונא ואמר, כתוב אחד אומר (דברים יד) ואכלת לפני יי' אלהיך, וכתוב אחד אומר (דברים כז) ושמת לפני יי' אלהיך. הני קראי כד ישראל הוו שראן בארעא קדישא, ואתחזון קמי קדשא בריך הוא כבי מקדשא, הוו מתקיימי. השתא היך מתקיימי, מאן יכיל למיכל לפני יי' ולמחדי לפני יי'.

אלא ודאי הכי הוא, בקדמיתא כד יתיב בר נש על פתוריה למיכל, מברך על נהמא המוציא. מאי טעמא המוציא, ולא מוציא, דהא כתיב (ישעיה מב) בורא השמים, ולא כתיב הבורא. (ירמיה י) עושה ארץ, ולא כתיב העושה ארץ. מאי טעמא הכא המוציא.

אלא כל מלין דאינון מרזא דעלמא עלאה סתירא, אסתתרא ה' מתמן, לאתחזאה

דהא מעלמא גניזא וסתירא איהו. (ד קס"ח ע"ב)

וכל מלין דאינון מעלמא תתאה דאתגלית יתיר, כתיב בה', דכתיב, (ישעיה

יותר כְּתוּב בְּה', שְׁכַתוּב (ישעיה מ) המוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאִם, (עמוס ט) הקרא לְמִי הֵיטָם. כָּלֶם הֵם מִסוּד הָעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן, וְאִם נִכְתַּב בְּשֵׁם הוּא בְּה', כְּמוֹ הָאֵל הַגָּדוֹל. וְכֵאן שְׁהוּא בְּדִרְךָ נִסְתָּר (בגלות) מִסוּד הָעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן הוּא, כִּיּוֹן שְׁמִכְרֶךָ אָדָם, שְׁכִינָה בָּאָה לִפְנֵינוּ.

וְזֶה שְׁאָמַר וְאֶכְלֶתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ, כָּאֵן נִכְלַל לְדַבֵּר בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שְׁכַף צָרִיךְ, הוֹאִיל וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לִפְנֵינוּ, לְקַיֵּם אֵת הַפְּתוּב, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. וְכַתוּב (דברים יד) וְאֶכְלֶתָּ שֵׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ.

הוֹאִיל וְעוֹמֵד אָדָם לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ, צָרִיךְ גַּם לְרַחֵם עַל הַעֲנִיִּים, לְתַתּ לָהֶם כְּמוֹ שֶׁהוּא נִתֵּן לוֹ לֶאֱכֹל, (ומי שאוכל לפני המלך הקדוש צריך) כְּמִי שְׁאוּכַל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ, וְצָרִיךְ שְׁלֹא יִמְצֵא בְלִעָן עַל שְׁלַחָנוֹ, שֶׁהָרִי בְלִעְנוֹת הֵיא מֵהַצַּד הָאֲחֵר, וְסוּד זֶה - (בראשית כה) הַלְעִיטְנִי נָא, דְרַךְ בְּלִעְנוֹת, וְכַף צָרִיךְ לְצַד הָאֲחֵר, וְכַתוּב (משלי יג) וּבִטֶן רְשָׁעִים תִּחְסָר. וְעַל זֶה וְאֶכְלֶתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ כְּתוּב, וְלֹא לִפְנֵי הַצַּד הָאֲחֵר. וְצָרִיךְ שְׁלֹא יִתְעַסֵּק בְּדַבְרֵים בְּטָלִים וּבְצָרֵי סְעוּדָה (פסח), וְצָרִיךְ לְהִתְעַסֵּק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שֶׁהָרִי כְּשֶׁדַבְּרֵי תוֹרָה נֶאֱמָרִים עַל שְׁלַחַן, נוֹתֵן אוֹתוֹ הָאָדָם פֶּחַ לְרַבּוֹנוֹ.

וְשִׁמְחָתָ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ - זוּהִי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה. כְּשֶׁמִּכְרֶךָ אָדָם כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, צָרִיךְ לְשַׂמַּח וּלְהִרְאוֹת שְׂמִחָה וְלֹא עֲצֹב כָּלֶל. כִּיּוֹן שְׁנוֹטֵל אָדָם כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד עַל גְּבוּ, וְהוּא צָרִיךְ לְעַטֵּף רֹאשׁוֹ בְּשִׂמְחָה וּלְכַרֵּךְ עַל הַכּוֹס בְּמוֹשֵׁב שְׁלֹשָׁה: נְכַרְךָ שְׁאֶכְלָנוּ מִשְׁלוֹ.

וּבְטוּבוֹ חִיִּינוּ, זֶה צָרִיךְ רְצוֹן לְמַעַלָּה אֵל עֲתִיק הַעֲתִיקִים, וְעַל

הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאִם (עמוס ה) הַקְּוֹרָא לְמִי הֵיטָם, כְּלֵהוּ מִרְזָא דְעַלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ, וְאִי אֶכְתִּיב בְּשֵׁמָא אִיהוּ בְּה', כְּגוֹן הָאֵל הַגָּדוֹל, וְהָכָא דְאִיהוּ בְּאַרְחַ סְתִימִים (נ"א בַּתְּגִלְתָּא) מִרְזָא דְעַלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ, כִּיּוֹן דְמִכְרֶךָ בְּרַ נֶשׁ, שְׁכִינְתָא אֲתִיא קָמִיהָ.

וְזֶה דְאָמַר וְאֶכְלֶתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. הָכָא אֲתַפְלִיל לְמַלְלָא בְּמַלְי דְאֹרִייתָא, דְהִכִּי אֲצַטְרִיךְ הוֹאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָמִיהָ, לְקִיּוּמָא דְכְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ. וְכַתִּיב (דברים יד) וְאֶכְלֶתָּ שֵׁם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

הוֹאִיל וְקָאִים בְּרַ נֶשׁ קָמִי מְאָרִיָּה, אֲצַטְרִיךְ נְמִי לְמִיחַן לְמִסְפְּנִי, לְמִיחַן לֹוֹן, כְּמָה דְאִיהוּ יְהִיב לִיָּה לְמִיכַל.

(ס"א וְכֵאן דְאֶכִּיל קָמִיָּה מְלָכָא קוּדְשָׁא אֲצַטְרִיךְ וְכו') כְּמֵאן דְאֶכִּיל קָמִי מְלָכָא קוּדְשָׁא וְאֲצַטְרִיךְ דְלֹא יִשְׁתַּכַּח בְּלִעָן עַל פְּתוּרִיָּה, דְהָא בְּלִעָנוּ מִסְטָרָא אַחְרָא הוּי, וְרִזָּא דָא (בראשית כה)

הַלְעִיטְנִי נָא, אַרְחַ בְּלִעָנוּ, וְהִכִּי אֲצַטְרִיךְ לְסְטָרָא אַחְרָא, וְכַתִּיב (משלי יג) וּבִטֶן רְשָׁעִים תִּחְסָר. וְעַל דָּא וְאֶכְלֶתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ כְּתִיב, וְלֹא לִפְנֵי סְטָרָא אַחְרָא. וְאֲצַטְרִיךְ דְלֹא יִתְעַסֵּק בְּמַלִּין בְּטָלִין, וּבְצָרֵי סְעוּדָה (שפיר) וְאֲצַטְרִיךְ לְאַתְעַסְקָא בְּמַלִּין דְאֹרִייתָא, דְהָא כַּד מַלִּין דְאֹרִייתָא אֲתַמְרוּ עַל פְּתוּרָא, יְהִיב הֵהוּא בְּרַ נֶשׁ תְּקַפָּא לְמְאָרִיָּה.

וְשִׁמְחָתָ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ, דָּא אִיהוּ בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, כְּד בְּרִיךְ בְּרַ נֶשׁ בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, אֲצַטְרִיךְ לְמַחְדֵי וּלְאַחְזָאָה חֲדוּה וְלֹא עֲצִיבוֹ כָּלֶל, כִּיּוֹן דְנִטִּיל בְּרַ נֶשׁ כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים עַל גְּבִיָּה, וְאִיהוּ אֲצַטְרִיךְ לְאַעֲטָפָא רִישִׁיָּה בְּחֲדוּה. וּלְבְּרָכָא עַל הַכּוֹס בְּמוֹתָב תְּלַתָּא, נְכַרְךָ שְׁאֶכְלָנוּ מִשְׁלוֹ.

וּבְטוּבוֹ חִיִּינוּ, דָּא אֲצַטְרִיךְ רְעוּתָא לְעִילָא

זֶה הֵיא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר. וּבִטּוּבוֹ, וְלֹא מִטּוּבוֹ. וּבִטּוּבוֹ, זֶה הֵימִין (מנין) הַעֲלִיּוֹן, וּמִטּוּבוֹ זֶה דְרָגָה אֲחֵרֶת שֶׁבָּאָה מִצַּד הַיָּמִין, וְהִיא דְרָגָה לְמִטָּה מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שֶׁבְּאוֹתוֹ הַטּוֹב נִבְנְהָ הָעוֹלָם וְכוּ נִזּוֹן.

לְמָה נִקְרָא טוֹב וְלְמָה נִקְרָא חֶסֶד? הַטּוֹב הוּא כְּשֶׁכּוֹלֵל הַכּל בְּתוֹכוֹ וְלֹא מִתְפַּשֵּׁט לְדַדֵּת לְמִטָּה. חֶסֶד - כְּשֶׁיּוֹרֵד לְמִטָּה וְעוֹשֶׂה טוֹב בְּכָל הַבְּרִיּוֹת, בְּצַדִּיקִים וּבִרְשָׁעִים, וְלֹא חוֹשֵׁשׁ, וְאֵף עַל גַּב שֶׁדְרָגָה אַחַת הִיא. מִנֵּין לָנוּ? שְׁפָתוֹב (תהלים סג) אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדּוּפוּנִי. אִם טוֹב, לְמָה חֶסֶד? וְאִם חֶסֶד, לְמָה טוֹב, שֶׁהָרִי בְּאֶחָד מִסְפִּיק? אֲלֵא טוֹב כּוֹלֵל הַכּל בְּתוֹכוֹ, וְלֹא הִתְפַּשֵּׁט לְמִטָּה. חֶסֶד יוֹרֵד וּמִתְפַּשֵּׁט לְמִטָּה וְזוֹן לְכָל הַצַּדִּיקִים וְהַרְשָׁעִים כְּאֶחָד.

וְכֵן, כִּינּוּן שְׁאֵמֵר וּבִטּוּבוֹ חֵינּוּ, חֵזֵר וְאָמַר, הֵזֵן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בִטּוּבוֹ בְּחֶסֶד, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים קלד) נוֹתֵן לְחֵם לְכָל בֶּשֶׂר פִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. וְעַל זֶה הֵזֵן אֶת הַכּל, לְצַדִּיקִים וְלִרְשָׁעִים, לְכָל. זֶה נִקְרָא בְרֶפֶת יָמִין. הַשְּׂמֵאל אֵינוֹ בְּבִרְפֶת הַמְּזוֹן, וְלִכֵּן שְׂמֵאל לֹא תִסִּיעַ לְיָמִין.

שְׁבִינּוֹן שֶׁבְּרַךְ בְּרָכָה, יָמִין (היין), צָרִיף לְדַבֵּק אֶת אֶרֶץ הַחַיִּים בְּיָמִין, לְהַזְזִין מִשָּׁם וּלְפָרְנֵס וְלִתֵּת מְזוֹן לְכָל, וְלִכֵּן הַשְּׂנִיָּה בְרֶפֶת הָאֶרֶץ, וְצָרִיף לְהַזְזִיר בַּה בְּרִית וְתוֹרָה: וְעַל בְּרִיתֶךָ שְׁחַתַּמְתָּ בְּכַשְׂרָנוּ, וְעַל תּוֹרָתֶךָ שְׁלַמְדַּתְנוּ. לְהַרְאוֹת שְׂמֵאוֹתוֹ טוֹב נִזּוֹן בְּרִית וְתוֹרָה, שֶׁהוּא הַתְּקוּן שֶׁל הַטּוֹב הַזֶּה.

מִכָּאן לְמַדְנֵנו שְׁנַשִּׁים פְּטוּרוֹת מִבְּרֶפֶת הַמְּזוֹן לְצַאת יְדֵי חוּבָה, שְׁהָרִי אֵין בְּהֵן תּוֹרָה וּבְרִית. וְלִחְתֵּם עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזוֹן, זֶה שְׁדַבְּקוֹת כְּאֶחָד בְּחֶסֶד. עַל הָאֶרֶץ

לְגַבֵּי עֲתִיקָא דְעֲתִיקוֹן, וְעַל דָּא אֵיהִי בְּאַרְחַ סְתִים. וּבִטּוּבוֹ, וְלֹא מִטּוּבוֹ, וּבִטּוּבוֹ: דָּא יְמִינָא (ד"א וינה) עֲלָאָה. וּמִטּוּבוֹ: דָּא דְרָגָא אַחְרָא, דְּאֵתִי מִסְטָרָא דִימִינָא, וְאֵיהִו דְרָגָא לְתַתָּא מַנִּיָּה, בְּגִין דְּבִהֵהוּא טוֹב אֲתַבְּנִי עֲלֵמָא, וּבִיָּה אֲתַזֵּן.

אֲמַאי אֶקְרִי טוֹב וְאֲמַאי אֶקְרִי חֶסֶד. טוֹב אֵיהִו, כִּד כְּלִיל כְּלָא בְּגוּיָה, וְלֹא אֲתַפְּשֵׁט לְנַחֲתָא לְתַתָּא. חֶסֶד כִּד נַחֲתָא לְתַתָּא. וְעַבִּיד טִיבוֹ כְּכָל בְּרִיּוֹן, בְּצַדִּיקִי וּבִרְשָׁעִי וְלֹא חֵיִישׁ, וְאֵף עַל גַּב דְּדְרָגָא חַד הוּא. מְנַלְן דְּכַתִּיב, (תהלים כג) אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדּוּפוּנִי, אִי טוֹב לְמָה חֶסֶד, וְאִי חֶסֶד לְמָה טוֹב, דְּהָא בְּחַד סַגִּיא אֲלֵא טוֹב כְּלִיל כְּלָא בְּגוּיָה, וְלֹא אֲתַפְּשֵׁט לְתַתָּא. חֶסֶד נַחִית וְאֲתַפְּשֵׁט לְתַתָּא, וְזוֹן כְּלָא צַדִּיקִי וְרְשָׁעִי כְּחֶדָא.

וְהָבֵא כִינּוּן דְּאָמֵר וּבִטּוּבוֹ חֵינּוּ, הָדָר וְאָמֵר הֵזֵן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בִטּוּבוֹ בְּחֶסֶד, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים קלד) נוֹתֵן לְחֵם לְכָל בֶּשֶׂר פִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. וְעַל דָּא הֵזֵן אֶת הַכּל, לְצַדִּיקִי וְלִרְשָׁעִי לְכָלָא. דָּא אֶקְרִי בְרֶפֶת יָמִין. שְׂמֵאל לֹאוֹ אֵיהִו בְּבִרְפֶת מְזוֹנָא. וּבְגִין כֵּן שְׂמֵאלָא לֹא תִסִּיעַ לְיָמִינָא.

דְּכִינּוֹן דְּבְרִיף בְּרָכָה. יָמִין (כ"א תיין), אֲצַטְרִיף לְדַבֵּק אֶרֶץ הַחַיִּים בְּיָמִין, לְאֲתַזְנָא מִתַּמָּן, וּלְפָרְנֵס אֶת וְלְמִיָּהֵב מְזוֹנָא לְכָלָא, וְעַל דָּא תְנִינָא בְרֶפֶת הָאֶרֶץ, וְאֲצַטְרִיף לְאֲדַפְרָא בַּה בְּרִית וְתוֹרָה, עַל בְּרִיתֶךָ שְׁחַתַּמְתָּ בְּכַשְׂרָנוּ, וְעַל תּוֹרָתֶךָ שְׁלַמְדַּתְנוּ, לְאֲחַזְזָא דְמַהֵהוּא טוֹב אֲתַזֵּן בְּרִית וְתוֹרָה, דְּאֵיהִו תְּקוּנָא דְהָאִי טוֹב.

מִכָּאן אֲוִלִּיפְנָא, דְּנַשִּׁים פְּטוּרוֹת מִבְּרֶפֶת מְזוֹנָא לְאֲפָקָא יְדֵי חוּבָה, דְּהָא לִית בַּהוּ תּוֹרָה וּבְרִית. וְלִחְתֵּמוֹם עַל הָאֶרֶץ וְעַל

- זוהי ארץ החיים. ועל המזון
- זהו חסד. הרי כלולים זה בזה
בדבקות אחת.

התפשטות הטוב היא הודאה
שנקראת חס"ד, ועל זה הוא
אומר נודה לך על כף ועל כף
נסים ואותות שנעשו מצד
הטוב. ואם תאמר, והרי כתוב
נעמות בימיך נצח, זהו מצד
הימין - לא כף, אלא כל אחד
ואחד מראה על אותו מקום
שיצא ממנו.

ואם תאמר, נצח בימין - הרי
כתוב נעמות, וכתוב (שמואל ב-כג)
ונעים זמרות ישראל, (בימין נצח)
וזה שמאל, וכל שמאל נכלל
בסוד הימין. אבל הודאה, מודה
על הימין, להראות שהרי ממנו
יצא, וזו התפשטות הטוב
שהתפשט בארץ החיים.

מה הטעם אין כאן שמאל?
משום שאין לו חלק לצד האחר
במזונם של ישראל. ואם
מתעורר שמאל, יתעורר עמו
הצד האחר, והרי הוא מכר
בכורתו וחלקו ליצקב אבינו.
והרינו נותנים לו חלקו לאותו
מקטרג בזהמה של מים
אחרונים, ואם אין זהמה, הרי
חלקו באותו מאכל שקרבו בו
ידיים.

ורבן אין לו חלק עמנו. והואיל
ואין לו חלק עמנו, שהרי נטל
חלקו, אין לנו להעיר השמאל
כלל, שלא יתעורר המקטרג
לטל שני חלקים, אחד למטה
ואחד למעלה, כמו בכור. שהרי
מכר את בכורתו ליצקב אבינו
- חלקו למטה, ואין לו למעלה
כלום. ישראל נוטלים למעלה,
ועשו נוטל למטה, ועל זה לא
יקרב השמאל כלל בכרפת
המזון.

המזון, הא דדבקותא כחדא בחסד, על הארץ
דא איהי ארץ החיים. ועל המזון דא איהו
חסד, הא כלילו דא בדא בדבקותא חדא.

אתפשטותא דטוב איהו הודאה דאקרי
חס"ד, ועל דא איהו אומר,
נודה לך, על כף ועל כף נסין ואותין דאתעבידו
מסטרא דטוב. ואי תימא והא פתיב (תהלים טז)
נעמות בימיך, נצח, הא איהו מסטרא דימין.
לאו הכי, אלא כל חד וחד אחזי על ההוא אתר
דנפיק מניה.

ואי תימא נצח בימין, הא כתיב נעמות, וכתיב
(שמואל ב כג) ונעים זמירות ישראל, (ד"א בימין נצח)
ודא שמאלא. (דף קס"ח ע"א) וכל שמאלא אתכליל
ברזא דימינא. אבל הודאה אודי על ימינא,
לאחזאה דהא מניה נפקא, ודא פשיטו דטוב,
דאתפשט בארץ החיים.

מאי טעמא לית הכא שמאלא, בגין דלית
חולקא לסטרא אחרא במזונא דישראל.
ואי אתער שמאלא, סטרא אחרא יתער עמיה,
והא איהו זבין בכרותיה וחולקיה ליצקב
אבונא. והא אנן יהיבנא ליה חולקיה, לההוא
מקטרגא בזיהמא דמיין בתראין, ואי לית
זיהמא, הא חולקא דההוא מיכלא, דקריבו
ביה ידין.

ועל דא לית ליה חולקא בהדן. והואיל ולית
ליה חולקא בהדן, דהא נטל חולקיה, לית
לן לאתערא שמאלא כלל. דלא יתער מקטרגא
ויטול תרין חולקין, חד לתתא, וחד לעילא,
פככור. דהא זבין בכרותיה ליצקב אבונא.
חולקיה איהו לתתא, ולית ליה לעילא כלום.
ישראל נטלי לעילא, ועשו נטיל לתתא, ועל
דא לא יתקרב שמאלא כלל, בכרפת מזונא.

בין שמתברכת האי ארץ החיים הזו מצד הימין ומקבלת מזון, אזי מבקשים רחמים על הכל. רחם ה' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך וגו'. שהרי מאותו מזון וספוק של ארץ החיים נזכה בה אנחנו ובית המקדש, שיבנה בית המקדש למטה באותם רחמים.

ובשבת, פשהדין לא נמצא להיות נצח והוד כלל הסודים, אומר רצה והחליצנו, להיות שניהם, (ישעיה נד) חסדי דוד הנאמנים, ועל זה אל תהי צרה ויגון וכו', שהרי רצה ומודים הם חסדי דוד, ושים שלום שאמרנו בתפלה בברכת עושה שלום במרומי הוא ברחמי יעשה שלום עלינו.

הטוב והמטיב, שהכל בא מצד הימין ולא מצד השמאל כלום. מי שמברך ברכת המזון, הוא נוטל ברכות בראשונה מכלם, ומתברך בכלל של ברכת המזון, ועל זה יש לו ארץ חיים. מי שנוטל כוס של ברכה ומברך עליו, כתוב (תהלים קטז) כוס ישועות אשא. מי הישועות? זה הימין, שהוא מושיע מכל המקטרגים של העולם, שכתוב (הושיעה לו ימינו) ותושע לו ימינו, וכתוב (תהלים ס) הושיעה ימינך וענני.

בין כף האיר היום, קמו כלם ונשקוהו. אמר רבי יוסי, ודאי יום משתה הוא היום הזה, ולא נצא מכאן עד שיעשה משתה לכל העיר. זהו משתה שהקדוש ברוך הוא רוצה בו. לקחו את אשתו וברכו אותה בכמה ברכות. עשו שאביה יתקן בית אחר לשמחה, כנסו את כל אנשי העיר לאותה שמחה, וקראו לה פלה, ושמו עמם כל אותו היום, והוא שמח עמם בדברי תורה.

בין דמתברכא האי ארץ החיים מסטרא דימינא, ומקבל מזונא, כדין בעינן רחמין על פלא. רחם יי' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך וגו', דהא מההוא מזונא וספוקא דארץ החיים, נזכי בה אנן ובי מקדשא. דיתבני בי מקדשא לתתא באינון רחמים.

ובשבת דלא אשתכח דינא, למהוי נצח והוד כלל הסודים, אומר רצה והחליצנו למהוי תרוייהו, (ישעיה נה) חסדי דוד הנאמנים, ועל דא אל תהי צרה ויגון וכו', דהא רצה ומודים, אינון חסדי דוד, ושים שלום דקאמרן בצלותא, בברכת עושה שלום במרומי הוא ברחמי יעשה שלום עלינו.

הטוב והמטיב, דכלא אתי מסטרא דימינא, ולא מסטר שמאלא כלום. מאן דמברך ברכת מזונא, איהו נטיל ברכאן בקדמיתא מפלהו, ואתברך בכלל ברכת מזונא, ועל דא אית ליה ארפא דחיין. מאן דנטיל כוס של ברכה, וקא מברך עליה, כתיב (תהלים קטז) כוס ישועות אשא. מאן ישועות דא ימינא, דאיהו מושיע מכל מקטרגין דעלמא, דכתיב (נ"א הושיעה לו ימינו) ותושע לו ימינו, וכתוב (תהלים ס) הושיעה ימינך וענני.

אדהכי הוה נהיר יממא, קמו כלהו ונשקוהו. אמר רבי יוסי, ודאי הלולא איהו יומא דא, ולא ניפוק מהכא, עד דיתעביד הלולא בכל אנשי מתא, דא הוא הלולא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה. נטלו לה לאנתתיה, ובריכו לה בכמה ברכאן, עבדו דאבוה יתקן ביתא אחרא לחדוה, כנישו כל אנשי מתא לההיא חדותא, וקראו לה פלה. וחדו עמהון כל ההוא יומא, ואיהו חדי עמהון במלי דאורייתא.

פְּתַח אִיהוּ עַל פְּתוּרָא וְאָמַר, (שמות כו) וְעֲשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שֹׁטִים עֲמֻדִים. כְּתוּב פָּאן עֲמֻדִים, וְכְתוּב שֵׁם (ישעיהו) שְׂרָפִים עֲמֻדִים. מַה לְהֵלֵן שְׂרָפִים, אִף כָּאן גַּם שְׂרָפִים. אֵלּוּ הַקְּרָשִׁים עֲמֻדִים בְּתַקּוּנֵי כֹּלָה וְסוּבְבֵי סְבִיב הַחֲפָה, לְהַשְׁרוֹת בְּאוֹתָהּ חֲפָה רוּחַ עֲלִיּוֹנָה (סוד עֲלִיּוֹן). כְּמוֹ כֵּן הַכֹּלָה לְמִטָּה צְרִיף לְתַקֵּן חֲפָה לְכַסּוֹתָהּ בְּתַקּוּנֵי יְפִי לְכַבּוֹד כֹּלָה אַחֲרֵת שְׂבָאָה לְשֵׁרוֹת שֵׁם בְּשִׂמְחָה לְכֹלָה הַתַּחְתּוֹנָה.

וּמִשּׁוֹם כְּבוֹד אוֹתָהּ הַכֹּלָה הַעֲלִיּוֹנָה צְרִיף לְעֲשׂוֹת כְּסוּי שֶׁל יְפִי בְּכֹל תַּקּוּנֵי יְפִי, לְזַמֵּן אֶת הַכֹּלָה הַעֲלִיּוֹנָה לְאוֹתָהּ שְׂמֵחָה. כְּמוֹ זֶה בְּכֹל מִלָּה שֶׁל הַבְּרִית לְמִטָּה צְרִיף לְתַקֵּן כְּסֵא אַחַר בִּיפֵי לְבַעַל הַקְּנָאָה שֶׁל אוֹת הַבְּרִית שְׂבָא לְשֵׁם. אִף כָּאן בְּכֹל חֲפָה צְרִיף תַּקּוּנֵי יְפִי לְכַסּוֹת אֶת הַחֲפָה לְכַבּוֹד הַכֹּלָה סִתָּם.

שְׁחַרְיֵי זוּ כְּמוֹ שֶׁזוּ עֲמֻדָתָּ. זוּ עוֹלָה בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת, וְזוּ עוֹלָה בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת. וְכִשְׁעוֹלָה בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת, אִזּוּ נִקְרָאת כֹּלָה. וְלִכְּנֵן אֲסוּר לְשַׁמֵּשׁ בָּהּ עַד שֶׁנִּכְלָלַת בְּאוֹתָן שְׁבַע בְּרָכוֹת כְּמוֹ שֶׁלְמַעַלָּה.

אוֹתָן שְׁבַע בְּרָכוֹת יוֹרֶשֶׁת הַכֹּלָה מֵרוּחַ (מסוד) עֲלִיּוֹנָה, מְקוּם שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת שׁוֹפְעוֹת מִשֵּׁם. שֵׁשׁ בְּרָכוֹת הֵן שֶׁהַכֹּלָה מִתְבַּרְכֶּת מֵהֵן, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ שֶׁהֵן שְׁבַע? אֵלּוּ הַשְּׁבִיעִית הִיא שְׂמֵחָתָה אֶת כָּלֵן. רַב הַבְּרָכוֹת עַל הַיֵּינן לְמָה? אֵלּוּ שֶׁהוּא הַצֵּד שֶׁמְשַׁמַּח אֶת הַכֹּל עַל אוֹתוֹ יֵינן שְׂמֵשֶׁמֶר בְּעַנְבּוּי תְּמִיד. וּמִשּׁוֹם כִּף הַבְּרָכָה הִרְאֵנוּהָ שֶׁל אוֹתָן הַשְּׁבַע הִיא סוּד שֶׁל הַיֵּינן, יֵינן עוֹשֶׂה פְּרִי (שְׂמֵחָה) בֵּינן לְמַעַלָּה בֵּינן לְמִטָּה. גִּפְּן נוֹטְלַת הַכֹּל,

פְּתַח אִיהוּ עַל פְּתוּרָא וְאָמַר, (שמות כו) וְעֲשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שֹׁטִים עֲמֻדִים.

כְּתוּב הֵכָא עֲמֻדִים. וְכְתוּב הֵתָם (ישעיהו) שְׂרָפִים עֲמֻדִים. מַה לְהֵלֵן שְׂרָפִים, אוֹף הֵכָא נְמֵי שְׂרָפִים. אֵלּוּ קְרָשִׁים קִיּוּמָן בְּתַקּוּנֵי דְכֹלָה, וְסִתְרָן סִתְרָנָא דְחוּפָה, לְמִשְׁרֵי בַּהֵיּא חוּפָה רוּחַ עֲלָאָה, (נ"א רוא עלאה) כְּגוּוֹנָא דָּא כֹּלָה לְתַתָּא, אֲצִטְרִיף לְתַקְנָא חוּפָה לְחוּפָאָה בְּתַקּוּנֵי שְׂפִירוֹ, לִיקְרָא דְכֹלָה אַחְרָא, דְּאֲתֵּיא לְמִשְׁרֵי תַמָּן בְּחֻדוּהָ, לְכֹלָה תַתָּאָה.

וּבְגִין יְקָרָא דִּהֵיּא כֹּלָה עֲלָאָה, אֲצִטְרִיף לְמַעַבְדַּת חוּפָאָה דְשְׂפִירוֹ, בְּכֹל תַּקּוּנֵי דְשְׂפִירוֹ, לְזַמְנָא לְכֹלָה עֲלָאָה, לְהֵיּא חֻדוּהָ. כְּגוּוֹנָא דָּא בְּכֹל גְּזִירוֹ דְבְּרִית לְתַתָּא, אֲצִטְרִיף לְאֲתַקְנָא כְּסֵא אַחְרָא בְּשְׂפִירוֹ, לְמֵאֲרֵי קְנָאָה דְבְּרִית קִיּוּמָא דְאֲתֵּי תַמָּן. אוֹף הֵכָא בְּכֹל חוּפָה, אֲצִטְרִיף תַּקּוּנֵי שְׂפִירוֹ, לְחוּפָאָה לְחוּפָה לִיקְרָא דְכֹלָה סִתָּם.

דִּהָא דָּא, כְּגוּוֹנָא דְדָא קִיּוּמָא. דָּא סִלְקָא בְּשִׁבְעַת בְּרָכָאן, וְדָא סִלְקָא בְּשִׁבְעַת בְּרָכָאן. וְכַד סִלְקָא בְּשִׁבְעַת בְּרָכָאן בְּרָכָאן, וְעַל דָּא אֲסִיר לְשַׁמְשָׂא בָּהּ עַד דְּאֲתַפְּלִילַת בְּאֵינוּן שְׁבַע בְּרָכָאן, כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה.

אֵינוּן שְׁבַע בְּרָכָאן, יִרְתָּא כֹּלָה, מֵרוּחָא (נ"א מרוא) עֲלָאָה, (דף קס"ט ע"ב) אַתְרֵי דְכֹל בְּרָכָאן נִגְדִין מִתַּמָּן. שִׁית בְּרָכָאן אֵינוּן דְכֹלָה אַתְבְּרָכָא מִנְיָהּ, וְאַתְּ אֲמַרְתָּ דְאֵינוּן שְׁבַע. אֵלּוּ שְׁבִיעָאָה אִיהוּ דְקָא מְקִיִּים כֹּלָה.

רוּבָא דְבְּרַפְאָן עַל הַיֵּינן אֲמַאי. אֵלּוּ דְאִיהוּ סִטְרָא דְחֻדֵי לְכֹלָה, עַל הַהוּא יֵינן דְאֲתַנְטִיר בְּעַנְבּוּי תְּדִיר. וּבְגִין כִּף בְּרָכָה

קְדָמָאָה דְאֵינוּן שְׁבַע, אִיהוּ רְזָא דְיֵינן, יֵינן עֲבִיד

פְּרִי (כ"א חידו) בֵּינן לְעִילָא בֵּינן

ומוציאה פרי לעולם, והתעוררות של שמחה היא משמאל, שכתוב (שיר ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ואותו עץ חיים עושה פרות ונצנים (באותה גפן) בהתעוררות הזו, וזוהי הברכה הראשונה של הכל. (בורא פרי הגפן). השניה, שהכל ברא לכבודו, הסוד של הברית הקדושה, שמחת החבור, שנוטל את כל הברכות מסוד הימין לעשות פרות באותה גפן, שהרי בראשונה אותו פרי (שמחה) יורד מלמעלה דרך האיברים, ושופע לברית הקדושה להשפיע באותה הגפן, וזה מצד הימין, שהרי אין פרי נמצא אלא בימין. השמאל מתעורר והימין עושה. אחר כך נכלל השמאל בימין והימין בשמאל להיות סוד של אדם, ולכן השלישית היא יוצר האדם. ועל זה יעקב, שהוא עמוד האמצעי, דמותו של אדם הוא היה.

הרביעית היא עמוד אחד של ירך ימין. החמישית - שוש תשיש ותגל עקרת הבית בשמחה בקבוץ וכנוס בניה מארבעת צדדי העולם, וזה סוד של ירך אחרת שמתחברת בדרך שמאל ללכת ולכנס את כל הצדדים, וכנוס הבנים, ואהבה להכניסם בין הברכים.

ובאותם השנים שהנביאים שורים בתוכם, שמחת עקרת הבית. מה הטעם? משום שהרי שתי ערבות לא עושות נצנים ופרות, וכנוס הבנים אליהם הם פרות ונצנים שלהם, ולא מעירים כנוס של בניה אליה, רק בנביאים.

ברכה ששית - שמח תשמח רעים האהובים, מקום של רצון ושמחה ואחנה נמצאים, העמוד

לתת. גפן נטיל כלא, ואפיק איבא לעלמא, ואתערו דחדוה שמאלא איהו, דכתיב, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי ולבתי וימינו תחבקני. והוא אילנא דחיי עביד פירין ואיבין (כ"א כהנא גפן) באתערותא דא, ודא איהי ברכה קדמאה דכלא. (בורא פרי הגפן).

תנינא שהכל ברא לכבודו, רזא דברית קדישא, חדוה דחבורא, דנטיל כל ברקאן מרזא דימינא, למעבד איבין בההוא גפן, דהא בקדמיתא ההוא פרי (נ"א חידו) נחית מלעילא, ארזא שייפין, ונגיד לברית קדישא, לנגדא ליה בההוא גפן, ודא מסטרא דימינא, דהא לית איבא משתכחא אלא בימינא. שמאלא אתער וימינא עביד.

דברת פליל שמאלא בימינא, וימינא בשמאלא, למיהוי רזא דאדם. ובגין כך תליתאה איהו יוצר האדם. ועל דא יעקב, דאיהו עמודא דאמצעיתא, דיוקנא דאדם הוה.

רביעאה, איהו עמודא חדא, דירפא ימינא. חמישאה, שוש תשיש ותגל עקרה דביתא, בחדוה בקבוץ וכנישו דבנהא, מארבע סטרי עלמא, ודא רזא דירפא אחרא, דאתחבר בירכא שמאלא, למיזל ולמיכנש לכל סטרין, וכנישו דבנין, ורחימו, למיעל לון בין ברפין.

ובאינון תרין, דנביאים שריין בגווייהו, חדוה דעקרא דביתא. מאי טעמא. בגין דהא שתי ערבות, לא עבדין איבא ופירין, וכנישו דבנין לגבייהו, אינון פירין ואיבין דלהון, ולא אתערו כנישו דבנהא לגבהא, פר בנביאים.

שתיתאה שמח תשמח רעים האהובים, אתר

של כל העולם שנוקרא צדיק, וצדיק וצדק הם רעים ואהובים שלא זזים זה מזה. עד כאן שש ברכות שפלה מתברכת מהן.

הברכה השביעית מקימת הכל, ומהשביעית הזו הכל מתברכים ודאי, כלל של עשר אמירות, משום שזו כוללת מעלה ומטה, ולכן כלולים בזו עשרה מיני שמחה: ששון, שמחה, חתן, (וכלה, גילה, דיצה, אהבה ואהבה שלום) וכלה, אהבה, אהבה, גילה, רנה, דיצה, חדוה, שלום ורעות. להיות הפלה שלמות הכל.

אשריהם ישראל שהם זכו למטה כמו שלמעלה, עליהם כתוב (שמואל ב' 1) ומי כעמך פישראל גוי אחד בארץ. שמחו כלם כל אותו יום בדברי תורה, וכל בני העיר עשו אותו ראש עליהם. ליום אחר קמו רבי יוסי ורבי חייא, וברכו אותם והלכו לדרפם.

בשהגיעו לרבי שמעון, הרים עיניו וראה אותם. אמר, מסתכל הייתי בכם היום הזה, וראיתי אתכם שני ימים ולילה שהייתם במשכנו של אותו נער מטטרון, ואותו נער היה מלמד אתכם סודות עליונים בשמחת התורה. אשרי חלקכם בני!

סדרו כלם את הדברים לפניו, וסחו לו את המעשה. אמר להם, אשריכם ואשרי חלקי, שהריני נזכר יום אחד שהיה הולך עמי בדרך רב ספרא אביו, וברכתי אותו כאשר נפרד ממני שיהיה לו בן אריה בתורה, ולא ברכתי אותו שהוא יזכה בו. אשרי חלקכם בני, עליכם כתוב (ישעיה נד) וכל בניו למודי ה'.

דבר אחר וכל בניו למודי ה' - וכי כל הבנים שהם של ישראל,

דרעותא וחדוה ואהבה אשתכח, עמודא דכל עלמא דאקרי צדיק, וצדיק וצדק רעים ואהובים אינון, דלא אתעדון דא מן דא. עד הקא שית ברקאן, דכלה אתברכת מנייהו.

שביעאה איהו מקיים פלא, ומהאי שביעאה מתברקאן פלא ודאי, פללא דעשר אמירן, בגין דדא, פליל עילא ותתא. ועל דא כליל בהאי, י' זיני דחדוה, ששון, שמחה, חתן, (כ"א וכלה, גילה, דיצה, אהבה, ואהבה שלום), וכלה, אהבה, אהבה, גילה, רינה דיצה, חדוה, שלום ורעות, למיהוי כלה שלימו דכלא.

זכאין אינון ישראל, דאינון זכו לתתא, פגוונא דלעילא. עלייהו כתיב, (שמואל ב' 1) ומי כעמך פישראל גוי אחד בארץ. חדו כלהו כל ההוא יומא במלין דאורייתא, וכל בני מתא עבדו ליה רישא עלייהו. ליומא אחרא, קמו רבי יוסי ורבי חייא וברכו לון, ואזלו לארחייהו.

כד מטו לגביה דרבי שמעון, זקף עינוי וחמא לון. אמר לון מסתכל הוינא בכו יומא דא, וחמינא לכו תרין יומין וחד ליליא, דהויתון לגבי משפנא דההוא נער מטטרון, וההוא נער הוה אוליה לכו רזין עלאין בחדוה דאורייתא, זכאה חולקכון בני.

סדרו מלין פלהו קמיה, וסחו ליה עובדא, אמר לון זכאין אתון, וזכאה חולקי, דהא אדפרנא יומא חד דהוה אזיל עמי בארחא רב ספרא אבוי, ובריכית ליה כד אתפרש מני, דיהא ליה בר אריא באורייתא, ולא בריכית ליה דאיהו יזפי ביה. זכאה חולקיוכון בני, עליכו פתיב (ישעיה נד) וכל בניו למודי יי'.

דבר אחר וכל בניו למודי יי'. וכי כל בניו דאינון דישראל, פלהו אוליה

את כלם מלמד הקדוש ברוך הוא תורה? כן. שהרי בשעה שאותם תינוקות לומדים תורה, השכינה באה ונותנת להם כח וחזק ללמד תורה. שאלמלא סיועו של הקדוש ברוך הוא, אין אותם התינוקות יכולים לסבל.

רבי שמעון היה מצוי יום אחד ליד הפתח של לוד, ורבי חייא עמו. פגש בו תינוק אחד. אמר רבי שמעון, ודאי שהקדוש ברוך הוא מתרצה (יעורר) בעולם עכשו לזימים מצטים גלגול גדול למלכי הארץ אלה באלה. ודאי שבעוד שהם מציקים אלה לאלה, ישאל יחיו בתוך רוחה.

אמר אותו תינוק, והרי ביום זה התחילה התעוררות זו, שהרי ביום זה דמים רבים נשפכים בעולם. אמר לו רבי חייא, מנין לו לזה התינוק? אמר רבי שמעון, לפעמים נבואה נופלת בפי התינוקות ומתנבאים יותר מאחד הנביאים.

אמר אותו תינוק, וכי תמיהה היא שתהיה לתינוקות נבואה?! והרי הוא פסוק שלם. מנין לנו? שפתוב וכל בניך למודי ה'. הם ודאי למודי ה', ונבואה יוצאת מהם, מה שאין כן לכל העולם, אלא לישראל לבדם, שפתוב בהם וכל בניך למודי ה', ומשום כך יוצאת מהם נבואה. בא רבי שמעון ונשקו. אמר, מימי לא שמעתי את זה, רק עכשו.

זו מצות הקדוש ברוך הוא למשה, ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים. (הבל כדגמא העליונה) (פתח רבי יצחק) וכתוב (ישעיהו) שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים וגו'. מעשה המשכן באותם קרשים כמו אותם השרפים, (במקום זה) אלה עומדים ואלה עומדים.

לון קדשא בריך הוא אורייתא. אין. דהא בשעתא דאינון נוקי לעאן באורייתא, שכינתא אתיא ויהיב לון חילא ותקפא למלעי באורייתא, דאלמלא סיועא דקודשא בריך הוא, לא יכלין אינון נוקי למסבל.

רבי שמעון הוה שכיח יומא חד גבי פתחא דלוד, ורבי חייא בהדיה, פגע ביה חד ינוקא, אמר רבי שמעון ודאי דקודשא בריך הוא אתרעי (נ"א אתער) בעלמא השתא ליומין זעירין, גלגולא רבא למלכי ארעא אלין באלין. (דף ק"ע ע"א) ודאי בעוד דאינון מקטרגין אלין על אלין, ישראל יהון גו רוחא.

אמר ההוא ינוקא, והא ביומא דא שארי אתערותא דא, דהא בהאי יומא דמין סגיאין אושדין בעלמא. אמר ליה רבי חייא, מנא ליה להאי ינוקא. אמר רבי שמעון, לזמנין נבואה נפיל בפום ינוקן, ומתנבאי יתיר מחד נביאה.

אמר ההוא ינוקא, וכי תוהא איהו בינוקי למהוי לון נבואה, והא קרא שלים איהו. מנלן. דכתיב וכל בניך למודי יי'. אינון ודאי למודי יי', ונבואה מנהון נפקא, מה דלית הכי לכל עלמא, אלא לישראל בלחודוי, דכתיב בהו וכל בניך למודי יי', ובגיני כך מנהון נפקא נבואה. אתא רבי שמעון ונשקיה אמר מיומאי לא שמענא דא, בר השתא.

דא פקודא דקודשא בריך הוא למשה: (שמות כו) ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים. (בלא כגוונא עלאה) (ד"א ל"ג פתח רבי יצחק) וכתוב (ישעיהו) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו', עובדא דמשפנא באינון קרשים, כגוונא דאינון שרפים, (בהאי אתר) אלין עומדים, ואלין עומדים.

ואם תאמר, והרי כל חילות השמים כלם עומדים, כמו שנאמר ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה, וכתוב וכל צבא השמים עומדים עליו וגו', שהרי כל המחנות העליונים אין להם פרעים, וכלם עומדים בקימה? אלא ודאי כלם עומדים, ולפעמים אלה נקראים שרפים, ולפעמים עולים בשם אחר, אבל אלה כלם עומדים בשם אחד.

ופסוק זה פשוטהו, (רבי יצחק פתח) כתוב (תהלים כג) מזמור לדוד ה' רעי לא אחסר. הרי נתבאר, מה בין מזמור לדוד ובין לדוד מזמור? וכאן שכינה קדמה ובאה ושרתה עליו בראשונה. ה' רעי, וכי למה שכינה קדמה לכאן, והרי דוד צריך להקדים (לעורר) בראשונה, הואיל ומבקש מזונו מעם הקדוש ברוך הוא?

א"א ודאי שכינה קדמה ובאה ושרתה עליו והעידה אותו לשבח למלך את השבח הזה ולבקש מזונות מלפני המלך, שהרי כף צריך על דבר של מזון שהיא רוצה והרצון שלה, שכל בני העולם יבקשו מזונות. משום שפאשר הקדוש ברוך הוא רוצה להוריד מזונות לעולם, היא נוטלת בראשונה, ועליה יורדים מזונות לכל העולמות. ומשום כף היא הקדימה לדבר זה של מזונות, ושרתה על דוד.

ה' רעי - ה' הרועה שלי. פרועה הזה שמנהיג צאנו במקום של דשאים ועשבים שלא חסרו דבר, אף כף הקדוש ברוך הוא הוא הרועה שלי לזון אותי בכל מה שאני צריך. דבר אחר ה' רעי - שנינו שקשים מזונות של אדם לפני הקדוש ברוך הוא כמו קריעת ים סוף. כאן הם שני גוונים, ושניהם בדרך אמת.

ואי תימא, והא כל חילי שמיא אינון עומדים כלהו, כמה דאת אמר (זכריה ג) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, וכתוב (מלכים א כב) וכל צבא השמים עומדים עליו וגו', דהא כלהו משריין עלאין לית להו קפיצין, וכלהו קיימי בקימה. אלא ודאי כלהו קיימין, ולזמנין אלין אקרון שרפים, ולזמנין סלקין בשמא אחרא, אבל אלין כלהו בחד שמא קיימי.

והאי קרא אוקמוהו, (נ"א רבי יצחק פתח) כתיב (תהלים כג) מזמור לדוד יי' רעי לא אחסר. הא אתמר, מה בין מזמור לדוד, ובין לדוד מזמור. והכא, שכינתא קדמא ואתיא, ושרתה עליה בקדמיתא. יי' רעי, וכי אמאי שכינתא קדמא הכא, והא דוד אצטריך לאקדמא (ס"א לאתערא) איהו בקדמיתא, הואיל ובצעי מזונייה מעם קדשא בריך הוא.

א"א, ודאי שכינתא קדמא ואתיא, ושרתה עליה, ואתערת ליה לשבחא למלכא שבחא דא, ולמבעי מזוני מקמי מלכא, דהא הכי אצטריך על מלה דמזונא דבעיא איהי ורעותא דילה, דכל בני עלמא יבעון מזוני בגין דכד קדשא בריך הוא בעי לנחתא מזוני לעלמא, איהי נטלא בקדמיתא, ועלה נחתה מזוני לעלמין כלהו. ובגייני כף איהי אקדימת למלה דא דמזוני, ושרתה עליה דדוד.

יי' רעי, יי' רעיא דילי, פהאי רעיא דמדבר עאנא דיליה באתר דדשאין ועשבין, דלא מחסר ביה כל מדעם. אוף הכי קדשא בריך הוא, הוא איהו רעיא דילי, למיזן לי בכל מה דאנא אצטריך. דבר אחר יי' רעי, תגינן, דקשין מזונותיו דבר נש קמי קדשא בריך הוא, בקריעת ים סוף. הכא תרין גוונים אינון, ותרווייהו בארז קשוט.

אָחַד בְּשָׁבִיל שְׁכַל מַעֲשָׂיו שֶׁל
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין וְאֵמֶת,
וְעַל הַדִּין וְהָאֵמֶת מִתְקַיֵּם כָּל
הָעוֹלָם, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם וּבְכָל זְמַן
וְזְמַן דֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּדִין, אֵת
הַצְדִּיקִים וְאֵת הָרָשָׁעִים וְאֵת כָּל
בְּנֵי הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יא)
כִּי צְדִיק ה' צְדָקוֹת אֱהַב. וְכֵשֶׁהוּא
דֵּן בְּנֵי אָדָם וְרוֹאֶה בְּנֵי אָדָם כְּמָה
רָשָׁעִים וְכְמָה חַטָּאִים לְפָנָיו, אִזּוֹ
קָשָׁה בְּעֵינָיו לְתַתּ לָהֶם מְזוֹן בְּכָל
זְמַן, כִּי יֵשׁ לוֹ לְזוֹן אֵת הָרָשָׁעִים
וְאֵת אוֹתָם שְׁחוֹטָאִים.

וְהוּא עוֹשֶׂה עִמָּהֶם לְפָנִים מְשׁוֹרֵת
הַדִּין, וְזֶן וּמְפָרְגֵס אוֹתָהּ כְּפִי
הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן שֶׁנִּמְשָׁךְ וְנִשְׁפָּע עַל
כָּל (הַעֲמִים וּבְנֵי) בְּנֵי הָעוֹלָם, וְכוּ הוּא
זֶן וּמְפָרְגֵס אֶת הַכֹּל, אֵת הַצְדִּיקִים
וְאֵת הַחֲסִידִים וְאֵת הָרָשָׁעִים, וְאֵת
כָּל אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם, וְאֵת כָּל
הַחַיּוֹת וּבַהֲמוֹת הַשָּׂדֶה וְעוֹפוֹת
הַשָּׁמַיִם, מְקַרְנֵי רָאֲמִים וְעַד בִּיצֵי
כְּנִים, וְלֹא נִשְׁאָר בְּעוֹלָם מִי שֶׁאִינוֹ
זֶן וּמְפָרְגֵס אֶת הַכֹּל, אִף עַל גַּב
שְׁקָשָׁה לְפָנָיו, לְפִי מַעֲשֵׂי בְנֵי
הָעוֹלָם, כְּקָרִיעַת יַם סוּף.

וְכִי קָרִיעַת יַם סוּף קָשָׁה לְפָנָיו,
וְהָרִי כְּתוּב (נחום א) גּוֹעַר בְּיָם
וַיִּבְשָׁהוּ, (עמוס ט) הַקָּרָא לְמִי הַיָּם
וַיִּשְׁפְּכֶם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְהָרִי כִּיּוֹן
שֶׁעָלָה רְצוֹן לְפָנָיו, הַכֹּל לְפָנָיו
כְּאִין הוּא חָשׁוּב, וְאִתָּה אֵמֶרְתָּ
שְׁקָרִיעַת יַם סוּף קָשָׁה לְפָנָיו? !
אֲלֵא, בְּזְמַן שִׁישְׂרָאֵל עָבְרוּ לַיָּם
וְרָצָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַרֵּעַ
לָהֶם אֵת יַם סוּף, כֹּא רַהֵב, אוֹתוֹ
מְמַנֶּה עַל מְצָרִים, וּבְקָשׁ דִּין
מִלְּפָנָיו הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֵמֶר
לְפָנָיו, רַבּוֹן הָעוֹלָם, לְמָה אִתָּה
רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דִּין עַל מְצָרִים
וְלְקַרֵּעַ אֶת הַיָּם לִישְׂרָאֵל, הָרִי כָּלֵם
רָשָׁעִים לְפָנָיו, וְכַל דְּרָכָךְ בְּדִין

חַד בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל עוֹבְדוֹי בְּדִינָא
וּקְשׁוּט, וְעַל דִּינָא וּקְשׁוּט אֲתַקִּיִּים כָּל
עֲלָמָא. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וּבְכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא,
דֵּן כָּל עֲלָמָא בְּדִינָא לְצְדִיקֵי וְלְרָשָׁעֵי וְלְכָל
בְּנֵי עֲלָמָא, כְּמָה דְּאֵת אֵמֶר (תהלים יא) כִּי צְדִיק יִי
צְדָקוֹת אֱהַב. וְכַד אִיהוּ דֵּן בְּנֵי נָשָׂא, וְחַמֵּי בְּנֵי
נָשָׂא כְּמָה חַיִּיבִין, וְכְמָה חַטָּאִין קָמִיהּ, כְּדִין
קָשָׁה בְּעֵינָיו לְמִיָּהֵב לוֹן מְזוֹנָא בְּכָל זְמַנָּא,
בְּגִין דְּאִית לֵיהּ לְמִיזֵן חַיִּיבָא, וְלֵאִינוֹן
דְּחַטָּאן.

וְאִיהוּ עָבִיד עֲמַהוּן לְגוּ מְשׁוֹרֵת הַדִּין, וְזֶן
וּמְפָרְגֵס לוֹן כְּפּוּם חֶסֶד עֲלָאָה,
דְּאֲתַמְשָׁךְ וְאֲתַנְגִּיד עַל כָּל (ס"א עמין ובני) בְּנֵי
עֲלָמָא, וּבִיָּה אִיהוּ זֶן וּמְפָרְגֵס לְכָלֵא, לְצְדִיקֵי
וְלְחֲסִידֵי וְלְרָשָׁעֵי, וְלְכָל אִינוֹן בְּנֵי עֲלָמָא,
וְלְכָל חַיּוֹן וּבְעִירֵי חַקְלָא, וְעוֹפֵי שְׁמַיָא, מְקַרְנֵי
רָאֲמִים עַד בִּיצֵי כְּלָמִי, וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר בְּעֲלָמָא,
דְּאִיהוּ לֹא זֶן וּמְפָרְגֵס לְכָלֵא, אִף עַל גַּב דְּקָשָׁה
קָמִיהּ, לְפּוּם עוֹבְדֵי דְּבְנֵי עֲלָמָא, כְּקָרִיעַת יַם
סוּף.

וְכִי קָרִיעַת יַם סוּף קָשָׁה קָמִיהּ, וְהַכְּתִיב (נחום א)
גּוֹעַר בְּיָם וַיִּבְשָׁהוּ, (עמוס ה) הַקָּרָא לְמִי הַיָּם
וַיִּשְׁפְּכֶם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְהָא כִּיּוֹן דְּסָלִיק (דף ק"ע
ע"ב) רְעוּתָא קָמִיהּ, כְּלֵא קָמִיהּ כְּאִין הוּא
חַיִּיב, וְאֵת אֵמֶרְתָּ דְּקָרִיעַת יַם סוּף קָשָׁה
קָמִיהּ.

אֲלֵא בְּזְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל אֲעַבְרוּ לְגַבֵּי יַמָּא, וּבְעָא
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַקְרַע לוֹן יַמָּא דְּסוּף,
אֲתָא רַהֵב הַהוּא מְמַנֶּה דְּעַל מְצָרִים, וּבְעָא
דִּינָא מְקָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֵמֶר קָמִיהּ,
מֵאֲרִיָּה דְּעֲלָמָא, אֵמֶרְתָּ אֵת בְּעֵי לְמַעַבְדֵי דִּינָא
עַל מְצָרִים, וְלְמַקְרַע יַמָּא לִישְׂרָאֵל, הָא כְּלָהוּ
חַיִּיבִין קָמָךְ, וְכַל אֲרַחָךְ בְּדִינָא וּקְשׁוּט. אֵלִין פְּלַחֵי כּוֹכְבִים וּמְזָלוֹת וְאֵלִין

פְּלַחֵי כּוֹכְבִים וּמְזָלוֹת וְאֵלִין פְּלַחֵי כּוֹכְבִים וּמְזָלוֹת וְאֵלִין

ואמת? אלה עובדי כוכבים ומזלות, ואלה עובדי כוכבים ומזלות. אלו בגלוי עריות, ואלו בגלוי עריות. אלו שופכי דמים, ואלו שופכי דמים.

באותה שעה היה קשה לפניו לעבר על דרך הדין. והרי ישראל היו נוסעים על הים, שפתוב (שמות ד) ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו. והיה קשה לפניו לעבר על הדין ולקרע להם את ים סוף, ואלמלא שהשגית הקדוש ברוך הוא בזכות אברהם שהקדים בבקר לעשות מצות רבונו ורצונו, כפתוב (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר - כלם היו אובדים בים, משום שבכל אותו הלילה היה הקדוש ברוך הוא בדין על ישראל.

ששנינו, מה שפתוב ולא קרב זה אל זה כל הלילה, מלמד שבאו מלאכים עליונים לשפח באותו לילה לפני הקדוש ברוך הוא, ואמר להם: וכי (בני) מעשי ידי טובעים בים ואתם משפחים לפני? ! מיד - ולא קרב זה אל זה כל הלילה. מה פתוב? ויהי באשמרת הבקר. השגית הקדוש ברוך הוא בזכות אברהם שהקדים בבקר לעשות רצון רבונו, כפתוב וישכם אברהם בבקר. אז חזר הים, וברחו המים מלפני ישראל.

שפתוב, וישב הים לפנות בקר לאיתנו. ושנינו, לאיתנו - לתנאו, לאותו תנאי שהתנה עמו הקדוש ברוך הוא כשברא את העולם. לאיתנו, פתוב כאן לאיתנו, וכתוב שם (תהלים פט) משפיל לאיתן האזרחי, ועל זה לפנות בקר, באותו זמן שהקדים אברהם לעשות רצון רבונו אז נקרע הים, (כאן ויהם את מחנה מצרים) ולכן קשה היה לפניו קריעת ים סוף.

פלחי כוכבים ומזלות. אלין בגלוי עריות, ואלין בגלוי עריות. אלין אושדי דמין, ואלין אושדי דמין.

בההיא שעתא הוה קשה קמיה, למעבר על ארח דינא. והא ישראל הוו נטלי על ימא, דכתיב, (שמות יד) ויאמר יי' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, והוה קשה קמיה למעבר על דינא, ולמקרע לון ימא דסוף, ואלמלא דאשגח קדשא בריה הוא בזכות אברהם, דאקדים בצפרא למעבד פקודא דמאריה, ורעותא דיליה, כדכתיב (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר, כלהו אתאבידו בימא, בגין דבכל ההוא ליליא, בדינא הוה קדשא בריה הוא עלייהו דישראל.

דתנינן, מאי דכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה. מלמד דאתו מלאכי עלאי לשפחא בההוא ליליא קמי קדשא בריה הוא, אמר לון, וכי (ס"א בני) עובדי ידי טבעין בימא, ואתון משפחן קמאי, מיד ולא קרב זה אל זה כל הלילה. מה כתיב, ויהי באשמרת הבקר, אשגח קדשא בריה הוא בזכותא דאברהם, דאקדים בצפרא למעבד רעותיה דמאריה, כדכתיב וישכם אברהם בבקר. פדין אהדר ימא, וערקו מיין קמיהו דישראל.

דכתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו, ותנינן, לאיתנו: לתנאו. לההוא תנאי דהתנה עמיה קדשא בריה הוא, כד ברא עלמא, לאיתנו, פתיב הכא לאיתנו, וכתיב התם (תהלים פט) משפיל לאיתן האזרחי, ועל דא לפנות בקר, בההוא זמנא דאקדים אברהם למעבד רעותא דמאריה, פדין אתקרע ימא, (הכא ויהם את מחנה מצרים) ועל דא קשה הוה קמיה קריעת ים סוף.

כמו כן קשים הזווגים לפני הקדוש ברוך הוא כקריעת ים סוף. מה קריעת ים סוף הרג את אלה בצד הנה, וקם את אלה בצד ההוא - אף כאן בזווגים, כתוב (תהלים סח) מוציא אסירים בכושרות, ושנינו - בכי ושירות. ממת את זה, ונותן את אשתו לזה, ולפעמים לרשע מזדמנת אשה מעלה. אבל סודות נסתרים הם בכל, והכל הוא בדין. ומה שהעירו החכמים בזה, ודאי כף הוא.

ומה שהעירו לפני ולא מלפני - לפני אותו שעומד לפני, לפניו של הקדוש ברוך הוא, ושמש לפניו. ועל כף לא אמרו שקשים הזווגים לקדוש-ברוך-הוא, וכן קשים מזונותיו של אדם לקדוש-ברוך-הוא, אלא לפני, ולזה קשים כל אלה, שהרי לא ברשותם הם עומדים. אף על גב שהוא עושה, (אבל אף על גב שהוא

עושה) ברשות אחרת הוא עושה. כתוב (ויקרא כב) ונכרתה הנפש ההיא מלפני. מה זה מלפני? אלא זה העולם הבא, שהוא שפל החיים עומדים שם. דבר אחר, זה צנור עליון, נהר שאין מימיו פוסקים לעולמים, והכל אחד. וזהו שנוטל את כל העדונים של העולם הבא, ומאותם עדונים עליונים תתפלה (הנפש חיה), ממקום ששם אותו נעם ה', וזהו מלפני.

ואם תאמר, אם כן, הרי כתוב (יונה א) ויקם יונה לברח תרשישה מלפני ה'. פי ידעו האנשים פי מלפני ה' הוא ברח. ושנינו, מה הטעם הלא יונה וברח? וכי מי יכול לברח מלפני הקדוש ברוך הוא?! אלא היה הולך וברח לצאת מהארץ הקדושה, שהרי השכינה אינה שורה מחוץ לארץ ישראל, ומשום שלא תשרה עליו

בזווגא דא, קשין זווגין קמי קדשא בריך הוא כקריעת ים סוף, מה קריעת ים סוף קטיל לאלין בהאי סטרא, ומקיים לאלין בהאי סטרא, אוף הכא בזווגין, פתיב (תהלים סח) מוציא אסירים בכושרות, ותנינן בכי ושירות, מיית האי, ויהיב אתתיה להאי, ולזמנין לחייבא מזדמנא ליה אתתא מעליא. אבל רזין סתימין אינון בכלא וכלא הוא בדינא, ומה דאתערו חברייה בהא, ודאי הכי הוא.

ומה דאתערו לפני, ולא מלפני, לפני ההוא דקאים לפני, קמיה דקודשא בריך הוא, ושמש קמיה, ועל דא לא אמרו דקשין זווגין לקודשא בריך הוא. וכן קשין מזונותיו של אדם לקודשא בריך הוא, אלא לפני, ולהאי קשיין כל הגני, דהא לאו ברשותיה קיימי, אף על גב דאיהו עביד, (ד"א ל"ג אבל אף על גב דאיהו עביד) ברשותא אחרא עביד.

כתוב (ויקרא כב) ונכרתה הנפש ההיא מלפני. מאי מלפני. אלא דא עלמא דאתי, ההוא דכל חיי קיימין תמן. דבר אחר, דא צנורא עלאה, נהר דלא פסקין מימיו לעלמין. וכלא חד, ודא איהו דנטיל כל עדונין דעלמא דאתי. ומאינון עדונין עלאין תשתצי, (האי נפש) מאתר דההוא נעם יי' תמן, ודא איהו מלפני. ואי תימא, אי הכי, הא כתיב, (יונה א) ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני יי' פי ידעו האנשים פי מלפני יי' הוא ברח, ותנינן מאי טעמא אזל יונה וברח, וכי מאן ייכול למברח מקמי קדשא בריך הוא, אלא הוה אזיל וברח לנפקא מארעא קדישא, דהא שכינתא לא שריא לבר מארעא דישראל, ובגין דלא תשרי עלוי שכינתא, הוה ברח מארעא קדישא, דהא שכינתא איהי שריא תמן, כמה דאת

השכינה, הנה בורח מארץ הקדש, שהרי השכינה שורה שם, כמו שנאמר (תהלים קכח) אשתף כגפן פריה בירפתי ביתך. גפן פריה - זו שכינה. מה שכינה היתה נסמרת בתוף בית קדשי הקדשים, אף כף אשה צנועה לא יוצאת משער ביתה החוצה. ומשום כך הנה בורח יונה מחוץ לארץ הקדושה, והרי כאן כתוב מלפני, ולא כתוב לפני.

אָלָא וְדַאי כִּף הוּא - מלפני, שהרי רוח נבואה לא באה מתוף שכינה אלא מלפני. אותן שתי דרגות הנביאים ששורים על השכינה, ומאותו מקום פחד להיות שם בארץ הקדושה, ועל זה מלפני. פי מלפני ה' הוא ברח, ולא לפני ה', שהרי הנה יודע שנבואה לא היתה באה אלא מלפני.

ומשום כך קשים זוגים, קשים מזונותיו של אדם לפני הקדוש ברוך הוא, ולכן דוד המלך תלה מזונותיו למעלה, משום שלמעלה לא פוסק לעולמים. אבל כאן פוסק, שהרי לא תלויים בו מזונות. למעלה הם. ועל זה כתוב (תהלים כג) ה' רעי לא אחסר, לא יפסקו מזונות ממני לעולמים, משום שאותו נהר ששופע ויוצא מעדן לא פוסק לעולמים, ומשום זה קודמת שכינה על זה.

בא וראה, בשעה שאותו מקום מקבל מזונות מלמעלה, כל המקדשים את רבונם, כלם מתעדינים ומתעוררים ומעלים כנפים כשפאה שכינה עם אותו מזון, כדי שלא יסתכלו בה.

ואותן שלש מחנות בעליה אחת קוראים ואמרים קדוש. אלה קוראים למחנה שני, ומעלים כנפים אלה הראשונים ואלה השניים, ואמרים השניים הללו קדוש. אלה קוראים למחנה

אָמַר (תהלים קכח) אַשְׁתָּף כִּגְפָן פְּרִיָּה בְּיִרְפָּתִי בֵּיתְךָ. גִּפְן פְּרִיָּה דָא שְׂכִינְתָּא, מַה שְׂכִינְתָּא הָוָה סְתִימָא לְגוּ בְּבֵית קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, (דף קע"א א"ו) אוף הכי אתתא צניעא, לא נפקא מתרעא דביתה לבר. ובגיני כך הנה ברח יונה לבר מארעא קדישא, והא הכא כתיב מלפני, ולא כתיב לפני.

אָלָא וְדַאי הַכִּי הוּא, מלפני, דהא רוח נבואה לא אתיא מגו שכינתא, אלא מלפני. אינון תרין דרגין דנביאים, דקא שריין על שכינתא, ומההוא אתר דחיל למהוי תמן בארעא קדישא, ועל דא מלפני. פי מלפני יי' הוא בורח, ולא לפני יי', דהא הנה ידע דנבואה לא הנה אתי אלא מלפני.

ובגיני כך קשין זוגין, קשין מזונותיו של אדם לפני הקדוש ברוך הוא, ועל דא דוד מלכא תלי מזונותיו לעילא, בגין דלעילא לא פסיק לעלמין. אבל הכא פסיק, דהא לא תליין ביה מזונות. לעילא אינון. ועל דא כתיב, (תהלים כג) יי' רעי לא אחסר, לא יפסקון מזונות מני לעלמין, בגין דההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן לא פסיק לעלמין, ובגין דא קדמא שכינתא על דא.

תא חזי, בשעתא דהאי אתר מקבלא מזונא מלעילא, פלהו דמקדשי למאריהון, פלהו מתעדנין, ומתעריין, וסלקין גרפין, פד אתיא שכינתא בההוא מזונא, בגין דלא יסתכלון בה.

ואינון תלת משריין בסליקו חד, קראן ואמרי (ישעיה ו) קדוש. קראן אלין למשרייתא תננינא, וסלקין גרפין אלין קדמאי, ואלין תנניני, ואמרי אלין תנניני קדוש. קראן אלין למשרייתא תליתאה, וסלקין גרפין תלת

משריין פחדא, וכלהו אמרי קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו. ועל דא כלהו משלכין דא בדא, אלין עאלין לגו אלין, ואלין עאלין לגו אלין, משלכין דא בדא, כמה דאת אמר משולבות אשה אל אחותה פן תעשה לכל קרשי המשכן.

שלישי ומעלים כנפים שלש המחנות כאחד, וכלם אומרים: קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו. ועל זה כלם משלבים זה בזה, אלה נכנסים לתוך אלה, ואלה נכנסים לתוך אלה, משלבים זה בזה, כמו שנאמר משלבת אשה אל אחתה פן תעשה לכל קרשי המשכן.

קרשים קיימי תדיר בקיומיהו, ולא מתכפפי, כגוונא דאינון עומדים, דלא מתכפפי דלית לון קפיצי, וקיימי תדיר בלא ישיבה, ועל דא כתיב בקרשים עומדים.

הקרשים עומדים תמיד בקיימם ולא מתכופפים, כמו שהם עומדים, שלא מתכופפים, שאין להם כרעים, ועומדים תמיד בלי ישיבה, ועל זה כתוב בקרשים, עמדים.

מה פתיב, שתי ידות לקרש האחד, אוף הכי, בתרי גוויי אינון פלילין כל חד וחד מנייהו, ההוא דיליה ודחבריה, וחבריה אוף הכי ביה, ועל דא משלכין דא עם דא. (דא נטיל דיליה ודחבריה, ודא נטיל דיליה ודחבריה).

מה כתוב? שתי ידות לקרש האחד. אף כף בשני גונים הם פלולים כל אחד ואחד מהם, אותו שלו ושל חברו, וחברו אף כף יש בו, ועל זה משלבים זה עם זה.

כגוונא דא כתיב באורייתא, (משלי ג) פי טוב

(זה נוטל שלו ושל חברו, וזה נוטל שלו ושל חברו).

סחרה מסחר פסוף ומחרוץ תבואתה, דא אוליה לדא, ודא אוליה לדא, אתעבדו משלכין דא עם דא. דא נטיל דיליה ודחבריה, ודא נטיל דיליה ודחבריה, ומשלכין דא בדא. כתיב בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני. נאות דשא, אלין אינון מקורין עלאין, דכל מזונא וספוקא אתיא מנייהו. נאות אלין אקרון (איכה ב) נאות יעקב. נאות דשא, בגין דאית נאות לבר דאקרון (יואל ב) נאות מדבר, ועל דא בנאות דשא. ואי תימא הא כתיב תדשא הארץ דשא, דהא איהו לתפא. אלא דשא מאינון נאות אתיא דאתייליד ואצמח מנייהו, ועל דא בנאות דשא ירביצני.

בדגמת זה כתוב בתורה, (משלי א) פי טוב סחרה מסחר פסוף ומחרוץ תבואתה. זה מלמד לזה, וזה מלמד לזה. נעשו משלבים זה עם זה. זה נוטל שלו ושל חברו, וזה נוטל שלו ושל חברו, ומשלבים זה בזה.

כתוב, בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני. נאות דשא - אלה הם המקורות העליונים שכל המזון וההספקה באים מהם. הנאות הללו נקראים נאות יעקב, נאות דשא, משום שיש נאות בחוץ שנקראים נאות מדבר, ועל זה בנאות דשא. ואם תאמר, הרי כתוב תדשא הארץ דשא, שהרי הוא למטה? אלא דשא מאותן נאות בא, שנולד וצומח מהם, ועל זה בנאות דשא ירביצני. על מי מנוחות ינהלני - אלו המים של מנוחה, ששופעים מאותו מקום ששופע ויוצא מעדן, מעדן, ואינון מיין אקרון מי מנוחות. נפשי

על מי מנוחות ינהלני, אלין מיין דנייהא, דקא נגדין מההוא אתר דנגיד ונפיק מעדן, ואינון מיין אקרון מי מנוחות. נפשי

ואותם המים נקראים מי מנחות. נפשי ישוב - זוהי נפש דוד, ולא רצה דוד לתקן אלא את אותה הדרגה שלו כראוי. במי המנחות הללו עתידים הצדיקים לנחם לעולם הבא, שכתוב (ישעיה נח) ונחף ה' תמיד וגו'.

ועשית קרסי נחשת חמשים וגו'. רבי אלעזר ורבי אבא היו יושבים לילה אחד. כשירד הלילה, נכנסו לתוך גן שעל ים טבריה, ובין כף ראו שני פוככים שנוסעים, זה מכאן וזה מכאן, ונפגשו זה בזה והסתתרו.

אמר רבי אבא, כמה גדולים מעשיו של הקדוש ברוך הוא בשמים מלמעלה ובארץ מלמטה. מי יכול לדעת בשני הפוככים הללו שיצאו אחד מכאן ואחד מכאן, ונפגשו זה בזה והסתתרו. אמר לו רבי אלעזר, וכי לא ראינו אותם?! הרי השגחנו בהם והשגחנו בכמה מעשים אחרים שהקדוש ברוך הוא עושה תמיד.

פתח ואמר, (תהלים קמז) גדול אדונינו רב כח וגו'. גדול רב ועליון הוא הקדוש ברוך הוא. וכי לא ידענו שהקדוש ברוך הוא הוא גדול רב כח, מאי שבחא דדוד הכא.

א"ל בכל אתר איהו אמר (תהלים קמה) גדול יי', והכא אמר גדול אדונינו. מאי טעמא. אלא התם דאיהו אמר גדול יי' ומהלל מאד. בדרגא עלאה קאמר. והכא דכתיב גדול אדונינו בדרגא תתאה קאמר, דאיהו אדון כל הארץ. מה כתיב לעילא מהאי קרא, מונה מספר לפוככים לכלם שמות יקרא. אי כל בני עלמא מיומא דאתברי אדם, יתפנשו ל ממני ככביא, לא יכלין לממני, כמה דאת אמר (בראשית טו) וספור הפוככים אם תוכל לספור אותם. וקודשא בריך הוא מה כתיב ביה,

ישובב דא הוא נפש דוד, ולא בעא דוד לאתקנא אלא לההוא דרגא דיליה פדקא יאות. באלין מי מנחות, זמינין צדיקיא לנייהא לעלמא דאתי, דכתיב, (ישעיה נח) ונחף יי' תמיד וגו'.

ועשית קרסי נחשת חמשים וגו'. (שמות כו) רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי ליליא חד. פד רמש ליליא, עאלו גו גנא דעל ימא דטבריא. אדהכי, חמו תרין ככביא דנטלי, דא מהכא, ודא מהכא, ואערעו דא בדא ואטמרו. אמר רבי אבא, כמה רברבן עובדי דקודשא בריך הוא, בשמיא מלעילא, ובארעא מלרע. מאן יכיל למנדע באלין תרין ככביא, דנפקו חד מהכא, וחד מהכא ואערעו דא בדא, ואטמרו. אמר ליה רבי אלעזר וכי לא חמינא לון, הא אשגחנא בהו, ואשגחנא בכמה עובדין אתרנין (דף קע"א ע"ב) דקודשא בריך הוא עביד תדיר.

פתח ואמר (תהלים קמז) גדול אדונינו רב כח וגו'. גדול רב ועלאה איהו קדשא בריך הוא. וכי לא ידענא דקודשא בריך הוא גדול איהו ורב כח, מאי שבחא דדוד הכא.

א"ל בכל אתר איהו אמר (תהלים קמה) גדול יי', והכא אמר גדול אדונינו. מאי טעמא. אלא התם דאיהו אמר גדול יי' ומהלל מאד. בדרגא עלאה קאמר. והכא דכתיב גדול אדונינו בדרגא תתאה קאמר, דאיהו אדון כל הארץ. מה כתיב לעילא מהאי קרא, מונה מספר לפוככים לכלם שמות יקרא. אי כל בני עלמא מיומא דאתברי אדם, יתפנשו ל ממני ככביא, לא יכלין לממני, כמה דאת אמר (בראשית טו) וספור הפוככים אם תוכל לספור אותם. וקודשא בריך הוא מה כתיב ביה,

אם תוכל לספר אותם. והקדוש ברוך הוא מה פתוב בו? מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא. מה הטעם? משום שפתוב גדול אדונינו רב פח וגו'. כמו שאין מספר לכוכבי השמים פרט אליו, אף כף הוא פתוב בו, ולתבונתו אין מספר.

בא וראה, פתוב (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם וגו'. את כל החילות והמחנות והכוכבים הוציא הקדוש ברוך הוא בשם כל אחד ואחד, ולא גרע אפלו אחד. בכל הכוכבים והמזלות של כל הרקיעים נתמנו שרים ופקידים לשמש את העולם כל אחד ואחד כראוי לו, ואין לך עשב קטן בכל העולם שלא שולט עליו מזל וכוכב ברקיע, ועל אותו כוכב מונה אחד שמשמש לפני הקדוש ברוך הוא, כל אחד ואחד כראוי לו.

בר הכוכבים שברקיעים, כלם משמשים על העולם הזה, וכלם מפקדים לשמש כל דבר ודבר לאותם שבעולם הזה, ולא צומחים ולא מגדלים עשבים ואילנות ודשאים ועשבי השדה, רק למראה הכוכבים שעומדים עליהם ונראים עליהם פנים בפנים, כל אחד ואחד כמו שראוי לו.

רב המחנות של הכוכבים והמזלות, כלם יוצאים בראשית הלילה עד שלש שעות חסר רבע. משם והלאה לא יוצאים, רק מעטים. וכל אותם הכוכבים לא משמשים לבטלה ולא נראים לבטלה. ויש כוכבים שמשמשים כל לילה פדי להצמיח ולגדל את כל אותם דברים שהצטוו עליהם. ויש כוכבים שמשמשים עד חצות הלילה, וצומחים ומגדלים מראשית הלילה עד אותה שעה

מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא. מאי טעמא. בגין דכתיב גדול אדונינו ורב פח וגו'. כמה דלית מספר לכוכבי שמיא, בר מניה. אוף הכי איהו כתיב ביה, ולתבונתו אין מספר.

תא חזי, פתיב (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם וגו', פלהו חייילין ומשרייין וככביא, קדשא בריך הוא אפיק לון בשמא, כל חד וחד, ולא גרע אפילו חד. בכל ככביא ומזלי דרקיעין פלהו, אתמנון נגידין ופקידין לשמשא עלמא, כל חד וחד פדקא חזי ליה. ולית לך עשפא זעירא בכל עלמא, דלא שלטא עליה ככבא ומזלא ברקיעא, ועל ההוא ככבא ממנא חד, דקא משמש קמיה דקודשא בריך הוא, כל חד וחד פדקא חזי ליה.

בר ככביא דברקיעין פלהו משמשי על האי עלמא, וכלהו פקידין לשמשא כל מלה ומלה, לאינון דבהאי עלמא, ולא צמחין ולא מגדלין עשבין ואילנין ודשאין, ועשבי ברא, בר בחיזו דככביא דקא קיימי עלייהו, ואתחזון עלייהו אנפין באנפין, כל חד וחד כמה דאתחזי ליה.

רוב משרייין דככביא ומזלי, פלהו נפקין בראשיתא דליליא, עד תלת שעתא חסר רביעא. מתמן ולהלאה לא נפקין בר זעירין. ואינון ככביא כלהו לא משמשי לבטלה, ולא אתחזון לבטלה. ואית ככביא דקא משמשי כל ליליא, בגין לאצמחא ולגדלא כל אינון מלין דאתפקדו עלייהו. ואית ככביא דקא משמשי עד פלגות ליליא, וצמחין ומגדלין מראשיתא דליליא, עד ההיא שעתא, כל אינון מלין דאתפקדו עלייהו. ואית ככביא

כל אותם דברים שהפקדו עליהם. ויש כוכבים שמשמשים מעט מהלילה, שפיון שנראה עם אותו העשב או אותו הדשא, מיד השלים שמושו, ולא צריך יותר באותו לילה, והרי הם אינם עומדים לבטלה. פיון שהשלימו את שמושם, אינם נראים יותר בעולם הזה, ונכנסים למקומם.

בספר החכמה העליונה של בני קדם אומרים על כל אותם כוכבי השרכיט, שמשלחים שרכיט ברקיע, אומרים שהעשבים הם בארץ מאותם שנקראים סמי החיים, ואבני יקר יש בארץ, וזהב שחוט של המגדל בתוף הרים רמים במעט המים שמכסים עליהם, ולא מכסה, אלא ששופע עליו, ושולטים על כל אלה אותם כוכבי השרכיט ומגדלים הללו בשבילם.

וכר תקונם ונגדלתם אינו אלא במראה ונגה של אותו שרכיט ששולח אותו הכוכב לתוף הרקיע, ואז מתתקנים ומתגדלים כל אותם דברים.

מחלות יש בבני אדם כמו ירקים וחולי רוח, שהרפואה שלהם לא תלויה כי אם במראה אחד של ברזל קליל הנוצץ לעינים, ויש לו לבעל החלי להסתפל בו. ולא (שוכר) שיף (נרפא) בזה, עד שעובר אותו מראה לצד זה ולצד זה כמו השרכיט שיושיט התנוצצות של ברק לפניו. ובאותה הושטה של ברק שנוצץ לעינים, באה לו הרפואה. אף כן כל אותם ששולטים עליהם אותם כוכבים, אין להם תקון ונגדלה במה שנראה, פרט לאותה התפשטות השרכיט, ובזה מתתקנים במראה, בגון, בפח, כמו שנראה. ויפה הוא, שהרי כמו זה רמוז בספרו של שלמה המלך בחכמת

דקא משמשי זעיר מליליא, דכיון דאתחזי בהדי ההוא עשבא, או ההוא דשא, מיד אשלים שמושיה, ולא אצטרין לתיר בההוא ליליא. והא אינון לא קיימין לבטלה, פיון דאשלימו שמושיהו, לא אתחזון לתיר בהאי עלמא, ועיילין לאתרייהו.

בספרא דחכמתא עלאה דבני קדם, אמרי על כל אינון ככביא דשרביטא, דקא משדרי שרכיטא ברקיעא, אמרי דעשבין אינון בארעא, מאינון דאקרון סמי דחיי, ואבנין יקירן אית בארעא, וזהב שחוט דמגדלא גו טורי רמאי, בזעיר מיין דחפיא עליה, ולא חפיא אלא דנגיד עליה, ושלטאן על כל אלין אינון ככביא דשרביטא, ומגדלי אלין בגינייהו.

וכר תקונא ונגדולא דלהון, לאו איהו אלא בחיזו ונגהא דההוא שרכיטא, דקא משדר ההוא ככבא, גו רקיעא, וכדין אתתקון ומתגדלן כל אינון מלין.

מרעין אית בבני נשא, כגון ירוקין וקסטירין. דאסוותא דלהון לא תלי, אלא בחד מראה דפרזלא קליל נציץ לעיינין, ואית ליה למאריה דמרע לאסתפלא ביה. ולא (נ"א שכיף) שייף (ס"א אחסי) בהאי עד דאעבר ההוא מראה לסטרא דא ולסטרא דא, כגוונא דשרביטא, דיושיט נציצו דברק לאנפוי, ובההוא אושיטו דברק דקא נציץ לעיינין, אתי ליה אסוותא. אוף הכי, כל אינון דשלטי עלייהו אינון ככביא, לית לון תקונא ונגדולא במה דאתחזי, פר בההוא פשיטו דשרביטא, ובהאי מתתקני, בחיזו, (דף קע"ב ע"א) כגוון, בחילא, כמה דאתחזי.

ושפיר איהו, דהא כגוונא דא, רמיז בספרא

הַאֲבָנִים הַיְקָרוֹת, שְׁאֵם חֶסֶר מֵהֶם נִגְהַ שֶׁל הַתְּנוּצָצוֹת וְלֵהִט הַפּוֹכְכִים הַיְדוּעִים, לֹא מִגְדִּילִים וְלֹא (מִתְתַקְּנִים לְעוֹלָמִים) מִתְקַנֵּי אוֹתָם לְעוֹלָמִים, וְהַפֵּל תִּקְּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַקּוֹן הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרַאשִׁית א) לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ, בְּכֹל מָה שֶׁצָּרִיךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה לְתַקְּן אוֹתוֹ.

בְּתוֹב וְעִשִׂית קְרִסֵי נִחְשֵׁת חֲמֻשִׁים, וְכִתוּב וְעִשִׂית חֲמֻשִׁים קְרִסֵי זָהָב, וְשֵׁנִינּוּ, מִי שֶׁלֹּא רָאָה אוֹתָם הַקְּרִסִים בְּמִשְׁפָּן, לֹא רָאָה אוֹר שֶׁל פּוֹכְכִים בְּרִקִיעַ, מִשׁוּם שֶׁבְּאוֹתוֹ מֵרָאָה וּבְאוֹתוֹ גִּוֵּן דוֹמִים לְכֹל מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בָּהֶם.

יֵשׁ פּוֹכְכִים בְּרִקִיעַ, שְׁאֵלָה יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ הַרְקִיעַ שֶׁכָּל הַפּוֹכְכִים הַדּוֹקִים שָׂם. בְּאוֹתוֹ הַרְקִיעַ יֵשׁ מֵאָה חֲלוֹנוֹת שְׁקוּפִים, מֵהֶם לְצַד מִזְרַח, וּמֵהֶם לְצַד דְּרוֹם, וּבְכֹל חֲלוֹן וְחֲלוֹן יֵשׁ פּוֹכְכֵי אֶחָד.

וּבְשֵׁהֲשֻׁמֵּשׁ הוֹלֶכֶת בְּאוֹתָם חֲלוֹנוֹת וְשְׁקוּעִים שֶׁבְּרִקִיעַ, הוּא נוֹצֵץ בְּהַתְּנוּצָצוֹת, וְהַפּוֹכְכִים הַלְלוּ יוֹצְאִים לְהַתְּנוּצֵץ מֵאוֹתָהּ הַתְּנוּצָצוֹת שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ וּנְצַבְעִים, מֵהֶם אֲדָמִים כְּגוֹן הַנְּחֻשֶׁת, מֵהֶם יְרָקִים כְּגוֹן הַזָּהָב, וְלִכְּוֹן אֵלֶּה אֲדָמִים וְאֵלֶּה יְרָקִים. חֲמֻשִׁים הֵם בְּאוֹתָם חֲמֻשִׁים חֲלוֹנוֹת, (חֲמֻשִׁים הֵם בְּאוֹתָם הַחֲלוֹנוֹת) הָאֲחֵרִים. שֶׁל צַד מִזְרַח הֵם יְרָקִים, שֶׁל צַד דְּרוֹם הֵם אֲדָמִים, בָּהֶם אַחַזוּ סִיּוּם הַמִּשְׁפָּן. בְּכָר אוֹתָם הַפּוֹכְכִים שְׂיוּצְאִים מֵאוֹתוֹ רִקִיעַ מִתְעַרְבִים אוֹתָם פּוֹכְכִים בְּלִילָה, וְנוֹצְצִים וְלוֹהֲטִים וְשׁוֹלְטִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, מֵהֶם עַל נִחְשֵׁת, מֵהֶם עַל זָהָב יְרָקִק, וּמִתְתַקְּנִים וּגְדִילִים עַל הַפֵּחַ שֶׁלָּהֶם.

אֵלֶּה הַפּוֹכְכִים שׁוֹלְטִים בְּכִ"ה וְחֻצֵי הַנְּקֻדוֹת שֶׁל הַלִּילָה, שֶׁהֵם רִגְעִים שֶׁל שְׁעָה, וְהֵם שֶׁמִּגְדִּילִים

דְּשִׁלְמָה מִלְפָּא, בְּחֻכְמַתָּא דְּאֲבָנִין יְקִירִין, דְּאֵי חֶסֶר מִנְהוֹן נִגְהַא דְּנִצְיָצוֹ וְלֵהִיטוּ דְּכִכְבִּיא יְדִיעֵן, לֹא מִגְדִּילִין, וְלֹא (ס"א מִתְתַקְּנִין לְעוֹלָמִין) מִתְקַנֵּי לֹון לְעוֹלָמִין, וְכֹלֵא אֲתַקִּין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַקּוּנָא דְּעוֹלָמָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בְּרַאשִׁית א) לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ, בְּכֹל מָה דְּאֲצֻטְרִיךְ בְּהַאי עוֹלָמָא לְתַקְּנָא לִיה.

בְּתִיב (שְׁמוֹת כו) וְעִשִׂית קְרִסֵי נִחְשֵׁת חֲמֻשִׁים, וְכִתִּיב וְעִשִׂית חֲמֻשִׁים קְרִסֵי זָהָב, וְתִנְיִנּוּ, מָאן דְּלֹא חֲמָא אִינוּן קְרִסִים בְּמִשְׁפָּנָא, לֹא חֲמָא נְהִירוּ דְּכִכְבִּיא בְּרִקִיעָא, בְּגִין דְּבַהֲהוּא חִיזוּ, וּבַבְּהוּא גְּוֹנָא, דְּמִיִּין לְכֹל מָאן דְּאֲסַתְּפֵל בְּהוּ.

בְּכִבִּיא אֵית בְּרִקִיעָא, דְּאֵלִין נְפָקִי מֵהֵהוּא רִקִיעָא, דְּכָל כִּכְבִּיא אֲדוּקִין תַּמָּן. בְּהֵהוּא רִקִיעָא אֵית מֵאָה חֲלוֹנֵי מִשְׁקוּפִין, מִנְהוֹן לְסִטְרַ מִזְרַח, וּמִנְהוֹן לְסִטְרַ דְּרוֹם. וּבְכָל חֲלוֹנָא וְחֲלוֹנָא כְּכָא חַד.

וְכַד שְׁמֻשָׁא אֲזִיל בְּאִינוּן חֲלוֹנִין וּמִשְׁקוּפִין דִּי בְּרִקִיעָא נִצִּיץ בְּנִצְיָצוֹ, וְאֵלִין כִּכְבִּיא נְפָקִי לְאַתְנַצְצָא מֵהֵהוּא נִצְיָצוֹ דְּשְׁמֻשָׁא וְאֲצֻטְבְּעוּ, מִנְהוֹן סוּמְקִין כְּגוֹנָא דְּנִחְשֵׁת, וּמִנְהוֹן יְרוּקִין כְּגוֹנָא דְּזָהָב, וְעַל דָּא, אֵלִין סוּמְקִין, וְאֵלִין יְרוּקִין. חֲמֻשִׁים אִינוּן בְּאִינוּן חֲמֻשִׁים חֲלוֹנִין, (נ"א וְחֻמְשִׁים אִינוּן בְּאִינוּן חֲלוֹנִין) אֲתַרְנִין. דְּלְסִטְרַ מִזְרַח אִינוּן יְרוּקִין, דְּלְסִטְרַ דְּרוֹם אִינוּן סוּמְקִין, בְּהוּ אֲתַאֲחַד סִיּוּמָא דְּמִשְׁפָּנָא.

בְּכָר אִינוּן כִּכְבִּיא דְּנְפָקִי מֵהֵהוּא רִקִיעַ, מִתְעַרְבֵי אִינוּן כִּכְבִּיא בְּלִילָא, וְנִצְצֵי וּמְלַהֲטֵי וְשִׁלְטֵי בְּהַאי עוֹלָמָא. מִנְהוֹן עַל נִחְשֵׁת, מִנְהוֹן עַל זָהָב יְרָקִק, וְאֲתַתְּקִנּוּ וּמִגְדִּילִין עַל חִילָא דְּלֵהוֹן.

אֵלִין כִּכְבִּיא שְׁלִטֵי בְּכִ"ה וּפְלִגָּא נְקוּדִין

נחשת, שהם אדמים ולוהטים ונוצצים. וכשמושיטים שלש פעמים התנוצצות לצד המזרח, או חמש או שבע, מלכי העמים יבאו על אותו צד, וכל העשר והזהב יסתלק מאותו מקום. ואם התנוצצות אחת, שמים, ארבע, שש, זו אחר זו, אימה נפחד יפל וישרה על אותו הצד. מכה מהתנוצצות ושוככת, מכה מהתנוצצות ושוככת - יתעוררו קרבות ולא יעשו (בעולם באותו צד), שהרי באותו זמן התעוררות למעלה היא לפני הקדוש ברוך הוא באותם הממנים של העולם ששולטים על שאר העמים, וכן כמו זה בצד אחר.

פתח ואמר, (דניאל ב) יהי שם האלוה מברך מן העולם ועד העולם, שהחכמה והגבורה שלו היא. והוא משנה ענינים וזמנים. והכל הוא ברשותו, והוציא את עמו הקדוש מהכח והרשות של פוכבים ומזלות, משום שהם אלילים אחרים, ולא באלה חלקו של יעקב, פי אם ביוצר הכל הוא. רקיע יש למעלה על כל הרקיעים הללו, והוא טמיר וגנוז, וחותם טבעת המשכן שולט על הרקיע הזה, והרקיע הזה נקרא החדר של המשכן, וברקיע הזה כל אותם חלונות מצד זה ומצד זה, ואוחז את כל אותם הסדורים של המשכן. ששה חלונות הם גדולים מכלם, ואחד נסתר ששולט עליהם.

חלון אחד נקרא חלון הזהר, ובו יוצא פוכב אחד שנקרא לחכמים י"ד, וזהו התוף שמהתוף למטה בשלטון של יהודה. לא שאין לו חלק בו, שהרי אין לשבטי ישראל חלק ונחלה בהם, אלא שבט יהודה שולט על זה, ואינו עליו.

דלילא, דאינון רגעי שעטא, ואינון דמגדלי נחשת דאינון סומקי ולהטי ונצצי. וכד אושיטו תלת זמנין נציצו לסטרא דמזרח, או חמש, או שבע, מלכי עמין ייתון על ההוא סטרא, וכל עתרא ודהבא יסתלק מההוא סטרא. ואי נציצו חד, תרין, ארבע, שית, דא בתר דא, אימתא ופחדא יפול, וישרי על ההוא סטרא. בטיש נציצו ושכיף, בטיש נציצו ושכיף, יתערו קרבי, ולא יתעבידו, (ד"א בעלמא כההוא סטרא) דהא כההוא זמנא, אתערוותא הוא לעילא קמי קדשא בריך הוא, באינון ממנן דעלמא דשלטין על שאר עמין, וכן פגוונא דא בסטרא אחרא.

פתח ואמר, (דניאל ב) להוא שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא דיליה היא. והוא מהשנא עדנניא וזמנניא. וכלא איהו ברשותיה, ואפיק לעמיה קדישא, מחילא ורשותא דככביא ומזלי, בגין דאינון טעוון אחרן ולא באלין חולקא דיעקב, פי אם (דמיה י) ביוצר הכל הוא.

רקיע אית לעילא, על כל אלין רקיעין, ואיהו טמיר וגניז, וחותמא דגושפנא דמשפנא שלטא על האי רקיע, והאי רקיע אקרי אדרא דמשפנא, ובהאי רקיע כל אינון חלונין, מסטרא דא, ומסטרא דא, ואחיד כל אינון סדורין דמשפנא. שית חלונין אינון רברבין על פלהו, וחד סתים לשלטא עליהו. חלונא חד, אקרי חלון זהרא, וביה נפקא ככבא חדא, דאקרי לחפמי י"ד, ודא איהו התוכא דקא מהתף לתתא בשלטנותא דיהודה. לאו דאית ליה חולקא ביה, דהא לית לשבטין דישראל חולקא ואחסנא בהו, אלא שבטא דיהודה שלטא על האי, ולא איהו עליה.

וּבְשֵׁהִסְטוּ בְּנֵי יְהוּדָה אֶת־מִבְּתֵר קִדְשָׁא
מֵאַחֲרֵי הַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִלְכוּ
לְדַעַת אַחֵר הַחֲלוּן הַזֶּה וְהַפּוֹכֵב
הַזֶּה, וְאָמְרוּ (שְׁהַרֵי יָדַע) שֶׁזוּ הַיָּד
הַמְנַצַּחַת אֶת שְׂאֵר הַעַמִּים,
שֶׁפְּתוּב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית מֵט) יָדָךְ בַּעֲרָךְ
אֵיבִיךָ, וְהִלְכוּ אַחֲרָיו וְעוֹשִׂים לוֹ
שְׁמוּשׁ וּפְלִחָן, וְעַל זֶה כְּתוּב,
(מְלָכִים א יד) וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע בְּעֵינֵי

ה'.

בְּשֵׁהַפּוֹכֵב הַזֶּה יוֹצֵא, פּוֹשֵׁט יָד
אֶחָת בְּחֵמֶשׁ אֲצָבָעוֹת, מֵאִיר
וְנוֹצֵץ בְּאוֹתוֹ חֲלוּן. בְּעֲלֵי
הַקְּסָמִים וְהַכְּשָׁפִים פּוֹחֲדִים
מֵהַמְּקוֹם הַזֶּה, מִשּׁוּם שֶׁבִּשְׂעָה
שָׁזָה שׁוֹלֵט, כָּל הַקְּסָמִים
וְהַכְּשָׁפִים מֵתְבַלְּבְּלִים וְלֹא
מְצַלִּיחִים בִּידֵיהֶם.

וְאִם תֹּאמְרוּ, הוֹאִיל וְהַרְקִיעַ הַזֶּה
טָמִיר, וְאִיךָ יוֹדְעִים אוֹתוֹ? אֵלָא
סִימָן חִיצוֹן יֵשׁ לָהֶם, וְיודְעִים
שְׁהַרֵי שׁוֹלֵט הַפּוֹכֵב הַזֶּה,
וּפּוֹחֲדִים תָּמִיד מִמֶּנּוּ, וְלֹא
מְצַלִּיחִים בִּידֵיהֶם אוֹתָם קְסָמִים
וּכְשָׁפִים. וְלָכֵן יֵשׁ פְּעָמִים
שֶׁמְצַלִּיחִים בּוֹ בְּנֵי אָדָם, וְיֵשׁ
פְּעָמִים שֶׁלֹּא מְצַלִּיחִים בּוֹ. וְלָכֵן
אוֹתָם בְּעֲלֵי קְסָמִים וּכְשָׁפִים
מֵתְמַעְטִים מֵהַעוֹלָם, כִּי הֵם לֹא
יודְעִים אֶת הַעֶקֶר לָמָּה לֹא מְצַלִּיחַ
בִּידֵיהֶם. וְעַל זֶה אוֹתָם הֵרָאשׁוּנִים
הֵיוּ יודְעִים וּמְסַתְּפִלִים בַּחוּץ
בְּאוֹתוֹ סִימָן שִׁיודְעִים.

חֲלוּן שְׁנֵי נִקְרָא חֲלוּן הַצִּפְרָן,
מִשּׁוּם שֶׁהוּא כְּעֵין הַצִּפְרָן, וּבוֹ
יוֹצֵא כּוֹכֵב אֶחָד שֶׁנִּקְרָא לַחְכָּמִים
צִפְעוֹן, שְׁהַרֵי זֶה שׁוֹלֵט בְּשִׁלְטוֹן
חֲזָק בְּדִין בְּרֵאשׁ וְזָנָב, יֵשׁ לוֹ כְּמוֹ
צִפְעוֹן אוֹרֵב לַהֲרֹג.

מֵאוֹתוֹ חֲלוּן יוֹצֵאִים שֵׁשׁ מֵאוֹת
אֶלֶף רְבוּאָה שֶׁל רוּחוֹת שִׁשׁ שְׁשׁוֹלְטוֹת
עַל אוֹתָן הַצִּפְרָנִים שֶׁל בְּנֵי אָדָם
כְּשֶׁהֵן נִזְרָקוֹת בְּגִלּוּי, וּבְזָה עוֹשִׂים
כְּשָׁפִים וּקְסָמִים כָּל אוֹתָם

וְכִד אֶסְטוּ בְּנֵי יְהוּדָה אֶרְחִייהוּ מִבְּתֵר קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, אֲזָלוּ לְמַנְדַּע בְּתֵר חֲלוּנָא דָּא,
וְהָיִ כְּכָבָא. וְאָמְרוּ (ס"א דְּהָא יָדַע) דְּהָיִ יָדָא דְּקָא
מְנַצַּח לְשְׂאֵר עַמִּין, דְּכְתִיב בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית מֵט) יָדָךְ
בַּעֲרָךְ אֵיבִיךָ, וְאֲזָלוּ אֲבַתְרִיהּ וְעַבְדוּ לֵיהּ
שְׁמוּשָׁא וּפְלִחָנָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (מְלָכִים א יד)
וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע בְּעֵינֵי יי'.

הָיִ כְּכָבָא כִּד נְפִיק פְּשִׁיט חַד יָד בְּחֵמֶשׁ
אֲצָבָעָאן, נְהִיר וְנִצִּיץ בְּהוּא חֲלוּן. (דף
קע"ב ע"ב)
מֵאֲרִיהוֹן דְּקוֹסְמִין וְחֲרָשִׁין, דְּחֲלִי
מֵהָיִ אֲתֵר, בְּגִין דְּבִשְׂעָתָא דְּהָיִ שְׁלֵטָא,
כִּלְהוּ קְסָמִין וְחֲרָשִׁין מֵתְבַלְּבְּלִי, וְלֹא אֲצִלַּח
בִּידֵיהוּ.

וְאִי תִימָא, הוֹאִיל וְאִיהוּ הָיִ רְקִיעַ טָמִירָא,
הֵיךָ יודְעֵי לֵיהּ. אֵלָא סִימָנָא אִית לֹון לְבָר,
וְיודְעֵי דְּהָא שְׁלֵטָא כְּכָבָא דָּא, וְדְחֲלִי תְדִיר
מִנִּיהּ, וְלֹא אֲצִלַּח בִּידֵיהוֹן, אֵינּוֹן קְסָמִין
וְחֲרָשִׁין. וְעַל דָּא אִית זְמָנִין דְּאֲצִלְחוּ בֵּיהּ בְּנֵי
נְשָׂא, וְאִית זְמָנִין דְּלֹא אֲצִלְחוּ בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא
אֵינּוֹן מְאָרִי קוֹסְמִין וְחֲרָשִׁין מֵתְמַעְטִי
מְעַלְמָא, בְּגִין דְּלֹא יודְעִין עַקְרָא, כִּד חֲמָאן
דְּלֹא אֲצִלַּח בִּידֵיהוּ. וְעַל דָּא אֵינּוֹן קְדָמָי הוּוּ
יודְעֵי, וּמְסַתְּפִלָן לְבָר בְּהוּא סִימָנָא, דְּקָא
יודְעֵי.

חֲלוּנָא תְנִינָא, אֶקְרִי חֲלוּן טוּפְרָא, בְּגִין
דְּאִיהוּ כְּגוּוּנָא דְּטוּפְרָא, וּבֵיהּ נְפָקָא
כְּכָבָא חַד, דְּאֶקְרִי לְחַכְמִין צִפְעוֹן, דְּהָא דָּא
שְׁלֵטָא בְּשׁוֹלְטָנָא תְקִיף בְּדִינָא בְּרִישָׁא וְזָנָבָא,
אִית לֵיהּ כְּצִפְעוֹן כְּמִין לְקִטְלָא.

מֵהַחֲוָא חֲלוּן, נְפָקִי שֵׁית מְאָה אֶלֶף רְבוּאָה
רוּחִין, דְּשִׁלְטִין עַל אֵינּוֹן טוּפְרִין
דְּבְנֵי נְשָׂא, כִּד אֲזִדְרָקוֹן בְּאַתְגְּלִיא. בְּהָיִ עַבְדֵי
חֲרָשִׁין וּקְסָמִין, כָּל אֵינּוֹן יודְעֵי לֹון. בְּהָיִא

שִׁמְפִירִים אוֹתָם. בְּאוֹתָהּ שֶׁעָה שֶׁהִכּוֹכֵב הַזֶּה שׁוֹלֵט, כָּל אוֹתָם שְׁזוֹרְקִים צְפָרְנִים, (אם עֲשֶׂה) אוֹ עוֹשִׂים בָּהֶם כְּשִׁפִּים, גּוֹרְמִים מוֹת לְכָל הָעוֹלָם, וְהַכְּשִׁפִּים עוֹלָם בִּיְדֵי אוֹתָם שְׁעוֹשִׂים אוֹתָם.

הַחֲלוֹן הַשְּׁלִישִׁי נִקְרָא חֲלוֹן הַחֶשֶׁן, וְבוֹ יוֹצֵא פּוֹכֵב אֶחָד שְׁנִקְרָא נִגְה"ה דְּבוֹסִי"נָא (אור הַגֵּר). זוֹהִי הַתְּנוּצָצוֹת שְׁנוּצָצוֹת וְעוֹמְדוֹת עַל כָּל רוֹחַ, וּמְנוּחָה וְהַצְּלָה (וטוב) בָּהּ, אֵין בָּהּ כָּלל קְטְרוּג. כִּשְׁהוּא שׁוֹלֵט, כָּל הַמְּנוּחָה וְכָל הָאֹר שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, שְׁלוֹה וְשִׁבְע, וְהַכֵּל שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם.

חֲלוֹן רְבִיעִי הוּא חֲלוֹן שְׁנִקְרָא גְבִיעַ, וְבוֹ יוֹצֵא פּוֹכֵב אֶחָד שְׁנִקְרָא לְחַכְמִים אֲשֶׁכּוֹל הַכֶּפֶר, מִשׁוּם שֶׁכֶּף יוֹצֵא כְּמוֹ אֲשֶׁכּוֹל, נוֹצֵץ וְנִצְוָצִים כְּמוֹ עֲנָבִים בְּכֶפֶר, וּבְזֶה הַתְּעוֹרוֹת הַרְחֵמִים מִתְּעוֹרְרִים בְּעוֹלָם, מְרַחֵק וּמְקַרֵּב, תּוֹלְדוֹת רַבּוֹת מִתְּרַבּוֹת בְּעוֹלָם, וּבְנֵי הָעוֹלָם לֹא מְקַפְּדִים כְּשֶׁצָּרִיכִים זֶה אֶת זֶה, שְׁלוֹם וְשִׁמְחָה מִתְּעוֹרְרִים בְּעוֹלָם.

חֲלוֹן חֲמִישִׁי הוּא חֲלוֹן שְׁנִקְרָא בְּאֵר עַל שֵׁם הַכּוֹכֵב שִׁיּוֹצֵא בוֹ, נִכְנָס וְיוֹצֵא וְשׁוֹאֵב כְּדָלִי, לֹא שׁוֹכֵף לְעוֹלָמִים. בְּזֶה חֲכָמֵי הַלֵּב לֹא יְכוּלִים לַעֲמֹד בְּדַרְךְ אֲמַת, מִשׁוּם שֶׁאֵינּוּ עוֹמְדֵי בְּקִיּוּם וְלֹא שׁוֹכֵף לְעוֹלָמִים, וְעַל כֵּן דוֹחֲקִים אֶת עֲצָמָם לַעֲזוֹן בְּמִקּוֹם הַזֶּה וְלָדוֹן דִּין.

חֲלוֹן שֵׁשִׁי הוּא חֲלוֹן שְׁנִקְרָא נִגְה, וְיוֹצֵא בוֹ פּוֹכֵב אֶחָד שְׁנִקְרָא גְזָרוֹן, מִשׁוּם שֶׁפֶּאֶשֶׁר זֶה שׁוֹלֵט, הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּדִין בְּכַמָּה גְזָרוֹת וּבְכַמָּה עֲנָשִׁים, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם מִתְּחַדְּשׁוֹת גְזָרוֹת עַל הָעוֹלָם, וְטָרַם שְׁאֵלָה מְסִימּוֹת, מִתְּחַדְּשׁוֹת אַחֲרוֹת, וְזֶה לֹא כָּף שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם.

שֶׁעָתָה דְּהָאֵי כִכְבָּא שְׁלֵטָא, כָּל אֵינּוֹן דְּזוֹרְקֵי טוֹפְרֵי, (ס"א א' עביר) אוֹ עַבְדֵי חֲרָשִׁין בְּהוֹן, גְּרִים מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא, וְסָלִיק חֲרָשִׁין בִּיְדֵיהוּ דְּאֵינּוֹן דְּעַבְדֵי לוֹן.

חֲלוֹנָא תְּלִיתָאָה, אִקְרִי חֲלוֹן חוֹשְׁנָא, וּבִיָּה נִפְקָא כִכְבָּא חֲדָא, וְאִקְרִי נִגְה"ה דְּבוֹסִי"נָא, (נ"א דְּבוֹצִינִי) הָאֵי אִיהוּ נְצִיצוֹ דְּנְצִיץ, וְקִיִּמָּא עַל כָּל רוּחָא, וְנִיִּיחָא וְשִׁיזְבוּתָא (נ"א וְשִׁיבוּתָא) בִּיָּה. לִית בִּיָּה קְטְרוּגָא כָּלל, כִּד אִיהוּ שְׁלֵטָא, כָּל נִיִּיחָא, וְכָל נְהִירוֹ שְׁלֵטָא בְּעֲלָמָא, שְׁלוֹה שְׁבַעָא וְכָלָא שְׁלִיט בְּעֲלָמָא.

חֲלוֹנָא רְבִיעֵאָה, אִיהוּ חֲלוֹן דְּאִקְרִי גְבִיעַ, וּבִיָּה נִפְקָא כִכְבָּא חֲד, דְּאִקְרִי לְחַכְמִין אֲשֶׁכּוֹל הַכֶּפֶר, בְּגִין דְּהָכִי נִפִּיק פֶּאֶשְׁכּוֹל, נְצִיץ נְצִיצִין כְּעֲנָבִין בְּכוֹפְרָא, בְּהָאֵי אֲתַעְרוּ דְּרַחֲמֵי אֲתַעַר בְּעֲלָמָא, מְרַחֵק וּמְקַרֵּב, תּוֹלְדִין סְגִיִּין אֲסִגִּיִּין בְּעֲלָמָא. בְּנֵי עֲלָמָא לֹא קִפְדֵי כִד אֲצִטְרִיכוּ דָּא לְדָא, שְׁלָמָא וְחֲדוּהָ אֲתַעַר בְּעֲלָמָא.

חֲלוֹנָא חֲמִישָׁאָה, אִיהוּ חֲלוֹן דְּאִקְרִי בְּאֵר, עַל דִּי כִכְבָּא דְּנִפִּיק בִּיָּה, עָאל וְנִפִּיק שְׁאִיב כְּדָלִי, לֹא שְׁכִיף לְעֲלָמִין. בְּהָאֵי חֲפִימֵי לְבָא לֹא יְכָלִין לְמִיקָם בְּאַרְחָ קְשׁוּט, בְּגִין דְּלֹא קָאִים בְּקִיּוּמָא, וְלֹא שְׁכִיף לְעֲלָמִין. וְעַל דָּא אֲתַדְּחִקֵן גְּרַמִּיָּהוּ, לְעֵינָא בְּהָאֵי אֲתַר, וְלְמִידִן דִּינָא.

חֲלוֹנָא שְׁתִּיתָאָה, אִיהוּ חֲלוֹן דְּאִקְרִי נִגְהָא, וְנִפְקָא בִּיָּה כִכְבָּא חֲד, דְּאִקְרִין גְזָרוֹן, בְּגִין דְּכִד הָאֵי שְׁלֵטָא, עֲלָמָא קָאִים בְּדִינָא, וּכְמָה גְזָרִין, וּבְכַמָּה עוֹנָשִׁין, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא מִתְּחַדְּשֵׁן גְזָרִין עַל עֲלָמָא, וְעַד לֹא יְסִימּוֹן אֵלִין, הָא אֲחֲרַנִין מִתְּחַדְּשִׁין, וְהָאֵי לֹא שְׁלֵטָא כָּל כֶּף בְּעֲלָמָא.

אָבֵר סְמוּךְ לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא, יִשְׁלוּט הָאֵי
חַלּוּנָא, בְּהָאֵי כְכָבָא, עַל עֲלָמָא. וְעַל
דָּא יִשְׁלֹטוּן חֵיוֹן וּמְרַעִין בִּישִׁין עַל עֲלָמָא,
וְיִתְחַדְתּוּן זִינִין בִּישִׁין, דָּא בְּתַר דָּא, וְיִשְׂרָאֵל
יְהוֹן בְּעָאקוּ. וְכַד יִתְדַחֲקוּן גּוֹ חֲשׂוּכָא
דְּגֵלוּתָא, כְּדִין יִנְהַר לֹוֹן קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
נְהִירוֹ דִּימָמָא, וְיִקְבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישִׁי
עֲלִיוֹנִין, וְיִתְבַטְּל מַלְכוּתָא מִיַּדָּא דְעַמְמִין
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, וְיִשְׁלֹטוּן עֲלֵיהוּ יִשְׂרָאֵל,
וְיִתְקַיֵּים (ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה וְגו'.

וְכַדִּין חַלּוּנָא שְׂבִיעָאָה יִתְפַּתַּח בְּכָל עֲלָמָא,
וְכַכָּבָא דִּילִיה אִיהוּ כְכָבָא דִּיעֶקֶב, וְהָאֵי
אִיהוּ דְקָאמֵר בְּלַעַם, (במדבר כד) דִּרְךָ כְכָב מִיעֶקֶב,
וְכַכָּבָא דָּא יְהֵא נְהִיר (נ"א ד' יומין וד' לילות) אַרְבַּעִין
יוֹמִין. (וארבעין לילות) וְכַד יִתְגַּלִּי מַלְפָּא מְשִׁיחָא,
וְיִתְפַּנְשׁוּן לְגַבֵּי מַלְפָּא מְשִׁיחָא כָּל עַמְמִין
דְּעֲלָמָא, כְּדִין יִתְקַיֵּים קָרָא דְכְּתִיב, (ישעיה יא)
שָׂרֵשׁ יִשִּׁי אֲשֶׁר עוֹמֵד לְגַס עַמִּים אֱלִיוֹ גוֹיִם
יְדַרְשׁוּ וְהִיתָה מְנוּחָתוֹ כְּבוֹד.
פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (איוב לה)
וְלֹא אָמַר אֵיךְ אֱלוֹהִים עָשִׂי נִתְּן
זְמִירוֹת בְּלִילָה. הַפְּסוּק הַזֶּה
פִּרְשׂוּהוּ וְנִתְבָּאֵר, אֲבָל עָשִׂי! ?
עוֹשִׂי הִיךְ צְרִיךְ לְהִיטִי! מַה זֶה
עָשִׂי? אֵלֹא שֵׁם הָאֱלוֹהִים הוּא שֵׁם
כְּלוּל שְׁנַרְאָה הוּא וּבֵית דִּינֹו. זֶהוּ
שֵׁם שְׁלָם שְׁכוּלָל זְכָר וְנִקְבָּה: א"ל
ו"ה, וּמְשׁוּם כֶּף עָשִׂי.

נִתְּן זְמִירוֹת בְּלִילָה, מְשׁוּם שְׁזָהוּ
שְׁמַשְׁבַּח תְּמִיד אֶל הַמַּלְאָךְ
שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁהַמְּנוּרָה לֹא
שׁוֹקֵט תְּמִיד לְקַבֵּל אֹרֶךְ הַשְּׁמִחָה
הַעֲלִינָה מֵרַב הַשְּׁמִחָה שְׁלוֹ, וְלִכְּן
נִתְּן זְמִירוֹת בְּלִילָה.

כִּי אֹתָם כּוֹכְבִים שְׁמַאֲרִים
בְּרַקִּיעַ, כְּלָם מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים
לְקַדּוּשׁ- בְּרוּךְ- הוּא בְּכָל אוֹתוֹ
זְמַן שְׁנַרְאִים בְּרַקִּיעַ, מְשׁוּם

אָבֵר סְמוּךְ לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא, יִשְׁלוּט הָאֵי
חַלּוּנָא, בְּהָאֵי כְכָבָא, עַל עֲלָמָא. וְעַל
דָּא יִשְׁלֹטוּן חֵיוֹן וּמְרַעִין בִּישִׁין עַל עֲלָמָא,
וְיִתְחַדְתּוּן זִינִין בִּישִׁין, דָּא בְּתַר דָּא, וְיִשְׂרָאֵל
יְהוֹן בְּעָאקוּ. וְכַד יִתְדַחֲקוּן גּוֹ חֲשׂוּכָא
דְּגֵלוּתָא, כְּדִין יִנְהַר לֹוֹן קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
נְהִירוֹ דִּימָמָא, וְיִקְבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישִׁי
עֲלִיוֹנִין, וְיִתְבַטְּל מַלְכוּתָא מִיַּדָּא דְעַמְמִין
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, וְיִשְׁלֹטוּן עֲלֵיהוּ יִשְׂרָאֵל,
וְיִתְקַיֵּים (ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה וְגו'.

וְכַדִּין חַלּוּנָא שְׂבִיעָאָה יִתְפַּתַּח בְּכָל עֲלָמָא,
וְכַכָּבָא דִּילִיה אִיהוּ כְכָבָא דִּיעֶקֶב, וְהָאֵי
אִיהוּ דְקָאמֵר בְּלַעַם, (במדבר כד) דִּרְךָ כְכָב מִיעֶקֶב,
וְכַכָּבָא דָּא יְהֵא נְהִיר (נ"א ד' יומין וד' לילות) אַרְבַּעִין
יוֹמִין. (וארבעין לילות) וְכַד יִתְגַּלִּי מַלְפָּא מְשִׁיחָא,
וְיִתְפַּנְשׁוּן לְגַבֵּי מַלְפָּא מְשִׁיחָא כָּל עַמְמִין
דְּעֲלָמָא, כְּדִין יִתְקַיֵּים קָרָא דְכְּתִיב, (ישעיה יא)
שָׂרֵשׁ יִשִּׁי אֲשֶׁר עוֹמֵד לְגַס עַמִּים אֱלִיוֹ גוֹיִם
יְדַרְשׁוּ וְהִיתָה מְנוּחָתוֹ כְּבוֹד.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (איוב לה) וְלֹא אָמַר אֵיךְ
אֱלוֹהִים עָשִׂי נִתְּן זְמִירוֹת בְּלִילָה. הָאֵי
קָרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר, אֲבָל עוֹשִׂי, עוֹשִׂי מִיבְעִי
לִיה, מָאֵן עוֹשִׂי. אֵלֹא שְׁמָא דְאֱלוֹהִים שְׁמָא
כְּלוּל אִיהוּ דְאִתְחַזִּי הוּא וּבֵי דִינִיה. דָּא שְׁמָא
שְׁלָים אִיהוּ, דְכְּלוּל דְכָר וְנִקְבָּא: א"ל ו"ה
וּבְגִינֵי כֶּף עוֹשִׂי.

נִתְּן זְמִירוֹת בְּלִילָה, בְּגִין דְדָא אִיהוּ דְקָא
מְשַׁבַּח תְּדִיר לְגַבֵּי מַלְפָּא דְשְׁלָמָא
דִּילִיה, כְּגוֹוֹנָא דְבוּצִינָא דְלֹא שְׁכִיף תְּדִיר,
בְּגִין לְקַבֵּלָא נְהוּרָא חֲדוּהָ עֲלָאָה, מְסַגִּיאֹת (ד)
קע"ג ע"א) חֲדוּהָ דִּילִיה. וְעַל דָּא נִתְּן זְמִירוֹת
בְּלִילָה.

כִּי אִינוּן כְּכָבָא דְקָא מְנַהֲרֵן בְּרַקִּיעָא, כְּלָהוּ אֹדָאֵן וּמְשַׁבְּחֵן לְקוּדְשָׁא

שְׁהַמְלֵאכִים הַעֲלִיּוֹנִים כָּל־
מֹדִים וּמִשְׁבָּחִים אֲשֶׁמֹּרֹת
אֲשֶׁמֹּרֹת, בְּשִׁלְשֵׁת חֲלָקֵי הַלֵּילָה.
בְּרִיָּה נְחֻלְקִים כְּמֵה צְדָדִים.
בְּרֵאשִׁית הַלֵּילָה, כְּשִׁיּוֹרֵד

הַלֵּילָה וּמְחַשֵּׂהוּ, כָּל אוֹתָן
רוּחוֹת רְעוֹת וּמִינִים רְעִים, כָּל־
מִתְפַּזְרִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּכָל
הָעוֹלָם, וְנִפְרָד הַצַּד הָאֲחֵר,
וְתוֹכְעִים דְּרָכֵי בֵּית הַמֶּלֶךְ מִכָּל
אוֹתָם הַצְּדָדִים הַקְּדוּשִׁים.

בֵּינן שְׁמַתְעוֹרֵר אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר,
כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם טוֹעֲמִים טַעַם
הַמָּוֶת, (הַשְּׂנֵה) אַחַת מִשְׁשִׁים בְּמֹוֹת,
וְשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם. אֲזַי בֵּינן שֶׁהַטְּמָאָה
נִפְרָדָה מִלְּמַעְלָה וְשׁוֹלֵטֶת וַיּוֹרֶדֶת
לְמַטָּה, אֲזַי נִפְרָדִים שְׁלֹשָׁה מַחְנוֹת
לְשִׁבְחָת אֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים (מִשְׁמֹרֹת) שֶׁל
הַלֵּילָה, כְּמוֹ שֶׁהַעִירוֹ בְּזֶה
הַחֲבָרִים.

בְּעוֹד שֶׁהֵם מִשְׁבָּחִים אֵת הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, הַצַּד הָאֲחֵר הוֹלֵךְ
וּמְשׁוֹטְט לְמַטָּה בְּכָל צְדָדֵי
הָעוֹלָם. וְעַד שֶׁהַצַּד הָאֲחֵר אֵינוֹ
עוֹבֵר מִשָּׁם, הֵם לֹא יְכוּלִים
לְהִתְיַחֵד עִם רְבוּנָם.

סוֹד לְחַכְמִים, מְלֵאכִים עֲלִיּוֹנִים
וַיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה, כָּל־
דוֹחֲקִים בְּאוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר. כְּשֶׁרוֹצִים
הַמְלֵאכִים הַעֲלִיּוֹנִים לְהִתְיַחֵד עִם
רְבוּנָם, לֹא יְכוּלִים, עַד שֶׁדוֹחִים
אוֹתוֹ הַחוּצָה. מֵה עוֹשִׂים? יוֹרְדִים
שָׁשִׁים רְבוּא שֶׁל מְלֵאכִים קְדוּשִׁים
וּמְפִילִים שָׁנָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.
בֵּינן שֶׁהִיא יוֹרֶדֶת, שְׁדוּחִים אוֹתָהּ
הַחוּצָה, וְנוֹתְנִים לָהּ כָּל הָעוֹלָם
הַזֶּה בְּאוֹתָהּ שָׁנָה, אֲזַי הִיא שׁוֹלֵטֶת
עֲלֵיהֶם וּמְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ טְמָאָה,
פָּרַט לְאַרְצָן יִשְׂרָאֵל לְבִדְהָ שְׁשִׁים
אֵינָה שׁוֹלֵטֶת. בֵּינן שֶׁנִּפְרָדָה מֵהֶם,
הֵם נִכְנָסִים לְרְבוּנָם, וּמִשְׁבָּחִים
וּמֹדִים לְפָנָיו.

בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל הַהוּא זְמַנָּה דְּאֶתְחַזֵּן
בְּרִקְיעָא, בְּגִין דְּמִלְּאֲכֵי עֲלָאֵי, כְּלֵהוּ אוֹדְאֵן
וּמִשְׁבָּחֵן אֲשֶׁמֹּרֹת אֲשֶׁמֹּרֹת, בְּתַלְתַּת פְּלָגֵי
דְּהוּי לֵילָא.

בְּרִיָּא אֶתְפְּלֵגֵן כְּמֵה סְטְרִין. בְּרֵאשִׁיתָא
דְּלֵילָא, כְּדֵי רְמַשׁ לֵילָא וְאֶתְחַשֵּׂהוּ,
כָּל אֵינּוֹן רוּחִין בִּישׁוּן וְזִינִין בִּישׁוּן, כְּלֵהוּ
מִתְבַּדְּרֵן וּמְשׁוֹטְטֵי בְּכָל עֲלָמָא. וְאֶתְפְּרַשְׁתָּ
סְטְרָא אַחְרָא, וְתַבְעֵי אַרְחֵי דְּבֵי מְלַכָּא, מִכָּל
אֵינּוֹן סְטְרִין קְדִישִׁין.

בֵּינן דְּהוּא סְטְרָא אַחְרָא אֶתְעַר, כָּל בְּנֵי
עֲלָמָא טַעֲמֵי טַעֲמָא דְּמוֹתָא, (נ"א דְּשִׁנְה) חַד
מִשְׁתִּין בְּמוֹתָא, וְשִׁלְטָא עֲלֵיהוּ. כְּדִין בֵּינן
דְּמִסְאָבוּ אֶתְפְּרַשָּׂא מְלַעֲיָלָא, וְשִׁלְטָא וְנַחְתָּא
לְתַתָּא, כְּדִין אֶתְפְּרַשֵׁן תַּלְתַּת מִשְׁרַיִן לְשִׁבְחָא
לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּתַלְתַּת סְטְרִין (נ"א מִפְּרִין)
דְּלֵילָא, כְּמֵה דְּאֶתְעַרוּ בְּהַאי חֲבָרָא.

בְּעוֹד דְּאֵינּוֹן מִשְׁבָּחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, סְטְרָא
אַחְרָא אֲזֵלָא וּמְשׁוֹטְטָא לְתַתָּא, בְּכָל סְטְרֵי
עֲלָמָא, וְעַד דְּסְטְרָא אַחְרָא לֹא אֶתְעַבֵּר מִתַּמָּן, לֹא
יְכַלִּין אֵינּוֹן לְאֶתְיַחֲדָא בְּמֵאֲרִיהוּן.

רְזָא לְחַפְיָמִין, מְלֵאכֵי עֲלִיּוֹנִין, וַיִּשְׂרָאֵל
לְתַתָּא, כְּלֵהוּ דְּחָקֵי בְּהוּא סְטְרָא
אַחְרָא. מְלֵאכִין עֲלָאִין כְּדֵי בְּעָאן לְאֶתְיַחֲדָא
בְּמֵאֲרִיהוּן, לֹא יְכַלִּין עַד דְּדַחֲזִין לָהּ לְבַר. מֵה
עֲבָדִין, נַחְתִּין שִׁיתִין רְבוּא דְּמִלְּאֲכֵי קְדִישֵׁי,
וְאֶפִּילוּ שִׁינְתָּא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בֵּינן דְּאֵיהִי
נַחְתָּא, דְּקָא דַּחֲזִין לָהּ לְבַר, וַיְהִי לָהּ כָּל
עֲלָמָא דָּא בְּהֵיא שִׁינְתָּא, כְּדִין אֵיהִי שִׁלְטָא
עֲלֵיהוּ, וּמְקַבְּלִין מִסְאָבוּ מִינָהּ. בַּר בְּאַרְעָא
דְּיִשְׂרָאֵל בְּלַחוּדְהָא, דְּלֹא שִׁלְטָא תַּמָּן. בֵּינן
דְּאֵיהִי אֶתְפְּרַשָּׂא מִנִּיְהוּ, עֲאֲלִין לְקָמֵי
מֵאֲרִיהוּן, וּמִשְׁבָּחֵן וְאוֹדְאֵן קָמֵיהּ.

כמו זה ישראל למטה לא יכולים להתיחד עם רבונם עד שדוחים אותו הצד האחר מהם, ונותנים לו חלק במה שיתעסק, ואחר כך הם מתקרבים לרבונם, ולא נמצא מקטרג למעלה ולמטה.

ואם תאמר, מילא למטה, אבל למעלה מה הקטרוג שם? אלא למעלה, משום שהיא רוח טמאה והם רוחות קדושות, עד שמשלחים רוח טמאה מביניהם לא יכולים לקרב אל רבונם, שהרי קדשה בתוך טמאה לא מתערבות לעולמים. וכן כמו זה ישראל למטה לא מתערבים באמות עובדי כוכבים ומזלות של העולם. ושני צדדים, עליונים ותחתונים, כשרוצים לקרב למלך הקדוש, דוחים אותה החוצה.

ורבן כשנכנס הלילה, ומלאכים קדושים עליונים כשנסתדרים שורות שורות לקרב (לשבת) לרבונם, דוחים את אותו צד החוצה בראשונה, ואחר כך נכנסים לקדש. (ועל זה כשנכנס הלילה כל רוחות רעות ומינים רעים ורוחות טמאה נדחות לחוץ, ושמי המלך נכנסים לתוך הקדשה).

למלך שהיו לו אבנים יקרות בתבה אחת חקוקה בהיכלו, ואותו מלך היה חכם, וכדי שלא יתקרב כל מי שרוצה לאותה תבה של אבנים יקרות ומרגליות של שם, נטל בחכמתו נחש חזק אחד וכרף אותו סביב אותה תבה. כל מי שרוצה להושיט ידו לתבה, הרי הנחש קופץ עליו והורגו. אהוב אחד היה למלך. אמר לו המלך, כל פעם שאתה רוצה להכנס ולהשתמש בתבה, תעשה כך וכך לאותו נחש, ותפתח את

בגוונא דא ישראל לתתא, לא יכלין לאתיחדא במאריהון, עד דדחיין להווא סטרא אחרא מנייהו, ויהבי לה חולקא במה דאתעסקת, ולבתר, אינון מתקרבי לגבי מאריהון, ולא אשתכח מקטרגא עילא ותתא.

ואי תימא תינח לתתא, אבל לעילא מאי קטרוגא תמן. אלא לעילא, בגין דאיהו רוח מסאבא, ואינון רוחין קדישין, עד דמשדרי רוחא מסאבא מבינייהו, לא יכלין לקרבא לגבי מאריהון, דהא קדשא גו מסאבא, לא מתערב לעלמין. וכן בגוונא דא, ישראל לתתא, לא מתערבין באומין עובדי כוכבים ומזלות דעלמא. ותרין סטרין, עלאין ותתאין, פד בעיין לקרבא לגבי מלפא קדישא, דחייין לה לבר.

ועל דא, פד עייל ליליא, ומלאכין קדישין עלאין, פד מסתדרן שורין שורין לקרבא (נ"א לשבתא) לגבי מאריהון, דחייין ליה להווא סטרא לבר בקדמיתא, ולבתר עאלין בקודשא. (נ"א ועל דא, פד עייל ליליא כל רוחין בישין וינון בישין ורוחי מסאבי אתדחיין לבר ושמי מלפא עיילין לנו קדשא).

למלכא, דהווא ליה אבנין יקירין בחד תיבותא, מתגלפא בקוסטרוי. והווא מלפא הווא חפים. בגין דלא יתקרב כל מאן דבעי לגבי ההוא תיבותא דאבנין יקירן ומרגלן דתמן, נטל בחכמתיה, חד חווא תקיפא, ופריף ליה סחרגיה דהווא תיבותא, כל מאן דבעי לאושטא ידיה לגבי תיבותא, הא חווא דליג עליה, וקטיל ליה.

חד רחימא הווא ליה למלפא, אמר ליה מלפא, פל זמנא דאת בעי לאעלא ולאשתמשא בתיבותא, תעביד כך וכך לגבי ההוא חווא,

ותפתח תיבותא, ותשמש

התבה ותשתמש בגנזים שלי. כף הקדוש ברוך הוא כרוך נחש סביב הקדשה, באים מלאכים עליונים לתוך הקדשה - הרי הנחש שם, ופוחדים להטמא בו. (ואם תאמר, זה

בלם אש, ואש לא מקבלת טמאה)

בא וראה, כתוב (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט. עשה מלאכיו רוחות - אלו המלאכים שעומדים בחוץ. משרתיו אש להט - אלו מלאכים שעומדים בפנים. הוא רוח טמאה, והם רוח. רוח עם רוח לא נכנסות זו בזו. רוח טמאה ברוח קדשה לא מתערבות זו בזו. ומשום כך אותם שנקראו רוח לא יכולים להפגס לפנים משום אותה רוח טמאה. אותם שבפנים הם אש, ואותה אש דוחה את אותה רוח טמאה שלא נכנסת לפנים. ומשום כך הכל דוחים את הטמאה החוצה שלא תתערב עמם, ולכן המלאכים העליונים משבחים את הקדוש ברוך הוא אחר שדוחים את הטמאה החוצה.

שדש אשמורות הן בלילה כנגד שלש מחנות שנחלקים לשבח את הקדוש ברוך הוא, כמו שנתבאר. ועל זה זה הרבון של כלם, הוא נר (נ"א כינור) דוד שלא שוכף לעולמים, אלא תמיד מודה ומשבח את המלך העליון, ועל זה (איוב לה) נתן זמרות בלילה. דבר אחר ולא אמר איה אלוה עשי - כמו שנתבאר, משום שהרי האדם נכלל ממעלה וממטה, ונעשה כמו שהוא גוף משני צדדים, מתוך זכר ונקבה. אף כף הרוח, הרוח כלולה מתוך זכר ונקבה, ועל הסוד הזה מתפקד אדם בתקיותיו בגוף וברוח, ומשום שהוא כלול בסוד זה ובמעשה זה כמו שנתבאר, לכן

בגניזין דילי. כף קדשא בריך הוא, כריך חוץ סחרניה דקדשא, אתאן מלאכין עלאין לאעלא גו קדשא, הא חוץ תמן, ודחלי לאסתאבא ביה. (ואי תימא זה אכולהו אשא, ואשא לא מקבלא מסאבא).

תא חזי, כתיב (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט, עושה מלאכיו רוחות, אלין מלאכין דקיימין לבר. משרתיו אש להט, אלין מלאכין דקיימין לגו, איהו רוחא מסאבו, ואינון רוח. רוח ברוח לא עייל דא בדא. רוח מסאבו ברוח קדשא לא (דף קע"ג) אתערבי דא בדא. ובגין כך אינון דאקרון רוח, לא יכלין לאעלא לגו, בגין ההוא רוחא מסאבו. אינון דלגו, אינון אש, וההוא אש דחי לההוא מסאבו דלא עייל לגו. ובגין כך פלא דחייין ליה לבר למסאבו, דלא יתערב בהדיהו. ועל דא, מלאכי עלאי קא משבחין ליה לקודשא בריך הוא, בטר דדחייין ליה למסאבו לבר.

תלת אשמורות אינון בלילה, לקבליהון תלת משריין, דקא מתפלגי לשבחא לקודשא בריך הוא, כמה דאתמר. ועל דא האי רבון דכלהו, איהו נר (נ"א כינור) דדוד דלא שכיף לעלמין, אלא תדיר אודי ומשבח ליה למלאכא עלאה, ועל דא (איוב לה) נותן זמירות בלילה. דבר אחר, ולא אמר איה אלוה עושי, כמה דאתמר, בגין דהא מעילא ומתתא אתפליל בר נש, ואתעביד, כמה דאיהו גופא מתרין סטריין, מגו דכר ונוקבא, אוף הכי רוחא. רוח איהו כליל, מגו דכר ונוקבא. ועל רזא דנא אתתקן בר נש בגליפוי, בגופא ורוחא. ובגין דאיהו כליל ברזא דא, ובעובדא דא, כמה דאתמר, על דא (נד"א) כתיב, (בראשית א)

(דאי) כתוב (בראשית א) ויאמר
אלהים נעשה אדם בצלמנו
כדמותנו, והרי נתבאר.

בְּיִלְיָא הָא אֲמַרְתָּ, דְּהָא בְּרֵאשִׁיתָא דְּלִילְיָא,
כָּל אֵינּוֹן זִינִין וְרוּחִין בִּישׁוּן מִתְעַרְי
בְּעֵלְמָא, הֵיךְ אִיהוּ יְכִיל לְמַהוּי, דְּאִי הָכִי, הָא
תְּנִינָן, דְּמִסְטָרָא דְּצִפּוֹן נִפְקִי כָּל הַגִּי זִינִין
בִּישׁוּן, וְאֵת אֲמַרְתָּ (ס"א וְאֲתַמְר) דְּכַד אֲתַעַר רוּחַ
צִפּוֹן בְּפִלְגּוֹת לִילְיָא, דְּהָא כְּדִין כָּל אֵינּוֹן
רוּחִין בִּישׁוּן, וְסִטְרִין בִּישׁוּן, אֲתַפְּנָשׁוּ
מִעֵלְמָא, וְעֵאלִין גּוֹ נּוֹקְפָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, אִי
הָכִי הָא בְּסִטְרָא דְּדָרוּם דְּאִיהוּ יְמִינָא, אֲמַאי
מְשֻׁטְטִי אֵינּוֹן זִינִין בִּישׁוּן בְּרִישׁ לִילְיָא, דְּקָא
שְׁלֻטָא רוּחַ דְּרוּם.

אֲרָא וְדָאִי, אֲלִמְלָא הֵהוּא סִטְרָא דְּדָרוּם, דְּקָא
מְעַכְבּ וְדַחֲיִיא לְהֵהוּא סִטְרָא בִּישָׂא, הָוָה
מְשֻׁטְטִי פּוֹלִי עֵלְמָא, וְלֹא יְכִיל עֵלְמָא
לְמִסְבַּל. אָבַל כַּד אֲתַעַר הֵהוּא סִטְרָא אַחְרָא,
לֹא אֲתַעַר אֲלָא בְּסִטְרַת רוּחַ מְעַרְב, דְּקָא שְׁלֻטָא
בְּרִישׁ לִילְיָא, וְעֵלְמָא אִיהוּ כְּלָא כְּנִישׁ. וְעַל דָּא
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים אֲסוּוֹתָא לְעֵלְמָא,
בְּגוּוֹנָא דָּא כְּמָה דְּאֲתַמְר. זְכָאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל
בְּהָא עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֲתַרְעִי בְּהוּ מְכַל שְׂאָר עַמִּין דְּעֵלְמָא.
עֵאלְוּ לְבֵיתָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא. כַּד
אֲתַפְּלַג לִילְיָא, קָמוּ לְמַלְעִי בְּאוּרִייתָא.
אָמַר רַבִּי אָבָא, הֲשֵׁתָא וְדָאִי אִיהוּ עֵידִן רְעוּתָא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא זְמַנִּין סְגִיִּין
אֲתַעַרְנָא הָאִי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשַׁעֲתָא
דְּאֲתַפְּלַג לִילְיָא, עֵאל גּוֹ אֵינּוֹן צְדִיקֵיִיא בְּגִנְתָּא
דְּעַדְוִן, וְאֲשַׁתְּעִשַׁע בְּהוּ. זְכָאֵה אִיהוּ מָאן
דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא, בְּהֵהִיא זְמַנָּא.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא דְּאֲשַׁתְּעִשַׁע קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא גּוֹ צְדִיקֵיִיא בְּגִנְתָּא דְּעַדְוִן, הֵיךְ

נְכַנְסוּ לְבֵית רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי
אָבָא. כְּשֶׁחָלַק הַלֵּילָה בְּחִצּוֹת,
קָמוּ לְעֶסֶק בְּתוֹרָה. אָמַר רַבִּי
אָבָא, עֲכָשׁוּ וְדָאִי הִיא עֵת רְצוֹן
לְקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָרִי פְעָמִים
רְבוֹת הֵעָרְנוּ אֶת זֶה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּשַׁעֲהַ שְׁחָלַק הַלֵּילָה,
נִכְנָס לְתוֹךְ אוֹתָם הַצְּדִיקִים בְּגִן
עַדְוִן וּמִשְׁתַּעֲשַׁע בָּהֶם. אֲשֶׁרִי מִי
שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה שֶׁמִּשְׁתַּעֲשַׁע
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַצְּדִיקִים

בגן עדן, איך משתעשע? אלא באותו זמן שנחלק הלילה, הקדוש ברוך הוא מתעורר באהבה של השמאל אל כנסת ישראל, שהרי אין אהבה אלא מצד השמאל. ולכנסת ישראל אין דורון לקרב אל המלך או חשיבות מעלה אלא באותן רוחות הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רואה אותן מעטרות בכמה מעשים טובים ובכמה זכיות שעשו באותו יום, ולקדוש-ברוך הוא נוח מפל הקרבנות והעולות, שהקדוש ברוך הוא מריח בהם ריח נוח שעושים ישראל.

אז מאיר אור, וכל עצי הגן עדן אומרים שירה, והצדיקים מתעדנים שם באותם עדונים של העולם הבא. כשמתעורר אדם באותה שעה לעסק בתורה, נוטל חלקו עם הצדיקים שבגן עדן. שם אחד של שלשים ושתים אותיות חקוק (מתעורר) מתעטר בהם שם, והוא בתוך סודות הצדיקים.

פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים קיא) הללויה אודה ה' בכל לבב וגו'. הללויה, הרי נתבאר והתעוררו בו החברים, וכך הוא, שזהו שבח שעולה על כל אותן השירות והתשפחות שאמר דוד בעשרה מיני תשפחות שאמר, משום שהוא פולל שבח ושם באחד, והוא פלל של השם הקדוש העליון.

אודה ה' בכל לבב. בכל מקום שאמר דוד המלך סוד של אלפא ביתא, הוא סוד האותיות

דעלמא ביתא, דעלמא (ס"א עלאה יהיב

אשתעשע. אלא בההוא זמנא דאתפלג ליליא, קדשא בריך הוא אתער ברחימו דשמאלא, לגבי כנסת ישראל, דהא לית רחימו אלא מסטרא דשמאלא. וכנסת ישראל ליה לה דורנא למקרב לגבי מלכא, או חשיבו מעליא, אלא באינן רוחין דצדיקיא, דקודשא בריך הוא חמי לון מתעטרן, בכמה עובדין טבין, ובכמה זכייין דעבדו בההוא יומא, וקודשא בריך הוא ניחא ליה מפל קרבנין ועלוון, דקודשא בריך הוא ארח בהו ריח נוח, דקא עבדי ישראל.

ברין נהירו אתנהיר, וכל אילנין דגנתא דעדן אמרי שירתא, וצדיקיא מתעטרן תמן באינן עדונין דעלמא דאתי. פד אתער בר נש בהיא שעתא למלעי באורייתא, נטיל חולקיה עמהון דצדיקיא די בגו גנתא, חד שמא גליפא דתלתין ותריין אתוון, (ס"א אתער) אתעטר בהו תמן, ואיהו גו רזין דצדיקיא.

פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים קיא) הללויה אודה יי' בכל לבב וגו', הללויה, הא אתמר ואתערו ביה חבריא, והכי איהו, דדא איהו שבחא דקא סלקא על כל אינן שירין ותושבחן דאמר דוד, בעשר זיני תשבחן דאיהו אמר, בגין דאיהו כליל שמא ושבחא בחד, ואיהו כללא דשמא קדישא עלאה.

אודה יי' בכל לבב, בכל אתר דאמר דוד מלכא, רזא דאלפא (דף קע"ד ע"א) ביתא, איהו רזא דאתוון גליפן, דנפקין בגלופי דתלתין ותריין שבילין. ואית אתוון עלאין, מרזא דעלמא עלאה. ואית אתוון אתרנין, דאינן אתוון זעירין. והכא איהו רזא דאלפא ביתא, דעלמא

(לעלמא) תתאה.

אודה יי' בכל לבב: ביצרא טבא וביצרא בישא דאיהו שרי בגויה. דהא

על כלא אית לאודא ליה לקודשא בריך הוא, ביצרא טבא וביצרא בישא. דהא מסטרא דיצרא טבא אתי טוב לבר נש, ואית לברכא ליה לקודשא בריך הוא הטוב והמטיב. ובסטרא דיצרא בישא, אתי קטרוגא לבר נש, ואית לאודא לקודשא בריך הוא, (ביצרא טבא וביצרא בישא) בכל מה דאתי על בר נש, מסטרא דא ומסטרא דא.

בסוד ישרים ועדה, בסוד ישרים: באינון (ס"א מלאכין עלאין קדישין) דרזא דקודשא בריך הוא אינון ידעי. דהא כל רזין דקודשא בריך הוא אינון ידעי, ואינון רזא דיליה, ועל דא בסוד ישרים. ועדה: אלין אינון ישראל, פד מתפנשי בעשרה, לאודא ליה לקודשא בריך הוא, ובגין כך, אית לאודא ליה לקודשא בריך הוא, על טב ועל ביש, ולפרסמא קמי כלא. דאי תימא הא איהו ידע, אמאי אצטריך לפרסמא. אלא בדא, אתייקר קדשא בריך הוא בעלמא לפרסמא נסא. ועל דא קדשא בריך הוא כתיב ביה, (יחזקאל לח) והתגדלתי והתקדשתי וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים קג) כל הנשמה תהיל לה. תנא, כל נשמתין אתו מהאי גופא קדישא, ואתערו בבני נשא. ומאן אתר. מההוא אתר דאקרי יד. (ס"א י"ח) מאן אתר דא אמר רבי יהודה דכתיב, (תהלים קד) מה רבו מעשיך יי' כלם בחכמה עשית. תנא, מהאי חכמתא דמבועוי נפקין לתלתין ותריין שבילין, אשתכלל כלא, וכל מה דאית לעילא ותתא, והוא אתקרי רוחא קדישא, דכל רוחין אשתכללו ביה.

מעשיך ה' כלם בחכמה עשית. שנינו, מהחכמה הזו שמבועיה יוצאים לשלשים ושנים שבילים הפל נתקן, וכל מה שיש למעלה ולמטה, והיא נקראת רוח קדושה שכל הרוחות נתקנו בה.

התקנות שיוצאות בתקיות של שלשים ושנים שבילים. ויש אותיות עליונות מסוד העולם העליון, ויש אותיות אחרות שהן אותיות קטנות. וכאן הוא סוד של אלפא ביתא של העולם (העליון נותן לעולם) התחתון.

אודה ה' בכל לבב - ביצר הטוב וביצר הרע שהוא שורה בתוכו. שהרי על הכל יש להודות לקדוש-ברוך הוא - ביצר הטוב וביצר הרע. שהרי מצד של יצר הטוב בא טוב לאדם, ויש לברך את הקדוש ברוך הוא הטוב והמטיב. וביצר של יצר הרע בא קטרוג לאדם, ויש להודות לקדוש-ברוך הוא (ביצר הטוב וביצר הרע) בכל מה שבא על האדם מצד זה ומצד זה.

בסוד ישרים ועדה. בסוד ישרים - באותם (מלאכים עליונים קדושים) שאות סוד הקדוש ברוך הוא הם יודעים, שהרי את כל סודות הקדוש ברוך הוא הם יודעים, והם הסוד שלו. ולכן בסוד ישרים ועדה - אלה הם ישראל, כשמתכנסים בעשרה להודות לקדוש ברוך הוא. ומשום כך יש להודות לקדוש ברוך הוא על טוב ועל רע ולפרסם לפני הפל. שאם תאמר, הרי הוא יודע, אז למה צריך לפרסם? אלא בזה מתכבד הקדוש ברוך הוא בעולם לפרסם את הנס, ועל זה כתוב בקדוש-ברוך הוא, (יחזקאל לח) והתגדלתי והתקדשתי וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים קג) כל הנשמה תהיל לה. שנינו, כל הנשמות באו מהגוף הקדוש הזה ומתעוררות בבני אדם. ומאיזה מקום? מאותו מקום שנקרא יד (י"ח). מאיזה מקום זה? אמר רבי יהודה, שכתוב (שם קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית. שנינו, מהחכמה הזו שמבועיה יוצאים לשלשים ושנים שבילים הפל נתקנו, וכל מה שיש למעלה ולמטה, והיא נקראת רוח קדושה שכל הרוחות נתקנו בה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹם שֶׁהָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן מְפָרֵשׁ דְּבַר זֶה, הָיוּ עֵינָיו נוֹבְעוֹת מִיָּם, וְהָיָה אוֹמֵר: כָּל גְּנוּזֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן נִמְסְרוּ בְּמִפְתָּח אֶחָד, וּמִתְגַּלְּהַם בְּהִיכְלוֹת הַמְצַרִּים הָעֲלִיּוֹנִים הַחֲקוּקִים.

אָרְאָה כִּף שְׁנֵינוּ, מִי יְכוּל לְדַעַת וְלִהְיוֹת מִזֶּה שְׁגוּזוֹ בְּמִבּוּעַ הַנָּהָה, שֶׁהָיָה מִשָּׁה לֹא גָלָה אֶת זֶה בְּיָמָיו כְּשֶׁהָיָה מְגַלְּהַם סוּד הָעַמֶּק לְיִשְׂרָאֵל, וְאָף עַל גַּב שֶׁהַכֹּל הָיָה מִתְגַּלְּהַם עַל יְדוֹ. אֲלֵא בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲלוֹתוֹ לְיִשְׁבִּיבָה הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה וְלִהְיוֹתוֹ מְבֻנֵי אָדָם, שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ל"א) בֵּין מְאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם. הַיּוֹם מְמַשׁ. שְׁאוֹתוֹ יוֹם נִשְׁלַמוּ יָמָיו לְהִתְקַרֵּב לְמַקּוֹם הַנָּהָה, שְׁכָתוּב (שם) הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ, קָרְבוּ מִמֶּשׁ.

שְׁשֵׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִשָּׁה לֹא מֵת. וְאִם תֹּאמְרוּ, הָרִי כְּתוּב (שם ל"ה) וַיָּמָת שֵׁם מִשָּׁה? כִּף בְּכֹל מַקּוֹם לְצַדִּיקִים קוֹרְא בָהֶם מֵיִתָּהּ. מַה הַמֵּיִתָּה? מִהַצֵּד שֶׁלָּנוּ זֶה נִקְרָא כִּף. שְׁשֵׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכֵן שָׁנָה, שְׁמִי שֶׁהוּא בְּשֵׁלֵמוֹת, שֶׁהָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה תְּלוּיָהּ בּוֹ - לֹא תְּלוּיָהּ בּוֹ מֵיִתָּהּ וְלֹא מֵת. כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּיַעֲקֹב שֶׁהָאֲמוּנָה הַשְּׁלֵמָה הָיְתָה בּוֹ.

שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (בְּרַאשֵׁית ל"ה) לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה יִשְׂרָאֵל? שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, שְׁכָתוּב (יִרְמִיָּה מ"ו) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַךְ מִרְחוֹק וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִכָּאן, כִּי אֲתָךְ אֲנִי, דְּוָקָא. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שְׂרַבּוֹנוֹ אָמַר לוֹ כֵּן. לֹא כְּתוּב כִּי אֲתִי אֲתָה, אֲלֵא כִּי אֲתָךְ אֲנִי, שְׂרַבּוֹנוֹ כֹּא לְחַבֵּר אֶת דִּיּוּרוֹ עִמּוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹמָא דְהוּהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּרִישׁ מְלָה דָא, עֵינָיו נִבְעִין מִיָּא, וְהוּהוּ אָמַר, כָּל גְּנוּזֵיָא דְמִלְפָּא עֲלָאָה, אֲתַמְסְרִין בְּחַד מִפְתָּחָא, וְאַתְגַּלְיָא בְּקִזְפִּיטָן דְקוֹרְדִיטִי גְּלִיפִין עֲלָאִין.

אָרְאָה הַכִּי תֵאנָא, מָאן יְכִיל לְאַשְׁתַּמוּדְעָא וְלֹא תִפְלְלָא מַה דְגְּנוּזֵי בְדָא מִבּוּעָא.

דְּהָא מִשָּׁה לֹא גְּלִי דָא בְּיוֹמוּי, כִּד הוּהוּ גְּלִי רוּזָא עֲמִיקְתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאָף עַל גַּב דְכֹלָא הוּהוּ מִתְגַּלְיָא עַל יְדוּי. אֲלֵא בְּהֵיָא שְׁעָתָא דְבְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסַלְקָא לִיהָ לְמִתִּיבְתָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְלִטְמָרָא לִיהָ מְבֻנֵי נְשָׂא, דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ל"א) בֵּין מְאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם. הַיּוֹם מְמַשׁ, דְּהֵהוּא יוֹמָא אֲשֶׁתְּלִימוּ יוֹמוּי, לְאַתְקַרְבָּא לְאַתְרֵי דָא, דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ל"א) הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ, קָרְבוּ מִמֶּשׁ.

דְּתַנָּיָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִשָּׁה לֹא מֵיִתָּה. וְאִי תִימָא הָא כְּתִיב (דְּבָרִים ל"א) וַיָּמָת שֵׁם

מִשָּׁה. כִּף בְּכֹל אֲתָר דְּצַדִּיקָיָא קָרִי בְּהוּ מֵיִתָּה. מָאִי מֵיִתָּה. מִסְטָרָא דִילָן אֲקָרִי הַכִּי. דְּתַנָּיָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכֵן תֵּנָא, דְּמָאן דְּאִיהוּ בְּשְׁלִימוֹתָא דְמַהִימְנוֹתָא קְדִישָׁא תְּלִיָא בֵּיהּ, לֹא תְּלִיָא בֵּיהּ מֵיִתָּה וְלֹא מֵיִתָּה. כְּמַה דְּהוּהוּ בְּיַעֲקֹב דְמַהִימְנוֹתָא שְׁלִימְתָא הוּהוּ בֵּיהּ.

דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (בְּרַאשֵׁית ל"ה) לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ,

וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל. מָאִי יִשְׂרָאֵל. שְׁלִימוֹתָא דְכֹלָא. דְכְּתִיב, (יִרְמִיָּה ל') וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַךְ מִרְחוֹק וְאֵת זְרַעְךָ מֵאֶרֶץ שְׂבָיִם וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִהַכָּא, (יִרְמִיָּה ל') כִּי אֲתָךְ אֲנִי, דְּיִיקָא, זַפְּאָה חוּלְקִיָּהּ, דְּמֵאֲרִיָּה אָמַר לִיהָ כֵּן. כִּי אֲתִי אֲתָה לֹא כְּתִיב, אֲלֵא כִּי אֲתָךְ אֲנִי, דְּמֵאֲרִיָּה אֲתִי לְאַתְחַבְּרָא דִּיּוּרִיָּה עִמִּיהָ.

אמר רבי שמעון, יפה אמר רבי אבא, שאמר ושב יעקוב ושקט ושאנו ואין מחריד. ושב יעקוב - להקרא בשם אחר, שכתוב לא יקרא שמך עוד יעקב פי אם ישראל.

דבר אחר ושב יעקב - למקום שנקט משם. ושקט - בעולם הזה. ושאנו - בעולם הבא. ואין מחריד - ממלאך המות. שמשמע שהכל היה בו. רבי יצחק אמר, הרי פרשה החברים, שכתוב ואת זרעך מארץ שבנים, מה זרעו בחיים, אף הוא בחיים.

והברית התיכון בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה. רבי יהודה פתח, (קהלת ט) אשריך ארץ שמלפך בן חורים ושריך בעת יאכלו. וכתוב, אי לך ארץ שמלפך נער ושריך בבקר יאכלו.

(במה בארנו את הפסוקים הללו) אוי לעולם שלא משגיחים בעבודת רבונם, שהרי רבונם משגיח בגללם להטיב להם, שהניח לפנייהם דברי תורה, ולא משגיחים.

ששנינו, שלשה דברים צריך אדם לעשות לבנו: מילה, ופדיון, ולהשיאו אשה. והכל עשה הקדוש ברוך הוא לישראל. מילה - שכתוב (יהושע ה) ושוב מל את בני ישראל שנית, וכתוב (בראשית יז) ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר. פדיון - שכתוב (דברים יז) ויפדך (ה) אלהיך מבית עבדים) מיד פרעה מלך מצרים. להשיאו אשה - שכתוב (בראשית א) זכר ונקבה ברא אתם, וכתוב ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו. עוד, נשא אותם כמו הנשר הזה שמטיל את בנו על פתפיו, שכתוב (שמות יט) ואשא אתכם על כנפי נשרים.

אמר רבי יוסי, הפל הוא נאה, אבל התורה חזרה לפני ישראל ולמדה אותם יותר מהפל. בא

אמר רבי שמעון שפיר קאמר רבי אבא דאמר (ירמיה ל) ושב יעקוב ושקט ושאנו ואין מחריד. ושב יעקוב: לאתקרי בשמא אתרא, דכתיב לא יקרא שמך עוד יעקב פי אם ישראל.

דבר אחר ושב יעקב, לאתר דאתנסיב מתמן. ושקט, בעולם הזה. ושאנו, בעולם הבא. ואין מחריד ממלאך המות. דמשמע דכלא הוה ביה. רבי יצחק אמר, חברייהא הא אוקמוה, דכתיב ואת זרעך מארץ שבנים, מה זרעו בחיים, אף הוא בחיים. (דף קנ"ד ע"ב).

והברית התיכון בתוך הקרשים מברית מן הקצה אל הקצה. רבי יהודה פתח

(קהלת ט) אשריך ארץ שמלפך בן חורים ושריך בעת יאכלו. וכתוב, אי לך ארץ שמלפך נער

ושריך בבקר יאכלו. (במא אוקמוהא הני קראי) ווי לעלמא דלא משגחן בפולחנא דמאריהון, דהא מאריהון אשגח בגיניהון לאוטבא להו, דאנח קמייהו פתגמי אורייתא, ולא משגחן.

דתינון, תלת מלין בעי בר נש למעבד לבריה, מילה, ופדיון, ולנסבא ליה אנתו.

וכלא עביד קדשא בריך הוא לישראל. מילה: דכתיב, (יהושע ה) ושוב מול את בני ישראל

שנית. וכתוב (בראשית יז) ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר. פדיון. דכתיב, (דברים טו) ויפדך

אלהיך (ס"א דברים ז) מבית עבדים) מיד פרעה מלך מצרים. לנסבא ליה אנתו: דכתיב, (בראשית א)

זכר ונקבה ברא אותם, וכתוב ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו. תו,

אטיל להו כהאי נשרא, דאטיל לבנוי על גדפוי, דכתיב, (שמות יט) ואשא אתכם על כנפי

נשרים. אמר רבי יוסי, כלא הוא יאות, אבל אורייתא

וְרָאָה, אֵינן שִׁבַּח שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ הַשִּׁבַּח שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁכְּתוּב בָּהּ (משלי ח) בִּי מַלְכִים יִמְלְכוּ.

שְׁהָרֵי שְׁנֵינוּ, כְּשֶׁעָלָה רַב הוֹנָא לְשֵׁם, מָצָא אֶת הַחֲכָמִים שְׁעוֹסְקִים בְּפִסּוּק הַזֶּה שֶׁכְּתוּב, (ירמיה נא) וּפְקַדְתִּי עַל כָּל בְּכָבֵל וְהִצַּאתִי אֶת בַּלְעוּ מִפִּיו וְלֹא יִנְהָרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. וְרַב הוֹנָא לֹא הָיוּ מְשַׁגְּיחִים בּוֹ, שֶׁהָרֵי לֹא הִכִּירוּ אוֹתוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה, מִשּׁוּם שֶׁהָיָה קָטָן. נִכְנַס לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, וּמָצָא אֶת הַחֲכָמִים שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים שֶׁבְּפִסּוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהַתְּבַנֵּן, אִם יִרְאֶתוּ וְאֵלֵילוֹ שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר הָיָה שְׁמוֹ כָּל - הָרֵי כְּתוּב בּוֹ, (דניאל ד) וְעַד אַחֲרֵים נִכְנַס דְּנִיָּאל שֶׁשְׁמוֹ בְּלִטְשָׁאֲצַר כְּשֵׁם אֱלֹהֵי? וְעוֹד, מָה זֶה וְהוֹצֵאתִי אֶת בַּלְעוּ מִפִּיו?

עָמַד רַב הוֹנָא בֵּין הַיְסוּדוֹת שֶׁל הָעַמּוּדִים וְאָמַר, אֵלֹהֵי הַיִּתִּי בְּמִקּוּמִי, הַיִּתִּי דוֹרֵשׁ אֶת הַפִּסּוּק הַזֶּה. לֹא הִתְּבַנְּנוּ בּוֹ. קָם שְׁנֵית וְאָמַר דְּבַר זֶה. בָּא רַבִּי יוֹדָאי בַּר רַב וְהוֹשִׁיבוֹ לְפָנָיו. אָמַר לוֹ, אָמַר בְּנִי, אָמַר, שֶׁבְּדַבְרֵי תוֹרָה כְּתוּב בָּהֶם (משלי א) בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא וְגו'.

פָּתַח וְאָמַר, כֶּף שְׁנֵינוּ, בְּיָמִים הַרְּאשׁוֹנִים טָרַם בָּא יַעֲקֹב, הָיָה אָדָם שְׁלוֹ בְּבֵיתוֹ. הִגִּיעַ זְמַנוֹ - מֵת בְּלֵי מַחְלוֹת. פִּיּוֹן שֶׁבָּא יַעֲקֹב, בִּקֵּשׁ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִם נֹחַ לְפָנֶיךָ, שְׁיַפֵּל אָדָם בְּבֵית חָלּוֹ שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְאַחַר כֶּף יִתְכַנַּס לְעַמּוֹ, וַיִּצְוָה אֶת בֵּיתוֹ וַיָּשׁוּב מִחֲטָאָיו. אָמַר לוֹ: יָפֵה, וְאַתָּה תִּהְיֶה סִימָן בְּעוֹלָם. בָּא וַיִּרְאֶה מָה כְּתוּב בּוֹ, (בראשית מח) וַיְהִי אַחֲרָי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּאמֶר לְיוֹסֵף וַיֹּסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חַלְהָה.

דְּאַהֲדַר קְמִיֵּהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְאוֹלִיף לוֹן, יִתִּיר מִכְּלָא. תָּא חֲזִי, לֵית שִׁבְחָא דְּבַר נֶשׁ בְּהָאֵי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאַרְיִיתָא דְּכַתִּיב בָּהּ (משלי ה) בִּי מַלְכִים יִמְלְכוּ.

(מדרש הנעלם הוא) דְּהָא תְּנִינָן כַּד סָלִיק רַב הוֹנָא לְהַתָּם, אֲשַׁכַּח רַבְּנָן דִּהְוּוּ עֲסָקֵי בְּהָאֵי קָרָא, דְּכַתִּיב, (ירמיה נא) וּפְקַדְתִּי עַל כָּל בְּכָבֵל וְהוֹצֵאתִי אֶת בַּלְעוּ מִפִּיו וְלֹא יִנְהָרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. וְרַב הוֹנָא לֹא הָיוּ מְשַׁגְּיחִין בֵּיהּ, דְּהָא לֹא אֲשַׁתְּמוּדְעֵן לֵיהּ בְּקַדְמֵיתָא, בְּגִין דְּהוּהוּ זְעִיר. עָאֵל לְבִי מְדַרְשָׁא, וְאַשְׁכַּח רַבְּנָן דִּהְוּוּ אַמְרֵי, הָאֵי קָרָא אֵית לְאַסְתְּפִלָּא בֵּיהּ, אִי טַעֲוֵתִיהּ וְדַחֲלֵתִיהּ דְּנְבוּכַדְנֶצַּר הָוָה שְׁמִיהּ כָּל, הָא כְּתִיב בֵּיהּ, (דניאל ד) וְעַד אַחֲרֵין עַל קְדָמֵי דְּנִיָּאל דִּי שְׁמָהּ בְּלִטְשָׁאֲצַר כְּשֵׁם אֱלֹהֵי. וְעוֹד, מָאֵי וְהוֹצֵאתִי אֶת בַּלְעוּ מִפִּיו.

קָם רַב הוֹנָא בְּיָנֵי קְיָיְמֵי דְּעַמּוּדֵי, וְאָמַר אֵילוֹ הוֹינָא בְּאַתְרֵי, דְּרִישְׁנָא לֵיהּ לְהָאֵי פְּסוּקָא. לֹא אֲשַׁגְּחוּ בֵּיהּ. קָם תְּנִינָנוּת, וְאָמַר מְלָה דָּא. אַתָּא רַבִּי יוֹדָאי בַּר רַב, וְאוֹתְבִיָּה קְמִיהּ. אָמַר לֵיהּ, אֵימָא בְּרִי אֵימָא, דְּמַלִּי אוֹרְיִיתָא כְּתִיב בָּהּ, (משלי א) בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא וְגו'.

פָּתַח וְאָמַר, הֲכִי תְּנִינָן, בְּיוֹמֵי קְדָמָי עַד לֹא אַתָּא יַעֲקֹב, הָוָה בַּר נֶשׁ שְׁלוֹ בְּבֵיתִיהּ, מְטָא זְמַנִּיהּ, מִית בְּלָא מְרַעִין, פִּיּוֹן דְּאַתָּא יַעֲקֹב, כְּפַעַא קְמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לֵיהּ, מְרִי דְּעֲלָמָא, אִי נִיחָא קְמָךְ, דְּלִנְפוּל בַּר נֶשׁ בְּבִי מְרַעִיהּ, תְּרִין אוֹ תְּלַת יוֹמִין, וְלִבְתַּר יִתְכַנַּשׁ לְעַמִּיהּ, וַיִּפְקַד לְבֵיתִיהּ, וַיִּתּוּב מְחוּבּוֹי. אָמַר לֵיהּ שְׁפִיר. אַתָּה הוּא סִימָנָא בְּעֲלָמָא. תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב בֵּיהּ (בראשית מח) וַיְהִי אַחֲרָי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חַלְהָה.

חלה, מה שלא היה לאדם מקדם לכן.

אחר שנפטר, לא היה אדם שהיו לו מחלות שלא מת, עד שבא חזקיהו. מה כתוב בו? (ישעיה לח) בימים ההם חלה חזקיהו למות וגו'. בא וראה מה כתוב, ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'. אמר לו: אם נוח לפניך שיתרפאו בני אדם מבית חלים ויודו לשמך, וכיירו וישובו אחר כך בתשובה שלמה, וימצאו בני העולם צדיקים לפניך. אמר לו הקדוש ברוך הוא: נאה הוא, ואתה תהיה סימן לזה בעולם, וכך הוא מה שלא היה מקדם לכן. זהו שכתוב (שם) מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלתו ויחי מחליו. ושנינו, אותו יום חזרה השמש עשר דרגות.

ושנינו, מרודף בלאדן היה אוכל כל יום בארבע שעות וישן עד תשע שעות, ואותו יום ישן עד תשע שעות. כשהתעורר, ראה ששמש עומדת בארבע שעות. אמר, מה זה? בהריגת הכעס קנטור קשרתם עלי? אמרו לו, למה? אמר, שישנתי יום אחד ושליש יום. אמרו לו, לא כך, אלא אלהי חזקיהו עשה היום הזה שני נסים: רפא את חזקיהו מבית חליו, והחזיר את השמש לזמן הזה. אמר, וכי יש בעולם אלוה גדול יותר חונן מאלהי? אמרו, אלהי חזקיהו.

עמד וכתב כתבו: שלום לחזקיהו מלך יהודה ושלום לאלהיו ושלום לירושלים עיר הקדש. אחר כך נמלך, וקם מכסאו, ופסע שלש פסיעות וכתב אחרים: שלום לאלוה הגדול שבירושלים ושלום לחזקיהו מלך יהודה ושלום לירושלים עיר הקדש.

אמר ליה קדשא בריך

כתוב מה דלא הוה לבר נש מן קדמת דנא. בתר דשכיב, לא הוה בר נש דהוה ליה מרעין, דלא מית. עד דאתא חזקיהו,

מה כתוב ביה, (ישעיה לח) בימים ההם חלה חזקיהו למות וגו'. תא חזי, מה כתוב ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי', אמר ליה, אי ניחא קמך דיתסון בני נשא מבי מרעיהון, ויודון שמך, וישתמודעון, ויתובון לבתר בתיובתא שלימתא, וישתפחון בני עלמא זפאין גדמך. אמר ליה קדשא בריך הוא, יאות הוא, את תהא סימנא בעלמא, וכך הוא, מאי דלא הוה מקדמת דנא. הדא הוא דכתיב, (ישעיה לח) מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלותו ויחי מחליו. ותאנא, ההוא יומא אתחזר שמשא עשר דרגין.

ותאנא, מרודף בלאדן הוה אכיל כל יומא בד' שעתין, ונאים עד תשע שעתין, וההוא יומא נאים עד תשעה שעתין, פד אתער חמא שמשא דקאים בארבע שעתין, אמר מאי האי, בקטולא דקונטרס קונטרסי אנקטרתון. אמרו (דף קע"ה ע"א) ליה למה. אמר, דנאימנא יומא חד, ותלתות יומא. אמרו ליה, לאו הכי, אלא אלהא דחזקיהו עבד יומא דין תרין ניסין. אסי לחזקיה מבי מרעיה, ואחזר שמשא לעדנא דא. אמר וכי אית בעלמא אלהא רבא בר מאלהי. אמרו, אלהא דחזקיהו.

קם וכתב כתבו, שלום לחזקיהו מלכא דיהודה ושלום לאלהיה ושלום לירושלם קרתא קדישא. לבתר אמליך וקם מפרסיה, ופסע תלת פסיעון, וכתב אחרנין, שלום לאלהא רבא דבירושלם ושלום לחזקיהו מלכא דיהודה ושלום לירושלם קרתא קדישא.

אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה פסעת בשביל כבודי שלש פסיעות, חייך ממך יצאו שלשה מלכים שליטים רוזנים ומצביאים ששולטים בכל העולם, וראשון מהם היה נבוכדנצר.

בא וראה מה אמר לו דניאל, (דניאל ב) אתה הוא ראש הנחב, ואחריו תקום מלכות אחרת רעה ממך ומלכות שליטת אחרת. מה כתוב? (שם א) המלך נבוכדנצר עשה צלם של זהב. גבהו ששים אמות ורחבו שש אמות. אמר נבוכדנצר, הצלם שראיתי היה ראשו של זהב, מעיו של כסף. אני אעשה הכל של זהב, ושתהיה עטרת זהב בראשו.

ושנינו, אותו יום כנס את כל האמות והעמים והלשונות לעבד לאותו הצלם, ולקח כלי מפלי המקדש שבו היה חקוק השם הקדוש והכניסו בפי אותו צלם. ובאותה שעה היה מדבר גדולות, עד שבא דניאל וקרבו לאותו הצלם ואמר: אני שליח של הרבון העליון, גזור אני עליך לצאת מכאן. הזכיר את השם הקדוש, ויצא אותו כלי, ונפל הצלם ונשבר. הינו מה שכתוב, והצאתי את בלעז מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים. קם רבי יהודה ונשקו על ראשו. אמר, אם לא ששרבתי אותך לחבורה פאז, לא הפכנו אותך. ומאותו יום היו פוחדים מפניו.

שנינו, (קהלת י) אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו. רבי יוסי באר את הפסוק הזה במשה בשעה שהוציא את ישראל ממצרים ועשה אותם בני חורין ושריך בעת יאכלו, שכתוב (שמות יב) ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא לה.

הוא, אנת פסעת בגין יקרי תלת פסיעין, חייך, מינה יפקון תלת מלכין שליטין, קסטירין רופינין דשליטין בכל עלמא, וקדמא מנייהו נבוכדנצר הוה.

תא חזי, מאי אמר ליה דניאל, (דניאל ב) אנת הוא ראשה די דהבא. ובתרה תקום מלכו אחרי ארע מינה ומלכו תליתאה אחרי וגו'. מה כתיב (דניאל א) נבוכדנצר מלכא עבד צלם די דהב רומיה אמין שתין פתיה אמין שית. אמר נבוכדנצר צלמא דחמינא, הוה רישא די דהבא, מעוי דכסף, אנא אעביד פלא דדהבא, דלהוי קזפירא דדהבא ברישא.

ותאנא, ההוא יומא כנש כל אומיא ועממא ולישנייא למפלח לההוא צלמא, ונטל מאנא ממאני מקדשא, דהוה גליף ביה שמא קדישא, ועייל ליה בפומיה דההוא צלמא, ובההיא שעתא הוה ממילל רברבן, עד דאתא דניאל, וקריב גבי דההוא צלמא, ואמר אנא שליחא דמארא עלאה, גזורני עלך למפק מהכא. אדפר שמא קדישא, ונפק ההוא מאנא, ונפל צלמא ואתפר. היינו דכתיב והוצאתי את בלעז מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים. קם רבי יהודה ונשקיה על רישיה, אמר אי לא דקריבנא בקוטפניא הכא, לא אשתמודענא בך. והווי דחלין קמיה מההוא יומא.

תאנא (קהלת י) אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו. רבי יוסי אוקים להאי קרא, במשה, בשעתא דאפיק להו לישראל ממצרים, ועבד לון בני חורין. ושריך בעת יאכלו, דכתיב, (שמות יב) ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא ליי.

אמר רבי שמעון בן יוחאי, וכי לא אמינא דמלוי דשלמה מלפא, דכלהו בגו, לגו היכלא קדישא הו. והאי דאמריתו כלא שפיר הוה, ולדרשא הוא דאתא, אבל האי קרא, לעילא בהיכלא קדישא הוא.

תאנא, אשריך ארץ שמלפך בן חורים. מאי ארץ. ארץ סתם. דתניא, מהו דכתיב, השליך משמים ארץ תפארת ישראל. (איכה ב) אלא האי ארץ, היא רזא, בגו כתיבי מלפא קדישא, דכתיב ביה (בראשית ב) ביום עשות יי' אלהים ארץ ושמים. והאי ארץ, וכל מה דיניק ואתון, מההוא אתר דאקרי שמים הוא, ולא אתונת ארעא דא, אלא משלימותא קדישא, דאקרי שמים.

ובשעתא דבעא קדשא בריך הוא לאחרכא ביתיה דלתתא, וארעא קדישא דלתתא, אעבר להאי ארעא קדישא דלעילא בקדמיתא, ונחית ליה מההוא דרגא דהוה ינקא משמים קדישא, ולכתר חריב להאי דלתתא, הדא הוא דכתיב השליך משמים ארץ בקדמיתא, ולכתר ולא זכר הדום רגליו. דתניא, כף ארחוי דקודשא בריך הוא, פד בעי למידן עלמא, בקדמיתא עביד דינא לעילא, ולכתר אתקיים לתתא, דכתיב, (ישעיה כד) יפקוד יי' על צבא המרום במרום, בקדמיתא, ולכתר ועל מלכי האדמה על האדמה.

אמר רבי שמעון, אשריך ארץ שמלפך בן חורין, דין לך בסגיאנות כלא, בלא דחילו דאחרא, ומההוא מלפא עלאה אתון כלא. ושריף בעת יאכלו, כמה דאת אמר (במדבר ג) בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, אי לך ארץ שמלפך נער כמה דאת אמר (ישעיה שמלפך נער - כמו שנאמר (ישעיה א) ונתתי נערים שריהם. שאוי לארץ כשיונקת משמאל. ושריף

שנינו, אשריך ארץ שמלפך בן חורים. מה זה ארץ? ארץ סתם, שלמדנו, מהו שכתוב (איכה ב) השליך משמים ארץ תפארת ישראל? אלא הארץ הזו היא סוד בתוך כתיבי המלך הקדוש, שכתוב בו (בראשית ב) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. והארץ הזו וכל מה שיונק ונזון, הוא מאותו מקום שנקרא שמים, ולא נזונית הארץ הזו אלא משלמות הקדשה שנקראת שמים.

ובשעה שרצה הקדוש ברוך הוא להחריב את ביתו שלמטה והארץ הקדושה שלמטה, העביר בראשונה את הארץ הקדושה שלמעלה, והורידה מאותה דרגה שהיתה יונקת מהשמים הקדושים, ואחר כך החריב את זו שלמטה. והו שכתוב השליך משמים ארץ - בראשונה, ואחר כך - ולא זכר הדום רגליו. ששנינו, כף דרכו של הקדוש ברוך הוא: כשרוצה לדון את העולם, בראשונה עושה דין למעלה, ואחר כך מתקיים למטה, שכתוב (ישעיה כד) יפקוד ה' על צבא המרום במרום - בראשונה, ואחר כך - ועל מלכי האדמה על האדמה.

אמר רבי שמעון, אשריך ארץ שמלפך בן חורין, דין לך בסגיאנות כלא, בלא דחילו דאחרא, ומההוא מלפא עלאה אתון כלא. ושריף בעת יאכלו, כמה דאת אמר (במדבר ג) בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, אי לך ארץ שמלפך נער כמה דאת אמר (ישעיה שמלפך נער - כמו שנאמר (ישעיה א) ונתתי נערים שריהם. שאוי לארץ כשיונקת משמאל. ושריף

אמר רבי שמעון, אשריך ארץ שמלפך בן חורין, דין לך בסגיאנות כלא, בלא דחילו דאחרא, ומההוא מלפא עלאה אתון כלא. ושריף בעת יאכלו, כמה דאת אמר (במדבר ג) בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, אי לך ארץ שמלפך נער כמה דאת אמר (ישעיה שמלפך נער - כמו שנאמר (ישעיה א) ונתתי נערים שריהם. שאוי לארץ כשיונקת משמאל. ושריף

בבקר יאכלו - באותה קדרות,
ועד שלא מאיר ולא שולט מה
ששולט.

שנינו, אמר רבי שמעון, והבריח
התיכן בתוך הקרשים מברח מן
הקצה אל הקצה - זהו יעקב
הקדוש השלם, כמו שבארנו,
שכתוב (בראשית כה) ויעקב איש תם
ישב אהלים. לא כתוב יושב אהל,
אלא ישב אהלים, שנים, שאוחז
את זה ואוחז את זה. אף כאן
כתוב והבריח התיכן בתוך
הקרשים מברח מן הקצה אל
הקצה, שאוחז את זה ואוחז את
זה.

ששנינו, מהו איש תם? כתרגומו
- שלם. שלם מהפל, שלם לשני
צדדים, לעתיקא קדישא ולזעיר
אפיו. שלם לחסד עליון ולגבורה
עליונה, ומשלים לזה ולזה.

אמר רבי שמעון, ראיתי שהרי
החכמה הפלל של הכל. וחסד
עליון יוצא מחכמה. גבורה שהיא
דין הקשה יוצאת מבינה. יעקב
משלים לשני הצדדים, והאבות
פלל הפל, ויעקב פלל של האבות.
שנינו, הכה החכמה בשביל שלו,
וכנס ברוח (מים), והתכנסו המים
למקום אחד, ונפתחו חמשים
שערי בינה. מהשבילים הללו
יוצאים עשרה כתרים בקרנים
זוהרות, ונשארו עשרים ושנים
שבילים. הכתה אותה רוח
באותם שבילים, ונפתחו חמשים
שערי בינה, ונחלקו עשרים
ושנים בחמשים שערי היובל,
ונתעטרו בשבעים ושפים
אותיות של השם הקדוש. אלו
נפתחו לצדדיו.

והתעטרו עשרים ושנים כתרי
הרוחמים שכלולים בעתיק הימים
(כתרי) שמאיר להם כל אחד בצדו.

וּנְתַתִּי נְעָרִים שְׂרִיָּהֶם. דְּוִי לְאַרְעָא כַּד יִנְקָא
מִשְׁמָאלָא. וְשִׁרְיָךְ בְּבִקְרָא יֵאָכְלוּ, (דף קע"ה ע"ב)
בַּהֲוֹא קְדְרוּתָא, וְעַד לָא נְהִיר, וְלֹא שְׁלֵטָא
מָה דְשְׁלֵטָא.

תָּנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן
בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקְּצֵה אֶל
הַקְּצֵה, דָּא הוּא יַעֲקֹב קְדִישָׁא שְׁלִימָא, כְּמָה
דְּאוּקִימָנָא, דְּכְתִיב, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם
יּוֹשֵׁב אֵהָלִים. יּוֹשֵׁב אֵהָל לָא כְּתִיב, אֲלֵא יּוֹשֵׁב
אוֹהֲלִים, תְּרִי, דְּאֲחִיד לְהֵאִי וְאֲחִיד לְהֵאִי. אָף
הֲכֵא כְּתִיב, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים,
מִבְּרִיחַ מִן הַקְּצֵה אֶל הַקְּצֵה, דְּאֲחִיד לְהֵאִי
וְאֲחִיד לְהֵאִי.

דְּתַנִּינָן, מָאי אִישׁ תָּם. כְּתַרְגוּמוֹ, שְׁלִים. שְׁלִים
מִפְּלָא, שְׁלִים לְתַרִּין סְטְרִין, לְעַתִּיקָא
קְדִישָׁא, וְלְזַעִיר אִפְיוֹן. שְׁלִים לְחֶסֶד עֲלָאָה
וְלַגְבוּרָה עֲלָאָה, וְאַשְׁלִים לְהֵאִי וְלְהֵאִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִינָא דְהָא חֲכָמָתָא כְּלָל
פְּלָא. וְחֶסֶד עֲלָאָה נִפְקָא מִחֲכָמָה.
גְבוּרָה, דְּהוּא דִּינָא תְקִיפָא, נִפְקָא מִבִּינָה.
יַעֲקֹב אֲשְׁלִים לְתַרִּין סְטְרִין וְאַבְהֵן כְּלָל פְּלָא,
וַיַּעֲקֹב כְּלָל אֲבַהֲתָא.

תָּאנָא בְּטַשׁ חֲכָמָה בְּשְׁבִילֵי, וְכִנְיָ בְּרוּחָא
(ס"א ל"א), וְאַתְפְּנֹפוּ מִיָּא לְאַתְרַּה חַד,
וְאַתְפְּתַחוּ חֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּבִינָה. מְאֲלִין
שְׁבִילִין, נִפְקִי עֲשָׂרָה כְּתַרִּין, בְּקַרְנֵיטֵי זְהִירִין,
וְאַשְׁתָּארוּ עֲשָׂרִין וְתַרִּין שְׁבִילִין. בְּטַשׁ הוּא
רוּחָא בְּאִינוֹן שְׁבִילִין, וְאַתְפְּתַחוּ חֲמִשִּׁין
תְּרַעִין דְּבִינָה, וְאַתְגְּלִיפוּ עֲשָׂרִין וְתַרִּין,
בְּחֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּיּוֹבְלָא, וְאַתְעַטְרוּ בְּשַׁבְעִין
וְתַרִּין אַתְוּוֹן דְּשְׁמָא קְדִישָׁא. אֲלִין אַתְפְּתַחוּ
לְסְטְרוֹי.

וְאַתְעַטְרוּ עֲשָׂרִין וְתַרִּין כְּתַרִּין דְּרַחֲמֵי, דְּכְלִילִין בְּעַתִּיק יוֹמִין, דְּנְהִיר לוֹן

התעטרו חמשים חקיקות במ"ב
אותיות קדושות של השם
הקדוש, שבהן נבראו שמים
וארץ. ונחקקו בחקיקותיהם
שמונה שערים, שהן שמונה
אותיות הרחמים, שכתוב (שמות לד)
ה' ה' אל רחום וחנון, שיוצא
מהעתיק הקדוש לזעירא,
ומתחברים בפתרים הקדושים
הללו, חכמה ובינה העליונים
שעולים. יוצא חסד עליון מצד
זה, ודין הגבורה מצד זה. באה
זכות של יעקב ומשלימה את
שניהם ואוחזת אותם, שהרי היא
השלמות העליונה.

שנינו, אמר רבי שמעון, משום
כך נקרא ישראל. ששנינו, יעקב
הפתחון, ישראל העליון. יעקב
אינו שלמות, ישראל שלמות
הכל. וכן שנינו, נאם דוד בן ישי
- דוד אינו שלמות, שהרי אחרון
הוא. ישי יסוד עליון הוא
ושלמות. והינו מה ששנינו, לא
גלו ישראל מארצם עד שפפרו
בקדוש-ברוך-הוא ובמלכות בית
דוד, שכתוב (שמואל ב-ב) אין לנו
חלק בדוד ולא נחלה בכך ישי
איש לאהלו ישראל. מה זה איש
לאהלו? מקום שעובדי כוכבים
ומזלות שורה בתוכם, הינו
לאלהיו.

אמר רבי יהודה, פשמתחילה
חכמה לחקק חקיקות בכל
הפתרים, מאיזה פתח מתחילה?
מאותה שנקראת בינה. בבינה
הכל נכלל, ומשום כך נפתחו בה
חמשים שערים, ונמצא שהכל
נחקקו בחכמה. זהו שכתוב (תהלים
ד) כלם בחכמה עשית.

שנינו, כתוב (ישעיה מ) מי מדד
בשעלו מים וגו'. בשעלו מים,
מה המים? זהו בינה. רבי אלעזר
שונה כך, זה חסד. אמר לו רבי
שמעון, הכל עולה (נתקן) במשקל

כל חד בסטרוי. אתעטרו חמשין גליפין,
במ"ב אתון קדישין דשמא קדישא, דבהון
אתברי שמא וארעא. ואתגלפו בגלופיהון,
תמניא תרעין, דאינון תמניא אתון דרחמי,
דכתיב, (שמות לד) יי' יי' אל רחום וחנון, דנפקא
מעתיקא קדישא, לזעירא, ומתחברן באלין
פתרין קדישין, חכמה ובינה עלאין דסלקין.
נפקא חסד עלאה מהאי סטרא, ודינא דגבורה
מהאי סטרא, אתא זכותיה דיעקב, ואשלים
אתרווייהו ואחיד לון. דהא הוא שלימותא
עלאה.

תאנא אמר רבי שמעון, בגין כך ישראל
אתקרי. דתאנא יעקב תתאה. ישראל
עלאה. יעקב לאו שלימותא, ישראל
שלימותא דכלא. וכן תאנא, (שמואל ב-ב) נאם דוד
בן ישי, דוד לאו שלימותא, דהא בתראה
הוא. ישי יסוד עלאה הוא, ושלימותא. והיינו
דתנינן, לא גלו ישראל מארצם עד שפפרו
בקודשא בריך הוא, ובמלכותא דבית דוד,
דכתיב, (שמואל ב-ב) אין לנו חלק בדוד ולא נחלה
בכך ישי איש לאהלו ישראל. מאי איש
לאהלו. אתר דעבודת כוכבים ומזלות שריא
בגוייהו, היינו לאלהיו.

אמר רבי יהודה, פד שריא חכמתא לגלפא
גליפין בכלהו כתרין, מאן פתרא שארי
מההוא דאתקרי בינה. בבינה אתפליל פלא.
ובגין כך אתפתחון בה חמשין תרעין,
ואשתכח דכלא בחכמה אתגלפו, הדא הוא
דכתיב, (תהלים קד) כלם בחכמה עשית.

תאנא, פתיב (ישעיה מ) מי מדד בשעלו מים וגו'.
בשעלו מים. מאן מים. דא הוא בינה.
רבי אלעזר מתני הכי, דא חסד. אמר ליה רבי
שמעון, פלא בחד מתקלא סלקא. (ס"א מתתקון)

אחד. וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תַּכְּנֵן, מִי הַשָּׁמַיִם? תַּפְּאֵרְתָּ, שְׁכַתוֹב תַּפְּאֵרְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְכָל בְּשָׁלֶשׁ עֶפְר הָאָרֶץ - זוֹהִי גְבוּרָה. וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים - אֵלֶּה הֵם שְׁאֵר הַכְּתָרִים שֶׁנִּקְרְאוּ הָרִי אֶפְרַסְמוֹן וְזָף. וְגִבְעוֹת בְּמֵאזְנַיִם - אֵלֶּה שְׁאֵר הַמְּרַכְבוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת מֵהֶם.

בֵּא וְרֵא, בְּשַׁעְלוֹ, מַה זֶה בְּשַׁעְלוֹ? זוֹ רוּחַ חֲכָמָה. שְׂכָף שְׁנִינֹו, שַׁעַל הַסְּכָף בְּאֶפְרַיִם שְׁקוּעִים. וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תַּכְּנֵן, מִי הַזֶּרֶת? אֵלֶּה אוֹתָם (חֲמִשִּׁים) שְׁעָרִים שֶׁנִּפְתְּחוּ וְהַתְּפָזְרוּ לְכָל הַצְּדִידִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְזִרְתִּי פָּרַשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו'. וְכָל בְּשָׁלֶשׁ, מִי הַשְּׁלִישׁ? רַחֲמִים, שְׁלֵמוֹת הַכֹּל. וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס, מַה זֶה פֶּלֶס? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁכַתוֹב מֵאזְנֵי צְדָק. אֲבִי צְדָק. עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַדְּבָרִים הַלְלוּ בְּשַׁעוֹר שֶׁל יוֹצֵר הַכֹּל בְּאֶרְצוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִזֶּה נִשְׁמַע שְׁיַעֲקֹב יָצָא מִתּוֹךְ דִּין קָשָׁה, שְׁהָרִי יִצְחָק דִּין קָשָׁה אֲחֻז לְחִלְקוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְזֶה הוּא לְבָדוּ? וְהָרִי יִצְחָק יָצָא מִתּוֹךְ חֶסֶד, וְכַף פֶּלֶס, דִּין יוֹצֵא מִתּוֹךְ רַחֲמִים, וְרַחֲמִים מִדִּין. אֲבָרְהָם יָרַשׁ יִרְשַׁת חֶסֶד, וְיָצָא יִצְחָק בְּדִין מִתּוֹךְ חֶסֶד. יַעֲקֹב יָצָא בְּרַחֲמִים מִתּוֹךְ הַדִּין הַקָּשָׁה, וְכַף הוּא לְמַעַלָּה זֶה מִזֶּה, וְיִוֹנֵק זֶה מִזֶּה, עַד שֶׁנּוֹדַע שֶׁהַכֹּל הוּא אֶחָד, וּמֵאֲחָד תְּלוּיִים פֶּלֶס, וְהַכֹּל נִמְצָא אֶחָד. בְּרוּךְ שֶׁמוֹ לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נוֹדַע שְׁאִין שְׁלֵמוֹת אֵלֶּה בְּשֵׁאוּחֻז זֶה מִזֶּה, (וְאֶחָד) וְזֶה אוֹחֻז בְּשֵׁנִיָּהֶם לְשִׁכְלָל אֶת הַכֹּל, כְּמוֹ יַעֲקֹב, וְהִינּוּ שְׁכַתוֹב מְבָרַח מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה. שְׁנִינֹו, כֹּל זֶה לֹא נִקְרָא אֵלֶּה מִצַּד שְׁלֵנוֹ, וּמִצַּד שְׁלֵנוֹ הַכֹּל נוֹדַע. (שְׁהָרִי

יִשְׁעִיָּה מ) וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תַּכְּנֵן, מֵאֵן שָׁמַיִם. תַּפְּאֵרְתָּ. דְּכַתִּיב תַּפְּאֵרְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְכָל בְּשָׁלֶשׁ עֶפְר הָאָרֶץ. דָּא הוּא גְבוּרָה. וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים, אֵלִין אֵינּוֹן שְׁאֵר כְּתָרִין, דְּאֶקְרוּן טוּרֵי אֶפְרַסְמוֹנָא דְּכָיָא. וְגִבְעוֹת בְּמֵאזְנַיִם, אֵלִין שְׁאֵר רְתִיכִין תַּפְּאִין מִנֵּיהּוּ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְלוֹ, מֵאִי שַׁעְלוֹ. דָּא רוּחַ חֲכָמָתָא דְּהָכִי תְּנִינֵן, שַׁעְלָא דְּקִיטְרֵי בְּקִיזְפָּא שְׁקִיעֵן. וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תַּכְּנֵן, מֵאֵן זֶרֶת. אֵלִין אֵינּוֹן (חֲמִשִּׁין) תַּרְעִין דְּאֵתְּפָתְחוּ וְאֵתְּפָזְרוּ לְכָל סְטָרִין, כְּמָה דְּאֵתְּ אָמַר (מֵלֵאכִי ב) וְזִרְתִּי פָּרַשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו'. וְכָל בְּשָׁלֶשׁ, מֵאֵן שְׁלִישׁ. רַחֲמֵי. שְׁלֵימוֹתָא דְּכֹלָא. וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס, מֵאִי פֶּלֶס, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּכַתִּיב, (וַיִּקְרָא יט) מֵאזְנֵי צְדָק. אֲבִי צְדָק. תּוֹ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָנִי מִיְלֵי בְּשִׁיעוּרָא (דף קנ"ו ע"א) דִּיוֹצֵר פֶּלָא אוֹקִימָנָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁמַע מִינָּהּ, דִּיעֲקֹב מִגּוֹ דִּינָא קִשְׁיָא נְפִיק, דִּהָא יִצְחָק דִּינָא קִשְׁיָא, אֲחִיד לְחוּלְקִיָּהּ. אָמַר לִיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָא הוּא בְּלַחֲדוּדֵי, וְהָא יִצְחָק מִגּוֹ חֶסֶד נִפְקֵי, וְהָכִי כְּלָהוּ, דִּינָא מִגּוֹ רַחֲמֵי נִפְקָא, וְרַחֲמֵי מִדִּינָא. אֲבָרְהָם יָרִית אֲחִסָּנָא דְּחֶסֶד, נִפְקֵי יִצְחָק בְּדִינָא מִגּוֹ חֶסֶד. יַעֲקֹב נִפְקֵי בְּרַחֲמֵי, מִגּוֹ דִּינָא קִשְׁיָא, וְכַף הוּא לְעִילָא, דָּא מִן דָּא, וְיִנְקָא דָּא מִן דָּא, עַד דְּאִשְׁתְּמוּדַע פֶּלָא דְּהוּא חַד, וּמִחַד תְּלִיין כְּלָהוּ, וְכֹלָא אִשְׁתַּכַּח חַד. בְּרִין שְׁמִיָּה לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִשְׁתְּמוּדַע, דְּלִית שְׁלֵימוֹתָא אֵלָא כַּד אֲחִיד דָּא מִן דָּא, (ס"א וסד) וְדָא אֲחִיד בְּתַרוּוּיָּהּ, לְשִׁכְלָלָא כֹּלָא, כְּגוֹן יַעֲקֹב, וְהִינּוּ דְּכַתִּיב מְבָרַח מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה. תָּאנָּא, כּוּלֵי הָאֵי לָא אִתְּקֵרִי אֵלָא מִסְטָרָא דִּילָן, וּמִסְטָרָא דִּילָן אִשְׁתְּמוּדַע פֶּלָא.

בזה למעלה) וּלְמַעַל הַכּל עוֹלָה
 בְּמִשְׁקַל אֶחָד, לֹא שׁוֹנֶה וְלֹא
 יִשְׁתַּנֶּה, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (מלאכי א) אֲנִי
 ה' לֹא שְׁנִיתִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 כָּל הַמְּנֹרֹת מְאִירוֹת מְאִירוֹת
 וְהַתְּלֵיוֹת מְאִירוֹת, וְהַמְּנֹרֹת הֵן
 הַכּל אֶחָד, שֶׁהָרִי לֹא רָצוּ לְהַפְרֹד,
 וּמִי שֶׁמְפָרֵדֵם כְּאִלוֹ נִפְרַד מִחַיֵּי
 הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב (ישעיה א)
 וְנִתְתִּי נְעָרִים שְׂרִיהֶם וְתַעֲלוּלִים
 יִמְשְׁלוּ בָם, הֵינּוּ שִׁפְתוֹב (שמות כה)
 וְעִשִׂית שְׁנַיִם כְּרֹבִים זָהָב. כְּתוּב
 (שמואל ב-ו) יֵשֵׁב הַכְּרֹבִים, וְכֹתוּב
 (שם כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעַף. יֵשֵׁב
 הַכְּרֹבִים - כְּשִׁשׁוּרָה לְהִתְיָשֵׁב
 בְּשִׁלְמוֹת, כְּתוּב יֵשֵׁב הַכְּרֹבִים.
 (כְּשִׁנְמִצָּא בְּשִׁלְמוֹת) וְכִשְׁלֹא שׁוֹרָה וְלֹא
 מִתְיָשֵׁב הַמֶּלֶךְ בְּכֶסֶף, כְּתוּב
 וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב, אֶחָד, שֶׁלֹּא
 מִתְיָשֵׁב הַמֶּלֶךְ בְּכֶסֶף. יֵשֵׁב
 הַכְּרֹבִים - שְׁנַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹי לְעוֹלָם
 כְּשִׁפְרוּב אֶחָד מְחִזֵּר פְּנָיו מִחִבְרוֹ,
 שֶׁהָרִי כְּתוּב וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל
 אָחִיו, כְּשֶׁהִיָּה שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, הָרִי שְׁנֵינוּ, (ויקרא יח)
 עֲרוֹת אַבִּיךָ וְעֲרוֹת אִמֶּךָ לֹא תִגְלֶה.
 אוֹי לְמִי שֶׁמְגַלֶּה עֲרוֹתָם. כְּמוֹ זֶה
 כְּתוּב בְּיַעֲקֹב, מִבְּרַח מִן הַקְּצֵה אֶל
 הַקְּצֵה. אֲשֶׁרִי חִלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
 שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח
 בְּתִשְׁבַּחְתֶּם כְּמוֹ שֶׁלְּמַעַלָּה,
 שִׁפְתוֹב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ
 אֶתְפָּאֵר.

שְׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיָמִים
 הָרֵאשׁוֹנִים הָיָה אָדָם אוֹמֵר
 לְחִבְרוֹ: אָמַר לִי דְבַר אֶחָד
 מִהַתּוֹרָה וְטַל מִגְּנֵה כֶּסֶף. עֲכָשׁוּ
 אוֹמֵר אָדָם לְחִבְרוֹ: טַל מִגְּנֵה כֶּסֶף
 וְעַסֵּק בַּתּוֹרָה. וְאִין מִי שִׁישְׁגִיחַ,
 וְאִין מִי שִׁירְכִין אֲנֹנוּ, פֶּרַט לְאוֹתָם
 מַעֲטִים (ירמיה) קְדוּשִׁים עֲלוּיִנִים
 שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח

(ס"א דְהָא בְּהָאֵי לְעִילָא) וּלְעִילָא כְּלָא בְּחַד מִתְקַלָּא
 סְלִקָּא. לֹא שְׁנֵי, וְלֹא יִשְׁתַּנֵּי, כְּמָה דְכְּתִיב, (מלאכי
 א) אֲנִי יי' לֹא שְׁנִיתִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּלֵהוּן
 בּוֹצִינִין נְהִירִין מִחַד, וּמִחַד תְּלִיין, וּבוֹצִינִין
 אֵינְהוּ חַד כְּלָא. דְהָא לֹא בָּעוּ לְאַתְפָּרְשָׁא,
 וּמֵאֵן דְּפָרִישׁ לוֹן, כְּאִלוֹ אֶתְפָּרַשׁ מִן חַיֵּי
 עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (ישעיה א) וְנִתְתִּי נְעָרִים
 שְׂרִיהֶם וְתַעֲלוּלִים יִמְשְׁלוּ בָם, הֵינּוּ
 דְכְּתִיב, (שמות כה) וְעִשִׂית שְׁנַיִם כְּרוֹבִים זָהָב.
 כְּתִיב (שמואל א ד) יוֹשֵׁב הַכְּרוֹבִים, וְכְתִיב (שמואל ב כב)
 וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעַף. יוֹשֵׁב הַכְּרוֹבִים, כִּד
 שְׂרִיא לְאַתְיִישְׁבָּא בְּשִׁלְמוֹתָא, כְּתִיב יוֹשֵׁב
 הַכְּרוֹבִים. (ס"א כִּד אֶשְׁתַּבַּח בְּשִׁלְמוֹתָא) וְכִד לֹא שְׂרִיא,
 וְלֹא אֶתְיִישְׁבָּא מְלַכָּא בְּכֶרְסִיא, כְּתִיב וַיִּרְכַּב
 עַל כְּרוֹב חַד, דְּלֹא אֶתְיִישְׁבָּא מְלַכָּא בְּכֶרְסִיא.
 יוֹשֵׁב הַכְּרוֹבִים תְּרִי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְוִי לְעֲלָמָא, כִּד חַד כְּרוֹב
 אֶהְדֵּר אֲנַפִּיה מִחִבְרִיה, דְהָא כְּתִיב
 וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו, כִּד הוּי שְׁלָמָא בְּעֲלָמָא.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא תְּנִינן (ויקרא יח) עֲרוֹת אַבִּיךָ
 וְעֲרוֹת אִמֶּךָ לֹא תִגְלֶה, וְוִי לְמֵאֵן דְּגִלִּי
 עֲרִייתְהוּן. כְּגוֹוְנָא דָא כְּתִיב בְּיַעֲקֹב, מִבְּרַיח מִן
 הַקְּצֵה אֶל הַקְּצֵה. זַכָּאָה חוּלְקִיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בְּתִשְׁבַּחְתִּיהוּ
 כְּגוֹוְנָא דְלְעִילָא, דְכְּתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹמֵי קַדְמָאֵי, הָוּה בַּר
 נִשׁ אָמַר לְחִבְרִיה, אֵימָא לִי מְלָה חָדָא
 דְּאוּרִייתָא, וְטוֹל מְנַה כֶּסֶף. הַשְׁתָּא אָמַר בַּר
 נִשׁ לְחִבְרִיה, טוֹל מְנַה כֶּסֶף וְאַשְׁתַּדַּל
 בְּאוּרִייתָא, וְלִית מֵאֵן דְּיִשְׁגַּח, וְלִית מֵאֵן
 דְּיִרְכִין אוּדְנִיה, בַּר אֵינּוּן זְעִירִין (כ"א ירמיה) קְדִישֵׁי

בָּהֶם, שְׁכָתוּב (שם ט) וְעַמּוּד כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מְטָעִי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאָר.

וְוֵי הַעֲמוּדִים וְחֻשְׁקֵיהֶם כְּסָף. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְוֵי הַעֲמָדִים - הָרִי אָמַרְנוּ, כָּל אוֹתָם שְׁנֵאֲחֻזִּים מְקַשְׂרִים קִימִים עֲלִיּוֹנִים, נִקְרָאִים וְוֵי הַעֲמָדִים. וְכָל אוֹתָם שְׁלֵמָה תְּלוּיִים מֵאוֹתָם וְוִים. מַה זֶה וְוִים? שֵׁשׁ בַּתּוֹף שֵׁשׁ, וְנֵאֲחֻזִּים וּמוֹשְׁקִים מִחוּט הַשְּׂדֵרָה שְׁעוּמָד עֲלֵיהֶם. וּבִסְפָר הַצְּנִיעוּת לְמַדְנוּ, וְוִים לְמַעְלָה, וְוִים לְמַטָּה, וְכָלֶם עוֹלִים בְּמִשְׁקֵל אֶחָד.

עֲלִיּוֹנִין, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְשַׁתְּבַח בְּהוּ, דְּכָתִיב, (ישעיה ט) וְעַמּוּד כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מְטָעִי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאָר.

וְוֵי הַעֲמוּדִים וְחֻשְׁקֵיהֶם כְּסָף. (שמות כז) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְוֵי הַעֲמוּדִים, הָא אָמִינָא כָּל אֵינּוֹן דְּמִתְאַחֲדוּן מְקַטְרִי קִימִין עֲלֵאִין, אֶקְרוּן וְוֵי הַעֲמוּדִים. וְכָל אֵינּוֹן דְּלִתְפָא, תְּלִיין מֵאֵינּוֹן וְוִים. מָאן וְוִים. שְׁתָּא בְּגוּ שְׁתָּא, וּמִתְאַחֲדוּן וּמִתְשַׁקִּיין מִחוּטָא דְשְׂדֵרָה, דְּקָאִים עֲלֵיהוּ. וּבִסְפָרָא דְצְנִיעוּתָא תֵּאנָא, וְוִים לְעֵילָא, וְוִים לְתַתָּא, וְכִלְהוּ בְּמִתְקָלָא חַד סְלִקִין.

ספרא דצניעותא

מָאן צְנִיעוּתָא דְסְפָרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִשָּׁה פְּרָקִין אֵינּוֹן דְּכִלְיָן בְּהִיכָל רַב, וּמְלִיין כָּל אֶרְעָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי כִלְיָן הָנִי, מִפְּלֵהוּ עַדִּיפִי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָכִי הוּא, לְמָאן דְּעָאֵל וְנִפְק, וְלְמָאן דְּלָא עָאֵל וְנִפְק לָאוּ הָכִי.

מִתְרָא, לְבַר נֶשׁ דְּהוּה דְיוֹרִיָּה בֵּינֵי טוּרִין, וְלֹא יָדַע בְּדִיּוּרֵי מְתָא. זָרַע חֲטִיין וְאָכִיל חֲטִי בְּגוּפֵיהוּ. יוֹמָא חַד עָאֵל לְמִתָּא, אֶקְרִיבוּ לִיה נְהָמָא טָבָא. אָמַר הֵהוּא בַר נֶשׁ, דְּנָא לָמָּה. אָמְרוּ נְהָמָא הוּא לְמִיכָל. אָכַל וְטָעַם לְחֻדָּא לְחִפְיָה. אָמַר וּמָמָה אֲתַעְבִּיד דָּא. אָמְרוּ מִחֲטִיין. לְבַתָּר אֶקְרִיבוּ לִיה גְּרִיצִין דְּלִישִׁין בְּמִשְׁחָא. טָעַם מִנֵּיהוּ, אָמַר וְאֵלִין מָמָה אֲתַעְבִּידוּ. אָמְרוּ מִחֲטִיין. לְבַתָּר אֶקְרִיבוּ לִיה טְרִיקֵי מְלָכִין, דְּלִישִׁין בְּדוּבְשָׁא וּמִשְׁחָא. אָמַר וְאֵלִין מָמָה אֲתַעְבִּידוּ. אָמְרוּ מִחֲטִיין. אָמַר וְדָאִי אָנָּא מְאָרִי דְכָל אֵלִין, דְּאָנָּא אָכִיל עֶקְרָא דְכָל אֵלִין דְּאִיהוּ חֲטָה. בְּגִין (דף קע"ו ע"ב) הֵהוּא דְעָתָא מַעְדוּנֵי עֲלָמָא לָא יָדַע וְאֲתַעְבִּידוּ מִנֵּיהּ. כִּף, מָאן דְּנָקִיט כְּלָלָא, וְלֹא יָדַע בְּכִלְהוּ עַדוּנֵין דְּמַהֲנִיין, דְּנִפְקִין מֵהֵהוּא כְּלָלָא

ספרא דצניעותא פרקא קדמאה

תֵּאנָא. סְפָרָא דְצְנִיעוּתָא, סְפָרָא, דְשָׁקִיל בְּמִתְקָלָא. (תֵּאנָא) דְעַד דְּלָא הָוָה מִתְקָלָא, לָא הָוּוּ מְשַׁגְּיַחִין אֶפְיִין בְּאֶפְיִין, וּמְלָכִין קְדָמָאִין מִיתוּ, וְזִיוֹנֵיהוֹן לָא אֲשַׁתְּפָחוּ, וְאֶרְעָא אֲתַבְטְלָת. עַד דְּרִישָׁא דְכִסּוּפָא דְכָל כְּסוּפִין, לְבוּשֵׁי דִיקָר אֲתַקִּין, וְאַחֲסִין.

הָאִי מִתְקָלָא תְּלִי בְּאֲתָר דְּלָא הָוָה, אֲתַקְלוּ בֵּיה אֵינּוֹן דְּלָא אֲשַׁתְּפָחוּ.

מתקלא קאים בגופיה. לא אתאחד, ולא אתחזי. ביה סליקו, וביה סלקין
דלא הו, והו, ויהויין.

סתרא גו סתרא, אתתקן ואזדמן, בחד גולגלתא, מלייא טלא דכדולחא.
קרומא דאורא אזדכך וסתים, אינון עמר נקי תליין בשקולא.
רעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי. אשגחא פקיחא דלא נאים, ונטיר
תדירא. אשגחוא דתתא באשגחוא דנהירו דעלאה. (דביה) תרין נוקבין
דפרדשקא, דאתער רוחא לכלא.

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ שיתא, בראשית ברא שית
עלייהו, פולהו לתתא, ותליין משבעה דגולגלתא עד יקירו
דיקירותא, והארץ תננינא לאו בחושפן והא אתמר. ומההיא דאתלטויא
נפקא, דכתיב (בראשית ה) מן האדמה אשר אררה יי'. היתה תהו ובהו וחשך
על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים. תליסר, תליין בתליסר
קירו דיקירותא.

שיתא אלפי שנין, תליין בשיתא קדמאי, שביעאה עלייהו, דאתתקף
בלחודוי. ואתחריב פלא בתריסר שעתו, דכתיב היתה תהו ובהו
וגו'. תליסר יקים לון ברחמי, ומתחדשן בקדמיתא, וקמו (ס"ג קמו) כל אינון
שיתא. בגין דכתיב ברא, ולבתר כתיב היתה, דהא הות ודאי, ולבסוף תהו
ובהו וחשך, (ישעיה ב) ונשגב יי' לבדו ביום ההוא.

גלופי דגליפין פחיוזו דחויא אריה, ומתפשט לכאן ולכאן, זנבא ברישא.
רישא (אחורא) אחיד אכתפין, אעבר וזעים, נטיר וגניז. חד לאלף
יומין זעירין אתגלייא, (ג"א אתגלייא) קולטרא בקטרוי, סנפירא בעדבוי,
אתבר רישיה במיין דימא רבא, דכתיב (תהלים עד) שברת ראשי תנינים על
המים. תרין הו, חד אתחזרי, תנינם פתיב חסר. ראשי, פמה דאת אמר
(יחזקאל א) ודמות על ראשי החיה רקיע.

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, היינו דכתיב (תהלים לג) פי הוא אמר ויהי,
הוא בלחודוי. לבתר אתחזרו חד יהו"י יהו"י ו"י ו"י בתראה
שכינתא לתתא. פמה דה' שכינתא אשתכח ובחד מתקלא אתקלו.

והחיות רצוא ושוב, דכתיב וירא אלהים את האור פי טוב. (ישעיה ג) אמרו
צדיק פי טוב. האי, במתקליה סלקא. קדמאה בלחודוי. וכלא
לחד אתחזרי. אחתא ומודעתא כלילן דא בדא ביו"ד ה"א, פתרין רחימין
דמתחבקן.

שיתא נפקין מענפא דשרשא דגופא, לישן ממלל רברבן. לישן דא, סתים
בין יו"ד וה"א, דכתיב (ישעיה מד) זה יאמר לה' אני וזה יקרא בשם

יעקב וזה יכתוב ידו ליי' ובשם ישראל יכנה (יבנה) ממש. זה יאמר לה' אני: אחתא. וכלא אתמר ביה"ו. כלא כלילין בלישן סתים לאימא. דהא אתפתחת ליה דנפיק מינה. אפא יתיב ברישא, אימא באמצעיתא, ומתפסייא מפאן ומפאן ווי למאן דגלי ערייתהון.

ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים, שליט דכר בנוקבא. (ס"י שלימו דכר ונוקבא) דכתיב (משלי י) וצדיק יסוד עולם, נהיר יו"ד בתרין, ונהיר ומעבר לנוקבא. אתיחד יו"ד בלחודוי, (וכתר בן) סליק בדרגוי לעילא לעילא. אתחשכא נוקבא, ואתנהירת אימא ומתפתחא (דף קע"ז ע"א) בתרעוי. אתא מפתחא דכליל בשית, ומכסיא פתחא, ואחיד לתתא להאי ולהאי, ווי למאן דגלי פתחא.

פרקא תניינא

דיקנא מהימנותא. (דיקנא) לא אדפר בגין דהיא יקירותא דכלא מאדנין נפקת, בסחרנהא דבסיטא, סליק ונחית חוטא חוורא. בתליסר מתפרש.

בנקרא דביקירותא ההיא, פתיב (ירמיה ב) לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם. אדם לבר הוא. אדם לא כליל הכא. כל שפן איש. בתליסר נביעין מבויעין מתפרשן, ארבע בלחודוי אסתמרו. תשעה אשקיון לגופא. (נ"א לנתחא).

(תיקנא קדמא) מקמי פתחא דאדנין, שארי יקירו לאתתקן, (תניינא) נחית בשפירו ברישא דשפון. מהאי רישא להאי רישא קאים. (תליחא) ארחה דנפיק תחות תרין נוקבין דפרדשקא, לאעברא חובה, דכתיב (משלי ט) ותפארתו עבור על פשע. (רביעא) תחות שפון אסחר שערא לרישא אחרא. (תמישא) ארחה אחרא נפיק תחותוי. (שתחא) חפי תקרובתא דבוסמא, לרישא דלעילא. (שביעא) תרין תפוחין אתחזון לאנהרא בוצינין. (תמינא) מזלא דכלא, תלייא עד לפא, ביה תליין עלאין ותתאין.

(תשיעא) אינון דתליין לא נפקין דא מן דא. (עשירא) חפין זעירין על גרונא (חד סר) דיקירו. רברבין, מתשעירין בשיעורא שלים. (תריסר) (וכר) שפון אתפנון מפל סטרין, זפאה למאן דנשיק מאינון נשיקין. (תליסר) בההיא מזלא דכלא נגדין תליסר משיחין דאפרסמונא דכיא. כלא בהאי מזלא שכיח, וסתים.

בזמנא דמטא תשרי, ירחא שביעאה, משתכחי (נרתי) אלין תריסר (ס"א תליסר) בעלמא עלאה ומתפתחי תריסר (ס"א תליסר) תרעי דרחמי, בההוא זמנא (ישעיה נח) דרשו יי' בהמצאו כתיב.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשֵׂא הָאָרֶץ דְּשֵׂא עֵשֶׂב מִזֵּרֵעַ זֶרַע עַץ פְּרִי וְגו', (בראשית א)
הֵינֵנו דְּכַתִּיב (ויקרא טז) וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בַּתְּשֻׁעָה לַחֲדָשׁ בַּעֲרֹב.
(בְּהַאי זְמַנָּא) (דבריים ג) אֲדַנְי יְהוּה אַתָּה הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלְךָ.
יְהו"ה שְׁלִים בְּסִטְרוֹי. וְהִכָּא בְּרַחֲשׁוֹתָא דָּא דְאַרְעָא, לָא שְׁלִים.
יְהו"י לָא כְּתִיב, קְרִינָן יו"ד עֲלָאָה יו"ד תַּתָּאָה, וַיִּצֵּר י' עֲלָאָה י' תַּתָּאָה,
(יהי) י' עֲלָאָה, י' תַּתָּאָה. ה' בְּגוּוֹיֵיהּ. פְּלָלָא דְשְׁלִימוֹ. שְׁלִים, וְלָא לְכָל
סִטְר. אַתְעֵקֶר מֵהַאי אֲתֵר שְׁמָא דָּא, וְאַשְׁתִּיל בְּאַחְרָא, כְּתִיב וַיִּטַּע יי'
אֱלֹהִים.

ה' בֵּין יו"ד לְיו"ד דִּיהַי, נִשְׁבָּא דְפִרְדִּשְׁקָא דְעֵתִיקָא, לְזַעֲרָא דְאַנְפִּין פְּלָא
רוּחָא לָא אַתְקֵיִים. בְּה"א, אֲשַׁתְּכַלֵּל ה"א עֲלָאָה ה"א תַּתָּאָה, דְכַתִּיב
(ירמיה א) אָהָה אֲדַנְי אֱלֹהִים.

בְּקִיטְפוֹי דְקִטְפוֹי, (צִירָא) בְּרוּחָא דְמִתְקַלִּין, יְהו"ו. י' עֲלָאָה דְאַתְעֵטֶר
בְּקִטְרָא (ס"א בְּעִשְׂרָא) דְעֵתִיקָא, הִיא קְרוּמָא עֲלָאָה דְאַזְדַּכְךָ וְסִתִּים.
ה"א עֲלָאָה, דְאַתְעֵטֶר בְּרוּחָא דְנוֹקְבִין דְפִרְדִּשְׁקָא, דְנִפְיָא לְאַחֲרֵיא. ו'
עֲלָאָה, בּוֹצִינָא דְקִרְדִּינוֹתָא דְאַתְעֵטֶר בְּסִטְרוֹי, (ס"א בְּעִשְׂרֵי) מִתְפַּשְׁטָן אַתְוּוֹן
לְבַתָּר, וְאַתְפְּלְלוּ בְזַעֲרָא דְאַפִּין. כְּמָה דְשְׂרִיא בְּגוּלְגַלְתָּא, אֲשַׁתְּפַחוּ
מִתְפַּשְׁטָן בְּכָל גּוּפָא, לְשַׁכְּלָלָא כְּלָא. בְּעֵמֶר נְקָא. פֶּד תְּלִי תְלִיִן אֲלִין
אַתְוּוֹן. פֶּד אַתְגְּלִי לְזַעֲרָא מִתְנִישְׁבֵן בֵּיה אֲלִין אַתְוּוֹן, וְאַתְקֵרִי בְּהוֹן.
יו"ד דְעֵתִיקָא סִתִּים בְּעִטְרוֹי, בְּגִין שְׁמָא לָא אֲשַׁתְּכַח ה"א אַתְפַּתַּח בְּאַחְרָא
וְאַינְקִיב בְּתֵרִין נוֹקְבִין, וְאַשְׁתַּכַּח בְּתַקּוּנִין. ו'ו אַתְפַּתַּח בְּאַחְרָא,
דְכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) הוֹלֵךְ לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים. בְּבוֹצִינָא דְקִרְדִּינוֹתָא לְמַכְסִּיא
פַּתְחָא.

ו' לְעִילָא ו' לְתַתָּא, ה' לְעִילָא ה' לְתַתָּא. י' לְעִילָא וְכֵה לָא אֲשַׁתְּפַף אַחְרָא,
וְלָא סְלִיק בְּהַדְהָ, בַּר רְמִיזָא דְרְמִיז פֶּד אַתְגְּלִיִן תְרִין (בְּאוּרִיִּתָא) וּמִתְחַבְרָן
בְּחַד דְרֵגָא, חַד רְגֵשָׁא בְּגִין לְאַתְפַּרְשָׂא, ו"ד פְּלִילָן בְּיו"ד וְוִי כַד אֲסַתְּלַק
הַאי, וְאַתְגְּלִיִן.

אַיְנוֹן בּוֹסְמִין דְטִיפְסָא שְׂרִיקִין, לָא עֲבָרִי (ס"א עֲבָר) לָא מִתְעַפְכִי בְּדוּכְתָא,
וְהַחֲיִוֹת רְצוּא וְשׁוּב. בְּרַח לָךְ אֶל מְקוּמָךְ. אִם תִּגְבִּיָה פִּנְשֵׁר וְאִם בֵּין
פּוֹכְכִים שִׁים קִנְיָ מִשָּׁם אֲוִרִידְךָ.

וְתוֹצֵא הָאָרֶץ (דף קע"ז ע"ב) דְשֵׂא. אִימְתִי, פֶּד שְׁמָא אַתְנַטַּע. וְכַדִּין אֲוִירָא
נְפִיק, וְנִצּוּצָא אֲזַדְמָן. (תִּיקוּנָא קַדְשָׁא דְרִישָׁא) חַד גּוּלְגַלְתָּא אַתְפַּשְׁט
בְּסִטְרוֹי, טְלָא מְלִי עֲלֵה, דְתֵרִי גּוּוֹנִי.

תַּלְתָּת חֲלָלִין דְאַתְוּוֹן רְשִׁימִין, אַתְגְּלִיִן בֵּיה. (תַּלְתָּאָה) אֲוִכְמִין (ס"א בְּעוּרְכָא)

פערבאָה תלגין על נוקבין עמיקין, דלא יכיל למשמע ימינא ושמאלא.
הכא חד ארחא לעילא דקיק.

(רביעאה) מצחא דלא נהיר, קטטותא דעלמא. פר פד רעוא אשגח ביה.
(חמישאה) עיינין דתלת גוויני, למרתת קמייהו אתסחן בחלבא דנהיר.
פתיב (ישעיה לג) עיניך תראינה ירושלים נוה שאנן, וכתיב (ישעיה א) צדק ילין
בה. נוה שאנן, עתיקא דסתים, עינה פתיב.

(שתיאה) חוטמא פרצופא דזעירא, לאשתמודעא. תלת שלהובין מתוקדין
בנוקבוי. (שביעאה) דרגא עקימא, למשמע טב וביש. פתיב (ישעיה מב)
אני יי' הוא שמי. וכתיב (דברים לב) אני אמית ואחיה. וכתיב (ישעיה מו) ואני
אשא ואני אסבול. (תהלים ק) הוא עשנו ולו אנחנו. (איוב כג) והוא באחד ומי
ישיבנו. הוא אקרי מאן דסתים ולא שכיח, הוא מאן דלא אזדמן לעינא.
הוא מאן דלא אקרי בשמא. (ה"א ח").

א' פליל (הוא) ו'. ו' פליל א' ולא כליל ה"ו. (ס"א ה") א' אזיל לאלף. אל"ף
אזיל ליו"ד, יו"ד אזיל ליו"ד, דסתים מכל סתימין, דלא מתחברן ביה
ו"ד. ווי כד לא נהיר י' בו"ד.

כד אסתלק י' מן ו"ד בחובי עלמא, ערייתא דכלא אשתכח, על דא כתיב
(ויקרא יח) ערות אביך לא תגלה. וכד אסתליק יו"ד מן ה"א, על דא כתיב
וערות אמה לא תגלה אמה היא לא תגלה ערותה. אמה היא ודאי, (משלי ב)
פי אם לפניך תקרא וגו'.

פרקא תליתאה תשעה תקונין יקירין אתמסרו לדיקנא כל מה דאתטמר
ולא אתגלייא עלאה ויקירא אשתכח. (והוא) והא (ס"א דיקנא) גנזיה (ס"א
יקירא) קרא.

תיקנא קדמאה דדיקנא, נימין על נימין מקמי פתחא דאדנין עד רישא
דפומא. (תנינא) מרישא האי, עד רישא אחרא אשתכח. (תליתאה)
מתחות תרין נוקבין ארחא מלייא דלא אתחזייא. (רביעאה) עלעין אתחפזין
מהאי גיסא ומהאי גיסא. (חמישאה) בהו אתחזיין תפוחין סומקין פוורדא.
(שתיאה) בחד חוטא תלגין אוכמין תקיפין עד חדוי. (שביעאה) שפון סומקין
פוורדא אתפנון.

(חמישאה) זעירין נחתין בגרונא, ומחפזין קדלא. (תשיעאה) רברבין וזעירין
כגידין (ס"א נגידין) (ס"א נחתין) בשקולא. באלין אשתכח גיבר ותקיף מאן
דאשתכח.

פתיב (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה. תשעה אמר דוד עד כל גוים סבבוני,
לאסחרא ולאגנא עלוי. ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו

וְעַץ עוֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בוֹ לְמִינֵהוּ. תִּשְׁעָה אֲלֵיִן אֲתַעְקְרוּ מִשְׁמַא שְׁלִים, וְאֲשַׁתִּילוּ לְבָתֵּר בְּשְׁמַא שְׁלִים, דְּכְתִיב וַיִּטַּע יי' אֱלֹהִים. תְּקוּנֵיִן דְּדִיקְנָא בְּתֵלִיסָר אֲשַׁתְּפָחֵן אִיהִי, דְּהִיא עֲלָאָה. תַּתְּאָה, בְּתִשְׁעָה אֲתַחֲזוּן. כ"ב אֲתוּוֹן אֲתַגְלִיפוּ בְּגוּוֹנִיָּהוּן (ס"א כְּגִינְהוּן).

עַל הָאֵי, (ס"א על האי מאן דסווי בחלמיה דיקנא) חֲלָמָא דְאָחִיד דִּיקְנָא דְבֵּר נָשׁ עֲלָאָה בִּידִיָּה, (נ"א או דאושית נדיה ליה ונדע דשלים במאריה) שְׁלִים בְּמֵאֲרִיָּה. שְׁנֵאִין תַּחֲוֹתוּי יִכְנַעוּן. פֶּל שְׁפִין דִּיקְנָא עֲלָאָה דְנִהֲרָא (ס"א לתתא) בְּתַתְּאָה, דְּעֲלָאָה רַב חֶסֶד אֲקָרִיָּה, בְּזַעֲרָא חֶסֶד סְתָם, פֶּד אֲצֻטְרִין נְהִירוּ אָנְהָר וְאֲקָרִי רַב חֶסֶד. (ס"א בדיה הא מתרחיץ דהא בשלם עם מאריה ושנאוי וכנעון תחותוי ודין הוא בדיל דחזא בחלמיה כל שפון אם זכה לאודעא קה היא דיקנא עלאה דהוא נהיר לתתאה ארים עלאה רב בחסד אקרי בזעירא חסד סתם).

בְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל הַמִּים שָׂרִיץ נֶפֶשׁ חַיָּה, פְּלוּמֵר, (נ"א ח"י י"ה) י"ה אֲתַפְּשֵׁט נְהִירוּ דְדָא בְדָא, כְּלָא אֲתַרְחֲשׁוּן בְּזַמְנָא חֲדָא, מִים טְבָאן מִים בִּישָׁן. בְּגִין דְּאָמַר יִשְׂרָאֵל, אֲתַפְּלִלוּ דָא בְדָא. חַיָּה עֲלָאָה, חַיָּה תַּתְּאָה. חַיָּה (דף קע"ח ע"א) טְבָא. חַיָּה בִישָׁא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הָאָדָם לָא כְתִיב, אֱלָא אָדָם סְתָם, לְאֲפָקָא אָדָם דְּלַעֲיָלָא דְאֲתַעֲבִיד בְּשְׁמַא שְׁלִים. פֶּד אֲשַׁתְּלִים דָּא, אֲשַׁתְּלִים דָּא. אֲשַׁתְּלִים דְּכַר וְנוֹקְבָא לְאֲשַׁלְמָא כְּלָא. יְהו"ה סְטָרָא דְדְּכַר. אֱלֹהִים סְטָרָא דְנוֹקְבָא. אֲתַפְּשֵׁט דְכּוּרָא, וְאֲתַתְּקֵן בְּתַקּוּנֵי פְּאָמָא, בְּפּוּמִיָּה דְאָמָה. מְלַכִּין דְאֲתַבְּטְלוּ, הֶכָא אֲתַקְיָמוּ.

דִּינֵין דְדְּכּוּרָא תַקִּיפִין בְּרִישָׁא, בְּסוּפָא נִיחִין. דְנוֹקְבָא בְּאִיפְכָא. וַי"ה קוּנְטִירִין דְקִיטוּרָא בְּעֻטְפוֹי שְׁקִיעִין. י' זַעֲרָא בְּגוּוְהָא אֲשַׁתְּכַח. אִי אֲתַבְּסְמוּ דִינֵין, בְּעָא עֲתִיקָא. אָתָּא חוּיָא עַל נוֹקְבָא, וְקִינָא דְזוּהֵמָא אֲתַתְּקֵן בְּגוּוְהָ, לְמַעַבְד מְדוּרָא בִישָׁא. דְכְתִיב וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן. קִינָא דְמְדוּרָא דְרוּחִין בִּישָׁן וְעֲלֵעוּלִין וְקֻטְפוּרִין.

אֲתַתְּקֵן בֵּיהּ בְּהַאי אָדָם, בְּתִרִין, בְּכָלֵל וּפְרֵט, אֲתַפְּלִלוּ בְּפֵרֵט וּכְלָל, שׁוּקִין וּדְרוּעִין, יְמִינָא וּשְׁמַאלָא. דָּא אֲתַפְּלַג בְּסְטְרוֹי אֲתַתְּקֵן דְכַר וְנוֹקְבָא יְהו"ו. י' דְכַר. ה' נוֹקְבָא. ו' פְּתִיב זְכָר וְנִקְבָּה בְרָאָם וּיְבָרַךְ אוֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם. דִּיוֹקְנָא וּפְרָצוּפָא דְאָדָם יְתִיב עַל פְּרִסְיָא, וְכְתִיב (יחזקאל א) וְעַל דְמוֹת הַפְּסָא דְמוֹת פְּמֵרָאָה אָדָם עֲלֵיו מְלַמְעָלָה.

דְּכַר אַחַר יִשְׂרָאֵל הַמִּים, תְּרַגּוּם יְרַחֲשׁוּן. פְּלוּמֵר, פֶּד מְרַחֲשִׁין בְּשַׁפּוּתִיָּה פְתַגְמֵי צְלוּתָא, בְּזַפּוּתָא, וּבְנִקְיוֹת דְעֵתָא, וּבְמִנָּא הוּהּ רַחֲשֵׁי נִפְשָׁא חֲתָא.

וְכַד בְּעֵי כַר נָשׁ לְסְדָרָא צְלוּתִיָּה לְמֵאֲרִיָּה, וּשַׁפּוּתִיָּה מְרַחֲשֵׁן בְּהַאי גּוּוֹנָא מִתְּתָא לְעִילָא,

לסלקא יקרא דמאריה, לאתר דשקיו דעמיקו דבירא, נגיד ונפיק. לבתר נגיד לאמשכא מלעילא לתמא, מההוא שקיא דנחלא, לכל דרגא ודרגא, עד דרגא בתרא לאמשכא נדבה לכלא מעילא לתמא. לבתר בעי לקשרא קשרא בכלא, קשרא דכונה דמהימנותא ויעבדון כל משאלוהי, בין שאלתא דצבורא, בין שאלתא דחידא.

ושאלתא דאית לבר נש לשאלא ממאריה, הן מסודרות בט' גווי, אית באלפא ביתא, ואית באדפר מכילוהי דקודשא בריך הוא, רחום וחנון וגו'. אית בשמהן יקרן דקודשא בריך הוא, כגון אהיה, יה, יהו, אל, אלהים, יי צבאות, שדי, אדני.

אית בעשר ספירות, כגון: מלכות, יסוד, הוד, נצח, תפארת, גבורה, חסד, בינה, חכמה, פתח. אית באדפר צדיקיא, כגון האבות והנביאים והמלכים. אית בשירי ובתושבתי, דאית בהון קבלה אמיתית. ועילא מנהון מאן דינע לתמן תקונין למאריה, כדקא יאות. ואית בידיעה סלקא מתמא לעילא, ואית מאן דינע להמשיך שפעא מעילא לתמא. ובכל ט' גווי אלין, צריכא כונה גדולה, ואי לא עליה קרא דכתיב, (שמואל א ב) ובזי יקלו.

ובכוננת אמן, דהוא כליל תרין שמהן יהו"ה אדני. והאחד גניז טוביה וברכוהי, באוצר הנקרא היכל, והוא רמוז בפסוק (חבקוק ב) וה' בהיכל קדשו הס מפניו ולדא רמזו רבותינו זכרונם לברכה, כל טוב האדם בביתו, שנאמר (במדבר יב) ככל ביתי נאמן הוא, ומתרגמינן בכל דעמי.

ואי מכון ככל חד וחד מט' גווי כדקא יאות, דא הוא בר נש דאוקיר לשמא דמאריה לשמא קדישא, ועל דא כתיב פי מכבדי אכבד ובזי יקלו, אכבד בעלמא דין, לקיים ולמעבד כל צרכוי. ויחזון כל עממי ארעא, ארי שמא דה' אתקרי עליה, וידחלון מניה. ובעלמא דאתי, יזפי למיקם במחיצת חסידים, אף על פי דלא קרי כל צורכיה, פיון דזכה לאשגחא ידיעת מאריה, ואיכוון ביה כדקא יאות.

מאי ובזי יקלו. דא הוא מאן דלא ידע לאחדא שמא קדישא, ולקשרא קשרא דמהימנותא, ולאמשכא לאתר דאצטריך, ולאוקיר שמא דמאריה טב ליה דלא אתפרי. וכל שפן מאן דלא אתפון באמן.

ועל דא, כל מאן דמרחיש בשפנותיה בנקיותא דלפא, במיא דמנקה, מאי כתיב בהדיה, ויאמר אלהים נעשה אדם, כלומר, בשביל אדם דינע לאחדא צלם ודמות כדקא יאות, וירדו בדגת הים. (ער כאן ד"א)

פרקא רביעאה. עתיקא, טמיר וסתים. זעירא דאנפין, אתגלייא ולא אתגלייא. דאתגלייא, באתוון פתיב. דאתפסטיא, סתים באתוון, דלא מתישבן באתרוי, כגין דאיהו לא אתיישבו ביה עלאין ותתאין. ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וגו', היינו

דְּכַתִּיב, (תהלים לו) אָדָם וּבִהְמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ. חַד בְּכֻלָּא דְאַחְרָא מְשַׁתְּפַחָא.
בִּהְמָה בְּכֻלָּא דְאָדָם, (ויקרא א) אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לַיְיָ מִן הַבְּהֵמָה,
מְשׁוּם דְאַתְּפַלֵּל בְּכֻלָּא דְאָדָם.

בְּר נַחַת אָדָם דְלִתְתָא (דף קע"ח ע"ב) בְּדִיּוּקְנָא עֲלָאָה, אֲשַׁתְּכַחוּ תְרִין רוּחִין
מִתְרִין סְטְרִין, דִּימִינָא וּשְׁמָאֲלָא כָּלִיל אָדָם. דִּימִינָא, נְשַׁמְתָא קְדִישָׁא.
דְשְׁמָאֲלָא נְפֶשׁ חַיָּה. חֵב אָדָם אֲתַפְּשֵׁט שְׁמָאֲלָא, וְאֲתַפְּשֵׁטוּ אֵינוּן בְּלָא
גּוּפָא.

בְּר מִתְדַבְּקִין דָּא בְּדָא, אֲתִיּוּלְדָן פְּהַאי חַיָּה דְאוּלִידַת (רוחין) סְגִיִּין בְּקֻטְרָא
חֲדָא. כ"ב אֲתוּוֹן סְתִימִין, כ"ב אֲתוּוֹן אֲתַגְלִיין, י' סְתִים, י' גְּלִיִּיא. סְתִים
וּגְלִיִּיא, בְּמִתְקֵלָא דְטַפְסִין, אֲתַקְלוּ.

י' נְפִיקִין מִנִּיה דְכַר וְנוֹקְבָא ו"ד, בְּהַאי אֲתַר, ו' דְכַר, ד' נוֹקְבָא. בְּגִין דָּא,
ד"ו תְרִין. ד"ו דְכַר וְנוֹקְבָא. ד"ו תְרִין קְפִלִין. תְרִין י' בְּלַחֲדוּדֵי דְכַר. ה'
נוֹקְבָא. ה' ד' הוֹת בְּקַדְמִיתָא, וּמִדְאַתְעַבְרַת בִּי בְּגוּיָה, (אוּלִידַת) אֲפִיקַת ו', (תְרִי
כִי בַה' אֵית ד"ו וּבִיה אֵית ה"ה תְרִי ית"ו) אֲתַחֲזִי יו"ד בְּחֻזוּיָה פְּלָלָא דִיה"ו. מִדְאַפִּיקַת
יו"ד דְהוּא דְכַר וְנוֹקְבָא, אֲתִישְׁבַת לְבִתְר, וּמְכַסִּיא לְאַמָּא.

וְיִרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם, (בראשית ו) הֵינִינוּ דְכַתִּיב, (יהושע ב) שְׁנַיִם
אֲנָשִׁים מְרַגְלִים חָרַשׁ לְאֹמֵר, מָאִי בְנוֹת הָאָדָם. דְכַתִּיב, (מלכים א ג) אֲז
תְבִאנָה שְׁתֵּים נָשִׁים זֹנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. בְּגִינֵיהוֹן פְּתִיב, פִּי רָאוּ כִי חֲכַמַת
אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ וְגו'. אֲז תְבִאנָה וְלֹא בְקַדְמִיתָא. בְּקִיסְטְרָא דְקִיטוּרִי
דְפִיגָאן, תְרִין מִתְחַבְּקִין הוּוּ לְעִילָא, לְתַתָּא נְחַתוּ יִרְתוּ עַפְרָא, אֲבִדוּ חוּלְקָא
טְבָא דְהוּה בְּהוּ. עֲטָרָא דְבוּמְלָא (ס"א דְחַמְלָא) וְאֲתַעֲטֵר בְּקוּסְטָא דְעִנְבָא.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל מֹשֶׁה מַה תַּעֲשֶׂק אֵלַי. (שמות יד) אֵלַי דִּיִּיקָא. דְבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּסְעוּ. וַיִּסְעוּ דִּיִּיקָא. בְּמִזְלָא הוּה תְלִי, דְבַעָא לְאוּקִיר דְקִנְיָה. (שמות
טו) וְהִישָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהֶאֱזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וּשְׁמַרְתָּ כָּל חֻקָיו עַד כְּאֵן. פִּי
אֲנִי יְיָ רַפְאִיד, לְהַאי דוּקָא.

פְּרָקָא חֲמִישָׁאָה (ישעיה א) הוּי גוּי חוּטָא עִם פְּכַד עוֹן זִרַע מְרַעִים בְּנִים וְגו'.
שְׁבַעָה דְרַגִּין יו"ד ה"ה ו"ה ה"י ו"ו אֲפִיק ד' ה"ה הו"י, ה"ה
אֲפִיק ו"ו ד"ו לְבַר אֲסֵתִיר אָדָם דְכַר וְנוֹקְבָא דְאֵינוּן ד"ו דְכַתִּיב בְּנִים
מְשַׁחִיתִים.

בְּרִאשִׁית בְּרָא. בְּרִאשִׁית מְאֹמֵר. בְּרָא חֲצִי מְאֹמֵר. אָב וּבִן. סְתִים וּגְלִיָּא.
עֲדָן עֲלָאָה דְסְתִים וּגְנִיזוּ. עֲדָן תְּתָאָה, נְפִיק לְמִטְלִטְלִי (ס"א לְמִטְלִי)
וְאֲתַגְלִיָּא יְהוּה. יְהוּה. אֱלֹהִים. אֲתַ. אֲדַנִּי אֲהִיָּה. יְמִינָא וּשְׁמָאֲלָא כְּחֲדָא
אֲשַׁתְּפּוּ, הַשְּׁמַיִם. וְאֲתַ, דְכַתִּיב, (דְבָרֵי הַיָּמִים א כט) וְהַתְּפָאֲרַת וְהַנְּצַח אֵינוּן

פחדא אשתתפו. הארץ, דכתיב, (תהלים ח) מה אדיר שמך בכל הארץ. (ישעיה
 ו) מלא כל הארץ כבודו.

יהי רקיע בתוך המים להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים, עתיקא
 לזעירא, אתפרש, ואתדבק. לא אתפרש ממש פומא ממלל רברבן.
 אנתיק ואתעטר בכתרין זעירין, בחמשה זינין מים, וכתיב (במדבר יט) ונתן
 עליו מים חיים. (ירמיה י) הוא אלהים חיים ומלך עולם. (תהלים קטז) אתה לך
 לפני יי בארצות החיים. (שמואל א כה) והיתה נפש אדני צרורה וגו'. ועץ
 החיים בתוך הגן. י"ה, יו"ד ה"א, אהי"י בין מים למים. מים שלימין,
 ומים דלא שלימין. רחמין שלימין, רחמין דלא שלימין.

ויאמר יי לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר. (בראשית ו) ויאמר
 יי, פד אתיישבא בזעירא. מפאן (נ"א דכד אמר בשם אמרו) (לומר) דכר.
 דעתיקא סתים קאמר לא ידון רוחי באדם דלעילא, משום דבההוא רוחא
 דאתנשבא מתרין נוקבין דפרדשקא, משיך לתפאי.

ובגין כך פתיב (מי עולם) והיו ימיו מאה ועשרים שנה. יו"ד שלים ולא
 שלים. י' בלחודוי מאה. תרין אתנוון תרין זמנין, מאה ועשרים
 שנה. י' בלחודוי כד (דף קע"ט ע"א) אתגליא בזעירא, אתמשך בעשר אלפי
 שנין. מפאן פתיב, (תהלים קלט) ותשת עלי כפכה.

הנפילים היו בארץ, (בראשית ו) היינו דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה
 ראשים. מאתר דאתפרש גנתא, אקרי הנפילים, דכתיב ומשם
 יפרד. היו בארץ בימים ההם, ולא לבתר זמנא. עד דאתא יהושע, ובני
 האלהים אסטמרו.

עד דאתא שלמה ובנות האדם אתפללא, הדא הוא דכתיב, (קהלת ב)
 ותענוגות. תענוגת קארי (תענוגים לא קארי) בני האדם (נ"א דאתרמיזו) דאתרמיזו
 מהאי רוחין אחרנין, דלא אתפללו בחכמה עלאה, דכתיב, (מלכים א ה) ויי'
 נתן חכמה לשלמה, וכתיב (מלכים א ה) ויחכם מפל האדם. משום דהני לא
 אתפללו באדם.

וי' נתן חכמה, ה' עלאה. ויחכם, דמינה אתחכם לתפא. המה הגבורים
 אשר מעולם, עולם דלעילא. אנשי השם, דאתנהגן בשמא. מאי
 שמא. שמא קדישא, דאתנהגן ביה דלא קדישין לתפא, ולא אתנהגן אלא
 בשמא. אנשי השם סתם, ולא אנשי הוי"ה. לאו מסתים סתימא, אלא
 גריעותא, ולא גריעותא אנשי השם סתם, מפללא דאדם נפקו, פתיב (תהלים
 מט) אדם ביקר בל ילין, אדם ביקר, ביקירו דמלפא, בל ילין, בלא רוחא.

תְּלִיסָר מְלָפֵי קָרְבָא, בְּשִׁבְעָה. שְׁבַעַה. מְלָפִין בְּאַרְעָא, אֲתַחְזִיאוּ נַצְחֵי קָרְבָא. תְּשַׁעַה דְּסַלְקִין בְּדַרְגִין, דְּרַהֲטִין בְּרַעוּתֵהוֹן, וְלִית דִּימְחֵי בִידֵיהוֹן. חֲמִשָּׁה מְלָפִין קְיִימִין בְּבַהֲלוֹ, לְקַמֵּי אַרְבַּע לָא יִכְלִין לְמִיקָם. אַרְבַּע מְלָפִין נִפְקִין לְקַדְמוֹת אַרְבַּע, בְּהוֹן תְּלִיין פְּעַנְבִין בְּאַתְפְּלָא צְרִיזִין בְּהוֹ שְׁבַעַה רְהִיטִין. סְהַדִין סְהַדוּתָא וְלֹא קְיִימִין בְּדוּכְתִייהוּ. אֵילָנָא דְמִבְסָם יְתִיב בְּגוּ. בְּעַנְפוֹי אַחִידִין וּמְקַנְנִין צְפָרִיין. תַּחוּתוֹי תְּטַלֵּל חִיּוּתָא דְשְׁלִיטָא בְּהוּא אֵילָנָא בְּתָרֵי כְבִישִׁין, לְמִיָּהּ בְּשִׁבְעָה סְמִכִין סְחַרְגִיָּה, בְּאַרְבַּע חִיוּן, מְתַגְלָגְלִין בְּאַרְבַּע סְטָרִין.

חֲזִיָא דְרַהֲיט בְּשׁׁע דְלוּגִין, דְּלִיג עַל טוּרִין, מְקַפֵּץ עַל גְּבַעְתָּא, דְּכְתִיב, (שיר השירים ב) מְדַלַּג עַל הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת. זְנַבִּיָּה פּוֹמִיָּה,

בְּשָׁנוֹי, נְקִיב בְּתָרִין גִּיסִין. פֶּד נְטִיל גִּיסְטָרָא אֲתַעְבִּיד לְתַלְת רֹוחִין. כְּתִיב וַיִּתְּהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים. וְכְתִיב (משלי כב) חֲנוּךְ לִנְעַר עַל פִּי דְרַפּוּ. לִנְעַר הַיְדוּעַ. אֶת הָאֱלֹהִים, וְלֹא אֶת יְיָ. וְאֵינְנוּ, בְּשֵׁם זֶה, פִּי לְקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים לְהַקְרִיא בְּשֵׁמוֹ. תַּלְת בְּתֵי דִינִין, אַרְבַּע אֵינּוּן. אַרְבַּע בְּתֵי דִינִין דְלַעִילָא. אַרְבַּע לְתַתָּא. דְכְתִיב, (ויקרא ט) לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפַּט בְּמִדָּה בְּמִשְׁקַל וּבְמִשׁוּרָה. דִּינָא קְשִׁיא. דִּינָא דְלָא קְשִׁיא, דִּינָא בְּשְׁקוּלָא, דִּינָא דְלָא בְּשְׁקוּלָא. דִּינָא רְפִיא. (דִּינָא) דְאַפִּילוּ לָא הֵאֵי וְלֹא הֵאֵי.

וְהֵי פִי הַחַל הָאָדָם לְרַב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. הַחַל הָאָדָם לְרַב. הֵינּוּ דְכְתִיב בְּשֵׁם וְגו', הָאָדָם דְלַעִילָא. וְכְתִיב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. (שמות לד) וּמִשָּׁה לָא יָדַע פִּי קָרַן עוֹר פְּנִי, הֵינּוּ דְכְתִיב, (בראשית ג) פְּתָנוֹת עוֹר. קָרַן, דְכְתִיב, (שמואל א טז) וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת קָרַן הַשֶּׁמֶן. לִית מְשִׁיחָא אֶלָּא בְּקָרַן, (תהלים פט) וּבְשִׁמְךָ תָרוּם קִרְנֵנוּ. (תהלים קלב) שֵׁם אֲצַמִּיחַ קָרַן לְדוֹד. הֵינּוּ עֲשִׂירָא דְמִלְפָא. וְאַתְיָא מִן יוֹבְלָא דְהֵיא אֵימָא, דְכְתִיב, (יהושע ו) וְהָיָה בְּמִשׁוּף בְּקָרַן הַיּוֹבֵל. קָרַן פְּיוֹבְלָא אֲתַעֲטָר עֲשִׂירָא בְּאֵימָא. קָרַן, דְנְטִיל קָרַן וְרִיחַ לְאַתְבָּא רֹוחִיהָ לִיהָ.

וְהֵאֵי קָרַן דִּיּוֹבְלָא הוּא. וְיּוֹבֵל ה'. וְה' נְשִׁיבָא דְרוּחָא לְכָלָא. וְכָלָא תִיַּיְבִין לְאַתְרֵייהוּ, דְכְתִיב, (ירמיה א) אָהָה יְיָ אֱלֹהִים, פֶּד אֲתַחְזִי ה' לַה', יְיָ אֱלֹהִים אֲתַקְרִי שֵׁם מְלֵא וְכְתִיב (ישעיה ב) וּנְשַׁגְּבִי יְיָ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא. (ס"א פד אֲתַחְזוּר ה' לַה' וְאִסְתַּלַּק י' פּוֹרְעֵנוּתָא אֲתִי לְעִלְמָא וְאִי לֹאן בְּשִׁבִיל אָדָם יַחֲוִי לָא אֲתַקְנִים עִלְמָא וְכָלָא אֲתַתְרַב וְעַל דָּא כְתִיב וּנְשַׁגְּבִי וְגו') עַל פִּן סְתִימִים וְאַתְעֲטָר צְנִיעוּתָא דְמִלְפָא, דְהֵינּוּ סְפָרָא דְצְנִיעוּתָא. זַפְּאָה (נ"א לְמֵאן דְנִפְק וְנִדַע) לְמֵאן דְעָאֵל וְנִפְק וְנִדַע שְׁבִילוֹי וְאַרְחוּי.

פְּרֹשֶׁת תְּצַוֶּה

וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. (שמות כז) וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךְ אֶת אֹהֶרֶן אַחִיךָ וְגו'. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, מָאֵי שְׁנָא הֵכָא מִבְּכַל אַתָּר, דְּכְתִיב וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךְ וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב. וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (שמות ל) וְאַתָּה קַח לָךְ בְּשָׂמִים רֵאשׁ מֵר דְּרוּר. אֶלָּא כִּלְאֵי בְּרִזָּא עֲלָא אִיהוּ, לְאַכְלִלָּא שְׂכִינְתָּא בְּהַדְיָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נְהוּרָא עֲלָא, וְנְהוּרָא תַתָּאָה כְּלִיל פְּחָדָא, אַקְרִי וְאַתָּה. פְּמָה דְאַתָּ אָמַר (נחמיה ט) וְאַתָּה מְחִיָּה אֶת פְּלִם. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב, וְהִקְרַבְתָּ אֶת אֹהֶרֶן אַחִיךָ. וְצוּיַת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְדַבְרַת אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב. בְּגִין דְּהָהוּא זְמַנָּא שְׂרָיָא שְׂמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא, וְאַשְׁתַּתַּף פְּלָא כְּחָדָא, לְשְׂרָיָא עַל אוּמְנֵינֵי דְעוּבְדָּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מְהָכָא, (שמות לו) אֲשֶׁר נָתַן יי' חֲכֻמָּה וְתַבּוּנָה בְּהֵמָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מְהָכָא, וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכֻמָּה. אֲשֶׁר מְלֵאתִים מִיַּבְעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אֲשֶׁר מְלֵאתִיו, לְהָהוּא לְבָא, מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכֻמָּה. פְּמָה דְאַתָּ אָמַר (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יי' רוּחַ חֲכֻמָּה וְגו' וְעַל דָּא אַצְטְרִיף אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכֻמָּה, דְּשְׂרָיָא שְׂמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא דְכִלְאֵי, וְעַל דָּא אַתְרָשִׁים פְּלָא בְּכָל אַתָּר. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי הָכִי הָנִי וְאַתָּה וְאַתָּה, הִיאָךְ מְתִישְׁבֵן בְּקִרְיָא.

אָמַר לֵיהּ, פְּלָהוּ מְתִישְׁבֵן נִינְהוּ. וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךְ: לְיַחְדָּא בְּהַדְיָה, וְלִקְרַבָּא בְּהַדְיָה, רְזָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת. וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב: בְּגִין דְּכִלְהוּ לָא אַתְיִין לְמַעַבְדַּ עֲבִידְתָּא, עַד דְּרוּחַ קְדָשָׁא מְמַלְלָא בְּגוּוּיָהּ, וְלַחֲשׁ לִוְן בְּלַחֲשֵׁי, וְכַדִּין עֲבַדִּי

פְּרֹשֶׁת וְאַתָּה תְּצַוֶּה

וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךְ אֶת אֹהֶרֶן אַחִיךָ וְגו' (שמות כז). אָמַר רַבִּי חֵיִיא, מָה שׁוֹנָה פָּאן מִבְּכַל מְקוּם, שְׂפַתּוּב וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךְ, וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב, וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, (שמות ל) וְאַתָּה קַח לָךְ בְּשָׂמִים רֵאשׁ מֵר דְּרוּר? אֶלָּא הַכֵּל בְּסוּד עֲלִיּוֹן הוּא, לְכֻלֵּל הַשְׂכִּינָה עִמוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֹר עֲלִיּוֹן וְאוּר תַּחְתּוֹן כְּלוּלִים כְּאַחַד, נִקְרְאִים וְאַתָּה, כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (נחמיה ט) וְאַתָּה מְחִיָּה אֶת פְּלִם. וְעַל כֵּן לָא כְּתוּב וְהִקְרַבְתָּ אֶת אֹהֶרֶן אַחִיךָ. וְצוּיַת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְדַבְרַת אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב. מְשׁוּם שְׂבִיזְמָן הָהוּא מְאִירָה הַשְּׂמֵשׁ בִּירַח, וּמְשַׁתַּף הַכֵּל כְּאַחַד, לְשֵׁרוֹת עַל אֲמֵנוֹת מַעֲשֵׂה הַמַּשְׁכָּן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִכָּאן (שמות לו) אֲשֶׁר נָתַן ה' חֲכֻמָּה וְתַבּוּנָה בְּהֵמָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִכָּאן, וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכֻמָּה. אֲשֶׁר מְלֵאתִים צְרִיף לוּמַר! אֶלָּא אֲשֶׁר מְלֵאתִיו - לְלֵב הָהוּא מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכֻמָּה, כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה' רוּחַ חֲכֻמָּה וְגו'. וְעַל זֶה צְרִיף אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכֻמָּה, שְׁשׁוּרָה הַשְּׂמֵשׁ בִּירַח בְּשֵׁלְמוֹת שֶׁל הַכֵּל, וְעַל כֵּן נִרְשְׁמוּ הַכֵּל בְּכָל מְקוּם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַם כֵּן, אֵלוּ וְאַתָּה וְאַתָּה, אֵיךְ מְתִישְׁבִים בְּפִסּוּקִים?

אָמַר לוֹ, פְּלִם מְתִישְׁבִים הֵם. וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךְ - לְיַחְדַּד עִמוּ וְלִקְרַב אֶצְלוּ סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ כְּמוֹ שְׂצִרִיף. וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב - לְפִי שְׂפָלָם לָא בָּאוּ לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה עַד שְׁרוּחַ הַקְּדוּשׁ מְדַבְּרַת בְּתוֹכָם וְלוֹחֶשֶׁת לָהֶם בְּלַחֲשׁ, וְאִזּוּ עוֹשִׂים עֲבוּדָתָם.

עבִידְתָּא. וְאַתָּה תְּצוּנָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: רוּחַ
 קִדְשָׁא פְקִדָּא עֲלֵיהוּ, וְאַנְהִיר עֲלֵיהוּ, לְמַעַבְד
 עוֹבְדָא בְּרַעוּתָא שְׁלִים. וְאַתָּה קִח לָךְ: כְּמָה
 דְּאוּקִימָנָא. (דְּכַתִּיב) וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךְ, וְהִנֵּי
 כְּלָהוּ, הִכָּא בְּעוֹבְדָא דְּמִשְׁפָּנָא. דְּכֻלָּא אֲתַעְבִּיד
 בְּרִזָּא דָא.

וְאַתָּה תְּצוּנָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - רוּחַ
 הַקִּדְשׁ מְצוּנָה עֲלֵיהֶם וּמֵאִירָה
 עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה בְּרִצּוֹן
 שְׁלֵם. וְאַתָּה קִיח לָךְ - כְּמוֹ
 שֶׁפָּרְשָׁנוּ, (שְׁכַחֲנוּ) וְאַתָּה הִקְרַב
 אֵלַיךְ. וְאֵלֶּה כָּלֶם כָּאֵן בְּמַעֲשֵׂה
 שֶׁל הַמִּשְׁפָּן. שֶׁהַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּסוּד
 זֶה.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (תַּהֲלִים כַּב) וְאַתָּה יי' אֵל
 תְּרַחֵק אֵילוּתַי לְעֲזַרְתִּי חוֹשֶׁה. וְאַתָּה יי'
 כִּלָּא חַד. אֵל תְּרַחֵק: לְאַסְתַּלְקָא מִיַּנּוּן, לְמַהוּי
 סְלִיק נְהוּרָא עֲלָאָה מִתְּתַאָּה. דְּהָא כַד אֲסַתְּלַק
 נְהוּרָא עֲלָאָה מִתְּתַאָּה, פְּדִין אֲתַחֲשֹׁף כָּל
 נְהוּרָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח כָּלֶל בְּעֵלְמָא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תַּהֲלִים כַּב)
 וְאַתָּה ה' אֵל תְּרַחֵק אֵילוּתַי
 לְעֲזַרְתִּי חוֹשֶׁה. וְאַתָּה ה' - הַכֹּל
 אֶחָד. אֵל תְּרַחֵק - לְהַתְּרַחֵק
 מֵאֲתַנּוּ לְהִיּוֹת עוֹלָה הָאוּר הָעֲלִיּוֹן
 מִלְּמַטָּה. שֶׁהָרִי כָּאֲשֶׁר מִתְּעַלָּה
 הָאוּר הָעֲלִיּוֹן מִלְּמַטָּה, אֲזַי נַחֲשָׁף
 כָּל הָאוּר וְלֹא נִמְצָא כָּלֶל בְּעוֹלָם.
 וְעַל זֶה נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּימֵי
 יְרֵמְיָהוּ. וְאֵף עַל גִּב שְׁנִבְנָה
 לְבַסּוֹף, לֹא חִזַּר הָאוּר לְמִקְוֹמוֹ
 כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף. וְעַל סוּד זֶה שֵׁם
 הַנִּבְיָא הַהוּא שֶׁהִתְנַבֵּא עַל כֶּף -
 יְרֵמְיָהוּ. הָעֵלֶם שֶׁל הָאוּר הָעֲלִיּוֹן,
 שֶׁעָלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְלֹא חִזַּר
 לְהָאִיר לְבַסּוֹף כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף.
 יְרֵמְיָהוּ - הִתְעַלָּה וְלֹא חִזַּר
 לְמִקְוֹמוֹ, וְנִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 וְנַחֲשָׁכוּ הַמְּאוֹרוֹת.

וְעַל דָּא אֲתַחְרַב בִּי מִקְדְּשָׁא בְּיוֹמוֹי דְּיְרֵמְיָהוּ.
 וְאֵף עַל גִּב דְּאֲתַבְּנִי לְבָתֵּר, לֹא אֶהְדַּר
 נְהוּרָא לְאַתְרֵיהּ פְּדָקָא יְאוּת. וְעַל רִזָּא דָּא,
 שְׁמָא דְּהַהוּא נְבִיאָה דְּאַתְנַבִּי עַל דָּא, יְרֵמְיָהוּ.
 אֲסַתְּלַקוּתָּא דְּנְהוּרָא עֲלָאָה, דְּאַסְתַּלְקַת לְעֵילָא
 לְעֵילָא, וְלֹא אֶהְדַּר לְאַנְהָרָא לְבָתֵּר פְּדָקָא
 יְאוּת. יְרֵמְיָהוּ: אֲסַתְּלַק וְלֹא אֶהְדַּר לְאַתְרֵיהּ,
 וְאַתְחַרַב בִּי מִקְדְּשָׁא וְאַתְחַשְׁכוּ נְהוּרִין.

אֲבָר יִשְׁעֵיהוּ, שְׁמָא גְרִים לְפוּרְקָנָא,
 וְלֹאֶהְדָּרָא נְהוּרָא עֲלָאָה לְאַתְרֵיהּ,
 (יִשְׁעֵיהוּ לְאַנְהָרָא הַהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה וְלִמְעַבְד פּוּרְקָנָא) וְלִמְבַנֵּי בִי
 מִקְדְּשָׁא, וְכָל טְבִין וְכָל נְהוּרִין, יִהְדְּרוּן
 פְּדַבְּקֵי מִיתָא. וְעַל דָּא, שְׁמֵהּ דְּתַרִּין נְבִיאִין
 אֵלִין, קִימִין דָּא לְקַבֵּל דָּא, בְּגִין דְּשְׁמָא גְרִים,
 וְצְרוּפָא דְּאַתְוּוֹן דָּא בְּדָא, גְרַמִּין עוֹבְדָא, הֵן
 לְטַב וְהֵן לְבִישׁ. וְעַל רִזָּא דָּא, צְרוּפָא דְּאַתְוּוֹן
 דְּשְׁמֵהּ קְדִישִׁין, וְכֵן אֲתְוּוֹן בְּגַרְמִיָּהוּ, גְרַמִּין
 לְאַתְחַזְּאָה רִזִּין עֲלֵאִין, כְּגוּוֹנָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא,
 דְּאַתְוּוֹן בְּגַרְמִיָּהוּ, גְרַמִּין רִזִּין עֲלֵאִין קְדִישִׁין
 לְאַתְחַזְּאָה כְּהוּ.

אֲבָר יִשְׁעֵיהוּ, שְׁמָא גְרִים לְפוּרְקָנָא,
 וְלֹאֶהְדָּרָא נְהוּרָא עֲלָאָה לְאַתְרֵיהּ,
 (יִשְׁעֵיהוּ לְאַנְהָרָא הַהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה וְלִמְעַבְד פּוּרְקָנָא) וְלִמְבַנֵּי בִי
 מִקְדְּשָׁא, וְכָל טְבִין וְכָל נְהוּרִין, יִהְדְּרוּן
 פְּדַבְּקֵי מִיתָא. וְעַל דָּא, שְׁמֵהּ דְּתַרִּין נְבִיאִין
 אֵלִין, קִימִין דָּא לְקַבֵּל דָּא, בְּגִין דְּשְׁמָא גְרִים,
 וְצְרוּפָא דְּאַתְוּוֹן דָּא בְּדָא, גְרַמִּין עוֹבְדָא, הֵן
 לְטַב וְהֵן לְבִישׁ. וְעַל רִזָּא דָּא, צְרוּפָא דְּאַתְוּוֹן
 דְּשְׁמֵהּ קְדִישִׁין, וְכֵן אֲתְוּוֹן בְּגַרְמִיָּהוּ, גְרַמִּין
 לְאַתְחַזְּאָה רִזִּין עֲלֵאִין, כְּגוּוֹנָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא,
 דְּאַתְוּוֹן בְּגַרְמִיָּהוּ, גְרַמִּין רִזִּין עֲלֵאִין קְדִישִׁין
 לְאַתְחַזְּאָה כְּהוּ.

רִזָּא קְדַמָּה, יו"ד, נְקוּדָה קְדַמָּה (דף ק"פ ע"א)

ראשונה שעומדת על תשעה עמודים המעמידים אותה. והם עומדים לארבעת צדדי העולם, כמו שהסוף של המחשבה, נקדה אחרונה, עומדת לארבעת צדדי העולם. חוץ מזה שזה זכר, וזוהי נקבה.

זו עומדת בלי גוף, וכאשר עומדת בלבושים שמתלבשת בהם, היא עומדת על תשעה עמודים, בסוד של האות ם בלי עגול. ואף על גב שאות ס' היא בעגול ועומדת בעגול, אבל בסוד של אותיות החקוקות תוף נקדות של אורות של מעלה, הם ברבוע, ושל מטה הוא בעגול.

זה הרבוע הוא עומד בשעור של תשעה נקדות, שלש שלש לכל צד. והם בשעור של חשבון שמנה נקדות, והם תשע. ואלו הם שעומדים מסוד של הנה ברבוע בתשעה עמודים לאות יו"ד, נקדה אחת. ואלו התשעה הם שמונה בסוד של אות ם ברבוע, כמו זה: (ציור למעלה) שלש שלש לכל צד, וזהו סוד האות יו"ד, נקדה אחת. ואף אף גב שהיא נקדה אחת, הצורה שלה - ראש למעלה, וקוץ למטה. והשעור שלה שלש נקדות כדגמא זו: ועל פני התפשטותה לארבעה צדדים, שלש שלש לכל צד, היא תשע והיא שמונה. ואלו הם העמודים שיוצאים מסוד הנה להיות עמודים לאות יו"ד, ואלו נקראים מרכבה שלה. ולא עומדים בשם, רק בסוד תשע נקדות של התורה. ובסוד של ספרו של אדם נחלקו אלו התשע שהן שמונה, בצרופן האותיות של השם הקדוש, כדי לצרף אותן וליחד אותן בכל אלו הצורות כאשר נוסעות אלו השמונה שהן תשע, מאירות

דקיימא על תשע סמכין דסמכין לה. ואינון קיימין לארבע סטרי עלמא. כמה דסופא דמחשבה, נקודה בתראה, קיימא לארבע סטרי עלמא. בר דהאי דכר, ואיהי נוקבא.

והאי קיימא בלא גופא, וכד קיימא בלבושא, דאתלבש בהו, איהי קיימא על תשע

סמכין, ברזא דאת ם בלא עגולא. ואף על גב דאת ס' איהי בעגולא, וקיימא בעגולא. אבל ברזא דאתון חקיקן, גו נקודי, טהירין לעילא, אינון ברבועא, דלתתא איהו בעגולא.

האי ברבוע איהי קיימא בשיעורא דתשע נקודין, תלת תלת לכל סטר. ואינון

בשיעורא דחושבנא תמניא נקודין, ואינון תשע. ואלין אינון דקיימין מרזא דבוצינא

בריבועא בסמכין תשעה לאת יו"ד, נקודה חדא. אינון תשעה. אינון תמניא ברזא דאת ם

ברבועא, פגוונא דא :: תלת תלת לכל סטר ודא איהו רזא דאת יו"ד נקודה חדא, ואף על

גב דאיהי נקודה חדא, דיוקנא דילה, רישא לעילא, וקוצא לתתא, ושיעורא דילה תלת

נקודין פגוונא דא ועל דא אתפשטותא לארבע סטרין, תלת, תלת לכל סטר איהי

תשע ואיהי תמניא. ואלין אינון סמכין דנפקין מרזא דבוצינא, למיהוי סמכין לאת יו"ד,

ואלין אקרוין רתיכא דילה. ולא קיימין בשמא, בר ברזא דתשע נקודין דאורייתא.

וברזא דספרא דאדם, אתפלגו אלין תשע דאינון תמניא, בצרופא דאתון

דשמא קדישא, לצרפא לון וליחדא לון בכל אינון גוונין, פד נטלין אלין תמניא דאינון

תשע, נהרין בנהירו דאת ם ברבועא, ואפיק נהרין תמניא, (ס"א תמניא אתחיון) אתחזון ואתון

תשעה. ואתפלגן לתתא לנטלא כל משפנא. ואינון צרופא דשמא קדישא, ברזא דשבעין ותרין אתוון מחקקון, דנפקי מרזא דתלת גווינין, ימינא ושמאלא ואמצעייתא. וכלא מרזא דתלת נקודין, :::: שיעורא דאת יו"ד, דאיהי לד' סטרין, ואינון תמניא נקודין, ואינון תשע נקודין, ואינון תריסר נקודין עלאין. ג' ג' לכל סטר וסטר, ומחכא נחתין לתתא בתריסר לשית סטרין. וכד אתחקקון תריסר אלין בשית סטרין, אינון שבעין ותרין שמקון, רזא דשמא קדישא דשבעין ותרין דאינון שמא דא קדישא.

ובר' איהו סליק ברעותא, דסמיכו דמחשבה באינון סמכין דאת יו"ד, ועל דא אתוון בצרופייהו, תלת תלת בכל צרופא דיליה, בגין לסלקא ברעותא דאת י', דתלת נקודין, פמה דאתמר, ועל דא לא אסתליק בסליקו דצרופא, אלא מעקרא ושרשא דרזא דאלין סמכין, דסמכין לאת י' רזא דאת ס' ברבועא, תשעה נקודין, תמניא נקודין, תריסר נקודין, שבעין ותרין נקודין. אשתכח, דכל רזא דשמא קדישא, קיימא באת י', וכלא רזא חדא, וקיימא ברזא דבוצינא, פמה דאתמר למעבד סמיכו לכל את ואת. ואינון סמכין אינון רתיכא דלהון, דכל את ואת, פמה דאתמר.

רזא תניינא, את חמשה, דקיימא על חמשה סמכין, דסמכין לה, דנפקין מרזא דבוצינא, פד אתפנש לאסתלקא לעילא, מרזא דמשחתא. את דא היכלא קדישא אקרי, לגו, נקודה דקאמרן. וכלא איהו ברזא

מסוד המדה. אות זו נקראת היכל הקדוש, ובתוכה הנקדה

באור של אות ס ותומה ברבוע, ומוציא אורות שמונה (שמונה נראים) נראים ואותיות תשע. ומתחלקות למטה להנהיג את כל המשכן. ואילו הם צרוף של השם הקדוש בסוד של שבעים ושתים אותיות מחקקות שיוצאות מסוד של שלש צורות, ימין ושמאל ואמצע, והכל מסוד של שלש נקודות (ציור למעלה). שעור של אות יו"ד, שהיא לארבע צדדים, והן שמונה נקודות, והם תשע נקודות, והם שתיים עשרה נקודות עליונות, שלש שלש לכל צד וצד, ומכאן יורדות למטה בשתיים עשרה לששה קצוות. וכאשר נחקקות שתיים עשרה אלו בשש קצוות, הם שבעים ושתים שמות, סוד השם הקדוש של שבעים ושתים שהם השם הזה הקדוש.

והכל הוא עולה ברצון, שפמך המחשבה באלו שסומכים את האות יו"ד, ועל זה האותיות בצרופיהן - שלש שלש בכל צרוף שלו, בשביל לעלות ברצון של האות י' של שלש נקודות, כמו שאמרנו, ועל זה לא עולה בעלית הצרוף אלא מעקר ושרש של סוד של אלו הסומכים שסומכים לאות י', סוד של אות ס ברבוע, תשע נקודות, שמונה נקודות, י"ב נקודות, שבעים ושתים נקודות. נמצא שכל סוד של השם הקדוש נמצא באות י', והכל סוד אחד ועומד בסוד הנר, כמו שאמרנו, לעשות סמך לכל אות ואות. ואלו העמודים הם מרכבה שלהם, של כל אות ואות, כמו שאמרנו.

הסוד השני - אות חמישית שעומדת על חמשה עמודים שסומכים אותה, שיוצאים מסוד הנר, כאשר נאסף לעלות למעלה שאמרנו. והכל הוא בסוד שאמרנו

של אות ם בְּרַבּוּעַ. אֲבָל כָּאֵן לֹא נִשְׁמַת, רַק אוֹת ה', וְהַמְּרַכְּבָה שְׁלֵה חֲמֹשֶׁה עֲמוּדִים שְׁאֲמַרְנוּ. וְכֹאֲשֶׁר מִכָּה אוֹר הַנֵּר בְּאוֹת י', מְאִירָה, וּמִהֶהֱבֵאָה הִיא נֶעֱשֶׂה אוֹתָם תִּשְׁעָה עֲמוּדִים שְׁאֲמַרְנוּ. וּמִתּוֹךְ הָאוֹר שְׁמַאִיר אוֹת י', נִתְפָּשְׁטוּ הַשֵּׁלֶשׁ נִקְדוֹת שֶׁל י'. שְׁתֵּים לְמַעַלָּה, שֶׁהֵן הָרֵאשׁ, וְאֶחָד לְמַטָּה, שֶׁהוּא קוֹץ הַי', כְּמוֹ זֶה שְׁאֲמַרְנוּ. כֹּאֲשֶׁר הִתְפָּשְׁטוּ שְׁתֵּים, נֶעֱשֶׂה שֵׁלֶשׁ. אַחַת נֶעֱשֶׂה שְׁתֵּים. וְנִתְפָּשְׁטוּ וְנֶעֱשֶׂה הֵיכַל אֶחָד. זֶה הֵיכַל, לְאַחַר שֶׁנֶּעֱשֶׂה הֵיכַל לְנִקְדָּה אַחַת רֵאשׁוֹנָה, נֶעֱשֶׂה גְנוּז וּמִסְתָּר סוּד שֶׁל אוֹת זוּ, וְעוֹמְדַת עַל חֲמֵשׁ אַחֲרוֹת.

אַרְבַּע גְּנוּזוֹת הֵן בְּנִקְדָּה אַחַת שְׁעוֹמְדַת בְּתוֹךְ בְּאֲמָצֵעַ, וְהֵן חֲמֵשׁ, וְהִיא אוֹת ה'. כְּמוֹ שְׁאוֹת ה' שְׁלֵמֻטָּה עוֹמְדַת עַל אַרְבַּע, וְהִיא נִקְדָּה עַל אַרְבַּע וְעוֹמְדַת בְּתוֹךְ הָאֲמָצֵעַ, כְּמוֹ כֵּן הוּא כָּאֵן. וּמִה שְׁעוֹמְדַת עַל חֲמֹשֶׁה עֲמוּדִים, כִּף הוּא וְדַאי, לְפִי שְׁזוֹ הַנִּקְדָּה הַעֲלִיּוֹנָה הִיא עַל שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת - אַחַת בְּעֲצָמָה, וְאַחַת בְּהֶעֱלֵם.

וּבִסְפָר הַסּוּדוֹת שֶׁל חֲנוּךְ, אוֹת ה' וְדַאי עוֹמְדַת עַל חֲמֹשֶׁה עֲמוּדִים שְׁיּוֹצְאִים מִתּוֹךְ הַנֵּר, וְאִזּוּ מוֹצֵיא חֲמֹשֶׁה עֲמוּדִים אַחֲרֵים, וְנִמְצְאָת אוֹת ה' הַזֶּה בְּסוּד הַעֲשָׂרָה. וְכֹאֲשֶׁר נִפְרְדַת, עוֹמְדַת אוֹת ה' הַזֶּה עַל עֲמוּדִים, וְאֵלוֹ הֵן י"ג מִדּוֹת הַרְחֵמִים בְּדַרְגָּה אַחַת שְׁנוֹסֶפֶת עֲלֵיהֶן.

וְאֵלוֹ הֵם י"ב שְׁנִמְצָאִים בְּשֵׁשׁ. לְפַעְמִים הֵם אַרְבָּעִים וּשְׁתֵּים, לְפַעְמִים שְׁבַעִים וּשְׁתֵּים הֵן, אֲבָל יוֹרְדוֹת לְמַטָּה. וְכֹאֵן נִפְרְדִים שְׁבִילִים לְכָל צֶדֶד, וְהֵם שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם, נִשְׁאָר אַרְבָּעִים. וּשְׁתֵּי אֵלוֹ אַרְבָּעִים וּשְׁתֵּים אוֹתִיוֹת

דְּקֹאֲמָרְן דָּאָת ם בְּרַבּוּעַ. אֲבָל הָכָא לֹא אֲתַרְשִׁים בַּר אֶת ה', וְרִתִּיכָא דִילָה חֲמֹשֶׁה סְמִכִין דְּקֹאֲמָרְן.

דְּכַד בְּטִשׁ נְהִירוֹ דְּבוּצִינָא בָּאָת י', אֲתַנְהִיר, וּמִהֶהוּא בְּטִישׁוּתָא, אֲתַעְבִּידוּ אֵינוֹן תִּשְׁע סְמִכִין דְּקֹאֲמָרְן. וּמִגּוֹ נְהִירוֹ דְּאֲתַנְהִיר אֶת י', אֲתַפְּשְׁטוּ תְּלַת נִקְוֵדִין דִּי'. תְּרִין לְעִילָא, דְּאֵינוֹן רִישָׁא. וְחַד לְתַתָּא, דְּאִיהוּ קוּצָא דִי', כְּגוּוֹנָא דָּא דְּקֹאֲמָרְן. כַּד אֲתַפְּשְׁטוּ, תְּרִין, אֲתַעְבִּידוּ תְּלַת. חַד אֲתַעְבִּיד תְּרִין. וְאֲתַפְּשְׁטוּ, וְאֲתַעְבִּיד חַד הֵיכְלָא. דָּא הֵיכְלָא, לְבִתָּר דְּאֲתַעְבִּיד הֵיכְלָא לְחַד נִקְוֵדָה קְדַמָּא, (ד' ק"ט 9 ע"א) אֲתַעְבִּיד כְּגוּוֹנִיו טְמִיר רְזָא דָּאָת דָּא, וּקְיִימָא עַל חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין.

אַרְבַּעָה גְּנוּזִין אֵינוֹן, בְּחַד נִקְוֵדָה דְּקְיִימָא לְגוֹ בְּאֲמָצֵעִיתָא, אֵינוֹן חֲמֵשׁ. וְאִיהִי ה'. כְּמָה דִּה"א דְּלְתַתָּא, קְיִימָא עַל אַרְבַּע, וְאִיהִי נִקְוֵדָה עַל אַרְבַּע, דְּקְיִימָא כְּגוֹ אֲמָצֵעִיתָא. אוֹף הָכָא נְמִי הִיא. וּמִה דְּקְיִימָא עַל חֲמֹשֶׁה סְמִכִין, הָכִי הוּא וְדַאי, בְּגִין דִּהִיא נִקְוֵדָה עֲלָאָה, אִיהִי עַל תְּרִין גְּוּוֹנִין, חַד בְּלַחֲדוּדִי, וְחַד בְּטְמִירוֹ.

וּבִסְפָרָא דְּרִזִּין דְּחֲנוּךְ, ה' וְדַאי קְיִימָא עַל חֲמֵשׁ סְמִכִין דְּנִפְקִין מִגּוֹ בוּצִינָא.

וְכַדִּין אֲפִיק חֲמֵשׁ קְיִימִין אַחֲרָנִין, וְאֲשַׁתְּכַחַת הִיא ה' בְּרְזָא דְעֲשָׂרָה. וְכַד אֲתַפְּרֶשֶׁת, קְיִימָא ה' דָּא, עַל סְמִכִין, וְאֵינוֹן הוּוּ תְּלִיסַר מְכִילִין דְּרַחֲמִי, בְּחַד דְּרִגָּא דְּאֲתוּסָף עֲלֵיהוּ.

וְאֵלִין אֵינוֹן תְּרִיסַר דְּקְיִימִין בְּשִׁית. זְמַנִּין אֵינוֹן אַרְבָּעִין וְתִרִין. זְמַנִּין שְׁבַעִין וְתִרִין הוּוּ, אֲבָל נַחֲתִין לְתַתָּא. וְהָכָא אֲתַפְּרֶשׁוּ שְׁבִילִין לְכָל סְטָר, דְּאֵינוֹן תְּלַתִּין וְתִרִין, אֲשַׁתָּאֵר אַרְבָּעִין. וְתִרִין אוּדְנִין יְמִינָא וּשְׁמַאלָא, הָא אֲזַנִּים יְמִין וּשְׁמַאל - הָרִי אַרְבָּעִים וּשְׁתֵּים.

עליונות, שהן אותיות גדולות של התורה.

לפי שיש אותיות גדולות, ויש אותיות קטנות. אותיות גדולות הן למעלה, אותיות קטנות למטה, והכל למטה כדגמת למעלה. לפי שיש שמות קדושים עליונים שקיימים ברצון הרוח והלב ובלי דבור כלל.

ויש שמות קדושים תחתונים שעומדים בדבור ובהמשכת המחשבה והרצון עליהם. ויש שמות אחרים למטה, שהם מהצד ההוא האחר, שהוא מהצד הטמא, ואלה לא קיימים אלא ברצון של מעשה למטה, להעלות רצון של המעשה ההוא שלמטה אליו. לפי שהצד ההוא האחר אינו, אלא במעשים של זה העולם להטמא בהם, כמו בלעם ואותם בני קדם, וכל אותם שמתעסקים באותו הצד האחר.

ואלה לא עומדים באותיות רשומות מן שמים ועשרים של התורה, חוץ משמים, והן אות ח' ואות ק', וסומכים להם בסמיכות אותיות של שקר. אבל אלו הן נודעות אצלן יותר. ועל זה בתהלה לדוד, בכלם פתוב אות ו' בכל אות ואות, חוץ מאלו השמים שלא כתובה אות ו', שהרי אות ו' היא שמו של הקדוש ברוך הוא.

ובשבי"ד זה אלו הארבעים ושנים אותיות שהעולם הזה נברא בהן, נמצא שאות ה' העליונה הזאת להעלות לתשעים ושנים. תשעים הם חוץ משתי אוננים זמין ושמאל. וסוד זה (וסימנך) - (בראשית יז) ואם שרה הבת תשעים שנה תלד. אבל הוא בחשבון תשעים ושנים, וכאשר נוספת דרגה של סוד הברית, שהוא רקיע שמיני, ועומד לשמונה ימים, הרי מאה. ואלה

ארבעין ותריין, אלין ארבעין ותריין אתון עלאין, דאינון אתון רברבן דאורייתא.

בגין דאית אתון רברבן, ואית אתון זעירין. אתון רברבין אינון לעילא, אתון זעירין לתתא. וכלא לתתא כגוונא דלעילא. בגין דאית שמהן קדישין עלאין, דקיימין ברעו דרוחא ולבא בלא מלווא כלל.

ואית שמהן קדישין תתאין, דקיימין במלה, ובמשיכו דמחשבה ורעו עלייהו. ואית שמהן אחרנין לתתא, דאינון מההוא סטרא אחרא, דאיהו מסטרא דמסאבא, ואלין לא קיימין, אלא ברעו דעובדא לתתא, לסלקא רעו דההוא עובדא דלתתא לגביה. בגין דאיהו סטרא אחרא לאו איהו, אלא בעובדין דהאי עלמא, לאסתאבא בהון. כגוונא דבלעם, ואינון בני קדם, וכל אינון דמתעסקי בההוא סטרא אחרא.

ואלין, לא קיימי באתון רשימין מן תריין ועשרין דאורייתא, בר תריין, ואלין ח' וק', וסמכין לון בסמיכו אתון דשקר. אבל אלין אינון אשתמודעאן לגבייהו יתיר. ועל דא בתהלה לדוד, בכלהו כתיב ו' בכל את ואת, בר מאלין תריין, דלא פתיב ו', דהא ו' שמה דקודשא בריך הוא איהו.

ובגין כך אינון ארבעין ותריין אתון, דעלמא דא אתברי בהו, אשתכח האי ה' עלאה, לסלקא לתשעין ותריין, תשעין הוו, בר תריין אודנין ימינא ושמאלא. ורזא דא (ס"א וסימנך) (בראשית י"ז) ואם שרה הבת תשעים שנה תלד.

אבל איהו בחשבנא תשעין ותריין, וכד אתוסף דרגא דרזא דברית, דאיהו רקיעא תמינאה, וקיימא לתמינא יומין, הא מאה. ואלין ודאי מאה ברכאן בכל יומא דאצטריכא כנסת

וְדָאֵי מֵאָה בְּרֻכּוֹת בְּכָל יוֹם
שְׁצִירִיכָה כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַשֵּׁט
בָּהֶן. וְהִפְלֵל בְּסוּד אוֹת ה'.

אוֹת ה' זוּ הִיא צִיּוּר שְׁלֵה בְּשִׁתִּי
אוֹתִיּוֹת נ', סוּד שֶׁל מֵאָה, וְהֵם
חֲמִשָּׁה עֲמוּדִים וּמִרְכָּבוֹת
הַיּוֹצֵאִים מִתּוֹךְ הַנּוֹר, וְהֵם חֲמִשָּׁה
אַחֲרִים שְׂיוֹצֵאִים מִמֶּנָּה. וְעַל זֶה
צִיּוּרָה כְּמוֹ זֶה: ז-ן. שְׁתֵּי נֹגִינִין,
וְנִקְדָּה שְׁעוֹמְדַת בְּאַמְצָע. וְעַל זֶה
אוֹת ו' עוֹמְדַת בִּינֵיהֶן תְּמִיד, כְּמוֹ
זֶה נוֹן, לְפִי שְׁכָּאן הוּא מְקוּמָה
לְהִתְקַשֵּׁט, וְאַף עַל גַּב שְׁסוּדוֹת
אַחֲרִים הֵם בְּסוּד אוֹת ה', אֲבָל זֶה
הוּא בְּסוּדוֹת סִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ, וְכָף
הוּא בְּאַמְתָּ.

וְכֹאשֶׁר נִתְקַנְתָּ בְּאֵלוֹ הַחֲמִשִּׁים
לְבָדֶם, הִיא נִקְדָּה אַחַת שְׁעוֹמְדַת
בְּסוּד הָאוֹת נ', כְּמוֹ זֶה נ' - נו"ן.
וְנִקְדָּה אַחַת בְּאַמְצָע שֶׁהִיא
שׁוֹלְטַת עֲלֵיהֶם, וְהִפְלֵל בְּסוּד אַחַד.
אֲשֶׁרִי הֵם שְׂיוֹדְעִים דְּרַכֵּי הַתּוֹרָה
לְלַכֵּת בְּדַרְכֵיכֶם אֲמִתִּיּוֹת. אֲשֶׁרִיֶּהֶם
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲשֶׁרִיֶּהֶם בְּעוֹלָם
הַבָּא.

סוּד שְׁלִישִׁי - אוֹת ו'. אוֹת זוּ צִיּוּר
שֶׁל סוּד אָדָם, כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוּ. וְהָרִי
בְּאֲרָנוּ שְׁאוֹת זוּ עוֹמְדַת עַל י"ב
מִרְכָּבוֹת, וְכֹאשֶׁר נִפְרְדוֹת, הֵן
אַרְבַּע וְעֶשְׂרִים מִרְכָּבוֹת שְׁכָלוֹלוֹת
בְּאוֹת הַזֶּה, הַתְּפֹשְׁטוֹת דְּמוֹת שֶׁל
אָדָם, כְּנֶגֶד זְרוּעוֹת וִירְכֵיכֶם וְגוֹף,
אִיבָרִים שְׁלֵהֶם אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים
הֵם שֶׁל זְרוּעוֹת וִירְכֵיכֶם וְגוֹף, הָרִי
לְמַדְנוּ, אֲבָל פֶּלֶם סְתוּמִים בְּגוֹף,
וְהַגּוֹף עוֹמֵד בְּכָל הָאֲרַבְעָה
וְעֶשְׂרִים, וְכָל הַמִּרְכָּבוֹת כְּלוּלוֹת
בְּגוֹף זֶה, וּמְשׁוּם שְׁכָלוֹלוֹת פֶּלֶן
בוּ, עוֹמְדַת ו' בְּהַתְּפֹשְׁטוֹת אַחַת.
נֹף אַחַד כְּלוּל בְּאַרְבַּע וְעֶשְׂרִים
מִרְכָּבוֹת, וְאַלֶּה הֵן: הָרֵאשׁ בְּשֵׁשׁ,
הַגּוֹף בְּשִׁמּוֹנָה עֶשְׂרֵה. וְאַף עַל גַּב
שְׁכָל הַמִּרְכָּבוֹת הֵן (י"ג) (י"ד) שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה לְכָל צַד - בְּכָל עוֹמֵד הַגּוֹף.

יִשְׂרָאֵל לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ. וְכֹלָא בְּרֻזָּא דְּה'.
הָאִי ה', אִיהִי דִּיּוֹקְנָא דִּילָהּ בְּתָרִין נֹגִינִין, רֻזָּא
דְּמֵאָה, וְאִינּוֹן חֲמִשׁ סְמִכִין רְתִיכִין,
דְּנִפְקִי מְגוּ בּוּצִינָא, וְאִינּוֹן חֲמִשׁ אַחְרָנִין
דְּנִפְקִין מִינָהּ. וְעַל דָּא דִּיּוֹקְנָהּ פְּגוּוֹנָא דָּא
ז-ן, תְּרִין נֹגִינִין, וְנִקְוֵדָה דְּקִיּוּמָא בְּאַמְצָעִיתָא.
וְעַל דָּא ו' קִיּוּמָא בִּינֵיהוּ תְּדִיר, פְּגוּוֹנָא דָּא
נוֹן, בְּגִין דְּהִכָּא אִיהוּ אַתְרִיהּ לְאַתְעֵטְרָא, וְאַף
עַל גַּב דְּרִזִין אַחְרָנִין אִינּוֹן בְּרֻזָּא דְּה', אֲבָל דָּא
אִיהוּ בְּרֻזִין דְּסִפְרָא דְּחֲנוּךְ, וְהָכִי הוּא וְדָאִי.

וְכַד אַתְתְּקַנָּא בְּאִינּוֹן חֲמִשִּׁין בְּלַחֲוֹדֵיהוּ, אִיהוּ
נִקְוֵדָה חֲדָא דְּקִיּוּמָא בְּרֻזָּא דְּנ', פְּגוּוֹנָא דָּא
(ה) נ', נו"ן. וְחַד נִקְוֵדָה בְּאַמְצָעִיתָא דְּאִיהִי
שְׁלֵטָא עֲלֵיהוּ, וְכֹלָא רֻזָּא חֲדָא. זְכָאִין אִינּוֹן
דִּידְעֵי אַרְחוּי דְּאוּרִייתָא, לְמַהֵךְ בְּאַרְחֵי קְשׁוּט.
זְכָאִין אִינּוֹן בְּהָאִי עֲלִמָּא, וְזְכָאִין אִינּוֹן
בְּעֲלִמָּא דְּאִתִּי.

רֻזָּא תְּלִיתָאָה אֶת ו', הָאִי אֶת דִּיּוֹקְנָא דְּרֻזָּא
דְּאָדָם, פְּמָה דְּאַתְמַר. וְהָא אוֹקִימָנָא,
דְּהָאִי אֶת, קִיּוּמָא עַל תְּרִיסַר רְתִיכִין. וְכַד
מִתְפָּרְשָׁאן, אִינּוֹן אַרְבַּע וְעֶשְׂרִין רְתִיכִין,
דְּכִלְיָן בְּהָאִי אֶת פְּשִׁיטוֹ דִּיּוֹקְנָא דְּבַר נֶשׁ,
לְקַבֵּל דְּרוּעִין וִירְכִין וְגוּפָא (דף קפ"א ע"א) שְׂיִפִין
דְּלֵהוֹן אַרְבַּע וְעֶשְׂרִין אִינּוֹן דְּדְרוּעִין, וִירְכִין,
וְגוּפָא, הָא אַתְמַר, אֲבָל כְּלֵהוּ סְתִימִין בְּגוּפָא,
וְגוּפָא קִיּוּמָא בְּכִלְהוּ אַרְבַּע וְעֶשְׂרִין, וְכִלְהוּ
רְתִיכִין כְּלִילָן בֵּיהּ בְּגוּפָא, וּבְגִין דְּכִלְיָן כְּלֵהוּ
בֵּיהּ, קִיּוּמָא, ו' פְּשִׁיטוֹ חַד.

גוּפָא חַד כְּלִיל בְּאַרְבַּע וְעֶשְׂרִין רְתִיכִין, וְאַלִין
אִינּוֹן: רִישָׁא בְּשִׁית. גוּפָא בְּתַמְנַסַר, וְאַף
עַל גַּב דְּכָל רְתִיכִין אִינּוֹן (כ"א י"ג) (כ"א י"ח) תְּרִיסַר
לְכָל סֵטַר, בְּכֹלָא קִיּוּמָא גוּפָא. אֲבָל עֶשְׂרִים
וְאַרְבַּע אִינּוֹן שִׁית דְּרִישָׁא, דְּאִינּוֹן שְׂיִפִין

אָבַל עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע הֵן שֵׁשׁ שֵׁל הָרֵאשׁ, שֶׁהֵם אֵיבָרִים לְהַעֲלוֹת לְרֵאשׁ. שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת שְׁמַעְמִידוֹת אֶת הָרֵאשׁ, וְעַמִּידַת הַגּוּף עֲלֵיהֶן.

וְכַלֵּם הֵם הַתְּפֹשְׁטוֹת אַחַת בְּרֵאשׁ וּבַגּוּף, וְאֵלּוּ הַשְּׂשִׁים כָּלֵם כּוֹלֵל אוֹתָם שֶׁהוּא סוּד שֵׁל שֵׁשׁ. וְעַל זֶה שְׁעוֹר שֶׁל הָאוֹת ו' - הָרֵאשׁ שְׁעוֹרוֹ בְּשֵׁשׁ נִקְדוֹת מִמֶּשׁ, הַגּוּף בְּשְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה. כְּעֵין זֶה כָּל אֵלּוּ הַסּוּדוֹת מִתְּפָרְשִׁים, לְכַלֵּל אוֹתָם בַּגּוּף, לְפִי שֶׁהַזְרוּעוֹת וְהִירְכִיבִים כָּלֵם בְּהַעֲלֵם, וְעַל זֶה כָּלֵם נִכְלָלִים בְּסוּד הָאוֹת ו' וְצִיּוֹר שְׁלֵה.

וְכַאֲשֶׁר שְׁלֵמוֹת שֵׁל אוֹת זוֹ נִרְאִית, אִזּוֹ כָּל הַצְּדָדִים הָרַעִים נִסְתָּמִים, וְנִפְרָדִים מִהַלְבֵּנָה וְלֹא מְכַסִּים, לְפִי שֶׁהִיא בּוֹקֶצֶת כָּל חֲלוּנוֹת שֵׁל הָרַקִּיעִים וּמְאִירָהּ לָהּ, וְלֹא יְכוּל הַמְּקַטְרֵג לְהִרְעֵ כָּלֵל. וְכַאֲשֶׁר זֶה מִסְתַּלֵּק, אִזּוֹ עוֹלָה וּמִסְטִין וּמִפְתָּה, וְיְכוּל לְקַטְרֵג עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, לְפִי שֶׁהוּא מְלֻךְ זָקֵן וְכַסִּיל, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

אוֹת ו' הִיא אוֹר שְׁמַאִיר לְלִבְנָה, וְאַף עַל גַּב שְׁאוּרוֹת רַבִּים נִכְלָלִים בּוֹ, אוֹר שְׁמַאִיר לְשִׁכְיָנָה הוּא אֶחָד בְּשׁוֹט לְמֵלֶאֶת אוֹתָהּ. וְהוּא סוּד הָאֵלֶף, רְשׁוּם בְּכָל אֵלּוּ הַסּוּדוֹת. וְכַאֲשֶׁר מְאִיר לְשִׁכְיָנָה, בְּסוּד אוֹת ו' מְאִיר לָהּ.

וּבִסְפָרוֹ שֵׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, בְּצִיּוֹר הָאוֹתִיּוֹת אוֹת ו' נִקְדָּה אַחַת לְמַעְלָה, וְחֲמֵשׁ נִקְדוֹת שְׁלֵמֻטָּה, וְכֵן שְׁעוֹר שְׁלֵה כְּעֵין זֶה - ו', וְכָל נִקְדָּה עוֹמֶדֶת בְּסוּד עֶשֶׂר, לְפִי שְׁאִין לָךְ נִקְדָּה שְׁלֵא נִשְׁלַמַּת לְעֶשֶׂר, שְׁכָּל נִקְדָּה יֵשׁ בָּהּ תִּשְׁעָה עֲמוּדִים מְרַכְּבוֹת, וְהַנִּקְדָּה הַחַיָּה מְשַׁלְּמָה לְעֶשֶׂר. נִקְדָּה יְמִנִית תִּשְׁעָה עֲמוּדִים, וּמְרַכְּבוֹת יֵשׁ לָהּ, וְהִיא עֶשְׂרֵה. וְכֵן לְשִׁמְאֵל, וְכֵן לְכָל הַצְּדָדִים. וְעַל זֶה כָּל נִקְדוֹת

לְאַעְלָאָה רִישָׁא. תְּמַנִּי סְרִי חוּלְיִין דְּקִיּוּמָא רִישָׁא, וְסַמְכָא גּוּפָא עֲלֵייהוּ.

וְכִלְהוּ פְּשִׁיטוֹ חַד, בְּרִישָׁא וּגּוּפָא, וְאִינוּן שִׁיתִין כְּלָהוּ כְּלִיל לֹוֹן, דְּאִיהוּ רְזָא דְשִׁית. וְעַל דָּא שִׁיעוּרָא דָּאֵת ו', רִישָׁא שִׁיעוּרָא בְּשִׁית נְקוּדִין מִמֶּשׁ, גּוּפָא בְּתַמְנֵי סְרִי. כְּגוּוּנָא דָּא כָּל אֵלִין רְזִין מִתְּפָרְשֵׁן, לְאַכְלָלָא לֹוֹן בְּגּוּפָא, בְּגִין דְּדְרוּעִין וְיִרְכִין כְּלָהוּ בְּגַנְיָזוּ, וְעַל דָּא כְּלָא אֶתְפְּלִיל בְּרְזָא דָּאֵת ו' וְדִיוקְנָא דִילָהּ.

וְכַד שְׁלִימוֹ דָּאֵת דָּא אֶתְחַזִּי, כְּדִין כָּל סְטָרִין בִּישִׁין אֶסְתַּתְמוּ, וְאֶתְפָּרְשֵׁן מִסִּיהָרָא, וְלֹא אֶתְחַפְּיִין, בְּגִין דְּאִיהוּ מְבַקֵּעַ כָּל מְשַׁקּוּפִין דְּרַקִּיעִין, וְאֶנְהִיר לָהּ, וְלֹא יְכָלָא מְקַטְרָגָא לְאַבְאָשָׁא כָּלֵל. וְכַד הִיא אֶסְתַּלֵּק, כְּדִין סְלִיק וְאַסְטִי וּמִפְתִּי, וְיְכִיל לְקַטְרָגָא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ מְלֻךְ זָקֵן וְכַסִּיל, וְהָא אוֹקִימָנָא.

ו' אִיהוּ נְהוּרָא דְנְהִיר לְסִיהָרָא, וְאַף עַל גַּב דְנְהִירִין סְגִיאִין אֶתְכְּלִילֵן בֵּיהּ, נְהוּרָא דְנְהִיר לְסִיהָרָא אִיהוּ חַד פְּשִׁיטוֹ לְמַלְיָא לָהּ. וְאִיהוּ רְזָא דְאֵלֶף, רְשִׁימָא בְּכָל אִינוּן רְזִין. וְכַד נְהִיר לְסִיהָרָא בְּרְזָא דּו' נְהִיר לָהּ.

וּבִסְפָרָא דְאָדָם קְדַמָּאָה, בְּדִיוקְנֵין דְּאֶתְוּוֹן, ו' חַד נְקוּדָה לְעִילָא, וְחֲמֵשׁ נְקוּדִין דְּלִתְתָּא, וְכֵן שִׁיעוּרָא דִילָהּ כְּגוּוּנָא דָּא, ו' וְכָל נְקוּדָה קִיּוּמָא בְּרְזָא דְעֶשֶׂר, בְּגִין דְּלִית לָךְ נְקוּדָה דְלֹא אֲשֻׁלִים לְעֶשֶׂר, דְּכָל נְקוּדָה אִית בֵּיהּ תִּשְׁעַ סְמְכִין רְתִיכִין, וְהִיא נְקוּדָה אֲשֻׁלִים לְעֶשֶׂר. נְקוּדָה דִּימִינָא תִּשְׁעַ סְמְכִין רְתִיכִין לָהּ, וְאִיהִי עֶשְׂרֵה. וְכֵן לְשִׁמְאֵל. וְכֵן לְכָל סְטָרִין. וְעַל דָּא, כְּלָהוּ נְקוּדִין אִינוּן כָּל חַד וְחַד כְּלָלָא דְעֶשֶׂר, אִיהִי וְרְתִיכוּי. וְכִלְהוּ

אלו, כל אחת ואחת פלולה מעשר, היא ומרפבותיה. וכלם פלולים בהתפשטות ההיא של האות ו', ועל כן הכל הוא בציור בסוד האות ו'.

וכאשר נכנס השמש בלבנה, (הלכנה) יוצאת מאות ו' הזו התפשטות אחת סוד הברית, כעין אות ג', וזהו להפגס בנקבה. וכאשר נכלל הכל בהתפשטות זו של אות ו', אז עומד לשמש בנקבה. וסוד זה שפתיב, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך. את לכלל הדרועות בגוף. ואת בניו אתו - אלה כל אלו המרפבות ועמודים שלו. זרוע שמאל אצלו, שפתיב (כמדבר א) קח את הלויים, שתמצא אות ו' שכוללת הכל בהתפשטות אחת להיות אחד. ועד זה נמצא היחוד בזה, ימין ושמאל ואמצע. הכל הוא כאחד. ועל זה נעשית התפשטות אחת, ונקרא אחד, ולא תמצא חוץ מהתפשטות אחת בלבד. וזהו אחד.

אות ה' אחרונה נעשית גוף אחד בזו הנקדה האמצעית. ונכנסת בה אות ו', ונמצאת אות ו' בין שתי נקודות, אחת למעלה ואחת למטה. ואז מתאחד העולם העליון בעולם התחתון, והוא אחד. ובארונה. בא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידיו. בכה רבי אבא ואמר, אוי לעולם כאשר יאסף השמש ויחשף העולם.

אמר רבי אלעזר, הירכים שלמטה בסוד אות ו', מנין לנו שנכללו באות זו? אמר לו, שפתיב (מלאכי א) זכרו תורת משה עבדי, ולא כתיב נביאי, להראות שהכל נכלל בסוד אות ו'. ואות

ו' נקראת אחד, והיא אחת לבדה והתפשטות אחת, והרי נתבאר.

ואתה הקרב אליך וגו' (שמות כח). אמר רבי שמעון, לא שמש משה (השמש) (שהוא שמש) בלבנה עד

כלילן בההוא פשיטו דאת ו', בגין כף פלא איהו בדיוקנא ברזא דאת ו'.

וכד עייל שמשא בסיהרא, (סיהרא) נפק מהאי ו' חד פשיטו רזא דברית, פגוונא דא ג', ודא איהו לאעלא בנוקבא. וכד אתפליל פלא בהאי פשיטו דאת ו', פדין קיימא לשמשא בנוקבא. ורזא דא דכתיב, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, את לאתפללא דרועא בגופא, ואת בניו אתו, אלין כל אינון רתיכין וסמכין דיליה. דרועא שמאלא לגביה, דכתיב, (כמדבר א) קח את הלויים, לאשתפחא ו' דכליל פלא. אחד פשיטו, למהוי חד.

ועד דא אשתכח יחודא בהאי, ימינא ושמאלא ואמצעיתא, פלא איהו חד.

ועל דא אתעביד חד פשיטו, ואקרי אחד, ולא תשפח בר פשיטו חד בלחודוי, ודא הוא חד.

ה' בתראה, אתעביד חד גופא, בהאי נקודה דאמצעיתא. ואעיל בה ו', ואשתכח ו' בין

ב' נקודין, חד לעילא, וחד לתתא. וכדין, אתאחיד עלמא עלאה, בעלמא תתאה, ואיהו

חד. ואוקימנא. אתא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי. בכה רבי אבא ואמר, ווי לעלמא

כד יתפניש שמשא ויתחשף עלמא. אמר רבי אלעזר, ירפין לתתא, ברזא דאת ו',

מנא לן דאתפלילו בהאי את. אמר ליה, דכתיב, (מלאכי א) זכרו תורת משה עבדי, ולא

כתיב נביאי, לאתחזאה דכלא אתפליל ברזא דו', ואת ו' אקרי חד, ואיהו חד בלחודאה,

ופשיטו חד ודא אתמר. ואתה הקרב אליך וגו' (שמות כח). אמר רבי

שמעון, לא שמש משה (השמש) (שהוא שמש) בלבנה עד

שְׁמֵעוֹן, לֹא שְׁמַשׁ מֹשֶׁה (נ"א שְׁמֵשׁ) (נ"א דִּאִהוּ שְׁמֵשׁ) בְּסִיְהָרָא, עַד דְּאִתְּכַלִּיל בְּכָל סְטָרִין בְּרִזָּא דְּו', כְּמָה דְּאוּקִימָנָא. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוּ לִי. לְכַהֵן לִי לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא לְכַהֲנוּ לִי, לְשִׁמוּשׁ שְׁלוֹ, לְשִׁמוּשׁ שְׁלֹ אוֹת זו, לְשִׁמוּשׁ שְׁלוּ וְדֹאֵי. זו אוֹת ה', לְהַעֲלוֹת וּלְשַׁמֵּשׁ ו' בַּה', לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁנַכְסוּ וַיֵּצְאוּ וַיּוֹדְעִים בְּסוּד הַדְּרָכִים שֶׁל הַתּוֹרָה לְלַכֵּת בְּדַרְךָ אֶמֶת.

מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְמַה מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? אֲלֵא הַכֹּל לֹא נִקְרָא לְהִיּוֹת אֶחָד כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אֲלֵא מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁהָרִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִימִים לְמִטָּה, לְפִתּוּחַ דְּרָכִים וְלְהָאִיר שְׂבִילִים וְלְהַדְלִיק גִּירוֹת, וּלְקָרֵב הַכֹּל מִמִּטָּה לְמַעְלָה לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד, וּמִפְּנֵי כֵךְ כְּתוּב (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הַכֹּל הוּא קְרוּב לְמִי שְׁיֹדֵעַ לִיחַד הַיְחוד וְלַעֲבֹד לְאֹדוֹנוֹ, שְׁהָרִי בְּזִמְן שְׁנִמְצָא קֶרֶבָן כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אִזּוּ מִתְקָרֵב הַכֹּל כְּאַחַד, (הַדְּרוֹת בְּלָן בְּאַחַת) וְהָאֵרַת הַפְּנִים נִמְצָאת בְּעוֹלָם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְנִכְנַע וְנִסְתַּר הַצַּד הַאֲחֹר, וְשׁוֹלֵט הַצַּד שֶׁל הַקְּדוּשָׁה בְּאוֹר וְשִׁמְחָה. וְכַאֲשֶׁר הַקֶּרֶבָן לֹא נִמְצָא כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אוֹ שְׁהִיְחוד לֹא הָיָה כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אִזּוּ הַפְּנִים עֲצוּבוֹת, וְאוֹר לֹא נִמְצָא, וּמִתְכַּסֶּה הַלְּבָנָה, וְשׁוֹלֵט הַצַּד הַאֲחֹר בְּעוֹלָם (שְׁלֹא נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲלֵא מִפְּנֵי וכו'), מִפְּנֵי שְׁאִין מִי שְׁיֹדֵעַ לִיחַד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא נִסָּה אֶת אִיּוֹב וְלֹא בָּא עִמּוֹ בְּנִסְיוֹן כְּנִסְיוֹן שֶׁל שְׂאֵר הַצַּדִּיקִים, שְׁהָרִי לֹא כְּתוּב בּוֹ וְהֶאֱלִהִים נִסָּה אֶת אִיּוֹב, כְּמוֹ שְׁכְּתוּב בְּאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית כב)

שְׁמֵעוֹן, לֹא שְׁמַשׁ מֹשֶׁה (נ"א שְׁמֵשׁ) (נ"א דִּאִהוּ שְׁמֵשׁ) בְּסִיְהָרָא, עַד דְּאִתְּכַלִּיל בְּכָל סְטָרִין בְּרִזָּא דְּו', כְּמָה דְּאוּקִימָנָא. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוּ לִי. לְכַהֵן לִי לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא לְכַהֲנוּ לִי, לְשִׁמוּשׁ שְׁלוֹ, לְשִׁמוּשׁ שְׁלֹ אוֹת זו, לְשִׁמוּשׁ שְׁלוּ וְדֹאֵי. זו אוֹת ה', לְהַעֲלוֹת וּלְשַׁמֵּשׁ ו' בַּה', לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁנַכְסוּ וַיֵּצְאוּ וַיּוֹדְעִים בְּסוּד הַדְּרָכִים שֶׁל הַתּוֹרָה לְלַכֵּת בְּדַרְךָ אֶמֶת.

מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְמַה מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? אֲלֵא הַכֹּל לֹא נִקְרָא לְהִיּוֹת אֶחָד כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אֲלֵא מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁהָרִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִימִים לְמִטָּה, לְפִתּוּחַ דְּרָכִים וְלְהָאִיר שְׂבִילִים וְלְהַדְלִיק גִּירוֹת, וּלְקָרֵב הַכֹּל מִמִּטָּה לְמַעְלָה לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד, וּמִפְּנֵי כֵךְ כְּתוּב (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הַכֹּל הוּא קְרוּב לְמִי שְׁיֹדֵעַ לִיחַד הַיְחוד וְלַעֲבֹד לְאֹדוֹנוֹ, שְׁהָרִי בְּזִמְן שְׁנִמְצָא קֶרֶבָן כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אִזּוּ מִתְקָרֵב הַכֹּל כְּאַחַד, (הַדְּרוֹת בְּלָן בְּאַחַת) וְהָאֵרַת הַפְּנִים נִמְצָאת בְּעוֹלָם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְנִכְנַע וְנִסְתַּר הַצַּד הַאֲחֹר, וְשׁוֹלֵט הַצַּד שֶׁל הַקְּדוּשָׁה בְּאוֹר וְשִׁמְחָה. וְכַאֲשֶׁר הַקֶּרֶבָן לֹא נִמְצָא כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אוֹ שְׁהִיְחוד לֹא הָיָה כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, אִזּוּ הַפְּנִים עֲצוּבוֹת, וְאוֹר לֹא נִמְצָא, וּמִתְכַּסֶּה הַלְּבָנָה, וְשׁוֹלֵט הַצַּד הַאֲחֹר בְּעוֹלָם (שְׁלֹא נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲלֵא מִפְּנֵי וכו'), מִפְּנֵי שְׁאִין מִי שְׁיֹדֵעַ לִיחַד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא נִסָּה אֶת אִיּוֹב וְלֹא בָּא עִמּוֹ בְּנִסְיוֹן כְּנִסְיוֹן שֶׁל שְׂאֵר הַצַּדִּיקִים, שְׁהָרִי לֹא כְּתוּב בּוֹ וְהֶאֱלִהִים נִסָּה אֶת אִיּוֹב, כְּמוֹ שְׁכְּתוּב בְּאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית כב)

מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַאי מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲלֵא כְּלָא לֹא אִתְּקַרֵי לְמַהוּי חַד כְּדָקָא יְאוּת, אֲלֵא מִתּוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּהָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִימִי לְתַתָּא, לְאַפְתָּחָא אֲרַחִין, וְלֵאנְהָרָא שְׂבִילִין, וְלֵאדְלָקָא בּוּצִינִין, וְלִקְרָבָא כְּלָא מִתְתָּא לְעִילָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד, וּבְגִינֵי כֵךְ כְּתִיב (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּינִי וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, כְּלָא אִיהוּ קְרִיבָה, לְמֵאן דִּידַע לִיחַדָּא יְחודָא, וְלְמַפְלַח לְמֵאֲרִיָּה, דְּהָא בְּזִמְנָא דְּאַשְׁתַּכַּח קְרַבְנָא כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין אִתְּקָרִיב כְּלָא כְּחַדָּא, (נ"א וְרַגִּין בְּלֵחוּ כְּחַד) וּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין, אֲשֶׁתַּכַּח, בְּעֵלְמָא בְּבִי מִקְדָּשָׁא, וְאַתְּכַפֵּיא וְאַתְּכַפֵּיא סְטָרָא אַחְרָא, וְשְׁלִיט סְטָרָא דְּקְדוּשָׁא בְּנְהִירוּ וְחִידוּ. וְכַד קְרַבְנָא לֹא אֲשֶׁתַּכַּח כְּדָקָא יְאוּת, אוֹ יְחודָא לֹא הוּי כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין אֲנַפִּין עֲצִיבוּ. וּנְהִירוּ לֹא אֲשֶׁתַּכַּח, וְאַתְּכַפֵּיא סִיְהָרָא, וְשְׁלֵטָא סְטָרָא אַחְרָא בְּעֵלְמָא, (נ"א דְּלֵא אִתְּחַרִּיב בִּי מִקְדָּשָׁא אֲלֵא בְּגִין וכו') בְּגִין דְּלֵא אִית מָאן דִּידַע לִיחַדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא, כְּדָקָא יְאוּת.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, קְדָשָׁא כְּרִיךְ הוּא לֹא נִסִּי לְאִיּוֹב, וְלֹא אֶתָּא עֲמִיָּה בְּנִסְיוֹנָא,

כְּנִסְיוֹנָא דְּשְׂאֵר צַדִּיקָא, דְּהָא לֹא כְּתִיב בֵּיהּ וְהֶאֱלִהִים נִסָּה אֶת אִיּוֹב, כְּמָה

והאלהים נסה את אברהם. שהוא בידיו הקריב את בנו יחידו אליו. ואיוב לא נתן לו ולא מסר לו כלום, ולא נאמר לו. אבל נמסר ביד המקטרג בדין של הקדוש ברוך הוא. שהוא עורר את המקטרג עליו מה שהוא לא רצה. שהרי בכל זמן בא המקטרג ההוא לעורר על בני אדם, וכאן הקדוש ברוך הוא עורר אותו עליו, שכתוב (איוב א) השמת לבך על עבדי איוב. אבל סוד עמק הוא. פתח ואמר, (בראשית ד) ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה. ויהי מקץ ימים, סוד הוא. מקץ ימים ולא מקץ ימין. דחה לקץ הימין, וקרב לקץ הימין. וכבר פירשנו, שכתוב (דניאל יב) ואתה לך לקץ. אמר הקדוש ברוך הוא לדניאל, ואתה לך לקץ. אמר לו, לאיזה קץ? לקץ הימין או לקץ הימין? עד שאמר לו, לקץ הימין.

ועל זה פחד דוד, שכתוב (תהלים טז) הודיעני ה' קציו. או לקץ הימין, או לקץ הימין. וכאן מה פתוב? ויהי מקץ ימים, ולא מקץ ימין. ומפני כן לא התקבל קרבנו, שהרי מהצד האחר היה הכל.

בא וראה מה פתוב, (בראשית ד) והכל הביא גם הוא. מהו גם הוא? לרבות הכל זה בזה. הקרבן כלו והעקר שלו היה להקדוש ברוך הוא, ונתן מחלקו לצד האחר, כמו שנאמר ומחלביהן. וקין, העקר עשה מקץ ימים, ונתן חלק להקדוש ברוך הוא, ועל זה נדחה הוא וקרבנו.

באיוב מה פתוב? (איוב א) והלכו בניו ועשו משתה וגו'. וכתוב ויהי פי הקיפוי ימי המשתה. וכתוב ושלחו וקראו לשלשת

דכתיב באברהם (בראשית כב) והאלהים נסה את אברהם. דאיהו בדיה אקריב לבריה יחידאי לגביה. ואיוב לא יתיב ליה ולא מסר ליה כלום. ולא אתמר ליה, אבל אתמסר בידא דמקטרגא, בדינא דקודשא בריה הוא. דאיהו אתער לההוא מקטרגא לגביה, מה דאיהו לא בעא. דהא בכל זמנא אתא ההוא מקטרגא לאתערא על בני נשא, והכא קדשא בריה הוא אתער לגביה, דכתיב, (איוב א) השמת לבך על עבדי איוב. אבל רזא עמיקא איהו.

פתח ואמר (בראשית ד) ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לוי. ויהי מקץ ימים, רזא איהו, מקץ ימים, ולא מקץ ימין, דחה לקץ ימין, וקריב לקץ ימים. והא אוקימנא, דכתיב, (דניאל יב) ואתה לך לקץ. אמר קדשא בריה הוא לדניאל ואתה לך לקץ. אמר ליה, לאן קץ, לקץ הימין או לקץ הימין, עד דאמר ליה לקץ הימין.

ועל דא דחיל דוד, דכתיב, (תהלים טז) הודיעני יי קציו. או לקץ הימין, או לקץ הימין. והכא מה כתיב, ויהי מקץ ימים ולא מקץ ימין. ובגיני כן לא אתקבל קרבניה דהא מסטרא אחרא הוה כלא.

תא חזי מה כתיב, (בראשית ד) והכל הביא גם הוא. מאי גם הוא. לאסגאה כלא דא בדא. קרבנא כלא ועקרא דיליה הוה לקודשא בריה הוא, ויהיב חולקיה לסטרא אחרא, פמה דאת אמר ומחלביהן. וקין, עקרא עבד מקץ ימים, ויהיב חולקא לקודשא בריה הוא, ועל דא אתדחא איהו וקרבניה.

באיוב מה כתיב, (איוב א) והלכו בניו ועשו משתה וגו'. וכתוב ויהי כי הקיפוי ימי

המשתה. וכתוב ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות

אחיתיהם לאכל ולשתות עמָהֶם. שָׁזָהוּ הַעֶקֶר לְצַד הָאֲחֵר. וְאֲחֵר כֶּף הַקְּרִיב עוֹלוֹת, וְעוֹלָה הוּא זָכָר, וְלֹא נִקְבָּה, וְעוֹלָה לְמַעְלָה, וְהַקְּרִיב לֹא הַקְּרִיב לְכֻלָּל אוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף.

וְכֹא רָאָה, אִם הִיָּה נוֹתֵן חֶלֶק לְכֻלָּם, הַמְקַטְרֵג לֹא הִיָּה יָכוֹל לוֹ לְבַסּוֹף. וְאִם תֹּאמַר, מִדּוּעַ הִרְעָ לֹו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אֵלָּא, מִפְּנֵי שֶׁגֵּרָם לְכַסוֹת הָאוֹר וְלִהְעֵלִימוֹ, וְהוּא לֹא הַקְּרִיב קְרִיב אֲחֵר לְזוֹן בּוֹ אַחֲרִים, אֵלָּא עוֹלָה, שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה, וְעַל זֶה כְּתוּב, כִּכָּה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל הַיָּמִים. שְׁאֵלוֹ הַצַּד הָאֲחֵר הִיָּה נִזוֹן בְּחֶלְקוֹ, הִיָּה עוֹבֵר מֵעַל הַמְקַדֵּשׁ וּמִסְתַּלֵּק מִמְּנוֹ, וְצַד הַקְּדוֹשׁ הִיָּה עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה.

אֲבָרְ הוּא לֹא רָצָה שִׁיְהֵנוּ אַחֲרִים מְקַרְבָּנוֹ, וְהִסִּיר עֲצָמוֹ מִמְּנוֹ. מִנֵּין לָנוּ? שֶׁכְּתוּב (איוב א) וְסָר מֵרַע. וְעַל זֶה הַקְּרִיב תָּמִיד עוֹלָה, שֶׁהָרִי עוֹלָה לֹא נִהְיָה מִמְּנָה הַצַּד הָאֲחֵר לְעוֹלָם. וּמִפְּנֵי כֵן, כָּל מָה שֶׁנִּטַּל לְבַסּוֹף, מִמְּנוֹ נִטַּל. וְעַל זֶה אִיּוֹב גָּרָם לְכַסוֹת בְּעַרְלָה עַל בְּרִית הַקְּיּוּם, שֶׁלֹּא הִיָּה מִסְתַּלֵּק מִמְּנוֹ. וּמִפְּנֵי כֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵר אֶת הַמְקַטְרֵג הַהוּא, שֶׁכְּתוּב הַשְּׂמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב.

בֹּא וּרְאָה, כֹּאֲשֶׁר רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִתְאַחַד בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, לֹא עֲמְדָה לָהֶם הַשְּׁעָה, מִפְּנֵי שֶׁהָעֶרְלָה מְכַסֶּה הָאוֹר עַד זְמַן שֶׁהַמְקַטְרֵג הַהוּא הִיָּה לּוֹקֵחַ אֶת שְׁלוֹ מֵאִיּוֹב, וְעַל זֶה צִוָּה לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַכֵּל אֶת אוֹתוֹ פֶּסַח בְּחַפְזוֹן, עַד שֶׁהַצַּד הָאֲחֵר הַהוּא הִתְעַסֵּק בּוֹ בְּאִיּוֹב, וְצִוָּה לְהַעֲבִיר עֶרְלָה מֵהֶם, וְאַזְ הִתְאַחַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, וְהַצַּד הָאֲחֵר נִפְרַד מִן הַקְּדוֹשׁ, וְהִתְעַסֵּק בּוֹ בְּאִיּוֹב

עִמָּהֶם, דָּדָא אִיהוּ עֶקְרָא לְסִטְרָא אַחְרָא. וּלְבַתֵּר אַקְרִיב עוֹלוֹת, וְעוֹלָה אִיהוּ דְכָר, וְלֹא נִוְקְבָא, וְסִלְקָא לְעֵילָא, וְקַרְבָּנָא לֹא קְרִיב לְאַכְלָלָא לִיָּה כְּדָקָא יְאוּת.

וְהָא חֲזִי, אֲלִמְלָא חוּלְקָא יְהֵב לְכֻלָּא, מְקַטְרָגָא לֹא יָכִיל לִיָּה לְבַתֵּר, וְאִי תִימָא אֲמַאי אֲבַאיִשׁ לִיָּה קְדָשָא בְּרִיף הוּא. אֵלָּא, בְּגִין דְגָרִים לְכַסִּיָּא נַהוּרָא וְלֹא תַחֲפִיָּא, וְאִיהוּ לֹא קְרִיב קְרַבָּנָא אַחְרָא, לְאַתְזָנָא בִּיָּה אַחְרַנִּין, אֵלָּא עוֹלָה, דְסִלְקָא לְעֵילָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּכָּה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל הַיָּמִים, דְאֲלִמְלָא סִטְרָא אַחְרָא אַתְזָנָת בְּחוּלְקָא, אַתְעַבֵּר מֵעַל מְקַדְשָא וְאַסְתַּלֵּק מִנִּיָּה, וְסִטְרָא דְקְדוּשָׁה הָוָה סְלִיק לְעֵילָא לְעֵילָא.

אֲבָרְ אִיהוּ לֹא כְעָא דַאֲתַהֲנִי אַחְרָא מְקַרְבָּנִיָּה, וְאַעֲדֵי גְרַמִּיָּה מִנִּיָּה. מִנָּא לָן. דְכְּתִיב, (איוב א) וְסָר מֵרַע. וְעַל דָּא קְרִיב תְּדִיר עוֹלָה, דְהָא עוֹלָה לֹא אַתְהֲנִי מִנִּיָּה סִטְרָא אַחְרָא לְעַלְמִין. וּבְגִין כֵּן, כָּל מָה דְנִטִּיל לְבַתֵּר, מִדִּידִיָּה נִטִּיל. וְעַל דָּא אִיּוֹב גָּרִים לְחַפִּיָּא עֶרְלָה עַל בְּרִית קְיָימָא, דְלֹא הָוָה אַעֲדֵי מִנִּיָּה. וּבְגִין כֵּן קְדָשָא בְּרִיף הוּא אַתְעַר לְהַהוּא מְקַטְרָגָא, דְכְּתִיב הַשְּׂמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב.

תֵּא חֲזִי, כְּדָ כְעָא (דף קפ"ב ע"א) קְדָשָא בְּרִיף הוּא לְאַתְאַחְדָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, לֹא קִיָּימָא שְׁעָתָא. בְּגִין דְעֶרְלָה חַפִּיָּא נַהוּרָא, עַד זְמַנָּא דְהַהוּא מְקַטְרָגָא הָוָה נִטִּיל דִּילִיָּה מֵאִיּוֹב, וְעַל דָּא פְקִיד לִיָּה קְדָשָא בְּרִיף הוּא לְמִיכְלִיָּה לְהַהוּא פֶּסַח כְּבַהִילוֹ, עַד דְהַהוּא סִטְרָא אַחְרָא אֲשַׁתְּדַל בִּיָּה בְּאִיּוֹב, וּפְקִיד לְאַתְעַבְרָא עֶרְלָה מִנִּיָּהוּ, וּכְדִין אַתְאַחַד קְדָשָא בְּרִיף הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, וְהַהוּא סִטְרָא אַחְרָא אַתְפָּרֵשׁ מִן קְדָשָא, וְאַשְׁתְּדַל בִּיָּה

בְּאִיּוֹב, וְנָטִיל מְדִילֶיהָ. וּכְדִין (שמות יב) פֶּסַח הוּא לַיְי וְדָאֵי. דְּעַד הַשְּׁתָּא לָא הָוָה פֶּסַח לַיְי. זַפְּאִין אִינוּן דִּידְעֵי וּמִיַּחְדֵּי יַחֲוּדָא דְמֵאֲרִיהוֹן פְּדָקָא יֵאוֹת.

בְּתִיב (שמות לד) אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ, וּכְתִיב בְּתַרְיָה אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. מָאֵי (עביר) הָאֵי לְגַבֵּי הָאֵי. אֱלֹא הָכֵי אוּקְמוּהָ, מָאֵן דְּאָכִיל חֲמִין בְּפֶסַח (כאילו עביר בוכבים ומזלות למפלח לְגַרְמִיָּה, דְּהָא רְוָא הָכֵי הוּא דְחֲמִין בְּפֶסַח) כְּמָאֵן דְּפִלַּח לְכוּכְבִּים וּמִזְלוֹת אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, פִּד נְפָקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם נְפָקוּ מְרִשׁוּ דְלַהוֹן, מְרִשׁוּ אַחְרָא, מִהֵהוּא רִשׁוּ דְאֶקְרִי חֲמִין, נְהֵמָא בִישָׂא. וְעַל דָּא אֶקְרִי כוּכְבִּים וּמִזְלוֹת הָכֵי, וְדָא אִיהוּ רְזָא דִּיצַר הָרַע, פּוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה, דְּאֶקְרִי אוּף הָכֵי שְׂאוּר. וְדָא אִיהוּ יִצַר הָרַע, דְּהָכֵי אִיהוּ יִצַר הָרַע בְּבַר נֶשׁ, כְּחִמִּיר בְּעִיסָה, עָאֵל בְּמַעוּי דְבַר נֶשׁ זַעִיר זַעִיר, וּלְבַתַּר אֶסְגִּי בֵּיה, עַד דְּכָל גּוּפָא אַתְעַרְב בְּהַדִּיָּה. וְדָא אִיהוּ כוּכְבִּים וּמִזְלוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פא) לֹא יִהְיֶה בָךְ אֵל זָר. אֵל זָר וְדָאֵי.

אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר, רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (ישעיה
ב) חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ פִּי בְמֶה נֶחֱשֵׁב הוּא. הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל מָאֵי חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם, וְכִי אַזְהַר לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַתְמַנַּע מִשְׂאֵר בְּנֵי נֶשׂא. אוּף אִינוּן נְמִי לְגַבִּיָּה, יִשְׁתַּכְּחוּן בְּנֵי נֶשׂא דְלֹא יִקְרַבוּן אֶלִּין בְּאֶלִּין לְעַלְמִין. אֱלֹא הָא אוּקְמוּהָ כְּמָאֵן דְּאֲשָׁפִים לְפִתְחָא דְחִבְרִיָּה לְמִיָּהֵב לִיָּה שְׁלָם. וְאַנָּא אוּקְמִנָּא לִיָּה בְּקָרָא אַחְרָא, דְּכְתִיב, (משלי
כו) מְכַרְךָ רַעְהוּ בְּקוֹל גְּדוֹל בְּבִקְרַת הַשֶּׁפֶם קָלְלָהּ תַּחֲשֹׁב לוֹ. וְאַף עַל גַּב דְּכֻלָּא שְׁפִיר. אֲבָל מָאֵי חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ. הָכָא פְּקִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ, וְאַזְהִיר לִיָּה

וְלָקַח מִשְׁלוֹ, וְאַז (שמות יב) פֶּסַח הוּא לַה', וְדָאֵי. שְׁעַד כְּאֵן לֹא הָיָה פֶּסַח לַה'. אֲשֶׁרִי אֱלֹה שְׂיֻדְעֵים וּמִיַּחְדֵּים יַחֲוּד קוֹנֵם כְּמוֹ שְׂצִרְיָךְ. כְּתוּב (שם לד) אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ, וּכְתוּב אַחְרֵי אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. מִה (עושה) זֶה אֲצִל זֶה? אֱלֹא כִּף פְּרִשׁוּהָ, מִי שְׂאוּכַל חֲמִין בְּפֶסַח (כאלו עובר בוכבים ומזלות לעבד לְהֵם, שְׁכֵן חֲסוּד כִּף הוּא - שְׁחֲמִין בְּפֶסַח) כְּמִי שְׁעוּבַד לְכוּכְבִּים וּמִזְלוֹת הוּא.

בֵּא וְרָאָה, כְּאֲשֶׁר יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, יֵצְאוּ מְרִשׁוֹת שְׁלָהֶם, מְרִשׁוֹת אַחְרָת, מִהֵרְשׁוֹת הָהִיא שְׁנַקְרָאת חֲמִין, לְחָם רַע. וְעַל זֶה נִקְרָאִים כוּכְבִּים וּמִזְלוֹת כִּף, וְזֵהוּ סוּד שֶׁל יִצַר הָרַע, עֲבוּדָה זָרָה, שְׁנַקְרָאת גַּם כִּף - שְׂאוּר. וְזֵהוּ יִצַר הָרַע, שְׁכָף הוּא יִצַר הָרַע בְּכֵן אָדָם כְּשִׂאוּר שְׁבַעֲסָה, שְׁנַכְנַס בְּמַעוּי שֶׁל אָדָם מַעַט מַעַט, וּלְבַסּוּף מִתְרַבֵּה בּוֹ עַד שֶׁכָּל הַגּוּף מְעַרְב בּוֹ. וְזֵהוּ כוּכְבִּים וּמִזְלוֹת. וְעַל זֶה כְּתוּב, (תהלים פא) לֹא יִהְיֶה בָךְ אֵל זָר. אֵל זָר וְדָאֵי.

אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (ישעיה ב) חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ כִּי בְמֶה נֶחֱשֵׁב הוּא. פְּסוּק זֶה פְּרִשׁוּהוּ, אֲבָל מִה זֶה חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם? וְכִי מִזְהִיר לוֹ לְאָדָם לְהִמָּנַע מִשְׂאֵר בְּנֵי אָדָם אֲפִלּוּ הֵם גַּם כֵּן מִמֶּנּוּ יִמְצְאוּ בְּנֵי אָדָם שְׁלֵא יִתְקַרְבוּ אֵלָיו בְּאֵלוֹ לְעוֹלָמִים? אֱלֹא זֶה פְּרִשׁוּהוּ בְּמִי שְׂמִשְׁכִּים לְפִתַּח חִבְרוֹ לְהִבִּיא לוֹ שְׁלוֹם. וְאַנְחִנוּ בְּאַרְנוֹ אוֹתוֹ בְּפֶסַח אַחַר, שְׁכַתוּב (משלי
כו) מְכַרְךָ רַעְהוּ בְּקוֹל גְּדוֹל בְּבִקְרַת הַשֶּׁפֶם קָלְלָהּ תַּחֲשֹׁב לוֹ. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַכֵּל טוֹב, אֲבָל מִה זֶה חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ? כְּאֵן צִוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם וּמִזְהִיר אוֹתוֹ לְהִשְׁמַר מֵאֵלוֹ בְּנֵי

לְאֶסְתִּמְרָא מְאִינוּן בְּנֵי נָשָׂא, דְּסֵטוּ אֶרְחֵייהוּ
מֵאֶרְחַ טָב לְאֶרְחַ בֵּישׁ, וּמִסְאָבֵי נִפְשֵׁייהוּ
בְּהֵוּא מְסֻאָבוּ אַחְרָא.

דְּהָא כַּד בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, עֶבֶד
לִיה בְּדִיוקְנָא עֲלָאָה, וְנִפְחַ בֵּיה רֹחָא (נ"א
נִשְׁמָתָא) קִדְיִשָׁא, דְּכֻלִּיל בְּתַלְתַּת כְּמָה דְּאוּקִימְנָא,
דְּאִית בֵּיה נִפְשׁ רֹחַ וּנְשָׁמָה, וְעִילָא מִכְּלָא
נִשְׁמָה, דְּאִיהִי חִילָא עֲלָאָה לְמַנְדַּע, וּלְמִטְר
פְּקוּדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִי הֵהִיא נִשְׁמָתָא
קִדְיִשָׁא אֲעִיל לָהּ בְּפוּלְחָנָא אַחְרָא, הָאִי אִיהוּ
מְסֻאִיב לָהּ, וְנִפְיָק מִפוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה. בְּגִין
דְּתַלְתַּת חִילִין אֲלִין, כְּלָהוּ חַד, נִפְשׁ רֹחַ וּנְשָׁמָה
מִשְׁתַּתְּפִי כַּחְדָּא, וְהוּוּ חַד, וְכֻלָּא כְּגוּוּנָא דְּרִזָּא
עֲלָאָה. (על דא נאמר (שם י"ג) הולך את חכמים וגו').

וְאִי חֲזִינוּן לְהָאִי בַר נָשׁ, דְּהוּוּ בֵּיה אֲלִין דְּרַגִּין
כְּלָהוּ. עַד לָא קִיַּמָּא בְּקִיּוּמִיהָ לְמַנְדַּע מָאן
אִיהוּ, בְּמֵאִי אַתִּידַע (דְּלָא) לְקַרְבָּא בַר נָשׁ
בְּהִדְיָה, אוּ לְאַתְּמַנְעָא מִנְיָה. (ס"א בר נש דאית ביה דרגין
אלין כלהו וננימא בקיומיה דא איהו גבר שלים עבדא מהימנא דמאריה וכעי
לאשתתפא ביה ולאשתתברא כהדיה למילף אורחוי מניה. ובמאי אתיידע בר
נש למנדע מאן איהו לקרבא כהדיה או לאתמנעא מניה) בְּרוּגְזִיָּה
מִמֶּשׁ, יָדַע לִיה בַר נָשׁ, וַיִּשְׁתַּמּוּדַע מָאן אִיהוּ.
אִי הֵהִיא נִשְׁמָתָא קִדְיִשָׁא נָטַר בְּשַׁעֲתָא
דְּרוּגְזוּי, (אֲתִיָּא עֲלִיהָ) דְּלָא יַעֲקֵר לָהּ מֵאַתְרָהָא,
בְּגִין לְמִשְׁרֵי תַחוּתָהּ הֵהוּא אַל זֶר, דָּא אִיהוּ
בַר נָשׁ פְּדָקָא יְאוּת. דָּא אִיהוּ עֶבֶדָא דְּמֵאֲרִיָּה,
דָּא אִיהוּ גְבַר שְׁלִים.

וְאִי הֵהוּא בַר נָשׁ לָא נָטִיר לָהּ, וְאִיהוּ עֵקֶר
קִדְשָׁה דָּא עֲלָאָה מֵאַתְרִיָּה, לְמִשְׁרֵי
בְּאַתְרִיָּה סְטָרָא אַחְרָא. וְדָאִי דָּא אִיהוּ בַר נָשׁ
דְּמָרִיד בְּמֵאֲרִיָּה, וְאָסִיר לְקַרְבָּא בְּהִדְיָה
וְלְאַתְחַבְרָא עֲמִיהָ, וְדָא אִיהוּ (אִיּוֹב י"ח) טוֹרֵף נִפְשׁוּ
בְּאִפּוּ. אִיהוּ טָרִיף וְעֵקֶר נִפְשֵׁיהָ, בְּגִין רוּגְזִיָּה,

אָדָם שְׁנֵטוּ דְּרַכְסֵי מִדְּרַף טוֹב לְדְרַף
רַע, וּמִטְמָאִים נִפְשָׁם בְּטְמָאָה
הֵהִיא הָאֲחֵרָת.

שְׁחָרִי, כְּשִׁבְרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא
לְאָדָם, עֲשֵׂה אוֹתוֹ בְּדַמוֹת
עֲלִיוֹנָה, וְנִפְחַ בּוֹ רוּחַ (נִשְׁמָה)
קְדוּשָׁה, שְׁכֻלָּה בְּשֵׁלֶשׁ, כְּמוֹ
שִׁפְרָשְׁנוּ, שֵׁשׁ בּוֹ נִפְשׁ רוּחַ
וּנְשָׁמָה, וְעֲלִיוֹן מֵהַכֵּל הִיא
הַנְּשָׁמָה, שֶׁהִיא כַּחַת עֲלִיוֹן לְדַעַת
וְלִשְׁמֵר צְוִיֵּי הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא.
וְאִם הַנְּשָׁמָה הֵהִיא הַקְדוּשָׁה
מַעֲלָה אוֹתָהּ בְּעִבּוּדָה אַחֲרָת, זֶה
הוּא שְׁמִטָּמָא אוֹתָהּ, וְיוֹצֵא
מִעִבּוּדָתָה קוֹנוֹ. מִפְּנֵי שֶׁשֵּׁלֶשָׁה
כַּחוֹת אֵלוּ, כֻּלָּם אַחַד, נִפְשׁ רוּחַ
וּנְשָׁמָה מִשְׁתַּתְּפִים כְּאַחַד, וְהִיוּ
אַחַד, וְהַכֵּל כְּדַגְמַת הַסּוּד הַעֲלִיוֹן.
(ועל זה נאמר (שם י"ג) הולך את חכמים וגו').

וְאִם רְאִינוּ לִזְהָ הָאָדָם שֶׁהִיוּ בּוֹ
אֵלֶּה הַמְּדַרְגּוֹת כְּלָן, עַד שֶׁלֹּא
עוֹמְדִים בְּקִבְעוֹת לְדַעַת מִי
שֶׁהוּא, בְּמָה יִתְדַעַע (שְׁלָא) לְהַתְקַרֵּב
הָאָדָם אֵלָיו אוּ לְהַתְרַחֵק מִמֶּנּוּ. (כו)
אָדָם שֵׁשׁ בּוֹ מְדַרְגּוֹת אֵלּוּ כֻּלָּם וְעוֹמְדִים קְנִימִים,
זֶהוּ אָדָם שְׁלֵם. עֶבֶד נֶאֱמַר לְאֲדוֹנּוֹ וְצָרִיךְ
לְהַשְׁתַּתֵּף בּוֹ וּלְהַתְחַבֵּר בּוֹ לְלַמֵּד דְּרָכִים מִמֶּנּוּ.
וּבְמָה יִדַּע כֵּן אָדָם לְדַעַת מִי הוּא לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו
אוּ לְהַתְרַחֵק מִמֶּנּוּ) בְּרַגְזוֹ מִמֶּשׁ יָדַע לוֹ
הָאָדָם וַיִּנְדַּע מִי הוּא. אִם הַנְּשָׁמָה
הֵהִיא הַקְדוּשָׁה שׁוֹמֵר בְּשַׁעֲתָה רְגִזוֹ
(כָּא עֲלִיהָ) שֶׁלֹּא יַעֲקֵר אוֹתָהּ
מִמְּקוֹמָהּ, שְׂאֵז יָבֵא תַּחְתֵּיהָ אוֹתוֹ
אֵל זֶר - זֶהוּ כֵּן אָדָם כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף,
זֶהוּ עֶבֶד שֶׁל אֲדוֹנּוֹ, זֶהוּ גְבַר שְׁלֵם.
וְאִם הָאָדָם הֵהוּא לֹא שֹׁמֵר לָהּ
וְהוּא עֵקֶר הַקְדוּשָׁה הִזּוּ הַעֲלִיוֹנָה
מִמְּקוֹמָהּ לְשַׁכֵּן בְּתוֹכָהּ הַצֵּד
הָאֲחֵר - וְדָאִי זֶהוּ אָדָם שְׁמוּרָד
בְּרַבּוֹ, וְאָסוּר לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו
וּלְהַתְחַבֵּר עִמּוֹ, וְזֶהוּ (אִיּוֹב י"ח) טוֹרֵף
נִפְשׁוֹ בְּאִפּוֹ. הוּא טוֹרֵף וְעוֹקֵר

וְאֲשֵׁרֵי בְּגוּיָה אֵל זֶר. וְעַל

דָּא כְּתִיב חֲדָלוּ לְכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ, דְּהֵיאִיא נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא טְרִיף לָהּ, וְסָאִיב לָהּ, בְּגִין אָפוֹ. אֲשֶׁר נִשְׁמָה (דף קפ"ב ע"א) אַחֲלַף בְּאָפוֹ. כִּי בִמָּה נִחְשָׁב הוּא. כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת אֶתְחַשֵּׁיב הֵהוּא בְּרַ נִשְׁ. וּמָאן דְּאֶתְחַבֵּר עִמִּיהּ, וּמָאן דְּאֶשְׁתַּעֵי (ס"א מִשְׁתַּתֵּר) בְּהֵדִיָּה, כְּמָאן דְּאֶתְחַבֵּר בְּפוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּפוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ שְׂאֵרֵי בְּגוּיָהּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְעַקֵּר קְדוּשָׁה עֲלֵאָה מֵאַתְרֵיהּ, וְשְׂאֵרֵי בְּאַתְרֵיהּ פּוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת אֵל זָר. מָה אֵל זָר כְּתִיב בֵּיהּ (ויקרא ט') אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים, כְּגוּוֹנָא דָּא, אָסִיר לְאֶסְתַּכְּלָא בְּאַנְפוּי.

וּמִי שְׁמַתְחַבֵּר עִמּוֹ וּמִי שְׁמַדְבֵּר עִמּוֹ, כְּמִי שְׁמַתְחַבֵּר בְּכוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁפוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ שׁוֹרִים בְּתוֹכוֹ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂעוּקָר קְדוּשָׁה עֲלִיוְנָה מִמְקוּמָהּ, וּמִשְׁפִּין בְּמִקוּמָה עֲבוּדָה זָרָה אֵל זָר. מָה אֵל זָר כְּתוּב בּוֹ (ויקרא ט') אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים - כְּדִגְמַת זֶה אָסוּר לְהִסְתַּכְּלָא בְּפָנָיו.

וְאִי תִימָא הָא רּוּגְזָא דְרַבְּנִין. רּוּגְזָא דְרַבְּנִין טַב אִיהוּ לְכָל סְטָרִין, דְּהָא תְּגִינן דְּאוּרִייתָא אֲשָׁא אִיהִי, וְאוּרִייתָא קָא מִרְתַּחָא לִיהּ, דְּכְתִיב, (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְבָרֵי כָּאֵשׁ נָאִם יי'. רּוּגְזָא דְרַבְּנִין בְּמִלֵּי דְאוּרִייתָא. רּוּגְזָא דְרַבְּנִין לְמִיָּהֵב יְקָרָא לְאוּרִייתָא, וְכֹלָא לְפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי, לְכַךְ נֶאֱמַר (דברים ט) כִּי יי' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָהּ הוּא אֵל קָנָא.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי רְגֹז שֶׁל חֲכָמִים - רְגֹז שֶׁל הַחֲכָמִים טוֹב הוּא לְכָל הַצְּדִידִים, שְׁהָרִי לְמַדְנּוּ שְׁהַתּוֹרָה הִיא אֵשׁ, וְהַתּוֹרָה הִיא מִרְתִּיחָה אוֹתוֹ, שְׁכְּתוּב (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְבָרֵי כָּאֵשׁ נָאִם ה'. רְגֹז שֶׁל חֲכָמִים בְּדְבָרֵי תּוֹרָה. רְגֹז שֶׁל חֲכָמִים לְתַת כְּבוֹד לְתוֹרָה, וְהַכֵּל לְעֲבוּדַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא הוּא הָיָה, לְכַךְ נֶאֱמַר (דברים ט) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָהּ הוּא אֵל קָנָא.

אֲבָל אִי בְּמִלִּין אַחֲרֵנִין, לָאוּ פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָאִי, בְּגִין דְּבְכָל חֲטָאִים דְּקָא עֲבִיד בְּרַ נִשְׁ, לָאוּ אִיהוּ כּוֹכְכִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ כְּהָאִי, וְאָסִיר לְקַרְבָּא בְּהֵדִיָּה דְהָאִי. וְאִי תִימָא הָא לְשַׁעֲתָא הוּוּה, דְּעֵבֵר וְהֵדֵר אַהֲדֵר. לָאוּ הָכִי, דְכִיּוֹן דְּאֶעְקֵר קְדוּשָׁא דְנִפְשֵׁיהּ מִנִּיהּ וּמֵאַתְרֵיהּ, וְהֵהוּא אֵל זָר, מִקְּפַח הֵהוּא אַתְרַ, אֶתְתַּקַּף בֵּיהּ, וְלֹא שְׂבִיק לִיהּ. בְּרַ פֵּד אֶתְדַּכִּי בְּרַ נִשׁ מִפֵּל וְכֹל, וְעַקֵּר לִיהּ לְעֵלְמִין, וְלִבְתֵּר אֲשַׁתְּדַל לְאַתְקֵדְשָׁא וְלֵאמֹשְׁכָא קְדוּשָׁה עֲלִיהּ. כְּדִין וְלוֹאִי דְאַתְקֵדְשׁ. אָמַר לִיהּ רַבִּי יוֹסִי, אַתְקֵדְשׁ מִמֶּשׁ. (ס"א אָמַי וְהָא אַתְרֵי וְאַתְקֵדְשׁ).

אֲבָל אִם בְּדְבָרִים אַחֲרִים, לֹא עֲבוּדַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא זֶה, לְפִי שְׁכָּל הַחֲטָאִים שְׁעוּשָׁה הָאָדָם, הִיא לֹא עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ כְּמוֹ זֶה, וְאָסוּר לְהִתְקַרֵּב בְּקַרְבָּתוֹ שֶׁל זֶה. וְאִם תֹּאמַר, זֶה לְפִי שְׁעָה הָיָה, שְׁעֵבֵר וְאַחַר כֵּךְ חִזַּר - לֹא כֵּךְ. שְׂכִינָן שְׁעֵקֵר הַקְּדוּשָׁה שֶׁל נַפְשׁוֹ מִמֶּנּוּ וּמִמְקוּמוֹ, וְאוֹתוֹ אֵל זָר מִקְּפַח הַמְּקוּם הֵהוּא, מִתְחַזֵּק בּוֹ וְלֹא עוֹזֵב אוֹתוֹ, חוּץ מִכָּאֲשֶׁר נִטְהַר הָאָדָם מִכָּל וְכָל וְעוֹקֵר אוֹתוֹ לְעוֹלָמִים, וְאַחַר כֵּךְ מִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקַדֵּשׁ וְלִהְיֶשֶׁף קְדוּשָׁה עֲלָיו, וְאֵז הַלּוֹאִי וְיִתְקַדֵּשׁ. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, מִתְקַדֵּשׁ מִמֶּשׁ. (לְמָה? וְהִי נִדְחָה וְהִתְקַדֵּשׁ).

אמר לו, בא וראה, בשעה שהוא עוקר קדשה של נפשו, ושוכן במקומו האל זר שהוא שנקרא טמא, נטמא האדם ומטמא למי שקרב עמו, והקדשה היא בורחת ממנו. וכיון שבורחת ממנו פעם אחת, כל מה שיעשה האדם עוד, לא תשוב למקומה.

אמר לו, אם כן, כמה טמאים יש שמתהרים? אמר לו, שונה טמאה אחרת שלא יכולה לעשות יותר. אבל זה משנה מכלם, שכל גופו נטמא מבפנים ומבחוץ, ונפשו וכלו נטמא. ושאר טמאות שבעולם לא נטמא אלא גופו מבחוץ בלבד, ולכן פתוב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, שמחליף קדשת רבו משום אפו, שזוהי טמאה שמתמאה הכל. פי כמה נחשב הוא - כמה של עבודה זרה ודאי נחשב הוא.

בא וראה, זהו רגז של עבודה זרה, הצד האחר, כמו שאמרנו, שרוצה האדם להשמר ממנו ולהפריד מעליו, ועל זה פתוב (שמות לד) אלהי מסכה לא תעשה לך. לך - פדי להרע לך. וכתוב אחריו, את חג המצות תשמר. תשמר - זה צד הקדשה שצריך האדם לשמר אותו ולא יחליף אותו בגלל הצד האחר. ואם יחליף אותו, הרי הוא טמא, ומטמא לכל מי שמתקרב אליו.

את חג המצות תשמר - זהו מקום שנקרא שמור. ומפני כן פתוב את חג המצות תשמר, שבעת ימים תאכל מצות פאשר צויתך. שבעת ימים אלו אינם פשבעת הימים של סכות, שהם עליונים, ואלו תחתונים. ועל זה, באלו הלל גמור, ובאלו אין הלל גמור, ועל שהם למטה - שבעת ימים תאכל מצות. מצת פתוב חסר בלי אות

אמר ליה תא חזי, בשעתא דאיהו עקר קדשה דנפשיה, ושריא באתריה ההוא אל זר דאקרי טמא, אסתאב בר נש, וסאיב למאן דקריב בהדיה, וההיא קדשה ערקת מגיה, וכיון דערקת מגיה זמנא חדא, כמה דיעביד בר נש עוד, לא תיתוב לאתרהא.

אמר ליה אי הכי, כמה מסאבין אינון דמתדפאן. אמר ליה שאני מסאבו אחרא, דלא יכיל למעבד יתיר. אבל דא שניא מפלא, דכל גופא סאיב מגו ומבר, ונפשא, וכלא מסאיב. ושאר מסאבו דעלמא, לאו איהו אלא גופא לבר בלחודוי, ובגין כך פתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דאחלה קדשה דמאריה בגין אפו, דדא איהו מסאבו דמסאיב פלא. פי כמה נחשב הוא. כמה כוכבים ומזלות ודאי נחשב איהו.

תא חזי, האי איהו רוגזא דאיהו כוכבים ומזלות, סטרא אחרא, כמה דאמרן, דבעי בר נש לאסתמרא מגיה ולא תפרשא מעלוי, ועל דא כתיב (שמות לד) אלהי מסכה לא תעשה לך. לך: בגין לאבאשא גרמך. וכתיב בתריה את חג המצות תשמר. תשמר: דא סטרא דקדושה, דבעי בר נש לנטרא ליה, ולא יחלה ליה בגין סטרא אחרא. ואי יחלה ליה הא איהו מסאיב, וסאיב לכל מאן דקריב בהדיה.

את חג המצות תשמר, האי איהו אתר דאקרי שמור. ובגין כך פתיב, את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות פאשר צויתך. שבעת ימים אלין, לאו אינון פשבעת הימים דסכות, דאינון עלאין ואלין תתאין. ועל דא, באינון הלל גמור, ובגין לאו הלל גמור, ועל דאינון לתתא, שבעת ימים תאכל

ו', שְׁטָרִם שׁוֹרִים אֵלּוּ הַיָּמִים
הָעֲלִיּוֹנִים, סוּד אוֹת ו'.

וְאִם תֹּאמַר, כִּיּוֹן שְׁסוּד זֶה שֶׁל חַג
הַמִּצְוֹת הַתְּקַדְּשׁ, מִדּוּעַ יוֹרֵד?
שְׁהָרִי לְמַדְנוּ, מַעֲלִים בְּקֹדֶשׁ וְלֹא
מוֹרִידִים. וּמִדּוּעַ יוֹרֵד לְמִטָּה
בְּאֵלּוּ הַיָּמִים הַפְּחֻתוֹנִים?

בֹּא וְרֵא, כְּתוּב (ויקרא טו) וְכִפֹּר
בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְגו'. מִי שִׁיכְפֹר
צָרִיף (לְכַפֵּר) עַל עֲצֻמוֹ תַּחֲלָה, וְאַחַר
כֶּף עַל בֵּיתוֹ. כְּדָגְמַת זֶה, מִדְּרַגָּה
זוֹ מִתְחִילָה לְהַתְּקַדֵּשׁ וְלַצֵּאת
בְּקֹדֶשׁ לְכַפֵּר עָלָיו, וְכִיּוֹן שֶׁהוּא
הַתְּקַדֵּשׁ, צָרִיף לְכַפֵּר עַל בֵּיתוֹ
וְלִקְדֵּשׁ אוֹתָם, וְעַל זֶה יוֹרֵד לְמִטָּה
לְקַדֵּשׁ בֵּיתוֹ. וּבִמָּה מְקַדֵּשׁ לָהֶם?
בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלִמָּה, בְּחֻשְׁבוֹן
הָעָמָר. וְכִיּוֹן שָׂאֵלוּ מִתְּקַדְּשִׁים,
צָרִיכִים לְהַעֲלוֹת אוֹתָהּ לְמַעְלָה.
שְׁהָרִי כֹּאֲשֶׁר בֵּית הַמֶּלֶכָה
מִתְּקַדֵּשׁ, אֲזַ עוֹלָה לְמַעְלָה,
לְהַתְּקַשֵּׁר בְּאֵלּוּ הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים
לְמַעְלָה.

וְעַל דָּא אָנּוּ עוֹשִׂים חֻשְׁבוֹן
בְּעֵמִידָה עַל הַרְגָּלִים, לְפִי שָׂאֵלוּ
הַיָּמִים, יָמִים עֲלִיּוֹנִים הֵם. וְכֵן
בְּכָל זְמַן שֶׁנִּכְנָס אָדָם לְאֵלּוּ הַיָּמִים
הָעֲלִיּוֹנִים, בֵּין בְּתַפְלָה בֵּין
בְּשִׁבְחָה, צָרִיף לְעַמֵּד עַל רַגְלָיו,
הַיִּרְכָּיִם וְהַגּוּף כְּאֶחָד שֵׁם. יִרְכָּיִם
וְגוּף לְעֵמִידָה כְּזִכָּר שְׁעוֹמֵד בְּכַחוֹ,
וְלֹא כְּנֻקְבָה שְׁדַרְפָּה לְשִׁבְתָּהּ. וְעוֹד,
מִשׁוֹם שִׁבְחָה שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.
וּמִשׁוֹם שֶׁהוּא סוּד הַזְּכָר, נָשִׁים
פְּטוּרוֹת מִחֻשְׁבוֹן זֶה, וְלֹא
מִחֻשְׁבוֹת לְמִנּוּת, רַק הַזְּכָרִים,
לְהַתְּקַשֵּׁר כָּל אֶחָד כְּמוֹ שְׁצָרִיף.
כְּעִין זֶה, (שמות כג) יִרְאֵה כָּל זְכוּרָךְ.
זְכָרִים וְלֹא נָשִׁים. מִשׁוֹם שְׁסוּד
הַבְּרִית בְּזִכָּר הוּא, וְלֹא בְּנֻקְבָה,
וּמִשׁוֹם שֶׁעֵמִידָה סוּד לְמַעְלָה,
נָשִׁים לֹא מִתְּחַיִּיבֹת.

מִצְוֹת. מִצְוַת כְּתִיב חֹסֵר בְּלֹא ו', דְּעֵד לֹא שְׁרָאן
אֵינּוֹן יוֹמִין עֲלָאִין, רְזָא דו'.

וְאִי תִימָא, כִּיּוֹן דְּהָאִי רְזָא דְחַג הַמִּצְוֹת
אֶתְקַדֵּשׁ, אֲמַאי נַחְתָּא, דְּהָא תְּנִינָן מַעֲלִין
בְּקֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין, אֲמַאי נַחְתָּא לְתַתָּא
בְּאֵינּוֹן יוֹמִין תַּתָּאִין.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (ויקרא טו) וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ
וְגו', מָאן דִּיכְפֹר, אֲצִטְרִיף (נ"א לְכַפֵּר) עָלֶיהָ
בְּקֹדֶמִיתָא, וּבְתַר עַל בֵּיתָהּ. כְּגוֹוְנָא דָא, הָאִי
דְרָגָא, שְׁאֵרִי לְאֶתְקַדֵּשׁ וְלִנְפַקָא בְּקֹדֶשׁהּ,
לְכַפֵּרָא עָלֶיהָ, וְכִיּוֹן דְּאִיהוּ אֶתְקַדֵּשׁ, בְּעִי
לְכַפֵּרָא עַל בֵּיתָהּ, וְלִקְדֵּשׁ לוֹן, וְעַל דָּא
נַחְתָּא לְתַתָּא לְקַדֵּשׁא בֵּיתָהּ. וּבִמָּה מְקַדֵּשׁ
לוֹן, בְּיִשְׂרָאֵל דְּלְתַתָּא. בְּחוֹשְׁבְּנָא דְּעוֹמֵר וְכִיּוֹן
דְּאֵלִין מִתְּקַדֵּשָׁן, בְּעִינָן לְסַלְקָא לָהּ לְעִילָא,
דְּהָא כַּד בֵּיתָא דְּמִטְרוּנִיתָא אֶתְקַדֵּשׁתָּ, כְּדִין
סַלְקַת לְעִילָא, לְאֶתְקַשְׁרָא בְּאֵינּוֹן יוֹמִין עֲלָאִין
(דף קפ"ג ע"א) לְעִילָא.

וְעַל דָּא אָנּוּ עֲבָדִין חֻשְׁבְּנָא, בְּקִיּוּמָא עַל
קִיּוּמִין, בְּגִין דְּאֵינּוֹן יוֹמִין, יוֹמִין עֲלָאִין
אֵינּוֹן, וְכֵן בְּכָל זְמַנָּא דְּעָאֵל בְּרַ נֶשׁ לְאֵינּוֹן
יוֹמִין עֲלָאִין, בֵּין בְּצִלוֹתָא, בֵּין בְּשִׁבְחָא,
אֲצִטְרִיף לְקִיּוּמָא עַל רַגְלוֹי, יִרְכִינ וְגוּפָא
כְּחֵדָא תַּפְּזִין. יִרְכִינ וְגוּפָא לְקִיּוּמָא, כְּדְכוּרָא
דְּקִיּוּמָא בְּחִילֵיהָ, וְלֹא כְּנוּקְבָא דְּאַרְחָהּ
לְמִיתָב. וְעוֹד בְּגִין שִׁבְחָא דְּעֵלְמָא עֲלָהּ.

וּבְגִין דְּאִיהוּ רְזָא דְּדְכוּרָא, נָשִׁים פְּטוּרוֹת
מִחוֹשְׁבְּנָא דָא, וְלֹא מִתְּחַיִּיבָן לְמִימְנִי
בְּרַ דְּכוּרִין, לְאֶתְקַשְׁרָא כָּל חַד כְּדָקָא יְאוּת.
כְּגוֹוְנָא דָא, (שמות כג) יִרְאֵה כָּל זְכוּרָךְ, דְּכוּרִין,
וְלֹא נָשִׁין. בְּגִין דְּרְזָא דְּבְרִית בְּדְכוּרָא אִיהוּ,
וְלֹא כְּנוּקְבָא, וּבְגִין דְּקִיּוּמָא רְזָא לְעִילָא, נָשִׁין
לֹא מִתְּחַיִּיבָן.

וְרָזָא אֹלִיפָנָא הָכָא, דְּבִכָּל שַׁבְעַת יוֹמִין,
מֵאֲלִין יוֹמִין עֲלָאִין, נְטִילָא קְדוּשָׁא
יּוֹמָא חַד (ומתאחד) דְּאֲלִין תַּתְּאִי, וְהֵאִי תַתְּאָה
אֶקְרִי שְׁבוּעָה, דְּאֶתְקַדְּשׁ בְּשַׁבְעָה יוֹמִין עֲלָאִין.
וְכֵן בְּכָל שַׁבְעָה וְשַׁבְעָה מְאִינוּן חֲמִשִּׁין יוֹמִין,
עַד וְלֹא עַד בְּכָלֵל, וְכַד אֲשַׁתְּכָחוּ אַרְבַּעִין
וְתַשַּׁע יוֹמִין עֲלָאִין, אֲשַׁתְּכָחוּ לְתַתָּא שְׁבַע
יוֹמִין, דְּאֶתְקַדְּשׁוּ בְּהוּ וְכָל חַד אֶקְרִי שְׁבוּעָה,
דְּעָאל בְּאִינוּן שְׁבַע. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא כג)
שְׁבַע שַׁבְּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה. בְּגִין דְּאִינוּן
נוֹקְבִין, נִקְט קָרָא לִישְׁנָא דְנוֹקְבִין.

וְכַד אֶתְקַדְּשׁוּ בְּהוּ, וּבֵיתָא, מִתַּתְּקַנָּא
לְאֶתְחַבְּרָא אֶתְתָּא בְּבַעְלָהּ, כְּדִין אֶקְרִי
חַג שְׁבוּעוֹת, מְאִינוּן נוֹקְבִי דְשָׂארוּ עֲלֵיהוּ
אִינוּן יוֹמִין עֲלָאִין, דְּאֶתְקַדְּשׁוּ בְּהוּ. וּבְגִין כְּדִין
כְּתִיב בְּשַׁבְּעוֹתֵיכֶם, אִינוּן דְּלִכּוּן, וְלֹא כְּתִיב
בְּשַׁבְּעוֹת, בְּגִין דְּהִכִּי נָמִי מִתְקַדְּשִׁין יִשְׂרָאֵל
לְתַתָּא עִמָּהוּן.

וְעַל דָּא כַּד מְטוּן לְתַשַּׁע וְאַרְבַּעִין יוֹמִין, הֵהוּא
יּוֹמָא עֲלָאָה דְעֲלֵייהוּ, דְּאִיהוּ יּוֹמָא
דְּחֲמִשִּׁין, דְּשִׁלִּיט עַל תַּשְׁעָה וְאַרְבַּעִין יוֹמִין,
רָזָא דְכָלְלָא דְאֹרִייתָא, בְּתַשְׁעָה וְאַרְבַּעִין
אֲנַפִּין, וְכַדִּין הֵהוּא יּוֹמָא עֲלָאָה, יּוֹמָא
דְּחֲמִשִּׁין, בְּאֶתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא, אֲפִיק אֹרִייתָא
כָּלְלָא בְּתַשְׁעָה וְאַרְבַּעִין אֲנַפִּין.

רַבִּי אֱלֶעָזָר פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים פד) גַּם צְפוּר
מִצָּאָה בֵּית וְדָרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שִׁתָּהּ
אֶפְרוּחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיהָ וְגו' . גַּם צְפוּר מִצָּאָה
בֵּית, אֲלִין צְפָרִי שְׁמָא, דְּמִנְהוּן שׁוּיִין
מְדוּרֵיהוּן לְבָר, וּמִנְהוּן שׁוּיִין מְדוּרֵיהוּן
בְּבֵיתָא, כְּגוּן דְּרוֹר, דְּאִיהוּ עוֹפָא דְשׁוּי דְיוּרִיָּה
בְּבֵיתָא דְכָל בַּר נֶשׁ, וְלֹא דְחִיל. אֲמַאי. בְּגִין
בְּבֵית שֶׁל כָּל אָדָם וְלֹא מִפְּחַד. מַדּוּעַ? מִפְּנֵי שֶׁכֶּלֶם קוֹרְאִים

וְסוּד לְמַדְּנוּ כְּאֵן, שְׁבִכָּל שַׁבְעַת
הַיָּמִים מֵאֲלוּ הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים
נוֹטְלַת הַקְּדֻשָּׁה יוֹם אֶחָד (ומתאחד)
שֶׁל אֵלוּ הַתַּחְתּוֹנִים, וְזוֹ הַתַּחְתּוֹנָה
נִקְרָאת שְׁבוּעָה, שְׁמִתְקַדְּשׁ בְּשַׁבְעָה
יָמִים עֲלִיוֹנִים. וְכֵן בְּכָל שַׁבְעָה
וְשַׁבְעָה מֵאֲלוּ חֲמִשִּׁים יָמִים, עַד
וְלֹא עַד בְּכָלֵל. וְכֹאֲשֶׁר נִמְצְאִים
אַרְבַּעִים וְתַשְׁעָה יָמִים עֲלִיוֹנִים,
נִמְצְאוּ לְמַטָּה שְׁבַע יָמִים
שְׁמִתְקַדְּשִׁים בָּהֶם, וְכָל אֶחָד נִקְרָא
שְׁבוּעָה שְׁעוֹלָה בְּאֵלוּ הַשְּׁבַע. וְעַל
זֶה כְּתוּב (ויקרא כג) שְׁבַע שַׁבְּתוֹת
תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה. מִשּׁוּם שֶׁאֵלוּ
נִקְבוּת, תַּפְּס הַכְּתוּב לְשׁוֹן שֶׁל
נִקְבוּת.

וְכֹאֲשֶׁר הִתְקַדְּשׁוּ בָהֶם וְהַבֵּית
נִתְקַן לְהִתְחַבֵּר אִשָּׁה בְּבַעְלָהּ, אִז
נִקְרָא חַג הַשְּׁבוּעוֹת, מֵאוֹתָן
נִקְבוּת שְׁשׁוּרִים עֲלֵיהֶן אוֹתָם
יָמִים עֲלִיוֹנִים שֶׁנִּתְקַדְּשׁוּ בָהֶם.
וּמִשּׁוּם זֶה כְּתוּב בְּשַׁבְּעֵיכֶם, הֵם
שְׁלִכְם, וְלֹא כְּתוּב בְּשַׁבְּעוֹת, לְפִי
שֶׁכָּד גַּם מִתְקַדְּשִׁים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה
עִמָּהֶם.

וְעַל דָּא כַּד מְטוּן לְתַשַּׁע וְאַרְבַּעִין יוֹמִין, הֵהוּא
יּוֹמָא עֲלָאָה דְעֲלֵייהוּ, דְּאִיהוּ יּוֹמָא
דְּחֲמִשִּׁין, דְּשִׁלִּיט עַל תַּשְׁעָה וְאַרְבַּעִין יוֹמִין,
רָזָא דְכָלְלָא דְאֹרִייתָא, בְּתַשְׁעָה וְאַרְבַּעִין
אֲנַפִּין, וְכַדִּין הֵהוּא יּוֹמָא עֲלָאָה, יּוֹמָא
דְּחֲמִשִּׁין, בְּאֶתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא, אֲפִיק אֹרִייתָא
כָּלְלָא בְּתַשְׁעָה וְאַרְבַּעִין אֲנַפִּין.

רַבִּי אֱלֶעָזָר פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים פד) גַּם צְפוּר
מִצָּאָה בֵּית וְדָרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שִׁתָּהּ
אֶפְרוּחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיהָ וְגו' . גַּם צְפוּר מִצָּאָה
בֵּית, אֲלִין צְפָרִי שְׁמָא, דְּמִנְהוּן שׁוּיִין
מְדוּרֵיהוּן לְבָר, וּמִנְהוּן שׁוּיִין מְדוּרֵיהוּן
בְּבֵיתָא, כְּגוּן דְּרוֹר, דְּאִיהוּ עוֹפָא דְשׁוּי דְיוּרִיָּה
בְּבֵיתָא דְכָל בַּר נֶשׁ, וְלֹא דְחִיל. אֲמַאי. בְּגִין
בְּבֵית שֶׁל כָּל אָדָם וְלֹא מִפְּחַד. מַדּוּעַ? מִפְּנֵי שֶׁכֶּלֶם קוֹרְאִים

שְׁנָאֵמַר (ויקרא כה) וּקְרַאתֶם דְּרוֹר, וְתַגְדּוּמוֹ חֲרוּת. וְזֶהוּ צְפוֹר דְּרוֹר. שְׁהָרִי מִיּוֹם שְׁעוֹשָׂה קֵן בְּבֵית, מוֹצִיא בָּנִים, מְגוֹדְרֵי בְּבֵית חֲמִשִּׁים יָמִים, וְלֹא חֲרִיָּהִם נִפְרָדִים אִלּוּ מֵאֵלּוּ, וְזֶהוּ עוֹף שְׁנִקְרָא דְּרוֹר - חֲרוּת.

בֵּא וְרָאָה מָה כְּתוּב, וְקִדְשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאַרְץ. מִכָּאֵן יוֹצֵאת חֲרוּת לְכֻלָּם. וּמִפְּנֵי שְׂיוּצֵאת מִמֶּנּוּ חֲרוּת, תּוֹרָה שְׂיוּצֵאת מִמֶּנּוּ נִקְרָאת חֲרוּת. וְעַל זֶה כְּתוּב (שמות לב) חֲרוּת עַל הַלְחַת, אֵל תִּקְרָא חֲרוּת אֲלֵא חֲרוּת, וְזוֹ הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָאת חֲרוּת, שְׁהָרִי מָה שְׂמוּצִיא יוֹם זֶה הַעֲלִינָה נִקְרָא חֲרוּת, וְהוּא חֲרוּת שֶׁל הַכֹּל. וְזֶה הַיּוֹם הוּא חֲרוּת עֲלִינָה, מִשּׁוּם שְׂיֵשׁ חֲרוּת תַּחְתּוֹנָה וְחֲרוּת עֲלִינָה. ה"א עֲלִינָה, ה"א תַּחְתּוֹנָה. חֲרוּת עֲלִינָה. וְחֲרוּת תַּחְתּוֹנָה שְׂמֻטָּה וְיֻבַל כְּאֶחָד הֵם. שְׁנֵי מֵינֵי לַחֵם אֲכָלוּ יִשְׂרָאֵל: אֶחָד כְּאֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, אֲכָלוּ מִצֶּה, לַחֵם עֲנִי. וְאֶחָד בְּמִדְבָּר, לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם (אֶחָד בְּפֶסֶח וְאֶחָד בְּשִׁבּוּעוֹת), שְׂפָתוֹב (שמות טו) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם. וְעַל זֶה קָרְבָּן שֶׁל יוֹם זֶה הוּא לַחֵם. וְעַל לַחֵם מִקְרִיבִים כָּל שְׂאֵר קִרְבָּנוֹת, שֶׁהַלַּחֵם הוּא הָעֶקֶר, שְׂפָתוֹב (ויקרא כב) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלַּחֵם שְׂבֻעַת כִּבְשִׁים וְגו', וְכִתוּב (שם) מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לַחֵם תְּנוּפָה וְגו'. שְׂזָהוּ לַחֵם שְׂחֻכְמוֹ בּוֹ יִשְׂרָאֵל, חֻכְמָה עֲלִינָה שֶׁל הַתּוֹרָה, וְנִכְנָסוּ בְּדַרְכֶיהָ.

עֲתָה יֵשׁ לָנוּ לְהַתְּבוּנָה, בְּפֶסֶח יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִלַּחֵם שְׁנִקְרָא חֻמֵץ. כְּתוּב (שמות יג) וְלֹא יֵרָאֶה לָךְ חֻמֵץ, וְכִתוּב (שם יב) כִּי כָל אֲכָל מִחֻמְצָת. מָה הַטַּעַם? בְּשִׁבִיל כְּבוֹד שֶׁל הַלַּחֵם הֵהוּא הַנִּקְרָא מִצֶּה. וְעַכְשָׁו

דְּכֻלָּא קְרַאן לִיה דְּרוֹר. מָאי דְּרוֹר. חֲרוּת, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ויקרא כה) וּקְרַאתֶם דְּרוֹר, וְתַגְדּוּמוֹ חֲרוּת. וְדָא אִיהוּ צְפוֹר דְּרוֹר. דְּהָא מִיּוֹמָא דְּעֵבִיד קִנָּא בְּבֵיתָא אִפִּיק בְּנִין, מְדוֹרִיה בְּבֵיתָא חֲמִשִּׁין יוֹמִין, וְלִבְתֵּר מִתְּפָרְשָׁן אֵלִין מֵאֵלִין, וְדָא אִיהוּ עוֹפָא דְּאִקְרִי דְּרוֹר: חֲרוּת.

תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב, וְקִדְשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאַרְץ. מִהֲכָא נִפְקָא חֲרוּת לְכֻלָּא, וּבְגִין דְּנִפְקָא מִנֵיה חֲרוּת, אֲוִרִייתָא דְּנִפְקַת מִנֵיה אִקְרִי חֲרוּת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות לב) חֲרוּת עַל הַלְחַת, אֵל תִּקְרִי חֲרוּת, אֲלֵא חֲרוּת, וְדָא אֲוִרִייתָא דְּאִתְקִרִי חֲרוּת דְּהָא מָה דְּאִפִּיק יוֹמָא דָּא עֲלָאָה, אִקְרִי חֲרוּת, וְאִיהוּ חֲרוּת דְּכֻלָּא. וְהָאִי יוֹמָא אִיהוּ חֲרוּת עֲלָאָה, בְּגִין דְּאִית חֲרוּת תַּתָּאָה, וְחֲרוּת עֲלָאָה. ה"א עֲלָאָה, ה"א תַּתָּאָה. חֲרוּת עֲלָאָה. חֲרוּת תַּתָּאָה שְׂמֻטָּה וְיֻבַל כְּאֶחָד אֵינּוּן.

תְּרִין נְהָמֵי אֲכָלוּ יִשְׂרָאֵל, חֵד, כֵּד, נְפָקוּ מִמִּצְרַיִם, אֲכָלוּ מִצֶּה, לַחֵם עוֹנִי. וְחֵד בְּמִדְבָּרָא, לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם. (חֵד בְּפֶסֶח וְחֵד בְּשִׁבּוּעוֹת) דְּכְתִיב, (שמות טו) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם וְעַל דָּא קִרְבָּנָא דִּיּוֹמָא דָּא נְהָמָא אִיהוּ. וְעַל נְהָמָא, אִתְקִרִיבוּ כָּל שְׂאֵר קִרְבָּנֵין. דְּנְהָמָא אִיהוּ עֶקֶר, דְּכְתִיב, (ויקרא כג) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלַּחֵם שְׂבֻעַת כִּבְשִׁים וְגו', וְכְתִיב (ויקרא כג) מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לַחֵם תְּנוּפָה וְגו', דְּדָא אִיהוּ נְהָמָא דְּאִחְפִּימוּ בֵיה יִשְׂרָאֵל, חֻכְמָתָא עֲלָאָה דְּאֲוִרִייתָא, וְעֵאלוּ בְּאִרְחָהָא.

הַשְׂתָּא אִית לָן לְאִסְתְּפֻלָּא, בְּפֶסֶח נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִנְהָמָא דְּאִתְקִרִי חֻמֵץ, כְּתִיב, (שמות יג) וְלֹא יֵרָאֶה לָךְ חֻמֵץ, וְכְתִיב (שמות יב) כִּי כָל אֲכָל מִחֻמְצָת (דף קפ"ג ע"ב) מָאי טַעְמָא. בְּגִין יִקְרָא דְּהֵהוּא נְהָמָא דְּאִתְקִרִי מִצֶּה. הַשְׂתָּא דְּזָכוּ

ישראל לנהמא עלאה יתיר לא יאות הוה
 לאתבטלא חמץ, ולא אתחזיא כלל. ואמאי
 קרבנא דא, חמץ הוה, דכתיב סלת תהיינה
 חמץ תאפינה. ותו, דהשתא ביומא דא
 אתבטל יצר הרע, ואורייתא דאתקרי חירו
 אשתכחת.

אמא, למלפא דהוה ליה בר יחידאי, וחלש.
 יומא חד הוה תאיב למיכל, אמרו
 ייכול בריה דמלפא (ס"א מיכלא דאסוותא) אסוותא
 דא, ועד דייכול ליה, לא ישתפח מיכלא
 ומזונא אחרא בביתא. עבדו הכי. פיון דאכל
 ההוא אסוותא, אמר מפאן ולהלאה ייכול כל
 מה דאיהו תאיב, ולא יכיל לנזקא ליה.

בך פד נפקו ישראל ממצרים, לא הוי ידעי
 עקרא ורזא דמהימנותא, אמר קדשא
 בריך הוא, יטעמון ישראל אסוותא, ועד
 דייכלון אסוותא דא, לא אתחזי להון מיכלא
 אחרא. פיון דאכלו מצה, דאיהי אסוותא
 למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא. אמר
 קדשא בריך הוא, מפאן ולהלאה אתחזי לון
 חמץ, וייכלון ליה, דהא לא יכיל לנזקא לון.
 ופל שפן דביומא דשבועות, אזדמן נהמא
 עלאה, דאיהו אסוותא בכלא.

ועל דא מקרבין חמץ, לאתוקדא על מדבחא.
 ומקרבין תרין נהמין אחרנין פחדא.
 וחמץ אתוקדא בנורא דמדבחא ולא יכיל
 לשלטאה, ולנזקא לון לישראל. ובגיני כן,
 ישראל קדישין אתדבקו ביה בקודשא בריך
 הוא, באסוותא דאורייתא ביומא דא. ואלמלי
 הוו נטרי ישראל תרין סטרין דנהמי אליו, לא
 הוו עיילין בדינא לעלמין.

ביומא דראש השנה, דאיהו יומא דדינא, (בבב)

שזכו ישראל ללחם עליון יותר,
 לא ראוי הנה שיתבטל החמץ ולא
 יראה כלל. ומדוע קרבן זה היה
 חמץ? שכתוב סלת תהיינה חמץ
 תאפינה. ועוד, שעתה ביום זה
 מתבטל יצר הרע, והתורה
 שנקראת חרות נמצאת.

אמא, למלפא שהיה לו בן יחידי,
 ונחלה. יום אחד היה מתאנה
 לאכל. אמרו, יאכל בן המלפא
 (מאכל של רפואה) רפואה זו, ועד
 שיאכל אותה, לא ימצא מאכל
 ומזון אחר בבית. עשו כן. פיון
 שאכל הרפואה ההיא, אמר,
 מפאן והלאה יאכל כל מה שהוא
 מתאנה ולא יוכל להזיק לו.

בך כאשר יצאו ישראל ממצרים,
 לא היו יודעים עקר וסוד של
 האמונה. אמר הקדוש ברוך הוא:
 יטעמו ישראל רפואה, ועד
 שיאכלו רפואה זו, לא יראה להם
 מאכל אחר. פיון שאכלו מצה,
 שהיא רפואה לעלות ולדעת
 בסוד האמונה, אמר הקדוש ברוך
 הוא: מפאן ולהלאה ראוי להם
 חמץ ויאכלו אותו, שהרי אינו
 יכול להזיק להם. וכל שפן שביום
 השבועות שנמצא לחם עליון,
 שהוא רפואה לכל.

ועל זה מקריבים חמץ להשרף
 על המזבח. ומקריבים שתי לחם
 אחרים כאחד. וחמץ נשרף באש
 המזבח, ולא יכול לשלט ולהזיק
 להם לישראל. ומשום זה ישראל
 קדושים נדבקים בו בהקדוש
 ברוך הוא, ברפואה של התורה
 ביום זה. ואם היו שומרים ישראל
 שני צדדים של לחם אלו, לא היו
 עולים בדין לעולם.

ביום של ראש השנה, שהוא יום
 הדין, (בבב יום) שאין הוא, אלא
 לאלו שלא לקחו מאכל של

מיכלא דאסוותא, ושבו

הרפואה, ועזבו את מאכל התורה משום מאכל אחר שהוא חמץ. פי ביום זה של ראש השנה החמץ ההוא עולה, ומקטרג על האדם ומלשין עליו, והוא עומד ביום זה מקטרג על העולם, והקדוש ברוך הוא יושב בדין על כלם ודן את העולם.

ומסבה זו, כאשר נתן הקדוש ברוך הוא את התורה לישראל, הטעים להם מהלחם העליון ההוא של המקום ההוא, ומתוך הלחם ההוא היו יודעים ומסתכלים בסודות התורה ללכת בדרך ישר, והרי בארו הדברים אלו החברים בסודות (אלו שאנחנו

אומרים) אלו כמו שאמרנו.

רבי שמעון ורבי אלעזר בנו היו הולכים בדרך, והיו הולכים עמהם רבי אבא ורבי יוסי. עד שהיו הולכים, פגשו בזקן אחד, והיה אוחז בידו תינוק אחד. הרים עיניו רבי שמעון וראה אותו. אמר לו לרבי אבא, ודאי דברים חדשים יש לנו אצל הזקן. כאשר הגיעו אליו, אמר רבי שמעון, במשא הקשור בגבך אמה בא? מי אמה? אמר לו, יהודי אני. אמר, דברים חדשים ודאי ביום זה אצלך. אמר לו, להיכן הוא דרךך? אמר לו, דירתי היתה באלו פורשי המדבר, שהייתי משתדל בתורה, ועתה באתי לישוב לשבת בצל הקדוש ברוך הוא בימים אלו של החדש השביעי הזה.

שמח רבי שמעון, אמר, גשב, בודאי הקדוש ברוך הוא שלח אותך אלינו. אמר לו, חייך שגשמע דבר מפיד, מאלו הדברים החדשים עתיקים שנטעתם שם במדבר מחדש השביעי הזה, ומדוע נפרדתם עתה מהמדבר לבא לישוב? אמר לו אותו הזקן, בשאלה זו ידעתי שחכמה אצלך ודברך מגיעים

לאסוותא דאורייתא, בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ. דהא ביומא דא דראש השנה, ההוא חמץ סלקא, ומקטרגא עליה דבר נש, ואלשין עליה, ואיהו קיימא ביומא דא מקטרגא על עלמא. וקודשא בריך הוא יתיב בדינא על כלא ודאין עלמא.

ובגין פך פד יהב קדשא בריך הוא אורייתא לישראל, אטעים להו מההוא נהמא עלאה, דההוא אתר, ומגו ההוא נהמא, הוו ידעין ומסתכלין ברזי דאורייתא, למהך בארזי מישר, והא אוקמוה מלה אינון חבריאי ברזין (ס"א אליו וקאמרן) אליו פדקאמרן.

רבי שמעון ורבי אלעזר בריה, הוו אזלי בארזא, והוו אזלין עמהון, רבי אבא ורבי יוסי, עד דהוו אזלי אערעו בחד סבא, והוה אחיד בידיה חד ינוקא, זקף עינוי רבי שמעון וקמא ליה, אמר ליה לרבי אבא ודאי מלין חדתין אית גבן בהאי סבא.

כד מטו לגביה, אמר רבי שמעון, במטול דקופטרוך בגבך קא אתית, מאן אנת. אמר ליה, יודאי אנא. אמר, מלין חדתין ודאי יומא דא לגבך, אמר ליה לאן הוא ארעך. אמר ליה, דיורי הוה באינון פרישי מדברא, דהוינא, משתדל באורייתא, והשתא אתינא לישובא, למיתב בצלא דקודשא בריך הוא, באלין יומי דירחא שביעאה דא.

חרי רבי שמעון, אמר, גתיב, דודאי קדשא בריך הוא שדרך לגבן. אמר ליה, חייך דנשמע מלה מפומך, מאינון מלין חדתין עתיקין, דנטעתון תמן במדברא, מהאי ירחא שביעאה. ואמאי אתפרשתון השתא ממדברא, למיתי לישובא. אמר ליה ההוא עתה מהמדבר לבא לישוב? אמר לו אותו הזקן, בשאלה זו ידעתי שחכמה אצלך ודברך מגיעים

סבא, בשאלתא דא, ידענא דחכמתא גבך, ומילך מטו לרקיעי דחכמתא. (כ"א נטו לתקיעו

דחכמתא).

פתח ההוא סבא ואמר, (דברים א) ובמדבר אשר ראית אשר נשאך יי' אלהיך באשר ישא איש את בנו וגו'. האי קרא הכי מיבעי ליה, ובמדבר אשר נשאך, מהו ראית. אלא קדשא בריך הוא דבר לון לישראל במדברא, מדברא תקיפא, פמה דכתיב, (דברים ח) נחש שרף ועקרב וגו'. ומדברא דאיהו תקיף משאר מדברין בעלמא. מאי טעמא.

בגין דההיא שעתא דנפקו (דף קפ"ד ע"א) ישראל ממצרים ואשתלימו לשתין רבבן, אתתקף מלכותא קדישא, ואסתלק על פלא, וסיהרא אתנהירת וכדין אתכפיא מלכו חייבא סטרא אחרא. ואפיק לון קדשא בריך הוא למיהן במדברא תקיפא. דאיהו אתר ושלטנו דסמא"ל חייבא, דאיהו דיליה ממש, בגין לתברא תוקפיה וחיליה, ולכתתא רישיה, (כ"א וקאסתא ליה) ולאכפיא ליה, דלא ישלוט. ואלמלא דחאבו ישראל, בעא קדשא בריך הוא לאעברא ליה מעלמא, ועל דא אעבר לון באחסנתיה ועדביה וחולקיה ממש.

ביון דחאבו בכמה זמנין, נשיף לון חו"א, וכדין אתקיים (בראשית ג) הוא ישופך ראש וגו'. ישראל מחו רישיה בקדמיתא, ולא ידעו לאסתמרא מיניה, ולבתר איהו מחא בבתרייתא, ונפלו כלהו במדברא, ואתקיים ואתה תשופנו עקב. וארבעין שנין לקו מגיה, לקבל ארבעין מלקות דבי דינא.

ועל דא כתיב אשר ראית, בעינייהו הוי חמאן לההוא מארי דמדברא, אזיל כפית קמייהו, ונטלי אחסנתיה ועדביה. מנלן.

לרקיעי החכמה (נטוים לתקיעת החכמה).

פתח הזקן ההוא ואמר, (דברים א) ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה' אלהיך באשר ישא איש את בנו וגו'. פסוק זה כף היה צריך לומר, ובמדבר אשר נשאך. מהו ראית? אלא הקדוש ברוך הוא הנהיג את ישראל במדבר, מדבר חזק, כמו שכתוב (דברים ח) נחש שרף ועקרב וגו'. ומדבר שהוא חזק משאר מדבריות בעולם. מה הטעם?

משום שבשעה ההיא שיצאו ישראל ממצרים ונשלמו לששים רבוא, התחזקה המלכות הקדושה ועלתה על הכל, והאירה הלכנה, ואז נכנעה מלכות הרשעה, הצד האחר, והוציא אותם הקדוש ברוך הוא ללכת במדבר חזק, שהוא מקום ושלטון סמא"ל הרשע, שהוא שלו ממש, כדי לשבר חזקו וכחו ולכתת ראשו (ולהוריד אותו) ולהכניע אותו שלא ישלט. ואלמלא חטאו ישראל, רצה הקדוש ברוך הוא להעבירו מן העולם, ועל זה העביר אותם בנחלתו וגורלו וחלקו ממש.

בגלל שחטאו בכמה פעמים, נשף אותם הנחש, ואז התקיים (בראשית ג) הוא ישופך ראש וגו'. ישראל הכו ראשו בתחלה ולא ידעו להשמר ממנו, ולבסוף הוא הפה באחרונה, ונפלו כלם במדבר, והתקיים ואתה תשופנו עקב. וארבעים שנה לקו ממנו, כנגד ארבעים מלקות של בית דין.

ועל זה כתוב אשר ראית, בעיניהם היו רואים את אדון המדבר הולך קשור לפניהם, ולקחו נחלתו וגורלו. מנין לנו? שכתוב (שמות טו) אז נבהלו אלופי

אָדוּם, וְאֵלֶּה הֵם (דברים ח) נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב. וְאֶנְחֵנוּ גַם כִּף נִפְרְדְּנוּ מִהַיְשׁוּב לַמִּדְבָּר הַחֹזֵק לְעֵין שָׁם בַּתּוֹרָה, כְּדִי לְהַכְנִיעַ אֶת הַצַּד הָאֲחֵר.

וְעוֹד, שְׁלֵא מִתְיָשָׁבִים דְּבָרֵי תוֹרָה אֲלֵא שָׁם, שְׂאִין אֹר אֲלֵא אוֹתוֹ הַיּוֹצֵא מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁף. שְׂפָאֲשֵׁר נִכְנַע צַד זֶה, מִתְעַלֶּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה וּמִתְכַּפֵּד בְּכַבּוּדוֹ, וְאִין עֲבוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲלֵא מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁף, וְאִין הַטוֹב אֲלֵא מִתּוֹךְ הָרַע. וְכֹאֲשֵׁר נִכְנַס בֶּן אָדָם בְּדַרְךְ רָעָה וְעֹזֵב אוֹתָהּ, אֲזִי מִתְעַלֶּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ, וְעַל זֶה שְׁלֵמוֹת הַכֹּל - טוֹב וְרַע כְּאֶחָד, וְלַעֲלוֹת אַחֵר כִּף בְּטוֹב, וְאִין טוֹב אֲלֵא הוּא שְׂיֵצֵא מִתּוֹךְ הָרַע. וּבְטוֹב זֶה מִתְעַלֶּה כְּבוֹדוֹ, וְזוֹהִי עֲבוּדָה שְׁלֵמָה.

וְאֶנְחֵנוּ עַד עַכְשָׁו יוֹשְׁבִים שָׁם כֹּל יְמֵי הַשָּׁנָה בְּכַדִּי לְהַכְנִיעַ בַּמִּדְבָּר לְצַד הָאֲחֵר. עַכְשָׁו שְׁהֵגִיעַ זְמַן עֲבוּדַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁל צַד הַקְּדוֹשָׁה, חֲזַרְנוּ לַיְשׁוּב, שְׂשֵׁם הִיא עֲבוּדַתוֹ. וְעוֹד, שְׁעַתָּה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הֵגִיעַ זְמַן שֶׁל הַנְּחַשׁ הַהוּא לְתַבַּע דִּין מִלְפָּנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשֵׁם הוּא שׁוֹלֵט, וּמִפְּנֵי כִף יֵצְאָנוּ מִשָּׁם וּכְאֵנוּ לַיְשׁוּב.

פְּתַח הַזֶּקֶן הַהוּא וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲגֹנוּ. עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְהַתְעוֹרֵר הַדִּין הַעֲלִיּוֹן הַחֹזֵק, וְכֹאֲשֵׁר הוּא מִתְעוֹרֵר, הַצַּד הָאֲחֵר מִתְחַזֵּק כְּנִגְדּוֹ. וּמִכִּיּוֹן שֶׁהוּא מִתְחַזֵּק, עוֹלָה וּמִכֶּסֶה לְלִבְנָהּ, שְׁלֵא מְאִירָה אֹר, וּמִתְמַלֵּאת מִצַּד הַדִּין. אֲזִי כֹל הָעוֹלָם הוּא בְּדִין, עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְכַרוֹז קוֹרֵא בְּכָל הָרְקִיעִים: הַתְּקִינוּ כֶּסֶף שֶׁל דִּין לְאֶדוֹן הַכֹּל, שֶׁהוּא רוֹצֵה לְדוֹן.

מִדְּכַתִּיב (שמות טו) אֲזִי נִבְהָלוּ אֱלוֹפֵי אָדוּם, וְאֵלִין אִינוּן (דברים ח) נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב. וְאֶנְן אוֹף הָכִי אֲתַפְּרֹשְׁנָא מִיְשׁוּבָא לַמִּדְבָּרָא תְּקִיפָא, וְלַעֲיִינָא תַמָּן בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין לְאַכְפִּיָּא לְהַהוּא סְטָרָא. וְתוּ דִלָּא מִתְיָשָׁבֵן מְלִי דְאוֹרֵייתָא, אֲלֵא תַמָּן. דְּלִית נְהוּרָא אֲלֵא הוּא דְנַפְיָק מְגוּ חֲשׂוּכָא, דְכַד אֲתַפְּפִיָּא סְטָרָא דָא, אֲסַתְּלֵק קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְעִילָא, וְאֲתִיַּקֵּר בִּיקְרִיָּה. וְלִית פּוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲלֵא מְגוּ חֲשׂוּכָא, וְלִית טוֹבָא אֲלֵא מְגוּ בִישָׁא. וְכַד עָאֵל בַּר נֶשׁ בְּאוֹרַח בִּישָׁא, וְשָׁבִיק לִיָּה, כְּדִין אֲסַתְּלֵק קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בִיקְרִיָּה, וְעַל דָּא שְׁלִימוּ דְכֹלָא טוֹב וְרַע כְּאֶחָד, וְלֵאסְתְּלֵקָא לְבַתֵּר בְּטוֹב, וְלִית טוֹב אֲלֵא הוּא דְנַפֵּק מְגוּ בִישָׁא. וּבִהַאי טוֹב, אֲסַתְּלֵק יְקָרִיָּה, וְדָא אִיהוּ פּוֹלְחָנָא שְׁלִים.

וְאֶנְן, עַד הַשְּׂתָא יְתִיבְנָא תַמָּן, כֹּל יוֹמֵי שְׂתָא, בְּגִין לְאַכְפִּיָּא בַּמִּדְבָּרָא לְהַהוּא סְטָרָא. הַשְּׂתָא דְמֵטָא זְמָנָא דְפּוֹלְחָנָא קַדִּישָׁא, דְסְטָרָא דְקְדוּשָׁא, אֲהַדְרִנָּא לַיְשׁוּבָא דְתַמָּן אִיהוּ פּוֹלְחָנָא דִּילִיָּה. וְתוּ, דְהַשְּׂתָא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מֵטָא זְמָנָא דְהַהוּא חוּיָא, לְמַתְבַּע דִּינָא מִקְמִי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְתַמָּן אִיהוּ שְׁלִיט. וּבְגִין כִּף נַפְקָנָא מִתַּמָּן וְאֲתִינָא לַיְשׁוּבָא.

פְּתַח הַהוּא סְבָא וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲגֹנוּ, הַשְּׂתָא אִיהוּ זְמָנָא, לְאַתְעָרָא דִינָא עֲלָאָה תְּקִיפָא, וְכַד אִיהוּ אֲתַעַר סְטָרָא אַחֲרָא אֲתַתְּקֵף בְּהַדִּיָּה, וְכִיּוֹן דְאִיהוּ אֲתַתְּקֵף, סְלִיק וְחַפִּיָּא לְסִיְהָרָא, דִּלָּא נְהִיר נְהוּרָא, וְאֲתַמְלֵא מִסְטָרָא דְדִינָא. כְּדִין כֹּל עֲלָמָא אִיהוּ בְּדִינָא, עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וְכַרוֹזָא כְּרִיז בְּכֹלְהוּ רְקִיעִין, אֲתַקִּינוּ כּוֹרְסִיָּא דְדִינָא, לְמֵאֲרִיָּה דְכֹלָא, דְאִיהוּ בְּעֵי לְמִידָן.

וְסוּד פֶּאֶן, וְהָאִיר לָנוּ בְּמִדְבָּר, מְדוּעַ מִתְעוֹרֵר דִּין עֲלִיּוֹן בְּיוֹם זֶה. אֲלֵא כֹל סוּדוֹת וְכֹל הַקְּדָשׁוֹת הַנִּכְבְּדוֹת, כָּלֵם תְּלוּיִים בְּשִׁבְעָא. וְהַשְּׁבִיעִי הֵהוּא הַעֲלִיּוֹן, עוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, שְׁנִקְרָא עוֹלָם הַבָּא. מִמֶּנּוּ מְאִירִים כֹּל הַנְּרוֹת וְכֹל הַקְּדָשׁוֹת וְכֹל הַבְּרָכוֹת. וְכֹאֲשֶׁר מְגִיעַ הַזְּמַן לְחִדּוֹשׁ הַבְּרָכוֹת וְהַקְּדָשׁוֹת לְהָאִיר, צָרִיךְ לְהַשְׁגִּיחַ בְּכֹל תְּקוּנָתוֹ שֶׁל הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם, וְכֹל הַתְּקוּנָיִם הֵהֵם לְקַיֵּם כָּלֵם עוֹלָיִם מִתּוֹךְ הַתְּחַתּוּנִים, אִם הֵם פְּשָׁרִים. וְאִם אֵינֵם פְּשָׁרִים, אֲזַי עוֹמְדֵת, (דְּבַר) שְׁלֵא מְאִירָה, עַד שֶׁנִּפְרָדִים הַתְּיָבִים מִתּוֹךְ הַזְּכָאִים, אֲזַי מִתְעוֹרֵר הַדִּין.

וּמִהֲרִין הֵהוּא מִתְחַזֵּק הַצַּד הָאֲחֵר, וְנִמְצָא מְקַטְרֵג, כְּדִי שֶׁיִּנְתְּנוּ לוֹ אֵלּוֹ הַתְּיָבִים, מִפְּנֵי שֶׁפְּתוּב (איוב כח) וְלִכְל תְּכִלִּית הוּא חוֹקֵר. וּמִכֶּסֶה לְלִבְנָה. מְדוּעַ (לא מוֹסְרֵת אוֹתָם בִּיד הַמְּקַטְרֵג)? מִפְּנֵי שְׂאִין רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאֵבֵד אֶת מַעֲשֵׂי יָדָיו.

וְהַצַּד הָאֲחֵר הֵהוּא עוֹמֵד כְּקִלְפָה חֲזָקָה, שְׂאִינָה יְכוּלָה לְהַשְׁבֵּר חוּץ בְּאוֹתָהּ עֲצָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁפְּתוּב תְּקַעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בַּפֶּסֶח לְיוֹם חַגְנוֹ. כְּדִי לְשַׁבֵּר הַפֶּסֶח הֵהוּא שֶׁמִּכֶּסֶה אֶת הַלִּבְנָה, וְלֹא מְאִירָה.

וְכֹאֲשֶׁר מִתְעוֹרְרִים יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה בְּשׁוֹפֵר, הַקּוֹל הֵהוּא שְׂוִיצָא מִהַשׁוֹפֵר מִכָּה בְּאִוִיר, וּבּוֹקֵעַ אֶת הַרְקִיעִים, עַד שֶׁעוֹלָה לְגַבֵּי הַסַּלֵּעַ הֵהוּא הַחֲזָק, (הַצַּד הָאֲחֵר) שֶׁמִּכֶּסֶה לְלִבְנָה, מְשַׁגִּיחַ וּמוֹצֵא הַתְּעוֹרְרוֹת הַרְחָמִים, אֲזַי הֵהוּא שְׁעוֹלָה וְעוֹמֵד לְמַעְלָה, מִתְעַרְבֵב. אֲזַי הַקּוֹל הֵהוּא עוֹמֵד וּמַעֲבִיר הַדִּין הֵהוּא, וְכִיּוֹן שֶׁלְמִטָּה

וְרָזָא הַכָּא, וְאִתְנַהֵיר לָן בְּמִדְבָּרָא, אֲמַאי אִתְעַר דִּינָא עֲלָאָה בְּיוֹמָא דָּא. אֲלֵא כֹל רְזִין וְכֹל קְדוּשִׁין יְקִירִין, כְּלָהוּ תְלִיין בְּשִׁבְעָאָה. וְהֵהוּא שְׁבִיעָאָה עֲלָאָה, עֲלָמָא עֲלָאָה, דְּאִקְרִי עֲלָמָא דְּאִתִּי. מִנִּיה נְהִרִין כֹּל בּוֹצִינִין, וְכֹל קְדוּשִׁין, וְכֹל בְּרַפְּאֵן. וְכַד מְטִי זְמַנָּא, לְחִדּוֹתֵי בְּרַפְּאֵן וְקְדוּשִׁין לְאַנְהָרָא, בְּעָא לְאַשְׁגָּחָא בְּכֹל תְּקוּנָא דְּעֲלָמִין כְּלָהוּ, וְכֹל אֵינּוֹן תְּקוּנָיִם לְאַתְקִימָא כְּלָהוֹן סְלִקִין מְגוֹ תְּתָאִי, אִי אֵינּוֹן פְּשָׁרָאֵן. וְאִי לֹא פְּשָׁרָאֵן, כְּדִין קְיִימָא (ס"א מִלָּה) דְּלֹא נְהִיר, עַד דְּאַתְפְּרָשׁוּן חֲיִיבִין מְגוֹ זְכָאִין, כְּדִין אִתְעַר דִּינָא.

וּמִהֲהוּא דִּינָא, אִתְתַּקַּף סְטָרָא אֲחֵרָא, וְאַשְׁתַּכַּח מְקַטְרֵגָא, בְּגִין דִּינִתְנֹון לִיה אֵינּוֹן, חֲיִיבָא. בְּגִין דְּעֲלִיה פְּתִיב, (איוב כח) וְלִכְל תְּכִלִּית הוּא חוֹקֵר. וְחִפְיָא לְסִיְהָרָא, אֲמַאי (ד"א לֹא מְסָרָא לֹון בִּידָא דְּמִקְטְרָאֵן). בְּגִין דְּלִית תִּיאֻבְתִּיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאוּבְדָא לְעוּבְדֵי יָדָיו.

וְהֵהוּא סְטָרָא אֲחֵרָא, קְיִימָא קְלִיפָה תְּקִיפָא, דְּלֹא יְכִיל לְאַתְבָּרָא, בַּר בְּהֵהוּא עִיטָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לְיִשְׂרָאֵל, דְּכִתִּיב תְּקַעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בַּפֶּסֶח לְיוֹם חַגְנוֹ. בְּגִין לְתַבָּרָא הֵהוּא כֶּסֶה דְּאַתְחַפְיָא סִיְהָרָא, וְלֹא נְהִיר.

וְכַד מִתְעַרֵי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּשׁוֹפֵר, הֵהוּא קָלָא דְּנִפְיָא מְשׁוֹפֵר, בְּטַשׁ בְּאִוִירָא, וּבְקַע רְקִיעִין, עַד דְּסִלְקָא לְגַבֵּי הֵהוּא טְנָרָא תְּקִיפָא, (כ"א סְטָרָא אֲחֵרָא) דְּחִפִּי לְסִיְהָרָא, אֲשַׁגַּח, וְאַשְׁפַּח אִתְעַרוּתָא דְּרַחֲמִי, כְּדִין הֵהוּא (דף קפ"ד ע"ב) דְּסִלְקֵי וְקְיִימָא לְעִילָא, אִתְעַרְבֵב. כְּדִין הֵהוּא קָלָא קְיִימָא, וְאַעֲבַר הֵהוּא דִּינָא, וְכִיּוֹן דְּלְתַתָּא אִתְעַרוּ רַחֲמִי, הִכִּי נְמִי לְעִילָא, אִתְעַר שׁוֹפָרָא

אֲחֵרָא עֲלָאָה, וְאַפִּיק קָלָא

מתעוררים הרחמים, כִּף גַם לְמַעַל מִתְעוֹרֵר שׁוֹפֵר אַחַר עֲלִיּוֹן וּמוֹצֵיא קוֹל שֶׁהוּא רַחֲמִים, וּמִתְעַרְבִּים קוֹל בְּקוֹל, רַחֲמִים בְּרַחֲמִים, וּבִהֲתְעוֹרְרוֹת שֶׁל לְמִטָּה מִתְעוֹרֵר כִּף גַם לְמַעַל.

וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ יִכּוֹל קוֹל שֶׁל לְמִטָּה אוֹ הֲתְעוֹרְרוֹת שֶׁל לְמִטָּה לְהִתְעוֹרֵר - כִּמוֹ כֵּן? בֵּא וּרְאֵה, עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן עוֹמֵד לְקַבֵּל תְּמִיד, וְהוּא נִקְרָא אֲבָן טוֹבָה, וְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לֹא נוֹתֵן לוֹ, אֲלֹא כִּמוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד. אִם הוּא קִיֵּם בְּהֶאֱרַת פְּנִים מִלְמַטָּה, כִּמוֹ כֵּן מֵאִירִים לוֹ מִלְמַעַל. וְאִם הוּא עוֹמֵד בְּעֶצְבוֹת, נוֹתֵנִים לוֹ דִּין כְּנִגְדּוֹ.

כִּמוֹ זֶה, (תהלים ק) עֲבַדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה. שְׂמֵחָה שֶׁל בֵּן אָדָם מוֹשֵׁף לְעִצְמוֹ שְׂמֵחָה אַחֲרַת עֲלִיּוֹנָה. כִּף גַם זֶה הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן - כִּמוֹ שֶׁהִיא מִתְעוֹרֶרֶת, כִּף מוֹשֵׁף מִלְמַעַל. מִשׁוּם כִּף מִקְדִּימִים יִשְׂרָאֵל וּמִתְעוֹרְרִים בְּשׁוֹפֵר קוֹל שֶׁהוּא (סוד של רחמים) כְּלוֹל בְּאֵשׁ וּרְמִים וְרוּחַ, וְנִעֲשֶׂה אֶחָד, וְעוֹלָה לְמַעַל, וּמִכָּה בְּאֲבָן הַטּוֹבָה הַזֶּה, וְנִצְבַּע בְּגוֹנִים אֵלָיו שֶׁל הַקּוֹל הַזֶּה, וְאֵז כִּמוֹ שְׂמֵחָה, כִּף מוֹשֵׁף מִלְמַעַל.

וְכִיּוֹן שֶׁנִּתְקַנְתָּ בְּקוֹל זֶה, רַחֲמִים יוֹצֵאִים מִלְמַעַל וְשׁוֹרִים עֲלֶיהָ, וְנִכְלָלֶת בְּרַחֲמִים מִלְמַטָּה וּמִלְמַעַל. וְאֵז מִתְעַרְבֵב הַצַּד הָאֲחֵר, (מסתכל ורואה בהארת הפנים) וְנִחְלַשׁ כַּחוֹ וְלֹא יִכּוֹל לְקַטְרֵג. וְהָאֲבָן הַטּוֹבָה הַזֶּה קִיֵּמַת בְּהֶאֱרַת הַפְּנִים מִכָּל הַצְּדָדִים - בְּהֶאֱרַח שֶׁל לְמִטָּה וּבְהֶאֱרַח שֶׁל לְמַעַל.

כִּתִּי עוֹמֵד בְּהֶאֱרַח שֶׁל לְמַעַל? הִיא אוֹמֵר בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. וְכִיּוֹם הַכַּפּוּרִים מֵאִירָה הָאֲבָן הַטּוֹבָה הַהִיא בְּאוֹר שֶׁל לְמַעַל מִתּוֹף הָאוֹר שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, (ומתערבב

דֵּאִיהוּ רַחֲמִי, וְאַתְּעָרְעוּ קָלָא בְּקָלָא, רַחֲמִי בְּרַחֲמִי, וּבְאַתְּעָרוּתָא דְלִתְתָּא, אַתְּעָר הָכִי נְמִי לְעִילָא.

וְאִי תִימָא, הִיךְ יִכִּיל קָלָא דְלִתְתָּא, אוֹ אַתְּעָרוּתָא דְלִתְתָּא לְאַתְּעָרָא, הָכִי נְמִי. תָּא חֲזִי, עֲלֵמָא תַתָּאָה, קִיֵּמָא לְקַבְּלָא תְדִיר, וְהוּא אִקְרִי אֲבָן טָבָא. וְעֲלֵמָא עֲלָאָה לָא יְהִיב לִיה, אֲלָא כְּגוֹוֹנָא דֵּאִיהוּ קִיֵּמָא. אִי אִיהוּ קִיֵּמָא בְּנִהִירוֹ דְאַנְפִּין מִתְתָּא, כְּדִין הָכִי נְהִרִין לִיה מִלְעִילָא. וְאִי אִיהוּ קִיֵּמָא בְּעִצְבוֹ, יְהִיבִין לִיה דִּינָא בְּקַבְּלִיה.

בְּגוֹוֹנָא דָּא, (תהלים ק) עֲבַדוּ אֶת יי' בְּשִׂמְחָה. חֲדוּה דְבַר נֶשׁ, מְשִׁיךְ לְגַבִּיּה חֲדוּה אַחֲרָא עֲלָאָה. הָכִי נְמִי הִיא עֲלֵמָא תַתָּאָה, כְּגוֹוֹנָא דֵּאִיהִי אַתְּעָטְרַת, הָכִי אִמְשִׁיךְ מִלְעִילָא. בְּגִין כִּף מְקַדְמִי יִשְׂרָאֵל, וְאַתְּעָרִי בְּשׁוֹפֵר קָלָא דֵּאִיהוּ (הוא רחמי) כְּלִיל בְּאֶשָּׁא וּמִנָּא וְרוּחָא, וְאַתְּעָבִיד חַד, וְסִלְקָא לְעִילָא, וּבִטְשׁ בְּהִיא אֲבָן טָבָא, וְאַצְטַבַּע בְּאִינוֹן גּוֹוֹנִין דֵּהִיא קָלָא, וּכְדִין כְּמָה דְאַתְחַזִּיאַת, הָכִי מְשִׁיךְ מִלְעִילָא.

וְכִיּוֹן דְאַתְקַנַּת בְּהִיא קָלָא. רַחֲמִי נְפָקִי מִלְעִילָא, וְשִׁרְיִין עֲלָה, וְאַתְפְּלִילָא בְּרַחֲמִי, מִתְתָּא וּמִלְעִילָא. וּכְדִין אַתְּעָרְבֵב סְטָרָא אַחֲרָא. (אסתכל ורחמי בנהירו דאנפין) וְאַתְחַלַּשׁ תְּקִפִּיה, וְלֹא יִכִּיל לְקַטְרֵגָא. וְהִיא אֲבָן טָבָא, קִיֵּמָא בְּנִהִירוֹ דְאַנְפִּין, מְכַל סְטָרִין, בְּנִהִירוֹ דְלִתְתָּא, וּבְנִהִירוֹ דְלְעִילָא.

אִימְרִי קִיֵּמָא בְּנִהִירוֹ דְלְעִילָא, הִוִּי אוֹמֵר בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי. וּבְיוֹמָא דְכַפּוּרִי אַתְּנִהִיר הִהוּא אֲבָן טָבָא, בְּנִהִירוֹ דְלְעִילָא, מִגּוֹ נְהִירוֹ דְעֲלֵמָא דְאַתִּי, (ואתערבב ההוא דלסטורא) וּכְדִין מִתְקַנֵּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא חַד שְׁעִיר,

המקסרג (ההוא), ואז מתקנים ישראל למטה שעיר אחד, ושולחים למדבר הנה החוק שהוא שולט עליו.

והצד האחר ההוא הוא נקדה אמצעית של העולם החרב, משום שכל חרבה ושממה (הוא ממנו, מהצד האחר ההוא השולט) ממנו, הצד האחר ההוא שולט עליו, ונקדה האמצעית של כל הישוב, צד הקדשה הוא. ועל זה עומדת ירושלים באמצע כל הישוב של העולם.

בשתי נקודות נבדלת מלכות שמים, צד הקדשה - אחת שלה, ואחת של העולם הבא. נקדה עליונה נעלמת, ועל זה נקמת בשתי נקודות. נקדה שלה עומדת תחתיה, ירושלים, אמצע של כל הישוב. נקדה שלוקחת מאמא עליונה וסתומה, היא גן עדן של הארץ, שעומדת באמצע של כל העולם לכל הצדדים, של החרבה והישוב וכל צדדי העולם.

ועל זה באמצע גן עדן עומדת נקדה אחת עליונה נעלמת וסתומה שלא נודעת. ועמוד אחד נעוץ מלמטה למעלה תוף הנקדה היא, ומשם נובעים מים שנפרדים לארבעת צדדי העולם. נמצאו שלש נקודות בעולם שעומדות זו על זו, כדגמת שלש נקודות של התורה.

בא וראה, השעיר ההוא ששולחים ישראל לעזאזל למדבר ההוא, כדי לתת חלק לצד האחר ההוא להתעסק אתו. ואם תאמר, שני שעירים למה כאן? אחד לה, ואחד לצד האחר ההוא. ניחא השעיר ההוא של הצד האחר, אף לה מדוע?

אלא, למלך שהיה פועם על בנו, קרא לשוטר, זה שעושה דין בבני אדם תמיד, כדי שיתכונן לעשות

ומשדרין להאי מדברא תקיפא, דאיהו שלטא עליה.

וההוא סטרא אחרא, איהו נקודה אמצעיתא דחריבו דעלמא, בגין דכל חריבו ושמון (ס"א מניה, הוא מההוא סטרא אחרא רשליט) מניה, ההוא סטרא אחרא שליט עליה. ונקודה אמצעיתא דכל ישובא, סטרא דקדושה איהו, ועל דא, קיימא ירושלים באמצעיתא דכל ישובא דעלמא.

בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא, סטרא דקדושא, חד דילה, וחד דעלמא דאתי, נקודה עלאה טמיראה, ועל דא קיימא בתרין נקודין: נקודה דילה קיימא תחותה, ירושלים, אמצעיתא דכל ישובא. נקודא דנטלא מאימא עלאה טמירא, איהו גן עדן דארעא, דקיימא באמצעיתא דכל עלמא, לכל סטרין, דחריבו וישובא, וכל סטרין דעלמא.

ועל דא, באמצעיתא דגן עדן, קיימא נקודה חדא עלאה טמירא וגניזא, דלא ידיע. וחד עמודא, נעיין מתתא לעילא, גו ההיא נקודה, ומתמן נבעי מיא, דאתפרישו לארבע סטרי עלמא. אשתכחו תלת נקודין בעלמא, דקיימאן דא על דא, פגוונא דתלת נקודין דאורייתא.

תא חזי, ההוא שעיר דמשדרין ישראל לעזאזל, לההוא מדברא, בגין למיהב חולקא לההוא סטרא אחרא, לאתעסקא בהדיה. ואי תימא, תרין שעירין אמאי הכא, חד לני' וחד לההוא סטרא אחרא. תינח ההוא שעיר דסטרא אחרא. לני' אמאי.

אלא למלכא דהוה ארגיז על בריה, קרא לסנטירא, ההוא דעביד דינא בבני נשא תדיר, בגין דיזדמן למעבד דינא בכריה.

דין בכנו. השוטר ההוא שמח, ונכנס לבית המלך לאכל שם. פיון שראה אותו בנו, אמר, ודאי לא נכנס השוטר כאן בבית אבי אלא משום שבעס המלך עלי. מה עשה? הלך והתפייס עמו. ומשום שהתפייס עמו, צוה המלך לעשות סעודה עליונה לו ולבנו, וצוה שלא ידע בו השוטר ההוא.

לכסוף נכנס השוטר ההוא. אמר המלך, עתה אם ידע זה מהסעודה העליונה שהכנתי לי ולבני, יתבלבל השלחן. מה עשה? קרא לממנה על הסעודה ואמר לו, תכין משהו ותשים לפני, ותשים לפני השוטר ההוא, כדי שיחשב שסועד לפני משלי, ולא ידע מהסעודה החשוכה ההיא של שמחה שלי ושל בני, ויקח החלק ההוא וילך לו, ויתרחק מהשמחה של הסעודה שלנו. ואם לא שעשה המלך כך, לא יתרחק השוטר ההוא מבית המלך.

כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, תזמינו שני שעירים, אחד לי ואחד למקטרג ההוא, כדי שיחשב שמשעודה שלי הוא אוכל, ולא ידע בסעודת השמחה האחרת שלנו, ויקח החלק ההוא וילך לדרכו ויתרחק מביתי. פיון שאמא העליונה, עולם הבא, באה לשרות תוף ההיכל של העולם הפתוח למצא אור (להשיג עליה בהארה) של הפנים, דין הוא שלא ימצא המקטרג ההוא, ולא בעלי הדין לפניו, פאשר מוציא כל הברכות ומאיר לכלם. וכל שפע חרות ההוא נמצא, וישראל נוטלים מאלו הברכות.

שהרי פאשר העולם הבא נכנס להיכל של העולם הפתוח ומוצא ששמת העולם הפתוח עם בניו בסעודה העליונה ההיא, אז הוא מברך השלחן, והעולמות

ההוא סנטירא חדי, ועאל בבי מלפא למיכל תמן, פיון דאשגח ביה בריה, אמר, ודאי לא עאל סנטירא דא בבי אבא, אלא בגין דארגיז מלפא עלי. מה עבד, אזל ואתפייס בהדיה. פיון דאתפייס בהדיה, פקיד מלפא למעבד סעודתא עלאה ליה ולבריה, ופקיד דלא ידע ביה ההוא סנטירא.

לבתר עאל ההוא סנטירא. אמר מלפא השתא אי ינדע דא, מסעודתא עלאה (דף קפ"ה ע"א) דאתקינית לי ולברי, יתערבב פתורא. מה עבד. קרא לממנא על סעודתא, אמר ליה, אתקין מדי, ותשוי קמאי, ותשוי קמיה דההוא סנטירא, בגין דיחשיב דסעיד קמאי מדילי, ולא ינדע בהיא סעודתא יקירא דחדוה דילי ודברי, ויטול ההוא חולקא ויזיל ליה, ויתפרש מחדוה דסעודתא דילן. ואי לאו דמלפא עביד הכי, לא יתפרש ההוא סנטירא מבי מלפא.

כך אמר קדשא בריך הוא לישראל, אזמינו תרין שעירין, חד לי וחד לההוא דלטורא, בגין דיחשיב דמסעודתא דילי קאכיל, ולא ינדע בסעודתא דחדוה אחרא דילן, ויפב ההוא חולקא, ויזיל לארחה, ויתפרש מביתי. פיון דאמא עלאה, עלמא דאתי, אתי למשרי גו היכלא דעלמא תתאה, לאשפחא נהירו (נ"א לאשפחא עלה בנהירו) דאנפין, דין הוא דלא ישתפח ההוא דלטורא, ולא מארי דדינין לקמיה, פד אפיק פל ברכאן, ואנהיר לכלא. וכל ההוא חירו ישתפח, וישראל נטלי מאינון ברכאן.

דהא פד עלמא דאתי, עאל להיכלא דעלמא תתאה, ואשפח דחדי עלמא תתאה עם בנוי בהיא סעודתא עלאה, כדין איהו בריך

פתורא, ועלמין פלהו מתברכין, וכל חידו וכל נהירו דאנפין אשתכחו תמן. הדא הוא דכתיב, (ויקרא טז) לפני יי' תטהרו.

בתיב (ויקרא טז) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל. דא איהו ההוא חדוה דההוא דלטורא, בגין דקודשא בריהו הוא יטיל עמיה גורל, וזמין ליה, ולא ידע דנור דליק אטיל על רישיה, ועל עמא דיליה, פמה דאת אמר (משלי כה) כי גחלים אתה חותה על ראשו.

וסימנך, (אסתר ה) אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשטה אשר עשיתה כי אם אותי. וכתוב, ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב. בההוא חולקא דנטיל, ואזיל ליה. ולבחר פד אתי מלכא עלאה, לבי מטרוניתא, מטרוניתא תבעת עלהא, ועל בנהא, ועל עמא מן מלכא.

ואפילו בזמנא דישראל בגלותא, וצלו צלותין בכל יומא, איהי סלקת ביומא דא, לקמי מלכא עלאה, ותבעת על בנהא. וכדין אתגזרו, כל אינון נוקמין, דזמין קדשא בריהו הוא למעבד עם אדום, ואתגזר הין זמין דלטורא דא לאתעברא מעלמא, פמה דאת אמר (ישעיה כה) בלע המות לנצח.

וסימנך, בזמנא דגלותא (אסתר ז) כי נמפרנו אני וגו'. כי אין הצר שוה בגזק המלך. מאי בגזק המלך. פמה דאת אמר, (יהושע ז) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול. פמה דאת אמר, (יהושע ז) לא מתקים בקיומו, וזהו בגזק המלך.

ואז, והמן נבעת מלפני המלך והמלכה. אז אור הפנים וכל שמחה נמצאת, וישראל יוצאים לחרות ביום ההוא. ואז, מהיום וישראל נפקי לחירו, בההוא יומא. כדין מההוא יומא ולהלאה, חירו

כלם מתברכים, וכל שמחה וכל הארת הפנים נמצאות שם. זהו שכתוב (ויקרא טז) לפני ה' תטהרו. בתיב (ויקרא טז) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. זוהי השמחה ההיא של המקטרג ההוא, כדי שהקדוש ברוך הוא יפיל עמו גורל, ומזמין אותו, ולא ידע שאש דולק שם על ראשו ועל העם שלו, כמו שנאמר (משלי כה) כי גחלים אתה חתה על ראשו.

וסימנך - (אסתר ה) אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשטה אשר עשיתה כי אם אותי. וכתוב, ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב. בחלק ההוא שנוטל, והולך לו. ובסוף, כאשר בא המלך העליון לבית המלכה, המלכה מבקשת עליה ועל בניה ועל עמה מן המלך.

ואפילו בזמן שישראל בגלות ומתפללים תפלות בכל יום, היא עולה ביום זה לפני המלך העליון ומבקשת על בניה, ואז נגזרות כל אותן נקמות שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות עם אדום, ונגזר איך עתיד המקטרג הזה לעבר מן העולם, כמו שנאמר (ישעיה כה) בלע המות לנצח.

וסימנך - בזמן הגלות (אסתר ז) כי נמפרנו אני וגו'. כי אין הצר שוה בגזק המלך. מה זה בגזק המלך? כמו שנאמר (יהושע ז) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול. שהרי השם העליון לא מתקים בקיומו, וזהו בגזק המלך.

ואז, והמן נבעת מלפני המלך והמלכה. אז אור הפנים וכל שמחה נמצאת, וישראל יוצאים לחרות ביום ההוא. ואז, מהיום

וישראל נפקי לחירו, בההוא יומא. כדין מההוא יומא ולהלאה, חירו

ההוא והלאה, חרות ושמחה בגלוי לשלט עליהם, ואז צריך לשמח עמיהם. מפאן והלאה, כמו שנתנו לו חלק להתרחק מהם, כך גם נותנים לשאר העמים להתרחק מהם למטה.

בא וראה, מה הוא סוד הקרבנות להקריב שיעיר (פננד שיעיר) ולא דבר אחר? ומדוע שיעיר בראש חדש, וכאן גם פן שיעיר? אלא, אם תאמר משום שהוא צד שלו - טוב. מדוע לא היה עז?

אלא דבר זה צריך, והוא נמצא לבעלי כשופים, שכל מעשיהם במה שלא (מתחבר) יהיה בנקבה. ועל זה שיעיר, שלא התחבר בנקבה בכל הצדדים שלו. עז, כאשר התחבר בנקבה. ומשום שהוא מלך, נותנים לו משום הפבוד שלו, זה שלא התחבר בנקבה ולא נתן פחו לאחר. וזה ידוע לאותם המכשפים שמשפמשים במעשים אלה. ומפני כך שורים על השעיר ההוא כל אותם החטאים.

בא וראה, אף על גב שהוא חלק לצד האחר ההוא - סוד פאן. כל אלו צדדים אחרים שלמטה (שנקראים מצולות ים), כלם טמאים יותר. וכל מה שיוורדים מדרגות פחתונות, כך הטמאה שלהם יותר. ומפני כן בעז, חלקם יותר, משום שהשערות שלו תלויות יותר מבהמה אחרת, כמו שדין שלהם תלוי למטה בטמאה. אבל מלכות הרשעה הזו האחרת, מלך של הכל בצד ההוא, הטמאה שלו היא יותר מבחרת, ולא טמאה שלמה כאלה הפחתונים. ועל זה שיעיר, שהשער שלו לא תלוי ולא חלק. לא חלק, מפני הטמאה ההיא שלו. ולא תלוי, כדי שלא תתחזק בו טמאה כאלה הפחתונים,

וחדוה באתגליא, לשלטאה עליהו, פדין בעי למחדי עמהון, מפאן ולהלאה, כמה דיהבו ליה חולקא לאתפרשא מנהון, הכי נמי יהבין לשאר עמין, לאתפרשא מנהון לתתא.

תא חזי, מה הוא רזא דקרבנא, לקרבא שעיר, (לקבל שיעיר) ולא מלה אחרא. ואמאי שיעיר בראש חדש, והכא נמי שיעיר. אלא אי תימא בגין דאיהו סטרא דיליה יאות. אמאי לא הוי עז.

אלא מלה דא אצטריף, ואיהי אשתכחת למאריהון דחרשין, דכל עובדייהו במה דלא (מתחבר) יהא בנוקבא. ועל דא שיעיר לא אתחבר בנוקבא, בסטרין דיליה פלהו. עז פד אתחבר בנוקבא. ובגין דאיהו מלפא, יהבין ליה בגין יקרא דיליה, האי דלא אתחבר בנוקבא, ולא יהיב חיליה לאחרא. ודא אשתמודע לאינון חרשין, דמשפמשיין בהני עובדי. ובגיני כך, שריין על ההוא שעיר, כל אינון חטאיהון.

והא חזי, אף על גב דאיהו חולקא לההוא סטרא אחרא, רזא הכא, פל הני סטרין אחרנין דלתתא, (דאקרון מצולות ים) פלהו מסאבין יתיר. וכל מה דנחתין דרגין תתאין, הכי מסאבו דלהון יתיר. ובגין כך, בעז יתיר חולקיהון, בגין דשערא (דף קפ"ה ע"ב) דיליה תליא יתיר מבעירא אחרא, כמה דדינא דלהון תלי לתתא במסאבו. אבל האי מלפו חייבתא אחרא, מלפא דכלא בההוא סטרא, ברור איהו יתיר מסאבו דיליה, ולא מסאבו שלים כהני תתאי. ועל דא שיעיר, דשער דיליה לא תליא, ולא שעיע. לא שעיע, בגין דההוא מסאבו דיליה. ולא תליא, בגין דלא יתפקף ביה מסאבו כהני

תתאי, ועל דא ודאי שעיר ולא אחר. כפור, אמאי אקרי כפור, אלא בגין דנקי כל מסאבו, ואעבר ליה מקמיה, בההוא יומא. ועל דא, יום כפור: יומא דנקיותא, והכי קרינא ליה. כתיב (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, כי היום הזה מיבעי ליה, מאי כי ביום הזה. אלא בגין דאתדפי מקדשא לעילא, ואתנגי (נ"א ואתנהיר) כתיב כי ביום הזה יכפר עליכם, יכפר וינקי בקדמיתא ביום הזה, בגין דיתדכי, ולבתר עליכם.

ועל זה ודאי שעיר, ולא אחר. כפור, מדוע נקרא כפור? אלא מפני שמנקה כל טמאה ומעביר אותה מלפניו ביום ההוא. ועל זה יום כפור יום של נקיזון, וכף קוראים לו, שכתוב (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. כי היום הזה צריך לו לכתב! מה זה כי ביום הזה? אלא משום שמטהר מקדש למעלה ומתנקה (ומאיר), כתוב כי ביום הזה יכפר עליכם. יכפר וינקה בתחלה ביום הזה, כדי שיטהר, ולבסוף עליכם.

עוד, יכפר ביום הזה, וינקה לו בתחלה. וכל זה עליכם, בסבתכם צריך לנקות אותה, ולטהר אותה תחלה. יכפר - מי יכפר? אלא זהו עולם העליון שמאיר ומנקה לכלם. ועל זה כל צדדים רעים, שנקראים מצולות ים, עוברים. וכמו שאותן מצולות ים תלויות, כך גם תלויות שערות (שלו, שהוא צד) שלו, שהוא צד שלהם, ושער של הצד ההוא לא חלק.

כמו זה כתוב, (שם) וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם. וכל חטאתם צריך לו לומר! אלא להנאה שלהם. מכאן והלאה לכל חטאתם, שלא יכול המקטרג לשלט עליהם (ועל זה) ביום כפור, שהוא העברת כל החובות ונקוי שלהם. צריכים ישראל לנקות עצמם וללכת יחפי רגלים כמלאכי עליון. חמשה ענויים כדי להעזר בחמשה צדדים עליונים שיום הכפורים מוציא אותם, והם שערים שלו.

ואם שתיה מחשיב, שהיא מצד של יצחק, הרי ששה. ואף על גב שבכלל אכילה היא, ואז הם ששה, וענוי אחרון תשמיש המטה הוא, ובדגה ששית

תו, יכפר ביום הזה, וינקי ליה בקדמיתא, וכל דא עליכם, בגינכון אצטריך לנקאה ליה, ולדכאה ליה בקדמיתא. יכפר, מאן יכפר. אלא דא הוא עלמא עלאה, דנהיר ונקי לכלא. ועל דא כלהו סטרין בישין, דאקרוזן מצולות ים, אתעברו. וכמה דאינון מצולות ים תליין, הכי נמי תלייא שערא (ס"א דילות, רחוא סטרא וכו') דיליה כל ההוא סטרא דלהון, ושערא דההוא סטרא לא שעיע.

בגוונא דא כתיב, (ויקרא טז) וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם. וכל חטאתם מבעי ליה, אלא להנאה להון, מכאן והלאה לכל חטאתם דלא יכיל מקטרגא לשלטאה עלייהו (ועל דא) ביומא דכפור, דאיהו קנוחא דכל חובין, ונקיו דלהון. בעאן ישראל לנקאה גרמיהו, ולמהך יחפי רגלין, כמלאכי עלאין. חמש ענויין, בגין לאסתיעא בחמש סטרין עלאין, דיומא דכפורי אפיק לון, ואינון תרעין דיליה.

ואי שתיה קא חשיב, דאיהו מסטרא דיצחק, הא שית, ואף על גב דבכלל אכילה איהו, וכדין אינון שית, וענויא בתראה תשמיש

נמצא, וכנגדה אנו עושים ענוי זה.

כתוב (במדבר כט) ובעשור לחדש השביעי הזה, וכתוב (ויקרא כג) אף בעשור לחדש. בעשור - בעשירי צריך לו לומר! מה זה בעשור? אלא משום שעתה ביום זה, כל מדרגות עליונות באות אלו על אלו לשרות על הלבנה ולהאיר אותה, וכלן בסוד של עשר, עד שעולה למאה. וכאשר עומדת בסוד של מאה, אז הפל אחד, ונקרא יום הפפורים. ועל זה בעשור, כמו שאמה אומר זכור, שמור, שכלם באים כדי לעשר ולהאיר בסוד של עשר.

החזיר הזקן הזה ראשו פגוד רבי שמעון, ואמר לו, (רבי שמעון) הרי ידעתי ששאלה תקשה בכאן, בעשור לחדש השביעי. אמר לו

רבי שמעון, ודאי, (זה בעשירי נכון הוא וכן הוא, אבל בעשור מדוע וכו') בעשור נכון הוא. אם כן הוא, מדוע עולה למאה? והרי מהפסוק לא נראה, אלא שעולה לשבעים, ממשמע שכתוב בעשור לחדש השביעי. וכאשר מעשרים לשביעי עשר פעמים, הרי ודאי עולה לשבעים. אמר לו, על זה החזרתי ראשי כלפיך, שהרי ידעתי שחכם אתה. בא וראה, שני סודות כאן. אחד, שהרי הלבנה נקראת חדש השביעי, ומפני כן נקרא חדש השביעי עשור, מפני ששםאירים לה עשר פעמים - הרי מאה. ועוד, דבר זה שאמרת, ודאי לשבעים עולה ביום זה (ובמדרגה של שבעים היא, ובמדרגה של מאה היא, לדרגה של מאה להשלים ולהאיר). ובדרגה זו של שבעים, שהרי ביום זה נוטל לכל עם ישראל לדון, וכלם עומדים בנשמה יותר מהגוף, שהרי ביום זה ענוי של הנפש הוא, ולא של הגוף, כמו

המטה איהו, ובדרגא שתיתאה שכיח, ולקבליה אנו עבדין ענויא דא.

כתוב (במדבר כט) ובעשור לחדש השביעי הזה, וכתוב (ויקרא כג) אך בעשור לחדש. בעשור, בעשירי מיבעי ליה, מאי בעשור. אלא, בגין דהשתא ביומא דא, כל דרגין עלאין, אתיין אלין על אלין, למשרי על סיהרא, ולאנהרא לה. וכלהו ברזא דעשר, עד דסלקא למאה. וכד קיימא ברזא דמאה, פדין פלא חד, ואקרי יום הפפורים. ועל דא בעשור, כמה דאת אמר זכור, שמור, דכלהו אתיין בגין לעשרא ולאנהרא ברזא דעשר.

אהדר האי סבא רישיה לקבליה דרבי שמעון, ואמר ליה, (רבי שמעון) הא ידענא דשאלתא תבעי בהאי, בעשור לחדש השביעי. אמר ליה רבי שמעון ודאי, (ס"א דא בעשירי נאות הוא, והכי הוא, אבל בעשור אמאי וכו') בעשור יאות הוא. אי הכי הוא, אמאי סליק למאה, והא מקרא לא אתחזי, אלא דסליק לשבעין, משמע דכתוב בעשור לחדש השביעי, וכד מעשרי לשביעאה עשר זמנין, הא ודאי סליק לשבעין. אמר ליה, על דא אהדרנא רישא לגבך, דהא ידענא דחפימא אנת.

תא חזי, תרין רזין הכא, חד דהא סיהרא חדש השביעי אקרי, ובגין כן אקרי חדש השביעי עשור, בגין דקא מנהרין לה עשר זמנין, הא מאה. ותו, האי מלה דקאמרת, ודאי לשבעין סליקא בהאי יומא, (ובדרגא דשבעין איהו, ובדרגא דמאה איהו. לדרגא דמאה לאשלקא ולאנהרא). ובהאי דרגא דשבעין, דהא ביומא דא נוטיל לכל עמא דישראל למידן, וכלהו קיימין בנשמתא יתיר מגופא, דהא ביומא דא ענויא דנפשא איהו, ולא מגופא, כמה דאת אמר וענייתם את

שנאמר ועניתם את נפשתיכם. פי כל הנפש אשר לא תענה. ויום זה לוקח לכל הנפשות ונמצאות ברשותו. ואם לא עומדת בסוד (ברשות) של שבעים, אין לה רשות בנפשות (לעמוד שם), שעמידת הנפשות בסוד של שבעים, כמו שנאמר (תהלים צ) ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו'.

ואם תאמר, נפשות הילדים שלא השלימו לשבעים שנה לא שולטת בהם - ודאי ששולטת בהם, אבל לא בשלמות, כמי שזכה לימים הרבה למצוות התורה, ועם כל זה, בכל שבעים שנה היא הולכת. ועל זה למדנו, אחד המרבה ואחד הממעט. מה זה אחד? ביחוד של שבעים שנה, מי שמרבה ומי שממעט.

ועד זה ביום הפפורים עוברת בכל השבעים, ונשלמת דרגה זו בכלם, וכל הנשמות עולות לפניו, ודן את כלן בדין, והקדוש ברוך הוא מרחם על ישראל ביום זה. מי שלא העביר טנוף מרוחו לכפר עליו, (ביום זה) כאשר עולה תפלתו ביום זה, טובע במקום ההוא שנקרא רפש וטיט, והוא מצולות ים, ולא עולה להיות עטרה בראש המלך.

ביום זה לא צריך בן אדם לפרש חטאיו בפני אחר, משום שכמה הם שולקחים הדבור ההוא ומעלים אותו למעלה, ויש עדים בדבור ההוא. ומה (מיכה ז) משכבת חיקך שמר פתחי פיך - כל שפן אלו שהולכים ומסתכלים לקטרג עליהם ומעידים עליהם, וכל שפן שעזות הוא לפני הכל וחלול שמו של הקדוש ברוך הוא. ועל זה כתוב, (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטאי את בשרך. (מכאן והלאה סוד

באופן אחר)

פתח ואמר, (שמות יב) החדש הזה

נפשותיכם כי כל הנפש אשר לא תעונה. והאי יומא נטיל לכל נפשאן והווי ברשותיה, ואי לא קיימא ברזא (נ"א ברשותא) דשבעין, לית ליה רשו בנפשאן, (ס"א לקיימא תמו) דקיימא דנפשאן ברזא (דף קפ"ו ע"א) דשבעין, כמה דאת אמר (תהלים צ) ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו'.

ואי תימא נפשאן דרביי דלא אשלימו לשבעין שנין לא שלטא בהו. ודאי שלטא בהו, אבל לא בשלימו, כמאן דזכי יומין סגיאין לפקודי אורייתא, ועם כל דא בכלהו שבעין שנין אזלא. ועל דא תנינן אחד המרבה ואחד הממעט. מאן אחד. ביחודא דשבעין שנין, מאן דאסגי, ומאן דאמעט.

ועד דא, ביומא דכפורי אעבר בכלהו שבעין, ואשתלים האי דרגא בכלהו, וכל נשמתין סלקין קמיה, ודאין להון בדינא, וקודשא בריך הוא חייס עלייהו דישראל ביומא דא, מאן דלא אעבר טינא מרוחיה לכפרא עליה, (ביומא דא) כד סליק צלותיה בהאי יומא, טבע בההוא אתר דאקרי רפש וטיט, ואיהו מצולות ים ולא סליק לאתעטרא ברישא דמלכא.

ביומא דא לא אצטריך בר נש לפרשא חטאוי קמי אתרא, בגין דכמה אינון דנטלי ההיא מלה, וסלקי לה לעילא, ואית סהדין בההיא מלה. ומה (מיכה ז) משכבת חיקך שמר פתחי פיך, כל שפן אינון דאזלי ועייני לקטרגא לון, וסהדי עליה. וכל שפן דחציפו איהו לקמי כלא, וחלול שמא דקודשא בריך הוא. ועל דא כתיב, (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. (מכאן והלאה רוא בנון אחרא).

פתח ואמר, (שמות יב) החדש הזה לכם ראש חדשים וגו', וכי כלהו זמנין וחדשין

לְכֶם רֹאשׁ חֲדָשִׁים וְגו'. וְכִי כֹל הַזְמַנִּים וְהַחֲדָשִׁים אֵינָם שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? (אֵלֹא חֲדָשִׁים לֹא כְתוּב) אֵלֹא הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם, שְׁלִי הוּא, אֲבָל אֲנִי מְסַרְתִּי אוֹתוֹ לְכֶם. שְׁלֶכֶם הוּא בְּנִגְלָה, אֲבָל שְׁבִיעֵי שְׁלִי הוּא, וְעַל זֶה הוּא בְּפֶסֶה וְלֹא בְּגִלּוּי. חֲדָשׁ שְׁלֶכֶם הוּא מְסַדֵּר כְּסֵדֶר אוֹתִיּוֹת אֲבִיב, שֶׁהוּא א' ב' ג'. י"ב הוּא סוּד אוֹת ג' (וְהוּא א' ב' ג' כְּסֵדֶר הָאוֹתִיּוֹת). אֲבָל הַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, שְׁלִי הוּא מְסוּפָה הָאוֹתִיּוֹת (תְּשֻׁרִי). מָה הַטַּעַם? אַתֶּם מְמַטֵּה לְמַעַלָּה, וְאֲנִי מְמַעֵלָה לְמַטָּה.

זֶה שְׁלִי. בְּרֹאשׁ הַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא, בְּכִסּוּי, וּבַעֲשָׂרָה לַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא, מְשׁוּם שְׁאֲנִי בְּחֻמֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת, וּבְחֻמֵּשׁ אַחֲרוֹנוֹת, וּבְחֻמֵּשׁ שְׁלִישִׁיּוֹת. בְּתַחֲלַת הַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא מְשׁוּם חֻמֵּשׁ יָמִים. בַּעֲשָׂרָה לַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא מְשׁוּם חֻמֵּשׁ יָמִים אַחֲרֵים. בְּחֻמֵּשׁ עֶשֶׂר לַחֲדָשׁ אֲנִי הוּא מְשׁוּם חֻמֵּשׁ שְׁלִישִׁיִּים.

מָה הַטַּעַם כֹּל זֶה? מְשׁוּם שֶׁכֹּל חֲדָשׁ זֶה הוּא מְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן כְּסוּד חֻמֵּשׁ הוּא, בְּכָל זְמַן וְזְמַן, וּמְשׁוּם כִּף חֲדָשׁ זֶה הוּא בְּכִסּוּי וְלֹא בְּגִלּוּי, מְשׁוּם שֶׁעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּכִסּוּי הוּא, וְכֹל דְּבָרָיו בְּהִסְתָּר. וְחֲדָשׁ זֶה הוּא שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ. כִּיּוֹן שְׁמִינֵי יוֹם הִטּוּ לַחֲדָשׁ, אֲזַי מְתַגַּלָּה. הַכֹּל הוּא מְגִיעַ בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת הַלְּבָנָה, וְנִשְׁלַמַת הַלְּבָנָה וּמֵאִירָה מֵאֵמָה הָעֲלִיּוֹנָה, וְעוֹמְדַת לְהֵאִיר לַתְּחַתּוֹנִים מִתּוֹךְ הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן, וְעַל זֶה נִקְרָא רֵאשׁוֹן, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ויקרא כג) וְלִקְחֶתֶם לְכֶם בְּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן. עַד עַכְשָׁיו עוֹמְדִים כֹּל הַיָּמִים כְּסוּד עֲלִיּוֹן. מִכָּאן יוֹרְדִים לְסוּד תְּחַתּוֹן. בֹּא וְרֵא, מִיּוֹם הָעֲלִיּוֹן הָיוּ יָמִים

לְאוֹ אֵינּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אֵלֹא חֲדָשִׁים לֹא כְתוּב) אֵלֹא הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם, דִּילִי אִיהוּ, אֲבָל אֲנָא מְסַרְתִּי לִיָּה לְכוּן, דְּלְכוּן אִיהוּ בְּאַתְגַּלְיָא, אֲבָל שְׁבִיעֵאָה דִּילִי אִיהוּ, וְעַל דָּא אִיהוּ בְּפֶסֶה, וְלֹא בְּאַתְגַּלְיָא. יִרְחָא דְלְכוּן, אִיהוּ כְּסֵדֶר דְּאַתּוּן אֲבִיב, דְּאִיהוּ אב"ג. י"ב אִיהוּ רְזָא דְג'. (ס"א וְאִיהוּ אב"ג כְּסֵדֶר דְּאַתּוּן) אֲבָל יִרְחָא שְׁבִיעֵאָה דִּילִי אִיהוּ מְסוּפָא דְאַתּוּן. (ס"א תְּשֻׁרִי) מָאִי טַעְמָא. אַתּוּן מְתַתָּא לְעִילָא, וְאַנָּא מְעִילָא לְתַתָּא.

הָאִי דִּילִי. בְּרִישָׁא דִּירְחָא, אֲנָא אִיהוּ בְּאַתְפְּסִיָּא. בַּעֲשָׂרָה דִּירְחָא, אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין דְּאַנָּא בְּחֻמֵּשׁ קְדָמָאִי, וּבְחֻמֵּשׁ אַחֲרָנִין, וּבְחֻמֵּשׁ תְּלִיתָאִי. בְּקִדְמִיתָא דִּירְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֻמֵּשׁ יוֹמִין. בַּעֲשָׂרָה דִּירְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֻמֵּשׁ יוֹמִין אַחֲרָנִין. בְּחֻמֵּשׁ עֶשֶׂר דִּירְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֻמֵּשׁ תְּלִיתָאִי.

מָאִי טַעְמָא כּוּלִי הָאִי. בְּגִין דְּכֹל יִרְחָא דָּא מְעַלְמָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְעַלְמָא עֲלָאָה בְּרִזָּא דְחֻמֵּשׁ אִיהוּ, בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא, וּבְגִינִי כִּף יִרְחָא דָּא אִיהוּ בְּפֶסֶה, וְלֹא בְּאַתְגַּלְיָא, בְּגִין דְּעַלְמָא עֲלָאָה בְּפֶסֶה אִיהוּ, וְכֹל מְלוּי בְּאַתְפְּסִיָּא. וְיִרְחָא דָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ בְּלַחֲדוּי. כִּיּוֹן דְּמָטָא יוֹמָא דְחֻמֵּסֶר, כְּדִין גְּלִיָּא. פְּלָא אִיהוּ מְטָא בְּחֻדְתוֹתָא דְסִיְהָרָא, וְסִיְהָרָא אֲשֶׁתְּלִימָתָא, וְאַתְנַהֲרִית מֵאִימָא עֲלָאָה, וְקִיִּימָא לְאַנְהָרָא לְתַתָּאִי מְגוֹ נְהוּרָא דְלְעִילָא, וְעַל דָּא אֲקָרִי רֵאשׁוֹן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ויקרא כג) וְלִקְחֶתֶם לְכֶם בְּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן. עַד הַשְּׁתָּא קִיִּימִי כְּלָהוּ יוֹמִין בְּרִזָּא עֲלָאָה, מִכָּאן נַחֲתִין לְרִזָּא תְּתָאָה.

תָּא חֲזִי, מִיּוֹמָא עֲלָאָה הוּוּ אֵלִין יוֹמִין קְדָמָאִין, רְזָא דְעַלְמָא עֲלָאָה, מָאִן דְּאִין

אלו הראשונים, סוד של העולם העליון, מי דן דין של העולם, שהרי דין לא נמצא בזה העולם אלא מדין התחתון? (סוד) שנה - (ישעיה נד) אלהי כל הארץ יקרא. שאם תאמר דין העולם דן למעלה, אם כן לא היה נקרא עולם החרות, עולם שהוא אור של כל העולמות, עולם של כל החיים, עולם של כל החרות. ואם תאמר מדין של יצחק - אם הוא מעורר דין לגבי העולם הזה, לא יכולים כל העולם לסבל, שהאש העליון התקף ההוא, אין מי שסוכל אותו, אלא אש שלמטה, שהוא אש שסוכל אש.

אלא, כמו שהעולם הזה עולם התחתון של כל העולמות, כך גם כל דיניו מעולם התחתון, של אלקים שופט. וזה נקרא דין עליון על העולם הזה, ומשום שהוא דרנה שביעית, לא גוזרים גזרה על בן אדם אלא מעשרים שנה ומעלה.

הסתבר הזקן הזה ברבי שמעון, וראה אותו שזולגות עיניו דמעות. אמר רבי שמעון, אם היא שביעית, מדוע מעשרים שנה ומעלה? אמר לו, אשרי מי שמדבר על אוננים שומעות.

בא וראה, בית דין שלמטה בארץ לא גוזרים דין על בן אדם עד שלש עשרה שנה. מה הטעם? משום שעוזבים שבע שנים לשביעית, אלהי כל הארץ יקרא. ואין רשות לאדם באלו השבע. ואלו השבע לא נמצאות אלא על שלש עשרה שלמטה (בארץ), שאלו כסא לגביו, ומשום זה כל גזרות וכל הדינים שלמטה, מאלו השבע שנים שלמטה, כוללות של עשרים שנה הם.

ודין העולם בראש השנה הוא על כדי להטהר לגבי העולם העליון,

דינא דעלמא, דהא דינא לא אשתכח בהאי עלמא, אלא מדינא תתאה, (ס"א ר"א) דדא (ישעיה נד) אלהי כל הארץ יקרא. דאי תימא דינא דעלמא דאין לעילא, אי הכי לא אתקרי עלמא דחירו, עלמא דנהירו דכל עלמין. עלמא דכל חיין, עלמא דכל חירו. ואי תימא מדינא דיצחק. אי איהו אתער דינא לגבי האי עלמא, לא יכלין כל עלמא למסבל, דההוא אשא תקיפא עלאה, לא אית מאן דסביל ליה, אלא אשא דלתתא, דאיהו אשא דסביל אשא. אלא, כמה דעלמא דא עלמא תתאה דכלהו עלמין. הכי נמי כל דינוי מעלמא תתאה, דאלהים שופט. ודא אקרי דינא עלאה על האי עלמא, ובגין דאיהו דרגא שביעאה, לא גזיר גזרה על בר נש, אלא מעשרין שנין ולעילא.

אשגח האי סבא ברבי שמעון, וחקא ליה דזלגין עינוי דמעין. אמר רבי שמעון, אי היא שביעאה, אמאי (דף קפ"ו ע"ב) מעשרין שנין ולעילא. אמר ליה, זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין.

תא חזי, בי דינא דלתתא בארעא, לא גזרין דינא על בר נש, עד תליסר שנין. מאי טעמא. בגין דשבקין שבע שנין לשביעאה, אלהי כל הארץ יקרא. ולית רשו לבר נש באינון שבע. ואינון שבע, לא שראן אלא על תליסר דלתתא, (בארעא) דאינון פורסייא לגביה, ובגין כך, כל גזרין, וכל דינין דלתתא, מאינון שבע שנין דלתתא, כללא דעשרין שנין איהו. ודינא דעלמא בראש השנה, על ידא דהאי דרגא איהו, דאיהו ממש קיימא בדינא על בנוי בהאי עלמא, בגין לאתדכאה לגבי

די זו המדרגה, שהוא ממש עומד בדין על בניו בעולם הזה

משום שאין לו סיוע לעלות ולהטהר אלא מתוך התחיתונים. וכאשר ישראל הם בחמשה עשר יום, אז נוטל לבניו לפרש כנפיו עליהם ולשמח עמהם. ועל זה כתוב ולקחתם לכם ביום הראשון. פרי זה הוא אילן שנקרא עץ פרי, ונמצא בו פרי. עץ הדר - כמו שנאמר (תהלים צ) הוד והדר לפניו. מה הטעם נקרא הדר, ומי הוא הדר? אלא זה צדיק.

מהו נקרא הדר, והרי מקום מסתר הוא שאין לו גלוי, וצריך להתפסות תמיד, ואין הדר אלא מי שמתגלה ומתראה? אלא, אף על גב שהוא דרגה מסתרת, הדור הוא של כל הגוף, ולא נמצא הדר לגוף אלא בו. מה הטעם? מי שאין עמו מדרגה זו, אין בו הדר לבא בבני אדם. קולו אין עמו בדבורו (פנור), והדור (דבור) של קול נפסק ממנו. זקנו והדר זקנו לא עמו, ואף על גב שמתכסית הדרגה ההיא, כל הדור הגוף תלוי בו, ומתכסה ומתגלה. ומפני כן עץ הדר הוא, עץ שכל הדור הגוף תלוי בו, וזהו הוא עץ עשה פרי.

כפת תמרים - כאן נכללת אשה בכעלה בלי פרוו, כפת תמרים כאחד. וענף עץ עבת - שלשה. ועלים שלו - זה בצד זה, וזה בצד זה, ואחד ששולט עליהם. וערבי נחל - שנים, שאין להם ריח וטעם, כשוקים בכך אדם. (ומפני כך לולב נוטל כלם, כחוט השדרה שמעמיד את הגוף. ומה שיוצא החוצה טפח - כך הוא, כדי להשלים ולהוציא הכל ולשמש כמו שצריך.)

(ומפני כך) במינים אלו צריך בן אדם

עלמא עלאה, בגין דלית ליה סיוע לסלקא ולא תדפאה אלא מגו תתאי.

וכד ישראל אינון בחמיסר יומין, כדין נטיל לבנוי, לפרשא גדפוי עלייהו, ולמחדי עמהון. ועל דא כתיב ולקחתם לכם ביום הראשון, פרי, דא איהו אילנא דאקרי עץ פרי, ואשתכח ביה פרי. עץ הדר: כמה דאת אמר (תהלים צ) הוד והדר לפניו. מאי טעמא אקרי הדר, ומאן איהו הדר. אלא דא צדיק.

אמאי אקרי הדר, והא אתר טמירא איהו דלית ליה גלויא, וצריכא לאתפסויי תדיר, ולית הדר אלא מאן דאתגליי ואתחזי. אלא, אף על גב דאיהו דרגא טמירא, הדורא איהו דכל גופא, ולא אשתכח הדורא לגופא, אלא ביה. מאי טעמא. מאן דלית עמיה האי דרגא, לית ביה הדורא, למיעל בבני נשא. קלא לאו עמיה בדבורא, (מ"א בדבורא) והדורא (מ"א ודבורא) דקלא אתפסק מניה. דיקנא, והדורא דדיקנא לאו עמיה, ואף על גב דאתפסויי ההוא דרגא, כל הדורא דגופא ביה תליא. ואתפסי ואתגליי. ובגין כך עץ הדר איהו, עץ דכל הדורא דגופא ביה תליא, ודא איהו (בראשית א) עץ עושה פרי.

כפת תמרים, הכא אתפלילת אתתא כבעלה בלא פרווא, כפות תמרים כחדא. וענף עץ עבות, תלתא. ועלין דיליה, דא בסטרא דא, ודא בסטרא דא, וחד דשליט עלייהו. וערבי נחל, תריין. דלית להו ריחא וטעמא, כשוקין בבני נשא. (ובגין כך) לולב נטיל כלהו, כחוטא דשדרה קיימא דגופא. ומה דנפיק לבר טפח, הכי הוא, בגין לאשלמא ולאפקא כלא, ולשמשא כדקא חזי.

(ובגין כך) בהני זינין, בעי בר נש לאתחזאה קמי קדשא בריה הוא. עלין

להראות לפני הקדוש ברוך הוא. עלים של אלו התמרים, הם כל שאר חילות שמתאחדים באלו הפנויים שהקדוש ברוך הוא נקרא בהם, מפני שצריכים (להתאחד) למטה כדגמת למעלה. שאין לה דבר בעולם שאין לו דגמא למעלה. כדגמא של למעלה כף יש למטה. וצריכים ישראל להתאחד בסוד זה של האמונה לפני הקדוש ברוך הוא. בתוב (ויקרא כג) בפסכת תשבו שבעת ימים. זהו סוד האמונה, וסוד זה נאמר על העולם העליון. וכך למדנו, כאשר נברא העולם נאמר פסוק זה.

באשר התחילה חכמה לצאת ממקום שלא ידוע ולא נראה, אז יוצאת מדה אחת ומפכה, והחכמה ההיא העליונה מאירה ומתפשטת לכל הצדדים בסוד המשכן העליון. והמשכן העליון ההוא מוציא ששה צדדים, ואז הניצוץ ההוא של המדה מאיר לכלם, ואמר בפסכת תשבו שבעת ימים.

מי הוא ספת חסר ו? זה משכן תחתון, שהוא כעששית, להראות את כל האורות. ואז אמר בפסכת תשבו שבעת ימים. מי הם שבעת ימים? מעולם העליון לתחתון, שכלם עומדים ומזמנים להאיר לזו הספת. ומי היא זו (עמוס ט) ספת דויד הנפלת. ספת שלום. וצריך העם הקדוש לשבת תחת הצל שלה, בסוד האמונה. ומי שיושב בצל זה, יושב באלו הימים העליונים.

ועל זה כלם בפסכת בפסכת, ואחד בפסכות שלם. אחד שלם, להראות שמי שיושב בצל זה, יושב באלו הימים העליונים למעלה, שעומדים על זה התחתון להאיר לו, לכסות עליו ולהגן עליו בשעה שצריך.

וטריפין דהני תמרים, אינון כל שאר חילין דאתאחדן באינון פנויין דקודשא בריך הוא אקרי בהון. בגין דבעינן (ס"א לאתחדתא) לתתא כגוונא דלעילא, דלית לה מלה בעלמא, דלא אית לה דוגמא לעילא, כגוונא דלעילא הכי אית לתתא, ובעו ישראל לאתאחדא ברזא דא דמהימנותא, קמי קדשא בריך הוא.

בתיב (ויקרא כג) בפסכת תשבו שבעת ימים, דא הוא רזא דמהימנותא, והאי קרא על עלמא עלאה אתמר, והכי תנינן, פד אתברי עלמא, אתמר האי קרא.

בר שרא חכמה לנפקא, מאתר דלא ידיע ולא אתחזי, כדין נפיק חד משחתא, ובטש, וההיא חכמתא עלאה, נציץ ואתפשט לכל סטריין, ברזא דמשפנא עלאה. וההיא משפנא עלאה, אפיק שית סטריין, וכדין ההוא נציצו דמשחתא נהיר לכלא, ואמר בפסכת תשבו שבעת ימים.

מאן ספת חסר ו'. דא משפנא תתאה, דאיהו כעששיתא, לאחזאה לכל נהוריין, וכדין אמר, בפסכת תשבו שבעת ימים. מאן שבעת ימים. מעלמא עלאה לתתאה, דכלהו קיימי בקיומא, לאנהרא להאי ספת. ומאן איהי. דא (עמוס ט) ספת דויד הנפלת. ספת שלום. ובעי עמא קדישא למיתב תחות צלהא, ברזא דמהימנותא, ומאן דיתב בצלא דא, יתיב באינון יומין עלאין.

ועל דא כלהו בפסכת בפסכת וחד בסופות שלים, חד שלים, לאחזאה דמאן דיתב בצלא דא, יתיב באינון יומין עלאין לעילא, דקיימין על האי תתאה, לאנהרא ליה, לחפיא עליה, ולאגנא עליה, בשעתא דאצטריף.

ועוד, פלם נקראים סכות בשלמות, וכתוב סכת חסר, זה העולם התחתון שצריך באלו השבעה ימים קדושים לזון לשאר הממנים הגדולים של העמים, בשעה שהיא לוקחת שמחה בבעלה, ולא יקלקלו שמחתה, כדי שיתבלבלו (שיתעדרו) במזון ההוא, הקרבנות שלהם רבים יותר משאר ימים, כדי שיתעסקו בהם ולא יתערבו לבסוף בשמחה של ישראל. ומי היא שמחה של ישראל? זה יום שמיני עצרת.

ובא ראה, בעוד שאלו שאר הממנים שמחים ואוכלים במזון ההוא שמתקנים להם ישראל, הם מתקנים כסא לקב"ה מלמטה, ולהעלות אותו למעלה באלו המינים, ובשמחה, ובהלל, ולהקיר המזבח. אז היא עולה ולוקחת ברכות ושמחה בבעלה. ושאר חיות גדולות ממנות העמים, אוכלות ושוחקות ורומסות ונזונות. והיא נוטלת נפשות בענג למעלה, כמו שאמרנו. כיון שירדת, והיא לוקחת כל הברכות וכל הקדשות וכל הענוגים, וישראל כל אלו השבעה ימים היו מושכים אותה באלו המעשים שהם עושים ומקריבים לה, אז ירדת לה הקרב בבינה ולשמח אותם יום אחד. והיום ההוא הוא יום שמיני, משום שכל שבעה ימים אחרים אפה. ועל זה הוא שמיני, ושמונה ימים כאחד. ומפני זה נקרא עצרת - פנוי. מהכנסים פלם ביום זה. ונקרא שמיני, ואין שמיני אלא מתוך שבעה.

כתוב (איוב א) 'יהי שם ה' מבורך. מהו מבורך? (אלא הכל ידוע) אבל סוד אחד ידע אחד מחברנו, במדבר הראו לו בחלום, ושמו רבי יצחק

ותו, פלהו אקרון ספות בשלימו, וכתוב ספת חסר, דא עלמא תתאה, דבעא בהני שבעה יומין (דף קפ"ו ע"ב א) קדישין, למיזן לשאר ממנן רברבן דעמין, בעוד דאיהי נטלא חדוה בבעלה, ולא יקטרגון חדותא, בגין דיתערבבון (כ"א דיתעדרו) בההוא מזונא, קרבנין דלהון סגיאין יתיר משאר יומין, בגין דיתעסקון בהו, ולא יתערבבון לבתר בחדוה דישראל. ומאן חדוה דישראל, דא יומא תמינאה דעצרת.

ותא חזי, בעוד דאינון שאר ממנן חדאן, ואכלין בההוא מזונא דמתקני לון ישראל. אינון מתקני כורסייא לקודשא בריה הוא מתתא, ולסלקא ליה לעילא, באינון זינין, ובחדוה, ובהלולא, ולאקפא מדבחא. כדן איהי סלקא, ונטלא ברפאן וחדוה בבעלה.

ושאר חיוון רברבן ממנן דעמין, אכלן ומדקן ורפסן ואתגנו. ואיהי נקטא נפשא בענוגין לעילא, כמה דאתמר. כיון דנחתא, ואיהי נקטא כל ברפאן וכל קדושין וכל ענוגין, וישראל פל הני שבעה יומין הו משכין לה באינון עובדין דקא עבדין ומקרבין בהדיה, כדן נחתא לקרבא בבנהא, ולמחדי לון יומא חד, וההוא יומא איהו יומא תמינאה, בגין דכל שבעה יומין אחרנין בהדיה. ועל דא איהו תמינאה, ותמינא יומין פחדא. ובגין פך אקרי עצרת: פנישין. פנישין פלהו בהאי יומא. ואקרי שמיני, ולית שמיני אלא מגו שבעה.

כתוב (איוב א) 'יהי שם יי' מבורך. מאי מבורך. (אלא בלא דעו), אבל רזא חדא ידע חד מחברנא, במדברא אחזיאו ליה בחלמא, ורבי

יִצְחָק פִּפְתוֹרָא שְׁמִיה. מָאי מְבוֹרָךְ. שִׁירוּתָא קָשָׁה, וְסוֹפִיָּה רַךְ. מ"ב קָשָׁה, וְדִינָא אִיהוּ וְדָאִי. (ולבית כף) כְּגוֹנוֹנָא דָּא, יוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה מ"ב, דְּהָא בְּאַרְבַּעִין וְתַרְיֵן (וכרוא דמ"ב) אֲתוּוֹן אֲתַבְרִי עַלְמָא, וְעַל דָּא אֲתַבְרִי בְּדִינָא. לְבַתָּר רַךְ, וְעַל דָּא תְּנִינֹן, כָּל שִׁירוּתֵינָן קָשִׁין, וְסוֹפָא דְלַהוֹן רַכִּין. (ס"א דא כמ"ב וכרוא דארבעין ותריין אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי כדינא לבתר כף כגוונא דא) בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה מ"ב קָשָׁה בְּדִינָא. בְּיוֹמָא דְעֲצַרְתָּ רַךְ בְּחֻדְוָה.

תָּא חֲזִי, מָה בֵּין דִּינָא עַלְאָה, לְהֵאִי דִינָא. דִּינָא עַלְאָה שִׁירוּתָא וְסוֹפָא קָשָׁה, וְלִית מָאן דִּיקוּם בֵּיה, וְכָל מָה דְאֵזִיל אֲתַתְקַף, וּבַתָּר דְשִׁאֲרִי, לָא סְלִיק מְנִיָּה, עַד דְאָכִיל וְשַׁעֲי כָּלָא, דְלָא אֲשַׁתָּאר כְּלוּם. אֲבָל דִּינָא אֲחֵרָא דְתַתָּא, שִׁירוּתָא קָשָׁה, וְכָל מָה דְאֵזִיל אֲתַחְלַשׁ, עַד דְנִהִיר אֲנִפִּין, כְּגוֹנוֹנָא (ס"א דא דינא דנוקבא) דְנוֹקְבָא דְחַלְשׁ חִילָּהָא.

אִימְרִי אֲתַעַר דִּינָא דְלַעֲיֵלָא לְמִשְׁרֵי עַל עַלְמָא. בְּיוֹמָא דְטוֹפְנָא. וְעַל דָּא לָא אֲשַׁתָּאר כְּלוּם בְּעַלְמָא, כִּרְ הָהוּא תְּבוּתָא דְנַח, דְאִיְהִי כְּגוֹנוֹנָא עַלְאָה, דְסָבִיל לְהָהוּא תוֹקְפָא. וְאִי לָאו דְזַמִּין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲשַׁתְּכַח בְּרַחֲמֵי עַל עַלְמָא, כָּל עַלְמָא אֲתַאבִּיד, דְכַתִּיב, (תהלים כט) יְי' לְמַבּוּל יִשָּׁב, וְעַל דָּא לָא שְׂרִיא דִינָא דְלַעֲיֵלָא עַל עַלְמָא, דְלָא יְכִיל עַלְמָא לְמַסְבַּל לֵיה, אֲפִילוּ רִגְעָא חָדָא.

אֲדַהְבִי הוּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּכִי וְחֲדִי. זְקַפּוּ עֵינֵינוּ, וְחַמּוּ חֲמֻשָּׁה מְאִינוּן פְּרוּשִׁים, דְהוּוּ אֲזִלֵי אֲבַתְרִיָּה, לְמַתְבַּע לֵיה. קָמוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן וּלְהַלָּאָה מָה שְׁמָךְ. אָמַר, נְהוֹרָאִי סָבָא, בְּגִין דְנְהוֹרָאִי אֲחֵרָא אִית גַּבְּן. אֲזִלוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאִינוּן חֲבַרְיָא עֲמִיָּה תַלְת

מִכְפַּתוֹר. מָהוּ מְבוֹרָךְ? רֵאשִׁיתוּ קָשָׁה וְסוֹפּוֹ רַךְ. מ"ב קָשָׁה, וְדִין הוּא וְדָאִי. (ואחר כף) כְּעֵין זֶה יוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה מ"ב, שֶׁהָרִי בְּאַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם (ובסוד מ"ב) אוֹתִיּוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל זֶה נִבְרָא בְּדִין. לְבַסוּף רַךְ. וְעַל זֶה לְמַדְנֹה, כָּל הַהֲתַחֲלוֹת קָשׁוֹת, וְסוֹף הַכָּל רַךְ. (זה מ"ב ובסוד של ארבעים ושנים אוֹתִיּוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל זֶה נִבְרָא בְּדִין לְבַסוּף כְּדָגְמַת זֶה) בְּיוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה מ"ב קָשָׁה, בְּדִין. בְּיוֹם שֶׁל עֲצַרְתָּ רַךְ, בְּשִׁמְחָה.

בֵּא וְרֵאָה מָה בֵּין דִּין עֲלִיוֹן לְדִין זֶה. דִּין עֲלִיוֹן תַּחֲלוֹתוֹ וְסוֹפּוֹ קָשָׁה, וְאִין מִי שֵׁיַעֲמַד בּוֹ, וְכָל מָה שֶׁהוֹלֵךְ מִתְחַזֵּק, וְלְבַסוּף שְׂשׁוּרָה, לֹא זֶה מִשֵּׁם עַד שֶׁמְכַלָּה וּמְכַרִּית הַכָּל שְׂלֵא נִשְׂאָר כְּלוּם. אֲבָל דִּין אַחַר שְׁלֻמְטָה, רֵאשִׁית קָשָׁה, וְכָל מָה שֶׁהוֹלֵךְ - נַחֲלֵשׁ, עַד שְׁמַאִיר פְּנִים, כְּדָגְמַת (זה דין של הנקבה) הַנְּקֵבָה שֶׁנַּחֲלֵשׁ כַּחֲהָ.

מִמְרֵי הַתְּעוּרָר דִּין שְׁלַמְעֵלָה לְשֵׁרוֹת עַל הָעוֹלָם? בְּיוֹם הַמְּבוּל. וְעַל זֶה לֹא נִשְׂאָר כְּלוּם בְּעוֹלָם חוּץ מִהַתְּכָה הַהִיא שֶׁל נַח, שֶׁהִיא כְּדָגְמַת הָעֲלִיוֹן שֶׁסְּבָלָה לַכַּח הַדִּין הַהוּא. וְאֵלּוּלֵי שֶׁהַזְּמִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִמְצָא בְּרַחֲמִים עַל הָעוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם הִיָּה נֶאֱבָד, שֶׁפְּתוּב (תהלים כט) ה' לְמַבּוּל יִשָּׁב. וְעַל זֶה לֹא שׁוּרָה דִּין שְׁלַמְעֵלָה עַל הָעוֹלָם, שְׂלֵא יְכוּל הָעוֹלָם לְסַבַּל אוֹתוֹ אֲפִלוּ רִגְעָ אֶחָד.

בְּתוֹךְ כֶּף הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בּוֹכָה וְשִׁמַּח. נִשְׂאוּ עֵינַיִם וְרֵאוּ חֲמֻשָּׁה מְאֵלָה הָאֲנָשִׁים הַפְּרוּשִׁים שֶׁהִיוּ הוֹלְכִים אַחֲרָיו לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ. עֲמַדוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן וְהַלָּאָה מָה שְׁמָךְ? אָמַר, נְהוֹרָאִי סָבָא, מִשׁוּם שֵׁישׁ נְהוֹרָאִי אַחַר

מִלִּין, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,

אֶצְלָנוּ. הִלְכוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהַחֲבָרִים הָאֵלֶּה עִמּוֹ שְׁלֹשָׁה מֵיָלִין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְאֵלוּ הָאֲחֵרִים, מַה דְּרָךְ זֶה אֶצְלָכֶם? אָמְרוּ, לְבַקֵּשׁ אֶת הַזָּקֵן הַזֶּה, שְׁמַמִּימוּ אֲנוּ שׁוֹתִים בַּמִּדְבָּר. בָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקוּ. אָמַר לוֹ, שְׁמַךְ נְהוֹרָאִי, וְאוֹר אֶתָּה, וְאוֹר עִמָּךְ נִמְצָא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דניאל ב) הוּא מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת, יוֹדֵעַ מַה בַּחֲשֵׁךְ, וְהָאוֹר שׁוֹרֵה עִמּוֹ. הוּא גְלָא עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת, שְׁכַל הַדְּבָרִים הַעֲמֻקִּים וְהַסְתוּמִּים הַעֲלִיּוֹנִים הוּא מְגַלֶּה לָהֶם. וְמָה הַטַּעַם מְגַלֶּה לָהֶם? מִשּׁוּם שְׂיַדַּע מַה בַּחֲשׂוֹכָא. שְׂאֵם לֹא הִיָּה הַחֲשֵׁךְ, לֹא נוֹדַע הָאוֹר. וְהוּא יוֹדֵעַ מַה בַּחֲשֵׁךְ, וּמִפְּנֵי כֵּךְ מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת. שְׂאֵם לֹא הַחֲשֵׁךְ, לֹא יִתְגַּלוּ הַדְּבָרִים הַעֲמֻקִּים וְהַנִּסְתָּרוֹת. וְנְהוֹרָא עִמָּה שְׂרָא - מֵהוּ אוֹר זֶה? אוֹר שְׁמַתְגַּלֶּה מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁךְ.

וְאֲנִי, מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁךְ שְׁהִיָּה בַּמִּדְבָּר, מִתְגַּלֶּה לָנוּ אוֹר זֶה. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁרֶה עִמָּךְ אוֹר בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. הִלְכוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהַחֲבָרִים שְׁלֹשָׁה מֵיָלִין אֵלוּ אַחֲרָיו. אָמַר לוֹ, מִדּוּעַ לֹא הוֹלְכִים אֵלָיו עִמָּךְ כְּבָרְאשׁוֹנָה? אָמַר לוֹ, לֹא רְצִיתִי לְהִטְרִיחַ לְבָן אָדָם עִמִּי. עֲכָשׁוּ שְׂבָאוּ, גִּלְף כְּאֶחָד. הִלְכוּ, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן הִלְף לְדַרְכּוֹ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָרִי אֲנִי יוֹדְעִים אֶת שְׁמוֹ, וְהוּא לֹא יוֹדֵעַ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל מַר? אָמַר לוֹ, מִמְּנוּ יוֹדְעִי שֶׁלֹּא לְהִתְרַאוֹת. בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן.

פְּרַשְׁתָּ בִּי תִּשְׂא

וְיַדְבֵּר הוּא אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. כִּי תִשְׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַפְקֻדֵיהֶם וְגו', רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי אֶחָא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזִלִּי מִטְּבַרְיָה לַפְקֻדֵיהֶם וְגו'. רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי אֶחָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים מִטְּבַרְיָה לְצַפּוּרִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים,

לְאִינּוֹן אַחֲרָנִין, מַה אֶרְחָא דָּא גְבִיּוּכוּ. אָמְרוּ, לְמַתְבַּע לִיָּה לְהָאִי סְבָא, דְּמִימּוּי אָנָן שְׁתַּאֲן בְּמִדְבָּרָא. אֶתָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר לִיָּה, נְהוֹרָאִי שְׁמָךְ, וְנְהוֹרָא אַנְתָּה, וְנְהוֹרָא עִמָּךְ שְׂרִי.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דניאל ב) הוּא גְלָא עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא יוֹדֵעַ מַה בַּחֲשׂוֹכָא וְנְהוֹרָא עִמָּה שְׂרָא. הוּא גְלָה עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְלִי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא, דְּכָל עֲמִיקִין סְתִימִין עֲלֵאִין אִיהוּ גְלִי לוֹן. וּמֵאִי טַעְמָא גְלִי לוֹן. בְּגִין דִּידַע מַה בַּחֲשׂוֹכָא. דְּאֶלְמְלָא חֲשׂוֹכָא לֹא אִתִּידַע נְהוֹרָא. וְאִיהוּ יוֹדֵעַ מַה בַּחֲשׂוֹכָא. וּבְגִין כֵּךְ גְלִי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא, דְּאִי לְאוּ חֲשׂוֹכָא לֹא יִתְגַּלִּין עֲמִיקִין וּמִסְתָּרָן. וְנְהוֹרָא עִמָּה שְׂרָא. מֵאֵן נְהוֹרָא דָּא. נְהוֹרָא (דף קפ"ז ע"ב) דְּאִתְגַּלִּיא מִגּוֹ חֲשׂוֹכָא.

וְאָנָן מִגּוֹ חֲשׂוֹכָא דְהוּהוּ בְּמִדְבָּרָא, אִתְגַּלִּי לָן נְהוֹרָא דָּא. רַחֲמֵנָא יִשְׂרִי עִמָּךְ נְהוֹרָא, בְּעֶלְמָא דִּין, וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי. אֲזִלִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחַבְרַיָּא, אֵלִין תְּלַת מֵיָלִין אַבְתְּרִיָּה, אָמַר לִיָּה, אָמַי לֹא אֲזִלִּי אֵלִין עִמָּךְ כְּקַדְמִיתָא. אָמַר לִיָּה, לֹא בְעִינָא לְאַטְרַחָא לְבַר נֶשׁ עִמִּי, הַשְׂתָּא דְאַתּוּ גִזִּיל כְּחָדָא. אֲזִלוּ, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֲזִל לְאַרְחִיָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא אָנָן יוֹדְעֵנָא שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ לֹא יוֹדֵעַ שְׁמִיָּה דְמוֹ, אָמַר לִיָּה, מִנִּיָּה יוֹדְעֵנָא דְלֹא לְאַתְחַזָּאָה. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרַשְׁתָּ בִּי תִּשְׂא

וְיַדְבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. (שמות ל) כִּי תִשְׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַפְקֻדֵיהֶם וְגו', רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי אֶחָא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזִלִּי מִטְּבַרְיָה לַפְקֻדֵיהֶם וְגו'. רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי אֶחָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים מִטְּבַרְיָה לְצַפּוּרִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים,

ראו את רבי אלעזר שהיה בא, ורבי חייא עמו. אמר רבי אבא, ודאי שנשתתף עם השכינה. חפון להם עד שהגיעו אליהם. כיון שהגיעו אליהם, אמר רבי אלעזר, ודאי פתוב עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם. פסוק זה הנו קשה וכו'.

בא וראה, הרי פרשוה, אין הברכה שלמעלה שורה על דבר שנמנה. ואם תאמר, איך ישראל נמנה? אלא כפר נטל מהם, והרי פרשוה, והחשבון לא היה עד שפנסו את כל אותו הכפר ועלה לחשבון. ובראשונה היו מברכים את ישראל, ואחר כך את המנין של אותו הכפר, ואחר כך חזורים ומברכים את ישראל. נמצאו ישראל מברכים בראשונה ובסוף, ולא עולה בהם המות.

למה המות עולה במנין? אלא בשביל שהברכה לא שורה במנין. כיון שהסתלקה ברכה, הצד האחר שורה עליו ויכול להנזק. משום כך נוטלים כפר ופדיון לעלות (מעליהם) עליו מנין, והרי פרשוה ונתבאר.

רעיא מהימנא

מצוה לתת מחצית השקל בשקל הקדש. רועה הנאמן מה זה מחצית השקל? זהו כמו חצי ההין, וזו ו', ממצע בין שתי ההי"ן. אכן לשקל בה, זו י'. עשרים גרה השקל - זו יו"ד. העשיר לא ירבה - זה העמוד האמצעי, לא ירבה על י'. וכך נאמר בספר יצירה, עשר ספירות בלימה, עשר ולא אחד עשר. והדל לא ימעט - זה צדיק, לא ימעט מעשר, כמו שנאמר עשר ולא תשע. ממחצית השקל - שהוא י'. (מחצית השקל עשר הוא).

י'. (נ"א מחצית השקל עשר הוא).

לצפרי. עד דהוו אזלי, חמו ליה לר' אלעזר דהוה אתי, ורבי חייא עמיה. אמר רבי אבא, ודאי נשתתף בהדי שכינתא. אוריכו להו, עד דמטו לגבייהו. כיון דמטו גבייהו, אמר רבי אלעזר, ודאי פתיב, (תהלים לד) עיני יי' אל צדיקים ואזניו אל שועתם. האי קרא קשיא וכו'.

תא חזי, הא אוקמוה, לית ברכתא דלעילא שרייא על מלה דאתמני. ואי תימא, ישראל הין אתמנון. אלא כופרא נטיל מנייהו, והא אוקמוה, וחושפנא לא הוי עד דאתפניש כל ההוא כופרא, וסליק לחושפנא. ובקדמיתא מברכין להו לישראל, ולבתר מנין ההוא כופרא, ולבתר אהדרן ומברכין לון לישראל. אשתכחו ישראל מתברכאן בקדמיתא ובסופא, ולא סליק בהון מותנא. מותנא אמאי סליק במנינא. אלא בגין דברכתא לא שריא במנינא, כיון דאסתלק ברכתא, סטרא אחרא שריא עליה, ויכיל לאנזקא, בגין כך נטלין כופרא ופדיונא לסלקא (ס"א מעליהו) עליה מנינא, והא אוקמוה, ואתמר.

רעיא מהימנא

פקודא ליתן מחצית השקל בשקל הקדש. רעיא מהימנא מאן מחצית השקל איהו כגון חצי ההין, ודא ו', ממוצע בין שני ההי"ן. אבנא למשקל בה, דא י', עשרים גרה השקל: דא יו"ד. העשיר לא ירבה, דא עמודא דאמצעיתא, לא ירבה על י'. והכי אתמר בספר יצירה, עשר ספירות בלימה, עשר ולא אחד עשר. והדל לא ימעט, דא צדיק, לא ימעט מעשר, כמה דאת אמר עשר ולא תשע. ממחצית השקל, דאיהו

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי מסכת נזיר

והוא: זוהר המחולק לשיבע שנים
ללמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר שמות כרך ד'
לפי ספר הזוהר 10 פרקים (70-79 פרקים) עמודים שא-תל
[מפרשת ב'תשא דף קפו: עד פרשת ויקהל דף רמו].

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויזמין כי כל דברי הז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמת המהר"ח: לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר חדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעו"ם הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרמ"ה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפצצת אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם
ועד (תפיני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשות בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארבים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמנו הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

אָמַר לֹא רֹעֵה הַנְּאֻמָּן, (מלאך) אַתָּה בְּשָׂמִים, אַהוּב אַתָּה מִרְבוּנְךָ, אֵין תְּמִיחָה בְּכָל אוֹתָם דְּבָרִים נִכְבְּדִים שִׁינְצִאוּ מִפִּיךָ, שְׁהָרִי מִי שֶׁהוּא מֶלֶךְ אוּ בֶן הַמֶּלֶךְ, אֵין תְּמִיחָה שִׁיעֲלוּ מִרְגְּלֵיֹת בְּשִׁלְחָנוּ, מְלֵאוֹת סְגֻלוֹת, מְלֵאוֹת אוֹרוֹת. לְאָדָם אַחַר זוֹהִי תְּמִיחָה. אָמַר לוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה הַרֹעֵה הַנְּאֻמָּן, מִשָּׁם וְאֵילֶךְ אָמַר אַתָּה, שְׁהָרִי עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים יָרְדוּ לְשִׁמְעַע מִמֶּךָ. אָמַר לוֹ, הַשָּׁלֵם דְּבִוְרְךָ. אָמַר לוֹ, אֵין כְּעַת לֹאמַר יוֹתֵר, אָמַר אַתָּה עַד פְּעַם אַחֲרָת.

פְּתַח הַרֹעֵה הַנְּאֻמָּן, מִצְוָה אַחַר זֹו לְקַדֵּשׁ אֶת הַחֲדָשׁ, מִשׁוּם שֶׁהַפְּלָה הַקְּדוּשָׁה הִיא כְּלָה שֶׁמִּתְקַדְּשֶׁת עַל פִּי בֵּית דִּין, שֶׁהוּא גְבוּרָה, מִשׁוּם שֶׁשָּׁם לְוִיִּם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְקִדְשֶׁת אֶת הַלְוִיִּם. וְאַחַר שֶׁנִּרְאִית הַלְּבָנָה שִׁיאֹתוֹ לְאוֹרָה, מְכַרְךָ עֲלֶיהָ: בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמֵאֲמָרוֹ בְּרָא שְׁחָקִים, וּבְרוּחַ פִּיּוֹ כָּל צְבָאָם. וּבְמִי מִתְקַדְּשֶׁת וּמִתְבָּרַכֶּת? בְּתַפְאֲרָתָהּ, מִשׁוּם שֶׁהִיא עֲטַרְת תַּפְאֲרָתָהּ לְעַמּוּסִי בְּטוֹן.

(ע"כ כאן רעיא מהימנא)

רְבִי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָווּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים יָרֵד הַלְּיָלָה. יָשְׁבוּ. עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים הַתַּחֲוִיל הַבְּקָר לְהָאִיר. (אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָלְכוּ. אָמַר רְבִי חֲזִיָּא, רָאָה אֶת פְּנֵי הַמְּזוּרַח שְׁמָאִירִים. עֲכָשׁוּ כָּל אוֹתָם בְּנֵי הַמְּזוּרַח שֶׁל הָרִי הָאוֹר מִשְׁתַּחֲוִים לְאוֹר הַזֶּה שְׁמָאִיר בְּמִקּוּם הַשְּׁמֶשׁ טָרָם שִׁינְצִאוּ וְעוֹבְדִים אוֹתוֹ, שְׁהָרִי פִּיּוֹן שִׁינְצִאוּ הַשְּׁמֶשׁ, כְּמָה הֵם שְׁעוֹבְדִים לְשִׁמְשׁ. וְאַלֶּה הֵם שְׁעוֹבְדִים לְאוֹר הַזֶּה, וְקוֹרְאִים לְאוֹר הַזֶּה: אֱלֹהֵי הַמְּרַגְּלִית הַמְּאִירָה. וְשְׁבוּעָתָם הִיא בְּאֵלֵי הַמְּרַגְּלִית הַמְּאִירָה.

אָמַר לִיָּה רַעֲיָא מְהִימְנָא, (מלאך) אַנְתָּ בְּשָׂמִים, רַחֲמִים אַנְתָּ מִמְּאִרֶיךָ, לִית תְּוֹהָא בְּכָל אֵינוֹן מְלִין יִקְרִין דִּיפְקוֹן מִפּוּמְךָ, דְּהָא מָאן דְּאִיהוּ מְלָפָא, אוּ בְּרָא דְמְלָפָא, לִית תְּוֹהָא, דִּיפְקוֹן מְרַגְּלָאִין בְּפִתּוּרִיָּה, מְלִיִּין סְגֻלוֹת, מְלִיִּין נְהוּרִין. לְבַר נֶשׁ אַחֲרָא, אִיהוּ תְּוֹהָא. אָמַר לִיָּה בְּרִיךְ אַנְתָּ רַעֲיָא מְהִימְנָא. מִתְמַן וְאֵילֶךְ אֵימָא אַנְתָּ, דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין נַחְתּוֹ לְמִשְׁמַע מִינְךָ. אָמַר לִיָּה, אֲשָׁלִים מְלוּלְךָ, אָמַר לִיָּה, לֹא אִית כְּעַן לְמִימַר יְתִיר, אֵימָא אַנְתָּ עַד זְמַנָּא אַחֲרָא.

פְּתַח רַעֲיָא מְהִימְנָא, פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְקַדֵּשׁ אֶת הַחֲדָשׁ. בְּגִין דְּסִיְהֵרָא קוֹדִישָׁא אִיהִי כְּלָה, דְּמִתְקַדְּשֶׁת (דף קפ"ח ע"א) עַל פִּי בֵּית דִּין, דְּאִיהוּ גְבוּרָה, בְּגִין דְּתַמָּן לִיּוֹאֵי, דְּאִתְמַר בְּהוּ וְקִדְשֶׁת אֶת הַלְוִיִּם. וּלְבַתַּר דְּאִתְחַזִּי סִיְהֵרָא דִיאֹתוֹ לְאוֹרָה, מְכַרְךָ עֲלֶיהָ בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמֵאֲמָרוֹ בְּרָא שְׁחָקִים, וּבְרוּחַ פִּיּוֹ כָּל צְבָאָם. וּבְמִי מִתְקַדְּשֶׁת וּמִתְבָּרַכֶּת, בְּתַפְאֲרָתָהּ בְּגִין דְּאִיהוּ עֲטַרְת תַּפְאֲרָתָהּ לְעַמּוּסִי בְּטוֹן.

(ע"כ רעיא מהימנא)

רְבִי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָווּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא, עַד דִּהָווּ אֲזֵלִין רַמְשׁ לִילְיָא, יְתָבוּ. אַדְהָווּ יְתָבִין, שְׁרִיאַת צְפָרָא לְאַנְהֵרָא, (כ"א אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא, קָמוּ וְאֲזֵלוּ. אָמַר רְבִי חֲזִיָּא, חָמִי אַנְפּוּי דְּמְזוּרַח דְּקָא מְנַהֲרִין, הַשְּׁתָּא כָּל אֵינוֹן בְּנֵי מְדִינְחָא דְּטוּרֵי נְהוּרָא, סְגְדִין לְגַבִּי הָאֵי נְהוּרָא, דְּנַהֲרִי בְּאַתַּר דְּשִׁמְשָׁא, עַד לֹא יְפּוּק, וּפְלַחִין לִיָּה, דְּהָא כִּיּוֹן דְּנִפְיָק שְׁמֶשׁא, כְּמָה אֵינוֹן דְּפְלַחִין לְשִׁמְשָׁא. וְאֵלִין אֵינוֹן דְּקָא פְּלַחִין לְנְהוּרָא דָּא, וְקָרְאִין לְהָאֵי נְהוּרָא, אֱלֵהָא דְּמְרַגְּלָא דְּנַהֲרִי. וְאוּמָאָה דְּלַהוֹן בְּאֵלֵי הַמְּרַגְּלָא דְּנַהֲרִי.

ואם תאמר שעבודה זו היא לחנם - מימים ראשונים הקדמונים ידעו בה חכמה. בזמן שהשמש מאיר, טרם שיצא, אותו הממנה המפקד על השמש יוצא, והאותיות הקדושות של השם העליון רשומות על ראשו (של השמש), וככח אותן האותיות פותח את כל חלונות השמים, ומכה בהם ועובר. ואותו ממנה נכנס לתוך אותו הזר שמאיר סביב השמש, ושם נמצא, עד שיוצא השמש ומתפשט בעולם.

ואותו הממנה מפקד על הזרב ועל מרגליות אדמות, והם עובדים אל אותו הדיוקן של שם, ובנקודות וסימנים שירשו מהראשונים מימים קדמונים, הולכים ויודעים נקודות השמש למצא מקומות של זרב ומרגליות. אמר רבי יוסי, עד כמה יהיו עבודות רבות אלו בעולם, שהרי שקר אין לו עמודים לתמיכה?

פתח אחר (רבי חייא) ואמר, (משלי יב) שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר. בא וראה, אלו כל בני העולם היו עובדים לשקר - היה כף, אבל האור הזה והזהר שמאיר ודאי הוא אמת. כוכבי רום הרקיע הם אמת. אם בטפשותם וחסרון דעתם הם אומרים וקוראים להם אלוה, לא צריך הקדוש ברוך הוא לכלות את מעשי דיו מהעולם. אבל לעתיד לבא לא יכלו הכוכבים והאורות של העולם. אבל מי יתפלה? אותם שעובדים להם.

והפסוק הזה הוא כף. שפת אמת תכון לעד - אלו ישראל, שהם שפת אמת, (דברים י) ה' אלהינו ה' אחד. והפל הוא אמת וסוד האמת. ומסימים, ה' אלהיכם אמת. וזוהי שפת אמת תכון לעד.

ואי תימא פולחנא דא למגנא הוא. מיומין עתיקין קדמאין, חכמתא ידעו ביה. בזמנא דשמשא נהיר, עד לא יפוק, ההוא ממנא דפקיד על שמשא, נפיק, ואתוון קדישין דשמא עלאה קדישא רשימן על רישיה, (דשמשא) ובחילא דאינון אתוון, פתח לכל פוי שמיא ובטש בהו, ועבר. וההוא ממנא עאל גו ההוא זהרא דנהיר סחרניה דשמשא, ותמן שכיה, עד דנפק שמשא, ואתפשט בעלמא.

וההוא ממנא, איהו פקידא, על דהבא, ועל מרגלן סומקן. ואינון פלחין לההוא דיוקנא דתמן, ובנקודין וסימנין דירתו מקדמאי מיומין עתיקין, אזלי וידעי נקודין דשמשא, למשפח אתרין דדהבא ומרגלן, אמר רבי יוסי, עד כמה יהון פולחנין סגיאין אלין בעלמא, דהא שקרא לית ליה קיימין לקיימא.

פתח אידך (ס"א רבי חייא) ואמר, (משלי יב) שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר. תא חזי, אלו כל בני עלמא הו פלחין לשקרא, הוה הכי, אבל האי נהורא וזהרא דנהיר, ודאי קשוט איהו. ככבי רומא דרקיעא קשוט אינון. אי בטפשו וחסרונא דדעתא דלהון, אינון אמרי וקראן להו אלהא, לא בעי קדשא בריך הוא לשיצאה עובדוי מעלמא. אבל לזמנא דאתי לא ישתצון ככביא ונהורין דעלמא. אבל מאן ישתצוי. אינון דפלחו לון. וקרא דא הכי הוא. שפת אמת תכון לעד,

אלין ישראל, דאינון שפת אמת. (דברים י) יי' אלהינו יי' אחד. וכלא איהו אמת, ורזא דאמת, ומסימי יי' אלהיכם אמת. ודא איהו שפת אמת תכון לעד.

ועד ארגיעה, ועד רגע מיבעי ליה, מאי ארגיעה. אלא, עד כמה יהא קיומא דלהון בעלמא, עד זמנא דייתי, ויהא לי נייחא מפולחנא קשיא דעלוי. ובזמנא דארגיעה, ישתצי לשון שקר, אינון דקראן אלהא, למאן דלאו הוא אלהא. אבל ישראל דאינון שפת אמת, כתיב בהו, (ישעיה מג) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.

נזירתי פעם אחת שהייתי הולך עם רבי אלעזר, פגש בו הגמון. אמר לרבי אלעזר, אתה מכיר את תורת היהודים? אמר לו, מכיר. אמר לו, האינכם אומרים שאמונתכם אמת ותורתכם אמת, ואנו שאמונתנו שקר ותורתנו שקר?! והרי כתוב, שפת אמת תפון לעד ועד ארגיעה לשון שקר? אנו מימות העולם עומדים במלכות ולא סרה מננו לעולמים דור אחר דור, תפון לעד ודאי. ואתם מעט ה'ה לכם במלכות, ומיד סרה מכם, והפסוק התקיים בכם שכתוב ועד ארגיעה לשון שקר.

אמר לו, אני רואה בך שאתה חכם בתורה. תפח רוחו של אותו האיש. אלו אמר הכתוב שפת אמת כוננת לעד - ה'ה כמו שאמרנו. אבל לא כתוב אלא תפון, עתידה שפת אמת שתפון מה שאין כף עכשו, שעכשו שפת שקר עומדת, ושפת אמת שוככת לעפר, ובאותו זמן של אמת תעמד על קיומה ומתוך ארץ תצמח, אז שפת אמת תפון לעד וגו'.

אמר לו אותו הגמון, אשריך, ואשרי העם שיורשים תורת אמת! אחר ימים שמעתי שהתגיר. הלכו, הגיעו לשדה אחת והתפללו תפלתם. כיון שהתפללו תפלתם, אמרו, מכאן

ועד ארגיעה, ועד רגע מיבעי ליה, מאי ארגיעה. אלא, עד כמה יהא קיומא דלהון בעלמא, עד זמנא דייתי, ויהא לי נייחא מפולחנא קשיא דעלוי. ובזמנא דארגיעה, ישתצי לשון שקר, אינון דקראן אלהא, למאן דלאו הוא אלהא. אבל ישראל דאינון שפת אמת, כתיב בהו, (ישעיה מג) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.

אדברנא חדא זמנא דהוינא אזיל בהדי רבי אלעזר, פגע ביה הגמוןא, אמר ליה לרבי אלעזר, אנת ידעת מאורייתא דיהודאי. אמר ליה ידענא. אמר ליה, לית אתון אמרין דמהימנותא דלכון קשוט, ואורייתכון קשוט, ואנן דמהימנותא דילן שקר, ואורייתא דילן שקר. והא כתיב שפת אמת תפון לעד ועד ארגיעה לשון שקר. אנן מיומין דעלמא, קיימין במלכותא, ולא אעדי מינן לעלמין, דרא בטר דרא, תפון לעד ודאי. ואתון, זעיר הוה לכו מלכותא, ומיד אעדי מנכון, וקרא אתקיים בכו דכתיב ועד ארגיעה לשון שקר. אמר ליה, חמינא בך דאנת חכים באורייתא.

תפח רוחיה (דף קפ"ח ע"ב) דההוא גברא. אלו אמר קרא, שפת אמת כוננת לעד, הוה כדקאמרן, אבל לא כתיב אלא תפון, זמינא שפת אמת דתפון, מה דלאו הכי השתא, דהשתא שפת שקר קיימא, ושפת אמת שכיבא לעפרא, ובההוא זמנא דאמת יקום על קיומיה, ומגו ארץ תצמח, פדין שפת אמת תפון לעד וגו'.

אמר ליה ההוא הגמון, זכאה אנת. וזכאה עמא דאורייתא דקשוט ירתין. בטר יומין שמענא דאתגיר. אזלו, מטו חד בי חקל, וצלו צלותהון. כיון דצלו צלותהון,

והלאה נתחבר בשכינתא, ונזיל
ונתעסק באורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר, (ישעיה מא) הן
יבשו ויכלמו כל הנחרים בך וגו'.
עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות
לישראל כל אותן טובות שאמר
על ידי נביאי האמת, וישראל
סבלו עליהם כמה רעות בגלותם.
ואלמלא כל אותן טובות
שמחכים ורואים שפנתובים
בתורה, לא היו יכולים לעמוד
ולסבל את הגלות.

אבר אזלין לבי מדרשות,
פותרים ספרים, ורואים כל אותן
טובות שמחכים, ורואים
שפנתובים בתורה שהבטיח להם
הקדוש ברוך הוא עליהם,
ומתנחמים בגלותם, ושאר
העמים מחרפים ומגדפים אותם
ואומרים: איה אלהיכם? איה
אותן טובות שאתם אומרים
שמעדות לכם, וכי כל עמי
הארץ יתבישו מכם?

זהו שפנתוב, (שם טו) שמעו דבר ה'
החרדים אל דברו אמרו אחיכם
שנאיכם וגו'. מה זה החרדים אל
דברו? אלו שסבלו כמה רעות,
כמה שמועות שמעו אלה על
אלה ואלה אחר אלה וחרדו
עליהן, כמו שנאמר (ירמיה ל) כי וגו'
קול חרדה שמענו פחד ואין
שלום וגו'. אותם חרדים תמיד
אל דברו כשנעשה הדין.

אמרו אחיכם שנאיכם - אלה הם
אחיכם בני עשו. מנדיכם - כמו
שנאמר (איכה ד) סורו טמא קראו
למו. שאין עם שמבזים אותם
בפנים ורוקקים בפני ישראל כמו
בני אדום, וכלם אומרים
שטמאים כמו נדה, וזהו מנדיכם.
למען שמי יכבד ה', אנו (שאומרים)
בני אל חי, שבנו יתכבד שמו, אנו
שולטים על העולם בשביל אותו
שנקרא גדול, (בראשית כז) עשו בנו

אמרו מפאן ולהלאה נתחבר בשכינתא, ונזיל
ונתעסק באורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר, (ישעיה מא) הן יבשו ויכלמו
כל הנחרים בך וגו'. זמין קדשא בריך
הוא למעבד לישראל, כל אינון טבאן,
דקאמר על ידי נביאי קשוט, וישראל סבלו
עליהון, כמה בישין בגלותהון. ואלמלא כל
אינון טבאן דקא מחפאן וחמאן פתיבין
באורייתא, לא הוו יכלין למיקם ולמסבל
גלותא.

אבר אזלין לבי מדרשות, פתחין ספרין,
וחמאן כל אינון טבאן, דקא מחפן,
וחמאן פתיבין באורייתא, דאבטח לון קדשא
ברוך הוא עליהו, ומתנחמין בגלותהון,
ושאר עמין מחרפין ומגדפין לון, ואמרי אן
הוא אלהכון, אן אינון טבאן דאתון אמרין
דזמינין לכון, וכי כל עמין דעלמא יכספון
מנייכו.

הרא הוא דכתיב, (ישעיה סו) שמעו דבר יי'
החרדים אל דברו אמרו אחיכם
שונאיכם וגו'. מאי החרדים אל דברו, אינון
דסבלו כמה בישין, כמה שמועות שמעי,
אלין על אלין, ואלין בטר אלין, וחרידן
עליהון, כמה דאת אמר (ירמיה ל) פי וגו' קול
חרדה שמענו פחד ואין שלום וגו'. אינון
חרדים תדיר אל דברו פד אתעביד דינא.

אמרו אחיכם שונאיכם, אלין אינון אחוכון
בני עשו. מנדיכם, כמה דאת אמר (איכה
ד) סורו טמא קראו למו. דלית עמא דקא מבזין
לון באנפי, ומרקקין באנפיהו לישראל כבני
אדום. ואמרי כלהו מסאבין בפנדה, ודא איהו
מנדיכם. למען שמי יכבד יי', אנו (דאמרין) בנוי
דאל חי. די בן יתיקר שמייה. אנון שלטנין על

עֲלָמָא בְּגִין הֵהוּא דְאֶקְרִי גְדוּל. (בראשית כז) עֲשׂוּ
בְּנוֹ הַגְּדוּל. וּבִשְׂמָא דָא אֶקְרִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
גְדוּל, (תהלים קמה) גְדוּל יְיָ וּמְהוּלָל מְאֹד. אֲנִן בְּנֵי
הַגְּדוּל, וְאִיהוּ גְדוּל. וְדָא לְמַעַן שְׁמֵי יִכְבֵּד
יְיָ.

אֲבָרְ אַתּוּן זְעִירִין מְפֻלָּא, (בראשית כז) יַעֲקֹב בְּנֵה
הַקֶּטָן פְּתִיב, אֲן הוּא אֱלֹהֵכּוֹן. אֲן הוּא
אֵינוֹן טְבָאן, דִּיכְסֻפוֹן פֻּל עֲמַמְיָא מַחְדוּה
דְלִכּוֹן. מָאן יִתֵּן וְנִרְאָה בְּשִׂמְחַתְכֶם פְּמָה
דְאַתּוּן אֲמַרִין. וְהֵם יְבוּשׁוּ (רוח הקדש אומר וְהֵם יְבוּשׁוּ)
(ס"א תו כמאן) פְּמָאן דִּתְלֵי קַלְלָתָא בְּאַחְרָא, בְּגִין
דְאַתּוּן אֲמַרִין דְכַדִּין יְבוּשׁוּ וְיִפְלְמוּ, וּבְגִין דָּא
רוּחַ קְדָשָׁא הוּא אֲמַר מְלָה הָכִי, וְעַל דָּא, הֵן
יְבוּשׁוּ וְיִפְלְמוּ כָל הַנְּחָרִים בְּךָ. מָאִי כָל
הַנְּחָרִים בְּךָ. דְאַתְקֻפוּ נְחִירֵיהוֹן בְּרוּגְזָא עַלְךָ
בְּגִלוּתָא דָּא. בְּהֵהוּא זְמַנָּא, יְבוּשׁוּ וְיִפְלְמוּ
מִפְּל טְבִין דִּיחֻמוֹן לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא הָכִי הוּא וְדָא, אֲבָל חֲמִינָן
וְהָכִי חָמוּ תְקִיפֵי עֲלֵמָא, דְהָא גְלוּתָא
אַתְמַשְׁן וְעַדִּין בְּרִיהַ דְדוּד לָא אָתִי. אֲמַר רַבִּי
יוֹסֵי, וְכָל דָּא הָכִי הוּא, אֲבָל מָאן עֲבִיד
דִּיִּסְבְּלוֹן יִשְׂרָאֵל גְלוּתָא דָּא, פֻּל אֵינוֹן
הַבְּטָחוֹת דְאַבְטַח לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא
אַתְמַר, דְעָאֲלִין לְבַתִּי כְּנִסְיוֹת וּלְבַתִּי מְדַרְשׁוֹת,
וְחָמָאן פֻּל אֵינוֹן נְחָמוֹת, וְחָדָאן בְּלַבֵּייהוּ
לְמִסְבַּל פֻּל מַה דִּיִּתִי עַלֵּיהוּ, וְאֵלְמָלָא דָּא לָא
יִכְלִין לְמִסְבַּל.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא וְדָאִי הָכִי אִיהוּ, וְכֵלָא בְתִשׁוּבָה
תְלִיא. וְאִי תִימָא דִּיכְלוֹן הַשְׂתָּא לְאַתְעָרָא
תְשׁוּבָה כְּלָהוּ פְּחָדָא. לָא יִכְלִין. מָאִי טַעְמָא
לָא יִכְלִין. בְּגִין דְכְּתִיב, (דברים ה) וְהִזְיָה כִּי יִבְאוּ
עֲלֵיךָ פֻּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וּכְתִיב וְהִשְׁבוֹתָ אֶל
לְבַבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחָךָ וְגוֹ'. וּכְתִיב וְשָׁבַת עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'. וּכְדִין

הַגְּדוּל. וּבִשְׂמֵי הַזֶּה נִקְרָא הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא גְדוּל, (תהלים קמה) גְדוּל
ה' וּמְהוּלָל מְאֹד. אֲנִן בְּנֵי הַגְּדוּל,
וְהוּא גְדוּל. וְדָא לְמַעַן שְׁמֵי יִכְבֵּד
יְיָ.

אֲבָרְ אַתֶּם קְטָנִים מְהַכֵּל, פְּתוּב
יַעֲקֹב בְּנֵה הַקֶּטָן, אִיָּה אֱלֹהֵיכֶם?
אִיָּה אוֹתָן טוֹבוֹת שְׂחִתְבִּישׁוּ פֻל
הַעַמִּים מְשִׂמְחַתְכֶם? מִי יִתֵּן
וְנִרְאָה בְּשִׂמְחַתְכֶם כְּמוֹ שְׂאֵתֶם
אוֹמְרִים, וְהֵם יְבוּשׁוּ, (רוח הקדש אומר
וְהֵם יְבוּשׁוּ) (עוד, כמי) כְּמִי שְׂתוּלָה
קַלְלָתוֹ בְּאַחַר, מִשׁוּם שְׂאֵתֶם
אוֹמְרִים שְׂאֵז יְבוּשׁוּ וְיִפְלְמוּ,
וּמִשׁוּם כֶּף רוּחַ הַקְּדוּשׁ הִיָּתָה
אוֹמְרַת הַדְּבָר כֶּף, וְעַל זֶה הֵן יְבוּשׁוּ
וְיִפְלְמוּ כָל הַנְּחָרִים בְּךָ. מִי הֵם כָּל
הַנְּחָרִים בְּךָ? אֵלֶּה שְׂחִזְקוּ אֶת
נְחִירֵיהֶם בְּרִגְזוֹ עֲלֵיךָ בְּגִלוּת הַזֶּה.
בְּאוֹתוֹ זְמַן יְבוּשׁוּ וְיִפְלְמוּ מִפְּל
הַטּוֹבוֹת שְׂחִירָאוּ אֲעַל יִשְׂרָאֵל.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כֶּף זֶה וְדָא, אֲבָל
רְאִינוּ וְכָךְ רָאוּ גְבוּרֵי הָעוֹלָם,
שְׁהֵרִי הַגְּלוּת נִמְשַׁכַּת וְעַדִּין בֵּן
דְדוּד לָא בָּא. אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְכָל
זֶה כֶּף הוּא, אֲבָל מִי עֲשֵׂה שְׂחִיִּסְבְּלוּ
יִשְׂרָאֵל אֶת הַגְּלוּת הַזֶּה? פֻּל אוֹתָן
הַבְּטָחוֹת שְׂהַבְטִיחַ לְהֵם הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא. וְהֵרִי זֶה נִתְבָּאָר,
שְׂנַכְנְסִים לְבַתִּי כְּנִסְיוֹת וּלְבַתִּי
מְדַרְשׁוֹת וְרוּאִים פֻּל אוֹתָן נְחָמוֹת,
וּשְׂמַחִים בְּלִפְסֵם לְסַבֵּל אֶת פֻּל מַה
שְׂיַבֵּא עַלֵּיהֶם, וְלוּלָא זֶה לָא יִכְלוּ
לְסַבֵּל.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְדָאִי כֶּף הוּא,
וְהַכֵּל תְּלוּי בְתִשׁוּבָה. וְאִם תִּאמַר
שְׂחִיִּלִים עֲכָשׁוּ לְעוֹרֵר תְּשׁוּבָה
פֻּלִם כְּאֶחָד - לָא יְכוּלִים! מַה
הַטַּעַם לָא יְכוּלִים? מִשׁוּם
שְׂכַתּוּב, (דברים ה) וְהִזְיָה כִּי יִבְאוּ
עֲלֵיךָ פֻּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וּכְתוּב
וְהִשְׁבַּתְתָּ אֶל לְבַבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם

וְגוֹ'. וּכְתִיב וְשָׁבַת עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'. וּכְדִין

(דברים ל') אַם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ וְגו' וְעַד דְּכָל אֵינּוֹן מְלִיץ לֹא יִתְקַיְּמוּן, לֹא יִכְלִין (דף קפ"ט ע"א) לְאַתְעָרָא תְּשׁוּבָה מִנִּיְהוּ.

אֲשֶׁר הִדִּיחָךְ וְגו'. וְכַתּוּב וְשָׁבַת עַד ה' אֲלֵהֶיךָ וְגו'. וְאָז (שם) אַם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ וְגו'. וְעַד שְׁכָל אוֹתָם דְּבָרִים לֹא יִתְקַיְּמוּ, לֹא יְכוּלִים לְעוֹרֵר תְּשׁוּבָה מֵהֶם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה סִתְּמַת פֶּל אֲרַחֲיִן וְשְׁבִילִין מְכָל בְּנֵי גְלוּתָא, וְלֹא שְׁבִקַת לֹון פְּתַחוֹן פֶּה. אִי הָכִי, לְהוּוּ כַּמָּה דְהוּוּ בְּכָל דְרָא וְדָרָא, דְלֹא יִסְבְּלוּן גְלוּתָא וְלֹא אַגְרָא, וְיִפְקוּן (כ"א א' הָכִי, לְהוּוּ כַּמָּה דְלַחוּוּ כְּכָל דְרָא וְדָרָא, וְיִסְבְּלוּן גְלוּתָא וְלֹא יִפְקוּן) מְדִינָא דְאוּרֵייתָא, וְיִתְעַרְבוּן בְּשָׂאָר עַמִּין.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה הַסְתַּרְתָּ פֶל הַדְרָכִים וְהַשְׁבִּילִים מְכָל בְּנֵי הַגְּלוּת וְלֹא הַשְׂאֲרַתָּ לָהֶם פְּתַחוֹן פֶּה. אַם כֵּן, שְׂיִהְיוּ כְמוֹ שְׂהִיוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר - שְׁלֹא יִסְבְּלוּ גְלוּת וְלֹא שְׂכָר, וְיִצְאוּ (אם כֵּן, יִהְיוּ כְמוֹ שְׂהִיוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, וְיִסְבְּלוּ אֶת הַגְּלוּת וְלֹא יִצְאוּ) מְדִיןָ שֶׁל הַתּוֹרָה, וְיִתְעַרְבוּ בְּשָׂאָר הָעַמִּים.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) כִּמּוֹ הָרֶה תִּקְרִיב לְלִדַת תַּחֲלִיל תִּזְעַק בַּחֲבֻלְיָהּ וְגו'. מָאִי כְמוֹ הָרֶה, אֲרַח אִיהוּ לְעוֹבְרַתָּא, לְאַעְבְּרָא עָלֶיהָ תִּשַׁע יַרְחִין שְׁלָמִין. וְאִית בְּעֵלְמָא כַּמָּה וְכַמָּה, דְלֹא עֵבֵר עָלֶיהָ אֶלָּא יוֹמָא חַד אוּ תְרִין יוֹמִין מִתְּשִׁיעָאָה, וְכָל צִירִין וְחֲבֻלִין דְעוֹבְרַתָּא בַתְּשִׁיעָאָה אֵינּוֹן. וְאַף עַל גַּב דְלֹא אַעְבְּר עָלֶיהָ אֶלָּא יוֹמָא חַדָּא, אַתְחַשִּׁיב עָלֶיהָ כְּאִילוּ אַתְעַבְּרוּ כָּל תְּשִׁיעָאָה שְׁלִים. אוּף הָכִי יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְאַטְעַמִי טַעַם גְלוּתָא, אִי יִהְדְרוּן בַּתְּשׁוּבָה, יִתְחַשֵּׁב עָלֵיהוּ כְּאִילוּ אַעְבְּרוּ עָלֵיהוּ כָּל אֵינּוֹן מְלִיץ דְכַתִּיבִין בְּאוּרֵייתָא. כָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן דְכַמָּה וְכַמָּה יִסּוּרִין אַעְבְּרוּ עָלֵיהוּ מִן יוֹמָא דְגְלוּתָא שְׂרִי.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) כִּמּוֹ הָרֶה תִּקְרִיב לְלִדַת תַּחֲלִיל תִּזְעַק בַּחֲבֻלְיָהּ וְגו'. מַה זֶה כְּמוֹ הָרֶה? דְרַךְ הוּא לְמַעְבַּרְתָּ שְׂיִעְבְּרוּ עָלֶיהָ תִּשַׁעַה חֲדָשִׁים שְׁלָמִים. וְיִשַׁע בְּעוֹלָם כַּמָּה וְכַמָּה שְׁלֹא עוֹבֵר עָלֶיהָ אֶלָּא יוֹם אֶחָד אוּ יוֹמִים מִהַתְּשִׁיעִי, וְכָל הַצִּירִים וְהַחֲבֻלִים שֶׁל הַמַּעְבַּרְתָּ הֵם בַּתְּשִׁיעִי. וְאַף עַל גַּב שְׁלֹא עֵבֵר עָלֶיהָ אֶלָּא רַק יוֹם אֶחָד, נִחְשָׁב עָלֶיהָ כְּאִילוּ עֵבְרוּ כָּל הַתְּשִׁיעִי שְׁלָם. אַף כֵּן יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן שְׁטַעְמוּ טַעַם גְלוּת - אַם יִחְזְרוּ בַתְּשׁוּבָה, יִחְשָׁב עָלֵיהֶם כְּאִילוּ עֵבְרוּ עָלֵיהֶם כָּל אוֹתָם דְּבָרִים שְׁכַתּוּבִים בַּתּוֹרָה. כָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן שְׁכַמָּה וְכַמָּה יִסּוּרִים עֵבְרוּ עָלֵיהֶם מִיּוֹם שֶׁהִתְחִילָה הַגְּלוּת.

אָבֵר מָאִי דְכַתִּיב, (דברים ד) בְּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ פֶל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. תָּא חֲזִי, כַּמָּה רַחֲמָנוּתָא רַחֲמִים קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָּא. לְמַלְפָּא דְהוּוּה לִיה בְּרָא יַחֲדָאָה, וְרַחֲמִים לִיה רַחֲמִימוּ דְנִפְשָׂא, וּמַגּוּ רַחֲמִימוּ דִילִיָּה, יִהֵב לִיה לְאַמִּיָּה מְטְרוּנִיתָא דְתַרְבִּי לִיָּה, וְתוּלִיף לִיָּה אֲרַחֲמִי מִתְתַּקְּנָן. זְמַנָּא

אָבֵר מַהוּ שְׁכַתּוּב (דברים ד) בְּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ פֶל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים - בָּא וְרָאָה כַּמָּה רַחֲמָנוּתָא רַחֲמִים קַדְוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּדָבָר הַזֶּה. לְמַלְפָּא שְׁהִיָּה לוּ בִן יַחֲדִי וְאַהֵב אוֹתוֹ אַהֵבַת נֶפֶשׁ, וּמִתּוּף אַהֵבַתוֹ נִתַּן אוֹתוֹ לְאַמּוֹ הַגְּבִירָה שְׁתַּגְּדֵל אוֹתוֹ וְתַלְמֵד אוֹתוֹ דְרַכִּים מִתְקַנּוֹת.

פַּעַם אַחַת חֲטָא לְאַבְיוּ, בָּא אַבְיוּ וְהִלְקָה אוֹתוֹ, וְאַחַר כֵּן עֵבֵר עַל חֲטָאוֹ. שָׁב כְּמַקְדָּם וְשׁוּב חֲטָא

לְאָבִיו, וְהוֹצִיא אוֹתוֹ אִבּוֹ מִבֵּיתוֹ, וְרָגַז עָלָיו. יֵצֵא אוֹתוֹ בֶּן מִבֵּיתוֹ. וּבִמְקוֹם שִׁילֵךְ בְּדֶרֶךְ אֲמַת וַיְהִי צַדִּיק כְּרֹאֵי כְּדֵי שִׁישְׁמַע אִבּוֹ הַמֶּלֶךְ וַתְּהִי עָלָיו תְּשׁוּקָתוֹ - מָה עָשָׂה? אָמַר, הוֹאִיל וַיֵּצֵאתִי מֵהֵיכַל אֲבִי, אֲעֹשֶׂה מִכָּאן וְהִלָּאָה כָּל מָה שֶׁאֲנִי רוֹצֶה. מָה עָשָׂה? הֲלֹךְ לְהִתְחַבֵּר לְזוֹנוֹת, וְהִתְלַכְּלֹךְ בְּלִכְלוּךְ וְטִנְפַת עֲמֻן, וְלֹא הָיָה נִמְצָא אֵלָּא עֲמֻן בַּחֲבוּר שְׁלֵהֵן. כִּשְׁהַגְבִּירָה אִמּוֹ פּוֹקֶדֶת בְּכָל יוֹם עַל אוֹתוֹ הַבֶּן וַיִּדְעַת שְׂבָנָה הַתְּחַבֵּר עִם הַזּוֹנוֹת וְכָל חֲבֵרוֹתוֹ הִיָּתָה עִמָּהֵן, מִתְחִילָה לְכַפּוֹת וּלְמַרֵּר עַל בְּנָהּ.

יוֹם אֶחָד נִכְנַס אֵלֶיהָ הַמֶּלֶךְ וְרוֹאֶה אוֹתָהּ בּוֹכָה. שׂוֹאֵל אוֹתָהּ: עַל מָה אַתְּ בּוֹכָה? אָמְרָה: וְאֵיךְ לֹא אֲבַפֶּה, שֶׁהָרִי בְּנִינוּ מִחוּץ לְהֵיכַל הַמֶּלֶךְ? וְלֹא דֵי שֶׁאִינוּ יוֹשֵׁב בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, אֵלָּא שֶׁהוּא יוֹשֵׁב עִם הַזּוֹנוֹת! מָה יֵאמְרוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם - שֶׁבֶן הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בְּבֵית זּוֹנוֹת?! הַתְּחִילָה לְכַפּוֹת וּלְהִתְחַנֵּן לְמֶלֶךְ.

אָמַר הַמֶּלֶךְ: בְּשִׁבִילֶךְ אֲחִזִּיר אוֹתוֹ, וְאֵת הָעֶרְבָה שְׁלוֹ. אָמְרָה: הָרִי וְדָאִי. אָמַר הַמֶּלֶךְ: הוֹאִיל וְכֹךְ הוּא, לֹא צְרִיךְ לְהִתְזַיֵּר בְּיוֹם בְּגָלוֹי, שֶׁבּוֹשָׁה עֲבוּרָנוּ לְלַכֵּת בְּשִׁבִילוֹ לְבֵית זּוֹנוֹת. וְאִם לֹא הָיָה כִּמוֹ זֶה שֶׁטַּנְּףָה אֶת עֲצָמוֹ כִּף וְחָלַל כְּבוֹדִי, הִיִּיתִי אֲנִי וְכָל הַחִילוֹת שְׁלֵי הוֹלְכִים בְּשִׁבִילוֹ בְּכַמָּה כְּבוֹד וּבְכַמָּה חֲצוּצוֹת לְפָנָיו, בְּכַמָּה כְּלֵי קָרֵב מִיֵּמִינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ, עַד שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם יִדְעוּצְעוּ, וַיִּדְעוּ כֻּלָּם שֶׁהוּא בֶּן הַמֶּלֶךְ. עָכְשׁוּ כִּיּוֹן שֶׁהוּא טַנְּףָה אֶת עֲצָמוֹ וְחָלַל אֶת כְּבוֹדִי, הוּא יִחְזוּר בְּסִתְרָה שְׁלֹא

וּמִשְׁמָאלֶיהָ, עַד דְּכָל בְּנֵי עַלְמָא יִדְעוּצְעוּ, וַיִּנְדְּעוּן כֻּלָּא, דְּהִפְרָא דְּמִלְכָא, אִיהוּ. הִשְׁתָּא כִּיּוֹן דְּאִיהוּ טַנְּףָה גְרַמִּיָּה, וְחָלַל יְקָרִי, אִיהוּ יְהִדֵּר בְּטַמִּירוֹ,

חָדָא חָב לְגַבֵּי אַבּוּהָ, אַתָּא אַבּוּהִי וְאַלְקֵי לִיהָ, וּלְכַתֵּר אַעְפֵּר עַל חוּבִיָּהּ. תָּב כְּמִלְקַדְמִין וְחָב לְאַבּוּהָ, וְאַפְקִיָּה אַבּוּהָ מִבֵּיתֶיהָ, וְאַרְגִּיז עָלֶיהָ, נִפְקַח הָהוּא בְּרָא מִבֵּיתֶיהָ.

וּבְאַתְרָה דִּיהֶךְ בְּאַרְחָה קְשׁוּט, וַיְהִי זַפְאָה כְּדָקָא יְאוּת, בְּגִין דִּישְׁמַע מִלְכָּא אַבּוּהָ, וַיְהִי תִיאוּבְתִיָּה עָלֶיהָ. מָה עֵבֵד. אָמַר הוֹאִיל וְנִפְקֵנָא מֵהֵיכַל דְּאַבָּא, אַעְבִּיד מִכָּאן וְלְהִלָּאָה כָּל מָה דְאַנָּא בְּעִי. מָה עֵבֵד. אֲזַל וְאַתְחַבֵּר בְּזוֹנוֹת, וְאַתְלַכְּלֹךְ בְּלִכְלוּכָא דְטַנוּפָא בְּהַדְיָיְהוּ, וְלֹא הָוָה מִשְׁתַּכַּח אֵלָּא בְּהַדְיָיְהוּ, בַּחֲבוּרָא דְלַהוּן. דְּמִטְרוּנִיתָא אֲמִיָּה פּוֹקֶדֶת בְּכָל יוֹמָא עַל הָהוּא בְּרָא, וַיִּדְעַת דְּכִרָּה בְּהַדְיָיְהוּ זּוֹנוֹת אַתְחַבֵּר, וְכָל חֲבֵרוֹתָא דִּידִיָּה בְּהַדְיָיְהוּ הָיוּ. שְׂרִיאַת לְמַכְפֵּי, וְלֹאֲתַמְרָרָא עַל בְּרָהּ.

וּזְמָא חַד עָאל מִלְכָּא לְגַבְהָ, חָמָא לָהּ דְּאִיָּהּ מַבְכָּה. שְׂאִיל לָהּ עַל מָה אַתְּ בְּכָתָא. אָמְרָה וְלֹא אֲבַפֶּה, דְּהָא בְּרָנָא לְבַר מֵהֵיכַלָּא דְּמִלְכָּא. וְלֹא דֵי דְהוּא לָא יְתִיב בְּהֵיכַלָּא דְּמִלְכָּא, אֵלָּא דְהוּא יְתִיב בְּהַדְיָיְהוּ זּוֹנוֹת. מָה יִמְרוּן כָּל בְּנֵי עַלְמָא, בְּרִיָּה דְּמִלְכָּא אִיהוּ דִּיתִיב בְּבֵי זּוֹנוֹת. שְׂרִיאַת לְמַכְפֵּי, וְלֹאֲתַחֲנֵנָא לְמִלְכָּא.

אָמַר מִלְכָּא, בְּגִינְךָ אֶהְדֵּר לִיָּה, וְאַנְתְּ עֶרְבָא דִּילִיָּה. אֲמַרְתָּ הָא וְדָאִי. אָמַר מִלְכָּא הוֹאִיל וְכֹךְ הוּא, לָא אֲצִטְרִיף לְאַהְדָּרָא לִיָּה בִּימְמָא בְּאַתְגָּלִיא. דְּכִסּוּפָא דִּילָן אִיהוּ לְמַהְדָּף בְּגִינִיָּה לְבֵי זּוֹנוֹת. וְאִי לָא הָוִי כְּגוּוֹנָא דָא, דְּטַנְּףָה גְרַמִּיָּה הָכִי וְחָלַל יְקָרִי. הוֹינָא אָנָּא, וְכָל חִיָּלִין דִּילִי, אֲזַלִּין בְּגִינִיָּה בְּכַמָּה יְקָר, בְּכַמָּה בּוּקִינְס קָמִיָּה, בְּכַמָּה מְאִנִּי קָרְבָא, מִימִינִיָּה

דָּלָא יַנְדַּעוֹן בֵּיהּ. אַהֲדַר לְגַבֵּי מַלְכָּא, יְהִיבֵיהּ לְגַבֵּי אַמִּיהּ.

זכירו בו. חזר למלך, ונתן אותו לאמו.

רַיִמִּים סָרַח כַּמְלָקָדְמִין. מַה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ? הוֹצִיא אוֹתוֹ וְאֵת אִמּוֹ עִמּוֹ מִתּוֹךְ הַהִיכָל וְאָמַר: תִּלְכוּ שְׂנֵיכֶם, וְשְׂנֵיכֶם תִּסְבְּלוּ אֶת הַגְּלוּת וְהַמְּלָקוֹת שָׁם. כִּיּוֹן שְׂשֵׁנִיכֶם תִּסְבְּלוּ כְּאַחַד, אֲזַי אֲדַע שְׂבַנִּי יֵשׁוּב כְּרֹאֵי.

כֵּן יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ הֵם, הוֹרִיד אוֹתָם לְמִצְרַיִם. וְאִם תֹּאמַר שְׂבִאוֹתוֹ זְמַן לֹא חָטְאוּ - הַגְּזֵרָה שְׁגוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָרִית בֵּין הַבְּתָרִים הֵיטָה רְאוּיָה לְהַתְקִים, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשְּׂגִיחַ עַל שְׁנֵי דְבָרִים: אַחַד עַל אוֹתוֹ דְבוּר שְׂאֵמַר אֲבָרְהֶם (בְּרֵאשִׁית טו) בְּמָה אֲדַע כִּי אֵירָשְׁנָה, זוֹהִי סִבָּה וְעֵלָה. אָבֵל עַד שְׂיִצְאוּ מִמִּצְרַיִם לֹא הָיוּ גוֹי וְלֹא הָיוּ רְאוּיִים כְּרֹאֵי.

רַיִזְמִין סָרַח כַּמְלָקָדְמִין. מַה עֲבַד מַלְכָּא. אַפִּיק לֵיהּ וְלֹאֲמִיהּ בְּהִדְיָה מַגּוֹ הַיְכָלָא, אָמַר תְּרוּוּיְכוּ תַהֲכוּן, וְתְרוּוּיְכוּ תִסְבְּלוּן גְּלוּתָא, וּמְלָקוּתָא תַמְן. כִּיּוֹן דְתְרוּוּיְכוּ תִסְבְּלוּן כַּחַדָּא, כְּדִין יַדְעָנָא דְבְרֵי יְתוּב כַּדְקָא חֲזִי.

כֵּן יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי דְמַלְכָּא קְדִישָׁא אֵינוֹן. אַחִית לֹון לְמִצְרַיִם. וְאִי תִימָא בְּהֵוּא זְמָנָא לֹא חָאבוּ, גְזֵרָה דְגֵזַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בֵין הַבְּתָרִים הָוּה אַתְחֲזִי לְמַהוּי קָיִים, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח לְתַרִין מְלִין, חַד בְּגִין הֵהִיא מְלָה דְאָמַר אֲבָרְהֶם, (בְּרֵאשִׁית טו) בְּמָה אֲדַע כִּי אֵירָשְׁנָה, דָּא הוּא (דף קפ"ט ע"ב) סִבָּה וְעֵלָה. אָבֵל עַד דְנִפְקוּ מִמִּצְרַיִם, לֹא הָווּ גוֹי, וְלֹא אַתְחֲזוּ כַדְקָא יְאוּת.

פְּתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵין הַחוּחִים כֵּן רַעֲיָתִי בֵין הַבְּנוֹת. בְּעָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַעַבְד לֹון לְיִשְׂרָאֵל כְּגוֹוֹנָא דְלַעִילָא וְלְמַהוּי שׁוֹשְׁנָה חָדָא בְּאַרְעָא, כְּגוֹוֹנָא עֲלָאָה. וְשׁוֹשְׁנָה דְסַלְקָא רִיחָא, וְאַתְבְּרִיר מְכַל שְׂאָר וְוַרְדִין דְעֲלָמָא, לֹא הָוּי אֵלָא הֵהִיא דְסַלְקָא בֵין הַחוּחִים. וְדָא אַרְחָא כַּדְקָא יְאוּת. וְעַל דָּא זְרַע שְׂבַעֲיִן זוּגִין, דְהוּוּ שְׂבַעֲיִן נְפֶשׁ, וְאַעִיל לֹון בֵין הַחוּחִים, וְאֵינוֹן חוּחִים, מִיַּד דְהוּוּ אֵינוֹן זוּגִין תַמְן, סְלִיקוּ עַנְפִין וְטַרְפִין וְשְׁלִיטוּ עַל עֲלָמָא, וְכַדִּין פְּרַחַת שׁוֹשְׁנָה בִינֵיהוּ.

פְּתַח וְאָמַר, (שִׁיר ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵין הַחוּחִים כֵּן רַעֲיָתִי בֵין הַבְּנוֹת. רְצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה וְלֵהִיּוֹת שׁוֹשְׁנָה אַחַת בְּאַרְץ כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה. וְהַשׁוֹשְׁנָה שְׂמַעֲלָה רִיחַ וּנְבַחְרָה מְכַל שְׂאָר הַוְרָדִים שְׂבַעֲוֹלָם אֵינָה אֵלָא אוֹתָהּ שְׂעוּלָה בֵין הַחוּחִים. וְזוֹ דְרָךְ כְּרֹאֵי. וְלִכְן זְרַע שְׂבַעֲיִם זוּגוֹת, שְׁהִיוּ שְׂבַעֲיִם נְפֶשׁ, וְהַכְּנִיסָם לְבֵין הַחוּחִים, וְאוֹתָם חוּחִים, מִיַּד שְׁהִיוּ הֵם שָׁם זוּגוֹת, הַעֲלוּ עַנְפִים וְעֵלִים וְשְׁלִטוּ עַל הָעוֹלָם, וְאֵז פְּרַחָה בִינֵיהֶם הַשׁוֹשְׁנָה.

כִּיּוֹן דְבְּעָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַפְקָא שׁוֹשְׁנָה וְלָקִיט לָהּ מִבִּינֵיהוּ, כְּדִין יְבָשׁוּ חוּחִים, וְאַזְדְּרִיקוּ, וְאַשְׁתַּצִּיאוּ, וְלֹא אַתְחַשְׁבוּ לְכָלוּם. בְּשַׁעֲתָא דְאֲזִיל לְמַלְקֻט שׁוֹשְׁנָה דָּא, לְאַפְקָא בְרִיָה בּוֹכְרִיָה, בְּהֵוּא זְמָנָא אֲזַל מַלְכָּא גו כְּמָה חֲיִילִין רַבְרַבְנִין וְשְׁלִיטִין, עַם דְגָלִין

כִּיּוֹן שְׂרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא שׁוֹשְׁנָה וְלָלֶקֶט אוֹתָהּ מִבִּינֵיהֶם, אֲזַי יְבָשׁוּ הַחוּחִים וְנִזְרְקוּ וְהִתְפָּלוּ וְלֹא נִחְשְׁבוּ לְכָלוּם. בְּשַׁעֲה שְׁהוֹלֵךְ לְלָקֶט אֶת הַשׁוֹשְׁנָה הַזֹּו וְלֹאֲהוֹצִיא כְּנוֹ בְּכוֹרוֹ, בְּאוֹתוֹ זְמַן הִלֵּךְ הַמֶּלֶךְ בְּתוֹךְ כְּמָה חֲלוֹת גְּדוֹלִים וְשְׁלִיטִים עִם

דגלים פרושים, והוציא את בנו בכורו בכמה גבורות, והביא אותו להיכלו, וישב הרבה בבית המלך.

בין שחטא לאביו, הוכיח אותו והלקה אותו, שפתיב ויחר אף ה' בישראל ויתנם ביד שוסים וגו'. סרח כמקדם ומרד באביו, הוציא אותו מביתו. מה עשו ישראל? ראו שהרי התפזרו בכבל והתערכו בעמים, לקחו נשים נכריות והולידו מהם בנים. עם כל זה האם הקדושה היתה אפטרופוס עליהם.

ועל שעשה כן, הקדוש ברוך הוא אמר, הואיל וזו בושה, אז שיבא בני מעצמו. הואיל וחלל כבודי, לא ראוי שאני אלך לשם להוציא אותו ולעשות לו נסים וגבורות כמקדם. שבו הם בלי סיוע שהיו ראויים לו, בלי נסים ונפלאות, אלא כלם מפזרים, כלם עיפים בעני, ושבנו להיכל המלך בבושה, והאם הקדושה ערכה להם.

הטאו כמקדם. מה עשה הקדוש ברוך הוא? הוציא את הבן הזה כמקדם מהיכלו עם אמו. אמר, מכאן והלאה האם וכנה יסבלו כמה רעות פאחד. זהו שכתוב, (ישעיה ג) ובפשעיכם שלחה אמכם. ועל זה כתוב, (דברים ד) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים. מה זה באחרית הימים? אלא זו האם הקדושה, שהיא אחרית הימים, ועמה סבלו כל מה שסבלו בגלות.

ואילו יחזרו בתשובה - אפילו רעה אחת או צער אחד שיעבר עליהם, יחשב עליהם כאלו סבלו הכל. (ואם לא יסתם הקץ) ואם לא - פשיסתיים הקץ (הרע) וכל הדורות שלו, כמו שאמר המנורה הקדושה, שכתוב (ויקרא כה)

פרישן, ואפיק לבריה בוכריה בכמה גבורין, ואייתי ליה להיכליה, ויתיב סגי כבי מלפא. בין דחב לגבי אבוה, אוכח ליה, ואלקי ליה, דכתיב, (שופטים ב) ויחר אף יי' בישראל ויתנם ביד שוסים וגו', סרח כמלקדמין, ומרד באבוה, אפקיה מביתה. מה עבדו ישראל, חמו דהא אתפדרו לכבל, אתערבו בעממא, נסיבו נשין נכריות, ואולידו בנין מנהון. עם כל דא, אימא קדישא הות אפטרופוסא עלייהו.

ועל דעבד הכי, קדשא בריך הוא אמר, הואיל וכסופא איהו, לייתי ברי איהו מגרמיה, הואיל וחלל יקרי, לא אתחזי דאנא איזיל תמן לאפקא ליה, ולמעבד ליה נסין וגבורין כמלקדמין. תבו אינון, בלא סיועא דאתחזו לון, בלא פליאן ונסין, אלא כלהו מתבדרן, פלהו לאן במספנו, ותבו להיכלא דמלפא ככסופא, ואימא קדישא ערבת לון.

חאבו כמלקדמין. מה עבד קדשא בריך הוא. אפיק להאי ברא כמלקדמין מהיכליה, ואימיה בהדיה. אמר, מכאן ולהלאה, אימא וברה יסבלון כמה בישין פחדא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה ג) ובפשעיכם שלחה אמכם. ועל דא כתיב, (דברים ד) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים. מאי באחרית הימים. אלא דא היא אימא קדישא, דהיא אחרית הימים, ועמה סבלו כל מה דסבלו בגלותא.

ואילו יחזרו בתשובה, אפילו חד ביש, או חד צערא, דיעבר עליהו, אתחשב עלייהו, כאלו סבלו כלא (ס"א ואי לאו סתים קיצא) ואי לא, פד יסתיים קיצא, (בישא) וכל דרין דיליה. כמה דאמר בוצינא קדישא, דכתיב, (ויקרא כה) לצמיתות לקונה אותו לדורותיו. וכל דא,

לצמיחת לקנה אתו לדרתיו. וכל זה, הדבר תלוי בתשובה. אמר רבי חייא, ודאי כף זה, ועל כן נמשכת הגלות.

אבר הקדוש ברוך הוא, כל מה שראה (שחבה) (שהלקה) לישראל - באחרית הימים הזה. ובאחרית הימים הזה יעשה להם נסים ונקמות, שכתוב (ישעיה ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים. מי זה ראש ההרים? זה אברהם הזקן, הפהן הגדול, הראש של הכל. ומשום שהוא ראש, כוס של ברכה, יהיה נכון בראש ההרים, זה אברהם הזקן, ראשון לשאר ההרים, כוס של ברכה, צריכה להיות מתקנת בימין.

ונשא מגבעות. צריך להיות נשא מן השלחן שעור שנקרא (שהוא) זרת לברך את הקדוש ברוך הוא, וזהו ונשא מגבעות. מה זה מגבעות? אלא בינה ובינ בתולות אחריה רעותיה, שעור הזרת הוא. נשא כוס של ברכה מגבעות ודאי, ועל כן הטוב שיהיה לבן הבכור הזה (ישראל) הוא באחרית הימים. אמר לו, יפה אמרת, שפסוק זה ודאי כף הוא. בראש ההרים - זה ימין, אברהם הזקן, שהוא ודאי ראש ההרים. ונשא מגבעות - משעור הגבעות, שהם רצונו. ויפה אמרת. ונהרו אליו כל הגוים, מי הוא? אמר לו, ואפלו נשים וקטנים והשמש שעובד על השלחן, אף על גב שאינו אוכל, צריך לשמע ולומר אמן. (להריק ברכה לבוס) שלא יאמר אדם: אני לא אכלתי, והואיל ולא הצטרפתי לזמון, אני לא אשמע ולא אמר אמן. הפל חזבים בו.

דבר אחר ונהרו אליו כל הגוים - אף על גב שנשים וקטנים פטורים מן המצוות, בכוס של

בתיובתא תליא מילתא. אמר רבי חייא, ודאי הכי הוא. ועל דא גלותא אתמשך.

אבר קדשא בריך הוא, כל מה דחמי (ס"א דמחא) (נ"א דלקא) לון לישראל, בהאי אחרית הימים, ובהאי אחרית הימים יעביד לון נסין ונוקמין, דכתיב, (ישעיה ב') והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי' בראש ההרים. מאן ראש ההרים. דא אברהם סבא, פהנא רבא, ראש דכלא. ובגין דאיהו ראש, כוס דברכה, יהיה נכון בראש ההרים, דא אברהם סבא, קדמאה לשאר ההרים. כוס דברכה, אצטריך למהוי מתקנא בימינא.

ונשא מגבעות. אצטריך למהוי זקיף מן פתורא, שיעורא דאקרי (ס"א דאיהו) זרת, לברכא לקודשא בריך הוא, ודא הוא ונשא מגבעות. מגבעות מאי הוא. אלא בינה ובינ (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה, שיעורא דזרת איהו. נשא כוס דברכה מגבעות ודאי, ועל דא טבא דיהא ליה להאי ברא בוכרא, באחרית הימים איהו.

אמר ליה שפיר קאמרת, האי קרא ודאי הכי הוא. בראש ההרים, דא ימינא, אברהם סבא, דאיהו ראש ההרים ודאי. ונשא מגבעות, משיעורא דגבעות, דאינון רעותיה. ושפיר קאמרת. (ישעיה ב) ונהרו אליו כל הגוים. מאי הוא. אמר ליה, ואפילו נשים וקטנים ושמש דפלח על פתורא, אף על גב דאיהו לא אבל, אצטריך למשמע, ולמימר אמן. (ס"א להריק ברכה לבוס דלא וכו') דלא יימא פר נש, אנא לא אכלית, והואיל (דף ק"צ ע"א) דלא אצטריפנא לזמון, לא אשמע ולא אימא אמן. הפל חזיבין ביה.

דבר אחר ונהרו אליו כל הגוים, אף על גב

בְּרָכָה הַכֹּל תִּיבִים, וּבְלִבְדוֹ שִׁדְעוּ
אֶת מִי מְבָרְכִים, וְזֶהוּ וְנִהְרֵוּ אֵלָיו
כָּל הַגּוֹיִם. בָּא רַבִּי יוֹסִי וּנְשָׁקוּ.
אָמַר, כִּמְהָ יִפְהָ דְבָר זֶה וּמְתוּק
לְחֶף.

עֲבָשׁוּ יֵשׁ לְדִיק, אִם אַחֲרִית הַיָּמִים
הַזֶּה הִיא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מִמֶּשׁ, מֵה
זֶה הֵר בֵּית ה' ? הִיָּה לוֹ לְכַתֵּב כֶּף:
וְהִיָּה אַחֲרִית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה
בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מֵהוּ בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הֵר בֵּית ה' ? אָמַר
לוֹ, אַחֲרִית הַיָּמִים הוּא הַעֵץ שֶׁל
הַכֹּל, מֵרֹאשׁוֹ וְעַד סוּפוֹ, שֶׁהוּא עֵץ
טוֹב וְרַע. וּבָא הַפְּסוּק לְבָרֵךְ
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וְהוֹצִיא הֵר בֵּית
ה', זֶה טוֹב בְּלִי רַע. הֵר בֵּית ה'
וְדֹאֵי שְׂאִין שֶׁם חֶלֶק לְצַד הָאֲחֵר,
שֶׁהָרִי נִבְחַר הֵר בֵּית ה' מִתּוֹךְ
הַעֵץ, שֶׁהוּא אַחֲרִית הַיָּמִים. וְזוֹהִי
כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, שֶׁהוּא נִכּוֹן בְּרֹאשׁ
הַהָרִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרִי הַדְּרֵךְ הַזֶּה
שֶׁנִּזְכַּרְנוּ לְדַבֵּר הַזֶּה. אָמַר לוֹ, מִמִּי
שֶׁמַּעֲתָ אוֹתוֹ ? אָמַר לוֹ, יוֹם אֶחָד
הַיִּיטִי הוֹלֵךְ בְּדֵרֶךְ וְשִׁמְעֵתִי
וְרִאִיתִי אֶת רַב הַמְּנוּנָא סְבָא (לְרַבִּי
שִׁמְעוֹן) שֶׁהִיָּה דוֹרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה
לְרַב אַחָא. וּכְיֵן שֶׁשִּׁמְעֵתִי,
שֶׁמַּחֲתִי בּוֹ, וְשִׁמְרֵתִי אוֹתוֹ צְרוּר
בְּכַנְף לְבוּשִׁי שְׂלֵא יְסוּר מִמֶּנִּי
לְעוֹלָמִים. אָמַר לוֹ, וְדֹאֵי שְׁדָבֵר
קְדוֹשׁ זֶה נָאוּר מֵהַמְּנוּרָה
הַקְּדוּשָׁה. אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שֶׁעֲמוּדֵי
הָעוֹלָם וְתוֹמְכֵי שׁוּרִים בְּתוֹכּוֹ,
וְאִם אֲתָה צוֹרֵר אֶת הַדְּבָר הַזֶּה
בְּקֶשֶׁר אֶחָד שְׂלֵא יְסוּר מִמֶּךָ - אֲנִי
אֲצַרֵּר אוֹתוֹ בְּשִׁלְשִׁים אוֹ
בְּאַרְבָּעִים קְשָׁרִים בְּכִיטֵי שְׂלֵא
יְסוּר מִמֶּנִּי לְעוֹלָמִים.

עַל אוֹתוֹ דָּבַר שֶׁהָרָאָה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְמִשְׁהָ, מִשׁוּם שֶׁאֵף עַל
גַּב שִׁישְׂרָאֵל חָטְאוּ לְפָנָיו בְּכָל דּוֹר
וְדוֹר, לֹא רָצָה מִי שִׁיאֲמַר עֲלֵיהֶם
לְשׁוֹן הָרַע. מִנֵּן לָנוּ? מֵהוֹשַׁע,

דְּנֻשִׁים וּקְטָנִים פְּטוּרִין מִן הַמְּצוֹת, בְּכּוֹס
דְּבְרָכָה הַכֹּל חַיִּיבִין, בְּלִבְדוֹ דִּינִידְעוֹן לְמֵאֵן
מְבָרְכִין, וְדָא הִיא וְנִהְרֵוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. אֲתָא
רַבִּי יוֹסִי וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר כִּמְהָ שְׁפִיר מְלָה דָא,
וּמְתִיקָא לְחַפָּא.

הַשְׁתָּא אֵית לְדִיִּיקָא, אִי הִיא אַחֲרִית הַיָּמִים,
אִיָּהִי כּוֹס דְּבְרָכָה מִמֶּשׁ, מֵהוּ הֵר בֵּית
יִי, הָוָה לִיָּה לְמַכְתֵּב הַכִּי, וְהִיָּה אַחֲרִית הַיָּמִים
נִכּוֹן יִהְיֶה בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מֵהוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
נִכּוֹן יִהְיֶה הֵר בֵּית יִי. אָמַר לִיָּה, אַחֲרִית
הַיָּמִים אִיָּהוּ אֵילָנָא כְּלָא, מִרִישִׁיָּה וְעַד סִיפִיָּה,
דְּהוּא אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע. וְאֲתָא קָרָא לְבָרָא
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וְאֲפִיק הֵר בֵּית יִי, דָּא טוֹב
בְּלָא רַע. הֵר בֵּית יִי וְדֹאֵי דְלִית תְּמָן חוּלְקָא
לְסִטְרָא אַחְרָא, דְּהִיא אַתְּבָרִיר הֵר בֵּית יִי, מְגו
אֵילָנָא דְאִיָּהוּ אַחֲרִית הַיָּמִים. וְדָא אִיָּהוּ כּוֹס
דְּבְרָכָה, דְּאִיָּהוּ נִכּוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זַכָּאָה אֲרַחָא דָא, דְּזַכִּינָא לְהִיא
מְלָה. אָמַר לִיָּה מִמֵּאֵן שֶׁמַּעֲתָ לָהּ. אָמַר
לִיָּה, יוֹמָא חָדָא הוֹינָא אֲזִיל בְּאַרְחָא, וְשִׁמְעֵנָא
וְחַמִּינָא לִיָּה לְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, (נ"א לְרַבִּי שִׁמְעוֹן)
דְּהוּהוּ דְרִישׁ לְהִיא קָרָא לְרַבִּי אַחָא, וּכְיֵן
דְּשִׁמְעֵנָא חֲדִינָא בֵּיהּ, וְנִטְרִינָא לִיָּה צְרִיר
בְּכַנְפָא דְלְבוּשָׁאֵי, דְלָא יִתְעַדִּי מִנָּאֵי לְעַלְמִין.
אָמַר לִיָּה, וְדֹאֵי מְלָה קְדִישָׁא דָא, מִנְהִירו
דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא אַתְּנַהִיר. זַכָּאָה דָּרָא, דְּקִיִּימִי
עַלְמָא וְסַמְכוּי, שְׁרִיִין בְּגוּיָה. וְאִי אַנְתָּ צְרִירָת
לְהִיא מְלָה בְּקֶשֶׁרָא חָדָא דְלָא יִתְעַדִּי מִינָּה.
אַנָּא אֲצַרוּר לָהּ בְּתַלְתִּין, אוֹ בְּאַרְבָּעִין קְשָׁרִין
בְּכִיטָאֵי, דְלָא יִתְעַדִּי מִינָּאֵי לְעַלְמִין. (כּאן חֲסֵר).

עַל הִיא מְלָה דְאַחְמִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמִשְׁהָ, בְּגִין דָּאֵף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל חָבִין
קָמִיָּה בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, לָא בְּעֵי מֵאֵן דִּיִּיקָא

שְׁכַתוֹב (הושע א) תְּחַלֵּת דְּבַר ה' בְּהוֹשֵׁעַ. הָרִי בָּאָרוּ אֶת הַדְּבַר. וְעַל כֵּן הָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם וְגו'. וּמִשׁוֹם כִּף בְּרַף אוֹתָם בְּכַמָּה בְּרִכּוֹת, לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה וְלִהְיִיבָם לְאַבְיָהֶם שְׂבִשְׂמִים, וְלֹא זֶה מִשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁמָּחַל עַל חֲטָאֵיהֶם וְהִתְנַקּוּ לְפָנָיו.

מַה כְּתוּב בְּאַלְיָהוּ? (מלכים א-ט) וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רְתֵם אֶחָד וְגו'. אָמַר, רַבּוֹן הָעוֹלָם, אֵשֶׁה אֶחַת שְׁלַחַת לְיִשְׂרָאֵל וּדְבוּרָה שְׁמָה, שְׁכַתוֹב (שופטים ד) וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תְּמָר דְּבוּרָה. זֶהוּ רְתֵם. וְהִחְזִירְתָם לְמוֹטֵב, שְׁכַתוֹב (שם ה) עַד שֶׁקָּמְתִי דְבוּרָה. וְאֲנִי נִכְנָסְתִי בְּיַנְיָהֶם, וְהִכְרַזְתִּי לְפָנֵיהֶם וְלֹא כָלְתִי.

עַד שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב, הִתְגַּלָּה עֲלָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר לוֹ, מַה לָּךְ פֶּה אֲלֵיָהוּ? בְּרֵאשׁוֹנָה הָיִית מְקַטְרֵג וּמְקַנָּא עַל הַבְּרִית, וּמְשֻׁרָאֵתִי בְּךָ שֶׁקָּנַאת עֲלֵי בְּאוֹתָהּ בְּרִית, נִטְלֵתִי אוֹתָהּ בְּרִצּוֹנִי שֶׁל מֹשֶׁה וְנִתְתִי לָךְ, עַד שֶׁמֹּשֶׁה הָיָה אוֹמֵר, (במדבר כח) הַנְּנִי נִתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. עֲכָשׁוּ שֶׁהוּא שֶׁלָּךְ, אֵינִי רְאוּי לָךְ לְקַטְרֵג עֲלָיו, הָיָה לָךְ לְהִשְׁאִיר אֶת קְנָאֲתְךָ לִי, כְּמוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה שֶׁהִיָּתָה שְׁלִי, נִתְתִי אוֹתוֹ לִידֵי אַחֵר וְלֹא קַטְרַגְתִּי עֲלָיו.

מַה לָּךְ פֶּה. מַה זֶה פֶּה? בְּרִית הַקְּדוֹשׁ פֶּה ה' הִיא. כִּינֵן שְׁלֹא רְצִיתָ לְהִנִּיחַ לִי אֶת פִּיךָ, יִבְרָא בְּמִקּוֹם שֶׁל אוֹתוֹ הַפֶּה. שְׁנִינִי, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הַעֲבָרָה מִמֶּנּוּ אוֹתָהּ מִתְּנָה שְׁנֵתֵן לוֹ מֹשֶׁה. שְׁשִׁינִי, מַה שְׁכַתוֹב (מלכים א-ט) וַיֵּלֶךְ בְּכַח הַאֲכִילָה הֵהִיא וְגו'. עַד הֵר הָאֱלֹהִים חוֹרְבָה. לְמַתְבַּע מִתְּמָן, וְכִי מִתְּמָן הָיָה בְּעֵי. אֶלָּא לְמַתְבַּע כְּמִלְקָדְמִין, מֵהֵהוּא דִּירִית בְּהַר הָאֱלֹהִים, בְּרִית דָּא. פְּנַחַס הוּא אֲלֵיָהוּ, וְדָאִי

עֲלֵיָהוּ דְלִטּוּרִין. מְנַלְן. מְהוֹשֵׁעַ, דְכַתִּיב, (הושע א) תְּחַלֵּת דְּבַר יְי' בְּהוֹשֵׁעַ, הָא אוֹקְמוּהָ מְלָה. וְעַל דָּא (הושע ב) וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם וְגו'. וּבְגִין דָּא בְּרִיךְ לֹוֹן בְּכַמָּה בְּרַפְאֵן, לְאַהֲדָרָא בְּתִיבְתָא, וְלְאַתְבָּא לֹוֹן לְגַבֵּי אַבוּהוֹן דְּבִשְׂמִיָא, וְלֹא אַעֲדֵי מִתְּמָן, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחַל עַל חוֹבֵיָהוּ, וְאַתְנַקֵּיאוּ קָמֵיהָ.

אַלְיָהוּ מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (מלכים א יט) וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רְתֵם אֶחָד וְגו', אָמַר מְאָרִיָּה דְעֵלְמָא, אֶתְתָא חָדָא שְׁדַרְתָּ לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וּדְבוּרָה שְׁמָה, דְכַתִּיב, (שופטים ד) וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תְּמָר דְבוּרָה. דָּא הוּא רְתֵם, וְאַהֲדַרְתָּ לֹוֹן לְמוֹטֵב, דְכַתִּיב, (שופטים ה) עַד שֶׁקָּמְתִי דְבוּרָה. וְאֲנִי עֲאֵלִית בְּיַנְיָהוּ, וְאַכְרַזִּית קָמֵיהוּ וְלֹא יְכִילְנָא. עַד דְּהוּא יְתִיב, אֶתְגַּלֵּי עֲלֵיהּ קְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לֵיהּ מַה לָּךְ פֶּה אֲלֵיָהוּ, בְּקַדְמִיתָא קָא הָוִית מְקַטְרַגָּא וּמְקַנָּי עַל בְּרִית, וּמְדַחְמִינָא בְּךָ דְקַנְיַת עֲלֵי בְּהֵהוּא בְּרִית, נִטְלִית לֵיהּ בְּרַעֲוֵי דְמֹשֶׁה, וְיַהֲיִבְנָא לָךְ, עַד דְּמֹשֶׁה הָוָה אָמַר (במדבר כח) הַנְּנִי נִתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. הַשְׁתָּא דָּאִיהוּ דִּילָךְ, לֹא אֶתְחַזִּי לָךְ לְקַטְרַגָּא עֲלָוִי, הָוָה לָךְ לְמַשְׁבַּק קַנְוִיָּיךָ לִי, כְּמָה בְּקַדְמִיתָא דְהוּא דִּילִי, שְׂבַקְנָא לֵיהּ לִידָא אַחְרָא, וְלֹא קַטְרִיגְנָא עֲלָוִי.

מַה לָּךְ פֶּה, מָאִי פֶה. בְּרִית קָיִימָא, פֶּה יְי' אִיהוּ. כִּינֵן דְלֹא בְּעֵאת לְשַׁבְּקָא לִי פּוּמְךָ, אַתְבְּרִי בְּאַתְר דְּהֵהוּא פּוּמָא. תְּנֵן, בְּהֵהִיא שְׁעֵתָא, אַתְעַפְּר מְנִיָּה הֵהוּא נְבִזְבְּזָא דִּיהִב לֵיהּ מֹשֶׁה. דְתֵנֵן, מָאִי דְכַתִּיב, (מלכים א יט) וַיֵּלֶךְ בְּכַח הַאֲכִילָה הֵהִיא וְגו'. עַד הֵר הָאֱלֹהִים חוֹרְבָה. לְמַתְבַּע מִתְּמָן, וְכִי מִתְּמָן הָוָה בְּעֵי. אֶלָּא לְמַתְבַּע כְּמִלְקָדְמִין, מֵהֵהוּא דִּירִית בְּהַר הָאֱלֹהִים, בְּרִית דָּא. פְּנַחַס הוּא אֲלֵיָהוּ, וְדָאִי

הַאֱלֹהִים אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת. פְּנַחֶס
הוא אֵלֶיהוּ, וְדַאי בְּדַרְגָּה אַחַת.
אָמַר לוֹ מֹשֶׁה, אֵין אַתָּה יְכוֹל
לְקַבֵּל מִמֶּנִּי, אֲלֵא לָךְ לַתִּינוּקוֹת
שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמִהֶם תְּרוּיַח וְהֵם יִתְּנוּ
לָךְ. וְכֹף הוּא עֲשֵׂה.

בְּמַה טוֹב עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּכָל דּוֹר וְדוֹר לְיִשְׂרָאֵל. בַּא וְרָאָה
מֵה כְּתוּב, (מִיכָה ו) וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ
אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמֵרִים. וְהָרִי פְּמָה
נְבִיאִים הָיוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה! וְאֶשְׁלַח
לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וְאֶלְעָזָר
וּפְנַחֶס יְהוֹשֻׁעַ וְאֶלֶיהוּ וְאֶלִישַׁע
וְכַמְּה שְׁאָר צַדִּיקִים וְחַסִּידִים הִיָּה
צְרִיף לומר, אֲז לְמָה שְׁלֶשֶׁת אֵלֶּה?
אֲלֵא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עֲמִי,
בְּנִי, לְמָה לֹא תִזְכְּרוּ אֶת כָּל
הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתִי לָכֶם, שֶׁשְׁלַחְתִּי
לָכֶם אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמֵרִים?

לְמַלְכָּךְ בְּשָׂר וְדָם שִׁישׁ לוֹ מְדִינָה,
וְשִׁלַּח אֵלֶיהָ אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים,
שָׂרִים וְשְׁלִיטִים, שִׁינְהִלוּ אֶת הָעָם
וַיַּעֲנֶנּוּ בְּהֵם וּבְדִינֵיהֶם. מִי צְרִיף
לְהִיּוֹת זְקוּק בְּמִזְוֹנָם וּבְכֻדְרֵים
שִׁיִּצְטָרְכוּ, הֲלֵא לֹא עִם
הַמְּדִינָה?! הָרִי בְּעַל כְּרַחֶם
יִצְטָרְכוּ לְהַשְׁגִּיחַ עַל דְּרַכֵּיהֶם
וְלַתֵּת לָהֶם כְּבוֹד.

שְׁדַחְתִּי אֶת מֹשֶׁה, הוּא הִבִּיא
לְפָנֶיכֶם מִן לְאֻכַל, וְנָהַל אֶתְכֶם
וְאֶת בְּנֵיכֶם וְאֶת בְּהֶמְתְּכֶם,
וְהַשְׁתַּדֵּל בְּדִינֵיכֶם (בְּמִזְוֹנוֹתֵיכֶם) וּבְכָל
מֵה שֶׁהִצְטָרְכְתֶם. שְׁלַחְתִּי אֶת
אֶהְרֹן, הִבִּיא (לָכֶם עֲנִי) הִיכָלוֹת שֶׁל
עֲנִי כְבוֹד לְכַסּוֹת עֲלֵיכֶם כְּמוֹ
מַלְכִים. רַחֵץ אֶתְכֶם בְּטַלְלֵי כְבוֹד
שֶׁלֹא יִרְקְבוּ לְבוֹשֵׁיכֶם וּמִנְעֵלֵיכֶם,
שֶׁהָיוּ מִתְחַדְּשִׁים בְּכָל יוֹם.
שְׁלַחְתִּי לְמֵרִים, הִבִּיאָה בָּאָר
לְהַשְׁקוֹת אֶתְכֶם, וּשְׁתִיתֶם אֶתֶם
וּבְהֶמְתְּכֶם. הֵם נָתְנוּ לָכֶם,
וּמְשַׁלְּהֶם אֶכְלָתֶם וּשְׁתִיתֶם
וַיִּשְׁבַּתֶם בְּחַפְזָה הַכְּבוֹד שֶׁלָּהֶם,
וַיִּשְׁלַחְכֶם לֹא נִתְּתֶם לָהֶם. וְלֹא

בְּדַרְגָּא חָדָא. אָמַר לִיָּה מֹשֶׁה, לִיִת אֲנִתְּ יְכִיל
לְקַבֵּלָא מִנָּאִי, אֲלֵא זִיל לְיִנּוּקֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל,
וַיִּמְאִינוּן תְּרוּחַ, וַיִּמְאִינוּן יְהִבִי לָךְ, וְכֹף הוּא
עָבִיד. (חֶסֶר).

בְּמַה טִּיבו עָבִיד קְדָשָׁא בְרִיף הוּא בְכָל דָּרָא
וְדָרָא לְיִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (מִיכָה
ו) וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמֵרִים. וְהָא
כְּמַה נְבִיאִי הוּו לְבַתֵּר מֹשֶׁה, (דף ק"צ ע"ב) וְאֶשְׁלַח
לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וְאֶלְעָזָר וּפְנַחֶס יְהוֹשֻׁעַ
וְאֶלֶיהוּ וְאֶלִישַׁע, וְכַמְּה שְׁאָר צַדִּיקִי וְחַסִּידִי
מִיבְעִי לִיָּה. אֵלִין תְּלַתָּא אֲמָאִי. אֲלֵא אָמַר
קְדָשָׁא בְרִיף הוּא, עֲמִי, בְּנִי, אֲמָאִי לֹא תִדְכְּרוּן
לְכָל טְבִין דְעָבְדִית לָכוּ, דְשְׁדָרִית לָכוּ לְמֹשֶׁה
אֶהְרֹן וּמֵרִים.

לְמַלְכָּךְ בְּשָׂר וְדָם, דָּאִית לִיָּה מְדִינָתָא, וְשְׁדַר
לְגַבְהָ, גּוֹבְרִין, אֶפְרָכִין רַבְרַבִּין, דִּיהוּן
מְנַהֲלֵי עֲמָא, וּמְעִינִין בְּהוּ, וּבְדִינֵיהוּ. מָאן
אֶצְטָרִיף לְמַהוּי זְקוּק בְּמִזְוֹנֵיהוּ, בְּמַלִּין
דְיִצְטָרְכוּן. לָאו עֲמָא דְמְדִינָתָא, בְּעַל כְּרַחֵיָּהוּ
יִצְטָרְכוּ לְעִינָא בְּהוּ, וְלְמִיָּהב לְהוּ יִקְרָא.

שְׁדָרִית לְמֹשֶׁה, אִיהוּ אִיִּתִי קַמִּיָּכוּ
מִן לְמִיכַל, וְנָהִיל לָכוּ וְלְבַנֵּיָּכוּ
וְלְבַעִירֵיָּכוּ, וְאֶשְׁתַּדֵּל בְּדִינֵיָּכוּ, (ס"א בְּמִזְוֵיָּכוּ)
וּבְכָל מַה דְאֶצְטָרִיף לָכוּ. שְׁדָרִית לְאֶהְרֹן,
אִיִּתִי (ס"א לְכוּ עֲנִי) הִיכָלִין דְעֲנִי יִקְרָא
לְחַפָּאָה עֲלֵיָּכוּ, פְּמַלְכִין. אֶסְחִי לָכוּ בְּטַלְלֵי
יִקְרָא, דְלֹא אֶתְרַקְבוּ לְבוֹשֵׁיָּכוּן וּמִנְעֵלֵיָּכוּן,
וְהוּו מִתְחַדְּשֵׁי בְכָל יוֹמָא. שְׁדָרִית לְמֵרִים,
אִיִּתִיָּאֵת בִּירָא לְאֶשְׁקָאָה לָכוּ, וּשְׁתִיתוּן
אֶתוּן וּבְעִירְכוּן. אִינּוּן יְהִבוּ לָכוּן, וּמְדַלְהוּן
אֶכְלָתוּן וּשְׁתִיתוּן, וְיִתִיבְתוּן בְּחַפְזָה דִיקְרָא
דְלָהוּן. וּמְדַלְכוּן לֹא יְהִבְתוּן לוּן. וְלֹא עוּד,
אֲלֵא דְאֶשְׁתַּדֵּלוּ עֲלֵיָּכוּן, וְנָטְלוּ עַל צְוָאֲרִיהוּן

עוד, אלא שהשתדלו עליכם ולקחו על צוארם את משאכם, והייתם מחרפים ומגדפים אותם. אמר רבי יוסי, לא היה אב רחמן על בניו כמו הקדוש ברוך הוא, ופסוק הוא שפתוב, (מלכים א-ח) לא נפל דבר אחד מפל דברו הטוב וגו'. בא וראה רחמנותו: אלו אמר לא נפל דבר אחד מפל דברו הטוב ולא יותר - נוח לעולם שלא נברא. אבל משאמר מפל דברו הטוב, והוציא הרע לאחור, שהרי דבר של רע לא רצה לעשות.

ואף על גב שהפחיד והרים רצועה, באה האם והחזיקה בזרוע ימינו, ועמדה הרצועה במקומה ולא ירדה למטה, ולא נעשה (הדין), משום שבעצה אחת היו שניהם - אותו שהפחיד, ואותו שאחז בימינו.

ואם תאמר, מנין לנו? זה מדבר שהוא בגלוי, שפתוב לך רד פי שחת עמך. התחיל להרים רצועה, ומשה, שלא היה יודע דרכה של אם, שחק. כיון שראה הקדוש ברוך הוא כף, רמז לו, והכה בו ואמר ועתה הניחה לי. מיד הרגיש משה ואחז בזרועו של הקדוש ברוך הוא, שפתוב זכר לאברהם. זו זרוע ימין, ומשום כף לא ירדה הרצועה.

ואם תאמר, האם שהיא רגילה לאחז ברצועת המלך, היכן הייתה שהשאירה את הדבר למשה? שאלתי ואמרתי, והרי לא ידעתי את ברור הדבר, עד שנהיה לפני המנוחה הקדושה. כשבאו לפני רבי שמעון, ראה בפניהם סימן. אמר, הפנסו בנים קדושים, הפנסו אהובי המלך, הפנסו אהובים שלי, הפנסו אהובים אלה לאלה.

שאמר רבי אבא, כל החברים של

מטולכוון, והיותו מחרפין ומגדפין לון. אמר רבי יוסי, לאו הוה אבא רחמן על בנוי כקודשא בריך הוא, וקרא הוא דכתיב, (מלכים א ח) לא נפל דבר אחד מפל דברו הטוב וגו'. תא חזי רחמנו דיליה, אלו אמר לא נפל דבר אחד מפל דברו ולא יתיר, נח לעלמא דלא אתברי. אבל מדאמר מפל דברו הטוב, ואפיק ביש לאחורא, דהא מלה דביש לא בעי למעבד.

ואף על גב דאגזים, וארים רצועה, אתאת אמא ואתקפת בדרועיה ימינא, וקם רצועה בקיומיה, ולא נחית לתתא, ולא אתעביד, בגין דבעיטא חדא הוו תרווייהו, איהו דאגזים, ואיהו דאחידת בימיניה.

ואי תימא מנלן. ממלה דאיהי באתגללא, דכתיב לך רד פי שחת עמך, שרי לארמא רצועה, ומשה דלא הוה ידע ארמא דאמא, שתיק. כיון דחמא קדשא בריך הוא כף, אנקיד ליה, ובטש ביה ואמר ועתה הניחה לי, מיד ארגיש משה, ואחיד בדרועיה דקודשא בריך הוא, דכתיב זכור לאברהם, דא דרועיה ימינא, ובגין כף לא נחית רצועה.

ואי תימא, אמא דאיהי רגילה לאחדא ברצועה דמלפא, אן הות, דשבקת מלה למשה. שאילנא ואמינא והא לא ידענא בריא דמלה, עד דנהוי קמיה דבוצינא קדישא. כד אתו לקמיה דרבי שמעון, חמא באנפיהו סימן. אמר עולו בני קדישין, עולו רחימין דמלפא, עולו רחימין דילי, עולו רחימין אלין באלין.

דאמר רבי אבא, כל אלין חבריאי, דלא רחימין אלין לאלין, אסתלקו מעלמא

הללו שאין אהבים זה את זה, מסתלקים מהעולם טרם שהגיע זמנם. כל החברים בימיו של

רבי שמעון, אהבת נפש ורוח היתה ביניהם, ומשום כך בדרורו של רבי שמעון היו בגלוי. שהיה רבי שמעון אומר, כל החברים שאין אותהים אלה לאלה, גורמים שלא ללכת בדרך ישרה, ועוד - שעושים בה פגם, שהרי בתורה אהבה ואחיה ואמת יש בה. אברהם אהב את יצחק, ויצחק את אברהם, היו מתחבקים זה בזה. בלעקב שניהם אחוזים באהבה ובאחיה, נותנים רוחם זה בזה. גם החברים באותה דגמא הם צריכים, ולא לעשות פגם.

ביון שראה סימן בפניהם ואמר להם כך, אמרו לו, ודאי רוח נבואה שורה על המנורה הקדושה, וכך אנו צריכים לדעת. בכה רבי שמעון ואמר, דבר אחד מאותם דברים שלחשו לי מתוך ראש הישיבה של גן עדן, שלא אמרו בגלוי דבר זה, סתר הוא. ואמר להם, בני אהובי, בני אהובי נפשי, מה אעשה. אמרו לי בלחש, ואני אמר בגלוי, ולזמן שנראה פנים בפנים (שכינה), כל הפנים יסתמכו בזה.

בני החטא שעשו (ערכ רב) העם שבחוץ, והשתתפו בו העם הקדוש - כאם הם חטאו, שפתיב קום עשה לנו אלהים, אלהים ודאי. כבוד ישראל הנה, הוא ששורה עליה כאם על בנים, וזהו סוד הפתיב (תהלים קו) וימירו את כבודם בתבנית שור. זה כבודם של ישראל, האמא שלהם. וזהו שפתיב (שמואל א ד) גלה כבוד. שגרמו לשכינה לגלות בגלות עמהם. ועל זה וימירו את כבודם. במה? בתבנית שור.

כאן הוא סוד הדבר. בא וראה, למטה בתוך שמרי היין השמרים הרעים, יצא מפגיע אחד, מקטרג,

עד לא מטא זמנייהו, כל חברייהו ביומוי דרבי שמעון, רחימו דנפשא ורוחא הוה בינייהו, ובגין כך בדרא דרבי שמעון באתגלייא הוה, דהוה אמר רבי שמעון, כל חברייהו דלא רחמין אלין לאלין, גרמין דלא ליהו בארץ מישר. ועוד דעבדין פגימו בה, דהא אורייתא רחימו ואחיה וקשוט אית בה. אברהם רחים ליצחק, יצחק לאברהם, מתחבקן דא בדא, יעקב תרווייהו אחידן ביה, ברחימו, ובאחיה, יהבין רוחייהו דא בדא. חברייהו כההוא דוגמא אצטריכו, ולא למעבד פגימו.

ביון דחמא סימן באנפיהו, ואמר לון הכי. אמרו ליה ודאי רוח נבואה שרא על בוצינא קדישא, והכי אצטריף לן למנדע. בכה רבי שמעון ואמר, חד מלה מאינון מלין דלחישו לי מגו ריש מתיבתא דגנתא דעדן, דלא אמרו באתגליא מלה דא סתרא איהי, ואימא לכו בני רחימאי, בני רחימין דנפשי, מה אעביד, אמרו לי בלחישא, ואנא אימא באתגלייא. ולזמנא דנחמי אנפין באנפין, (ד) קצ"א ט"ו א) כל אנפין יסתכמון בדא.

בני חובא דעבדו (ערכ רב) עמא דלבר. ואשתתפו ביה עמא קדישא, באמא חאבו, דכתיב קום עשה לנו אלהים, אלהים ודאי. כבוד ישראל דא, איהו דשריא עלייהו כאמא על בנין, ודא הוא רזא דכתיב, (תהלים קו) וימירו את כבודם בתבנית שור. דא כבודם דישראל, אמא דלהון. ודא הוא דכתיב, (שמואל א ד) גלה כבוד. דגרמו לשכינתא דאתגלי בגלותא עמהון. ועל דא וימירו את כבודם, במה. בתבנית שור.

הכא איהו רזא דמלה, תא חזי, לתתא גו שמרים דחמרא, דורדיין בישין, נפק

מזיק קדמון, והוא בסוד דמות אדם. כשקרב לתוך הקדש, פיון שמעבר משם ורוצה לרדת למטה, רוצה להתלבש בלבוש להזיק את העולם. ויורד הוא ומרכבותיו. והלבוש הראשון שהוא לוקח - תבנית שור, דמות שור, וראשון לנזיקין מאותם ארבעה. הוא שור. והם ארבעה אבות להזיק לעולם, וכל שלשת אבות הנזיקין פרט לשור, כלם שלו, ועל זה כתוב וימירו את כבודם בתבנית שור.

מה זה אכל עשב? הרי דרשנו בו, אבל עקר הדבר מתמצית של לחם ושבעה מיני דגן אין לו בהם חלק. ומשום כך האם לא היתה שם, ולא נאה לה להיות שם. ומשום שהאב היה יודע את רחמנות האם ודרפה, אמר למשה, בני אהובי, העצה בזה תמיד בשניהם. וזהו שלחשו לי בלחש, שלא ראוי לגלות, שהבן לא ידע, ויראה שהרי רצועה מוכנה, ותמיד יפחד. אבל שניהם בעצה זו ובעצה אחת.

בא וראה, כתוב וירא העם פי בשש משה. מי זה העם? הם הערב רב. מי הערב רב? וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים היו, שקראו להם ערב רב? והלא מצריים היו, וממצרים נסעו. ואלו היו ערבוביה של עמים רבים, כך היה לו לכתוב: ערב רב עלו אתם לפי הערבוביה שלכם.

אָלָא ערב רב עלה אתם - עם אחד היה ולשון אחת, אבל כל מכשפי מצרים וכל חרטמיהם היו אלה, שכתוב בהם (שמות ז) ויעשו גם הם חרטמי מצרים. שרצו לעמד כנגד נפלאות

חד ערעורא, מקטרגא, מזיקא קדמא, ואיהו ברזא דיוקנא דאדם. פד קריב לגו קדשא. פיון דאתעבר מתמן, ובעי לנחתא לתתא. בעי לאתלבשא בלבושא, לנזקא עלמא. ונחית הוא ורתיכוי. ולבושא קדמא דקא נקיט, תבנית שור, דיוקנא שור, וקדמא לנזיקין מאינן ארבע, שור איהו. ואינן ארבע אבות לנזקא עלמא. וכלהו תלתא דאבות נזיקין בר שור, פלהו דיליה, ועל דא כתיב, וימירו את כבודם בתבנית שור.

מהו אוכל עשב. הא דרשינן ביה. אבל עקרא דמלה, מתמצית דלחם ושבעה זיני דגן, לית ליה בהו חולקא. ובגיגי כף, אימא לא הות תמן, ולא יאות לה למיהוי תמן. ובגין דאבא הוה ידע רחמנו דאמא וארחא דילה, אמר למשה, בני רחימאי, עיטא בתרווייהו בדא תדיר. ודא הוא דלחישו לי בלחישו, דלא חזי לגלאה, דברא לא ינדע, ויחמי דהא רצועה אתתקנת, וידחל תדיר. אבל תרווייהו בעיטא דא, ובעיטא חדא.

תא חזי כתיב (שמות לב) וירא העם פי בשש משה. מאן העם. אינן ערב רב. מאן ערב רב. וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים הוו, דקראן לון ערב רב, והלא מצריים הוו, וממצרים נטלו, ואלו הוו ערבוביא דעמין סגיאין, הכי הוה ליה למכתב, ערב רב עלו אתם לפי ערבוביא דלהון.

אָלָא (שמות יב) ערב רב עלה אתם. עמא חד הוה, ולישן חד, אבל כל חרשי מצרים, וכל חרטומי דלהון הוו, דכתיב בהו, (שמות ז) ויעשו גם הם חרטומי מצרים. דבעו למיקם לקבל

פליאן דקודשא בריך הוא, פיון דחמו נסין ופליאן דעבד משה במצרים,

הקדוש ברוך הוא. כִּינּוּן שָׂרָאוּ הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה בַּמִּצְרַיִם, חֲזָרוּ לְמֹשֶׁה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, אֵל תִּקְבַּל אוֹתָם. אָמַר מֹשֶׁה, רְבוּן הָעוֹלָם, כִּינּוּן שָׂרָאוּ גְבוּרָתְךָ הֵם רוֹצִים לְהַתְּנִיר. יִירָאוּ גְבוּרָתְךָ בְּכָל יוֹם, וַיִּדְעוּ שְׂאִין אֱלֹהִים מִבְּלַעֲדֶיךָ. וְקָבַל אוֹתָם מֹשֶׁה.

לָמָּה קָרָא לָהֶם עֶרֶב רֵב? אֵלָּא כָּל מְכַשְׁפֵי מִצְרַיִם הָיוּ, וּבְרָאשֵׁם יוֹנוֹס וַיִּמְבְּרוּס, וּבִשְׁעוֹת הַיּוֹם הָיוּ עוֹשִׂים כְּשִׁפְיָהֶם תָּמִיד. וְכָל הַמְּכַשְׁפִּים הִלְלוּ הַעֲלִיּוֹנִים הָיוּ מִסְתַּפְּלִים מִכַּאֲשֶׁר נוֹטָה הַשֶּׁמֶשׁ, מִרְאשִׁית שֶׁשׁ שְׁעוֹת וְחֻצֵי עַד רִאשִׁית תְּשַׁע וְחֻצֵי, שֶׁהֵיוּ עֶרֶב הַגָּדוֹל. כָּל אוֹתָם מְכַשְׁפִּים קִטְנִים, מִתְחַלֵּת תְּשַׁע וְחֻצֵי עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

אוֹתָם עֲלִיּוֹנִים שִׁבְּהֶם הָיוּ מִסְתַּפְּלִים מְכַשְׁנוֹטָה הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהָיָה אֲזַי מִתְחַלְלִים תְּשַׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְחֻמָּשׁ דְּרָגוֹת לְשׁוֹטֵט עַל הָרִי הַחֹשֶׁךְ, וְרוֹחַם הִיָּתָה מְשׁוֹטְטֵת עַל כָּל אוֹתָם מְכַשְׁפִּים (דְּרָגוֹת) בְּכַשְׁפֵּיהֶם. וְאֵלָּה הָיוּ עוֹשִׂים כָּל מַה שֶׁהֵם רוֹצִים, עַד שֶׁכָּל הַמִּצְרַיִם בְּאֵלָּה הָיָה מְבֹטְחִים. וְקָרָאוּ לָהֶם עֶרֶב רֵב, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עֶרֶב קָטָן, מִתְשַׁע שְׁעוֹת וְחֻצֵי וּמִטָּה, זֶה עֶרֶב קָטָן. וּשְׁנֵי עֶרְבִים הֵם, וְעַל כֵּן וְגַם עֶרֶב רֵב עָלָה אִתָּם.

וְחֻמָּתָם הִיָּתָה רִבְּהָ, וְהֵם הִסְתַּפְּלוּ בְּשְׁעוֹת הַיּוֹם, וְהִסְתַּפְּלוּ בְּדִרְגַת מֹשֶׁה, וְרָאוּ שֶׁהָיָה בְּכָל הַצְּדָדִים בְּשֵׁשׁ מִשָּׁה: בְּשֵׁשׁ שְׁעוֹת רִאשׁוֹנוֹת שֶׁל הַיּוֹם, שֶׁהֵם לֹא יְכוּלִים לְשַׁלֵּט בָּהֶם, (בְּגַלֵּל שֵׁשׁ) בְּשֵׁשׁ דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שְׁאוּחֻזִּים בּוֹ (שְׁאוּחֻז בָּהֶם), וּבְכָל הַצְּדָדִים הָיָה בְּשֵׁשׁ, וּבְעֶטְרוֹת הַשֶּׁשׁ הִלְלוּ הָיָה עֵתִיד לְרַדֵּת מִן הַהָר, שְׁכַתּוֹב כִּי בְּשֵׁשׁ מִשָּׁה לְרַדֵּת מִן הַהָר.

אֶהְדְּרוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה. אָמַר לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, לָא תִקְבַּל לוֹן. אָמַר מֹשֶׁה, מֵאֲרִיָּה דְעֵלְמָא, כִּינּוּן דְחֻמוֹ גְבוּרָתָא דִילָךְ, בְּעָאן לְאַתְגִּיָּרָא. יְחֻמוֹן גְבוּרָתְךָ בְּכָל יוֹמָא, וַיִּנְדְּעוּן דְלִית אֱלֹהָא בַר מְנָךְ. וְקָבַל לוֹן מֹשֶׁה.

אֲמַאי קָרָא לוֹן עֶרֶב רֵב. אֵלָּא כָּל חֲרָשִׁין דְּמִצְרַיִם הָווּ, וּבְרִישִׁיהוֹן יוֹנוֹס וַיִּמְבְּרוּס, וּבִשְׁעֵתֵי דִיוֹמָא הָווּ עֲבָדֵי תְדִיר חֲרָשִׁיָּהוּ. וְכָל אֱלִין חֲרָשִׁין עֲלֵאִין, הָווּ מִסְתַּפְּלֵי מִכִּי נָטִי שְׁמִשָּׁא, מְשִׁירוּתָא דְשִׁית שְׁעוֹת וּמְחֻצָּה, עַד שִׁירוּתָא דְתְשַׁע וּמְחֻצָּה. דְהֵיִינוּ עֶרֶב רִבְרָבָא. כָּל אֵינּוֹן חֲרָשִׁין זְעִירִין, מְשִׁירוּתָא דְתְשַׁע וּמְחֻצָּה, עַד פְּלָגוֹת לִילְיָא.

אֵינּוֹן עֲלֵאִין דְבָהוּ, הָווּ מִסְתַּפְּלֵי מִכִּי נָטִי שְׁמִשָּׁא. דְהָא כְּדִין שָׂרָאן תְּשַׁע מְאָה וְתִשְׁעִין וְחֻמָּשׁ דְּרָגִין, לְמִשְׁטָטָא עַל טוּרֵי חֹשׁוֹף. וְרוּחָא דְלֵהוֹן, הָוָה מְשִׁטָּטָא עַל כָּל אֵינּוֹן חֲרָשִׁין (נ"א דְרָגִין) בְּחֲרָשִׁיָּהוּ. וְאֱלִין הָווּ עֲבָדֵי, כָּל מַה דְאֵינּוֹן בְּעָאן. עַד דְכָל מִצְרָאֵי רְחֻצְנוּ דְלֵהוֹן בְּאֱלִין הָוָה. וְקָרָאן לוֹן עֶרֶב רֵב. בְּגִין דְאִית עֶרֶב זְעִירָא, מִתְשַׁע שְׁעוֹת (ד' קצ"א

ע"ב) וּמְחֻצָּה וּלְתַתָּא, דָּא עֶרֶב זְעִירָא. וְתַרֵי עֶרְבֵי אֵינּוֹן, וְעַל דָּא וְגַם עֶרֶב רֵב עָלָה אִתָּם. וְחֻמָּתָא דְלֵהוֹן, הָוָה סְגִי. וְאֵינּוֹן אִסְתַּפְּלוּ בְּשְׁעֵתֵי דִיוֹמָא, וְאִסְתַּפְּלוּ בְּדִרְגָּא דְמֹשֶׁה, וְחֻמוֹ דְהָא בְּכָל סְטָרִין בְּשֵׁשׁ מִשָּׁה: בְּשֵׁשׁ שְׁעֵתֵי קְדָמָאִין דִּיוֹמָא, דְאֵינּוֹן לֹא יְכַלִּין לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ, (נ"א כִּינּוּן שִׁית) בְּשִׁית דְּרָגִין עֲלֵאִין דְאִחִידָן בִּיהוּ (נ"א דְאִחִיד בְּהוּ). וּבְכָל סְטָרִין בְּשִׁית הָוָה, וּבְעֶטְרִין דְאֱלִין שִׁית, הָוָה זְמִין לְרַדֵּת מִן הַהָר, דְכִתְיִב כִּי בְשֵׁשׁ מִשָּׁה לְרַדֵּת מִן הַהָר.

בְּשֵׁשׁ, וּבְעֶטְרוֹת הַשֶּׁשׁ הִלְלוּ הָיָה עֵתִיד לְרַדֵּת מִן הַהָר, שְׁכַתּוֹב כִּי בְשֵׁשׁ מִשָּׁה לְרַדֵּת מִן הַהָר.

מִיָּד וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֶן, (דַּחֲבִי תַעֲיִינוּ דַּחֲבִי הִיא שְׁעָתָא דְנִחִית מֹשֶׁה וְקָבִיל אֹרְיִיתָא בְּלַחֲדוּי בְּלֵלָא דְכָל יִשְׂרָאֵל וְאִיהוּ קָבִיל אֹרְיִיתָא בְּעֵלְמָא. וְאִפִּילוּ מְגִילַת אֶסְתֵּר דְּכַתִּיב (אֶסְתֵּר ט') וְקָבִיל הַיְהוּדִים. וְקָבִלוּ הַיְהוּדִים מִבְּעֵי לִיָּה. מָאִי וְקָבִיל אֱלֹא דַּא מֹשֶׁה דַּאִיהוּ הַיְהוּדִים בְּלֵלָא דְהַיְהוּדִאי. וְנִקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֶן) **אֲמָאִי עַל אֶהְרֶן. בְּגִין לְאַתְּפִלְלָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, דְּהָא אֵינֻן שְׂמָאֲלָא בְּעוּ מַגִּיָּה, וּבְגִין דְּלַהֲוִי כָּלִיל בִּימִינָא, אֲתַכְּנָשׁוּ עַל אֶהְרֶן, וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים.** (אֱלֹהִים וְדָאִי בְּעוּ סִטְרָא שְׂמָאֲלָא. אֲשֶׁר יִלְכוּ אֲשֶׁר יִלְךְ מִבְּעֵי לִיָּה. מָאִי אֲשֶׁר יִלְכוּ. אֱלֹא אֱלֹהִים שִׁית דְּרָגָא אֵינֻן (ר"א שְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה) בְּלַחוּ בְּסִטְרָא שְׂמָאֲלָא דְאֱלֹהִים שִׁית אֵינֻן. דָּאִי תִּימָא דְהָא שְׁבַע אֵינֻן. הַהוּא אֱלֹהִים עֲלָאָה לֹא עָאֵל בְּכֵלְלָא).

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא דְהוּה מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, שְׂמָא דְאֱלֹהִים לָא דְכִיר, אֱלֹא שְׂמָא דִּינִי, וְעַל דָּא קִשְׂיָא לִיָּה לְפַרְעֹה בְּגִין דְּלֹא יָהֵא תוּקְפָא לְהֵוּא סִטְרָא אַחְרָא, וְלֹא יִתְתַּקֵּף בְּעֵלְמָא. הַשְׂתָּא בְּעוּ הַהִיא מְלָה, וְהֵינֵנו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. לָנוּ דִּיִּיקָא, דְּאָנָן צְרִיכִין לְהֵאִי מְלָה, לְתַקְפָּא סִטְרָא דִּילָן, דְּהוּה אֲתַדְּחִיא עַד הַשְׂתָּא.

אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ. מָאִי אָמְרוּ. אֱלֹא הָכִי אָמְרוּ, חֲמִינָן דַּאֲתוֹן יִשְׂרָאֵל, כָּל טוֹב וְכָל יָקָר דְּעֵלְמָא לָכוּ, וְאָנָן דְּחִיִּין לְבַר. דְּלָכוּ, (שְׁמוֹת יג) וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. אוֹף הָכִי אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, כְּמָה דְאֲזִיל קַמִּיכֹו יי'. דְּהָא רְשׁוּ אֵית לְסִטְרָא דִּילָן לְמַהֲךְ אוֹף הָכִי לְקַמְנָא, אִי נְזַמִּין לִיָּה עוֹבְדָא.

תָּא חֲזִי, כָּל עֲנְגֵי יָקָר דְאֲזִלוּ בְּמַדְבְּרָא, לֹא הוּוּ חֲפִיִּין אֱלֹא לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל לְחוֹדֵייהוּ. וְהֵוּא עֲנָנָא דִּיקָר, דְּכַתִּיב וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם, אֲזִלָּא לְקַמִּיָּהוּ. וְאֵלִין עֲרִב רַב, וְכָל אֵינֻן בְּעִירֵי עֲאֲנִין וְתוֹרִין, הוּוּ אֲזִלוּ לְבַר הַלְלוּ, וְכָל אוֹתָן בְּהַמּוֹת, צֶאֱן וְשׁוֹרִים, הֵינּוּ הוֹלְכִים מַחוּץ לְמַחֲנֶה בְּאַחְרוֹנָה. וּבֵאֵרָא, כָּל אוֹתָם

מִיָּד וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֶן, (שְׂפָר לְמַדּוּנִי, שְׂבִאוֹתָה שְׁעָה שְׂרִיד מִשְׁה וְקָבִיל הַתּוֹרָה לְבַדּוּ בְּלָלוּת כָּל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא קָבִיל הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם. וְאִפִּילוּ מְגִילַת אֶסְתֵּר שְׂכַתוֹב (אֶסְתֵּר ט) וְקָבִיל הַיְהוּדִים, וְקָבִלוּ הַיְהוּדִים הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! מַהוּ וְקָבִיל? אֱלֹא זֶה מֹשֶׁה שְׂהוּא הַיְהוּדִים, בְּלָלוּת כָּל הַיְהוּדִים. וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֶן) **לְמָה עַל אֶהְרֶן? כְּדִי לְהַכְּלִיל בְּצַד הַיְמִין, שְׁהֵרִי הֵם הַשְּׂמָאֵל רְצוּ מִמֶּנּוּ, וּכְדִי שְׂיִהִיָּה כְּלוּל בַּיְמִין, הַתְּכַנְסוּ עַל אֶהְרֶן, וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים.** (אֱלֹהִים וְדָאִי רְצוּ צַד הַשְּׂמָאֵל. אֲשֶׁר יִלְכוּ, אֲשֶׁר יִלְךְ הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹתוֹ מַהוּ אֲשֶׁר יִלְכוּ? אֱלֹא אֱלֹהִים, שֵׁשׁ מְדְרָגוֹת הֵן, (שְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה), כָּלֵם בְּצַד הַשְּׂמָאֵל שֶׁל אֱלֹהִים, שֵׁשׁ הֵן. שֵׁאֵם תֹּאמַר שְׁהֵרִי הֵן שְׂבַע, אוֹתוֹ הָאֱלֹהִים הַעֲלִיּוֹן לֹא נִכְנַס בְּכֵלְלִי).

בֵּא וְרָאָה, כָּל זְמַן שְׁהִיָּה מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, לֹא הוֹכִיר הַשֵּׁם שֶׁל אֱלֹהִים, אֱלֹא שֵׁם שֶׁל ה', וְעַל זֶה קִשְׂיָה לוֹ לְפַרְעֹה, כְּדִי שְׁלֹא יִהִיָּה תַקְפָּא לְאוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר וְלֹא יִתְחַזַּק בְּעוֹלָם. עַכְשָׁו רְצוּ אֵת אוֹתוֹ הַדְּבָר, וְזֶהוּ קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. לָנוּ דְיִקָּא, שְׂאָנּוּ צְרִיכִים אֵת הַדְּבָר הַזֶּה לְחַזַּק אֵת הַצַּד שְׁלָנוּ, שְׁהִיָּה דְחִיָּי עַד עַכְשָׁו. אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ. מָה אָמְרוּ? אֱלֹא כְּךָ אָמְרוּ, אָנוּ רוֹאִים שְׂאֲתָם יִשְׂרָאֵל, כָּל טוֹב וְכָל הַכְּבוֹד שֶׁל הַעוֹלָם לָכֵם, וְאָנוּ דְחִוּיִים בְּחוּץ. שְׁלָכֶם - (שְׁמוֹת יג) וַה' הִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. אִף כְּךָ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, כְּמוֹ שְׁה' הוֹלֵךְ לְפָנֵיכֶם. שְׁהֵרִי יֵשׁ לָנוּ רְשׁוֹת לְצַד שְׁלָנוּ לְלַכְתָּ אִף כְּךָ לְפָנֵינוּ, אִם נְזַמֵּן לוֹ מַעֲשֶׂה.

בֵּא וְרָאָה, כָּל עֲנְגֵי הַכְּבוֹד שְׁהִלְכוּ בְּמַדְבְּרָא, לֹא הֵינּוּ מְכַסִּים אֱלֹא רַק אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַדָּם, וְאוֹתוֹ עֲנָן כְּבוֹד שְׂכַתוֹב וַה' הִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם, הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם. וְהַעֲרִב רַב אוֹתָם

ארבעים שנים שהלכו ישראל במדבר, שום לכלוף וטנוף לא היה בתוך העננים בפנים. ועל זה צאן ובקר שהיו אוכלים עשב היו בחוץ, וכל אותם ששומרים אותם.

אמר רבי אלעזר, אבא, אם כך, אותם ערב רב לא היו אוכלים מן המן? אמר לו, ודאי כך הוא, אלא רק מה שנותנים להם ישראל, כמי שנותן לעבדו. וממה היו אוכלים? מתמצית, מה שנשאר אחר הרחים, פסלת. והכתוב מכריז ואומר, (שם טו) ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה. בני ישראל, ולא אחרים. ויראו בני ישראל ויאמרו מן הוא, ולא שאר הערב רב, צאן ובקר שהיו בנייהם.

עד עכשו היו כנועים אותם ערב רב, ועכשו עמדו ורצו מעשה לחזק את הצד האחר, ואמרו, או נהיה כלנו עם אחד ונהיה בכלל עמכם, או שיהיה לנו מי שילך לפנינו כמו שהולך אלהיכם לפניכם. אמר אהרן, חס ושלום שאלה ישפתפון בעם הקדוש להיות הפל פלל אחד, ולא יתערבו העם הקדוש בעם הזה בכלל אחד, אלא טוב להפרידם מתוך העם הקדוש עד שיבא משה.

ואהרן התפון לטוב, אלא שהיו רבים מישראל שהשתתפו עמהם בלב. ומשום כך, כשבא משה, הצטרף לברר וללפן את העם הקדוש מאותו חטא, והשקה אותם השקיה, עד שפלים נבררו ולא נשארה בהם פסלת כלל.

אמר להם אהרן, פרקו נזמי הזֶהב. וכי לא היה להם זהב אחר? אלא אמר אהרן, בעוד שיש להם קטטה עם בנייהם ונשייהם, יתעכבו, ובין כך יבא

ממשריתא, לבתרייתא. ותא חזי, כל אינון ארבעין שנין דקא אזלו ישראל במדברא, שום לכלוכא וטנופא לא הוה גו ענני לגו. ועל דא עאני ותורי דהו אכלי עשב לבר הו, וכל אינון דנטרי לון.

אמר רבי אלעזר, אבא, אי הכי אינון ערב רב לא הו אכלי מן מנא. אמר ליה ודאי הכי הוא. אלא מה דיהבין לון ישראל, כמאן דיהיב לעבדיה. וממה הו אכלי. מתמצית, מה דאשתאר מבתר ריחיא, פסולת. וקרא אכריז ואמר, (שמות טו) ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה. בני ישראל, ולא אחרא. ויראו בני ישראל ויאמרו מן הוא, ולא שאר ערב רב, עאני ותורי, דהו בנייהו.

עד השתא, הו אתפפין אינון ערב רב והשתא קמו ובעו עובדא, לאתקפא לסטרא אחרא. אמרו, או נהא כלנא עמא חדא, ונהוי בכללא עמכון, או יהא לן מאן דיהו קמנא, כמה דיהו אלהכון קמיכון. אמר אהרן, חס ושלום דאלין ישפתפון בעמא קדישא, למהוי פלא כללא חדא, ולא יתערבון עמא קדישא בעמא דא, פללא חדא, אלא טב איהו לאפרשא לון מגו עמא קדישא, עד דיייתי משה.

ואהרן לטב אתפון, אלא סגיאין הו מישראל דאשתתפו בהדייהו בלבא. ובגין כך, פד אתא משה, אצטריק לבררא וללבנא לעמא קדישא מההוא חובא, ואשקי לון שקיו, עד דאתברירו (דף קצ"ב ע"א) פלהו ולא אשתאר בהו פסולת כלל.

אמר לון אהרן, (שמות לב) פרקו נזמי הזֶהב, וכי לא הוה לון דהבא אחרא. אלא אמר אהרן, בעוד דאית לון קטטה בבנייהו

מִשֶׁה. בֹּא וּרְאֵה, שְׁנִינוּ קָשִׁים גֵּרִים לְיִשְׂרָאֵל כְּסִפְפַּחַת בְּכֶשֶׁר הַחִי, כָּל שֶׁכֶּן אֵלֶּה שְׁלֵא הָיוּ גֵּרִים כְּרֵאוּי. מֵה הֵם עָשׂוּ? וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעַם אֶת נִזְמֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּאַזְנֵיהֶם. כִּמְה אֲלָפִים וּרְכֻבוֹת הָיוּ מִנְזַמְיָהוּן שָׁם.

מֵה כְּתוּב? וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצֵּר אוֹתוֹ בַּחֲרֹט וְגו'.

בַּחֲרֹט וְגו'. אֶהְרֹן לֹא נִשְׁמַר מֵאוֹתָם שְׁנֵי חֻכְמִים שֶׁהָיוּ כְּרֵאוּשֵׁיהֶם שֶׁל אוֹתוֹ עָרַב רַב, אֶחָד מֵהֶם הָיָה לְפָנָיו, וְהָאֲחֵר הָיָה עוֹשֶׂה בְּכֻשָׁפִים. כִּיּוֹן שֶׁשְׁנֵיהֶם הִתְעַצְּפוּ כְּפֶאֱדָה, לְקַחוּ אֶת אוֹתוֹ זֶהָב, (אֲחָד) שְׁנֵי שְׁלִישׁ בִּיד אַחַת, וְשְׁלִישׁ בִּיד הָאַחֲרָת. מִשּׁוּם שֶׁכָּף צָרִיף בְּאוֹתוֹ מִיֵּן שֶׁל כְּשׁוּף.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֶהְרֹן מְשׁוּחַ שֶׁל הָאֵל הַגְּדוֹל, בְּחִסְדוֹתָיִךְ נִפְלוּ כִּמְה מֵהָעַם הַקְּדוֹשׁ, וְאַתָּה לֹא הֵייתָ יוֹדֵעַ לְהַשְׁמֵר. מֵה עָשׂוּ? כְּשֶׁהִגִּיעוּ שֵׁשׁ שָׁעוֹת וְהַיּוֹם הָיָה בְּמִשְׁקָל, לְקַחוּ אֶת אוֹתוֹ זֶהָב שֶׁפָּרְקוּ מֵאַזְנֵיהֶם. מֵה הִטְעַם? מִשּׁוּם שֶׁמִּי שֶׁצָּרִיף לְעִשׂוֹת כְּשׁוּף, לֹא מִתְבַּקֵּשׁ לְחוּס עֵינָיו עַל מִמּוֹן. וְהֵם אוֹמְרִים, הַשְׁעָה עוֹמְדָת לְנוּ, אִם אֵינָנו מְעַכְבִּים. זֹו אֵינָה שְׁעָה לְחוּס עַל הַזֶּהָב. מִיָּד - וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעַם. מֵה זֶה וַיִּתְּפְּרוּ? כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מַלְכִים א-יט) מִפָּרֶק הָרִים וּמִשְׁבַּר סֻלְעִים, שֶׁהִשְׁחִיתוּ וְשִׁבְרוּ אֶת אֲזַנֵּיהֶם. בְּכָה כְּמִקְדָּם וְאָמַר, אִי עִם קְדוֹשׁ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּבִכְיָה וְאָמַר, (שְׁמוֹת כֵּא) וְהִגִּישׁוּ אֲדָנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. הָרִי פְּרִשׁוּהַ הַחֲבָרִים, הָאֲזָן שֶׁשְׁמַעָה בְּסִינֵי (ויקרא כה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְגו', וְהוּא פָּרַק עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם

וּבְנִשְׁיֵיהוּ, יִתְעַכְּבוּן, וּבִיָּן כֶּף יִיתִי מִשֶׁה. תֵּא חֲזִי, תִּנְיֵן קָשִׁים גֵּרִים לְיִשְׂרָאֵל כְּסִפְפַּחַת בְּכֶשֶׁר הַחִי, כָּל שֶׁכֶּן אֵלֶּיךְ, דִּלָּא הָוֹ גֵּרִים כְּדָקָא יֵאוּת. אֵינּוֹן מֵה עֲבָדוּ. וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעַם אֶת נִזְמֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּאַזְנֵיהֶם. כִּמְה אֲלָפֵי וּרְכֻבוֹן הָוֹ מִנְזַמְיָהוּן תַּמָּן.

מֵה כְּתִיב, וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצֵּר אוֹתוֹ בַּחֲרֹט וְגו'. אֶהְרֹן לֹא אֶסְתַּמֵּר, מֵאֵינּוֹן תַּרְיִן חֲפִימִין, דִּהוּוּ בְּרִישֵׁיהוֹן דִּהֵהוּא עָרַב רַב. חַד מִנְיֵיהוּ הָוֹה קָמִיה, וְאַחֲרָא הָוֹה עֲבִיד בַּחֲרֹשׁוּי. כִּיּוֹן דִּתְרוּוִייהוּ אֶתְיַעֲטוּ כְּחֶדָא, נִטְלוּ הֵהוּא דִּהֶבָא, (חַד) תַּרְיִן שְׁלִישֵׁי בִידָא דְחַד, וְשְׁלִישׁ בִּידָא דְאַחֲרָא. בְּגִין דְהָכִי אֶצְטְרִיף בְּהֵהוּא זֵינָא דְחֲרֹשָׁא.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, אֶהְרֹן מְשִׁיחָא דְאַלְהָא רַבָּא, בְּחִסְדוֹתָיִךְ נִפְלוּ כִּמְה מֵעַמָּא קְדִישָׁא. וְאַנְתָּ לֹא הָוִית יוֹדֵעַ לְאַסְתַּמְרָא. מֵהוּ עֲבָדוּ. כִּד מְטוּ שִׁית שְׁעֵתִין, וַיּוֹמַר הָוֹה בְּמִתְקָלָא, נִטְלוּ הֵהוּא דִּהֶבָא דְפָרִיקוּ מֵאוֹדְנֵיהוֹן. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְמֵאֲן דְאַצְטְרִיף לְמַעַבְדַּ חֲרֹשָׁא, לֹא בְעֵי לְמִיחַס עֵינָוִי עַל מְמוֹנָא. וְאֵינּוֹן אֲמָרִי, שְׁעֵתָא קִיַּיְמָא לָךְ, אִי אֲנָן לֹא מְעַכְבִּין. לָאוּ שְׁעֵתָא לְמִיחַס עַל דִּהֶבָא, מִיָּד וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעַם. מָאִי וַיִּתְּפְּרוּ. כִּמְה דְאַתָּ אָמַר (מַלְכִים א יט) מִפָּרֶק הָרִים וּמִשְׁבַּר סֻלְעִים, דְחִבִּילוּ וְתִבְרוּ אוֹדְנֵיהוּ. בְּכָה כְּמִלְקָדְמִין וְאָמַר אִי עַמָּא קְדִישָׁא אִי עַמָּא קְדִישָׁא, דִּקְוִדְשָׁא בְּרִיף הוּא.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּבִכְיָה, וְאָמַר, (שְׁמוֹת כֵּא) וְהִגִּישׁוּ אֲדָנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. הָא אוּקְמוּהַ חֲבָרִיָּא, אֲזָן דְשְׁמַע בְּסִינֵי, (ויקרא כה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְגו'. וְאִיהוּ פְּרִיק עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם מְעַלְיָה, וְזִבִּין גְּרַמִּיהַ לְאַחַר, תַּרְצַע. וְאֵלֶיךְ חִיבָא רְשִׁיעִין,

מעליו ומכר עצמו לאחר - תרצע. ואלו הרשעים החיבים, אנשים רעים, בתשוקתם לחזר לסרחונם לא רצו מנשיהם ובניהם אלא השחתת דרכם (אניהם), והתפרקו מעל של שמים שצנה אותם משה ושברו אנניהם, שאין להם חלק בשם הקדוש והעם הקדוש.

מה עשו? חלקו שניהם אותו הזקב, אחד נטל שני שלישים, ואחד שלישי. עמדו כנגד השמש בשש שעות. עשו כשפיהם וכשפיו בלהטיהם בפשוף של הפה. כיון שהגיעה ראשית השעה השביעית, שניהם הרימו ידיהם על ידי אהרן, (ומנין שמהיד של שניהם נטל יד אחת ולא יותר?) שכתוב ויקח מידם. שניהם היו ולא יותר. כיון שהוא קבל מידם (שתיים) ולא ידיהם, יצא קול ואמר, (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע, שכתוב כי ברע הוא. הביא רע לעולם.

סוד הדבר - אותם החוטאים הרשעים מכשפים בני בלעם החוטא, בני בניו של לכן הרשע, ראו שכוס של ברכה היא בימין, ומהימין מתחזקת תמיד (יותר), אמרו, אם יהיה בצד הזה אותו ראש של הימין, הרי העצמה שלנו כראוי.

כיון שהגיע שבע שעות של היום, נתנו לו לאהרן מיד. אם הוא היה אומר להם שימו אותו בארץ בתחלה ואני אטל - לא היו יכולים בכשפיהם לעשות כלום. אלא נטל מידם. והכתוב מתרעם ואומר, ויקח מידם. ראו מה עשה אהרן איש נביא, איש חכם, שלא ידע להשמר. שאלו נטל מן הארץ, כל כשפים שבעולם לא היו יכולים להצליח. אבל במה הצליחו במעשה הזה? משום שויקח מידם, ולא מן הארץ.

ויצר אותו בחרט. לא כמו

גוברין בישין, בתיאובתא דלהון למהדר לסרחנייהו, לא בעו מנשיהון ובניהון אלא חבילו אורחנייהו (ס"א אורחנייהו) ואתפרקו מעול שמיא דפקיד להו משה, ותברו אודנייהו, דלית לון חולקא בשמא קדישא, ועמא קדישא.

מה עבדו. פליגו תרווייהו ההוא דהבא, חד נטיל תרין שלישיין, וחד שלישי. קמו לקבל שמשא, בשית שעתין. עבדו חרשייהו, ובלטו בלטיהון בחרשא דפומא. כיון דמטא שירותא דשבע, ארימו תרווייהו ידייהו על ידוי דאהרן. (ומגלו דפנדא דתרוניהו יד מכל חד נטל ולא יותר) דכתיב ויקח מידם, תרווייהו הוו, ולא יתיר. כיון דאיהו קביל מידם (ס"א תרי ולא ידיהם), קלא נפיק ואמר, (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע, דכתיב כי ברע הוא. אייתי רע לעלמא.

רוא דמלה. אינון רשעים חייבין חרשין בנוי דבלעם חייבא, בני בנוי דלכן רשיעא, חמו דכוס של ברכה בימין איהו, ומן ימינא אפקה תדיר. (ס"א יתיר) אמרו, אי יהא בסטר דא, ההוא רישא דימינא, הא תוקפא דילן פדקא יאות.

כיון דמטא שבע שעתין דיומא, יחבו ליה לאהרן מיד. אי איהו הוה אמר לון שוו ליה בארעא בקדמיתא, ואנא אטול, לא הוו יכלין פחרשייהו כלום, אלא מידם נטל. וקרא מתרעם ואמר, ויקח מידם, חמו מה עבד אהרן גבר נביאה גבר חפים, לא ידע לאסתמרא, דאילו נטיל מארעא, פל חרשין דעלמא לא הוו יכלין לאצלחא. אבל במה אצלחו בעובדא דא, בגין דויקח מידם ולא מארעא.

ויצר אותו בחרט, (שמות לב) לאו כמה דחשבין

שחושבים בני אדם שעשה ציורים במחוגה או בדבר אחר. אלא בא הפתוב להוכיח את הדבר, שאהרן לא ידע להשמר. אלו כשנטל מידיהם היה זורק לארץ, ואף על גב שאחר כך יטל אותו, אז לא היה מצליח המעשה הרע הזה. אבל בכל היה סיוע רע, שלקח זהב וטמנו מהעין, רע אחר רע. מה זה ויצר אתו בחרט? ששם את כל הזהב בכיס אחד ונשמר מהעין, ואז הכל עלה למעשה.

בספרו של חנוך מצאנו שכתב היה אומר, בן חיד יולד לאותו ראש הלבן, וכשיבאו אותם מבשר החמורים, יטעו אותו באותו שיכנים (שיטל) מרגליות בפעמוני זהב ללא דעתו, ודמות תציר בציור בחרט. מה זה בחרט? בחרט אנוש, זהו קולמוס של אנוש הרשע שהטעה בני אדם. ודאי זהו ברור הדבר, שאנוש כשהטעה את העולם, בקולמוס היה רושם ושומים של כל הדמיות ועבודות זרות באותו קולמוס (רשם רשום), ולכן כתוב בחרט, אותו שנודע לעשות כף. וזהו ברור הדבר.

והב"ר הזה, שנדאי בכיס השליף הזהב וכסה אותו מן העין, כמו שאמרו אותם מכשפים, וכף צריף במיני הכשפים הללו. וזהו מעשיהם של הכשפים הללו - דבר שצריף בגלוי לגלות אחר כך, צריף הסתרה וכסוי בראשונה, שיתפסה מן העין, ואחר כך יצא האמן לאמנתו. ודבר שצריף אחר כך פסוי, צריף בראשונה בגלוי.

עכשו, בני אהובי, אהובי נפשי, מה אעשה? ודאי שצריף לגלות. הקשיבו והסתירו הדברים. בצד הקדשה ההוא, אלהים אמת, מלך

בני נשא, דעבד ציורין במחוגה, או במלה אחרא. אלא אתא קרא לאוכחא מלה, דאהרן לא ידע לאסתמרא. אילו כד נטל מידיהון, הוה שדי לארעא, ואף על גב דיטול ליה לבתר, לא הוה (דף קצ"ב ע"ב) אצלח עובדא בישא דא. אבל בכלא סיועא בישא הוה, דנקיט דהבא, וטמריה מעינא, ביש בתר ביש, מאי ויצר אותו בחרט. דשוי כל דהבא בכיסא חדא, ואסתמר מעינא. כדין סליק פלא לעובדא.

בספרא דחנוך אשפתנא, דהוה אמר הכי, פרא יחידאה יתיילד לההוא רישא חוורא, וכד ייתון מבשרא דחמרי, יטעין ליה, בההוא דעיל (נ"א דנטיל) מרגלן בזגין דדהבא, פלא דעתא דיליה, ודיוקנא יצייר בציורא בחרט. מאי בחרט. בחרט אנוש. דא קלמוסא דאנוש חייבא, דאטעי לבני נשא.

ודאי דא ברירא דמלה, דאנוש פד אטעי עלמא, בקלמוסא הוה רשים רשימין, דכל דיוקנין ופליחנין נכראין בההוא קלמוסא, (ס"א רשים רשימו) ועל דא פתיב בחרט, ההוא דאשתמודע למעבד הכי. ודא הוא ברירו דמלה.

ובל"א הוה, דודאי בכיסא ארמי דהבא, וכסי ליה מעינא, פמה דאמרו אינון חרשין, והכי אצטריף בזיני דחרשין אלין. ודא הוא עובדא דחרשין אלין, מלה דאצטריף באתגליא, לאתגלאה לבתר, אצטריף טמירו וכסויא בקדמיתא, דיתפסי מעינא, ובתר יפוק אומנא לאומנותיה. ומלה דאצטריף בכסויא לבתר, אצטריף באתגליא בקדמיתא.

השתא בני רחיקאי, רחיקין דנפשי, מה אעביד, ודאי אצטריכנא לגלאה,

על העולם, בשלשה (דברים) עולמות (אלו) התחזק - בכריאה, ביצירה, בעשיה, והרי נאמר הסוד של כל אחד ואחד פאן. כנגד בריאה - ויקח מידם, דבר שלא היה בו עד עכשו פלוס. כנגד יצירה - ויצר אתו בחרט. כנגד עשיה - ויעשהו עגל מסכה. מי ראה כפשפים האלה בכל העולם?

עכשו יש לומר, וכי לא כתוב ואשליכהו באש, ולא יותר, ואז ויצא העגל הזה, ועכשו אתה אומר ויעשהו עגל מסכה? אלא חס ושלום שאהרן עשה, והכתוב מוכיח, שכתוב ויקח את העגל אשר עשו. אבל ממה שכתוב ויקח מידם וכתוב ויצר אתו, מכח שני אלה נעשה הכל. כפיכול הוא עשה אותו. שאם שני אלה לא היו, לא היה נעשה ולא יוצא לאמנות. אבל מי גרם שנעשה? שני אלה. (כפיכול ויעשהו וראי עשהו) בעוד שהוא לוקח מידם, הם עשו כשפיהם ולוחשים בפיהם, ומושכים רוח למטה מהצד האחר.

וכשבו שתי רוחות כאחת, אחת מהזכר ואחת מהנקבה. שפשמתלבש הזכר בדמות השור, הנקבה בדמות החמור, ושניהם היו כלולים כאחד. למה שני אלה? אלא שור הרי נאמר, וחמור למה? משום שבמכשפים המצריים הללו כתוב בהם, (יחזקאל כ) אשר בשר חמורים בשרם. ורבו כל אלו מישראל שמתו התחברו עמהם בלבם. ומשום שהיו שתי דמיות, כתוב אלה אלהיך ישראל, ולא כתוב זה, אלא אלה. שנים היו כאחד. אשר העלוף מארץ מצרים, העלוף ולא כתוב העלף.

אציתו ואטמירו מלין. בסטר קדשה הוא, אלהים דקשוט, מלך על עלמא, בתלת (מילין) עלמין (אלין) אתתקף. בכריאה. ביצירה. בעשיה. והא אתמר, רזא דכל חדא וחדא הכא. לקבל בריאה, ויקח מידם, מלה דלא הוה ביה עד פנן פלוס. לקבל יצירה, ויצר אתו בחרט. לקבל עשיה, ויעשהו עגל מסכה. מאן חמא חרשין בכל עלמא כאלין.

השתא אית למימר, וכי לא כתיב ואשליכהו באש, ולא יתיר, וכדין ויצא העגל הזה. והשתא את אמרת ויעשהו עגל מסכה אלא חס ושלום דאהרן עבד, וקרא אוכח דכתיב ויקח את העגל אשר עשו. אבל ממה דכתיב ויקח מידם, וכתיב ויצר אותו. מחילא דתרין אלין, אתעביד פלא. כפיכול הוא עביד ליה, דאי תרין אלין לא הוו, לא אתעביד ולא נפק לאומנותא. אבל מאן גרם דאתעביד. אינון תרין. (כפיכול ויעשהו וראי עשהו) בעוד דאיהו לקח מידם, אינהו הוו עבדי חרשיהו, ומלחשי בפומייהו, ומשכי ריחא לתתא, מן סטרא אחרא.

וכשבו תרין רוחין פחדא, חד מן דכר, וחד מן נוקבא. דכר אתלבש בדיוקנא דשור. נוקבא בדיוקנא דחמור, תרווייהו הוו כלילן פחדא. אמאי תרין אלין. אלא שור הא אתמר. חמור אמאי. בגין דחרשין אלין דמצראי, כתיב בהו, (יחזקאל כג) אשר בשר חמורים בשרם.

וער דא, כל אינון דישראל דמיתו, אתחברו בהדייהו בלבהון. ובגין דהוו תרין דיוקנין, כתיב אלה אלהיך ישראל, ולא כתיב זה, אלא אלה, תרין הוו פחדא, אשר העלוף מארץ מצרים. העלוף ולא העלף כתיב.

ויעשהו עגל מסכה ויאמרו. לא כתיב, אלא ויאמרו, דאָהרן לא אמר מדי. תנינן, מאה ועשרים וחמש קנטרין הוּו ביה. היך פתיב ויקח מיָדָם, וכי בידם הוּו כל אליו קנטרין. אלא מפלל לא דאינון קנטרין נטלו מלי ידיהו. וההוא זעיר, אסתלק על פלא, פאלו הוה כלא בידיהו.

תא חזי, מה כתיב וירא אהרן ויבן מזבח לפניו. אי חסידא קדישא, פמה רעותה הוה לטב, ולא ידעת לאסתמרא. פיון דארמי ליה בנורא, אתתקף חילא דסטרא אחרא תמן בנורא, ונפק (דף קצ"ג ע"א) דיוקנא דשור, פמה דאתמר בתרין משיכין דסטרא אחרא. מיד וירא אהרן. מהו וירא אהרן. חמא דסטרא אחרא אתתקף, מיד ויבן מזבח לפניו, דאלמלא דאקדים ובנה מזבח דא, עלמא אתהדר לחרבנא.

דלסטים דהוה נפיק לקפחא ולקטלא בני נשא, חמא לגיונא דמלפא, דההוא לסטים נפק בחילא תקיף מה עבד ההוא לגיונא, אשתדל בהדי מלפא לנפקא בארחא. ומשיף ליה ההוא לגיונא בההוא ארחא, עד דאזיל ההוא לסטים בההוא ארחא, חמא דיוקנא דמלפא קאים קמיה, פיון דחמא ליה למלפא דהוה אזיל קמיה בארחא, מיד נרתע ואהדר לאחורא.

בך וירא אהרן דסטרא אחרא, אחיד באסוותא, ואתקיף בסטר קדושה ושוי ליה קמיה. פיון דחמא סטרא בישא דיוקנא דמלפא דקאים קמיה, מיד אהדר לאחורא, ואתחלש תקפיה וחיליה, דהא אתתקף, (מיד ויבן מזבח לפניו) ומזבח דא אתגבר, ואתחלש סטרא אחרא.

ויעשהו עגל מסכה ויאמרו. לא כתיב, אלא ויאמרו, דאָהרן לא אמר מדי. תנינן, מאה ועשרים וחמש קנטרין הוּו ביה. היך פתיב ויקח מיָדָם, וכי בידם הוּו כל אליו קנטרין. אלא מפלל לא דאינון קנטרין נטלו מלי ידיהו. וההוא זעיר, אסתלק על פלא, פאלו הוה כלא בידיהו.

תא חזי, מה כתיב וירא אהרן ויבן מזבח לפניו. אי חסידא קדישא, פמה רעותה הוה לטב, ולא ידעת לאסתמרא. פיון דארמי ליה בנורא, אתתקף חילא דסטרא אחרא תמן בנורא, ונפק (דף קצ"ג ע"א) דיוקנא דשור, פמה דאתמר בתרין משיכין דסטרא אחרא. מיד וירא אהרן. מהו וירא אהרן. חמא דסטרא אחרא אתתקף, מיד ויבן מזבח לפניו, דאלמלא דאקדים ובנה מזבח דא, עלמא אתהדר לחרבנא.

דלסטים דהוה נפיק לקפחא ולקטלא בני נשא, חמא לגיונא דמלפא, דההוא לסטים נפק בחילא תקיף מה עבד ההוא לגיונא, אשתדל בהדי מלפא לנפקא בארחא. ומשיף ליה ההוא לגיונא בההוא ארחא, עד דאזיל ההוא לסטים בההוא ארחא, חמא דיוקנא דמלפא קאים קמיה, פיון דחמא ליה למלפא דהוה אזיל קמיה בארחא, מיד נרתע ואהדר לאחורא.

בך וירא אהרן דסטרא אחרא, אחיד באסוותא, ואתקיף בסטר קדושה ושוי ליה קמיה. פיון דחמא סטרא בישא דיוקנא דמלפא דקאים קמיה, מיד אהדר לאחורא, ואתחלש תקפיה וחיליה, דהא אתתקף, (מיד ויבן מזבח לפניו) ומזבח דא אתגבר, ואתחלש סטרא אחרא.

תא חזי מה כתיב ויאמרו ויאמרו. חג ליי, ולא

תא חזי מה כתיב ויאמרו ויאמרו. חג ליי, ולא

לעגל. ולצד הקדשה עשה, ולצד הקדשה קרא ואמר. וזו הרפואה שהקדים, שאמלא עשה את זה, לא עמד העולם על מקומו, ועם כל זה לא שכח רגזו מאהרן, אף על גב שלא התכונן לרע.

אמר לו הקדוש ברוך הוא, אהרן, שני המכשפים הללו משכו אותך למה שרצו, חייך ששני בניך יפלו, ועל החטא הזה ימותו (ובחטא הזה הם יתפסו). זהו שכתוב (דברים ט) ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו. מה זה להשמידו? אלו בניו, כמו שנאמר (עמוס ב) ואשמיד פרוו מפעל, שפריו של אדם אלו הם בניו.

בא וראה, אהרן שם את אותו מזבח לפניו, והעגל שב לאחוריו. בניו שמו את הצד האחר לפניו, וצד הקדשה חזר לאחור, שכתוב (ויקרא י) ויקריבו לפני ה'. לפני ה' שמו. נתפסו בחטא הזה.

אהרן חשב, שבינתיים יבא משה, ולכן את אותו מזבח לא הרס משה, שאלו היה כמו שחושבים בני אדם, הדבר הראשון שהצטרף משה - לנתח את אותו מזבח היה צריך, כמו שהתנבא הנביא עדו על המזבח בבית אל, ונבואתו על אותו מזבח היתה. אבל כאן היה דבר אחר כמו שנתבאר. וכתוב ויקח את העגל אשר עשו, ולא כתוב וינתח את המזבח.

בא וראה, ויקרא אהרן - הוא הכריז בקול ואמר. כתוב כאן ויקרא ויאמר, וכתוב ביונה ויקרא ויאמר. מה שם הכריז לדין, אף כאן הכריז לדין. חג לה' מחר, נבא נבואה באותה רוח של מזבח, שעתידי הדין לשרות עליהם. חג לה', לעשות ככם דין. ושרישה דינים היו: אחד, ויגף ה' את העם. ואחד בבני לוי, ואחד

לעגל. ולסטר קדשה עבד, ולסטר קדשה קרא ואמר. ודא אסוותא אקדים, דאלמלא דעבד דא, לא קאים עלמא על קיומיה, ועם כל דא, לא שכיף רוגזיה מאהרן, אף על גב דלא אתכונן לביש.

אמר ליה קדשא בריך הוא, אהרן, תרין חרשין אלין משכו לך למה דבעו. חייך, תרין בנך יפלון, ועל חובא דא יתפסקון (כ"א ובחובא דא יתפסון) הדא הוא דכתיב, (דברים ט) ובאהרן התאנף יי' מאד להשמידו. מאי להשמידו. אלין בנוי, כמה דאת אמר (עמוס ב) ואשמיד פרוו מפעל, דפרי דבר נש בנוי אינון.

תא חזי, אהרן שוי ליה לההוא מזבח לפניו, ועגלא תב לאחורא. בנוי שווי לסטר אחרא לפניו, וסטר קדשה אהדר לאחורא, דכתיב, (ויקרא י) ויקריבו לפני יי', לפני יי' שווי. אתפסו בחובא דא.

אהרן חשב, דבין בך ייתי משה, ועל דא ההוא מזבח לא סתיר ליה משה, דאילו הוה כמה דחשבין בני נשא, מלה קדמאה דאבעי למשה, לנתצא לההוא מזבח אצטריך, כמה דנבי עדו על מזבח דבית אל, ונבואתיה על ההוא מזבח הוה. אבל הכא מלה אחרא הוה כמה דאתמר. וכתיב, ויקח את העגל אשר עשו, ולא כתיב וינתח את המזבח.

תא חזי ויקרא אהרן. אכריז איהו בקלא ואמר. כתיב הכא ויקרא ויאמר, וכתיב ביונה (יונה ג) ויקרא ויאמר, מה להלן פריז לדינא, אוף הכא כריז לדינא. חג ליי' מחר, נבי נבואה בההוא רוח דמזבח, דזמין דינא לשריא עלייהו. חג ליי', למעבד בכו דינא. ותלת דינין הוו, חד, ויגוף יי' את העם. וחד,

שְׁהִשְׁקָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהִינּוּ חָג
שֶׁל בְּנֵי לִוִּי. לֵה' - שְׁוִיגֶף ה'. מִחֵר
- שְׁהִשְׁקָה אוֹתָם מִשָּׁה. וְלָנוּ
בְּאוֹתוֹ לַיְלָה, וְלִמְחֵר נִמְצְאוּ
נִפְחָחִים וּמְתִים. וְאוֹתָם הַמֵּים הַיּוֹ
מִכְשָׁפָשִׁים בְּמַעֲיָהם כָּל הַלַּיְלָה,
וּבְכִבְקָר נִמְצְאוּ מְתִים, וְלָכֵן חָג לֵה'
מִחֵר. וְכָל הַרְפוּאָה שֶׁעָשָׂה אֶהְרֹן,
מִשׁוּם שִׁפְתוֹב וַיִּכֵּן מִזְבֵּחַ לִפְנָיו.

בא וראה, (אותו מזבח של קדושה היה)
שִׁפְתוֹב וַיִּרְא אֶת הָעֵגֶל וּמַחֲלַת,
וְאֵלּוּ מִזְבַּח לֹא כְּתוּב. שֶׁהָרִי אֶהְרֹן
יִדְעָה הִיָּה יוֹדֵעַ שִׁפְתוֹב (שמות כב)
זָבַח לְאֱלֹהִים יַחֲרֵם בְּלִתי לֵה'
לְבָדוֹ, וְדָאִי נִצַּל אֶהְרֹן בְּעֵצָה
טוֹבָה שֶׁהִנְחִיג לְנַפְשׁוֹ, וְהַכֵּל
בְּרִצּוֹן שֶׁלֵּם טוֹב, שֶׁלֹּא הִתְפַּוֵּן
לְרַע.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבִא, וְדָאִי
כֶּף הוּא, וַיִּשְׂרָאֵל לֹא הִיּוּ. אָבֵל
יִרְבְּעָם שֶׁעָשָׂה עֲגָלִים, הָרִי
יִשְׂרָאֵל הִיּוּ, וְעֵגֶל עָשׂוּ. אָמַר לוֹ,
וְדָאִי, וּפְרָשׁוּהָ, אָבֵל יִרְבְּעָם חֲטָא
וְהַחֲטִיא, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ.
שְׁוֹדָאִי חֲטָא רַע עָשָׂה, וּבַמְלָכוֹת
חֲטָא.

אָמַר יִרְבְּעָם, הָרִי וְדָאִי שֶׁהָרִי צַד
הַקְּדוּשָׁה לֹא שׁוֹרָה אֵלֹא רַק בְּלֵב
כָּל הָעוֹלָם, וְזוֹ יְרוּשָׁלַיִם. אֲנִי לֹא
יְכוֹל לְמַשֵּׁךְ אֶת אוֹתוֹ הַצַּד לְכָאֵן,
מָה אַעֲשֶׂה? מִיָּד - (מלכים א-יב)
וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ וַגּוֹ'. נִטַּל עֵצָה
רַעָה. אָמַר, הָרִי הַצַּד הָאֲחֵר
שֶׁנִּמְשָׁךְ מִיָּד לְכָל מְקוֹם, וְכָל שֶׁפָּן
בְּאֶרֶץ הַזֶּה, שֶׁתְּשׁוּקָתוֹ לְשֵׁרוֹת
בְּתוֹכָהּ, אָבֵל לֹא יְכוֹל לְהִתְלַבֵּשׁ
אֵלֹא רַק בְּדַמּוֹת שֶׁל שׁוֹר.

שְׁנֵי עֲגָלִים לָמָּה? אֵלֹא אָמַר
יִרְבְּעָם, (במצרים ובמדבר) בְּמִדְבַּר הִיּוֹ
אוֹתָם מִכְשָׁפִים, שִׁפְתוֹב (יחזקאל כב)
בְּשׁוֹר חֲמוּרִים בְּשָׂרָם. (לֹא אוֹתָם
מִצְרַיִם, אֵלֹא) כָּאֵן אוֹתָן שִׁתֵּי רוּחוֹת

בְּכַנֵּי לִוִּי. וְחָד, דְּאִשְׁקִי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהִינּוּ
חָג דְּכַנֵּי לִוִּי. לִיָּי, דְּוִיגוֹף יִי'. מִחֵר, דְּאִשְׁקִי
לוֹן מִשָּׁה. וּבִיתוֹ בְּהֵוָה לִילֵיָא, וְלִמְחֵר
אִשְׁתַּכְּחוּ נְפִיחִין וּמְתִין. וְאִינּוֹן מִיָּין הֵוָה
מִכְשָׁפָשִׁין בְּמַעֲיָהוֹן כָּל לַיְלָיָא, וּבְצַפְרָא
אִשְׁתַּכְּחוּ מְתִין, וְעַל דָּא חָג לִיָּי מִחֵר. וְכָל
אִסּוּתָא דְעַבְד אֶהְרֹן, בְּגִין דְּכְתִיב וַיִּכֵּן מִזְבֵּחַ
לִפְנָיו.

תא חזי, (הוא מזבח קדושה היה) דְּכְתִיב וַיִּרְא אֶת
הָעֵגֶל וּמַחֲלוֹת, וְאֵלּוּ מִזְבַּח לֹא כְתִיב.

דְּהָא אֶהְרֹן מְנִדַע הָוָה יָדַע, דְּכְתִיב, (שמות כב)
זָבַח לְאֱלֹהִים יַחֲרֵם בְּלִתי לִיָּי לְבָדוֹ, וְדָאִי
אִשְׁתַּזִּיב אֶהְרֹן פְּעִיטָא טְבָא דְדָבָר לְנַפְשִׁיהָ,
וְכִלָּא בְרַעוּתָא שְׁלִים טָב, דְּלֹא אִתְּפִוּין לְבִישׁ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבִא וְדָאִי הָכִי הוּא,
וַיִּשְׂרָאֵל לֹא הֵוָה. אָבֵל יִרְבְּעָם דְּעַבְד
עֲגָלִין, הָא יִשְׂרָאֵל הֵוָה, וְעֵגֶל עַבְדוֹ. אָמַר לִיָּה
וְדָאִי, וְאוּקְמוּהָ, אָבֵל יִרְבְּעָם חֲטָא וְהַחֲטִיא,
וְלֹא כְמָה דְאָמְרוּ. הוֹדָאִי חוֹבָא בִישָׂא עַבְד
וּבַמְלָכוֹת חֲטָא.

אָמַר יִרְבְּעָם, וְדָאִי יָדַענָא דְהָא סְטֵר קְדוּשָׁה
לֹא שְׁרִיא, אֵלֹא בְּלָבָא דְכָל עֲלָמָא, וְדָא
יְרוּשָׁלַיִם. אָנָּא לֹא יְכִילְנָא לְאִמְשָׁכָא לְהֵוָה
סְטֵר הָכָא, מָה אַעֲבִיד. מִיָּד (מלכים א יב) וַיִּזְעַץ
הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ וַגּוֹ'. נִטַּל עִיטָא בִישָׂא, אָמַר הָא
(דף קצ"ג ע"ב) סְטֵרָא אַחֲרָא, דְּאִתְּמַשְׁכָּא מִיָּד לְכָל
אַתְרָא. וְכָל שֶׁפָּן בְּאֶרְעָא דָּא, דְּתִיאוּבְתִיהָ
לְאִשְׁרָאָה בְּגוּיָהּ, אָבֵל לֹא יְכִילָא לְאִתְּלַבֵּשָׂא
אֵלֹא בְּדִיוּקְנָא דְשׁוֹר.

תְּרִין עֲגָלִים אָמַי. אֵלֹא אָמַר יִרְבְּעָם, (ס"א
במצרים ובמדבר) בְּמִדְבַּר הֵוָה חֲרִשִׁין,
דְּכְתִיב, (יחזקאל כב) בְּשׁוֹר חֲמוּרִים בְּשָׂרָם. (ס"א לֹא אִינּוֹן

מִצְרַיִם אֵלֹא) הָכָא, אִינּוֹן תְּרִין רוּחִין בִישִׁין, יִתְלַבְּשׁוּ כְדָקָא חֲזִי לוֹן, דְּכֵר

רעות יתלבשו פראוי, זכר ונקבה הם. שהרי הזכר היה בבית אל, והנקבה הייתה בְּדֵן. ומתוך שכתוב נפת תטפנה שפתי זרה, נמשכו ישראל אחריו יותר, שכתוב וילכו העם לפני האחד עד דן. ומשום כך היו שני עגלים, ומשך אותם ירבעם לארץ הקדושה, והיה חטא עליו ועל כל ישראל, ומנע ברכות מן העולם, ועליו כתוב (משלי כח) גוזל אביו ואמו וגו'.

ועל כן היו העגלים, שהרי הלבוש הראשון שמתלבש הצד האחר הוא שור, כמו שנתבאר. ואם תאמר, למה הוא עגל ולא שור? אלא ודאי כך ראוי, וכן בכל הצדדים, ראשית הלבוש הוא קטן, והרי בארנו.

ורכב, בני אהובי, פיון שרצו אלהים, ובצד של אלהים נבנה המעשה, האלהים הקדוש, האם, שאוחזת תמיד בזרוע המלך ומעלה את הרצועה, לא הייתה שם, והצטרף משה להיות שם במקומה. פיון שרמז לו הקדוש ברובה הוא, הסתכל.

שרש פעמים רמז לו, אי משה הרועה הנאמן, כמה חזק כחך, כמה גבורתך גדולה. שלש פעמים רמז לו, שכתוב ועתה הניחה לי - הרי אחד. ויחר אפי בהם ואכלם - הרי שמים. ואעשה אותך לגוי גדול - הרי שלש. חכמתו של משה בשלשת הרמזים הללו. אחז בזרוע מינו - כנגד הניחה לי. אחז בזרוע שמאלו - כנגד ויחר אפי בהם ואכלם. התחבק בגוף המלך - כנגד ואעשה אותך לגוי גדול. וכשהתחבק בגוף, ושתי זרועות מצד זה ומצד זה, לא יכול להתנענע לצד בעולם. זו הייתה

ונוקבא אינון. דכר הוה בבית אל, ונוקבא הות בְּדֵן. ומגו דכתיב, (משלי ה) נפת תטפנה שפתי זרה, אתמשכו ישראל אבתרה יתיר, דכתיב וילכו העם לפני האחד עד דן. ובגין כך תרין עגלין הוו. ומשיך לון ירבעם בארעא קדישא, והוה חובא עליה ועל ישראל, ומנע ברפאן מן עלמא. ועליה פתיב (משלי כח) גוזל אביו ואמו וגו'.

ועל דא הוו עגלין, דהא לבושא קדמא דמתלבש סטרא אחרא שור איהו, כמה דאתמר. ואי תימא אמאי איהו עגל ולא שור. אלא ודאי כך אתחזי, וכן בכל סטרין, שירותא דלבושא זוטא איהו, והא אוקימנא. ועל דא בני רחימאי, פיון דאלהים בעו, ובסטור דאלהים אתבני עובדא, אלהים קדישא, אימא, דאחידת תדיר בדרועא דמלפא, וסליקת רצועה, לא הות תמן, ואצטריך ליה למשה למהוי תמן באתרהא, פיון דאנקיד ליה קדשא בריך הוא, אסתפל. תלת זמנין אנקיד ליה, אי משה רעינא מיהימנא, כמה חילך תקיף, כמה גבורתך רב, תלת זמנין אנקיד ליה, דכתיב ועתה הניחה לי הא חד. ויחר אפי בהם ואכלם, הא תרין. ואעשה אותך לגוי גדול, הא תלת. חכמתא דמשה בתלת נקודין אלין. אחיד בדרועיה ימינא, לקבל הניחה לי. אחיד בדרועיה שמאלא, לקבל ויחר אפי בהם ואכלם. אתחבק בגופא דמלפא, לקבל ואעשה אותך לגוי גדול. וכד אתחבק בגופא, תרין דרועין מסטרא דא ומסטרא דא, לא יכיל לאתנענעא לסטרא בעלמא. דא הוי חכמתא דמשה, (ס"א דבמילי) דמיני נקודין

חכמתו של משה, (שדברי) שמני רמזים של המלך הפיר בכל אחד מהם מאיזה מקום יחזיק, ובחכמה הוא עשה.

באו רבי אלעזר והחברים ונשקו ידו. היה שם רבי אבא. אמר, אלמלא לא באתי לעולם אלא לשמע את זה - די לנו. בכה ואמר, וי רבי, כשתסתלק מן העולם, מי יאיר ויגלה אורות התורה? דבר זה בחשכה נסתר עד עכשו, שיעצא משם, והרי מאיר עד רום הרקיע, ובכסא המלך הוא רשום, והקדוש ברוך הוא שמח עכשו בדבר הזה. וכמה שמחה על שמחה נוספה מלפני המלך הקדוש. מי יעיר דברי חכמה בעולם הזה כמותך.

בא וראה, טרם חטא אדם, היה עולה ועומד בחכמת האור העליון, ולא היה נפרד מעץ החיים. כיון שהגדיל תשוקתו לדעת ולרדת למטה, נמשך אחריהם, עד שנפרד מעץ החיים, וידע רע ועזב הטוב. ולכן כתוב (תהלים ח) כי לא אל חפץ רשע אפה לא יגרף רע. מי שנמשך ברע, אין לו דיור עם עץ החיים. וטרם שחטאו, היו שומעים קול מלמעלה ויודעים את החכמה העליונה ולא פוחדים. כיון שחטאו, אפלו קול שלמטה לא יכלו לעמד בו.

כמו זה, טרם שחטאו ישראל, בשעה שעמדו ישראל על הר סיני, העברה מהם זהמתו של הנחש הזה, שהרי אז בטול של יצר הרע היה בעולם, ודחו אותו מהם, ואז נאחזו בעץ החיים ועלו למעלה, ולא ירדו למטה. אז היו מפירים והיו רואים אספקלריות העליונות, ועיניהם היוארו, ושמוחו להכיר ולשמע. ואז חגר אותם הקדוש ברוך הוא בחגורות של אותיות השם הקדוש שלא יוכל לשלט עליהם הנחש הזה,

דמלפא ידע בכל חד מנייהו, באן אתר יתקף, ובחכמתא עבד.

אתו רבי אלעזר וחבריא, ונשקו ידו. היה תמן רבי אבא, אמר, אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא, די לן. בכה ואמר, ווי רבי, בד תסתלק מעלמא, מאן ינהר ויגלי נהורין דאורייתא. מלה דא, בחשוכא אתטמר עד השתא, דנפק מתמן, והא נהיר עד רום רקיעא, ובכרסיא דמלפא רשים, וקודשא בריך הוא חדי השתא בהאי מלה. וכמה חדו על חדו, אתוסף מקמי מלפא קדישא. מאן יתער מלי דחכמתא בעלמא דין פותיך.

תא חזי, עד לא חטא אדם, היה סליק וקאים בחכמה דנהירו עלאה, ולא היה מתפרש מאילנא דחיי. כיון דאסגי תיאובתא למנדע, ולנחתא לתתא, אתמשיך אבתרייהו, עד דאתפרש מאילנא דחיי, וידע רע ושבק טוב. ועל דא כתיב, (תהלים ה) פי לא אל חפץ רשע אפה לא יגרף רע, מאן דאתמשך ברע, לית ליה דיורא עם אילנא דחיי. ועד לא חטאו, הוו שמעין קלא מלעילא, וידעין חכמתא עלאה, ולא דחלי. כיון דחטאו, אפילו קלא דלתתא, לא הוו יכלין למיקם ביה.

בגוונא דא, עד לא חטאו ישראל, בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני, אתעבר מנייהו זוהמא דהאי חווא, דהא כדין בטול יצר הרע היה מעלמא, ודחו ליה מנייהו. וכדין אתאחידו באילנא דחיי, וסליקו לעילא, ולא נחתו לתתא. כדין הוו ידעין, והוו חמאן, אספקלרין עלאין, ואתנהרן עינייהו, וחדאן למנדע ולמשמע. וכדין חגר לון קדשא בריך הוא, חגירין דאתוון דשמא

ולא יטמא אותם כּבּראשׁוֹנָה.
 בֵּין שְׁחָטָאוּ בַעֲגֹל, הֵעֲבֵרוּ מֵהֶם
 כָּל אוֹתָן הַדְּרָגוֹת וְהָאוֹרוֹת
 הָעֲלִיּוֹנִים, וְהֵעֲבֵרָה מֵהֶם חֲגוּרֹת
 כְּלֵי הַזֵּיץ שֶׁהִתְעַטְרוּ מֵהַשֶּׁם
 הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן, וְהִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם
 הַנְּחֹשׁ הָרַע כְּמִקְדָּם, וְגִרְמוּ מוֹת
 לְכָל הָעוֹלָם. וְאַחַר כֵּךְ מָה כְּתוּב?
 וַיֵּרָא אֶהְרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת
 מֹשֶׁה וְהִנֵּה קֶרֶן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ
 מִגֹּשֶׁת אֱלֹהִים.

בא וראה, מה כתוב בראשונה?
 (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּד
 הַגְּדוֹלָה. וְכֹלֶם רָאוּ אֵת הַזְּהָרִים
 הָעֲלִיּוֹנִים נְאוֹרִים בְּאַסְפֵּק־לְרִיָּה
 הַמְּאִירָה, שְׁכָתוּב (שם כ) וְכָל הָעַם
 רֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת. וְעַל הַיָּם הָיוּ
 רוֹאִים וְלֹא פוֹחֲדִים, שְׁכָתוּב זֶה
 אֱלֹהֵי וְאַנְוָהוּ. אַחַר שְׁחָטָאוּ, פָּנֵי
 הַסְּרֹסֵר לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְרֹאוֹת.
 מה כתוב? וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹהִים.

ובא ראה, מה כתוב בהם?
 וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת עֲדֵימָם
 מֵהָר חוֹרֵב, שֶׁהֵעֲבֵרוּ מֵהֶם אוֹתָם
 כְּלֵי זֵיץ שֶׁהִתְחַבְּרוּ בָהֶם בְּהַר סִינַי,
 כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁלַט אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ הָרַע.
 בֵּינָן שֶׁהֵעֲבֵרוּ מֵהֶם, מָה כְּתוּב?
 וּמֹשֶׁה יָקַח אֵת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ
 מִחוּץ לַמִּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמִּחֲנֶה.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה הַפְּסוּק הַזֶּה
 לָזֶה? אֵלֶּא כֵּיּוֹן שְׂיַדַע מֹשֶׁה
 שֶׁהֵעֲבֵרוּ מִיִּשְׂרָאֵל אוֹתָם כְּלֵי זֵיץ
 עֲלִיּוֹנִים, אָמַר, הֲרִי וְדָאֵי מִכָּאֵן
 וְהִלָּא הַנְּחֹשׁ הָרַע יְבֵא לְדוֹר
 בִּינֵיהֶם. וְאִם יַעֲמֵד הַמִּקְדָּשׁ כָּאֵן
 בִּינֵיהֶם, יִטְמֵא. מִיָּד - וּמֹשֶׁה יָקַח
 אֵת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה
 הַרְחֵק מִן הַמִּחֲנֶה. מִשׁוּם שְׂמִשְׁהָ
 רָאָה שֶׁהָרִי אֵז יִשְׁלַט הַנְּחֹשׁ הָרַע
 מָה שְׁלֹא הָיָה מִקְדָּם לָכֵן.

וַיִּקְרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד. וְכִי לֹא
 בְּרֵאשׁוֹנָה אֹהֶל מוֹעֵד? אֵלֶּא

קְדִישָׁא, דְּלֹא יְכִיל לְשַׁלְּטָאָה עֲלֵיהּוּ הָאֵי
 חוּיָא, וְלֹא יִסְאֵב לֹוֹן כְּדַבְּקֵדְמִיתָא.

בֵּינָן דְּחָטוּ בַעֲגֹלָא, אֶתְעַבְּרוּ מִנִּיְהוּ כָּל אֵינּוֹן
 דְּרַגִּין, וְנִהוּרִין עֲלֵאִין, וְאֶתְעַבְּרוּ מִנִּיְהוּ
 חֲגִירוּ מְזִינִין, דְּאֶתְעַטְרוּ מִשְׁמָא קְדִישָׁא
 עֲלֵאָה, וְאֶמְשִׁיכוּ עֲלֵיהּוּ חוּיָא בִישָׁא
 כְּמִלְקֵדְמִין, וְגִרְיָמוּ מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא. וְלִבְתָּר
 מָה כְּתוּב. וַיֵּרָא אֶהְרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת
 מֹשֶׁה וְהִנֵּה (דף קצ"ג ע"א) קֶרֶן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ
 מִגֹּשֶׁת אֱלֹהִים.

הא חזי, מה כתיב בקדמיתא, (שמות יד) וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּד הַגְּדוֹלָה, וְכִלְהוּ חֲמָאֵן
 זַהְרִין עֲלֵאִין, אֶתְנַהְרִין בְּאַסְפֵּק־לְרִיָּה
 דְּכְתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעַם רוֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת.
 וְעַל יָמָא, הוּוּ חֲמָאֵן וְלֹא דַחֲלִין, דְּכְתִיב זֶה
 אֱלֹהֵי וְאַנְוָהוּ, לִבְתָּר דְּחָטוּ, פָּנֵי הַסְּרֹסֵר לֹא הוּוּ
 יְכִלֵי לְמַחְמֵי. מָה כְּתוּב, וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹהִים.

וְהָא חֲזִי, מָה כְּתוּב בְּהוּ (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֵת עֲדֵימָם מֵהָר חוֹרֵב, דְּאֶתְעַבְּרוּ
 מִנִּיְהוּ, אֵינּוֹן מְזִינִין דְּאֶתְחַבְּרוּ בְּהוּ בְּטוֹרָא
 דְּסִינַי, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ הַהוּא חוּיָא
 בִישָׁא, בֵּינָן דְּאֶתְעַבְּרוּ מִנִּיְהוּ, מָה כְּתוּב, וּמֹשֶׁה
 יָקַח אֵת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה
 הַרְחֵק מִן הַמִּחֲנֶה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָאֵי הָאֵי
 קָרָא לְגַבֵּי הָאֵי. אֵלֶּא, בֵּינָן דְּיַדַע מֹשֶׁה,
 דְּאֶתְעַבְּרוּ מִנִּיְהוּ דִישְׂרָאֵל אֵינּוֹן זִינִין עֲלֵאִין,
 אָמַר, הָא וְדָאֵי מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה, חוּיָא בִישָׁא
 יִתִּי לְדִיִּירָא בִינֵיהוּ, וְאֵי יְקוּם מִקְדָּשָׁא הַכָּא
 בִּינֵיהוּ יִסְתָּאֵב, מִיָּד וּמֹשֶׁה יָקַח אֵת הָאֹהֶל
 וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמִּחֲנֶה. בְּגִין
 דְּחָמָא מֹשֶׁה, דְּהָא כְּדִין יִשְׁלוּט חוּיָא בִישָׁא,
 מָה דְּלֹא הָוָה מִקְדָּמַת דִּנְא.

וַיִּקְרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד, וְכִי לֹא הָוָה בְּקִדְמִיתָא אֹהֶל מוֹעֵד. אֵלֶּא, בְּקִדְמִיתָא

בְּרֵאשׁוֹנָה אֶהְל סְתָם, וְכַעַת אֶהְל מוֹעֵד. מַה זֶה מוֹעֵד? רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב. רַבִּי אַבָּא אָמַר לְרַע. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב - מַה מוֹעֵד הוּא יוֹם שֶׁמַּחַת הַלְבָנָה, שְׁנוֹסְפָה בּו קְדֻשָּׁה, לֹא שׁוֹלֵט בָּהּ פָּגָם, אֲף כִּאֵן קוֹרֵא לָהּ בְּשֵׁם הַזֶּה, לְהִרְאוֹת שְׁהָרִי הַתְּרַחֵק מִבִּינֵיהֶם וְלֹא נִפְגָּמָה, וְלִכְן כְּתוּב וְקָרָא לוֹ אֶהְל מוֹעֵד.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְרַע - שְׁהָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה הִזֵּה אֶהְל סְתָם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ישעיה לב) אֶהְל בַּל יִצְעֵן בַּל יִסַּע יְתַדוֹתָיו לְנִצָּח, וְעַכְשָׁו אֶהְל מוֹעֵד. בְּרֵאשׁוֹנָה לְתַת רְפוּאוֹת לְעוֹלָם שֶׁלֹּא יִשְׁלַט בָּהֶם הַמּוֹת - מִכָּאֵן וְהִלָּאָה אֶהְל מוֹעֵד, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי. כִּאֵן נִתֵּן בּוֹ זְמַן וַחַיִּים קְצוּבִין לְעוֹלָם. בְּתַחֲלָה לֹא נִפְגָּם - וְעַכְשָׁו נִפְגָּם. בְּרֵאשׁוֹנָה חֲבֵרוֹת וְזוּוג לְלִבְנָה עִם הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁלֹּא יוֹסְרוּ - עַכְשָׁו אֶהְל מוֹעֵד, זְוּוגָם מִזְמַן לְזְמַן. וּמִשׁוּם כֶּף, וְקָרָא לוֹ אֶהְל מוֹעֵד, מַה שֶּׁלֹּא הִיָּה קֹדֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הִזֵּה יוֹשֵׁב לִילָה אֶחָד וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְהָיוּ יוֹשְׁבִים לִפְנֵיו רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָרִי כְּתוּב וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עַדֵּים מֵהָר חוֹרֵב, וְאָמְרָנוּ שְׁגִרְמוּ מוֹת עֲלֵיהֶם מֵאוֹתוֹ זְמַן וּמַעֲלָה וְשִׁלַּט בָּהֶם אוֹתוֹ הַנֶּחֱשׁ הָרַע שֶׁהוֹסֵר מֵהֶם בְּרֵאשׁוֹנָה. יִשְׂרָאֵל מִילָא, אֲבָל יְהוֹשֻׁעַ שֶׁלֹּא חָטָא, הָאֵם הוֹסֵר מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ כְּלֵי זִין עֲלִיוֹן שֶׁקִּבֵּל עִמָּהֶם בְּהַר סִינַי אוֹ לֹא? אִם תֹּאמַר שֶׁלֹּא הוֹסֵר מִמֶּנּוּ, אִם כֶּף, אִזְ לְמָה מֵת כְּשֶׁאֵר כָּל בְּנֵי הָאָדָם? וְאִם תֹּאמַר שֶׁהוֹסֵר מִמֶּנּוּ, לְמָה? וְהָרִי לֹא חָטָא! שְׁהָרִי הוּא הִיָּה עִם מֹשֶׁה בְּשַׁעַת שֶׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֹּאמַר שֶׁלֹּא קִבֵּל אוֹתָהּ הַעֲטָרָה בְּהַר סִינַי כְּמוֹ

אֶהְל סְתָם, הַשְׁתָּא אֶהְל מוֹעֵד. מָאי מוֹעֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב, רַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב, מַה מוֹעֵד דְּאִיהוּ יוֹם חֲדוּדָה דְּסִיְהָרָא, דְּאִיתּוֹסְפָא בֵּיהּ קְדֻשָּׁה, לָא שְׁלֵטָא בָּהּ פְּגִימוֹתָא, אוֹף הֵכָא קָרִי לִיָּה בְּשֵׁמָא דָא, לְאַחְזָאָה דְּהָא אַתְרַחִיק מִבִּינֵיהוּ, וְלֹא אַתְפָּגִים, וְעַל דָּא וְקָרָא לוֹ אֶהְל מוֹעֵד כְּתִיב.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הָוָה אֶהְל סְתָם, כְּמָה דְּאִתָּא אָמַר (ישעיה לב) אֶהְל בַּל יִצְעֵן בַּל יִסַּע יְתַדוֹתָיו לְנִצָּח. וְהַשְׁתָּא אֶהְל מוֹעֵד. בְּקַדְמִיתָא, לְמִיָּהב חַיִּין אֲרוּכִין לְעַלְמִין, דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ מוֹתָא. מִכָּאֵן לְהִלָּאָה אֶהְל מוֹעֵד, כְּמָה דְּאִתָּא אָמַר (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי, הַשְׁתָּא, אַתִּיְהִיב בֵּיהּ זְמַנָּא וַחַיִּין קְצוּבִין לְעַלְמָא. בְּקַדְמִיתָא לֹא אַתְפָּגִים, וְהַשְׁתָּא אַתְפָּגִים. בְּקַדְמִיתָא חֲבֵרוֹתָא וְזוּוגָא לְסִיְהָרָא בְּשֵׁמָשׁא, דְּלֹא יַעֲדוּן. הַשְׁתָּא אֶהְל מוֹעֵד, זְוּוגָא דְּלַהוֹן מִזְמַן לְזְמַן, וּבְגִין כֶּף וְקָרָא לוֹ אֶהְל מוֹעֵד, מַה דְּלֹא הָוָה קוֹדֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָוָה יְתִיב לִילָא חָדָא, וְלַעֲדֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְהָוָה יְתִיב קָמִיָּה רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא כְּתִיב וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עַדֵּים מֵהָר חוֹרֵב. וְקִאמְרִינָן דְּגִרְמוּ מוֹתָא עֲלֵיהוּ, מֵהָוָה זְמַנָּא וְלַעֲדֵילָא, וְשִׁלַּט בְּהוּ הָוָה חוֹיָא בִּישָׁא, דְּאֶעֱדִי לִיָּה מִבִּיָּהוּ בְּקַדְמִיתָא. יִשְׂרָאֵל תִּינַח. יְהוֹשֻׁעַ דְּלֹא חָטָא, אַתְעֲדִי מִבִּיָּה הָוָה זִינָא עֲלָאָה דְּקִבִּיל עִמָּהוֹן בְּטוֹרָא דְּסִינַי, אוֹ לֹא.

אִי תִימָא דְּלֹא אַתְעֲדִי מִבִּיָּה. אִי הָכִי, אִמָּאי מִיָּת כְּשֶׁאֵר כָּל בְּנֵי נִשָּׂא. וְאִי תִימָא דְּאֶתְעֲדִי מִבִּיָּה, אִמָּאי. וְהָא לֹא חָטָא, דְּהָא אִיָּהוּ עִם מֹשֶׁה הָוָה בְּשַׁעַתָּא דְּחִבּוּ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְּלֹא קִבִּיל הָוָה עֲטָרָא בְּטוֹרָא

דְּסִינִי, כְּמָה דְקָבִילוּ יִשְׂרָאֵל. אַמַּאי.
 פִּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יִי
 צְדָקוֹת אֶהֱבַי יִשְׂרָי יַחְזוּ פְּנִימוֹ, הַאי קָרָא
 אָמְרוּ בֵּיה חֲבֵרַיִיא מָה דְאָמְרוּ, אַבְל כִּי צַדִּיק
 יִי, צַדִּיק הוּא, וְשָׁמִיָּה צַדִּיק, וּבְגִין כִּף צְדָקוֹת
 אֶהֱבַי. יִשְׂרָי. וְאִיהוּ יִשְׂרָי, כְּמָה דְאֵת אָמַר (דברים
 לב) צַדִּיק וְיִשְׂרָי. וְעַל דָּא יַחְזוּ פְּנִימוֹ, כָּל בְּנֵי
 עֲלָמָא, וַיִּתְקַנּוּן אֲרַחֲיִיהוּ, לְמַהֲרֵי בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָי
 כְּדָקָא יְאוּת.

וְתָא חֲזִי, כִּד דְאִין קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלָמָא,
 לָא דִן לִיָּה אֲלָא לְפוּם רוּפִין דְבְנֵי נָשָׂא.
 וְתָא חֲזִי, כִּד חֵב אָדָם בְּאִילָנָא דְאָכַל מְגִיָּה,
 גְרָם לְהֵהוּא אִילָנָא, דְשָׂרִי בֵּיה מוֹתָא לְכָל
 עֲלָמָא, וְגָרָם פְּגִימוֹ לְאִפְרָשָׁא אֲתַתָּא מִבְּעַלָּה,
 וְקָאִים חוּבָה דְפְגִימוֹ דָּא בְּסִיְהָרָא, עַד דְקִיִּימָן
 יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְסִינִי, כִּינּוּן דְקִיִּימוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּטוֹרָא (דף קצ"ד ע"ב) דְסִינִי, אֲתַעֲבַר הֵהוּא פְּגִימוֹ
 דְסִיְהָרָא, וְקִיִּימָא לְאַנְהָרָא תְדִיר. כִּינּוּן דְחֵבּוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא, תְּבַת סִיְהָרָא כְּמִלְקָדְמִין
 לְאֲתַפְגָּמָא, וְשִׁלְטָא חוּיָא בִישָׂא, וְאַחִיד בְּהַ,
 וּמְשִׁיף לָה לְגַבִּיָּה, וְאֲתַפְגִּימָת.

וְכִד יָדַע מִשָּׁה דְחֵבּוּ יִשְׂרָאֵל, וְאֲתַעֲבַרוּ מְנִיָּהוּ
 אִינוּן זִינִין קְדִישִׁין, יָדַע וְדָאִי, דְהָא חוּיָא
 אַחִיד בְּהַ בְּסִיְהָרָא, לְאִמְשָׁכָא לָה לְגַבִּיָּה,
 וְאֲתַפְגִּימָת. כְּדִין אִפִּיק לִיָּה לְבַר. וְכִינּוּן
 דְקִיִּימָא לְאֲתַפְגָּמָא, אִף עַל גַּב דִּיהוּשָׁע קָאִים
 בְּעִטְרָא דְזִינִין דִּילָהּ, כִּינּוּן דְפְגִימוֹ שְׂרִיָּא בְּהַ,
 וְאֲתַהֲדַרְת כְּמָה דְאֲתַפְגִּימָת בְּחוּבָא דְאָדָם, לָא
 יְכִיל כִּרְ נֶשׁ לְאֲתַקִּימָא. כִּרְ מִשָּׁה, דְהָהוּ
 שְׁלִיט בְּהַ, וּמוֹתִיָּה הָהוּ בְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְעַל דָּא
 לָא הָהוּ רִשּׁוּ בְּהַ, לְקִיִּימָא לִיהוּשָׁע תְדִיר, וְלָא
 לְאַחֲרָא. וְעַל דָּא אֶהֱל מוֹעֵד קָרִי לִיָּה, דְהָא
 שְׂרִיָּא בֵּיה זְמַן קָצִיב, לְכָל עֲלָמָא.

שְׁקַבְלוּ יִשְׂרָאֵל, לְמָה?
 פִּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יד)
 כִּי צַדִּיק ה' צְדָקוֹת אֶהֱבַי יִשְׂרָי יַחְזוּ
 פְּנִימוֹ. פְּסוּק זֶה אָמְרוּ בּוֹ הַחֲבֵרַים
 מָה שְׁאָמְרוּ. אַבְל כִּי צַדִּיק ה' -
 צַדִּיק הוּא וְשָׁמוּ צַדִּיק, וּמְשׁוּם כִּף
 צְדָקוֹת אֶהֱבַי. יִשְׂרָי וְהוּא יִשְׂרָי, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (דברים לב) צַדִּיק וְיִשְׂרָי. וְעַל
 זֶה יַחְזוּ פְּנִימוֹ, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם,
 וַיִּתְקַנּוּן דְרַכִּיָּהֶם לְלַכְתּ בְּדַרְרֵי יִשְׂרָי
 כְּרַאוּי.

וְכָא רָאָה, כְּשֶׁדִן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֵת הָעוֹלָם, לֹא דִן אוֹתוֹ אֲלָא
 לְפִי רַב בְּנֵי הָאָדָם. וְכָא רָאָה,
 כְּשֶׁחֲטָא אָדָם בְּעֵץ שָׂאֵכַל מְגִנּוּ,
 גְרָם לְאוֹתוֹ עֵץ שְׁשׁוּרָה בּוֹ הַמּוֹת
 לְכָל הָעוֹלָם, וְגָרָם פְּגָם לְהַפְרִיד
 אִשָּׁה מִבְּעַלָּה, וְעַמֵּד הַחֲטָא שֶׁל
 הַפְּגָם הַזֶּה בְּלִבָּהּ עַד שֶׁעַמְדוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינִי. כִּינּוּן שֶׁעַמְדוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינִי, הֵעֲבַר אוֹתוֹ
 הַפְּגָם שֶׁל הַלִּבָּהּ וְעַמֵּד לְהַאִיר
 תְּמִיד. כִּינּוּן שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָה,
 שְׂבָה הַלִּבָּהּ כְּמַקְדָם לְפַגְמָה,
 וְשִׁלְט הַנְּחֹשׁ הָרַע, וְאַחַז בְּהַ
 וּמְשָׁף אוֹתָהּ אֵלָיו וּנְפַגְמָה.

וּבְשִׁירְע מִשָּׁה שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל
 וְהֵעֲבָרוּ מֵהֶם אוֹתָם כְּלִי זִין
 הַקְדוֹשִׁים, יָדַע וְדָאִי שְׁהַרִי הַנְּחֹשׁ
 אַחַז בְּלִבָּהּ לְמִשְׁפָּח אוֹתָהּ אֵלָיו
 וּנְפַגְמָה. אַז הוֹצִיא אוֹתָהּ בַּחוּץ.
 וְכִינּוּן שֶׁעַמְדָה לְהַפְּגָם, אִף עַל גַּב
 שְׁיְהוּשָׁע עוֹמֵד בְּעִטְרָת כְּלִי הַזֵּין
 שְׁלָהּ, כִּינּוּן שֶׁהַפְּגָם שׁוּרָה בְּהַ
 וְחֲזָרָה לְכַמוֹ שֶׁנְפַגְמָה בְּחֲטָאוֹ שֶׁל
 אָדָם, לֹא יְכוּל אָדָם לְהַתְקַיֵּם, פְּרִט
 לְמִשָּׁה שֶׁשִּׁלְט בְּהַ, וּמוֹתוֹ הִיָּה
 בְּצַד אַחֲרָי. וְעַל זֶה לֹא הִיָּה בְּהַ
 רְשׁוֹת לְקַיֵּם אֵת יְהוּשָׁע תְּמִיד וְלֹא
 מִישָׁהוּ אַחֲרָי. וְעַל כֵּן קוֹרָא לָהּ
 אֶהֱל מוֹעֵד, שְׁהַרִי שׁוּרָה בְּהַ זְמַן
 קָצִיב לְכָל הָעוֹלָם.

וְעַרְ דָּא, רְזָא דְמַלְהָ, אִית יְמִינָא לְעֵילָא, וְאִית יְמִינָא לְתַתָּא. אִית שְׂמַאלָא לְעֵילָא, וְאִית שְׂמַאלָא לְתַתָּא. אִית יְמִינָא לְעֵילָא, בְּקַדְוִשָּׁה עַלְאָה. וְאִית יְמִינָא לְתַתָּא, דְּאִיהוּ בְּסִטְרָא אַחְרָא. אִית שְׂמַאלָא לְעֵילָא בְּקַדְוִשָּׁה עַלְאָה, לְאַתְעָרָא רַחֲמִימוּתָא, לְאַתְקִשְׂרָא סִיְהָרָא, בְּאַתְרֵךְ קַדִּישָׁא לְעֵילָא, לְאַתְנַהֲרָא.

וְאִית שְׂמַאלָא לְתַתָּא, דְּאַפְרִישׁ רַחֲמִימוּתָא דְלְעֵילָא, וְאַפְרִישׁ לָהּ מְלֶאכְרָא בְּשִׂמְשָׁא, וְלְאַתְקַרְבָּא בְּהַדְיָה, וְדָא הוּא סִטְרָא דְחֻוּיָא בִישָׂא. דְכַד שְׂמַאלָא דָּא דִלְתַתָּא אֲתַעֲרַת, כְּדִין מְשִׁיף לָהּ לְסִיְהָרָא, וְאַפְרִישׁ לָהּ מְלֶעִילָא, וְאַתְחַשְׁכַת נְהוּרְהָא, וְאַתְדַבְּקַת בְּחֻוּיָא, וְכַדִּין שְׂאִיבַת מוּתָא לְתַתָּא, לְכֻלָּא דְאַתְדַבְּקַת בְּחֻוּיָא, וְאַתְרַחַקַת מְאִילָנָא דְחַיִּי, וְעַל דָּא גְרִים מוּתָא לְכֻל עֲלֻמָּא. וְדָא הוּא כַד אֲסַתָּאב מְקַדְשָׁא, עַד זְמַנָּא קְצִיב, דְּאַתְתַּקְנַת סִיְהָרָא, וְתַבַּת לְאַנְהָרָא, וְדָא הוּא אֶהֱל מוּעַד. וְעַרְ דָּא יְהוֹשֻׁעַ לָא מִית, אֶלָּא בְּעֵיטָא דְנַחֲשׁ דָּא, דְקָרִיב וּפְגִים מְשַׁכְּנָא כְּדַקְדְּמִיתָא. וְדָא הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (שמות לג) יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נֶעַר. דְּאָף עַל גַּב דְּאִיהוּ נֶעַר לְתַתָּא, לְקַבְּלָא נְהוּרָא, לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹף הָאֶהֱל, כְּמָה דְאַתְפְּגִים דָּא, הֲכִי נִמִּי אֲתַפְּגִים דָּא אָף עַל גַּב דְּזִינָא קַדִּישָׁא הָוָה לִיָּה, כִּינּוֹן דְאַתְפְּגִים סִיְהָרָא, הֲכִי הוּא וְדָאִי לֹא אֲשַׁתְּזִיב בְּלַחֲוֹדוּי מְנִיָּה, מִהֵהוּא גְוֹנָא מְמָשׁ, וְהָא אֲתַמַּר.

זְבָאֵן אִינוּן צְדִיקָיָא, דִּידְעִין רְזִין דְּאוּרִייתָא, וּמִתְדַבְּקִין בָּהּ בְּאוּרִייתָא, וּמְקַיִימִין קְרָא דְכְּתִיב, (יהושע א) וְהָגִית בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו' וּבְגִינָה יִזְכּוּן לְחַיִּי עֲלֻמָּא דְאַתִּי, דְכְּתִיב, (דברים ל) כִּי הוּא חֲיִיף וְאוּרִף יִמִּיף וְגו'.

וְכֵן סוּד הַדְּבַר - יֵשׁ יְמִין לְמַעְלָה וְיֵשׁ יְמִין לְמַטָּה. יֵשׁ שְׂמַאל לְמַעְלָה וְיֵשׁ שְׂמַאל לְמַטָּה. יֵשׁ יְמִין לְמַעְלָה בְּקַדְוִשָּׁה עֲלִיוֹנָה. וְיֵשׁ יְמִין לְמַטָּה שֶׁהוּא בְּצַד הָאַחֵר. יֵשׁ שְׂמַאל לְמַעְלָה בְּקַדְוִשָּׁה עֲלִיוֹנָה, לְעוֹרֵר אֶהְבֵּה, לְהַתְקַשֵּׁר לְלִבְנָה, בְּמִקּוּם קְדוֹשׁ לְמַעְלָה לְהַאֲרִי.

וְיֵשׁ שְׂמַאל לְמַטָּה שֶׁמְפָרֵד אֶהְבֵּה שֶׁלְמַעְלָה, וּמְפָרֵד אוֹתָהּ מִלְּהָאִיר בְּשִׂמְשׁ וְלַהַתְקַרֵּב עִמּוֹ, וְזֶהוּ הַצַּד שֶׁל הַנְּחֹשׁ הָרַע. שֶׁכָּאֲשֶׁר הַשְׂמַאל הַזֶּה שֶׁלְמַטָּה מִתְעוֹרֵר, אֲזוּ הוּא מוֹשֵׁף אֶת הַלִּבְנָה וּמְפָרֵדָהּ מִלְמַעְלָה, וְאוֹרָה נִחְשָׁף, וְנִדְבַקַת בְּנַחֲשׁ, וְאֲזוּ שׂוֹאֲכַת מוֹת לְמַטָּה לְכֻל, כִּי נִדְבַקַת בְּנַחֲשׁ וּמִתְרַחַקַת מֵעֵץ הַחַיִּים, וְלִכֵּן גּוֹרַמַת מוֹת לְכֻל הָעוֹלָם. וְזֶהוּ פְּאֲשֶׁר נִטְמָא הַמְקַדֵּשׁ עַד זְמַן קְצוּב כְּשֶׁמִּתְקַנַּת הַלִּבְנָה וְשׁוֹבָה לְהַאֲרִי, וְזֶהוּ אֶהֱל מוּעַד.

וְעַרְ זֶה יְהוֹשֻׁעַ לֹא מִת, אֶלָּא בְּעֵטִיו שֶׁל הַנְּחֹשׁ הַזֶּה שֶׁקָּרַב וּפְגַם אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּבָרְאוּשׁוֹנָה. וְזֶהוּ סוּד הַפְּתוּב יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נֶעַר. שְׂאָף עַל גַּב שֶׁהוּא נֶעַר לְמַטָּה לְקַבֵּל אוֹר, לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹף הָאֶהֱל. כְּמוֹ שֶׁזֶּה נִפְגַּם, כִּף גַּם זֶה נִפְגַּם, אָף עַל גַּב שְׂמִין קְדוֹשׁ הַזֶּה לוֹ, כִּינּוֹן שֶׁנִּפְגַּמָה הַלִּבְנָה, כִּף וְדָאִי לֹא נִצּוּל לְכַדוֹ מִמֶּנּוּ מְאוּתוֹ גְּוֹן מְמָשׁ, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

אַשְׁרֵי הַצְּדִיקִים שִׁידְרְעִים סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְנִדְבַקִים בַּתּוֹרָה, וּמְקַיִימִים הַפְּסוּקִים שֶׁפְּתוּב, (יהושע א) וְהָגִית בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'. וּבְשִׁבְלִיָּה יִזְכּוּ לְחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁפְּתוּב (דברים ל) כִּי הוּא חֲיִיף וְאוּרִף וְיִמִּיף וְגו'.

פְּרֹשֶׁת וַיִּקְהַל

(דף קצ"ד ע"ב)

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַגּוֹ'. (שמות

לה) רַבִּי חֵיטָא פָּתַח, (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר

שָׂאוּל אֶל הַקְּנִי לָכוּ סוּרוּ רְדוּ וַגּוֹ'. תָּא חֲזִי,

מָה כְּתִיב בְּעַמְלֶק, (שמואל א' טו) פָּקַדְתִּי אֶת אֲשֶׁר

עָשָׂה עַמְלֶק לְיִשְׂרָאֵל וַגּוֹ'. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא

בְּכֻלְהוּ קָרְבִין דְּעַבְדוּ שָׂאָר עַמְמִין לְגַבְיֵיהוּ

דְּיִשְׂרָאֵל, מָאִי טַעְמָא לָא אֶקְשִׁי קַמִּיה, פְּהֵאִי

קָרְבָא דְּעַבְד עַמְלֶק לְגַבְיֵיהוּ. אֵלָא וְדָאִי,

קָרְבָא דְּעַמְלֶק הָוּה בְּכָל סְטָרִין, לְעִילָא וְתַתָּא,

דְּהָא בְּהֵוּא זְמַנָּא אֲתַתְּקַף חוּיָא בִישָׂא

לְעִילָא, וְאֲתַתְּקַף לְתַתָּא.

מָה חוּיָא בִישָׂא כַּמִּין עַל פְּרֹשֶׁת אַרְחִין, אוּף

הַכָּא נְמִי עַמְלֶק, חוּיָא בִישָׂא הָוּה לְגַבְיֵיהוּ

דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכַמִּין לֹוֹן (דף קצ"ה ע"א) עַל פְּרֹשֶׁת

אַרְחִין, דְּכְתִיב, (שמואל א' טו) אֲשֶׁר שָׁם לוֹ בְּדַרְךְ

בְּעֵלוֹתוֹ מִמְצָרִים. כַּמִּין הָוּה לְעִילָא, לְסַאָבָא

מְקוֹדֶשָׁא. וְכַמִּין הָוּה לְתַתָּא, לְסַאָבָא לְיִשְׂרָאֵל.

מְנַלְוֹ, דְּכְתִיב (דברים כה) אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְךְ. כְּתִיב

הַכָּא אֲשֶׁר קָרָךְ, וּכְתִיב הַתָּם (דברים כג) כִּי יִהְיֶה

כַּךְ אִישׁ אֲשֶׁר לָא טְהוֹר מְקַרְה לְלִילָה.

וְעַל דָּא בְּבַלְעָם כְּתִיב, (במדבר כג) וַיִּקָּר אֱלֹהִים אֶל

בַּלְעָם. וַיִּקָּר לִישָׁנָא דְּמִסַּאָבָא נְקֻט. וְאִי

תִּימָא, הָא כְּתִיב אֱלֹהִים. אֵלָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ

הוּא אַזְמִין לִיה הֵוּא אֲתֵר דְּמִסַּאָבָא,

לְאַסְתָּאָבָא בִּיה, בְּהֵוּא דְּרַגָּא דְּאִיהוּ אֲתַדְּבַק

לְאַסְתָּאָבָא בִּיה. מָה עַבְד בַּלְעָם. אִיהוּ חֲשִׁיב

בְּאִינוֹן קָרְבָּנִין לְסַלְקָא לְעִילָא, מִיַּד זְמִין לִיה

קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵוּא אֲתֵר. אָמַר לִיה הָא

מִסַּאָבוּ לְגַבְדָּ, כְּמָה דְּאֲתַחֲזִי לָךְ, וְעַל דָּא וַיִּקָּר

אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם.

בְּנוֹנָא דָּא אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְךְ וַגּוֹ'. אַזְמִין לְגַבְדָּ

הֵוּא חוּיָא בִישָׂא לְעִילָא, לְסַאָבָא

פְּרֹשֶׁת וַיִּקְהַל

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וַגּוֹ'. רַבִּי חֵיטָא פָּתַח,

(שמואל א-טו) וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל הַקְּנִי

לָכוּ סוּרוּ רְדוּ וַגּוֹ'. בָּא וַרְאָה מָה

כְּתוּב בְּעַמְלֶק, פָּקַדְתִּי אֶת אֲשֶׁר

עָשָׂה עַמְלֶק לְיִשְׂרָאֵל וַגּוֹ'.

וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּכָל הַקְּרֻבוֹת

שְׁעָשׂוּ שָׂאָר הַעַמִּים לְגַבְיֵי יִשְׂרָאֵל,

מָה הַטַּעַם לָא הִיָּה קוֹשָׁה לְפָנָיו

כְּמוֹ הַקְּרֻב שְׁעָשָׂה עַמְלֶק אֲתָם?

אֵלָא וְדָאִי הַקְּרֻב שֶׁל עַמְלֶק הִיָּה

בְּכָל הַצְּדָדִים, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה,

שְׁהָרִי בְּאוֹתוֹ זְמַן הַתְּחִינָא הַנְּחֻשׁ

הָרַע לְמַעְלָה, וְהַתְּחִינָא לְמַטָּה.

מָה הַנְּחֻשׁ הָרַע אוֹרֵב עַל פְּרֹשֶׁת

דְּרֻכִּים, אִף כַּאֲן גַּם עַמְלֶק נְחֻשׁ

רַע הִיָּה לְיִשְׂרָאֵל, שְׂאָרֵב לָהֶם עַל

פְּרֹשֶׁת דְּרֻכִּים, שְׁכָתוּב (שמואל א-טו)

אֲשֶׁר שָׁם לוֹ בְּדַרְךְ בְּעֵלוֹתוֹ

מִמְצָרִים. אוֹרֵב הִיָּה לוֹ לְמַעְלָה

לְטַמָּא אֶת הַמְּקוֹדֶשׁ, וְאוֹרֵב הִיָּה

לְמַטָּה לְטַמָּא אֶת יִשְׂרָאֵל. מִזְּמִן

לְנוּ? שְׁכָתוּב (דברים כה) אֲשֶׁר קָרָךְ

בְּדַרְךְ. כְּתוּב כַּאֲן אֲשֶׁר קָרָךְ,

וְכָתוּב שָׁם (שם כג) כִּי יִהְיֶה כַּךְ אִישׁ

אֲשֶׁר לָא טְהוֹר מְקַרְה לְלִילָה.

וְעַל זֶה כְּתוּב בְּבַלְעָם, (במדבר כג)

וַיִּקָּר אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם. וַיִּקָּר -

לְשׁוֹן טַמְאָה נְקֻט. וְאִם תֹּאמַר,

הָרִי כְּתוּב אֱלֹהִים, אֵלָא הַקְּדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא הַזְּמִין לוֹ אוֹתוֹ מְקוֹם

שֶׁל טַמְאָה לְהַטַּמָּא בּוֹ בְּאוֹתָהּ

דְּרַגָּה שְׁהוּא נִדְּבַק לְהַטַּמָּא בָּהּ.

מָה עָשָׂה בַּלְעָם? הוּא חֲשַׁב

בְּאוֹתָם קְרֻבָּנוֹת לְעֵלוֹת לְמַעְלָה.

מִיַּד הַזְּמִין לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

אוֹתוֹ מְקוֹם. אָמַר לוֹ, הִנֵּה טַמְאָה

אֵלֶיךָ כְּמוֹ שְׂרָאוּי לָךְ. וְעַל זֶה וַיִּקָּר

אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם.

כְּמוֹ כֵּן אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְךְ וַגּוֹ',

הַזְּמִין לָךְ אוֹתוֹ הַנְּחֻשׁ הָרַע

לָךְ בְּכָל סְטָרִין. וְאֵלְמָלָא

למעלה לטמא אותך בכל הצדדים. ואלמלא שהתחזק משה למעלה ויהושע למטה, לא יכלו לו ישראל. ומשום כך שמר הקדוש ברוך הוא אותה שנאה לדורי דורות. מה הטעם? משום שחשב לעקר אות הברית ממקומה, ומשום כך פקדתי, בפקידה, שהרי שם נרמז סוד האות הברית הקדושה.

בא וראה מה כתוב, ויאמר שאול אל הקיני. מי זה הקיני? זה יתרו. וכי מי נתן פאן את בני יתרו להיות דוירם בעמלק, והרי היו שרויים ביריחו? אלא הרי כתוב (שופטים א) ובני קיני חתן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה מדבר יהודה וגו'. וכשעלו משם, שרויים היו בתחומו של עמלק עד לאותו זמן שפא שאול המלך, שכתוב ויסר קיני מתוך עמלק.

משום שהרי בזמן שנמצאים רשעים, (נענשו) אותם חסידים וצדיקים שנמצאים ביניהם נתפסים בחטאייהם, והרי פרשוה. כמו זה, אלמלא אותה ערבוניה שהתחברו בהם בישראל, לא נענשו ישראל על מעשה העגל. ובא ראה מה כתוב בראשונה, (שמות כה) מאת כל איש אשר ידבנו לבו, להכליל את פלם, משום שרצה הקדוש ברוך הוא לעשות את מעשה המשפן מפל הצדדים, במח וקלפה. ומשום שהיו אותם ערב רב עמהם, נאמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו, להכלילם בין ישראל, שהם מח, וכלם הצטוו.

אחר כך סטה כל מין למינו, ובאו אותם ערב רב ועשו את העגל, וסטו אחריהם אותם שמתו וגרמו לישראל מות והרג. אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן והלאה מעשה בין ישראל, שהם מח, וכלם הצטוו.

דאתתקף משה לעילא, ויהושע לתתא, לא יכילו ישראל ליה. ובגין כך, נטיר קדשא בריך הוא ההוא דכבו, לדרי דרין. מאי טעמא. בגין דחשיב לאעקרא את קיימא מאתריה. ובגין כך פקדתי, בפקידה, דהא תמן אתרמיז רזא דאת קיימא קדישא.

תא חזי, מה כתיב, ויאמר שאול אל הקיני. מאן קיני. דא יתרו. וכי מאן יהיב בני יתרו הכא, למהוי דויריהון בעמלק, והא ביריחו הוו שריין. אלא הא כתיב, (שופטים א) ובני קיני חתן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה מדבר יהודה וגו'. וכד עלו מתמן, שרו בתחומא דעמלק, עד ההוא זמנא דאתא שאול מלפא, דכתיב ויסר קיני מתוך עמלק.

בגין דהא בזמנא דחייביא אשתכחו, (נ"א אתענשו) אינון חסידי וזכאי דמשתכחין ביניהו, מתפסן בחוביהון, והא אוקמוה. פגוונא דא, אלמלא ההוא ערבוניא דאתחברו בהו בישראל, לא אתענשו ישראל, על עובדא דעגלא.

והא חזי מה כתיב בקדמייתא, (שמות כה) מאת כל איש אשר ידבנו לבו, לאכללא כלא, בגין דבעא קדשא בריך הוא למעבד עובדא דמשפנא מפל סטריין, במוחא וקליפה. ובגין דהוו אינון ערב רב פגווייהו, אתמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו, לאכללא לון ביניהו דישראל, דאינון מוחא. וכלהו אתפקדו.

לבתר סטא זינא לזיניה, ואתו אינון ערב רב ועבדו ית עגלא, וסטו אבתרייהו אינון דמיתו, וגרמו לון לישראל מותא וקטולא. אמר קדשא בריך הוא, מכאן ולהלאה עובדא דמשפנא לא יהא, אלא מסטרא דישראל המשפן לא יהיה אלא רק מצדם של ישראל לבדם. מיד - ויקהל משה את כל עדת ישראל וגו'.

וּכְתוּב אַחֲרָיו, קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה לַה'. מֵאֲתָכֶם וּדְאִי, וְלֹא כְּרֵאשׁוֹנָה שְׁכֻתוֹב מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ. וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו', מֵאִיזָה מְקוֹם הִקְהִיל אוֹתָם? אֵלֹא מִשׁוֹם שֶׁהָיוּ אוֹתָם עָרַב רַב בְּיַנְיָהֶם, הַצְטָרֵף מֹשֶׁה לְכַנְסֵם וּלְיַחַדֵּם מִבְּיַנְיָהֶם.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה. רַבִּי אֲבָא פִתַח, (דברים א) הִקְהַל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַטָּף. מָה לְהֵלֵן כָּלֵל שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, אֵף כֵּן כָּלֵל שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. וּמִי הֵם? שְׁשִׁים רַבּוֹא. רַבִּי אֲלֶעָזָר פִּתַח אֶת הַפְּסוּק בְּיִשְׂרָאֵל, כְּשִׁירָד מֹשֶׁה מֵהַר סִינִי, שְׁכֻתוֹב (שמות לב) וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת קוֹל הָעָם בְּרַעַה וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחְנֶה. וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ, וְכִי יְהוֹשֻׁעַ שָׁמַע וּמֹשֶׁה לֹא שָׁמַע? ! אֵלֹא וּדְאִי, עַד עַכְשָׁו יְהוֹשֻׁעַ לֹא הָיָה יוֹדֵעַ, וּמֹשֶׁה הָיָה יוֹדֵעַ. אִם כֵּן, מָה זֶה בְּרַעַה? אֵלֹא בְּרַעַה כְּתוּב בְּה', שְׂאוֹתוֹ קוֹל הָיָה בְּצַד הָאֲחֵר. וַיְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהָיָה פְּנֵי הַלְּבָנָה, הִתְבּוֹנֵן בְּאוֹתוֹ קוֹל שֶׁהָיָה שֶׁל צַד הַרְּעָה, מִיַּד - וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחְנֶה.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִשְׁכְּרוּ שְׁנֵי לִוְחֹת הָאֲבָן שֶׁהָיוּ בְּרֵאשׁוֹנָה. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, שֶׁהֵם כְּבָדוֹ עַל יְדוֹ, וְנִפְלוּ וְנִשְׁכְּרוּ. מָה הַטַּעַם? מִשׁוֹם שֶׁפָּרְחוּ הָאוֹתִיּוֹת מִתּוֹף לִוְחֹת הָאֲבָנִים.

בֹּא וּרְאֵה, בְּאַרְבַּע תְּקוּפוֹת בְּשָׁנָה מִתְעוֹרֵר קוֹל בְּאַרְבַּעַת צַדִּי הָעוֹלָם, בְּאוֹתוֹ קוֹל שֶׁהִתְעוֹרְרוּת הַצַּד הָאֲחֵר מִתְעוֹרֵר בּוֹ, וְאוֹתָהּ הִתְעוֹרְרוּת הַצַּד הָאֲחֵר נִכְנָסֶת בֵּין קוֹל לְקוֹל, וְנִחְשָׁף הָאוֹר בְּקוֹל שֶׁלְמִטָּה. מִשׁוֹם שֶׁלֹּא הִגִּיעַ הָאוֹר שֶׁל הַקוֹל שֶׁלְמַעְלָה לְקוֹל

בְּלִחוּדֵייהוּ. מִיַּד וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְכִתְיֵב בְּתַרְיָה קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה לַי'. מֵאֲתָכֶם וּדְאִי, וְלֹא כְּקַדְמִיתָא דְכִתְיֵב, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ. וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו', מֵאֵן אֲתֵר כְּפִיִּש לֹזֵן. אֵלֹא בְּגִין דִּהוּוּ אֵינּוֹן עָרַב רַב בְּיַנְיָהוּ, אֲצִטְרִיף מֹשֶׁה לְאַכְנָשָׁא לֹזֵן, וּלְיַחַדָּא לֹזֵן מִבְּיַנְיָהוּ.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה. (שמות לה) רַבִּי אֲבָא פִתַח, (דברים לא) הִקְהַל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַטָּף. מָה לְהֵלֵן כָּלֵל דְכִלְהוּ יִשְׂרָאֵל, אוֹף הֵכָא כָּלֵל דְכִלְהוּ יִשְׂרָאֵל, וּמֵאֵן אֵינּוֹן. שְׁתִּין רַבּוֹא.

רַבִּי אֲלֶעָזָר פִּתַח קָרָא בְּיִשְׂרָאֵל, כַּד נַחֲתִית מֹשֶׁה מִן טוֹרָא דְסִינִי, דְכִתְיֵב, (שמות לב) וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת קוֹל הָעָם בְּרַעַה וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחְנֶה. וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ, וְכִי יְהוֹשֻׁעַ שָׁמַע, וּמֹשֶׁה לֹא שָׁמַע. אֵלֹא וּדְאִי, עַד הִשְׁתָּא יְהוֹשֻׁעַ לֹא הָוֵה יוֹדֵעַ, וּמֹשֶׁה הָוֵה יוֹדֵעַ. אִי הָכִי מַהוּ בְּרַעַה. אֵלֹא בְּרַעַה בְּה' כְּתִיב, דִּהְהוּא קָלָא בְּסִטְרָא אַחֲרָא הָוֵה. וַיְהוֹשֻׁעַ דִּהְוֵה אֲנַפּוּי דְסִיְהָרָא, אֲסַתְּפַל בְּהָהוּא קָלָא, דִּהְוֵה דְסִטְרָא דְרַעָה, מִיַּד וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחְנֶה.

בְּהָהוּא שְׁעֵתָא אֲתַבְּרוּ תְרִין לוֹחֵי אַבְנָא דִּהוּוּ בְּקַדְמִיתָא. וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּאֵינּוֹן אֲתִיְקְרוּ עַל יְדוּי (דף קצ"ה ע"ב) וְנִפְלוּ וְאֲתַבְּרוּ. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּפָרְחוּ אֲתָוּוֹן מִגּוֹ לוֹחֵי אַבְנִין.

תָּא חֲזִי, בְּאַרְבַּעַת תְּקוּפֵין דְשִׁתָּא, קָלָא אֲתַעֵר, כַּד סִטְרִין דְעַלְמָא, בְּהָהוּא קָלָא אֲתַעֵרוּתָא דְסִטְרָא אַחֲרָא אֲתַעֵר בֵּיה. וְהָהוּא אֲתַעֵרוּתָא דְסִטְרָא אַחֲרָא עֵאל בֵּין קָלָא לְקָלָא,

וְאֲתַחְשָׁף נְהוּרָא בְּקָלָא דְלִתְתָא. בְּגִין דְלֹא מָטָא נְהוּרָא דְקָלָא דְלְעִילָא,

שְׁלֹמֹה, אִזּוּ מִקְדִּימָה אוֹתָהּ, הַתְּעוֹרוֹרוֹת, וְנִכְנָס בֵּין זֶה לְזֶה הַנְּחָשׁ שֶׁמִּפְתָּה אֶת הָאִשָּׁה וְנוֹטֵל אוֹר, וְאוֹתוֹ קוֹל הוּא קוֹל מִלְחָמָה, קוֹל קוֹל רָעָה, וְזֶהוּ בְּרָעָה.

וְעַל זֶה שָׁמַע יְהוֹשֻׁעַ וְלֹא מֹשֶׁה, מִשּׁוֹם שֶׁנִּטְלָה אוֹתָהּ רָעָה אֶת אוֹר הַלְּבָנָה שֶׁאֵחָז בָּהּ יְהוֹשֻׁעַ, וּמֹשֶׁה שֶׁהָיָה אֲחִיזוֹ בְּשִׁמְשׁ לֹא שָׁמַע, וְכָל הָאוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל כָּלָם נִחְשָׁף מִשּׁוֹם אוֹתָהּ רָעָה שֶׁנִּדְבְּקָה בָּהֶם. בֵּינָן שֶׁמִּחַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל חַטָּאִיָּהֶם, אִזּוּ וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגו', שֶׁהָרִי אוֹתוֹ עָרַב רַב הָעֶבֶר מֵהֶם.

רַבִּי אֱלֶעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ יוֹשְׁבִים לַלֵּילָה אֶחָד וּמִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה טָרַם שֶׁנִּחְלַק הַלֵּילָה. בֵּין כֶּף קָרָא הַגִּבּוֹר. בְּרַכּוֹ בְּרַכָּה. (אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלֶעָזָר,

כַּעַת הוּא הַזְּמַן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס בֵּין עַדָן לַהֲשַׁתְּעֵשֶׂע עִם הַצְּדִיקִים. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, לָמָּה מִשְׁתַּעֲשֵׂע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) בְּכָה רַבִּי אֱלֶעָזָר וַאֲמַר, בֹּא וְרֵא, עַד כָּאֵן זְעוּעַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים רְקִיעִים וְהִכָּה בָּהֶם, וּבְכָה עַל חֲרַבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהוֹרִיד שְׁתֵּי דְמָעוֹת לְתוֹךְ הַיָּם הַגְּדוֹל וְנִזְכַּר בְּכַנּוּי מִתּוֹךְ בְּכִיָּה.

מִשּׁוֹם שֶׁהַלֵּילָה נִחְלַק לְשִׁלְשָׁה צְדָדִים בְּשִׁתִּים עֲשָׂרָה שְׁעוֹת שֶׁהָיוּ רְשׁוּמִים בּוֹ, וְאִם נּוֹסְפוֹת שְׁעוֹת הַלֵּילָה, אוֹתָן שְׁעוֹת שֶׁנּוֹסְפוּ הֵן שֶׁל הַיּוֹם, וְלֹא נִחְשָׁבוֹת מֵהַלֵּילָה, פָּרַט לְשִׁתִּים עֲשָׂרָה שֶׁהֵן שְׁלוֹ. וְאוֹתָן שְׁתֵּים עֲשָׂרָה נִחְלָקוֹת לְשִׁלְשָׁה צְדָדִים, וְשִׁלְשָׁה מַחֲנוֹת שֶׁל מִלְּאָכִים קְדוֹשִׁים נִחְלָקוּ (הַתְּמַנּוּ) בְּאוֹתָם שְׁלֹשָׁה צְדָדִים.

מִחֲנֵה רֵאשׁוֹן מְמַנָּה בְּאַרְבַּע שְׁעוֹת רֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל רֵאשִׁית הַלֵּילָה לְשִׁבְחָ אֶת אֲדוֹנָם. וּמָה הֵם

לְקָלָא דְלִתְתָא, כְּדִין אֶקְדִים הֵהוּא אֲתַעְרוֹתָא, וְעָאֵל בֵּין דָּא לְדָא נְחָשׁ דְּמִפְתִּי לְאַתְתָּא, וְנִטִּיל נְהוּרָא. וְהֵהוּא קָלָא, הוּא קוֹל מִלְחָמָה, קוֹל רָעָה. וְדָא אִיהוּ בְּרָעָה.

וְעַל דָּא שָׁמַע יְהוֹשֻׁעַ וְלֹא מֹשֶׁה, בְּגִין דְּנִטֵּל הֵהוּא רָעָה נְהוּרָא דְסִיְהָרָא דְהוּהוּ אֲחִיד בָּהּ יְהוֹשֻׁעַ. וּמֹשֶׁה דְהוּהוּ אֲחִיד בְּשִׁמְשָׁא, לֹא שָׁמַע. וַיִּשְׂרָאֵל כָּלָהוּ אֲתַחֲשׁוּף נְהוּרָא דִילְהוֹן, בְּגִין הֵהוּא רָעָה דְאַתְדַּבְּקַת בָּהּ. כִּיּוֹן דְמִחַל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חוֹבִיָּהוֹן, כְּדִין וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגו', דְהָא הֵהוּא עָרַב רַב אֲתַעְבְּרַ מִנֵּיהוּ.

רַבִּי אֱלֶעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ יוֹשְׁבֵי לַיְלִיָּה חַד, וְקָא מִתְעַסְקִי בְּאוֹרֵייתָא, עַד לָא אֲתַפְּלִיג לַיְלִיָּה. אֲדַהֲכִי קָרָא גְבַרְא, בְּרִיכוּ בְּרַכְתָּא, (אָמַר לִיה רַבִּי אֱלֶעָזָר, הַשְׁתָּא הוּא זְמַנָּא דְקוֹנְדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא עָאֵל בְּגִנְתָּא דְעַדָן לְאַשְׁתַּעֲשֵׂעָא עִם צְדִיקָנָא, אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, אִמְרִי מִשְׁתַּעֲשֵׂע קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא) בְּכָה רַבִּי אֱלֶעָזָר וַאֲמַר, תָּא חֲזִי, עַד הַשְׁתָּא קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא אֲזַדְעִזְעַ, תְּלַת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין, וּבְטַשׁ בָּהּ, וּבְכָה עַל חֲרַבֵּן בֵּי מִקְדָּשָׁא, וְאוֹרִיד תְּרִין דְמָעִין לְגוּ יַמָּא רַבָּא, וְאַדְפַּר לְבַנוּהִי מְגוּ בְּכִיָּה.

בְּגִין דְלִתְלַת סְטָרִין אֲתַפְּלִג לַיְלִיָּה, בְּתַרִּיסַר שְׁעֵתִי דְהוּוּ רְשִׁימִין בֵּיהּ, וְאִי אֲתוּסְפִין שְׁעֵתִי בְּלַיְלִיָּה, אֵינּוֹן שְׁעֵתִי דְמִתּוּסְפָּאן, דִּימְמָא אֵינּוֹן, וְלֹא אֲתַחֲשִׁיבוּ מִלַּיְלִיָּה, בְּרַ תְּרִיסַר דְּאֵינּוֹן דִּילָהּ. וְאֵינּוֹן תְּרִיסַר, אֲתַפְּלִגוּ לְתַלַּת סְטָרִין, וְתַלַּת מִשְׁרִיין דְּמִלְּאָכִין קְדִישִׁין, אֲתַפְּלִגוּ (כ"א אֲתַמְנּוֹן) בְּאֵינּוֹן תְּלַת סְטָרִין. מִשְׁרִיָּא קְדָמָה, אֲתַמְנָא בְּאַרְבַּעָה שְׁעֵתִי קְמִייתָא, דְּשִׁירוֹתָא דְּלַיְלִיָּה, לְשִׁבְחָא לְמַאֲרִיָּהוֹן, וּמָה קָאמְרִי. (תְּהִלִּים כד) לֵינִי

אומרים? (תהלים כד) לה' הארץ
 ומלאה וגו', כי הוא על ימים
 יסדה וגו', מי יעלה בהר ה' וגו',
 נקי כפים ובר לבב וגו'. מה הטעם
 של זה? משום שבאשר הלילה
 פורש כנפיו על העולם, אז כל
 בני העולם טועמים טעם המות
 ויוצאת נשמתם לעלות למעלה,
 ואותם מלאכים עומדים
 ואומרים, מי יעלה בהר ה'. הר
 ה' - זה הר הבית. מקום קדשו -
 זה עזרת ישראל. כמו שלמעלה,
 כך גם למטה.

משום שבכל רקיע ורקיע פמה
 ממנים וכמה שרים עומדים שם,
 וכשהנשמות יוצאות, רוצות
 לעלות למעלה, ואם אינן זוכות
 דוחים אותן החוצה, והולכות
 ומשוטטות בעולם, ולוקחים
 אותן פמה קבוצות של רוחות
 ומודיעים להם דברים פוזבים,
 ולפעמים דברי אמת ממה שעתיד
 לבא בזמן הקרוב, כמו שבארנו.
 ואותן נשמות הצדיקים הולכות
 ומשוטטות למעלה, ופוחים
 להם פתחים, ומעלים אותן לתוף
 אותו מקום שנקרא הר ה', כמו
 הסוד של הר הבית למטה, ומשם
 נכנסים לתוף אותו מקום שנקרא
 מקום קדשו, ששם נראות כל
 הנשמות לפני אדונם. כמו כן
 אותו מקום שנקרא ישראל לפני
 הקדוש ברוך הוא, המקום
 שנקרא עזרת ישראל. בשעה
 שהנשמות עומדות שם, אזי
 שמחת רבונם היא, לתקן בהם
 המקום שנקרא קדש הקדשים,
 ושם רושמים את כל מעשיהם
 וזכיותיהם.

מחנה שני ממנה בארבע שעות
 אחרות, ואינם אומרים שירה,
 פרט לשעתים, עד שחלק הלילה
 ונכנס הקדוש ברוך הוא לגן עדן.
 ואז הם אבלי ציון ואותם

הארץ ומלאה וגו', כי הוא על ימים יסדה
 וגו', מי יעלה בהר ה' וגו', נקי כפים ובר לבב
 וגו'. מאי טעמא דא. בגין דכד ליליא פריש
 גדפוי על עלמא, כדין, כל בני עלמא טעמין
 טעמא דמותא, ונפקי נשמתיהו לסלקא
 לעילא, ואינון מלאכין קיימין וקא אמרי, מי
 יעלה בהר ה'. הר ה', דא הר הבית. מקום
 קדשו, דא עזרת ישראל. כגוונא דלעילא,
 הכי נמי לתתא.

בגין דבכל רקיעא ורקיעא, פמה ממנן, וכמה
 סרכין קיימין תמן. וכד נשמתין נפקין,
 בעאן לסלקא לעילא, ואי לא זכין אינון
 דחין לון לבר, ואזלין ושאטין בעלמא,
 ונטלין לון פמה חבילי טהירין, ואודעין לון
 מלין פדיבן, ולזמנין מלין דקשוט, ממה
 דאתי לזמן קריב, פמה דאוקמוה.

ואינון נשמתין דצדיקיא, אזלין ושאטן
 לעילא, ופתחין לון פתחין, וסלקין
 לון לגו ההוא אתר דאקרי הר ה', כגוונא
 דרזא דהר הבית לתתא. ומתמן עאלין לגו
 ההוא אתר דאקרי מקום קדשו. דתמן
 אתחזין כל נשמתין לקמי מאריהון. כגוונא
 דא ההוא אתר, דאתחזון ישראל קמי קדשא
 בריך הוא, אתר דאקרי עזרת ישראל. בשעתא
 דנשמתין קיימין תמן, כדין חודה דמאריהון,
 לאתתקנא בהו אתר, דאקרי קדש הקדשים.
 ותמן רשימין כל עובדיהון וזכוון דלהון.

משרייא תננינא, אתמנא בארבע שעתין
 אחרנין, ולא אמרי שירתא, בר תרי
 שעתין, עד דאתפלג ליליא, ועאל קדשא בריך
 הוא בגנתא דעדן.

ואזין אינון אבלי ציון, ואינון דכחו על חרפן
 בי מקדשא. ובשירותא דארבע שעתין

שְׂבוּכִים עַל חֶרֶפֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּבִתְחִלַּת אַרְבַּע הַשָּׁעוֹת הָאֲמֻצָּעוֹת פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים קלו) עַל נְהִרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁכְּנוּ גַם בְּכִינוּ וְגו', וְאַלֶּה הֵם שְׂבוּכִים עַל נְהִרוֹת בְּכָל עִם יִשְׂרָאֵל, מִמִּשְׁמַע שְׁפָתוֹב גַּם בְּכִינוּ. וּמִנֵּין לָנוּ שְׂבוּכִים שָׁם? שְׁפָתוֹב הֵן אֲרָאֵלִם צִעְקוּ חֲצָה. מַה זֶה חֲצָה? זֹו בְּכָל, מִשּׁוֹם שְׁפָלִם לָנוּ אֶת הַשְּׂכִינָה עַד בְּכָל, וְשָׁם הֵם בְּכוּ עִם יִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה פּוֹתְחִים בְּזֶה, וּמְסִימִים: זָכַר ה' לְבָנֵי אֲדוֹם וְגו'.

וְאִזּוּ מִתְעוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲלוֹתָיו וּמִכְּהַ בְּרַקִּיעִים, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, וּמִדְּעֻזֵּי שָׁנִים עֲשֶׂר אֶלְפֵי עוֹלָמוֹת וְגוֹעִים וּבּוֹכִים, שְׁפָתוֹב (ירמיה כה) ה' מִמְּרוֹם יִשְׂאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שְׁאֵג יִשְׂאָג עַל נְהוּוֹ. וְנִזְכָּר בְּיִשְׂרָאֵל, וּמּוֹרִיד שְׁפִי דְמַעוֹת לְתוֹךְ הַיָּם הַגְּדוֹל, וְאִזּוּ מִתְעוֹרֵרֶת שְׁלֵהֶבֶת אַחַת שְׁבַצַּד צָפוֹן, וּמִכְּהַ רוּחַ אֶחָד שְׁבַצַּד צָפוֹן בְּאוֹתָהּ הַשְּׁלֵהֶבֶת, וְהוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם. וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה נִחְלַק הַלֵּילָה, וְהַשְּׁלֵהֶבֶת הוֹלֵכֶת וּמִכְּהַ בְּכַנְפֵי הַתְּרַנְגוּל וְקוֹרָא, אִזּוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְגֵן עֵדֶן.

וְלִקְדוֹשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא אֵין מְנוּחָה עַד שְׁנִכְנָס לְגֵן עֵדֶן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים. וְהַסִּימֵן - כִּי נִמְכָּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי וְגו'. (אסתר ז) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי הוּא זֶה וְגו', וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתַּה הַיַּיִן אֶל גַּנַּת הַבֵּיתֵן וְגו'.

בְּשַׁעֲהַ שְׁנִכְנָס הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגֵן עֵדֶן, אִזּוּ כָּל אוֹתָם עֲצֵי הַגֵּן וְכָל אוֹתָן נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים כד) שְׁאוּ שְׁעָרִים וְאוֹמְרִים רַאשֵׁיכֶם וְגו'. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד וְגו'. שְׁאוּ שְׁעָרִים רַאשֵׁיכֶם וְגו'. וּבְשַׁעֲהַ שְׁנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים

אֲמֻצָּעִין, פִּתְחֵי וְאוֹמְרִי, (תהלים קלו) עַל נְהִרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁכְּנוּ גַם בְּכִינוּ וְגו', וְאַלֵּין אֵינוֹן דְּבָכוּ עַל נְהִרוֹת בְּכָל, עִמְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, (דף קצ"ד ע"א) מִמִּשְׁמַע דְּכִתִּיב גַּם בְּכִינוּ. וּמִנֵּין דְּבָכוּ תַמָּן.

דְּכִתִּיב, (ישעיה לג) הֵן אֲרָאֵלִם צִעְקוּ חוּצָה. מַהוּ חוּצָה. דָּא בְּכָל, בְּגִין דְּכִלְהוּ אוֹזְפוּהַ לְשְׂכִינָה עַד בְּכָל. וְתַמָּן בְּכוּ עִמְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא פִּתְחֵי בְּהַאי, וּמְסִימֵי זְכוֹר יְי' לְבָנֵי אֲדוֹם וְגו'.

כְּדִין אֲתַעֲר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדְרַגוּי, וּבְטַש בְּרַקִּיעִין פְּדִאמְרִין, וְאוֹדְעֻזְעוּ תְרִיסֵר

אֶלְפֵי עֶלְמִין, וְגַעֲי וּבְכֵי, דְכִתִּיב, (ירמיה כה) יְי' מִמְּרוֹם יִשְׂאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שְׁאוּג יִשְׂאָג עַל נְהוּוֹ, וְאוֹדְפֵר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחִית תְּרִין דְּמַעֲיִן לְגוּ יִמָּא רַבָּא. וּכְדִין אֲתַעֲר

שְׁלֵהוּבִיתָא חַד דְּבַסְטֵר צָפוֹן, וּבְטַש רוּחָא חַד דְּבַסְטֵר צָפוֹן בְּהַהוּא שְׁלֵהוּבִיתָא, וְאוֹזְלָא

וְשְׁאוּטָא בְּעֶלְמָא, וְהַהִיא שְׁעָתָא אֲתַפְלַג לֵילֵיא, וְשְׁלֵהוּבִיתָא אוֹזְלָא וּבְטַש בְּגַדְפוּי

דְּתְרַנְגוּלָא, וְקֹאֲרִי, כְּדִין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן.

וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית לִיהַ נֵיחָא עַד דְּעָאל לְגַנְתָּא דְעֵדֶן לְאַשְׁתַּעֲשַׁע בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצְדִיקַיָּא. וְסִימֵן (אסתר ז) כִּי נִמְכָּרְנוּ

אֲנִי וְעַמִּי וְגו'. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי הוּא זֶה וְגו', וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתַּה הַיַּיִן אֶל גַּנַּת

הַבֵּיתֵן וְגו'.

בְּשַׁעֲתָא דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן, כְּדִין כָּל אֵינוֹן אֵילְנִין דְּגַנְתָּא,

וְכָל אֵינוֹן נִשְׁמַתִּין דְּצְדִיקַיָּא, פִּתְחֵי וְאוֹמְרִי, (תהלים כד) שְׁאוּ שְׁעָרִים רַאשֵׁיכֶם וְגו'. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד וְגו'.

שְׁאוּ שְׁעָרִים רַאשֵׁיכֶם וְגו'. שְׁאוּ שְׁעָרִים רַאשֵׁיכֶם וְגו'. וּבְשַׁעֲתָא דְנִשְׁמַתְהוֹן דְּצְדִיקַיָּא דִּי בְּאַרְעָא

אֶהְדְּרוּ לְגוֹפִיָּהוּ, כְּדִין אֲתַקִּיפוּ בְּהוּ כָּל אֵינוֹן

שְׂבָאֲרֵץ חוֹזְרוֹת לְגוֹפֶן, אֲזַמְחִזְיָקִים בְּהֵם כָּל אוֹתָם מְלֹאכִים, וְאוֹמְרִים (שם קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה'. וְלִמְדוּנוּ שֶׁזֶה הַמַּחְנֶה הַשְּׂלִישִׁי שְׂאוֹמֵר אֶת זֶה בְּאַרְבַּע הַשָּׁעוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת.

וְאוֹמְרִים שִׁירָה עַד שְׁעוֹלָה אוֹר הַבֶּקֶר, וְאֲזַמְשַׁבְּחִים אֶת אֲדוֹנָם כָּל אוֹתָם כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, וְכָל אוֹתָם הַמְּלֹאכִים הַעֲלִיּוֹנִים שֶׁשְׁלֹטוֹנָם בַּיּוֹם, כְּלָם מְשַׁבְּחִים אֶת אֲדוֹנָם וְאוֹמְרִים שִׁירָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (איוב לח) בְּרֶן יַחַד פְּכָבִי בִקְר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

בַּשָּׁעָה שֶׁיּוֹצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בַּיּוֹם, יִשְׂרָאֵל נוֹטְלִים שִׁירָה לְמַטָּה, וְהַשֶּׁמֶשׁ לְמַעְלָה, שְׁכָתוֹב יִירָאוּךְ עִם שֶׁמֶשׁ. בַּשָּׁעָה שְׁנוֹסֵעַ הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִלְגָּלִיו, פּוֹתַח בְּקוֹל נְעִימָה וְאוֹמֵר שִׁירָה. וְאִיזוֹ שִׁירָה אוֹמְרִים? (תהלים קד) הִזְדוּ לֵה' קְרָאוּ בְשִׁמּוֹ וְגו'. שִׁירוּ לוֹ זְמֵרוּ לוֹ וְגו'. (שם) שִׁירוּ לוֹ זְמֵרוּ לוֹ וְגו'. וְיִשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּיּוֹם עִם הַשֶּׁמֶשׁ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שם עב) יִירָאוּךְ עִם שֶׁמֶשׁ. וְאֵף עַל גֵּב שְׁהָרִי בְּאֲרָנוּ אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲלֹמְלָא שְׁבַנִּי הַעוֹלָם הֵם אֲטוּמִי לֵב וְסִתּוּמִי עֵינַיִם, לֹא יְכוּלִים לַעֲמֵד מִקּוֹל הַנְּעִימָה שֶׁל גִּלְגָּל הַשֶּׁמֶשׁ כְּשֶׁנוֹסֵעַ (ויצא) וּמְשַׁבַּח לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בִּינְיָתִים שֶׁהַתְּעַסְקוּ בַּתּוֹרָה, הַאִיר הַיּוֹם. קָמוּ וְהִלְכוּ לְפָנָי רַבִּי שְׁמַעוֹן. בִּינּוֹן שְׂרָאָה אוֹתָם, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּנִי, אַתָּה וְהַחֲבָרִים, הַסְתִּירוּ עֲצָמְכֶם שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים הַלְלוּ שְׁלֹא תִצְאוּ הַחוּצָה, כִּי מִלְאָךְ הַמָּוֶת נִמְצָא בְּעִיר, וְיֵשׁ לוֹ רְשׁוֹת לְהִשְׁחִית, וְכִינּוֹן שֶׁנִּתְּנָה לוֹ רְשׁוֹת לְהִשְׁחִית, יְכוּל לְהִשְׁחִית אֶת כָּל מִי שֶׁנִּרְאָה לְפָנָיו.

מְלֹאכִין, וְאוֹמְרִי (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יי' כָּל עַבְדֵי יי'. וְאוֹלִיפְנָא דְדָא מְשַׁרְיָא תְּלִיתָאָה קָא אֲמַרִי דָא, בְּאַרְבַּע שְׁעֵתֵי בַתְּרִייתָא.

וְקָאֲמַרִי שִׁירָתָא, עַד דְּסָלִיק נְהוּרָא דְצַפְרָא, דְּכִדִּין מְשַׁבְּחִין לְמַרְיָהוֹן כָּל אֵינוֹן כְּכַבֵּיא וּמַזְלֵי, וְכָל אֵינוֹן מְלֹאכִין עַלְאִין, דִּי שְׁלֹטְנֵיהוֹן בִּימְמָא, כְּלָהוּ מְשַׁבְּחִין לְמַאֲרִיָּהוֹן, וְאוֹמְרִי שִׁירָתָא. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (איוב לח) בְּרֶן יַחַד פְּכָבִי בִקְר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

בַּשָּׁעָתָא דְשֶׁמֶשׁ אֵנִיפִיק, בִּימְמָא, יִשְׂרָאֵל נוֹטְלֵי שִׁירָתָא לְתַתָּא, וְשֶׁמֶשׁ אֵנִיפִיק, דְּכָתִיב, (תהלים עב) יִירָאוּךְ עִם שֶׁמֶשׁ. בַּשָּׁעָתָא דְנֹטִיל שֶׁמֶשׁ אֵנִיפִיק, פֶּתַח קַל נְעִימוֹתָא, וְאוֹמֵר שִׁירָתָא. וּמֵאֵי שִׁירָתָא קָאֲמַרִי. (תהלים קה) הִזְדוּ לֵיי' קְרָאוּ בְשִׁמּוֹ וְגו'. (תהלים קה) שִׁירוּ לוֹ זְמֵרוּ לוֹ וְגו'. וְיִשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִין לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בִימְמָא, עִם שֶׁמֶשׁ. הֲדָא הוּא דְכָתִיב יִירָאוּךְ עִם שֶׁמֶשׁ, וְאֵף עַל גֵּב דְהָא אוֹקִימְנָא לְהָאֵי קְרָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲלֹמְלָא דְבְּנֵי עַלְמָא אֲטִימִין לְבָא וְסִתִּימִין עֵינֵין לֹא יְכַלִּין לְמִיקָם מִקַּל נְעִימוֹתָא דְגִלְגָּלָא דְשֶׁמֶשׁ, כִּד נָטִיל (ויצא) וּמְשַׁבַּח קָמִי קְדִשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֲדִהְבִי דְאֲתַעְסְקוּ בְּאוֹרֵייתָא, נְהַר יִמְמָא. קָמוּ וְאֲתוּ לְקַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, בִּינּוֹן דְחָמָא לֹון, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, אַנְתָּ וְחַבְרֵיָא אֲסִתִּימוּ גְרַמֵּיכוּ אֵלִין תְּלַת יוֹמִין, דְּלֹא תִפְקוּן לְבַר בְּגִין דְּמִלְאָךְ הַמָּוֶת אֲשֶׁתְּכַח בְּמָתָא, וְאִית לִיהּ רֵשׁוּ לְחַבְלָא, וְכִינּוֹן דְּאֲתִיָּהִיב לִיהּ רֵשׁוּ לְחַבְלָא, יְכִיל לְחַבְלָא, לְכָל מָאן דְּאֲתַחְזִי קַמִּיָּה.

וְתוּ דְבַר נָשׁ דְּאֲתַחְזִי קַמִּיָּה, סָלִיק וְאֲסִטִי

וְעוֹד, שְׂאָדָם שְׁנִרְאָה לְפָנָיו, הוּא עוֹלָה וּמִסְטִין עָלָיו וּמְזַכֵּיר חֲטָאֵיו, וּמְבַקֵּשׁ דִּין מִלְּפָנָי הַקְּדוֹשׁ

ברוך הוא, ולא זו ממש עד שגודן אותו האדם ונתנת לו רשות והורג אותו.

אמר רבי שמעון, האלהים, רב העולם לא מתים טרם מגיע זמנם, רק פשלא ידעו לשמר עצמם, שהרי בשעה שמוציאים את המת מביתו לבית הקברות, מלאך המות נמצא בין הנשים. ולמה בין הנשים? שכן היא דרכו מיום שפתה את חוה, ובגללה גרם מות לכל העולם, ועל זה (באשר) הורג אדם, והאנשים נמצאים עם המת, ונכנס בין הנשים בדרך.

ויש לו רשות להרג בני אדם, ומסתכל בפניהם בדרך שנראים לפניו, משעה שמוציאים אותו מביתו לבית הקברות עד שחוזרים לביתם, ובגללם גורם מות לכמה גברים בעולם טרם שמגיע זמנם. ועל זה כתוב, (משלי א) ויש נספה בלא משפט. משום שעולה ומסטיין ומזכיר חטאי האדם לפני הקדוש ברוך הוא, ונודון על אותם חטאים ומסתלק טרם הגיע זמנו.

ומה תקנתו? בשעה שנוטלים את המת לבית הקברות, יחזיר אדם פניו ויעזב את הנשים אחר כתפיו. ואם הן מקדימות, לך לאחור, כדי שלא יתראה עמהן פנים בפנים. ואחר שחוזרים מבית הקברות, לא יחזר באותה דרך שעומדות הנשים ולא יסתכל בהן כלל, אלא יסטה לדרך אחרת. ומשום שבני אדם לא יודעים ולא מתבוננים בזה, רב העולם נהונים בדין ומסתלקים טרם הגיע זמנם.

אמר רבי אלעזר, אם כן, טוב לו לאדם שלא ילוה את המת. אמר לו, לא, שהרי אדם שנשמר כמו

עליה, ואדפר חובלי, ובעי דינא מקמי קדשא בריך הוא, ולא אתעדי מתמן, עד דאתדן ההוא בר נש, ואתייהיב ליה רשו וקטיל ליה.

אמר רבי שמעון, האלהים, רובא דעלמא, לא מיתו, עד לא מטא זמניהו, בר דלא ידעי לאסתמרא גרמייהו, דהא בשעתא דמיתא אפקי ליה מביתיה לבי קברי, מלאך המות אשתכח ביני נשי, אמאי ביני נשי. דהכי הוא אורחוי, מיומא דפתי לחוה, ובגינה גרים מותא לכל עלמא. ועל דא (בר) קטיל בר נש, וגוברי אשתכחו עם מיתא, עאל ביני נשי בארשא.

ואית ליה רשו, למקטיל בני נשא, ואסתפל באנפיהו בארשא דאתחזיאו קמיה, משעתא דמפקי ליה מביתיה לבי קברי, עד דאתדרו לביתיהו ובגיניהו גרים מותא לכמה גוברין בעלמא, עד לא מטא זמניהו. ועל דא כתיב, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. בגין דסליק ואסטיין, ואדפר חובלי דבר נש קמי קדשא בריך הוא, ואתדן על אינון חובין ואסתלק עד לא מטא זמניהו.

מאי תקנתיה. בשעתא דנטלי מיתא לבי קברי, יהדר בר נש (דף קצ"ו ע"ב) אנפוי וישבוק לנשי בתר כתפוי. ואי אינון מקדמי, יהך לאחורא, בגין דלא יתחזי עמהו אנפין באנפין. ולבתר דמהדרי מפי קברי, לא יהדר בהווא ארשא דנשי קיימן, ולא יסתפל בהו כלל, אלא יסטי בארשא אחרא. ובגין דבני נשא לא ידעי, ולא מסתפלן דא רובא דעלמא, אתדנו בדינא, ואסתלקו עד לא מטא זמניהו. אמר רבי אלעזר, אי הכי, טב ליה לבר נש דלא יוזיף למיתא. אמר ליה לא. דהא בר נש דאסתמר פהאי גוונא, אתחזי

זֶה, רְאוּי לְאַרְכּוֹת יָמִים, וְכָל שָׁפָן לְעוֹלָם הַבָּא.

בא וראה, לא לחנם תקנו הראשונים שופר למשך מת מהבית לבית הקברות. ואם תאמר שעל המת וכבודו לכד זה - לא! אלא כדי להגן על החיים שלא ישלט עליהם מלאך המות להסטיף למעלה וישמרו ממנו.

פתח ואמר, (במדבר י) וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצר אתכם וגו'. ודיקנו על הצר, זה מלאך המות, הצורך אתכם תמיד והורג בני אדם, (ימציק לחיים) ורוצה להרג אחרים. מהי תקנתו? והרעותם. אם בראש השנה, שהוא יום הדין למעלה, מלאך המות הזה יורד למטה כדי להשגיח על מעשי בני האדם ולעלות למעלה להסטיף עליהם. וישראל שיודעים שהרי מלאך המות יורד מטה ועולה למעלה כדי להיות קטגור עליהם, מקדמים בשופר ליבב עליו שלא יוכל להם, ולהגן עליהם.

וכר שפן בשעה שעושה דין והורג בני אדם ונמצא למטה, וכל שפן בשעה שהולכים לבית הקברות וחוזרים מבית הקברות שהרי בשעה שנשים נוטלות רגליהן עם המת, הוא יורד ונמצא לפניהם, שפתוב (משלי ה) רגליה ירדות מות. יורדות לאן? לאותו מקום שנקרא מות. ועל זה חנה גרמה מות לכל העולם, הרחמן צילנו.

בא וראה, פתוב (שם ל) פן דרף אשה מנאפת וגו'. והרי בארנו. אבל פן דרף אשה מנאפת - זה מלאך המות, וכף הוא, וכף נקרא. אכלה ומחתה פיה - שורפת את העולם בשלהבותיה והורגת בני אדם טרם שהגיע זמנם. ואמרה לא פעלתי אול, שהרי דין צריך עליהם, ונמצאו

לְאַרְפָּא דְיוֹמִין, וְכָל שָׁפָן לְעוֹלָמָא דְאַתִּי. תָּא חֲזִי, לָאו לְמַגְנָא אֲתַקִּינוּ קְדָמָי שׁוֹפֵר, לְאַמְשָׁא מִיתָא מִן בֵּיתָא לְבֵי קְבָרֵי. אִי תִימָא דְעַל מִיתָא וִיקְרָא דִילִיָּה לְחוּד אִיהוּ. לָא. אֵלָא, בְּגִין לְאַגְנָא עַל חַיִּיא, דְלָא יִשְׁלוּט עַלֵּיהוּ מְלַאךְ הַמּוֹת, לְאַסְטָאָה לְעִילָא וִיסְתַּמְרוּן מִנֵּיהּ.

פתח ואמר, (במדבר י) וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם וגו', ודייקנא על הצר, דא מלאך המות. הצורך אתכם תדיר, וקטיל לבני נשא, (ואעיק לון לחי) ובעי לקטלא אחרנין. מאי תקנתיה. והרעותם. אם בראש השנה, שהוא יומא דדינא לעילא, האי מלאך המות נחית לתתא, בגין לאשגחא בעובדין דבני נשא, ולסלקא לעילא לאסטאָה לון. וישראל דידיעי דהא מלאך המות נחית לתתא וסליק לעילא, בגין למהוי קטיגורא עליהו. מקדמי בשופר ליבבא עליה, דלא יכיל לון ולאגנא עליהו.

וכר שפן בשעתא דעביד דינא וקטיל בני נשא, ואשתכח לתתא. וכל שפן בשעתא דאזלי לבי קברי, ואהדרו מבי קברי, דהא בשעתא דנשי נטלי רגליהו עם מיתא, איהו נחית ואשתכח קמייהו, דכתיב, (משלי ה) רגליה יורדות מות, יורדות למאן. למהווא אתר דאקרי מות. ועל דא חנה גרמת מותא לכל עלמא, רחמנא לשזבינן.

תא חזי, פתיב (משלי ל) פן דרף אשה מנאפת וגו'. והא אוקימנא. אבל פן דרף אשה מנאפת, דא הוא מלאך המות, והכי הוא, והכי אקרי. אכלה ומחתה פיה, אוקידת עלמא בשלהובי, וקטלת בני נשא עד לא מטא זמנייהו, ואמרה לא פעלתי און, דהא

בְּחֻטָּאִים, וּבְדִין אֲמַת הֵם מֵתוּ. בְּשַׁעֲהָ שַׁעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַעֲגֹל וּמֵתוּ כָּל אוֹתָם הַמוֹנִים, הָיָה מִלֶּאֱךָ הַמּוֹת נִמְצָא בֵּין הַנְּשִׁים בְּתוֹךְ מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל. כִּי־נִזְוָה שֶׁהִסְתַּכַּל מֹשֶׁה שֶׁהָרִי מִלֶּאֱךָ הַמּוֹת נִמְצָא בֵּין הַנְּשִׁים וּמַחְנֵה יִשְׂרָאֵל בִּינֵיהֶם, מִיָּד כִּנְסָה אֶת כָּל הַגְּבָרִים לְבָדָם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֵלֹו הַגְּבָרִים, שֶׁכִּנְסָה אוֹתָם וְהַפְּרִידָם לְבָדָם.

וּמִלֶּאֱךָ הַמּוֹת לֹא הָיָה נִפְרָד מֵתוֹךְ הַנְּשִׁים עַד שֶׁהוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן, שֶׁכְּתוּב וַיִּקָּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְאֶפְלוּ בְּשַׁעֲהָ שֶׁהַנְּשִׁים הָיוּ נוֹתְנוֹת נִדְבָה לְמִשְׁכָּן, לֹא הָיָה סֵר מִבִּינֵיהֶם, עַד שֶׁרָאָה מֹשֶׁה וְנָתַן לַגְּבָרִים עֲצָה שְׁלֵא יִבְאוּ בַּחֲבוּר אֶחָד עִמָּהֶם וְלֹא יִתְרָאוּ פָּנִים בְּפָנִים, אֲלֹא אַחֵר כִּתְפִיחֶם. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים. (וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים לֹא כְּתוּב, אֲלֹא וַיִּבְאוּ עַל) וַיִּבְיֵאוּ לֹא כְּתוּב, אֲלֹא וַיִּבְאוּ. לֹא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אַחֵת, אֲלֹא אַחֵר כִּתְפִיחֶן, מִשּׁוּם שֶׁמִּלֶּאֱךָ הַמּוֹת לֹא נִפְרָד מִבִּינֵיהֶן עַד שֶׁהַמִּשְׁכָּן הוֹקֵם.

בֹּא וְרָאָה, אֵינֹו נִמְצָא בֵּין הַנְּשִׁים פְּחוֹת מִשְׁבַּע נְשִׁים, וְלֹא פְחוֹת מִעֶשֶׂר. וּבְדֶרֶךְ בְּגִלּוּי בְּשִׁבַע הוּא נִמְצָא, וּמִבְּקֵשׁ דִּין. בְּעֶשֶׂר הוּא מִסְטִין לְהִרְגוֹ. וּמִשּׁוּם שֶׁנִּמְצָא בִּינֵיהֶן בְּדֶרֶךְ בְּגִלּוּי, כְּתוּב וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים. וְנִשְׁמְרוּ כָּל אוֹתוֹ יוֹם הַחֲבָרִים וְעִסְקוּ בַּתּוֹרָה. פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (בְּרֵאשִׁית ז) וַיֹּאמֶר ה' אֵל נָח בֹּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֵל הַתְּבָה. הָרִי בְּאָרְנוֹ הַפְּסוּקָה, אֲבָל בֹּא וְרָאָה, וְכִי לֹא יְכִיל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁמֵּר אֶת נָח בְּמִקְוֵם אֶחָד בְּעוֹלָם, שִׁיְהִיָּה

דִּינָא בְּעָא עַל־יְהוּ, וְאִשְׁתַּכְּחוּ בְּחוּבֵין, וּבְדִינָא קָשׁוּט מִיתוּ.

בְּשַׁעֲתָא דְעַבְדוּ יִשְׂרָאֵל יַת עֲגֹלָא, וּמִיתוּ כָּל אֵינֹוֹן אוּכְלוֹסִין, הָוָה מִלֶּאֱךָ הַמּוֹת אִשְׁתַּכַּח בִּינֵי נְשִׁי, בְּגוֹ מִשְׁרִייתָא דִּישְׂרָאֵל. כִּי־נִזְוָה דְאִסְתַּכַּל מֹשֶׁה, דְּהָא מִלֶּאֱךָ הַמּוֹת אִשְׁתַּכַּח בִּינֵי נְשִׁי, וּמִשְׁרִייתָא דִּישְׂרָאֵל בִּינֵיהֶוּ, מִיָּד פְּנִישׁ לְכָל גּוֹבְרִין לְחוּדֵיהֶוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֵלִין גּוֹבְרִין, דְּכְּנִישׁ לֹוֹן וְאִפְרִישׁ לֹוֹן לְחוּדֵיהֶוּ.

וּמִלֶּאֱךָ הַמּוֹת לֹא הָוָה מִתְּפָרֵשׁ מְגוֹ נְשִׁין, עַד דְּאִתְּוֹקֵם מִשְׁפָּנָא, דְּכְּתִיב וַיִּקָּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְאֶפְלוּ בְּשַׁעֲתָא דְנְשִׁין הָוּוּ מִיִּיתִין נִדְבָה לְמִשְׁפָּנָא, לֹא הָוָה מִתְּעַדִּי מִבִּינֵיהֶוּ, עַד דְּחָמָא מֹשֶׁה, וַיְהִיב לְגוֹבְרִין עֵיטָא, דְּלֹא יִיתוֹן בַּחֲבוּרָא חָדָא עִמָּהוֹן, וְלֹא יִתְחַזּוֹן אֲנָפִין בְּאֲנָפִין, אֲלֹא לְבָתֵּר כִּתְפִיחֶוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים (ב"א וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים לֹא כְּתִיב, אֲלֹא וַיִּבְאוּ עַל) וַיִּבְיֵאוּ לֹא כְּתִיב, אֲלֹא וַיִּבְאוּ בְּאַרְחָא חָדָא לֹא הָוּוּ אֲזֵלִין, אֲלֹא לְבָתֵּר כִּתְפִיחֶוּ. בְּגִין דְּמִלֶּאֱךָ הַמּוֹת לֹא אִתְּפָרֵשׁ מִבִּינֵיהֶוּ עַד דְּאִתְּוֹקֵם מִשְׁפָּנָא.

תָּא חֲזִי, לֹא אִשְׁתַּכַּח בִּינֵי נְשִׁי, פְּחוֹת מִשְׁבַּע נְשִׁים, וְלֹא פְחוֹת מִעֶשֶׂר. וּבְאַרְחָא בְּאַתְגַּלְיָא, בְּשִׁבַּע אִשְׁתַּכַּח, וּבְעֵי דִינָא. בְּעֶשֶׂר, אִסְטִי לְקַטְלָא. וּבְגִין דְּאִשְׁתַּכַּח בִּינֵיהֶוּ בְּאַרְחָא בְּאַתְגַּלְיָא, כְּתִיב וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים. וְאִסְתַּמְרוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא כְּלָהוּ חֲבָרִיָּא, וְאִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוּרֵייתָא.

פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (בְּרֵאשִׁית ז) וַיֹּאמֶר יי' אֵל נָח בֹּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֵל הַתְּבָה. הָאִי

קָרָא אוּקִימָנָא, אֲבָל תָּא חֲזִי, וְכִי לֹא יְכִיל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִטְרָא לִיָּה

המבול בכל העולם ולא יהיה באותו מקום, כמו שכתוב בגדעון (שופטים ו) ויהי חרב אל הגזזה לבדה, או לשמר אותו בארץ ישראל שכתוב בה (יחזקאל כב) לא גשמה ביום זעם, שלא ירדו עליה מי המבול?

אָרְא, פִּינֵן שֶׁהַמִּשְׁחִית יֵרֵד לְעוֹלָם, מִי שְׁאַיְנֹו סוֹגֵר אֶת עֲצָמוֹ וְנִמְצֵא לְפָנָיו בְּגִלּוֹי - מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁהוּא הֵרַג אֶת עֲצָמוֹ. מִנֵּינן לָנוּ? מְלוֹט, שְׁכֵתוֹב (בראשית ט) הַמֵּלֵט עַל נַפְשׁוֹ אֶל תְּבִיט אַחֲרָיֶךָ. מָה הַטַּעַם אֶל תְּבִיט אַחֲרָיֶךָ? מִשּׁוֹם שֶׁהַמִּשְׁחִית הוֹלֵךְ אַחֵר כְּתוּפֹ, וְאִם מִחֲזִיר רֹאשׁוֹ וּמִתְבוּנֵן בּוֹ פָּנִים בְּפָנִים, יְכוּל לְהִזְיֵק לוֹ.

וְעַד זֶה כְּתוּב, (שם) וַיִּסְגֹּר ה' בְּעֵדוֹ, שְׁלֹא יִתְרַאֶה לְפָנָי הַמִּשְׁחִית וְלֹא יִשְׁלַט עָלָיו מִלֶּאֱדָף הַמּוֹת. וְעַד שֶׁהָיוּ טְמוּנִים, מִתּוֹ שֶׁלֶּשֶׁה עֶשֶׂר אֲנָשִׁים בְּעִיר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרוּךְ הַרְחֵקֵנוּ שְׁלֹא הִסְתַּכַּל בְּדִיוֹקְנֵיכֶם מִלֶּאֱדָף הַמּוֹת.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו'. הַחֲזִיר לָהֶם כְּמִקְדָּם מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן. אָמַר רַבִּי חֲיִיָּא, הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. וּמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן לֹא נַעֲשֵׂה כִּי אִם מִיִּשְׂרָאֵל לְבָדָם, וְלֹא מֵאוֹתָם עֵרֵב רַב, מִשּׁוֹם שֶׁאוֹתָם עֵרֵב רַב מְשַׁכּוֹ אֶת מִלֶּאֱדָף הַמּוֹת לְרֹדֵת לְעוֹלָם. פִּינֵן שֶׁהִסְתַּכַּל בּוֹ מֹשֶׁה, זָרַק הַחֲזִיצָה אֶת אוֹתָם עֵרֵב רַב, וְכִנֵּס אֶת יִשְׂרָאֵל לְבָדָם. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (משלי ה) מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד מִי אֶסְפֵּה רוּחַ בְּחַפְזָיו מִי צָרַר מִיָּם בְּשִׁמְלָה מִי הִקִּים כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ מִה שָׁמוּ וּמִה שָׁם בְּנוֹ כִּי תִדְעַ. פְּסוּק זֶה הָרִי בְּאַרְנוֹ, וְכַמָּה עֲמוּדִים יֵשׁ בּוֹ. וְהַכֹּל נֶאֱמַר

לָנַח, בְּאַתֵּר חֵד בְּעֵלְמָא. דִּיהָא (דף קצ"ו ע"א) מְבוּל בְּכָל עֵלְמָא, וְלֹא יִהְיֶה בְּהֵוָּא אַתֵּר, כְּמָה דְכִתְיֵב בְּגַדְעוֹן, (שופטים ו) וַיְהִי חָרֵב אֶל הַגִּזְזָה לְבִדְהָ. אוֹ לְנִטְרָא לִיהַ בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, דְכִתְיֵב בְּהָ, (יחזקאל כב) לֹא גִשְׁמָה בְיוֹם זַעַם, דְּלֹא נִחַתוּ עָלָהּ מִי טוֹפְנָא.

אָרְא, פִּינֵן דְּמִחְבְּלָא נַחַת לְעֵלְמָא, מָאן דְּלֹא סָגִיר גְּרַמְיָה, וְאַשְׁתַּכַּח קַמִּיהַ בְּאַתְגְּלִיָּא, אֲתַחֲיֵיב בְּנַפְשֵׁיהַ, דִּיאִהוּ קָטִיל גְּרַמְיָה. מִנָּא לָן. מְלוֹט, דְכִתְיֵב, (בראשית ט) הַמֵּלֵט עַל נַפְשׁוֹ אֶל תְּבִיט אַחֲרָיֶךָ. מָאִי טַעְמָא אֶל תְּבִיט אַחֲרָיֶךָ. בְּגִין דְּמִחְבְּלָא אֲזִיל בְּתֵר כְּתוּפִי, וְאִי אֶהְדֵּר רִישֵׁיהַ, וְאַסְתַּכַּל בֵּיהַ אֲנַפִּין בְּאַנַּפִּין, יְכִיל לְנַזְקָא לִיהַ.

וְעַד דָּא כְּתִיב, (בראשית ז) וַיִּסְגֹּר יי' בְּעֵדוֹ. דְּלֹא יִתְחַזִּי קַמִּי מִחְבְּלָא, וְלֹא יִשְׁלוֹט עָלֵיהַ מִלֶּאֱדָף הַמּוֹת. וְעַד דִּהּוּוּ טְמִירִין, מִיתּוֹ תְּלִיסֵר גּוֹבְרִין בְּמִתָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא, דְּלֹא אִסְתַּכַּל בְּדִיוֹקְנֵיכּוֹ מִלֶּאֱדָף הַמּוֹת.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו'. (שמות לה) אֶהְדֵּר לוֹן כְּמִלְקָדְמִין, עוֹבְדָא דְּמִשְׁכָּנָא. אָמַר רַבִּי חֲיִיָּא, כְּלָא כְּמָה דְּאַתְמַר. וְעוֹבְדָא דְּמִשְׁכָּנָא לֹא אֲתַעְבִּיד אֶלָּא מִיִּשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדֵייהוּ, וְלֹא מֵאִינוּן עֵרֵב רַב, בְּגִין דִּיאִינוּן עֵרֵב רַב אֲמַשִּׁיכוּ לִיהַ לְמִלֶּאֱדָף הַמּוֹת לְנַחַתָּא לְעֵלְמָא. פִּינֵן דְּאַסְתַּכַּל מֹשֶׁה בֵּיהַ, אֲשֵׁדִי לְאִינוּן עֵרֵב רַב, לְבַר, וְכִנֵּישׁ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדֵייהוּ, הֵדָּא הוּא דְכִתְיֵב וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (משלי ל) מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד מִי אֶסְפֵּה רוּחַ בְּחַפְזָיו מִי צָרַר מִיָּם בְּשִׁמְלָה מִי הִקִּים כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ מִה שָׁמוּ וּמִה שָׁם בְּנוֹ כִּי תִדְעַ. הַאי קָרָא הָא אוֹקִימָנָא, וְכַמָּה סְמִכִין אֵית בֵּיהַ. וְכָלָא

על הקדוש ברוך הוא, שהוא הכל. ונאמר, מה שמו ומה שם בנו פי תדע - זה הקדוש ברוך הוא. מה שמו? יהו"ה. ומה שם בנו? ישראל, שכתוב (שמות ד) בני בכרי ישראל, והרי בארנו. מי עלה שמים, הרי פרושהו, זה משה, שכתוב (שם כד) ואל משה אמר עלה את ה'.

דבר אחר מי עלה שמים - זה אליהו, שכתוב בו (מלכים ב) ויעל אליהו בסערה השמים. וכי איך יכל אליהו לעלות לשמים, והרי כל השמים לא יכולים לסבל אפלו גרעין של חרדל מגוף העולם הזה, ואתה אומר ויעל אליהו בסערה השמים?

א"ל כמו שנאמר (שמות יט) וירד ה' על הר סיני. וכתוב (שם כב) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. וכי הקדוש ברוך הוא שהיה בהר סיני, וכתוב ומראה כבוד ה' כאש אכלת בראש ההר, איך יכל משה לעלות אליו? אלא פתוב במשה, ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. שנכנס לתוך הענן כמי שמתלבש בלבוש, כף גם התלבש בענן ונכנס לתוכו, ובענן נקרב לאש ויכל לקרב. אף כן אליהו, שכתוב ויעל אליהו בסערה השמים, שנכנס באותה סערה והתלבש באותה סערה ועלה למעלה.

וכן מצאנו בספרו של אדם הראשון, שאמר באותן תולדות העולם, שתהיה רוח אחת שתרד לעולם לארץ ותתלבש בגוף ושמו אליהו, ובאותו גוף יסתלק, וישלל מגופו, וישאר בסערה, וגוף של אור אחר ידמן לו להיות בתוך המלאכים. וכשירד, יתלבש באותו גוף שישאר באותו

בקודשא בריך הוא אתמר, דאיהו כלל. ואתמר, מה שמו ומה שם בנו פי תדע, דא קדשא בריך הוא. מה שמו יהו"ה. ומה שם בנו, ישראל דכתיב, (שמות ד) בני בכרי ישראל, והא אוקימנא. מי עלה שמים. הא אוקמוה, דא משה, דכתיב, (שמות כד) ואל משה אמר עלה אל יי'.

דבר אחר מי עלה שמים, דא אליהו, דכתיב ביה (מלכים ב) ויעל אליהו בסערה השמים. וכי היך יכיל אליהו לסלקא לשמים. והא כלהו שמים, לא יכלין למסבל, אפילו גרעינא כחרדל מגופא דהאי עלמא, ואת אמרת ויעל אליהו בסערה השמים.

א"ל כמה דאת אמר, (שמות יט) וירד יי' על הר סיני. וכתוב (שמות כד) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. וכי קדשא בריך הוא דהוה בטורא דסיני, וכתוב (שמות כד) ומראה כבוד יי' כאש אוכלת בראש ההר, איך יכיל משה לסלקא לגביה. אלא במשה כתיב, ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. דעאל גו עננא, כמאן דאתלבש בלבושא. הכי נמי אתלבש בעננא, ועאל בגויה. ובעננא אתקריב לגבי אשא, ויכיל למקרב. אוף הכי אליהו, דכתיב ויעל אליהו בסערה השמים, דעאל בההיא סערה, ואתלבש ביה בההיא סערה, וסליק לעילא.

ורוא אשפחנא, בספרא דאדם קדמאה, דאמר באינון תולדות דעלמא, רוחא חדא יהא דיחות לעלמא בארעא, ויתלבש בגופא, ואליהו שמיה. ובההוא גופא יסתלק, ואשתליל מגופיה, וישתאר בסערה. וגופא דנהורא אחרא ידמן ליה, למיהוי גו מלאכי.

וכד יחות, יתלבש בההוא גופא, דישתאר בההוא עלמא, ובההוא גופא

העולם, ובאותו גוף יתראה למטה, ובגוף אחר יתראה למעלה. וזהו סוד של מי עלה שמים וירד. לא היה אדם שעלה לשמים ויחזר וירד אחר כך למטה, פרט לאלהיו, שהוא עלה למעלה וירד למטה.

דבר אחר מי עלה שמים - זה אלהיו. וירד - זה יונה, שהוריד אותו הדג לתוך התהומות לעמקי הים. יונה בא מכחו של אלהיו. אלהיו עלה, ויונה ירד. זה שאל נפשו למות, וזה שאל נפשו למות. ומשום כך נקרא בן אמת, וכתוב (מלכים א' יז) ודבר ה' בפיה אמת.

מי צרר מים - זה אלהיו, שצרר את צרור המים בעולם, ולא ירדו טל ומטר משמים. בשמלה - זה אלהיו, שהיה (מכה באדרתו) מביא אדרתו לעשות נסים. מי אסף רוח בחפניו - זה אלהיו, שהחזיר רוחו של אדם לתוך מעיו. (אסף כמו שגאמר (מלכים ב' ה) ואסף המצורע).

מי הקים כל אפסי ארץ - זה אלהיו, שלאחר שצרר מים ונשבע על (המטר) השמים, אחר כך חזר בתפלתו והקים כל העולם והוריד מטר ונתן מזון לכל. מה שמו - זה אלהיו. ומה שם בנו - זה אלהיו. מה שמו - כשעלה למעלה, אלהיו. ומה שם בנו - כשירד למטה ונעשה שליח לעשות נסים, אלהיו שמו.

דבר אחר מי עלה שמים - זה הקדוש ברוך הוא, כמו שבארנו. וסוד הדבר - מ"י, והרי בארנו. וכאן הוא סוד המרפכה העליונה, ארבעה צדדי העולם שהם יסודות ראשונים של הפל, וכלם תלויים באותו מקום עליון שנקרא מ"י, כמו שנתבאר.

בא וראה, כשעמדה שעת רצון לפני הקדוש ברוך הוא ליחד

יתחזי לתתא, ובגופא אחרא יתחזי לעילא. ודא איהו רזא, דמי עלה שמים וירד. לא הוה בר נש דסליק לשמיא רוּחא דיליה, ונחית לבתר לתתא, בר אלהיו, דאיהו סליק לעילא ונחית לתתא.

דבר אחר מי עלה שמים, דא אלהיו. וירד, דא יונה, דנחת ליה נונא גו תהומי, לעמקי ימא. יונה מחילא דאלהיו קא אתא, אלהיו סליק, יונה נחית, דא שאיל נפשיה למימת, ודא שאיל נפשיה למימת, ובגין כך אקרי בן אמת. וכתוב, (מלכים א' יז) ודבר יי' בפיה אמת.

מי צרר מים, דא אלהיו, דצריר צרורא דמיא בעלמא, ולא נחתו טלא ומטרא דשמיא בשמלה, דא אלהיו, דהוה (נ"א מתי באדרתיה) מייתי (דף קצ"ו ע"ב) אדרתיה למעבד נסין. מי אסף רוח בחפניו, דא אלהיו, דאהדר רוּחא דבר נש לגו מעוי. (אסף כמה דאתמר (מלכים ב' ה) ואסף המצורע).

מי הקים כל אפסי ארץ. דא אלהיו, דלבתר דצרר מים, ואומי על (ס"א מטרא) שמיא לבתר אהדר בצלותיה, ואוקים כל עלמא, ונחית מטרא, ואתיהיב מזונא לכלא. מה שמו, דא אלהיו. ומה שם בנו, דא אלהיו. מה שמו, כד סליק לעילא, אלהיו. ומה שם בנו, כד נחית לתתא, ואתעביד שליחא למעבד נסין, אלהיו שמה.

דבר אחר מי עלה שמים, דא קדשא בריך הוא, כמה דאוקימנא. ורזא דמלה, מ"י, והא אוקימנא. והכא איהו רזא דרתיכא עלאה, ארבע סטרין דעלמא, דאינון יסודי קדמאי דכלא, וכלהו תליין בההוא אתר עלאה דאקרי מ"י, כמה דאתמר.

תא חזי, כד קיימא שעתא דרעותא קמי

המִרְכָּבָה הַעֲלִיּוֹנָה (במִרְכָּבָה הַתַּחְתּוֹנָה) לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד, אִזּוּ יֵצֵא קוֹל מֵאוֹתוֹ מְקוֹם עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ שְׁנִקְרָא שָׁמַיִם, וְכֵּן אֵת כָּל אוֹתָם קְדוּשִׁים שְׁלֵמֹתָהּ, וְכָל אוֹתָם גְּדוּלִים קְדוּשִׁים וּמְחֻנּוֹת הַעֲלִיּוֹנִים, לְהִיּוֹת כָּלֵם מְזַמְּנִים כְּאֶחָד. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּקְהַל מֹשֶׁה, זֶה סוּד שֶׁל שָׁמַיִם. אֵת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - אֵלֶּה הֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר מְחֻנּוֹת עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים.

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם. וּמָה אָמַר? זֶה הַדְּבָר וְגו', קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה, אֲתַתְּקֵנוּ כְּלִכּוֹן, לְסַלְקָא עֲלֵיכֶם, וְלִמְיֻטְלָא עֲלֵיכֶם, וַיִּקְרָא דְכֹרְסֵיָא קְדִישָׁא, לְסַלְקָא לְעִילָא.

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם. וּמָה אָמַר? זֶה הַדְּבָר וְגו', קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה, אֲתַתְּקֵנוּ כְּלִכּוֹן, לְסַלְקָא עֲלֵיכֶם, וְלִמְיֻטְלָא עֲלֵיכֶם, וַיִּקְרָא דְכֹרְסֵיָא קְדִישָׁא, לְסַלְקָא לְעִילָא. אַפְרִישׁוּ מִנֵּיכֶם אֵינּוֹן יְקִירִין, אֵינּוֹן רַבְרַבִּין עֲלָאִין, לְסַלְקָא לְהֵיא תְרוּמָה, רְזָא דְכֹרְסֵיָא קְדִישָׁא, לְאֲתַחְבְּרָא בְּאַבְהֵן, (נ"א בְּבַעֲלָה) דְהָא מְטֻרְוֹנִיתָא לָא אֲתַחְזִי לְמִיתִי לְבַעֲלָה, אֲלָא בְּאֵינּוֹן בְּתוּלְתָן עוּלְמַתְהָא, דִּיִּתּוֹן עֲמָה, וּמְדַבְּרִין לָהּ, עַד דְּמֻטַּת לְבַעֲלָה, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תְּהִלִּים מִה) בְּתוּלּוֹת אַחְרֵיהּ רַעוּתֵיהּ וְגו', וְכָל כֹּהֵן לְמָה? כְּדִי לְבָא לְהִתְחַבֵּר עִם בַּעֲלָה.

כֹּה נְדִיב לְבוֹ, (שְׁמוֹת לֵה) אֲלִין אֵינּוֹן אַרְבַּע מְשֻׁרְיִין עֲלָאִין, דְּבַכְלָלָא דְלֵהוֹן כְּלִילִין, כָּל אֵינּוֹן שְׁאָר מְשֻׁרְיִין, וְאֲלִין אֵינּוֹן דְּנַפְקִין בְּאַבְהֵן עֲלָאִין, דְּאֶקְרוּן נְדִיבִים. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, דְכָתִיב, (בַּמִּדְבָּר כֹּא) כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, אֲלִין אַבְהֵן.

וַיִּבְיָאָה, וַיִּבְיָאוּהָ לָא כְּתִיב, אֲלָא יִבְיָאָה, לְיַחְדָּא כְּלָא כְּחֻדָּא. וְכֵן יִבְיָא לָא כְּתִיב, אֲלָא יִבְיָאָה, לְסַלְקָא לָהּ לְגַבֵּי בַעֲלָה בִּיקְרָא, כְּמָה דְאַצְטְרִידָהּ. אֵת תְּרוּמַת יִי', אֵת לְאַסְגָּאָה, כָּל אֵינּוֹן מְשֻׁרְיִין עֲלָאִין אַחְרֵינִין, לְאֲתַחְבְּרָא כְּלָא כְּחֻדָּא, וְאֵינּוֹן תְּרִיסַר בְּכָלְלָא חֻדָּא. זֶהֱב. וְכֹסֶף. וְנַחֲוֶשֶׁת. תְּכֵלֶת. וְאַרְגָּמָן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי. וְשֵׁשׁ

קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא, לְיַחְדָּא רְתִיכָא עֲלָאָה (ס"א בְּרְתִיכָא תְּתֵאָה) לְמַהוּי כְּלָא חֻד. כְּדִין קְלָא נְפִיק, מִהֵהוּא אֲתֵר עֲלָאָה קְדִישָׁא, דְאַקְרִי שָׁמַיִם, וְכֵנִישׁ כָּל אֲלִין קְדִישִׁין דְלִתְתָא, וְכָל אֵינּוֹן רַבְרַבִּין קְדִישִׁין, וּמְשֻׁרְיִין עֲלָאִין, לְמַהוּי כְּלָהוּ זְמִינִין כְּחֻדָּא, הָדָא הוּא דְכָתִיב, וַיִּקְהַל מֹשֶׁה, דְאֲרָזָא דְשָׁמַיִם. אֵת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲלִין אֵינּוֹן תְּרִיסַר מְשֻׁרְיִין עֲלָאִין קְדִישִׁין.

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם. וּמָה אָמַר? זֶה הַדְּבָר וְגו', קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה, אֲתַתְּקֵנוּ כְּלִכּוֹן, לְסַלְקָא עֲלֵיכֶם, וְלִמְיֻטְלָא עֲלֵיכֶם, וַיִּקְרָא דְכֹרְסֵיָא קְדִישָׁא, לְסַלְקָא לְעִילָא.

אַפְרִישׁוּ מִנֵּיכֶם אֵינּוֹן יְקִירִין, אֵינּוֹן רַבְרַבִּין עֲלָאִין, לְסַלְקָא לְהֵיא תְרוּמָה, רְזָא

דְכֹרְסֵיָא קְדִישָׁא, לְאֲתַחְבְּרָא בְּאַבְהֵן, (נ"א בְּבַעֲלָה) דְהָא מְטֻרְוֹנִיתָא לָא אֲתַחְזִי לְמִיתִי לְבַעֲלָה, אֲלָא בְּאֵינּוֹן בְּתוּלְתָן עוּלְמַתְהָא, דִּיִּתּוֹן עֲמָה, וּמְדַבְּרִין לָהּ, עַד דְּמֻטַּת לְבַעֲלָה, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תְּהִלִּים מִה) בְּתוּלּוֹת אַחְרֵיהּ רַעוּתֵיהּ וְגו', וְכָל כֹּהֵן לְמָה, לְמִיתִי לְאֲתַחְבְּרָא בְּבַעֲלָה.

כֹּה נְדִיב לְבוֹ, (שְׁמוֹת לֵה) אֲלִין אֵינּוֹן אַרְבַּע מְשֻׁרְיִין עֲלָאִין, דְּבַכְלָלָא דְלֵהוֹן כְּלִילִין, כָּל אֵינּוֹן שְׁאָר מְשֻׁרְיִין, וְאֲלִין אֵינּוֹן דְּנַפְקִין בְּאַבְהֵן עֲלָאִין, דְּאֶקְרוּן נְדִיבִים. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, דְכָתִיב, (בַּמִּדְבָּר כֹּא) כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, אֲלִין אַבְהֵן.

וַיִּבְיָאָה, וַיִּבְיָאוּהָ לָא כְּתִיב, אֲלָא יִבְיָאָה, לְיַחְדָּא כְּלָא כְּחֻדָּא. וְכֵן יִבְיָא לָא כְּתִיב, אֲלָא יִבְיָאָה, לְסַלְקָא לָהּ לְגַבֵּי בַעֲלָה בִּיקְרָא, כְּמָה דְאַצְטְרִידָהּ. אֵת תְּרוּמַת יִי', אֵת לְאַסְגָּאָה, כָּל אֵינּוֹן מְשֻׁרְיִין עֲלָאִין אַחְרֵינִין, לְאֲתַחְבְּרָא כְּלָא כְּחֻדָּא, וְאֵינּוֹן תְּרִיסַר בְּכָלְלָא חֻדָּא. זֶהֱב. וְכֹסֶף. וְנַחֲוֶשֶׁת. תְּכֵלֶת. וְאַרְגָּמָן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי.

ועזים. וערת אילים מאדמים. וערת תחשים. ועצי שטים. ושמן למאור. ובשמים לשמן המשחה. ולקטרת הסמים. אלו הם שנים עשר מחנות עליונים, שכלם כלולים כאחד בכלל של ארבעה שנקראו חיות הקדש, כמו שנתבאר.

וכך אלה עולים לכסא הקדוש להעלותו למעלה להתחבר עם בעלה כדי להיות הכל אחד, וכדי שימצא עמה בכבוד עליון. ואז יושב המלך העליון על הכסא הקדוש, ומתחברת אשה עם בעלה להיות הכל אחד, ואז היא שמחת הכל.

בא וראה, כאן מתחיל למנות זהב בראשונה, ואחר כך כסף, משום שהחשבון הזה מלמטה. אבל כשפא למנות מחשבון המרפכה העליונה, מתחיל למנות מזמין בראשונה, ואחר כך משמאל. מזמין לנו? שכתוב (תגיב) לי הכסף ולי הזהב. כסף בתחלה ואחר כך הזהב. ובמרפכה שלמטה מתחילים משמאל ואחר כך מזמין, שכתוב זהב וכסף ונחשת. זהב בתחלה ואחר כך כסף.

וכך אותן מרפכות נקראות נדיב לב. כל - לכלל את כל שאר המרפכות. לב, מה זה לב? הינו סוד הפתוב (משלי טו) וטוב לב משתה תמיד. וזהו הלב של הכל, וזהו הכסא הקדוש, ועל זה נקראים לב. כל נדיב לב, כמו שבארנו, שארבעת המחנות הללו הפלל של כלם נקראים בסוד אחד, נדיב לב. תרומת ה' - זה הכסא הקדוש. ומשום שהרימו אותה למעלה ומעלים אותה למעלה, נקראת תרומת ה'.

ועל זה, כשראה יחזקאל סוד החיות שהיו עולות, לא ראה מה

ושש ועזים. וערת אילים מאדמים. וערת תחשים. ועצי שטים. ושמן למאור. ובשמים לשמן המשחה. ולקטרת הסמים. אליו אינון תריסר משריין עלאין, דכלילין פלהו פחדא בכללא דארבע דאקרון חיות הקדש כמה דאתמר.

ובדהו אליו סלקין לכרסייא קדישא, לאעלא לה לעילא, לאתחברא בבעלה, בגין למהוי כלא חד, בגין דישתכח עמה ביקרא עלאה. פדין יתיב מלפא עלאה על פורסייא קדישא, ואתחברא אתתא בבעלה, למהוי כלא חד. וכדין, איהו חדוותא דכלא.

תא חזי, הקא שארי לממני זהב בקדמיתא, וכסף לבתר, בגין דהאי חשבנא מתתא. אבל פד אתי לממני מחושבנא דרתיכא דלעילא, שארי לממני מימינא בקדמיתא, ולבתר מן שמאלא. מנלן. דכתיב, (תגיב) לי הכסף ולי הזהב. כסף בקדמיתא, ולבתר הזהב. וברתיכא דלתתא, שארו משמאלא ולבתר מימינא, דכתיב זהב וכסף ונחשת. זהב בקדמיתא, ולבתר כסף.

וכך אינון רתיכין אקרון נדיב לב. פל: לאכללא כל שאר רתיכין. לב. מאי לב. היינו רזא דכתיב, (משלי טו) וטוב לב משתה תמיד. ודא איהו לפא דכלא, ודא פרסייא קדישא. ועל דא אקרון (דף קצ"ו ע"א) לב. פל נדיב לב, כמה דאוקימנא, דארבע משריין אליו, פללא דכלהו אקרון ברזא חדא, נדיב לב. תרומת יי', דא פרסייא קדישא. ובגין דארימו לה לעילא, וסלקין לה לעילא, אקרי תרומת יי'.

ועל דא, פד חמא יחזקאל רזא דחיות, דהוו סלקין, לא חמא מהו דסלקין, בגין

זֶה שְׁעוֹלוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהִיא עוֹלָה
לְמַלְךְ הַעֲלִיזוֹן בְּסֵתֶר וּבִטְמִירוֹת
בְּכַבוֹד עֲלִיזוֹן.

וְכֹרֶ חֲכָם לֵב בְּכֶם - אֵלֶּה הֵם
שְׁשִׁים מְקוֹרוֹת שְׁמִשְׁקִים אֶת
הָעוֹלָם, וּמֵהֶם הוּא מְשַׁקֶּה. יְבֹאוּ,
לְמָה יְבֹאוּ? אֵלֶּה שִׁיבֹאוּ לְקַחַת
מֵעַם גְּנוֹזֵי הַחַיִּים. יְבֹאוּ וְאֶחָד כֶּף
וַיַּעֲשׂוּ, מָה שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
צִוָּה אוֹתָם לְהַנּוֹת אֶת הָעוֹלָם.

קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַה'. רַבִּי
יְהוֹדָה פִּתַח, (ישעיה נח) הֲלוֹא פָּרַס
לָרַעַב לְחֶמֶךְ וְגו'. בֹּאוּ וְרֵא, אֲשֶׁרִי
חִלְקוּ שֶׁל אָדָם כְּשֶׁעֲנִי פּוֹגֵשׁ
אוֹתוֹ. שְׂאוֹתוֹ הָעֲנִי הוּא דוֹרוֹן שֶׁל
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁשָּׁלַח אֵלָיו.
מִי שֶׁמְקַבֵּל אֶת אוֹתוֹ דוֹרוֹן בְּסֵבֶר
פָּנִים, אֲשֶׁרִי חִלְקוּ!

בֹּאוּ וְרֵא, מִי שֶׁחָסַע עַל הָעֲנִי
וּמְשִׁיב אֶת נַפְשׁוֹ, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מַעֲלָה עָלָיו כְּאִלוֹ הוּא בְּרֵא
אֶת נַפְשׁוֹ. וְעַל כֵּן, אֲבָרְהָם שֶׁהָיָה
חָסַע עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, הָעֲלָה עָלָיו
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאִלוֹ הוּא בְּרֵא
אוֹתָם, שֶׁפְּתוּב (בראשית יב) וְאֵת
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֵן.

וְאֵף עַל גֵּב שֶׁהָרִי בְּאַרְנוֹ, הֲלוֹא
פָּרַס, מָה זֶה פָּרַס? לְפָרַס לוֹ מִפֶּה
בְּלֶחֶם וּמִזֶּן לְאָכַל. דְּבַר אַחַר
הֲלוֹא פָּרַס, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל ה)
פָּרַס פְּרִיסַת וְגו'. שֶׁצָּרִיךְ לְפָרַס
פְּרוֹסוֹת לְחֵם לְפָנָיו כִּדִּי שֶׁלֹּא
יִתְבַּיֵּשׁ, וַיִּפְרַס לְפָנָיו בְּעֵין טוֹבָה.
לְחֶמֶךְ, לֹא כְּתוּב לְחֵם, אֵלֶּה
לְחֶמֶךְ, אוֹתוֹ שֶׁהוּא שֶׁלֶךְ.
מִמְּמוֹנֶךָ, וְלֹא שֶׁל גְּזֵל, וְלֹא שֶׁל
עֶשֶׂק, וְלֹא שֶׁל גְּנֻבָה. שְׂאֵם כֶּף, זוֹ
אֵינָה זְכוּת, אֵלֶּה אוֹי לוֹ שֶׁבֹא
לְהַזְכִּיר אֶת חֲטָאָיו. כְּמוֹ כֵּן קָחוּ
מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה, לְהָרִים מִמֶּה
שֶׁהוּא שֶׁלְכֶם, וְלֹא מֵעֶשֶׂק, וְלֹא
מִגְּזֵל, וְלֹא מִגְּנֻבָה.

דְּאִיְהִי סִלְקָא לְגַבֵּי מַלְפָּא עֲלָאָה בְּגַנְיָזוּ
בְּטְמִירָא בִּיקְרָא עֲלָאָה.

וְכֹרֶ חֲכָם לֵב בְּכֶם, (שמות לה) אֵלִין אֵינּוֹן שְׁתִּין
מְקוֹרִין, דְּאֲשַׁקֵּי עֲלֵמָא, וּמְנַהוֹן
אֲתַשְׁקִי. יְבֹאוּ, אֲמָאי יְבֹאוּ. אֵלֶּה דִּיִּתּוֹן
לְמַנְקֵט מַעַם גְּנֻזָּא דְחַיִּין. יְבֹאוּ, וּלְבַתֵּר וַיַּעֲשׂוּ
מָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּקִיד לוֹן לְאַהֲנָאָה
עֲלֵמָא.

קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַיְי'. (שמות לה) רַבִּי יְהוֹדָה
פִּתַח, (ישעיה נח) הֲלֹא פָּרַס לָרַעַב לְחֶמֶךְ וְגו'.
תָּא חֲזִי, זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְבַר נָשׁ, פֶּד מְסַפְּנָא
אֲעָרַע לְגַבִּיָּה. דִּהֵהוּא מְסַפְּנָא דוֹרוֹנָא
דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוִי, דְשִׁדְר לִיָּה. מָאן
דְמַקְבֵּל לִיָּה לְהֵהוּא דוֹרוֹנָא בְּסֵבֶר אֲנַפִּין,
זַפְּאָה חוּלְקִיָּה.

תָּא חֲזִי, מָאן דְחַיִּים לְמְסַפְּנָא, וְאֲתִיב לִיָּה
נַפְשִׁיָּה, קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלִיק עָלֵיָּה,
כְּאִילוֹ הוּא בְּרֵא לְנַפְשִׁיָּה. וְעַל דָּא אֲבָרְהָם
דִּהוּהוּ חַיִּים לְכָל בְּנֵי עֲלֵמָא, סְלִיק עָלֵיָּה קְדֻשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כְּאִילוֹ הוּא בְּרֵא לוֹן, דְכְּתִיב, (בראשית
יב) וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֵן.

וְאֵף עַל גֵּב דְהָא אוּקִימָנָא הֲלֹא פָּרַס, מָאי
פָּרַס, לְמִפְּרַס לִיָּה מִפֶּה בְּנֵהֲמָא וּמִזֶּזוֹנָא
לְמִיכַל. דְבַר אַחַר הֲלֹא פָּרַס, כְּמָה דְאֵת אָמַר
(דניאל ה) פְּרִיסַת וְגו'. דְבַעֲזֵי לְמִפְּרַס פְּרִיסִין
דְנֵהֲמָא קָמִיָּה, בְּגִין דְלֹא לְכַסִּיף. וַיִּפְרוֹס קָמִיָּה
בְּעֵינָא טְבָא. לְחֶמֶךְ, לְחֵם לֹא כְּתִיב, אֵלֶּה
לְחֶמֶךְ. הֵהוּא דִילָךְ מִמְּמוֹנֶךָ, וְלֹא דְגִזְלִילוֹ, וְלֹא
דְעֶשֶׂק, וְלֹא דְגְנֻבָה. דְאִי הָכִי, לָאו זְכוּתָא
הוּא, אֵלֶּה וַוִי לִיָּה, דְאֵתִי לְאַדְכְּרָא חוּבּוֹי.
כְּגוֹוֹנָא דָּא קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה, לְאַרְמָא מִמֶּה
דְלִכּוֹן, וְלֹא מֵעֶשֶׂק, וְלֹא מִגְּזֵל, וְלֹא מִגְּנֻבָה,
וְהָא אוּקִימוּהָ.

רבי חייא ורבי יצחק ורבי יוסי, הוּו אַזְלִי
בְּאַרְחָא, עַד דְּהוּו אַזְלִי, פִּגְע בְּהוּ רַבִּי
אַבָּא. אָמַר רַבִּי חֵיָא, וּדְאִי שְׂכִינְתָא בְּהֶדְן. כַּד
מָטָא לְגַבִּייהוּ, אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב, (מלכים א ח)
מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם לֹא בְּחַרְתִּי בְּעִיר מִכָּל שְׂבִטֵי יִשְׂרָאֵל
וְאֶבְחַר בְּדוֹד וְגוֹ' לְבָנוֹת בֵּית לְהִיּוֹת שְׁמִי שָׁם.
הָאִי קָרָא, לָאוּ רִישִׁיָּהּ סִיפִיָּהּ, וְלָאוּ סִיפִיָּהּ
רִישִׁיָּהּ, דְּכְתִיב לֹא בְּחַרְתִּי בְּעִיר, וְאֶבְחַר בְּדוֹד,
מֵאִי הָאִי עִם הָאִי. וְאֶבְחַר בִּירוּשָׁלַם מִיבְעֵי
לִיהּ.

אַלְא כַּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵית רְעוּתָא קָמִיהּ
לְמַבְנֵי קִרְתָּא, אֶסְתַּפְּל בְּקִדְמִיתָא,
בְּהוּא רִישָׁא דְנִהִיג עֲמָא דְקִרְתָּא, וּלְבַתֵּר בְּנֵי
קִרְתָּא, וְאֵיתִי לְעֲמָא בִּיהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב
לֹא בְּחַרְתִּי בְּעִיר, עַד דְּאֶסְתַּפְּלָנָא בְּדוֹד, לְמַהוּ
רַעֲיָא עַל יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּמָתָא וְכָל בְּנֵי מָתָא,
כְּלָהוּ קִימִין פְּרַעֲיָא דְנִהִיג לְעֲמָא, אִי רַעֲיָא
אִיהוּ טָבָא, טָב לִיהּ, טָב לְמָתָא, טָב לְעֲמָא.
וְאִי רַעֲיָא אִיהוּ בִישָׂא, וְוִי לִיהּ, וְוִי לְמָתָא וְוִי
לְעֲמָא. וְהִשְׁתָּא אֶסְתַּפְּל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּעֲלָמָא, וְסָלִיק בְּרַעוּתִיהּ לְמַבְנֵי לִיהּ, וְאוּקִים
בְּרִישָׁא לְדוֹד, הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאֶבְחַר בְּדוֹד
עַבְדִּי. (ס"א וְאוּקִים בְּרִישָׁא דְדָרָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְנַחֲבִיחָא לְמִיָּקָם קָמִיהּ).

מִלְתָּא חֲדָתָא שְׁמַעְנָא. פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קמו)

אֲשֶׁרִי שְׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׁבְרוּ עַל יְיָ
אֱלֹהָיו. וְכִי אֵל יַעֲקֹב, וְלֹא אֵל אַבְרָהָם, וְלֹא
אֵל יִצְחָק, אֵלָּא אֵל יַעֲקֹב. בְּגִין דִּיעֲקֹב לָא
אֲתַרְחִיץ בְּאַבוּהִי, וְלֹא בְּאִמִּיהּ, כַּד עָרַק קָמִי
אֲחוּי, וְאֶזְל יַחֲדָאִי, בְּלֹא מְמוּנָא, כְּמָה דְאַתְּ
אָמַר (בראשית לב) כִּי בְּמַקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן
הַזֶּה, וְאִיהוּ אֲתַרְחִיץ בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְהוּא בְּטַח בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂכָתוּב (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי וְגוֹ'. וְהַכֵּל שְׂאֵל

וְהַעֲמִיד בְּרִישָׁא דְדוֹר אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן וְנַחֲבִיחָא
לְמִיָּקָם קָמִיהּ. (תהלים קמו)
דְּבַר חֲדָשׁ שְׁמַעְנָא. פִּתַּח וְאָמַר,
(תהלים קמו) אֲשֶׁרִי שְׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ
שִׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו. וְכִי אֵל יַעֲקֹב,
וְלֹא אֵל אַבְרָהָם, וְלֹא אֵל יִצְחָק?
אֵלָּא אֵל יַעֲקֹב, מִשּׁוּם שִׁיעֲקֹב לֹא
בְּטַח בְּאֲבִיו וְלֹא בְּאִמּוֹ כְּשִׁבְרַח
מִלְפָּנֵי אֲחוּי וְהִלָּךְ יַחֲדָאִי בְּלִי
מְמוּנָא, כְּמֹ שְׁנַאֲמַר (בראשית לב) כִּי
בְּמַקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה,
וְהוּא בְּטַח בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂכָתוּב (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי וְגוֹ'. וְהַכֵּל שְׂאֵל

דְּכַתִּיב, (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמִרְנִי וְגו' . וְכֹלֵא שְׂאִיל מִקְמִייה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִהְיֶה לִיָּה.

שְׁבְרוּ עַל יְיָ אֱלֹהֵינוּ. שְׁבְרוּ, וְלֹא אָמַר תְּקוּתוֹ, וְלֹא בְטַחֲוֹנוּ, אֶל תְּקַרֵּי שְׁבְרוּ, אֶלֹא שְׁבְרוּ. אֶלֹא שְׁבְרוּ, אֶלֹא שְׁבְרוּ. דְּנִיחָא לְהוּ לְצַדִּיקַיָּא, לְתַבְרָא גְרַמִּייהוּ, וְלֹא תַבְרָא תְבִירוֹ עַל תְּבִירוֹ, וְכֹלֵא עַל יְיָ אֱלֹהֵינוּ. פְּמָה דַּאתְ אָמַר, (תהלים מד) כִּי עָלִיף הִרְגָנוּ כָּל (דף קצ"ח ע"ב) הַיּוֹם. כִּי עָלִיף נִשְׁאֲנוּ חֲרָפָה.

בְּגוֹזְנָא דִּיעֵקֵב, דְּכַתִּיב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם, דְּהָא תְבִירוֹ דְּגְלוּתָא, חֲמָא דְהוּה לִיָּה בְּמִצְרַיִם, וְשׁוּי תוֹקְפִייה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְנוּי דִּיעֵקֵב סְבָלוֹ תְבִירוֹ דְּגְלוּתָא, וְלֹא אֲשַׁתְּנוּ מַגּוּ רְזָא דְמַהִימְנוּתָא דַּאֲבַהֲתַהוֹן וּשְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוה בְּגְלוּתָא רְגִילָא בְּפוּמִייהוּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמִשָּׁה, (שמות ג) וַאֲמָרוּ לִי מַה' שְׁמוֹ' מַה'. בְּגִין דְּהוּוּ יַדְעֵי לִיָּה, וְלֹא אֲנָשׁוּ לִיָּה לְעַלְמִין, וְסְבָלוֹ תְבִירוֹ דְּגְלוּתָא עַל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כְּףֵי זְכִי לְפוּרְקַנִּין וּלְנַסִּין וּלְאַתְרוּן סְגִיָּאִין.

וְאַתְרוּן קַדִּישִׁין עֲלִיוֹנִין, דְּסְבָלִין תְּבִירוֹ דְּגוּפָא מְאַתֵּר לְאַתֵּר עַל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה דְּזַפְּאִין אַתְרוּן לְמַעַבְדֵי לְכוּ נַסִּין וּפוּרְקַנִּין, וְתַזְכוּן לְחַיִּי עַלְמָא דַּאתִּי. אֲזִלוּ כְּלָהוּ כְּחֻדָּא.

פְּתַח וַאֲמַר (שמות לה) קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לִי' כֹּל נָדִיב לְבוֹ יִבְיָאָה וְגו'. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ שְׁוִי רַעוּתִיָּה, לְגַבִּי פּוּלְחָנָא דְמַאֲרִיָּה, הֵהוּא רַעוּתָא סְלִיק בְּקַדְמִיתָא עַל לְבָא, דַּאִיְהוּ קִיוּמָא וִיסוּדָא דְכָל גּוּפָא. לְבַתֵּר סְלִיק הֵהוּא רַעוּתָא טְבָא, עַל כָּל שְׁיִיפֵי גּוּפָא.

מִלְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִתֵּן לוֹ. שְׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהֵינוּ. שְׁבְרוּ, וְלֹא אָמַר תְּקוּתוֹ וְלֹא בְטַחֲוֹנוּ, אֶלֹא שְׁבְרוּ. אֶל תְּקַרֵּי שְׁבְרוּ אֶלֹא שְׁבְרוּ, שְׁנוּחַ לְצַדִּיקִים לְשֹׁבֵר אֶת עֲצָמָם וְלַהֲשִׁיב שֹׁבֵר עַל שֹׁבֵר, וְהַכֵּל עַל ה' אֱלֹהֵינוּ, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (תהלים מד) כִּי עָלִיף הִרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם. כִּי עָלִיף נִשְׁאֲנוּ חֲרָפָה.

כְּמוֹ שְׁיַעֲקֹב, שְׁפָתוֹב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם, שְׁהֵרִי שְׁבְרוֹן הַגְּלוּת רָאָה שְׁהִיָּה לוֹ בְּמִצְרַיִם, וְשֵׁם חֲזָקוֹ בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבְנֵי יַעֲקֹב סְבָלוֹ אֶת שֹׁבֵר הַגְּלוּת וְלֹא הִשְׁתַּנוּ מִתּוֹף סוּד הָאֲמוּנָה שֶׁל אֲבוֹתֵיהֶם, וְשִׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה רְגִיל בְּגְלוּת בְּפִיָּהֶם.

וְעַל זֶה פָּתוּב בְּמִשָּׁה, (שמות א) וַאֲמָרוּ לִי מַה' שְׁמוֹ' מַה'. מִשׁוּם שְׁהִיוּ מְפִירִים אוֹתוֹ וְלֹא שְׁכַחוּהוּ לְעוֹלָמִים וְסְבָלוֹ אֶת שֹׁבֵר הַגְּלוּת עַל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשׁוּם כְּףֵי זוֹכִים לְגֵאֻלוֹת וּלְנַסִּים וּלְאוֹתוֹת רַבִּים.

וְאַתְּם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, שְׁפוּבָלִים אֶת שֹׁבֵר הַגּוּף מִמְקוֹם לְמְקוֹם עַל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה שְׁזַכְּאִים אַתְּם לְעֲשׂוֹת לְכֶם נַסִּים וּפְרָקָן וְשַׁתְּזוּפוּ לְחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא. הִלְכוּ כָּלֵם כְּאֲחֵד.

פְּתַח וַאֲמַר, קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לְה' כֹּל נָדִיב לְבוֹ יִבְיָאָה וְגו'. בָּא וּרְאָה, בְּשַׁעְתָּא שְׁאָדָם שֵׁם רְצוּנוֹ לְעַבְדוּת רְבוּנוֹ, אוֹתוֹ רְצוֹן עוֹלָה בְּרֵאשׁוּנָה עַל הַלֵּב, שֶׁהוּא קִיּוּם וִיסוּד שֶׁל כָּל הַגּוּף. אַחַר כְּףֵי עוֹלָה אוֹתוֹ רְצוֹן טוֹב עַל כָּל אֲבְרֵי הַגּוּף, וּרְצוֹנָם שֶׁל כָּל אֲבְרֵי הַגּוּף וּרְצוֹן הַלֵּב מִתְחַבְּרִים כְּאֲחֵד, וְהֵם מוֹשְׁכִים עֲלֵיהֶם אֶת זֵהר הַשְׁכִּינָה

וּרְעוּתָא דְכָל שְׁיִיפֵי גּוּפָא,

לדור עמָהם, וְאוֹתוֹ אָדָם הַנּוֹחַ חָלְקוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב קָחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה. מֵאַתְכֶם הֵיטָה הַמְשַׁכָּה לְקַבֵּל עֲלֵיכֶם אוֹתָהּ תְּרוּמָה לְהִיּוֹת חֶלֶק לָהּ.

וְאִם תֹּאמְרוּ שֶׁלֹּא בְּרִשׁוֹת הָאָדָם עוֹמֵד הַדְּבָר - בֹּא וּרְאֵה מָה כְּתוּב, כֹּל גְּדִיב לָבוֹ יְבִיאָה אֶת תְּרוּמַת ה'. כֹּל גְּדִיב לָבוֹ וְדָאִי. מִי שִׁיתְרַצָּה לָבוֹ, יִמְשִׁיף אֶת הַשְּׂכִינָה אֵלָיו. זֶהוּ שְׁפָתוֹב יְבִיאָה, אֵף עַל גִּב שְׁהִיא בְּעֲלִיָּה לְמַעְלָה, יְבִיאָה מִמְּקוֹם עֲלִיּוֹן לְמַשֵּׁף אוֹתָהּ לְדוֹר עֲמוֹ.

וּבְשִׁתְּבֹא לְשֵׁרוֹת עֲמוֹ, כְּמָה בְּרִכוֹת וְכְמָה עֶשֶׂר תְּבִיא עֲמָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת. לֹא חֶסֶר לוֹ כֹּל עֶשֶׂר הָעוֹלָם. זֶה לְשֹׁאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם. אֲבָל אַתֶּם קְדוֹשִׁים עֲלִיּוֹנִים - קָחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה לָהּ. אָמַר רַבִּי חֲזִי, מִי שֶׁהִתְחִיל לְהֵרִים - הוּא שְׂרִים.

פָּתַח רַבִּי אֲבָא וְאָמַר, (יִוְנָה ב) וַיֹּאמֶר ה' לְדָג וְגו'. וְכִי בְּאִיזָה מְקוֹם אָמַר לוֹ? אֵלָּא בְּשַׁעַר שְׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי בְּרָא אֶת דְּגֵי הַיָּם, וְאֵז צִוָּה וְאָמַר שִׁיְהִיָּה מְזֻמָּן דָּג אֲחָד לְבַלְעַ אֶת יוֹנָה, וַיְהִיָּה בְּמַעְיוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת, וְאַחַר כֵּף יִשְׁלִיכְנוּ בַחֲוִץ.

וְלֹא זֶה לְבַדּוֹ, אֵלָּא כֹּל מָה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית - בְּכֹל הַתְּנָה עֲמוֹ. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן בְּרָא שָׁמַיִם, הַתְּנָה עִמָּם שִׁיעֲלוּ אֶת אֲלֵיהֶוּ הַשְּׂמִימָה בְּתוֹף סַעְרָה, וְכֵף הִיָּה, שְׁפָתוֹב (מַלְכִים ב) וַיַּעַל אֲלֵיהֶוּ בְּסַעְרָה הַשְּׁמַיִם. בְּאוֹתוֹ יוֹם בְּרָא אֶת הָאוֹר, וְהַתְּנָה עֲמוֹ שִׁיחֲשִׂיף לְשִׁמְשׁ בְּמַצְרִים

דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת י) וַיְהִי חֹשֶׁךְ

וְרַעוּתָא דְלִבָּא, מִתְחַבְּרָאן בְּחֻדָּא, וְאִינוּן מְשַׁכִּין עֲלֵיהֶוּ זִיְהִרָא דְשְׂכִינְתָא לְדִיִּירָא עֲמָהוֹן, וְהֵהוּא בַר נָשׁ אִיהוּ חוֹלְקָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוִי, הָדָא הוּא דְכַתִּיב קָחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה. מֵאַתְכֶם הֵוָה אֲמַשְׁכוּתָא, לְקַבֵּל עֲלֵיכֶם הֵהִיא תְּרוּמָה, לְמַהֲוִי חוֹלְקָא לִי.

וְאִי תִימָא דְלָאוּ בְּרִשׁוּתִיהָ דְבַר נָשׁ קִימָא מְלָה. תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב כֹּל גְּדִיב לָבוֹ יְבִיאָה אֶת תְּרוּמַת יי'. כֹּל גְּדִיב לָבוֹ וְדָאִי, מָאן דִּיתְרַעֵי לְבִיָּה, יִמְשִׁיף לָהּ לְשְׂכִינְתָא לְגַבִּיָּה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב יְבִיאָה, אֵף עַל גִּב דְּאִיְהִי בְּאַסְתְּלָקוּתָא לְעִילָא, יְבִיאָה מֵאַתָּר עֲלָאָה, לְאַמְשַׁכָּא לְדִיִּירָא עֲמִיָּה.

וְכֵר תִּיתִי לְאַשְׁרָאָה עֲמִיָּה, כְּמָה בְּרַפְאֵן וְכְמָה עֲתָרָא תִּיתִי עֲמָה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת. לֹא יַחֲסֵר לִיָּה כֹּל עֲתָרָא דְעֲלָמָא. דָּא לְשֹׁאֵר בְּנֵי עֲלָמָא. אֲבָל אַתּוּן קְדִישִׁין עֲלִיּוֹנִין, קָחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה לִי. אָמַר רַבִּי חֲזִי, מָאן דְּשָׂרִי לְאַרְמָא, הוּא יָרִים. פָּתַח רַבִּי אֲבָא וְאָמַר, (יִוְנָה ב) וַיֹּאמֶר יי' לְדָג וְגו', וְכִי בָאָן אַתָּר אָמַר לִיָּה. אֵלָּא בְּשַׁעַתָּא דְבְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא בְּעוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית, בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה בְּרָא נוּנִי יִמָּא. פְּדִין פְּקִיד וְאָמַר, דִּיְהִיא זְמִין חַד נוּנָא לְמַבְלַע לַיּוֹנָה, וַיְהִיא בְּמַעְוִי תְּלַתָּא יוּמִין וְתַלַּת לַיְלוּן, וּלְבַתֵּר דִּירְמִי לִיָּה לְבַר.

וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּדִי, אֵלָּא כֹּל מָה דְעַבַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית, בְּכֹלָא אַתְנִי עֲמִיָּה. בְּיוֹמָא קְדָמָאָה בְּרָא שְׂמִיָּא, אַתְנִי עֲמָהוֹן דִּיִּסְלִיק לְאַלְיָהֶוּ הַשְּׂמִימָה בְּגוֹ סַעְרָה, וְכֵן הָוָה, דְּכַתִּיב, (מַלְכִים ב ב) וַיַּעַל אֲלֵיהֶוּ בְּסַעְרָה הַשְּׁמַיִם. בְּהֵהוּא יוֹמָא בְּרָא נְהוּרָא, וְאַתְנִי עֲמִיָּה דִּיחֲשִׂיף לְשִׁמְשָׁא בְּמַצְרִים תְּלַתָּא יוּמִין,

שְׁלֹשָׁה יָמִים, שְׁכָתוּב (שמוות י) וַיְהִי
חֲשֹׁךְ אַפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם
שְׁלֹשֶׁת יָמִים.

בַּיּוֹם הַשְּׁנִי בָּרָא אֶת הַרְקִיעַ,
שְׂיִהֶיָה מִפְרִיד בֵּין מַיִם לְמַיִם,
כְּפָתוּב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְדִּיל
בֵּין מַיִם לְמַיִם, וְהַתְנָה עִמָּהֶם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהַמַּיִם יִהְיוּ
מִפְרִידִים לְיִשְׂרָאֵל בֵּין טַמְאָה
וְטָהוֹרָה לְהִטְהָר בָּהֶם, וְכַף הָיָה.
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הוֹצִיא אֶרֶץ מִתּוֹךְ
הַיָּם וּכְנַס אֶת הַמַּיִם, וַעֲשֵׂה מֵאוֹתוֹ
קְבוּץ שֶׁהַתְּכַסּוֹ לְמָקוֹם אֶחָד אֶת
הַיָּם, וְהַתְנָה עִם הַיָּם לְהַעֲבִיר אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ בִּפְשָׁה וּלְהַטְבִּיעַ
אֶת הַמִּצְרַיִם, וְכַף הָיָה, שְׁכָתוּב
(שמוות יד) וַיֵּשֶׁב הַיָּם לְפָנוֹת בְּקֶרֶן
לְאִיתָנוּ. אֵל תִּקְרִי לְאִיתָנוּ אֲלֵא
לְתַנְאוּ, לְמָה שֶׁהַתְנָה עִמּוֹ הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית. עוֹד
הַתְנָה עִם הָאֶרֶץ, שֶׁתִּפְתַּח אֶת פִּיהָ
בְּמַחְלָקָתוֹ שֶׁל קֶרֶח וְתִבְלַע אֶת
קֶרֶח וְאֶת כָּל עֲדָתוֹ, וְכַף הָיָה,
שְׁכָתוּב (במדבר טו) וְתִפְתַּח הָאֶרֶץ
אֶת פִּיהָ וְתִבְלַע אֹתָם, וְאֶת קֶרֶח.
בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי בָּרָא שָׁמֶשׁ וּלְבָנָה,
שְׁכָתוּב יְהִי מְאֹרֶת בְּרוּקִיעַ
הַשָּׁמַיִם, וְהַתְנָה עִם הַשָּׁמֶשׁ לְהִיּוֹת
עוֹמְדָת בְּחֻצֵי הַשָּׁמַיִם בְּיָמֵי
יְהוֹשֻׁעַ, שְׁכָתוּב (יהושע י) וַיַּעֲמֵד
הַשָּׁמֶשׁ בְּחֻצֵי הַשָּׁמַיִם. הַתְנָה עִם
הַכּוֹכָבִים לְעֲשׂוֹת קֶרֶב עִם סִסְרָא,
שְׁכָתוּב (שופטים ה) הַכּוֹכָבִים
מִמְּסֻלוֹתֶם נִלְחָמוּ עִם סִסְרָא.

בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי בָּרָא אֶת דְּגֵי הַיָּם
וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, הַתְנָה עִם הָעוֹפוֹת
שֶׁהָעוֹרְבִים יִזוּנוּ אֶת אֱלֹהֵי בְּזִמְן
שֶׁעֲצָר אֶת הַשָּׁמַיִם, שְׁכָתוּב (מלכים א-
י) וְאֶת הָעוֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְפֵּלֶךְ שָׁם.
צִוִּיתִי דוֹקָא. וְהַתְנָה עִם דְּגֵי הַיָּם
לְהִזְמִין דָּג אֶחָד שֶׁיִּבְלַע אֶת יוֹנָה
וְלִזְרֹק אוֹתוֹ חֲחוּצָה.

בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי בָּרָא אֶת הָאָדָם, וְהַתְנָה עִמּוֹ שֶׁתִּצָּא מִמֶּנּוּ אִשָּׁה שֶׁתִּזְוֶן אֶת אֱלֹהֵי, שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה צִוִּיתִי

אַפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים.
בַּיּוֹמָא תַנְיִנָא בָּרָא רְקִיעָא, דִּיהָא מִפְרִישׁ בֵּין
מַיָא לְמַיָא, כְּדָכְתִּיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְדִּיל בֵּין
מַיִם לְמַיִם. וְאֲתַנִּי עִמָּהוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּמַיָא יְהוֹן מִפְרִישִׁין לְיִשְׂרָאֵל בֵּין טוּמְאָה
לְטָהוֹרָה, לְאַתְדַּכְּאָה בָּהוּ, וְכַף הָוָה.

בַּיּוֹמָא תְּלִיתָאָה אֲפִיק אֲרַעָא מִגּוֹ מַיָא,
וְאֲכַנְיִשׁ לְמַיָא, וְעַבְד מַהֵהוּא כְּנִישׁוֹ
דְּאַתְפְּנָשׁוּ לְאַתְר חַד, וַיִּמָּא. וְאֲתַנִּי בְּיָמָא
לְמַעַבְר לְיִשְׂרָאֵל בְּגוֹיָה בִּיבְשָׁתָא, וּלְמַטְבַּע
לְמִצְרַאִי, וְכַף הָוָה, דְּכָתִיב, (שמוות יד) וַיֵּשֶׁב הַיָּם
לְפָנוֹת בְּקֶרֶן לְאִיתָנוּ. אֵל תִּקְרִי לְאִיתָנוּ, אֲלֵא
לְתַנְאוּ, לְמָה דְּאַתְנִי עִמָּיָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
כְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית. תּוּ אֲתַנִּי בְּאַרְעָא, דְּתִפְתַּח
יְת פּוּמְקָהָ בְּמַחְלָקוֹתָא דְּקֶרֶח, וְתִבְלַע לְקֶרֶח
וּלְכָל פְּנִישָׁתִּיָה, וְכַף הָוָה, דְּכָתִיב, (במדבר טו)
וְתִפְתַּח הָאֶרֶץ אֶת פִּיהָ וְתִבְלַע אוֹתָם וְאֶת קֶרֶח.
בַּיּוֹמָא רְבִיעָאָה, בָּרָא שָׁמֶשׁ וְסִיְהָרָא, דְּכָתִיב
יְהִי מְאֹרֶת בְּרוּקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְאֲתַנִּי עִם
שָׁמֶשׁ, לְמַהוּי קָאִים בְּפִלְגּוֹ שָׁמַיָא בַּיּוֹמֵי
דִּיהוֹשֻׁעַ, (דף קצ"ט ע"א) דְּכָתִיב, (יהושע י יב) וַיַּעֲמֵד
הַשָּׁמֶשׁ בְּחֻצֵי הַשָּׁמַיִם. אֲתַנִּי בְּכַכְבֵּיא לְמַעַבְד
קֶרֶבָא בְּסִסְרָא, דְּכָתִיב, (שופטים ה) הַכּוֹכָבִים
מִמְּסֻלוֹתֶם נִלְחָמוּ עִם סִסְרָא.

בַּיּוֹמָא חֲמִישָׁאָה בָּרָא נוּנִי וַיִּמָּא, וְעוֹפֵי
דְּשָׁמַיָא, אֲתַנִּי בְּעוֹפֵי לְמִזְוֵן עוֹרְבִים
לְאַלְיָהוּ, בְּזִמְנָא דְּעֲצָר לְשָׁמַיָא, דְּכָתִיב, (מלכים א
י) וְאֶת הָעוֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְפֵּלֶךְ שָׁם. צִוִּיתִי
דִּיקָא. וְאֲתַנִּי בְּנוּנֵי וַיִּמָּא לְאַזְדַּמְנָא נוּנָא חַד,
לְמַבְלַע לִיָּה לְיוֹנָה, וּלְאַשְׁדָּאָה לִיָּה לְבָר.

בַּיּוֹמָא שְׁתִּיתָאָה בָּרָא לְאָדָם, וְאֲתַנִּי עִמָּיָה,

שם אשה אלמנה לכלכלה. הנה צויתי - מיום שנברא העולם. וכך בכל מעשה ומעשה שהתחדש בעולם, הקדוש ברוך הוא צוה את אותו מעשה מיום שנברא האדם. אף כאן ויאמר ה' לדג, ויאמר - מששת ימי בראשית אמר לו.

כאן יש לנו סמוך העולם על מעשי בני אדם בעולם הזה. יונה שירד לספינה, זוהי נשמת האדם שיוצרת לעולם הזה להיות בגוף האדם. למה נקראת יונה? משום שפיון שמשפתפת בגוף, אזי היא יונה בעולם הזה, כמו שנאמר (ויקרא כח) ולא תונו איש את עמיתו. ואז האדם הולך בעולם הזה כמו ספינה בתוך הים הגדול שמתחשבת להשבר, כמו שנאמר והאניה חשבה להשבר.

ואדם, כשהוא חוטא בעולם הזה וחושב שבורח מלפני אדונו ולא שם לב לאותו העולם, ואז מטיל הקדוש ברוך הוא רוח סערה חזקה - זוהי גזרת הדין שעומדת תמיד לפני הקדוש ברוך הוא ומבקשת את דין האדם מלפניו, וזוהי שמטה את הספינה ומזכירה את חטאי האדם לתפס אותו.

ביון שנתפס אדם על ידי אותה סערה בבית חליו, מה כתוב? ויונה ירד אל ירפתי הספינה וישכב וירדם. אף על גב שאדם בבית חליו, הנשמה לא מתעוררת לשוב לפני אדונו ולפדות את חטאיו. מה כתוב? ויקרב אליו רב החובל. מי זה רב החובל? זה יצר טוב שמנהיג את הכל. ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך וגו'. אין השעה לישן, שהרי מעלים אותך לדין על כל מה שעשית בעולם הזה, שוב מחטאך.

דתפוק מניה אתתא, דתיזון לאליהו, דכתיב, (מלכים א יז) הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלה. הנה צויתי, מיומא דאתברי עלמא. וכן בכל עובדא ועובדא דאתחדש בעלמא, קדשא בריך הוא פקיד ההוא עובדא מיומא דאתברי עלמא. אוף הכא, ויאמר יי' לדג, ויאמר, משית יומין דבראשית קאמר ליה.

הכא אית לן סמוך בעלמא, על עובדין דבני נשא בהאי עלמא. יונה דנחת לספינה, דא איהי נשמתא דבר נש, דנחתא להאי עלמא למהוי בגופא דבר נש. אמאי אתקרי יונה. בגין דכיון דאשתתפת בגופא, פדין איהי יונה בהאי עלמא. כמה דאתמר, (ויקרא כח) ולא תונו איש את עמיתו. וכדין בר נש אזיל בהאי עלמא, פספינה בגו נמא רבא, דחשיבת לאתברא, כמה דאת אמר (יונה א) והאניה חשבה להשבר. ובר נש פד איהו בהאי עלמא חטי, וחשיב דערק מקמי מאריה. ולא אשגח בההוא עלמא. וכדין אטיל קדשא בריך הוא רוח סערה תקיפא. דא איהי גזירת דינא, דקיימא תדיר קמי קדשא בריך הוא. ובעאת דינא דבר נש מקמיה, ודא איהו דקא מטי לספינה, ואדפר חובוי דבר נש לאתפסא ליה.

ביון דאתפס בר נש על ידא דההיא סערה בבי מרעיה, מה כתיב ויונה ירד אל ירפתי הספינה וישכב וירדם. אף על גב דבר נש בבי מרעיה, נשמתא לא אתערת לאתבא קמי מאריה, למפרק חובוי. מה כתיב, ויקרב אליו רב החובל. מאן רב החובל. דא יצר טוב, דאיהו מנהיג פלא. ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך וגו'. לאו שענתא הוא למדמד, דהא סלקין לך לדינא, על כל מה דעבדת בהאי עלמא, טוב מחובך.

התבונן בדברים הללו ושוב לאדונך. מה מלאכתך - שאתה עסקת בה בעולם הזה, והודיה עליה לפני רבונך. ומאין תבוא - הסתפל מאין באת, מטפה סרוחה, ואל תתנאה לפניו. מה ארצה - הסתפל שהרי מהארץ נבראת ולא רץ תשוב. ואי מזה עם אתה - הסתפל אם יש לך זכות אבות שתגן עליך.

ביון שמעלים אותו לדין בבית דין של מעלה, אותה סערה, שהיא גזרת הדין שסוערת על האדם, מבקשת מהמלך לדון אותם התפוסים של המלך, וכלם באים אחד אחד לפניו. באותה שעה מתקרבים בית הדין. יש מהם שפותחים בזכות, ויש מהם שפותחים בחובה, וגזרת הדין תובעת דין.

ואם אותו אדם לא זוכה בדין, מה כתוב? ויחטרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו. הם משתדלים אותם שמורים זכותו להשיבו אל העולם הזה ולא יכלו. מה הטעם? פי הים הולך וסער עליהם. גזרת הדין הולכת וסוערת בחטאי האדם ומתגברת עליהם.

אז מורידים עליו שלשה שליחים ממנים: אחד שפוטב כל הזכות וכל החטאים שעשה האדם בעולם הזה. ואחד שעושה חשבון ימיו. ואחד שהיה הולך עמו פשהיה במעי אמו, והרי בארנו שגזרת הדין לא שוככת עד לאותו זמן, שכתוב וישאו את יונה. וישאו, כשנוטלים אותו מביתו לבית הקברות.

ואז מכרזים עליו. אם הוא צדיק - מכרזים עליו ואומרים: תנו כבוד לדמות המלך, (ישעיהו) יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו. מנין לנו? שכתוב (שם) והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספק. ואם הוא רשע - מכרזים עליו ואומרים: אוי לו לפלוני, טוב לו שלא היה נברא. ואז מה כתוב?

אסתבר במלין אלין, ותוב למארך. מה מלאכתך דאת עסקת בה בהאי עלמא, ואודי עלה קמי מארך. ומאין תבא, אסתפל מאין באת, מטפה סרוחה, ולא תתגאי קמיה. מה ארצה, אסתפל דהא מארעא אתבריאת, ולארעא תיתוב. ואי מזה עם אתה, אסתפל אי אית לך זכו דאבהן, דיגין עלך.

ביון דסלקין ליה לדינא, בבי דינא דלעילא, ההיא סערה, דאיהי גזרת דינא, דסעיר עליה דבר נש, תבעת מן מלפא למידן אינון תפיסין דמלפא, וכלהו אתיין חד חד קמיה. ביה שעתא אתקריבו בי דינא. אית מנהון דפתחי בזכות, ואית מנהון דפתחי בחובה. וגזרת דינא תבעת דינא.

ואי ההוא בר נש לא זכי בדינא, מה כתיב ויחטרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו. משתדלין אינון דאורו זכותיה לאתבא ליה להאי עלמא, ולא יכלו. מאי טעמא. פי הים הולך וסוער עליהם, גזרה דדינא, אזיל וסעיר בחובי דבר נש, ואתגבר עלייהו.

ברין נחתין עליה תלת שליחן ממנן, חד דכתיב פל זכוון, וכל חובין, דעבד בר נש בהאי עלמא. וחד דעביד חשבון יומיו. וחד דהוה אזיל עמיה, פד הוה במעי אמיה. והא אוקימנא דגזרת דינא לא שכיף, עד ההוא זמנא דכתיב, וישאו את יונה. וישאו: פד נטלי ליה מביתיה, לבי קברי.

ברין מכרזי עלוי. אי איהו זפאה, מכרזי עליה ואמרי, הבו יקר לדיוקנא דמלפא, (ישעיה

יבא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו. מנא לן. דכתיב, (ישעיהו) והלך לפניך צדקך (ד)

שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו. מנין לנו? שכתוב (שם) והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספק. ואם הוא רשע - מכרזים עליו ואומרים: אוי לו לפלוני, טוב לו שלא היה נברא. ואז מה כתוב?

ויטלהו אל הים ויעמד הים מועפו. כשמכניסים אותו לבית הקברות, שהוא מקום הדין, אז גזרת הדין שהיתה סוערת, שוככת מועפה. והדג שבלע אותו זהו הקבר.

מה כתוב? ויהי יונה במעי הדג. מעי הדג זהו בטן שאול. מנין לנו? שכתוב מבטן שאול שועתי. והוא היה במעי הדג, וקורא לו בטן שאול, שלשה ימים ושלשה לילות. אלו שלשה ימים שאדם בוקר ונבקעים מעיו.

לאחר שלשה ימים אותה טנפת נהפכת על פניו, ואומרת לו: טל מה שנתת בי. אכלת ושתיית כל יום ולא נתת לעניים, וכל ימך היו כמו חגים ומועדים, והעניים היו רעבים, שלא אכלו עמך. טל מה שנתת בי. זהו שכתוב (מלאכי ב) וזריתי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו', והרי בארנו.

לאחר זה, משלשה ימים וקהלאה, אז נדון האדם מעיניו, מידינו, מרגליו, ופשוה עד שלשים ימים. כל אותם שלשים ימים נדונים הנפש והגוף כאחד, ומשום כך הנשמה נמצאת בארץ למטה, שאינה עולה למקומה, כאשה שיושבת בחוץ כל ימי הטמאה. אחר כך הנשמה עולה, והגוף נרקב בארץ, עד אותו זמן שיעיר הקדוש ברוך הוא את המתים.

ועתיד קול אחד להעיר בבית הקברות ויאמר, (ישעיה כו) הקיצו ורננו שכני עפר כי טל אורת טלך וארץ רפאים תפיל. אימתי זה יהיה? בזמן שיעבר מלאך המות מן העולם, שכתוב (שם כה) בלע המות לנצח וגו'. פיון שבלע

קצ"ט ע"ב) כבוד יי' יאספך. ואי חייבא איהי, מכריזי עליה ואמרו, ווי ליה לפלגיא. טב ליה דלא יתברי. פדין מה כתיב, ויטלהו אל הים ויעמד הים מועפו. פד עאלין ליה לבי קברי דאיהו אתר דדינא. פדין גזרת דינא דהוה סעיר, שכיף מועפיה. ונונא דבלע ליה, דא איהו קברא.

מה פתיב, ויהי יונה במעי הדג. מעוי דדג, דא איהו בטן שאול. מנלן. דכתיב, (יונה ב) מבטן שאול שועתי. ואיהו במעי דנונא הוה, וקארי ליה בטן שאול, שלשה ימים ושלשה לילות, אלין תלת יומין, דבר נש בקברא, ואתבקעו מעוי.

לבתר תלתא יומין, ההוא טנופא אתהפך על אנפוי, ואומר לו טול מה דיהבת בי. אכלת ושתיית כל יומא, ולא יתבת למספני, וכל יומך הוה פחגין וכמועדין, ומספני הוה פפנין, דלא אכלו בהדך, טול מה דיהבת בי. הדא הוא דכתיב, (מלאכי ב) וזריתי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו', והא אוקימנא.

לבתר דא, מתלתא יומין ולהלאה, פדין אתדן בר נש מעינוי, מידוי, ומרגלוי, ואוקמוה עד תלתין יומין. פל אינון תלתין יומין, אתדנו נפשא וגופא פחדא. ובגיני כך אשתכח נשמתא לתתא בארעא, דלא סלקת לאתרה. פאתתא דיתבת לבר, פל יומי מסאבותא. לבתר, נשמתא סלקא, וגופא אתבלי בארעא. עד ההוא זמנא דיתער קדשא בריך הוא למיתיאי.

וזימנא קלא חדא לאתערא בבי קברי, ויימא, (ישעיה כו) הקיצו ורננו שכני עפר כי טל

אורות טלך וארץ רפאים תפיל. אימתי יהא דא. בזמנא דיתעבר מלאך

הַמּוֹת מְעַלְמָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה כה) בַּלַּע הַמּוֹת לְנִצָּח וְגו'. פִּינּוּן דְּבַלַּע הַמּוֹת לְנִצָּח, לְבַתֵּר, וּמַחָה יִי אֱלֹהִים דְּמַעָּה מַעַל כָּל פְּנִים וְחֹרְפַת עֲמוּ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ. כַּדִּין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יִי לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה.

בִּינּוּן שֶׁהַתְּעוּרָר אוֹתוֹ קוֹל בֵּין הַקְּבָרִים, אֲזִי כָּל הַקְּבָרִים יִקְיֹאוּ אֶת אוֹתָם הַמְּתִים שְׂבָהֶם הַחוּצָה. זֶהוּ שְׂכַתוּב וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל. מַה זֶה תְּפִיל? שְׂתַקִּיא אוֹתָם הַחוּצָה. רְפָאִים, מַה זֶה רְפָאִים? שְׂקַבְלוּ רְפוּאָה כְּמַקְדָּם, וְנִרְפְּאוּ עֲצָמוֹת בְּעֲצָמוֹת, וְאַלֶּה נִקְרְאִים רְפָאִים.

וְאִם תֹּאמֶר, הֲרִי כְּתוּב (בְּשֹׁאֵר עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת) (ישעיה כו) רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ? אֶלָּא וְדָאֵי כָּל הָעוֹלָם יִתְרַפְּאוּ עֲצָמוֹתָם בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, אֲבָל מַהֶם יִקְוּמוּ וּמַהֶם לֹא יִקְוּמוּ. וְעַל זֶה כְּתוּב רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ. אֲשֶׁרִי חִלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׂכַתוּב בְּהֶם נִבְלַתִּי יִקְוּמוּ. וּבְדָג הַזֶּה מְצָאנוּ דְבָרִים לְרְפוּאָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם.

הַדָּג הַזֶּה, בִּינּוּן שְׂבַלַּע אֶת יוֹנָה, הוּא מֵת, וּבוֹ הִזֵּה יוֹנָה שְׁלֵשָׁה יָמִים, וְאַחַר כֵּן חָזַר לְחַיִּים כְּמַקְדָּם וְהִקִּיא אֶת יוֹנָה הַחוּצָה, וְהִרִי פִּרְשׁוּהָ, שְׂכַתוּב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל ה' אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה.

כְּתוּב כַּאֲן הַדָּגָה, וְכְתוּב שֵׁם (שְׁמוֹת ז) וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיָּאֵר מֵתָה, וְהִרִי פִּרְשׁוּהָ. כְּמוֹ זֶה עֲתִידָה אָרְץ יִשְׂרָאֵל לְהַתְּעוּרָר בְּרֹאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן - וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל.

וְהִרִי בְּאֲרָנוּ, שְׂשֻׁבְעָה דִּינִים יִחְלְפוּ עַל הָאָדָם כְּשִׁיּוּצָא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה. אֶחָד - אוֹתוֹ דִּין עֲלִיּוֹן כְּשִׁיּוּצָאת הָרוּחַ מִן הַגּוּף. ב' - כְּשִׁמְעֵשׂוּ וּדְבָרָיו הוֹלְכִים לְפָנָיו וּמְכַרְיִים עֲלָיו. ג' - כְּשִׁנְכַסְּנוּ לְקַבְּרָה. ד' - דִּין הַקְּבָרָה. ה' - דִּין הַתּוֹלְעָת. ו' - דִּין הַגִּיְהֵנָם. ז' - דִּין הָרוּחַ שֶׁהוֹלְכָת וּמְשׁוֹטְטָת

הַמּוֹת מְעַלְמָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה כה) בַּלַּע הַמּוֹת לְנִצָּח וְגו'. פִּינּוּן דְּבַלַּע הַמּוֹת לְנִצָּח, לְבַתֵּר, וּמַחָה יִי אֱלֹהִים דְּמַעָּה מַעַל כָּל פְּנִים וְחֹרְפַת עֲמוּ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ. כַּדִּין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יִי לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה.

בִּינּוּן דְּאֲתַעֵר הֵהוּא קָלָא בִּינֵי קְבָרִי, כַּדִּין כָּל קְבָרִיִּיא יִקְיֹאוּ לְאִינוּן מִתְּיִיא דְּבַהוּן לְבַר. הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל. מַאי תְּפִיל. דִּיקִיא לֹוֹן לְבַר. רְפָאִים, מַהוּ רְפָאִים. דְּקַבְּלוּ. אֲסוּוֹתָא כְּמַלְקָדְמִין, וְאֲתַסִּיאוּ גְרַמִּין בְּגְרַמִּין. וְאַלִּין אֲקֵרוּן רְפָאִים.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (בְּשֹׁאֵר עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת) (ישעיה כו) רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ. אֶלָּא וְדָאֵי כָּל עַלְמָא יִתְסוּן גְרַמִּין בְּבֵי קְבָרִי, אֲבָל מִנְהוּן יִקְוּמוּן, וּמִנְהוּן לֹא יִקְוּמוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ. זַפְּאָה חוֹלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב בְּהוּ נִבְלַתִּי יִקְוּמוּן. וּבְהֵאֵי נוּנָא, אֲשִׁפְחָנָא מְלִין לְאֲסוּוֹתָא, דְּכָל עַלְמָא.

הָאֵי נוּנָא כִּינּוּן דְּבַלַּע לְיוֹנָה מֵיֵת. וּבֵיהּ הָוָה יוֹנָה תִּלְתָּא יוּמִין, לְבַתֵּר אֲתַקְיִים כְּמַלְקָדְמִין, וְאָקִי לְיוֹנָה לְבַר, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּכַתִּיב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יִי אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה. כְּתִיב הֵכָא הַדָּגָה, וְכַתִּיב הָתָם (שְׁמוֹת ז) וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיָּאֵר מֵתָה, וְהָא אוּקְמוּהָ. כְּגוּוֹנָא דָּא, זְמִינָת אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל לְאֲתַעֵרָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר וְאָרְץ רְפָאִים תְּפִיל.

וְהָא אוּקְמוּנָא, דְּשֻׁבְעָה דִּינִין יִחְלְפוּן עֲלֵיהּ דְּבַר נֶשׁ, כַּד נְפִיק מֵהָאֵי עַלְמָא. חַד, הֵהוּא דִּינָא עַלְאָה, כַּד נְפִיק רוּחָא מִן גּוּפָא. ב', כַּד עוֹבְדוּי וּמְלוּי אֲזַלִּין קַמִּיָּה וּמְכַרְזִי עֲלוּי. ג', כַּד עֵייל לְקַבְּרָא. ד', דִּינָא דְּקַבְּרָא. ה', דִּינָא דְּתוֹלְעָתָא. ו', דִּינָא דְּגִיְהֵנָם. ז', דִּינָא דְּרוּחָא דְּאֲזַלָּא וְשֹׁאֲטָת בְּעַלְמָא, וְלֹא אֲשִׁפְחַת

בעולם ולא מוצאת מקום מנוחה עד שישלמו מעשיו. משום זה צריך אדם להתבונן תמיד במעשיו וישוב לפני אדונו.

וכשהתבונן דוד המלך בדיני האדם הללו, הקדים ואמר, (תהלים קד) ברכי נפשי את ה', בטורם תצא מן העולם, בעוד שאף נמצאת עם הגוף. וכל קרבי את שם קדשו - הם אברי הגוף שמשתתפים כאחד עם הרוח. עכשו בשתמצאו עמה, הקדימו לברך את השם הקדוש טרם שיבא זמן שלא תוכלו לברך ולחזור בתשובה. ועל זה אמר ברכי נפשי את ה' הללויה. באו אותם החברים ונשקו את ראשו.

רבי חייא פתח ואמר, קחו מאתכם תרומה לה. בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, לא בראו אלא פדי שיבאו ישראל ויקבלו את התורה. בתורה נברא העולם, ועל התורה הוא עומד. זהו שכתוב (ירמיה לב) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי. התורה היא ארץ חיים בעולם הזה, וארץ החיים בעולם הבא.

וכר מי שמשתדל בתורה, כאלו השתדל בהיכלו של הקדוש ברוך הוא, שהיכלו העליון של הקדוש ברוך הוא היא התורה. וכשאדם עוסק בתורה, הקדוש ברוך הוא עומד שם ומקשיב לקולו, פכתוב (מלאכי א) ויקשב ה' וישמע וגו'. ונצול האדם משלשה דינים: מדין העולם הזה, ומדין מלאך המות שלא יכול לשלט עליו, ומדין הגיהנם.

ויכתב ספר זכרון. מי הוא? אלא יש ספר למעלה ויש ספר למטה. זכרון - (אוח) הבטת הקדוש

אתר נייחא, עד דישתלים עובדוי. בגין דא, בעי בר נש לאסתכלא תדיר בעובדוי, ויתוב קמי מריה.

וכר אסתפל דוד מלכא בדינין אלין דבר נש, אקדים ואמר (תהלים קד) ברכי נפשי את יי', עד לא תפוק מן עלמא, בעוד דאנת אשתכחת עם גופא. וכל קרבי את שם קדשו, אינון שייפי גופא, דמשתתפי כחדא ברוחא. השתא דתשתפחון עמה, אקדימו לברכא שמא קדישא, עד לא ימטי זמנא דלא תיכלון לברכא, ולא תבא בתיובתא, ועל דא אמר ברכי נפשי את יי' הללויה. אתו אינון חברייא ונשקו רישיה.

רבי חייא פתח ואמר, (דף ר' ע"א) (שמות לה) קחו מאתכם תרומה ליי'. תא חזי קדשא בריך הוא כד ברא עלמא, לא ברא ליה, אלא בגין דייתון ישראל, ויקבלון אורייתא. באורייתא אתברי עלמא, ועל אורייתא קיימא. הך הוא דכתיב, (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי. אורייתא איהי ארפא דחיי בהאי עלמא, וארפא דחיי בעלמא דאתי.

וכר מאן דאשתדל באורייתא, כאלו אשתדל בהיכליה דקודשא בריך הוא. דהיכלא עלאה דקודשא בריך הוא, אורייתא איהי. וכד בר נש עסיק באורייתא, קדשא בריך הוא קאים תמן, ואצית לקליה, כמה דכתיב, (מלאכי א) ויקשב יי' וישמע וגו'. ואשתזיב בר נש מתלת דינין: מדינא דהאי עלמא. ומדינא דמלאך המות, דלא יכול לשלטא עליה. ומדינא דגיהנם.

ויכתב ספר זכרון. מאי איהו. אלא אית ספר לעילא, ואית ספר לתתא. זכרון אתר (נ"א את) קיימא קדישא, דנטיל

לעילא, ואית ספר לתתא. זכרון אתר (נ"א את) קיימא קדישא, דנטיל

שנוטל וכונס אליו את כל החיים שלמעלה. ספר זכרון - שתי דרגות שהן אחת, וסוד זה שם יהו"ה שם אחד. יהו"ה אחד. והכל דבר אחד.

משום שיש שם יש שם. שם למעלה, שהוא נרשם (נקרא שם) ממה שלא ידוע ולא נרמז בידיעה כלל, וזו נקראת נקדה עליונה. שם למטה, שנקרא שם, מקצה השמים ועד קצה השמים, משום שקצה השמים נקרא זכרון. והשם הזה הוא נקדה שלמטה, שהוא שם מאותו זכרון, שהוא קצה השמים, שנוטל את כל החיים שלמעלה. וזהו קצה השמים שלמטה. והשם שלו היא הנקדה שלמטה. נקדה זו היא ספר שעומד בחשבון, וזהו ולחשבי שמו. הספר שאמרנו ושם - דבר אחד הוא בכל הצדדים.

הנקדה הזו, משום שהיא עומדת באמצע, היא עליונה על כל הנאחזים בה. ששה צדדים אחוזים בספר העליון, והוא עליון עליהם. ששה צדדים נאחזים בספר התחתון, והוא עליון עליהם. ועל זה ספר עליון וספר תחתון, והכל נקרא תורה. מה בין זה לזה? אלא, ספר עליון הוא תורה שבכתב, משום שהיא סתומה ולא עומדת, אלא רק בכתב, ששם הוא המקום להתגלות למטה. ומי הוא העולם הבא? ספר התחתון, זו תורה שנקראת תורה שבעל פה. ומי הוא על פה? אלו המרפבות של מטה, שהיא עומדת עליהן. ומשום שאינן בכלל של כתיבה שלמעלה, נקראים על פה.

ותורה זו עומדת על פה, משום שכתוב (בראשית ב) ומשם יפרד

וכניש לגביה, כל חייך דלעילא. ספר זכרון תרין דרגין דאינון חד, ורזא דא שם יהו"ה שם חד. יהו"ה חד. וכלא מלה חדא.

בגין דאית שם, ואית שם, שם לעילא, דאיהו אתרשים (ס"א אקרי שם) ממה דלא ידיע, ולא אתרמיז בידיעה כלל. ודא אקרי נקודה עלאה. שם לתתא, דאקרי שם, (דברים ד) מקצה השמים ועד קצה השמים, בגין דקצה השמים אקרי זכרון. והאי שם, איהו נקודה דלתתא, דאיהו שם מההוא זכרון, דאיהו קצה השמים, דנטיל כל חייך דלעילא. ודא איהו קצה השמים דלתתא. ושם דיליה איהו נקודה דלתתא. נקודה דא, איהו ספר דקיימא בחושבנא, ודא הוא ולחושבי שמו. ספר דקאמרן, ושם, חד מלה הוא, בכל סטריין.

נקודה דא בגין דקיימא באמצעיתא, איהו עלאה על כל דאתאחדן בה. שית סטריין, אתאחדן בספר עלאה, ואיהו עלאה עלייהו. שית סטריין אתאחדן בספר תתאה, ואיהו עלאה עלייהו. ועל דא, ספר עלאה, ספר תתאה, וכלא אקרי תורה.

מה בין האי להאי. אלא, ספר עלאה איהו תורה שבכתב. בגין דאיהו סתימא, ולא קיימא אלא בכתב, דתמן איהו אתר לאתגלאה לתתא. ומאן איהו עלמא דאתי. ספר תתאה, דא תורה דאקרי תורה שבעל פה, ומאן איהו על פה, אליון רתיכין דלתתא, דאיהו קיימא עלייהו. ובגין דלאו אינון בכללא דכתיבה דלעילא, אקרון על פה.

ותורה דא קיימא על פה, בגין דכתיב, (בראשית ב) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים ותורה עלאה, אף על גב דאיהו קיימא לעילא,

והיה לארבעה ראשים. ותורה העליונה, אף על גב שהיא עומדת למעלה, לא נקראת על הפתב, אלא שבכתב, שעומדת בכתב, ואותו הפתב נעשה היכל אליה, והיא עומדת בתוך אותו ההיכל ונשמרת שם. ומשום כך נקראת תורה שבכתב ולא על פתב.

אבל התורה שלמטה היא עומדת על מרכבותיה, ונקראת על פה, שעומדת עליהן. ומשום שלא נחשבת (נתנה) מבפנים מפלל של פתיכה, לא נעשו היכל לנקדה הזו כמו אותה נקדה עליונה. ומשום שעומדת עליהן נקראת תרומה.

עוד שמעתי מן המנונה הקדושה. תרומה, מה זה תרומה? כמו שבארנו, שנים ממאה. בא וראה, כל הדרגות הללו הקדושות שבסוד האמונה שנגלה בהן הקדוש ברוך הוא, הן עשר דרגות, והן עשר אמירות, כמו שבארנו. ואלו העשר עולים למאה. וכשאנו צריכים הנקדה הפתחונית הזו להרים אותה, אסור לנו לקחתה לבדה, אלא אותה עם בעלה, והם השנים מהמאה שאמרנו, משום שאין צריך להפרידם כלל, אלא ליחדה עם בעלה. ולכן נקראת תרומה בכלל אחד.

ובא ראה, בכל יום הפרוז קורא: כל בני העולם, פכם עומד הדבר הזה. וזהו קחו מאתכם תרומה לה'. ואם תאמרו שהדבר קשה עליכם - כל נדיב לבו ביאה.

מה זה ביאה? אלא מפאן למדנו את סוד התפלה, שאדם שפוחד מרבונו ומכונן לבו ורצונו בתפלה, מתקן תקון העליון, כמו שבארנו. בראשונה בשירות ותשבחות שאומרים המלאכים העליונים למעלה. ובאותה

לא אקרי על הפתב, אלא שבכתב, דקיימא בכתב, וההוא כתב אתעביד היכלא לגביה, ואיהי קיימא גו ההוא היכלא, ואתטמרת תמן. ובגין כך אקרי תורה שבכתב, ולא על פתב.

אבל תורה דלתתא, איהי קיימא על רתיכהא, ואקרי על פה, דקיימא עלייהו. ובגין דלא אתחשיבת (נ"א אתחייבת) מלגו, מפללא דכתיבה, לא אתעבידו היכלא להאי נקודה, פההיא נקודה עלאה. ובגין דקיימא עלייהו אקרי תרומה.

תו שמענא מבוצינא קדישא. תרומה. מהו תרומה. כמה דאוקימנא, תרי ממאה. תא חזי, כל אינון דרגין קדישין, די ברזא דמהימנותא, דקודשא בריך הוא אתגלי בהון, אינון עשר דרגין, ואינון עשר אמירן, כמה דאוקמיה. ואלין עשר סלקין למאה, וכד אצטריך לן להאי נקודה תתאה לארמא לה, אסיר לן לנטלא לה בלחודהא. אלא לה ולבעלה. ואינון תרי מאינון מאה דקאמרן, בגין דלא אצטריך לאפרשא לון כלל, אלא ליחדא לה ולבעלה. ועל דא אתקרי תרומה בכללא חדא.

ותא חזי, בכל יומא כרוזא קארי, כל בני עלמא, פכו קיימא מלה דא, ודא הוא (שמות לה) (דף ר' ע"ב) קחו מאתכם תרומה ליי'. ואי תימא דקשיא מלה עליכו. כל נדיב לבו ביאה.

מהו ביאה. אלא מהכא אוליפנא רזא לצלותא. דבר נש דדחיל למאריה ומכוין לפיה ורעותיה בצלותא, אתקין תקוונא דלעילא, כמה דאוקימנא. בקדמיתא בשירין ותושבחון, דקאמרין מלאכין עלאין לעילא.

עריכת התשפחות שאומרים
ישראל למטה, היא מקשטת את
עצמה ומתקנת בתקונייה כמו
אשה שמתקשטת לבעלה.

ובסודור התפלה, באותו התקון
של תפלת מישב, מתקנים את
עלמותיה וכל אלו שלה.
ומתקשטות כל עלמותיה, ואחר
כך הכל מתקנים ומסדרים.
וכשמגיעים לאמת ויציב, אז הכל
מתקנים, היא ועלמותיה, עד
שמגיעים לגאל ישראל, ואז צריך
לעמד הכל על מקומם.

משום שכאשר מגיע אדם לאמת
ויציב והכל מתקן, עלמותיה
נוטלות אותה, והיא נוטלת את
עצמה למלך העליון. פיון
שמגיעים לגאל ישראל, אזי
המלך הקדוש העליון נוסע
בדרגותיו ויוצא לקבל אותה.

ואנו מלפני המלך העליון צריכים
לעמד על מקומנו באימה
ברעדה, שהרי אז הוא מושיט
ימינו אליה, ואחר כך את שמאלו
ששם לה תחת ראשה, ואחר כך
מתחבקים שניהם כאחד
בנשיקה. ואלה הן השלש
הראשונות, וצריך אדם לשים לבו
ורצונו ולכונן בכל התקונים
והסודרים הללו של התפלה, פיו
ולבו ורצונו כאחד.

עכשו שהמלך העליון והגבירה
הם בחבור אחד בשמחה באותן
נשיקות - מי שצריך לבקש
בקשות, יבקש, שהרי אז שעת
רצון היא. פיון ששואל אדם
שאלותיו מלפני המלך והגבירה,
אז יתקין עצמו ברצונו ולבו
לשלש אחרות לעורר שמחה
שבפסוק, שהרי מאלו השלש הוא
מתברך בדבקות אחרת. ויתקין
אדם את עצמו לצאת מפניהם,
ולהניחם בשמחה גנוזה של אלו
השלש. ועם כל זה, שיהיה רצונו

ובהוא סדורא דתושפחון דקא אמרי ישראל
לתתא, איהי קשיטת גרמהא, ואתתקנת
בתקונהא. פאתתא דאתקשטת לבעלה.

ובסדורא דצלותא, בההוא תקונא דצלותא
דמיושב, אתקינו עולמתהא וכל
אינון דילה. ומתקשטון כל אינון בהדה, לבתר
דאתתקן כלא ואתסדרו, כד מוטו לאמת ויציב,
כדין כלא מתתקנא, איהי ועולמתהא, עד
דמוטו לגאל ישראל, כדין אצטריך למיקם
כלא על קיומיהו.

בגין דכד בר נש מטי לאמת ויציב, וכלא
אתתקן. עולמתהא נטלי לה, ואיהי
נטילת גרמה לגבי מלכא עלאה. פיון דמוטו
לגאל ישראל, כדין מלכא קדישא עלאה נטיל
בדרגוי, ונפיק לקבלא לה.

ואנו, מקמי מלכא עלאה בעינון לקיימא על
קיומנא, באימתא ברעדה. דהא כדין
אושטי ימיניה לגבה, ולבתר שמאליה, דשוי
לה תחות רישה, ולבתר אתחבקו תרווייהו
כחדא בנשיקו. ואלין אינון תלת קדמיתא,
ובעי בר נש לשוואה לביה ורעותיה, ולכוונא
בכל הגי תקונין וסדורין דצלותא. פומיה
ולביה ורעותיה כחדא.

השתא דמלכא עלאה ומטרוניתא אינון
בחבורא בחדוה באינון נשיקין. מאן
דאצטריך למשאל שאלתין, ישאל. דהא כדין
שעתא דרעותא איהו. פיון דשאל בר נש
שאלתוי מקמי מלכא ומטרוניתא, כדין יתקין
גרמיה ברעותיה ולביה לתלתא אחרנין,
לאתערא חדוה דטמירו, דהא מאלין תלת
אתברכא בדבקותא אחרא. ויתקין בר נש
גרמיה למיפק מקמיהו, ולאנחא לון בחדוה
גניזא דאלין תלת. ועם כל דא, דיהא רעותיה,

שִׁיתְּבָרְכוּ הַתַּחֲתוֹנִים מֵאוֹתָן
בְּרֻכּוֹת שֶׁל שְׂמֵחָה נִסְתַּרְתָּ.

וְאִזְ צִרְיָךְ לִפְלַעַל פְּנֵי וְלִמְסַר אֶת
נַפְשׁוֹ בְּשַׁעַה שֶׁהִיא לֹקַחַת אֶת
הַנְּפֹשׁוֹת וְהַרוּחֹת. אִזְ זֹה הַשַּׁעַה
לִמְסַר נַפְשׁוֹ בְּתוֹךְ אוֹתָן נַפְשׁוֹת
שֶׁהִיא לֹקַחַת, שֶׁהִיא אִזְ צָרוּר
הַחַיִּים הוּא פְּרָאוִי.

דְּבַר זֶה שֶׁמַּעֲתִי בְּסוּדוֹת שֶׁל
הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלֹא נִתְּנָה לִי
רְשׁוּת לְגַלוֹת, פָּרַט לָכֵם חֲסִידִים
עֲלִיוֹנִים. שָׂאֵם בְּאוֹתָהּ שַׁעַה
שֶׁהִיא לֹקַחַת נַפְשׁוֹת וְרוּחֹת
בְּרֻצּוֹן שֶׁל דְּבִקּוֹת אַחַת, הוּא
יֵשִׁים לְבוֹ וְרֻצּוֹנוֹ לְזֶה, וְנוֹתֵן נַפְשׁוֹ
בְּדִבְקוֹת בְּאוֹתוֹ הַרֻצּוֹן לְהַכְלִילָהּ
בְּאוֹתָהּ הַדְּבִקּוֹת. אִם מִתְּקַבֵּלֶת
בְּאוֹתָהּ שַׁעַה בְּאוֹתוֹ הַרֻצּוֹן שֶׁל
אוֹתָן נַפְשׁוֹת רוּחֹת וּנְשָׁמוֹת
שֶׁהִיא לֹקַחַת, זֶהוּ אָדָם שֶׁנֶּצְרָר
בְּצָרוּר הַחַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְעוֹד, שֶׁצִּרְיָךְ לְהַפְלִל מִכָּל
הַצְּדִידִים, הַמְּלָךְ וְהַגְּבִירָה,
מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה, וְלִהְתַּעֲטֵר
בְּנִשְׁמוֹת כָּל הַצְּדִידִים. מִתַּעֲטֵרֶת
בְּנִשְׁמוֹת מִלְּמַעְלָה, וּמִתַּעֲטֵרֶת
בְּנִשְׁמוֹת מִלְּמַטָּה. וְאִם אָדָם יִכּוֹן
לְבוֹ וְרֻצּוֹנוֹ לְכָל זֶה וְיִמְסַר נַפְשׁוֹ
מִלְּמַטָּה בְּדִבְקוֹת וּבְרֻצּוֹן כְּמוֹ
שֶׁנֶּצְרָר, אִזְ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא
קוֹרָא לוֹ שְׁלוֹם לְמַטָּה, כְּמוֹ
שֶׁאוֹתוֹ הַשְׁלוֹם שֶׁלְּמַעְלָה, לְאוֹתוֹ
שֶׁמְבָרַךְ אֶת הַגְּבִירָה וּמְכַלִּיל
אוֹתָהּ וּמַעֲטֵר אוֹתָהּ בְּכָל
הַעֲטֻרוֹת.

אִךְ כֵּן, לְאִישׁ הַזֶּה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ
הוּא קוֹרָא לוֹ שְׁלוֹם לְמַטָּה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּצְרָר (שׁוֹפְטִים 1) וַיִּקְרָא לוֹ ה'
שְׁלוֹם. וְכָל יָמָיו כֵּן קוֹרְאִים לוֹ
לְמַעְלָה - שְׁלוֹם, מִשּׁוֹם שֶׁהַכְּלִיל
וְעֵטֶר אֶת הַגְּבִירָה לְמַטָּה כְּמוֹ
שֶׁאוֹתוֹ שְׁלוֹם לְמַעְלָה.

דִּיתְּבָרְכוּן תַּתָּאִי, מֵאִינוֹן בְּרַפָּאן דִּחְדוּה
טְמִירָא.

וּבְדִין אֲצִטְרִיךְ לְמַנְפַּל עַל אֲנַפּוּי, וְלִמְמָסַר
נַפְשִׁי, בְּשַׁעַתָּא דְּאִיהִי נִקְטָא נַפְשִׁין
רוּחִין. כְּדִין אִיהִי שַׁעַתָּא לְמְמָסַר נַפְשִׁי בְּגוּ
אִינוֹן נַפְשִׁין דְּאִיהִי נִקְטָא, דְּהָא כְּדִין צָרוּרָא
דְּחִי אִיהוּ כְּדָקָא יְאוּת.

מַלְּחָה דָּא שְׂמַעְנָא בְּרִזִין דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא, וְלֹא
אֲתִייהִיב לִי רְשׁוֹ לְגַלְגָּא, בְּרִ לְכוּ חֲסִידִי
עֲלִיוֹנִין. דְּאִי בְּהִיא שַׁעַתָּא דְּאִיהִי נִקְטָא
נַפְשִׁין וְרוּחִין בְּרַעוּ דְּדְבִיקוּתָא חֲדָא, אִיהוּ
יִשְׁוֵי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְדָא, וְיִהִיב נַפְשִׁיָּה
בְּדְבִיקוּתָא, בְּהִיא רַעוּתָא, לְאֲכַלְלָא לָהּ
בְּהִיא דְּבִיקוּתָא. אִי אֲתַקְבֵּלֶת בְּהִיא שַׁעַתָּא
בְּהִיא רַעוּתָא, דְּאִינוֹן נַפְשִׁין רוּחִין וּנְשָׁמֵתִין
דְּאִיהִי נִקְטָא. הָאִי אִיהוּ בְּרִ נֶשׁ דְּאֲתַצְרִיר
בְּצָרוּרָא דְּחִי בְּהִיא עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי.

וְתוּ דְּבַעֲיָא לְאֲתַפְלָלָא מִכָּל סְטֵרִין, מִלְּכָא
וּמִטְרוּנִיתָא, מִלְּעִילָא וּמִתַּתָּא,
וְלֹא תַעֲטֵרָא בְּנִשְׁמֵתִין בְּכָל סְטֵרִין. אֲתַעֲטֵרֶת
בְּנִשְׁמֵתִין מִלְּעִילָא, וְאֲתַעֲטֵרֶת בְּנִשְׁמֵתִין
מִתַּתָּא. וְאִי בְּרִ נֶשׁ יִכּוֹיִן לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְכָל
דָּא, וְיִמְסַר נַפְשִׁיָּה מִתַּתָּא בְּדְבִיקוּתָא בְּרַעוּתָא
כְּמָה דְּאֲתַמַּר. כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאָרִי
לִיָּה שְׁלוֹם לְתַתָּא, כְּגוֹנָא דְּהִיא שְׁלוֹם
דְּלְעִילָא. הִיא דְּבְרִיךְ לָהּ לְמִטְרוּנִיתָא
וְאֲכַלִּיל לָהּ וְאֲעֵטֶר לָהּ בְּכָל עֲטֵרִין.

אוּף הָכִי, הָאִי בְּרִ נֶשׁ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִי
לִיָּה שְׁלוֹם לְתַתָּא, כְּמָה דְּאֲתַמַּר (שׁוֹפְטִים
1) וַיִּקְרָא לוֹ יְיָ שְׁלוֹם. וְכָל יוֹמוֹי הָכִי קְרָאן לִיָּה
לְעִילָא, שְׁלוֹם. בְּגִין דְּאֲכַלִּיל וְאֲעֵטֶר
לְמִטְרוּנִיתָא לְתַתָּא, כְּגוֹנָא דְּהִיא שְׁלוֹם
לְעִילָא.

וְכַאֲשֶׁר אוֹתוֹ הָאָדָם מִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, נִשְׁמְתוּ עוֹלָה וּבִוּקֵצַת אֶת כָּל אוֹתָם הַרְקִיעִים וְאִין מוֹחָה בִּידָה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא לָהּ וְאוֹמֵר, (ישעיה נז) יבוא שלום. וְהַשְׂכִּינָה אוֹמֵר, יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם וְגו'. וְיִפְתְּחוּ לָהּ שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר נְהוֹרוֹת אֶפְרָסְמוֹן טְהוֹר, וְלֹא יִהְיֶה מִי שְׂמִימָה בִּידָה. וְעַל כֵּן, אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיִשִּׁים לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ לְזֶה, וְעַל זֶה כְּתוּב, כָּל נְדִיב לְבוֹ יְבִיאֶה אֶת תְּרוּמַת ה' לְמִלְךָ הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. הַרִים רַבִּי אַבָּא אֶת קוּלוֹ וְאָמַר, אוֹי, רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵתָהּ בְּחַיִּים, וְאֲנִי בּוֹכָה עֲלֶיךָ. לֹא עֲלֶיךָ אֲנִי בּוֹכָה, אֲלֵא אֲנִי בּוֹכָה עַל הַחֲבָרִים וּבּוֹכָה עַל הָעוֹלָם. רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּא כְּמוֹ מְנוּרָה שֶׁל נֵר שְׂדוּלֵק לְמַעְלָה וְדוּלֵק לְמַטָּה, וּבְאֹר שְׂדוּלֵק לְמַטָּה מְאִירִים לְכָל הָעוֹלָם. (מאיר לַמַּעְלָה) אוֹי לְעוֹלָם כְּשִׁיִּסְתַּלֵּק הָאֹר שְׁלִמַטָּה לְאֹר שְׁלִמַמְעָלָה, מִי יֵאִיר לָנוּ אֶת אוֹר הַתּוֹרָה לְעוֹלָם? קָם רַבִּי אַבָּא וְנָשַׁק אֶת רַבִּי חֲיִיא. אָמַר לוֹ, הַדְּבָרִים הַלְלוּ הֵיוּ תַחַת יְדֶךָ, וְעַל כֵּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלַחֲנֵי עַד לְכָאן לְהַתְחַבֵּר עִמָּכֶם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקֵי.

רַבִּי יוֹסִי פִּתַח פְּסוּק אַחֲרָיו וְאָמַר, וְכָל חֲכָם לֵב בְּכֶם יִבְאוּ וַיַּעֲשׂוּ וְגו'. פְּסוּק זֶה פִּרְשֵׁהוּ. אַבְל בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעַת שְׁאֵמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה, (דברים א) הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנִבְוִנִים, בְּחֵן אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וְלֹא מִצָּא נְבוֹנִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאֶקַּח אֶת רֹאשֵׁי שְׁבֻטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיְדַעִים, וְאֵלּוּ נְבוֹנִים לֹא כְּתוּב. וְאִם תֹּאמַר שֶׁנְּבוֹן הֵיא דְרָגָה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה מְחַכֵּם - כֵּן זֶה וְדָא!

מַה בֵּינָן זֶה לְזֶה? חֲכָם, הָרִי פִּרְשֵׁהוּ, שְׁאֵפְלוּ תַלְמִיד הַמְּחַכֵּים

וְכַר אִסְתַּלֵּק הַהוּא בַר נֶשׁ מֵהָאֵי עֲלֵמָא, נִשְׁמְתִיה סִלְקָא וּבִקְעָא בְּכָל אֵינוֹן רְקִיעִין, וְלִית מָאן דִּימְחֵי בִידָה. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָרִי לָהּ וְאָמַר (ישעיה נז) יבא שלום. וְשְׂכִינְתָא אֲמָרָה, יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם וְגו'. וְיִפְתְּחוּ לָהּ (דף ר"א ע"א) תְּלִיסַר טוֹרֵי דְאֶפְרָסְמוֹנָא דְכִיָּא, וְלֹא יִהְיֶה מָאן דִּימְחֵי בִידָה. וְעַל דָּא, זִכְרָה אִיהוּ מָאן דִּישְׁוֵי לְבִיהּ וְרַעוּתִיהּ לְדָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּל נְדִיב לְבוֹ יְבִיאֶה אֶת תְּרוּמַת יְי' לְגַבֵּי מִלְכָּא עֲלֵאָה, כְּמָה דֹּאֲתַמַּר.

אַרְיִים רַבִּי אַבָּא קָלִיה, וְאָמַר, וְוִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲנִתְ בְּחַיִּין, וְאֲנָא בְּכִינָא עֲלֶיךָ. לֹא עֲלֶיךָ בְּכִינָא, אֲלֵא בְּכִינָא עַל חֲבַרְיָא, וּבְכִינָא עַל עֲלֵמָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּבוֹצִינָא דְשַׁרְגָּא, דְאֲדִלִיק לְעֵילָא וְאֲדִלִיק לְתַתָּא. וּבְנַהוּרָא דְאֲדִלִיק לְתַתָּא, נַהִירִין כָּל בְּנֵי עֲלֵמָא, (נ"א נהיר לעילא) וְוִי לְעֵלְמָא, כַּד יִסְתַּלֵּק נַהוּרָא דְלְתַתָּא בְּנַהוּרָא דְלְעֵילָא. מָאן יְנַהִיר נַהוּרָא דְאוּרִייתָא לְעֵלְמָא. קָם רַבִּי אַבָּא וְנָשִׁיק לְרַבִּי חֲיִיא. אָמַר לִיהּ מְלִין אֵלִין הוּוּ תַחַת יְדֶךָ, וְעַל דָּא קְדֻשָּׁא בְרִיךְ הוּא שְׁדַרְנֵי עַד הָכָא, לְאַתְחַבְרָא עִמָּכוֹן זִכְרָה חוּלְקֵי.

רַבִּי יוֹסִי פִּתַח קָרָא אַבְתְּרִיהּ וְאָמַר, (שמות לה) וְכָל חֲכָם לֵב בְּכֶם יִבְאוּ וַיַּעֲשׂוּ וְגו', הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ. אַבְל תָּא חֲזִי, בְּשַׁעַתָּא דֹּאֲמַר קְדֻשָּׁא בְרִיךְ הוּא לְמַשָּׁה, (דברים א) הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנִבְוִנִים, אֲשַׁגַּח בְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲשַׁפַּח נְבוֹנִים, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וְאֶקַּח אֶת רֹאשֵׁי שְׁבֻטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיְדוּעִים, וְאֵלּוּ נְבוֹנִים לֹא כְּתִיב. וְאִי תִימָא דְנְבוֹן אִיהוּ דְרָגָא עֲלֵאָה מְחַכֵּם, הָכִי אִיהוּ וְדָאֵי.

מַה בֵּינָן הָאֵי לְהָאֵי. חֲכָם, הָא אוּקְמוּהָ,

את רבו נקרא חכם. חכם, שיוֹדע לַעצֵמוֹ כֹּל מֵה שְׁצָרִיף. בְּנִבּוֹן יֵשׁ כִּמְה דְרָגוֹת - שְׁמִסְתַּפֵּל בְּכֹל, וְיֹדֵעַ בְּשֵׁלוֹ וּבְאַחֲרִים, וְסִימְנָף - (משלי יב) יֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמְתּוֹ. (שמואל ב-ב כג) צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים. וְכֹאֵן חֲכָם לֵב דּוֹקָא. בְּלֵב חֲכָם, וְלֹא כְּמִקּוֹם אַחֵר, מִשּׁוּם שְׁעוֹמֵד בְּלֵב, וְנִבּוֹן לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, מִסְתַּפֵּל בְּעַצְמוֹ וּבְשֵׁל אַחֲרִים.

פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָה וְגו'. כֹּאֵן בְּתַפְלָה שְׁצָרִיף אָדָם לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהִיא עֲבוּדָה אַחַת גְּדוּלָה וְנִכְבְּדָה מֵאוֹתָן הַעֲבוּדוֹת שֶׁל רַבּוֹנוֹ. בֹּא וּרְאֵה, יֵשׁ עֲבוּדָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁעוֹמֵדֵת בְּמַעֲשֵׂה, שֶׁהִיא עֲבוּדָה שְׁעוֹמֵדֵת בְּמַעֲשֵׂה הַגּוֹף וְהִיא עֲבוּדָה. וְיֵשׁ עֲבוּדָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהִיא עֲבוּדָה יוֹתֵר פְּנִימִית, שֶׁהִיא עֵקֶר הַכֹּל, וְעוֹמֵדֵת בְּאוֹתָהּ עֲבוּדָה פְּנִימִית שֶׁהִיא עֵקֶר הַכֹּל.

בְּגוֹף יֵשׁ שְׁנַיִם עֲשָׂרַי אֵיבָרִים שְׁעוֹמֵדִים בְּמַעֲשֵׂה הַגּוֹף, כְּמוֹ שְׁבָאֲרָנוֹ, וְאֵלוֹ הֵם אֲבָרֵי הַגּוֹף וְעֲבוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהַמַּעֲשֵׂה עוֹמֵד בְּהֵם. מִשּׁוּם שְׁעֲבוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיא בְּשְׁנֵי צְדָדִים, בְּאֲבָרֵי הַגּוֹף הַחִיצוֹנִיִּים, וְיֵשׁ שְׁנַיִם עֲשָׂרַי אֵיבָרִים אַחֲרִים פְּנִימִיִּים לְפָנִים מִהַגּוֹף. וְהֵם תְּקוּנִים פְּנִימִיִּים לְפָנִים מִהַגּוֹף לְתַקֵּן בְּהֵם הַתְּקוּן שֶׁל הַרוּחַ, שֶׁהִיא עֲבוּדָה נִכְבְּדָה פְּנִימִית שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁבָאֲרָנוֹ בְּתוֹךְ הַסּוּדוֹת הַפְּנִימִיִּים שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהֵם סוּד הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְנוֹדְעוֹ בֵּין הַחֲבָרִים, אֲשֶׁרֵי חֲלָקִים.

תַּפְּלֵת הָאָדָם הִיא עֲבוּדַת הַרוּחַ, וְהִיא עוֹמֵדֵת בְּסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים, וְאֵנְשִׁים לֹא יוֹדְעִים, שְׁהֵרֵי תַפְלַת

דְּאֵפִילוֹ תַלְמִיד הַמַּחְפִּים לְרַבִּיהַ אֲקָרִי חֲכָם. חֲכָם, דִּידֵעַ לְגַרְמִייה כֹּל מֵה דְאֲצֻטְרִיף. נִבּוֹן כְּמֵה דְרָגִין אֵית בִּיהַ, דְאֲסְתַּפֵּל בְּכֹלָא, וְיֹדֵעַ בְּדִלְיָהּ וּבְאַחֲרָנִין. וְסִימְנָף, (משלי יב) יוֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמְתּוֹ. (שמואל ב ב כג) צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים. וְהִכָּא חֲכָם לֵב דִּיִּיקָא. בְּלֵב חֲכָם, וְלֹא בְּאַתְרָא אַחֲרָא, בְּגִין דְּקִיִּמָּא בְּלֵב, וְנִבּוֹן לְעֵילָא וְתַתָּא, אֲסְתַּפֵּל בְּדִלְיָהּ וּבְאַחֲרָנִין.

פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָה וְגו', הִכָּא בְּצִלוֹתָא דְבַעֲי בַר נֶשׁ לְצִלָּאָה קַמִּייה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּאִיהִי פּוֹלְחָנָא חֲדָא רַבָּא וְיִקְרָא, מְאִינוֹן פּוֹלְחָנִין דְּמְאָרִייה. תָּא חֲזִי, אֵית פּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּקִיִּמָּא בְּעוֹבְדָא, דְּאִיהוּ פּוֹלְחָנָא דְּקִיִּמָּא בְּעוֹבְדָא דְּגוֹפָא, וְאִיהוּ פּוֹלְחָנָא. וְאֵית פּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּאִיהוּ פּוֹלְחָנָא פְּנִימָאָה יַתִּיר, דְּאִיהוּ עֵקֶרָא דְּכֹלָא, קִיִּמָּא בְּהֵוּא פּוֹלְחָנָא פְּנִימָאָה, דְּאִיהוּ עֵקֶרָא דְּכֹלָא.

בְּגוֹפָא אֵית תְּרִיסַר שְׁיִיפִין, דְּקִיִּמִין בְּעוֹבְדָא דְּגוֹפָא, כְּמֵה דְּאוּקִימָנָא. וְאִינוֹן שְׁיִיפִין דְּגוֹפָא, וּפּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּעוֹבְדָא קִיִּמָּא בְּהוּ. בְּגִין דְּפּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּתִרִין סְטְרִין, שְׁיִיפִין דְּגוֹפָא לְבַר, וְאֵית תְּרִיסַר שְׁיִיפִין אַחֲרָנִין, פְּנִימָאִין לְגוֹ מִן גּוֹפָא. וְאִינוֹן תְּקוּנִין פְּנִימָאִין לְגוֹ מִן גּוֹפָא, לְאַתְתַּקְנָא בְּהוּ תְּקוּנָא דְּרוּחָא, דְּאִיהוּ פּוֹלְחָנָא יִקְרָא פְּנִימָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, כְּמֵה דְּאוּקִימָנָא גּוֹ רִזִּין פְּנִימָאִין דְּקְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאִינוֹן רְזָא דְּחֲכָמָתָא עֲלָאָה, וְאַתִּידִיעוֹ בִּינֵי חֲבָרָא, זְפָאָה חוּלְקִיְהוֹן.

צִלוֹתָא דְּבַר נֶשׁ, אִיהוּ פּוֹלְחָנָא דְּרוּחָא, וְאִיהוּ קִיִּמָּא בְּרִזִּין עֲלָאִין, וּבְגֵי נֶשׂא לָא

הָאָדָם בּוֹקְעַת אֲוִירִים וּבוֹקְעַת
רְקִיעַיִם וּפּוֹתַחַת פְּתָחִים וְעוֹלָה
לְמַעְלָה.

בְּשַׁעַה שְׁמֵאִיר הָאֹר וּנְפֹרֵד הָאֹר
מִן הַחֲשֵׁכָה, אֲזִי הַפְּרוֹז הוֹלֵךְ בְּכָל
הַרְקִיעִים: הַתְּתַקְנוּ בְּעֲלֵי
הַפְּתָחִים, בְּעֲלֵי הַהִיכָלוֹת, כֹּל
אֶחָד וְאֶחָד עַל מִשְׁמֶרְתּוֹ, מִשׁוּם
שְׂאוֹתָם שְׂשׁוֹלְטִים בַּיּוֹם אִינָם
שׁוֹלְטִים בַּלַּיְלָה. וּכְשֶׁנִּכְנַס
הַלַּיְלָה, מְעַבְרִים שְׁלִיטֵי הַיּוֹם,
וּמִתְמַנִּים שְׁלִיטִים אַחֲרֵיהֶם
שְׂשׁוֹלְטִים בַּלַּיְלָה, וּמִתְחַלְּפִים
אֵלָה בְּאֵלָה.

וְסוּד זֶה - (בְּרֵאשִׁית א) אֵת הַמָּאוֹר
הַגָּדֹל לְמַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וְגו'.
וּמַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וּמַמְשַׁלֵּת הַלַּיְלָה,
יֵשׁ שְׁלִיטִים שְׁמֻמָּנִים בַּיּוֹם, וְיֵשׁ
שְׁלִיטִים שְׁמֻמָּנִים בַּלַּיְלָה. וְאֵלוֹ
נִקְרְאוּ מַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם, וְאֵלוֹ
נִקְרְאוּ מַמְשַׁלֵּת הַלַּיְלָה.

כְּשֶׁנִּכְנַס הַלַּיְלָה, יוֹצֵא פְּרוֹז:
הַתְּתַקְנוּ שְׁלִיטֵי הַלַּיְלָה כֹּל אֶחָד
וְאֶחָד לְמִקוּמוֹ. וּכְשֶׁמֵּאִיר הַיּוֹם,
פְּרוֹז יוֹצֵא: הַתְּתַקְנוּ שְׁלִיטֵי הַיּוֹם
כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִקוּמוֹ. (אֹו מְעַבְרִים
שְׁלִיטֵי הַלַּיְלָה וּמִתְמַנִּים שְׁלִיטֵי הַיּוֹם)
וּכְשֶׁהַפְּרוֹז מִכְרִיז, אֲזִי כָּלֵם, כֹּל
אֶחָד וְאֶחָד נִפְקֵד עַל אוֹתוֹ מִקוּם
שְׂרָאוֹי לוֹ. אֲזִי הַשְּׂכִינָה מִקְדִּימָה
וְיוֹרְדָתָּ, וְיִשְׂרָאֵל נִכְנָסִים לְבֵית
הַכְּנֶסֶת לְשַׁבַּח אֵת רַבּוֹנָם
וּפּוֹתַחִים בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת.

שְׂצָרִיךְ לוֹ לְאָדָם, שְׂפִינֵן שֶׁהַתְּקִין
עֲצָמוֹ לְעִבּוּדַת הַמַּעֲשֵׂה בְּתַקּוּנֵי
מִצְוָה וּקְדוּשָׁה, לִיחַד לְבוֹ בְּתַקּוּן
שֶׁל הַעֲבוּדָה הַפְּנִימִית שֶׁל אָדוֹנוֹ,
וְלִשְׁיִם אֵת לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ בְּאוֹתָהּ
עֲבוּדָה שֶׁל אוֹתָם דְּבָרִים (שְׂאוּמֵר),
שֶׁהָרִי הַדְּבּוּר עוֹלָה.

וְאוֹתָם הַמְּמַנִּים שְׁעוֹמְדִים בְּאוֹר,
הַתְּמַנּוּ לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם.

יְדַעִין, דְּהָא צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ בְּקַעַת אֲוִירִין,
בְּקַעַת רְקִיעִין, פְּתַחַת פְּתָחִין, וְסִלְקָא לְעִילָא.

בְּשַׁעַתָּא דְּנַהִיר נְהוֹרָא, וְאַתְּפָרֵשׁ נְהוֹרָא מִן
חֲשׁוּכָא, כְּדִין פְּרוֹזָא אֲזֵלָא בְּכֻלְהוּ
רְקִיעִין, אַתְּתַקְנוּ מְאִירֵי דְּפְתָחִין, מְאִירֵיהוּן
דְּהִיכְלִין, כֹּל חַד וְחַד עַל מְטְרִיָּה. בְּגִין דְּאִינוּן
דְּשִׁלְטַנְיָהוּן בִּימְמָא, לָאו אִינוּן דְּשִׁלְטַנְיָהוּן
בְּלַיְלָא. וְכַד עָאל לַיְלָא, אַתְּעַבְרוּ שׁוֹלְטַנִּין
דִּימְמָא, וְאַתְּמַנּוּן שִׁלְטַנִּין אַחֲרֵנִין, דְּשִׁלְטִין
בְּלַיְלָא, וְאַתְּחַלְּפֵן אֵלִין בְּאֵלִין.

וְרוֹזָא דָּא, (בְּרֵאשִׁית א) אֵת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמַמְשַׁלֵּת
הַיּוֹם וְגו'. וּמַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וּמַמְשַׁלֵּת
הַלַּיְלָה, שׁוֹלְטַנִּין אִינוּן דִּי מְמַנְן בִּימְמָא,
וְשׁוֹלְטַנִּין אִינוּן דִּי מְמַנְן בְּלַיְלָא. וְאֵלִין
אֶקְרוּן מַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם. וְאֵלִין אֶקְרוּן מַמְשַׁלֵּת
הַלַּיְלָה.

בַּד עָאל לַיְלָא, פְּרוֹזָא נִפְקָא, אַתְּתַקְנוּ
שׁוֹלְטַנִּין דְּלַיְלָא, כֹּל (דַּר"א ע"ב) חַד וְחַד
לְאַתְרִיָּה. וְכַד נְהִיר יְמֻמָּא, פְּרוֹזָא נִפְקָא,
אַתְּתַקְנוּ שׁוֹלְטַנִּין דִּימְמָא, כֹּל חַד וְחַד
לְאַתְרִיָּה. (כְּדִין מִתְעַבְרֵי שְׁלִמְנוּ דְּלַיְלָא וְאַתְּתַקְנוּן שְׁלִמְנוּ דִּימְמָא)
וְכַד פְּרוֹזָא אֶכְרִיז, כְּדִין כֻּלְהוּ כֹּל חַד וְחַד,
אַתְּפַקֵּד עַל הַהוּא אַתְרֵי דְּאַתְחַזִּי לִיהֵ. כְּדִין
שְׂכִינְתָּא קְדָמָא, וְנַחְתָּא, וְיִשְׂרָאֵל עָאלִין לְבִי
כְּנִישְׁתָּא, לְשַׁבְּחָא לְמְאִירֵיהוּן, פְּתַחִין בְּשִׁירִין
וְתוֹשְׁבָחִין.

דְּבַעִי לִיָּה לְפַר נָשׁ, פִּינוּן דְּאַתְתַּקִּין גְּרַמִּיָּה
בְּפוֹלְחָנָא דְּעוֹבְדָא, בְּתַקּוּנֵי דְּמִצְוָה
וּקְדוּשָׁה, לִיחַדָּא לְבִיָּה בְּתַקּוּנָא דְּפוֹלְחָנָא
פְּנִימָאָה דְּמְאִירֵיָּה, וְלִשְׁוֹאָה לְבִיָּה וּרְעוּתִיָּה
בְּהַהוּא פּוֹלְחָנָא דְּאִינוּן מְלִין, (דַּר"א דְּקַמָּר) דְּהָא
מְלָה סִלְקָא.

וְאִינוּן מְמַנְן דְּקִימִין בְּאוֹרָא, אַתְּמַנּוּן לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא. לְסְטְרֵי מְזַרְחָא

לְצַד מְזַרְחַת הַתְּמִנָּה מִמֶּנָּה אָחַד שְׁעוֹמֵד בְּאֹיִר לְאוֹתוֹ צַד, וְשָׁמוּ גִזְרֵי־א, וְעָמוּ שָׂרִים מִמֶּנִּים אַחֲרָיִם, שֶׁהֵם מְחַכִּים לְאוֹתוֹ דְּבוּר שֶׁל תְּפִלָּה, וְעוֹלָה בְּאֹיִר בְּאוֹתוֹ צַד, וְנוֹטֵל אוֹתוֹ אוֹתוֹ הַמִּמֶּנָּה.

אִם הַדְּבוּר הַזֶּה הוּא פְּרָאִי, וְכָל אוֹתָם שָׂרִים נוֹשְׁקִים אֶת אוֹתוֹ דְּבוּר וְעוֹלִים עִמוֹ עַד לְאוֹתוֹ אֹיִר שֶׁל הַרְקִיעַ לְמַעְלָה, שֶׁשָּׁם מִמֶּנִּים שָׂרִים אַחֲרָיִם - בְּשִׁעָה שְׁנוֹשְׁקִים אֶת אוֹתוֹ דְּבוּר, פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל שְׁאַתֶּם יוֹדְעִים לְעֵטֵר אֶת אֲדוֹנֵכֶם בְּעֵטְרוֹת קְדוֹשׁוֹת. אֲשֶׁרִי הִפָּה שְׁדָּבוּר שֶׁל הַעֲטָרָה הַזֹּאת יֵצֵא מִמֶּנּוּ.

וְאִז פּוֹרְחֹת הַאוֹתִיּוֹת שְׁעוֹמְדוֹת בְּאֹיִר שְׁבִשָּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל שָׁתִים עֲשָׂרָה אוֹתִיּוֹת, שְׁאוֹתוֹ שֵׁם שׁוֹלֵט בְּאֹיִר, וְזֶהוּ שֵׁם שְׁהִיָּה טָס בּוֹ אֵלֶיהוּ עַד שֶׁעָלָה לְשָׁמַיִם. וְזֶהוּ מֵה שְׁאָמַר עוֹבְדֵיָה לְאֵלֶיהוּ, (מַלְכִים-א יח) וְרוּחַ ה' יִשְׁאָף. מִשׁוּם שְׁבִשָּׁם הַזֶּה הִיָּה טָס בּוֹ אֵלֶיהוּ בְּאֹיִר, וְזֶהוּ הַשֵּׁם שְׁשׁוֹלֵט בְּאֹיִר. וְאוֹתָן הַאוֹתִיּוֹת פּוֹרְחֹת וְעוֹלוֹת בְּאוֹתוֹ דְּבוּר, וְאוֹתוֹ הַמִּמֶּנָּה שְׁמִפְתַּחוֹת הָאֹיִר בְּיָדוֹ, וְכָל אוֹתָם הַמִּמֶּנִּים הָאֲחֵרִים, כָּלֵם עוֹלִים בּוֹ עַד לְרַקִּיעַ, וְנִמְסַר בְּיַד מִמֶּנָּה אַחַר הַלְּעֻלוֹת לְמַעְלָה.

לְצַד דְּרוֹם יֵשׁ מִמֶּנָּה אַחַר שְׁשׁוֹלֵט בְּאֹיִר לְאוֹתוֹ הַצֵּד, וְכַמָּה מִמֶּנִּים וְשָׂרִים אַחֲרָיִם עִמוֹ, וְשָׁמוּ פְּסַגְנֵי־הָ, וְבוֹ נֶאֱחָזִים (וְלוֹ נִמְסְרוּ) מִפְּתַחוֹת הָאֹיִר שֶׁל אוֹתוֹ צַד. וְכָל אוֹתָם בְּעֲלֵי צָרָה שְׁמֵתִפְלָלִים תְּפִלָּה לְאֲדוֹנָם מִתּוֹךְ צָרָה, מִתּוֹךְ שְׁכֻרוֹן הַלֵּב - אִם אוֹתוֹ הַדְּבוּר פְּרָאִי, הוּא עוֹלָה לְאֹיִר בְּאוֹתוֹ צַד, וְהַמִּמֶּנָּה הַזֶּה נוֹטֵל אוֹתוֹ וְנוֹשֵׁק אוֹתוֹ (מִשׁוּם שֶׁעָלָה בְּאוֹתוֹ צַד). וְכַשְׁנוֹשֵׁק אוֹתוֹ, פּוֹתֵחַ וְאוֹמֵר:

אֲתִמְנָא מִמֶּנָּא חַד, דְּקִיִּמָּא בְּאֹיִרָא לְהֵהוּא סְטָרָא, גִּזְרֵי־א שְׁמִיָּה, וְעַמִּיָּה סְרַכִּין מִמֶּנָּן אַחֲרַנִּין, דְּאִינוּן מְחַפְּאֵן לְהֵהִיא מְלָה דְּצִלוֹתָא, וְסִלְקָא בְּאֹיִרָא בְּהֵהוּא סְטָרָא, וְנָטִיל לָהּ הָאִי מִמֶּנָּא.

אִי הִיא מְלָה כְּדָקָא יְאוֹת, הוּא, וְכָל אִינוּן סְרַכִּין נִשְׁקִין לְהֵהִיא מְלָה, וְסִלְקִין עִמָּה עַד הֵהוּא אֹיִרָא דְּרַקִּיעָא לְעִילָא, דְּתַמֵּן מִמֶּנָּן סְרַכִּין אַחֲרַנִּין. בְּשִׁעָתָא דְּנִשְׁקִי לְהֵהִיא מְלָה, פְּתַחִי וְאֹמְרִי, זַפְּאִין אֶתּוּן יִשְׂרָאֵל, דִּידְעִיתוּ לְאֵעְטָרָא לְמֵאֲרִיכוֹן בְּעֵטְרִין קְדִישִׁין זַפְּאָה אִיהוּ פּוּמָא, דְּמְלָה דְּעֵטְרָא דָּא נִפְקָא מִנִּיהּ.

בְּרִין פְּרַחִין אֶתּוּן דְּקִיִּמִין בְּאֹיִרָא, דְּבִשְׁמָא קְדִישָׁא דְּתַרִּיסָר אֶתּוּן, דְּהֵהוּא שְׁמָא שְׁלִיט בְּאֹיִרָא, וְהָאִי אִיהוּ שְׁמָא, דְּהִוָּה טָאס בִּיהּ אֵלֶיהָ־וּ, עַד דְּאֶסְתַּלַּק לְשְׁמִיָּא. וְהִינֵנוּ דְּקָאִמַר עוֹבְדֵיָה לְאֵלֶיהוּ, (מַלְכִים א יח) וְרוּחַ יְי' יִשְׁאָף. בְּגִין דְּבִשְׁמָא דָּא, הָוָה אֵלֶיהוּ טָאס בִּיהּ בְּאֹיִרָא, וְהָאִי אִיהוּ שְׁמָא דְּשִׁלִּיט בְּאֹיִרָא.

וְאִינוּן אֶתּוּן פְּרַחִין וְסִלְקִין בְּהֵהִיא מְלָה, וְהֵהוּא מִמֶּנָּא דְּמִפְּתַחַן דְּאֹיִרָא בִּידֵיהּ, וְכָל אִינוּן מִמֶּנָּן אַחֲרַנִּין, כְּלָהוּ סִלְקִין בִּיהּ עַד רַקִּיעָא, וְאֶתְמַסֵּר בְּיַד דְּמִמֶּנָּא אַחֲרָא, לְסִלְקָא לְעִילָא.

לְסֵטֵר דְּרוֹם, אִית מִמֶּנָּא אַחֲרָא דְּשִׁלְטָא בְּאֹיִרָא לְהֵהוּא סְטָר, וְכַמָּה מִמֶּנָּן אַחֲרַנִּין וְסְרַכִּין עִמִּיָּה. פְּסַגְנֵי־הָ שְׁמִיָּה, וְבִיהּ מִתְאַחֲדִין (נ"א וְלִיה אֶתְמַסְרָאן) מִפְּתַחַן דְּאֹיִרָא לְהֵהוּא סְטָר. וְכָל אִינוּן מֵאֲרִי דְּעָקוּ, דְּצִלְאֵן צִלוֹתָא לְמֵאֲרִיָּהוּן מִגּוֹ עֲקֻתָא, מִגּוֹ תְּבִירוֹ דְּלִבָּא, אִי הֵהִיא מְלָה כְּדָקָא יְאוֹת, סִלְקָא לְאֹיִרָא בְּהֵהוּא סְטָרָא, וְנָטִיל לָהּ הָאִי מִמֶּנָּא, וְנִשְׁיֵק לָהּ (ס"א בְּגִין דְּסִלְקָא בְּהֵהוּא סְטָרָא) כַּד נִשְׁיֵק לָהּ, פְּתַח

וְאָמַר, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְחוּס לְקַבְּלֵךְ (נ"א וְעֹלָה) וּבִגְיֻנְךָ יִתְמַלֵּי רַחֲמִין.

סִלְקִין עֲמָה כָּל אֵינוֹן מְמַנָּן קִדְיִשְׁיִין, וְכָל אֵינוֹן סֹרְכִין דִּיהוּא סֹטְרָא. וּפְרַחֲיִן אַתּוּן דְּשָׂמָא קִדְיִשָׁא, דְּאֵינוֹן אַרְבַּע אַתּוּן, דְּמַתְעַטְרִין וְשִׁלְטִין בִּיהוּא סֹטְרָא דְאֹיְרָא, וְסִלְקִין בִּיהוּא סֹטְרָא דְאֹיְרָא, עַד רְקִיעָא, עַד הוּא מְמַנָּא דְרְקִיעָא דְשִׁלְטִיט בִּיהוּא סֹטְרָא.

לְסֹטְרָא צְפוּן, אֵית מְמַנָּא אַחְרָא, וְעֲמִיה פְּמָה סֹרְכִין מְמַנָּן דְּשִׁלְטִין בְּאֹיְרָא, וְהוּא מְמַנָּא פְּתַחֲיָה שְׁמִיה, וְהֵאֵי אַתְּמַנָּא בְּאֹיְרָא לְהוּא סֹטְרָא, וְכָל אֵינוֹן דְּמַצְלָאן צְלוּתִין עַל בְּעֲלֵי דְכְבוֹ דְעֻקִּין לוֹן, וְכַד מְלָה דִּיהוּא צְלוּתָא סִלְקָא לְאֹיְרָא בִּיהוּא סֹטְרָא, אֵי זְכָאָה הוּא, נְטִיל לָה הֵאֵי מְמַנָּא, וְנִשְׁיֵק לָה.

בְּדִין אַתְעַר רִוְחָא חָדָא דְנַפְקָא מִגּוֹ תְהוּמָא בְּסֹטְרָא דְצְפוּן, וְהוּא רִוְחָא קְאֵרִי בְּכָל אֵינוֹן אֹיְרִין, וְנִטְלִי כְּלָהוּ הֵהוּא מְלָה, וְסִלְקִין לָה עַד רְקִיעָא וְנִשְׁקִין לָה. פְּתַחֲי וְאִמְרִי, מָרְךָ יְרַמֵּי שְׁנַאָךְ לְקַמְךָ.

וְאֹזְרָא וְסִלְקָא וּבִקְעָא רְקִיעִין (ס"א אֹיְרִין) עַד דְּסִלְקִין עֲמָה לְגַבֵּי רְקִיעָא קְדַמָּאָה סִלְקָא צְלוּתָא, וּמְטָאָת לְגַבֵּי חַד מְמַנָּא, דְּאַתְמַנָּא לְסֹטְרָא מְעַרְב, וְתַמָּן קְיִימִין תְּשַׁעָה פְּתַחֲיִן, וּבִהוּ קְיִימִין פְּמָה סֹרְכִין, וְכַמְה מְמַנָּן, וְעֲלִיָּהוּ מְמַנָּא חַד דִּי שְׁמִיה זְבוּלִי"אֵל.

וְדָא אֵיהוּ דְבַעֵי לְשַׁמְשָׂא בִּיהוּא רְקִיעָא בִּימָמָא, וְלָא אַתְיָהִיב לִיה רְשׁוֹ, עַד דְּסִלְקֵי נְהוּרָא דְסִיְהָרָא, וּכְדִין אַפִּיק כָּל אֵינוֹן חִילִין, וְכָל אֵינוֹן מְמַנָּן. וְכַד נְהִיר יְמָמָא, עֲאֵלִין כְּלָהוּ בְּפִתְחָא חָדָא, דְּאֵינוֹן תְּשַׁעָה פְּתַחֲיִן, דְּאֵיהוּ פְּתַחָא עֲלָאָה עַל כְּלָהוּ. וְכַד תְּשַׁעָה פְּתַחֲיִם, שְׁהוּא פְּתַח עֲלִיוֹן עַל כְּלָם. וּכְשֶׁתְּפִלָּה עוֹלָה, הֵיא נְכַסְתָּ בְּאוּתוֹ פְּתַח, וְכָל

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְחוּס כְּנִגְדְךָ (ועליו), וּבִשְׁבִילְךָ יִתְמַלָּא בְּרַחֲמִים. עוֹרִים עֲמָה כָּל אוֹתָם מְמַנִּים קְדוֹשִׁים וְכָל אוֹתָם שְׂרִים שֶׁל אוֹתוֹ הַצַּד, וּפּוֹרְחוֹת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ, שֶׁהֵן אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁמַתְעַטְרוֹת וְשׁוֹלְטוֹת בְּאוֹתוֹ צַד שֶׁל הָאֹיִר, וְעוֹלִים בְּאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל הָאֹיִר עַד לְרְקִיעַ, עַד לְאוֹתוֹ הַמְמַנָּה שֶׁל הַרְקִיעַ שְׁשׁוֹלְט בְּאוֹתוֹ הַצַּד.

לְצַד צְפוּן יֵשׁ מְמַנָּה אַחַר, וְעִמּוֹ כְּמָה שְׂרִים מְמַנִּים שְׁשׁוֹלְטִים בְּאֹיִר, וְשִׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ מְמַנָּה פְּתַחֲיָה, וְזֶהוּ שֶׁהַתְּמַנָּה בְּאֹיִר שֶׁל אוֹתוֹ צַד, וְכָל אוֹתָם שֶׁמַתְפַּלְלִים תְּפִלוֹת עַל שׁוֹנְאִים שֶׁמְצִיקִים לָהֶם, וּכְשֶׁדְּבּוֹר שֶׁל אוֹתָהּ תְּפִלָּה עוֹלָה לְאֹיִר בְּאוֹתוֹ צַד - אִם הוּא צַדִּיק, נוֹטֵל אוֹתוֹ הַמְמַנָּה הַזֶּה וְנוֹשֵׁק אוֹתוֹ.

אִין מְתַעוּרְתָּ רִיחַ אַחַת שְׁיִוצָאָת מִתּוֹךְ הַתְּהוּם שֶׁבְּצַד הַצְּפוּן, וְאוֹתָהּ רִיחַ קוֹרָאָת בְּכָל אוֹתָם הָאֹיְרִים, וְכֵלָם נוֹטְלִים אוֹתוֹ דְּבּוֹר וּמַעֲלִים אוֹתוֹ עַד לְרְקִיעַ וְנוֹשְׁקִים אוֹתוֹ, וּפּוֹתַחִים וְאוֹמְרִים: רְבוּנְךָ יִפִּיל שׁוֹנְאָךְ לְפָנֶיךָ.

וְהוֹרְךָ וְעוֹלָה וּבּוֹקַע רְקִיעִים (אֹיְרִים). עַד שְׁעוֹלִים עִמּוֹ לְרְקִיעַ הָרֵאשׁוֹן, עוֹלָה הַתְּפִלָּה וּמַגִּיעָה לְמְמַנָּה אַחַד שֶׁהַתְּמַנָּה לְצַד מְעַרְב, וְשֵׁם עוֹמְדִים תְּשַׁעָה פְּתַחֲיִם, שֶׁבָּהֶם עוֹמְדִים כְּמָה שְׂרִים וְכַמְה מְמַנִּים, וְעֲלִיָּהֶם מְמַנָּה אַחַד שֶׁשִּׁמוֹ זְבוּלִי"אֵל.

וְזֶהוּ שְׁרוּצָה לְשַׁמֵּשׁ בְּרְקִיעַ הַזֶּה בַּיּוֹם, וְלֹא נִתְּנָת לוֹ רְשׁוֹת, עַד שְׁעוֹלָה אוֹר הַלְּבָנָה, וְאֵז הוּא מוֹצִיא כָּל אוֹתָם הַחִילוֹת וְכָל אוֹתָם מְמַנִּים. וּכְשֶׁמֵּאִיר הַיּוֹם, נְכַנְסִים כְּלָם לְפִתַח אַחַד, שֶׁהֵם וְכָל הַתְּפִלָּה עוֹלָה, הֵיא נְכַסְתָּ בְּאוֹתוֹ פְּתַח, וְכָל

השרים וכל הממנים יוצאים מאותו פתח. ועליהם זבוליא"ל, אותו ממנה גדול, ויוצאים כלם ונושקים אותו, ומגיעים עמו עד לרקיע השני.

(ברקיע השני עולה התפלה עד אותו רקיע, ונפתחים) וכשעולה התפלה עד לאותו רקיע, נפתחים שנים עשר שערי אותו הרקיע, ובאותו השער השנים עשר עומד ממנה אחד ששמו ענא"ל, וזה ממנה על כמה חילות, על כמה מחנות, וכשפתלה עולה, עומד הממנה הזה ומכריז על כל אותם פתחים ואומר: (ישעיה כו) פתחו שערים וגו', וכל השערים נפתחים, ונכנסת התפלה לכל אותם הפתחים.

ואז מתעורר ממנה אחד זקן לזימם שעומד לצד דרום, ששמו עזריא"ל הזקן, ולפעמים הוא נקרא מחניא"ל, משום שהתמנה על ששים רבוא מחנות, וכלם בעלי כנפים, בעלי מחנות, מלאים עינים. ואצלם עומדים אותם מחנות בעלי אונים. ונקראים אונים, משום שהם מקשיבים לכל אותם שמתפללים תפלתם בלחש ובכרצון הלב, שלא נשמעת אותה תפלה לאחר. התפלה הזו עולה, ומקשיבים לה כל אותם שנקראים בעלי אונים. ואם אותה תפלה נשמעת לאוני אדם, אין מי שמקשיב לה למעלה, ולא מקשיבים לה אחרים, פרט למי ששומע בראשונה. משום כך צריך להשמר שלא ישמעו את אותה תפלה בני אדם. ועוד, שדבור של תפלה נאחז בעולם העליון, ודבור של העולם העליון אין צריך לשמע.

כמו זה מי שקורא בספר תורה, אחד קורא ואחד לשתק. ואם

צלותא סלקא, (דף ר"ב ע"א) צאלת בההוא פתחא, וכלהו סרכין, וכלהו ממנן, נפקין מההוא פתחא. ועליהון זבוליא"ל, ההוא רב ממנא, ונפקי כלהו ונשקי לה, ומטאן עמה עד רקיעא תניינא.

(ס"א ברקיעא תניינא סלקא צלותא עד ההוא רקיע ואתפתחו) וכד סלקא צלותא עד ההוא רקיעא, אתפתחו תריסר תרעין דההוא רקיעא. ובההוא תרעא דתריסר, קאים ממנא חד, דשמייה ענא"ל, והאי ממנא על כמה חיילין, על כמה משריין, וכד צלותא סלקא, קאים האי ממנא וכריז על כל אינון פתחין ואמר, (ישעיה כו) פתחו שערים וגו', וכלהו תרעין פתיחין, ועאלת צלותא בכל אינון פתחין.

ברין, אתער חד ממנא סבא דיומין, דקאים לסטר דרום, דשמייה עזריא"ל סבא, ולזמנן אתקרי מחניא"ל, בגין דאתמנא על שתין רבוא משריין, וכלהו מארי דגדפיין, מארי דמשריין, מליין עיינין. ולגבייהו קיימין אינון משריין מאריהון דאודנין. ואקרון אודנין, בגין דאינון צייתין, כל אינון דמצלאן צלותהון בלחישו, ברעותא דלבא, דלא אשתמע ההיא צלותא לאחרא. האי צלותא סלקא, וצייתין לה כל אינון דאקרון מארי דאודנין.

ואי ההיא צלותא אשתמע לאודנין דבר נש, לית מאן דציית לה לעילא, ולא צייתין לה אחרנין, בר מאן דשמע בקדמיתא, בגין כך בעי לאסתמרא דלא ישמעון לההיא צלותא בני נשא. ותו, דמלה דצלותא אתאחדא בעלמא עלאה, ומלה דעלמא עלאה, לא אצטריד למשמע.

בגוונא דא, מאן דקרי בספרא דאורייתא, חד

שנים קוראים בתורה, הם גורעים באמונה שלמעלה, משום שאחד קול ואחד דבור הפל אחד, אז שני קולות ושני דבורים זו גריעות האמונה. אלא שיהיה קול ודבור אחד כמו שצריך, כדי שיהיה אותו קול ואותו דבור אחד.

ואותו הממנה ששמו עזריאל הזקן, כשאותה תפלה עולה בלחש, כל אותן ששים רבוא מחנות, וכל אותם בעלי עינים, וכל אותם בעלי אזנים, כלם יוצאים ונושקים אותו דבור של תפלה שעולה. זהו שכתוב (תהלים לד) עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם. עיני ה' אל צדיקים - אלו בעלי העינים שלמטה, משום שיש (שא"י) בעלי עינים שלמעלה. ואזניו אל שועתם - אלה בעלי האזנים.

הרקיע השלישי, אותה תפלה עולה ומגיעה לאותו רקיע, ושם אותו אותן שנקרא גדרני"ה, ועמו כמה שרים וכמה ממנים, והוא משמש שלש פעמים ביום כנגד שרביט אחד של זה שיוצא, עולה ויורד, ולא עומד במקום אחד, וזהו שרביט שנוסע שלש פעמים ונגנז. וכשתפלה עולה, יורד אותו שרביט ומשתחוה לפני אותה תפלה, והרקיע הזה נקרא רקיע השרביט.

וכשעולה אותה תפלה, אותו הממנה לאחר שהשתחוה, מכה באותו השרביט בסלע החזק שמאיר ועומד באמצע הרקיע, ויוצאים מתוך אותו סלע שלש מאות ושבעים וחמשה חילות שגנוזים שם מיום שירדה תורה לארץ, משום שהתחזקו להתחבר (לס"ב) שלא תרד לארץ, ונזף בהם הקדוש ברוך הוא, ונכנסו לתוך

קרי, וחד לשתוק, ואי תרי קראן באורייתא, גרעי מהימנותא דלעילא, בגין דחד קלא ודיבור כלא חד כדין תרין קלין ותרין דבורין, איהו גריעותא דמהימנותא. אלא דיהא קלא ודבור חד כמה דאצטריך, בגין דיהא ההוא קלא וההוא דבור חד.

וההוא ממנא, שמייה עזריאל סבא. פד ההיא צלותא סלקא בלחישו, כל אינון שתין רבוא משריין, וכל אינון מארי דעינין, וכל אינון מארי דאודנין, פלהו נפקי ונשקי לההיא מלה דצלותא דסלקא. הדא הוא דכתיב, (תהלים לד) עיני יי' אל צדיקים ואזניו אל שועתם. עיני יי' אל צדיקים, אלין מארי דעינין דלתתא, בגין דאית (נ"א דלית) מארי דעינין לעילא. ואזניו אל שועתם, אלין מאריהון דאודנין.

רקיעא תליתאה, ההיא צלותא סלקא ומטי לההוא רקיעא, ותמן ההוא ממנא דאקרי גדרני"ה, ועמיה כמה סרכין וכמה ממנן. ואיהו משמש תלת זמנין ביומא, לקבל חד שרביטא דזיהרא דנפיק, סליק ונחית ולא קיימא באתר חד, והאי איהו שרביטא דנטיל תלת זמנין ואתגניז. וכד צלותא סלקא, נחית ההוא שרביטא, וסגיד קמי ההוא צלותא, ואקרי האי רקיעא, רקיעא דשרביטא.

וכד סלקא ההיא צלותא, ההוא ממנא בתר דסגיד, בטש, בההוא שרביטא בטינרא, תקיפא דזהיר, דאיהו קאים באמצעיתא דההוא רקיעא, ונפקו מגו ההוא טינרא, תלת מאה ושבעין וחמש חילין דאינון גניזין תמן מן יומא דאורייתא נחתת לארעא, בגין דאתתקפו לחברא (ס"א לס"ב) דלא תחות

לארעא, ואנזיף בהו קדשא בריך הוא, ועאלו גו ההוא טינרא. ולא נפקין

אותו סלע, ואינם יוצאים, פרט לאותו זמן שהתפלה עולה, פותחים ואומרים: (שם ח) ה' אדונינו מה אדיר שמך וגו'. זוהי תפלה שעולה על כל אותם רקיעים. אז משתחווים אליה.

מבאן והלאה, התפלה מתעטרת בעטרות עליונות, ועולה לתוך הרקיע הרביעי, ואז השמש יוצא בדרגותיו, ושמשי"אל הממנה הגדול יוצא, ושלוש מאות וששים וחמשה מחנות עמו, לתוך אותו רקיע, והם נקראים ימות החמה, וכלם מעטרים את אותה תפלה בעטרות של בשמים של גן עדן. ושם מתעכבת התפלה, עד שכל המחנות עולים עמו לתוך אותו הרקיע החמישי, ושם נמצא ממנה אחד ששמו גִּדְרִיא"ל, והוא בעל הקרבות של שאר העמים. וכשתפלה עולה, אז הוא מזדעזע עם כל מחנותיו, ונשבר כחם, ויוצאים ומשתחווים ומעטרים את אותה התפלה.

ועולים עמה עד שמגיעים לרקיע הששי, ואז יוצאים כמה חילות וכמה מחנות ומקבלים את אותה תפלה, ועולים עמה עד שמגיעים לשבעים שערים, ששם עומד ממנה אחד ששמו ענפי"אל, ממנה גדול, והוא מעטר את אותה תפלה בשבעים עטרות.

וכיון שהתפלה מתעטרת בכל העטרות הללו, אזי מתחברים כל אותם החילות של כל הרקיעים, ומעלים את אותה התפלה שמתעטרת בכל העטרות לרקיע השביעי, ואז נכנסת התפלה, וסנדלפון נכבד גדול, שכל מפתחות אדוניו בידו, מכניס את אותה תפלה לתוך שבעה היכלות.

בא וראה אמר רבי שמעון שבעה מדורים הם וכו'. שבעת ההיכלות

בר ההוא זמנא דצלותא סלקא, פתחי ואמרי (תהלים ח) יי' אדונינו מה אדיר שמך וגו'. דא היא צלותא, דסלקא על כל אינון רקיעין. כדין סגדין לגבה.

מבאן ולהלאה, צלותא מתעטרא בעטרין עלאין, וסלקא לגו רקיעא רביעאה, וכדין שמשא נפיק בדרגוי, ושמשי"אל רב ממנא נפיק, ותלת מאה ושתיין וחמש משריין סלקין עמיה, לגו ההוא רקיעא, ואקרון ימות החמה, וכלהו מעטרין לההיא צלותא, בעטרין דבוסמין דגנתא דעדן.

ותמן אתעפבת צלותא, עד דכלהו משריין סלקין עמה לגו ההוא רקיעא חמישאה, ותמן איהו ממנא חד גִּדְרִיא"ל שמייה, והוא מארי קרבין דשאר עמין. וכד צלותא סלקא, כדין אזדעזע הוא, וכל משריין דיליה, ואתבר (דף ר"ב ע"ב) חילייהו, ונפקי וסגדי, ומעטרין לההיא צלותא.

וסלקין עמה עד דמטו לגבי רקיעא שתיתאה, וכדין נפקין כמה חיילין, וכמה משריין, ומקבלין לההיא צלותא, וסלקין בהדה, עד דמטו לשבעין תרעין, דתמן קאים חד ממנא, די שמייה ענפי"אל, רב ממנא. ואיהו מעטר לההיא צלותא, בשבעין עטרין.

וכיון דמתעטרא צלותא בכל הגי עטרין, כדין מתחברין כל אינון חיילין דכלהו רקיעין, וסלקין לההיא צלותא דמתעטרא בכל עטרין, לגבי רקיעא שביעאה. וכדין עאלת צלותא, וסנדלפון רב יקרא עלאה דכל מפתחן דמאריה בידיה, אעיל לההוא צלותא, לגו שבעה היכלין.

תא חזי אמר רבי שמעון שבעא מדוריין אינון וכו', שבעה היכלין אלין, אינון היכלין

הִלְלוּ הֵם הַיְכָלוֹת הַמְּלָךְ,
 וּכְשֶׁהִתְפַּלֵּה הַזֶּה מִתְעַטְרֵת בְּכָל
 הַעֲטֻרוֹת הִלְלוּ כְּשֶׁנִּכְנַסְתָּ, מִחֲבֵר
 אוֹתָם כְּאַחַד, לְהַתְעַטֵּר לְמַעֲלָה
 לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד כְּרֵאוֹי. וְשִׁמוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעַטֵּר בְּכָל
 הַעֲטֻרוֹת, מַעֲלָה וּמִטָּה, לְהִיּוֹת
 אֶחָד, וְאֵז כְּתוּב בְּרִכּוֹת לְרֹאשׁ
 צַדִּיק.

אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל אָדָם שִׁיּוּדֵעַ
 לְסֹדֵר תְּפִלָּתוֹ כְּרֵאוֹי. בְּתַפְלָה הַזֶּה
 שְׂמַתְעַטֵּר בֵּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 הוּא מִחֲבֵה עַד שִׁיִּסְתִּימוּ כָּל
 תְּפִלוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאֵז הַכֹּל
 הוּא בְּשִׁלְמוֹת כְּרֵאוֹי מַעֲלָה
 וּמִטָּה. עַד כָּאֵן דְּבָרֵי הַתְּפִלָּה
 לְדַעַת סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים. מִכָּאֵן
 וְהִלְאָה יֵשׁ אֵת מַצּוֹת הַתּוֹרָה,
 שֶׁהֵן עוֹמְדוֹת בְּדַבּוּר כְּמוֹ
 שְׁעוֹמְדוֹת בְּמַעֲשֵׂה.

וְהֵן שֵׁשׁ מַצּוֹת, וְעוֹמְדוֹת אַף כָּאֵן
 בְּתַפְלָה. אַחַת - לְיִרְאָה אֵת הַשֵּׁם
 הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא. שְׁתַּיִם - לְאַהֲבָה
 אוֹתוֹ. שְׁלִישִׁית - לְבִרְכוּ. רְבִיעִית
 - לְיִחְדוּ. חֲמִישִׁית - שִׁיְבְּרֵךְ הַכֹּהֵן
 אֵת הָעָם. שְׁשִׁית - לְמַסֵּר לוֹ אֵת
 נִשְׁמָתוֹ. וְאֵלוֹ שֵׁשׁ מַצּוֹת
 שְׁעוֹמְדוֹת בְּתַפְלָה שֶׁל דַּבּוּר, פֶּרֶט
 לְאוֹתָן מַצּוֹת שְׁעוֹמְדוֹת בְּמַעֲשֵׂה,
 כְּמוֹ צִיצִית וְתַפְלִין.

לְיִרְאָה אֵת ה' - מַצְוָה זוֹ עוֹמְדַת
 בְּתַשְׁבְּחוֹת הִלְלוּ שְׁאָמַר דָּוִד
 הַמְּלֶךְ וּבאוֹתָם קִרְבָּנוֹת שֶׁל
 הַתּוֹרָה, שְׁשָׁם צָרִיךְ אָדָם לִפְחַד
 מִלְּפָנֵי אֲדוֹנוֹ, מִשּׁוֹם שְׁאוֹתָן
 שִׁירוֹת עוֹמְדוֹת בְּאוֹתוֹ מְקוֹם
 שְׁנִקְרָא יִרְאָה, וְכָל אוֹתָם הִלְלוּיָהּ
 שֶׁהֵם סוּד שֶׁל יִרְאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. וְצָרִיךְ אָדָם לְשִׁים רְצוֹנוֹ
 בְּאוֹתָן שִׁירוֹת בְּיִרְאָה, וּפְרָשׂוּהָ
 הַחֲבָרִים, כָּל אוֹתָם הַסּוּדוֹת שֶׁל
 שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת וְכָל אוֹתָם
 סוּדוֹת שֶׁל הִלְלוּיָהּ.

בֵּין שְׂמַגִּיעַ אָדָם לְיִשְׁתַּבַּח, יֵשִׁים

דְּמִלְפָא, וְהֵאֵי צְלוֹתָא כַּד מִתְעַטְרָא בְּכָל הַיְנִי
 עֲטָרִין, כַּד עָאלַת, מִחֲבֵר לֹון כְּחֵדָא,
 לְאַתְעַטְרָא לְעֵילָא לְמַהוּי כְּלָא חַד כְּדָקָא
 יֵאוּת. וְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מִתְעַטְרָא
 בְּכָל עֲטָרִין, עֵילָא וְתַתָּא, לְמַהוּי חַד, וּכְדִין
 (משלי י) בְּרִכּוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק כְּתִיב.

וּבָאָה חוֹלְקִיהָ דְבַר נָשׁ, דִּידַע לְסִדְרָא צְלוֹתִיהָ
 כְּדָקָא יֵאוּת. בְּהֵאֵי צְלוֹתָא דְמִתְעַטְרָא
 בֵּיהָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִיהוּ מִחֲבֵה עַד
 דִּיסְתִּימוֹן כָּל צְלוֹתֵהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וּכְדִין כְּלָא
 אִיהוּ בְּשִׁלְמוֹ כְּדָקָא יֵאוּת, עֵילָא וְתַתָּא. עַד
 הֵכָא מְלִין דְצְלוֹתָא, לְמַגְדַּע רְזִין עֲלֵאִין, מִכָּאֵן
 וְלֵהֲלָאָה אֵית פְּקוּדֵי אוּרִייתָא, דְאֵינּוֹן קִיִּימִין
 בְּמִלָּה, כְּמָה דְקִיִּימִין בְּעוֹבְדָא.

וְאֵינּוֹן שִׁית פְּקוּדִין, וְקִיִּימִין אוּף הֵכָא
 בְּצְלוֹתָא. חַד, (דברים כח) לְיִרְאָה אֵת הַשֵּׁם
 הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא. תַּנְיִנָא, לְאַהֲבָה אוֹתוֹ.
 תְּלִיתָאָה, לְבִרְכוּ. רְבִיעֵאָה, לְיִחְדוּ. חֲמִישָׁאָה,
 לְבִרְךְ כְּהֵנָּא יֵת עֲמָא. שְׁתִּיתָאָה, לְמַסּוֹר
 נִשְׁמָתִיהָ לֵיהָ. וְאַלִּין שִׁית פְּקוּדִין דְקִיִּימִין
 בְּצְלוֹתָא דְמִלָּה, בַּר אֵינּוֹן פְּקוּדִין דְקִיִּימִין
 בְּעוֹבְדָא, כְּגוֹנָא דְצִיצִית וְתַפְלִין.

לְיִרְאָה אֵת הַשֵּׁם, פְּקוּדָא דָא קִיִּימָא בְּאַלִּין
 תַּשְׁבְּחוֹן דְקָאָמַר דָּוִד מִלְפָּא, וּבְאֵינּוֹן
 קִרְבָּנִין דְאוּרִייתָא, דְתַמָּן בְּעֵי בַר נָשׁ לְדַחֲלָא
 מִקַּמֵּי מְאָרִיָה, בְּגִין דְאֵינּוֹן שִׁירִין קִיִּימִין
 בְּהֵוּא אֲתֵר דְאֶקְרִי יִרְאָה. וְכָל אֵינּוֹן הִלְלוּיָהּ,
 דְאֵינּוֹן רְזָא דְיִרְאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּבְעֵי
 בַר נָשׁ לְשׁוּאָה רְעוּתִיהָ בְּאֵינּוֹן שִׁירִין בְּיִרְאָה,
 וְאוּקְמוּהָ חֲבֵרִיָא כָּל אֵינּוֹן רְזִין דְשִׁירִין
 וְתוֹשְׁבְּחוֹן, וְכָל אֵינּוֹן רְזִין דְהִלְלוּיָהּ.

בֵּין דְמַטִּי בַר נָשׁ לְיִשְׁתַּבַּח, יֵשִׁי רְעוּתִיהָ
 לְבִרְכָא לֵיהָ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּגוֹן

רצונו לברך את הקדוש ברוך הוא, כמו יוצר אור, יוצר המאורות, לאהבה אותו, כשמגיע לאהבת עולם, ואהבת את ה' אלהיך (דברים ו), שזהו סוד של אהבת הקדוש ברוך הוא, והרי פרשה. ליחדו - שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, שכאן עומד סוד היחוד של הקדוש ברוך הוא, ליחד את שמו ברצון הלב פראוי, ומשם והלאה אנכרת יציאת מצרים, שהיא מצוה להזכיר את יציאת מצרים, שכתוב (שם) וזכרת פי עבד היית בארץ מצרים.

שהבית יברך את העם - כדי להכליל את ישראל כאחד בשעה שנוטלים ברכות מלמעלה, שהרי באותה שעה נוטלת כנסת ישראל ברכות, ושעת רצון היא למסר נפשו אליו ולתת לו את הנשמה ברצון הלב. כשנוטלים אפים ואומרים (תהלים כה) אליך ה' נפשי אשא, שייכנס לבו ורצונו אליו למסר לו הנפש ברצון שלם. ואלו הן שש מצוות שעומדות בתפלה, שעולות לשש מאות מצוות של התורה.

ואם תאמר, שלש עשרה אחרות יותר? אלו עומדים להמשיך שלש עשרה מדות הרחמים, שהכל כלול בהן. (באלו) שש המצוות הללו שהתפלה מתעטרת בהן.

אשרי חלקו של מי ששם לבו ורצונו לזה ולהשלים אותם בכל יום. ובאלו תלויות אחרות רבות. אבל כשמגיע אדם למקומות הללו, צריך לכוון לבו ורצונו להשלים אותה מצוה שעומדת באותו דבור, ואז מכריזים עליו ואומרים: (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. בא רבי אבא ונשקו.

יוצר אור, יוצר המאורות. לאהבה אותו, כדי מטי לאהבת עולם, (דברים ו) ואהבת את יי' אלהיך, ודא איהו רזא דרחימו דקודשא בריך הוא, והא אוקמוה. ליחדא ליה, שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד, דהכא קיימא רזא דיהודא דקודשא בריך הוא, ליחדא שמייה ברעותא דלבא כדקא חזי. ומתמן ולהלאה אדכרותא דיציאת מצרים, דאיהו פקודא לאדכרא יציאת מצרים דכתיב, (דברים ה) וזכרת פי עבד היית בארץ מצרים.

לברכא כהנא ית עמא, בגין לאכללא ישראל כחדא, בשעתא דנטלין ברכאן לעילא, דהא בההיא שעתא נטלא כנסת ישראל ברכאן, ושעתא דרעותא היא, למסור נפשיה לגביה, ולמיהב ליה נשמתא ברעותא דלבא, כד נפלין על אנפין, ואמרין (תהלים כה) אליך יי' נפשי אשא, דיכוין לביה ורעותיה לגביה, למסור ליה נפשא ברעותא שלים. ואלין אינון שית פקודין דקיימין בצלותא, דסלקין לגבי שית מאה פקודין דאורייתא.

ואי תימא תליסר אחרנין יתיר. אינון קיימין לאמשכא תליסר מכילן דרחמי, דכלא כלילן בהו. (ס"א כהני) שית פקודין אלין, דצלותא מתעטרא בהו.

זבאה חולקיה, מאן דישווי לביה ורעותיה לדא, ולאשלאמא (ד ר"ג ע"א) לון בכל יומא. ובאלין תליין אחרנין סגיאין. אבל כד מטי בר נש לאתרין אלין, אצטריך ליה לכונא לביה ורעותיה, לאשלאמא ההוא פקודא דקיימא בההיא מלה. וכדין אכריזו עליה ואמרי, (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. אתא רבי אבא ונשקיה.

פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק אֲבֹתֵרִיָּה וְאָמַר, וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. לְמַה כָּנַס אוֹתָם? כְּדֵי לְמַסֵּר לָהֶם אֶת הַשַּׁבָּת כְּמִקְדָּם, שֶׁהָיָה בְּרֵאשִׁיטָה טָרָם שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַעֲגָל, מִסֵּר לָהֶם אֶת הַשַּׁבָּת, וְזֶהוּ שֶׁלֹּא שָׁמְרוּ אוֹתָם הָעָרֶב רַב. כִּיּוֹן שֶׁשָּׁמְעוּ בִּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמְרוּ: וְאָנוּ נִמְנָע מִמֶּנּוּ הַדְּבָר הַזֶּה?! מִיָּד - (שְׁמוֹת לֵב) וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֹהֶרֶן וְגו', וְנִמְשְׁכוּ רַבִּים אַחֲרֵיהֶם. אַחַר שִׁמְתוּ אוֹתָם שְׁמוֹתוֹ, כָּנַס מֹשֶׁה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבָדָם, וְנָתַן לָהֶם שַׁבָּת כְּמִקְדָּם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וְגו'.

לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, הֲכֵא אִית רִזָּא דְרִזִּין, לְאִינוּן דִּידְעֵי חֲכָמְתָא עֲלָאָה, רִזָּא דְשַׁבָּת הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. אֲבָל רִזָּא דָא, אֲתַמְסֵר לְחַפְיָמִי עֲלִיוֹנִין, דִּהָא שַׁבָּת רִזָּא עֲלָאָה הוּא.

בֵּא וְרֵאָה, (כִּיּוֹם הַשֶּׁשִּׁי בְּשַׁעֲה שְׁמִינִי) בְּשַׁעֲה שְׁבִיּוֹם שְׁשִׁי מִגִּיעַ הָעָרֶב, אֲזִי פּוֹכֵב אֶחָד מִצַּד צְפוֹן מְאִיר, וְעָמּוּ שְׁבָעִים פּוֹכְבִים אַחֲרֵים, וְאוֹתוֹ פּוֹכֵב מִפָּה בְּאוֹתָם הַפּוֹכְבִים הָאֲחֵרִים, וְכֻלָּם נִכְלָלִים בְּאוֹתוֹ פּוֹכֵב, וְנַעֲשֶׂה כָּל אֶחָד שֶׁל שְׁבָעִים. וְאוֹתוֹ פּוֹכֵב מִתְפַּשֵּׁט וְנַעֲשֶׂה כְּמִדּוּרָה אַחַת לְוַהֲטָת בְּכָל הַצְּדָדִים. אֲזִי מִתְפַּשֵּׁט אוֹתָהּ מִדּוּרָה סָבִיב אֵלֶּף הָרִים, וְעוֹמֶדֶת כְּחוּט אֶחָד שְׁמִקִּיף.

וּמִדּוּרַת הָאֵשׁ הַזֶּה מוֹשְׁכַת אֵלֶּיהָ גּוֹנִים אַחֲרֵים שֶׁהֵם לְתוֹף מִמֶּנָּה. גּוֹן רֵאשׁוֹן יֵרֵק. כִּיּוֹן שֶׁעוֹמֵד גּוֹן זֶה, עוֹלָה אוֹתָהּ מִדּוּרַת אֵשׁ וּמְדַלְגַת לְמַעְלָה עַל אוֹתוֹ גּוֹן יֵרֵק, וְנִכְנָסֶת לְפָנִים מִמֶּנּוּ, וְזוֹרֶקֶת אוֹתוֹ גּוֹן יֵרֵק הַחוּצָה, וְעוֹמֵד הַיֵּרֵק בְּחוּץ, וְאוֹתָהּ מִדּוּרַת אֵשׁ שֶׁל הַפּוֹכֵב הַכֹּלּוֹל לְפָנִים.

פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק אֲבֹתֵרִיָּה וְאָמַר, (שְׁמוֹת לֵה) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֲמַאי כְּנִישׁ לוֹן. בְּגִין לְמַמְסֵר לוֹן שַׁבָּת כְּמִלְקַדְמִין, דִּהָא בְּקַדְמִיתָא עַד לָא עֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת עֲגָלָא, מִסֵּר לוֹן אֶת הַשַּׁבָּת. וְדָא אִיהוּ דְלֹא נִטְרוּ אִינוּן עָרֶב רַב. כִּיּוֹן דְשָׁמְעוּ בִּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמְרוּ וְאָנוּ מְלָה דָא אֲתַמְנָע מִיָּנָן, מִיָּד (שְׁמוֹת לֵב) וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֹהֶרֶן וְגו', וְאֲתַמְשְׁכוּ סְגִיָּאִין אֲבֹתֵרִיָּהוּ. לְבַתֵּר דְמִיתוּ אִינוּן דְמִיתוּ, כְּנִישׁ מֹשֶׁה לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֵדִיָּהוּ, וְיִהֵב לוֹן שַׁבָּת כְּמִלְקַדְמִין, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וְגו'.

לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, הֲכֵא אִית רִזָּא דְרִזִּין, לְאִינוּן דִּידְעֵי חֲכָמְתָא עֲלָאָה, רִזָּא דְשַׁבָּת הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. אֲבָל רִזָּא דָא, אֲתַמְסֵר לְחַפְיָמִי עֲלִיוֹנִין, דִּהָא שַׁבָּת רִזָּא עֲלָאָה הוּא.

הָא חֲזִי (ס"א כְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה בְּשַׁעֲתָא דְרַמְסִי) בְּשַׁעֲתָא דִּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה מְטָא זְמַנָּא דְעָרֶב, כְּכָבָא חַד מְסִטְרָא דְצְפוֹן נְהִיר, וְעַמִּיָּה שְׁבָעִין כְּכַבִּין אַחֲרָנִין, וְהָהוּא כְּכָבָא בְּטֵשׁ בְּאִינוּן כְּכַבִּין אַחֲרָנִין, וְאֲתַפְּלִילוּ כְּלָהוּ בְּהָהוּא כְּכָבָא, וְאֲתַעֲבִיד חַד כְּלָלָא דְשְׁבָעִין. וְהָהוּא כְּכָבָא אֲתַפְּשֵׁט, וְאֲתַעֲבִיד כְּמִדּוּרָא חֲדָא, לְהִיטָא בְּכָל סְטָרִין. כְּדִין אֲתַפְּשֵׁט הָהוּא מִדּוּרָא סַחְרָנִיָּהוּ דְאֵלֶּף טוּרִין, וְקִיָּמָא כְּחַד חוּטָא דְסַחְרָא.

וְהָא מִדּוּרָא דְאֵשָׁא, מְשִׁיף לְגַבִּיָּה גּוֹוִנִין אַחֲרָנִין דְלָגוּ מִנִּיהָ. גּוֹוִן קְדָמְאָה יְרוּקָא. כִּיּוֹן דְקִיָּמָא הָאִי גּוֹוִנָא, סְלִקָא הָהוּא מִדּוּרָא דְאֵשָׁא, וְדְלִיג לְעִילָא עַל הָהוּא גּוֹוִן יְרוּקָא, וְעָל לָגוּ מִנִּיהָ, וְשִׁדִּי לְהָהוּא גּוֹוִן יְרוּקָא לְבַר, וְקִיָּמָא יְרוּקָא לְבַר, וְהָהוּא מִדּוּרָא דְאֵשָׁא דְכְּכָבָא כְּלִילָא לָגוּ.

אחר כף ממשיכה אחריה גון שני לכן, ואותו לכן נכנס פנימה. כיון שעומד הגון הזה, עולה אותה מדורת אש של אותו כוכב, וזורקת את אותו לכן החוצה, והיא נכנסת פנימה. וכך כל אותם הגונים, עד שזורקת אותם החוצה, והיא נכנסת פנימה וקורבה לאותה נקדה טמירה לטל אור.

פתח ואמר, (יחזקאל א) וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו'. יחזקאל ראה את המראה הזה בתקונו שלא עומד, פרט לשעה שעומד אותו כוכב שאמרנו, אבל הפסוק הזה פשוטו. והנה רוח סערה, פשוטו שהיה בא לכבש את כל העולם לפני נבוכדנצר הרשע. אבל רוח הסערה הזו היא הכוכב שאמרנו, שפולע שבעים כוכבים, וזו רוח הסערה שראה אליהו, (מלכים א-ט) מפרק הרים ומשבר סלעים, וזה שעומד תמיד לפני הכל לשמר אותו שבפנים כמו קלפה למח.

ולמה נקראת סערה? שמסעירה הכל, מעלה ומטה. באה מן הצפון, שהרי מאותו צד היא באה, וסימנה - (ירמיה א) מצפון תפתח הרעה, שהרי פמה צדדים אחרים נאחזים באותה רוח סערה, ומשום כף יוצאת מן הצפון.

ענו, משום שהיא פסלת הזהב. ומצד הצפון זה נאחז. וזוהי הנקדה האמצעית שעומדת בחורבה. ומשום שיודע לפתות, שולט בתוך אותה נקדה של ישוב וכל דברי הישוב, פרט לארץ ישראל. כשישראל שלט עליהם. בתוכה, הוא (א) שולט עליהם.

ואחר שחטאו ישראל, (א) שולט על הארץ הקדושה, משום שכתוב השיב אחור ימינו מפני אויב.

לבתר, אמשיך אבתריה גוון אחרא תניינא תוורא, וההוא תוורא עאל לגו, כיון דקיימא האי גוון, סלקא ההוא מדוורא דאשא דההוא ככבא, ושדי לההוא תוורא לבר, ועאל איהו לגו. וכך כל אינון גוונים, עד דשדי לון לבר, ועייל איהו לגו, וקריב לגבי ההיא נקודה טמירה, למיטל נהורא.

פתח ואמר, (יחזקאל א) וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו'. יחזקאל חמא להאי חיזו, בתקונוא דלא קיימא, בר בשעתא דשליט ההוא ככבא פדקאמרן, אבל האי קרא אוקמויה. והנה רוח סערה, אוקמויה, דהוה אתי למכפש כל עלמא, לקמיה דנבוכדנצר חייבא. אבל רוח סערה דא, איהו ההוא ככבא דקאמרן, דבלע שבועין פכבין אחרנין, ודא איהו רוח סערה דחמא אליהו, (מלכים א ט) מפרק הרים ומשבר סלעים, ודא דקיימא תדיר קדם פלא, למיטר ההוא דלגו, פקליפה למוחא.

ואמאי אקרי סערה. דסעיר פלא, עילא ותתא. באה מן הצפון, דהא מן ההוא סטרא קא אתיא, וסימנה, (ירמיה א) מצפון תפתח הרעה, דהא כמה סטרין אחרנין אתאחדן בההוא רוח סערה, ובגין כף נפקא מן הצפון. ענו, בגין דאיהי סוספיתא דדהבא. ומסטרא דצפון אתאחדא דא. והאי איהי נקודה אמצעיתא, דקיימא בחורבא. ובגין דינדע למפתי, שליט בגו נקודה דישובא, וכל מלין דישובא. בר ארעא דישראל, פד שראן ישראל בגויה, איהו (ד"א לא) שלטא עליהו, ולבתר דחבו ישראל (ד"א לא) שלטא על ארעא קדישא, בגין דכתיב, (איכה ב) השיב אחור ימינו מפני אויב.

הַעֲנֵן הַגְּדוֹל הַזֶּה הוּא עֲנֵן שֶׁל חֲשֵׁכָה שֶׁמְחַשֵּׁף אֶת כָּל הָעוֹלָם. בּוֹ וְרָאָה מָה בֵּין עֲנֵן לְעֲנֵן. אוֹתוֹ עֲנֵן שֶׁכְּתוּב (במדבר י) וְעֲנֵן ה' עָלֵיהֶם יוֹמִם. (שם יד) וְעֲנֵנָּה עֲמַד עָלֵהֶם. זֶהוּ עֲנֵן שֶׁמַּאִיר וְזוֹהַר, וְכָל הָאוֹרוֹת נִרְאִים בְּתוֹךְ אוֹתוֹ עֲנֵן. אֲבָל הַעֲנֵן הַזֶּה הוּא עֲנֵן חֲשׁוֹף שֶׁלֹּא מַאִיר כִּלְלֵל, אֲבָל מוֹנֵעַ אֶת כָּל הָאוֹרוֹת שֶׁלֹּא יְכוּלִים לְהִרְאוֹת לְפָנָיו.

גְּדוֹל, לְמָה נִקְרָא גְּדוֹל, וְהָרִי הוּא קֶטָן? אֵלֶּא הוּא גְּדוֹל כִּינּוּן שֶׁשׁוּלֵט. דְּבַר אַחֵר גְּדוֹל - אוֹתוֹ חֲשׁוֹף גְּדוֹל, כִּינּוּן שֶׁמְכַסֶּה אֶת כָּל הָאוֹרוֹת וְאֵינֶם נִרְאִים לְפָנָיו, וְהוּא גְּדוֹל (שולט) עַל כָּל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, שֶׁהָרִי הָאֵשׁ שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה לֹא זוּה מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. וְנִגְה לֹו סְבִיב, אִף עַל גַּב שֶׁכָּל זֶה עוֹמֵד בּוֹ - נִגְה לֹו סְבִיב. מִכָּאֵן לְמַדְנֵנו, שְׂאִף עַל גַּב שְׂאִין זֶה צַד, אֵלֶּא צַד שֶׁל טְמֵאָה - נִגְה לֹו סְבִיב, וְלֹא צְרִיף לְאָדָם לְדַחֲוֹתוֹ הַחוּצָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁנִּגְה לֹו סְבִיב, צַד שֶׁל קִדְשָׁה שֶׁל אֱמוּנָה יֵשׁ לוֹ, וְלֹא צְרִיף לְנִהַג בּוֹ קְלוּן, וְלִכֵּן צְרִיף לְתַת לוֹ חֵלֶק בְּצַד הַקִּדְשָׁה שֶׁל הָאֱמוּנָה.

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא כְּף אָמַר, וְכִי נִגְה לֹו סְבִיב, וְצְרִיף לְנִהַג בּוֹ קְלוּן, הַנִּגְה לֹו הַזֶּה הוּא בְּפָנִים, וְלֹא עוֹמֵד בַּחוּץ. וּמִשּׁוֹם שֶׁנִּגְה לֹו הַזֶּה עוֹמֵד בְּפָנִים, כְּתוּב וּמִתּוֹכָה כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. מִתּוֹכָה שֶׁל מִי? מִתּוֹכָה שֶׁל אוֹתוֹ נִגְה. כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל - חֵשׁ מֶל, הָרִי פִּרְשׁוּהָ, חִיּוֹת שֶׁל אֵשׁ מְמַלְלוֹת. אֲבָר מִהַמְּנוּרָה הַקִּדְשָׁה שֶׁמַּעֲתִי עָלֶיהָ סוּד הַסּוּדוֹת. כְּשֶׁעָרְלָה שׁוֹרָה עַל הַבְּרִית הַקִּדְשָׁה לְטַמֵּא אֶת הַמְּקַדֵּשׁ, אָז אוֹתוֹ מְקַדֵּשׁ מִתְעַכֵּב מִלְּגַלוֹת אֶת סוּד אוֹת

עֲנֵן גְּדוֹל דָּא, אִיהוּ עֲנָנָא דְחֲשׁוּכָא, דְאֲחֻשֵׁיף כָּל עֲלָמָא. תָּא חֲזִי, מָה בֵּין עֲנָנָא לְעֲנָנָא. הַהוּא עֲנָנָא (דף ר"ג ע"ב) דְכְּתִיב (במדבר י) וְעֲנֵן יִי' עָלֵיהֶם יוֹמִם. (במדבר יד) וְעֲנֵנָּה עוֹמֵד עָלֵיהֶם. הָאִי אִיהוּ עֲנָנָא דְנִהַר וְזִהַר, וְכָל נִהוּרִין אֲתַחֲזוּן גּוֹ הַהוּא עֲנָנָא. אֲבָל עֲנָנָא דָּא, עֲנָנָא חֲשׁוֹף, דְלֹא נִהַר כִּלְלֵל, אֲבָל מְנַע כָּל נִהוּרִין, דְלֹא יְכַלִּין לְאֲתַחֲזָא קַמִּיהָ.

גְּדוֹל, אֲמַאי אִקְרִי גְּדוֹל, וְהָא זְעִיר אִיהוּ. אֵלֶּא גְּדוֹל אִיהוּ, כִּינּוּן דְשְׁלִיט. דְּבַר אַחֵר גְּדוֹל, הַהוּא חֲשׁוּכָא גְּדוֹל, כִּינּוּן דְכְּסִי כָּל נִהוּרִין וְלֹא אֲתַחֲזוּן קַמִּיהָ, וְאִיהוּ גְּדוֹל (נ"א שְׁלִיט) עַל כָּל עוֹבְדֵין דְעֲלָמָא.

וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, דְּהָא אֲשָׁא דְדִינָא קְשִׁיא, לֹא אַעֲדִי מְנִיָּה לְעֲלָמִין. וְנִגְה לֹו סְבִיב, אִף עַל גַּב דְכָל הָאִי קִיִּימָא בִּיהָ, נִגְה לֹו סְבִיב. מִהֲכָא אוֹלִיפְנָא, דְאִף עַל גַּב דְלִית סְטְרָא דָּא, אֵלֶּא סְטְרָא דְמִסְאָבוּ, נִגְה לֹו סְבִיב, וְלֹא אֲצִטְרִיף לִיהָ לְבַר נֵשׁ, לְדַחֲיִיא לִיהָ לְבַר. מָאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְנִגְה לֹו סְבִיב, סְטְרָא דְקִדְוִשָׁה דְמַהִימְנוּתָא אִית לִיהָ, וְלֹא אֲצִטְרִיף לְאֲנַהֲגָא בִּיהָ קְלָנָא. וְעַל דָּא אֲצִטְרִיף לְמִיָּהֵב לִיהָ חוֹלְקָא, בְּסְטְרָא דְקִדְוִשָׁא דְמַהִימְנוּתָא.

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, הֲכִי אָמַר, וְכִי נִגְה לֹו סְבִיב, וְאֲצִטְרִיף לְאֲנַהֲגָא בִּיהָ קְלָנָא, הָאִי נִגְה לֹו, לְגוֹ אִיהוּ, וְלֹא קִיִּימָא לְבַר. וּבְגִין דְקִיִּימָא הַהוּא נִגְה לֹו מְגוֹ, כְּתִיב וּמִתּוֹכָה כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. מִתּוֹכָה דְמָאֵן. מִתּוֹכָה דְהַהוּא נִגְה. כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל: חֵשׁ, מֶל, הָא אוֹקְמוּהָ, חִיּוֹן דְאֲשָׁא מְמַלְלָא.

אֲבָר מְבוּצִינָא קִדְיִשָׁא שְׁמַעֲנָא עָלָה רְזָא דְרְזִין. כִּד עָרְלָה שְׁרִי עַל קִיִּימָא קִדְיִשָׁא לְסָבָא מְקַדֵּשָׁא, כְּדִין הַהוּא מְקַדֵּשָׁא, אֲתַעֲכֵב

הברית מתוך הערלה, וכשהנגה הזה נכנס פנימה ומפריד בין הערלה לבין המקדש, אז נקרא חשמל, חש ונגלה, מל. מה זה מל? כמו שגאמר (יהושע ה) מל יהושע. סוד של אות ברית מתעכב מלהתגלות מתוך ערלה. ויש סוד אחר, שהרי אורו נראה ולא נראה, וכשמתגלה חשמל, מעבר אורו. אבל הסוד הראשון הוא בסוד הכתוב פראוי, והכל הוא יפה, ונאה הוא.

בנגה הזה מפתה את האשה לטל את אורה, ועל פן כתוב, (משלי ה) וחלק משמן חכה. שם את אותו האור כנגד הברית, ומשום כך מפתה אותה ונוטלת את אורו. וזהו הפתוי שמפתה את האשה, שכתוב נפת תטפנה שפתי זרה וגו'.

בא וראה, ביום הששי כשמגיע זמן הערב, קופץ בפנים אותו (מדורת) אור האש, ועולה למעלה להפנס לתוך הגונים. אז מתתקנים ישראל למטה, ומסדרים סעודות ומתקנים שלחנות, כל אחד ואחד את שלחנו. אז שלהבת אחת יוצאת ומכה באותה מדורה. כיון שמכה בה, מתגלגלות אותה שלהבת ואותה מדורה, ונכנסות לנקב תהום רבה, ונטמנות שם ויושבות שם.

ואתה שלהבת היא מצד הימין, ומשום שהיא מצד הימין, מעבירה את אותה מדורה, ומכניסה אותה לנקב תהום רבה, ויושבת שם עד צאת השבת. כיון שיוצאת השבת, צריך לעם ישראל לברך על האש, ויוצאת אותה שלהבת בברכה שלמטה, ושולטת על אותה מדורה כל אותו הלילה, ונכנעת אותה מדורה.

מלגלאה רזא דאת קיימא, מגו ערלה. וכד האי נגה עאל לגו, ואפריש בין ערלה, ובין מקדשא, כדין אקרי חשמל חש ואתגלא. מל, מהו מל. כמה דאת אמר (יהושע ה) מל יהושע. רזא דאת קיימא, אתעכב מלאתגלאה מגו ערלה.

ואית רזא אחרא, דהא נהורא דיליה, אתחזי ולא אתחזי, וכד אתגלא חשמל אתעבר נהוריה. אבל רזא קדמאה, איהו ברזא דקרא כדקא יאות, וכלא שפיר איהו, ויאות הוא. בהאי נגה, מפתה לאתתא, לנטלא נהורא. ועל דא פתיב, (משלי ה) וחלק משמן חכה, שוי ההוא נהורא לקבליה דברית. ובגיני כך מפתה ליה, ונטלא נהוריה. ודא איהו פתויא דמפתה לאתתא, דכתיב, (משלי ה) נפת תטפנה שפתי זרה וגו'.

תא חזי, ביומא שתיתאה כד מטא זמנא דערב, דליג לגו ההוא (נ"א מדורא) נהורא דאשא, וסלקא לעילא לאעלא גו גוונין. כדין מתתקנין ישראל לתתא, ומסדרין סעודתין, ומתקנין פתורין, כל חד וחד פתוריה. כדין חד שלהובא נפיק ובטש בההוא מדורא, כיון דבטש ביה, מתגלגלן ההוא שלהובא, וההוא מדורא ועאלין בנוקבא דתהומא רבא, ואתטמון ויתבת תמן.

וההוא שלהובא איהו מסטרא דימינא, ובגין דהוא מסטרא דימינא, אעבר לההוא מדורא, ואעיל ליה לנוקבא דתהומא רבא, ויתיב תמן עד דנפיק שבתא. כיון דנפק שבתא, אצטריך להו לעמא דישראל לברכא על אשא, ונפקא ההוא שלהובא, בברכתא דלתתא, ושליט על ההוא מדורא כל ההוא ליליא, ואתכפיא ההוא מדורא.

בא וראה, כִּינן שְׁנֹכְנֶסֶת שֶׁבֶת וְנִטְמָנֶת אוֹתָהּ מְדוּרָה, כֹּל הָאִשִּׁים שֶׁל הָאִשׁ הַקְּשָׁה נִטְמָנוֹת וְנִכְנְעוֹת, וְאֶפְלוּ אִשׁ הַגִּיהֶנֶם וְהַרְשָׁעִים שֶׁבְּגִיהֶנֶם יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה, וְכֹלֶם מַעֲלָה וּמִטָּה יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה. כְּשִׁיּוֹצֵאת שֶׁבֶת וְיִשְׂרָאֵל מְבָרְכִים עַל הָאִשׁ, אִזּוֹ יוֹצֵאִים כֹּל הָאִשִּׁים שֶׁטְמוּנִים, כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִקוּמוֹ. וְכִדֵּי שֶׁלֹּא לְעוֹרֵר אִשׁ אַחֲרָת, כְּתוּב לֹא תִבְעֲרוּ אִשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ, וְאִשׁ הַמְּזַבֵּחַ לְמָה?

אֲרָא כְּשֶׁנִּכְנְסֶת שֶׁבֶת, כְּרוֹז קוֹרָא בְּכָל הַרְקִיעִים: הַתְּתַקְּנוּ מְרַכְּבוֹת, הַתְּתַקְּנוּ מַחְנוֹת כְּנָגֵד רְבוּבֹכֶם. אִזּוֹ יוֹצֵאת רוּחַ אַחַת מִצַּד הַדְּרוֹם, וְאוֹתָהּ רוּחַ נִפְרָשֶׁת עַל כָּל אוֹתָם חִילוֹת וּמַחְנוֹת שֶׁל צֵד יָמִין, וּמִתְלַבְּשׁוֹת בּוֹ, וְאוֹתָהּ רוּחַ נִקְרֵאת לְבוֹשׁ כְּבוֹד שֶׁל שֶׁבֶת. אִזּוֹ הַשְּׁלַחְנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה מְתַקְּנוֹת בְּהִיכָל אֶחָד. אֲשֶׁרִי חִלְקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם שֶׁסְּדוֹר שְׁלַחְנוֹ נִרְאָה שֵׁם כְּרֵאוֹי, וְהַכֹּל עוֹמֵד מְתַקֵּן בְּלִי בּוֹשָׁה, אִישׁ כְּפִי כָחוֹ. כְּשֶׁנִּכְנְסֶת שֶׁבֶת, צְרִיכִים אוֹתוֹ עִם קְדוּשׁ לְרַחֵץ עֲצָמָם מִשְׁמוּשׁ הַחֵל. מָה הַטַּעַם? מִשׁוֹם שֶׁבַחֵל רוּחַ אַחֲרַת הוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטְטֶת וְשׁוֹרָה עַל הָעַם, וּכְשֶׁרוֹצֶה אָדָם לְצַאת מֵאוֹתָהּ רוּחַ וּלְהִכָּנֵס בְּרוּחַ אַחֲרַת קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה, צְרִיף לְרַחֵץ עֲצָמוֹ כְּדֵי לְהַשְׁרוֹת עָלָיו אוֹתָהּ רוּחַ עֲלִיוֹנָה קְדוּשָׁה.

בא וראה הסוד העליון של הדבר. כל אותם ששה ימים (עומד הדבר של הכל) נאחזים בסוד של נקדה קדושה אחת, וכל הימים אחוזים בו. ויש ימים אחרים שעומדים מבחוץ בצד האחר,

תא חזי, כִּינן דְּעָאל שֶׁבֶתָא, וְאִתְטַמַּר הַהוּא מְדוּרָא, כֹּל אֲשִׁין דְּאֲשָׂא קְשִׂיא אִתְטַמְרוּ וְאִתְכַּפְּיִין, וְאֶפְלוּ אֲשָׂא דְּגִיהֶנֶם, וְחִיבִין דְּגִיהֶנֶם, אֵית לֹון נִיחָא. וְכֹלָא תַתָּא וְעִילָא אֵית לָהּ נִיחָא. כִּד נִפְק שֶׁבֶתָא, וּמְבָרְכִין יִשְׂרָאֵל עַל נִירָא, כְּדִין נִפְקִין כֹּל אֲשִׁין דְּמִתְטַמְרִין, כֹּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. וּבְגִין דְּלֹא לְאַתְעָרָא אֲשָׂא אַחֲרָא, כְּתִיב (שמות לה) לֹא תִבְעֲרוּ אִשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת, וְהָא אוֹקְמוּהָ, אֲשָׂא דְּמִדְבַּחָא אֲמָאי.

אֲרָא כִּד עָאל שֶׁבֶתָא, כְּרוֹזָא קְרִי בְּכוּלָהּ וּרְקִיעִין, אִתְתַּקְּנוּ רְתִיכִין, אִתְתַּקְּנוּ מִשְׁרִיין, לְקַדְמוֹת מְאִרִיכוֹן. כְּדִין נִפִּיק חַד רוּחָא מִסְטָרָא דְּדְרוֹם, וְהַהוּא רוּחָא אִתְפָּרַשׁ (דף ר"ד ע"א) עַל כָּל אֵינוֹן חִילִין וּמִשְׁרִיין דְּלִסְטֵר יְמִינָא, וְאִתְלַבְּשֵׁן בֵּיהּ, וְהַהוּא רוּחָא אִקְרִי לְבוֹשָׂא דִּיקָר דְּשֶׁבֶתָא. כְּדִין פְּתוּרִי דְּהָאי עֲלָמָא, מִתְתַּקְּנֵן בְּחַד הֵיכְלָא. זַפְּאָה חוּלְקֵיהּ דְּהַהוּא בַר נֶשׁ, דְּסִדּוּרָא דְּפְתוּרֵיהּ אִתְחַזִּי תַמָּן כְּדָקָא יָאוֹת, וְקִיִּמָּא כֹלָא מִתְתַּקְּנָא, כִּלְא כְּסוּפָא, אֵינֶשׁ כְּפּוּם חִילֵיהּ.

כִּד עָאל שֶׁבֶתָא, אֲצִטְרִיכוּ אֵינוֹן עֲמָא קְדִישָׂא לְאַסְחָאָה גְרַמִּיָּהּ מִשְׁמוּשָׂא דְּחוּל, מְאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּבְחוּל, רוּחָא אַחֲרָא אֲזֵלָא וְשִׁטָּיא וְשָׂרָא עַל עֲמָא. וְכִד בְּעֵי בַר נֶשׁ לְנִפְקָא מִן הַהוּא רוּחָא, וְלֹאֲעֵלָא בְּרוּחָא אַחֲרָא קְדִישָׂא עֲלָאָה, בְּעֵי לְאַסְחָאָה גְרַמִּיָּהּ, לְמִשְׁרִי עֲלֵיהּ הַהוּא רוּחָא עֲלָאָה קְדִישָׂא.

תא חזי רזא עלאה דמלה, כל אינון שית יומין, (בגמא מלה דכלא) אִתְאַחַדְדֵן בְּרוּזָא דְּחַד נְקוּדָה קְדִישָׂא, וְכִלְהוּ יוֹמִין אִתְאַחַדְדֵן בֵּיהּ. וְאֵית יוֹמִין אַתְרַנִּין, דְּקִיִּמִין לְבַר בְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְאֵית יוֹמִין אַתְרַנִּין, דְּקִיִּמִין לְגוֹ מַעְגוּלָא קְדִישָׂא, וְאִתְאַחַדְדֵן

בנקודה קדישא.

וְיִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, וְכָל אֵינּוֹן דְּמִתְעַסְקִין
בְּקְדוּשָׁה, כָּל יוֹמָא דְשַׁבְּתָא,
אֲתֵאֲחָדֵן כָּל אֵינּוֹן שִׁית יוֹמִין, בְּאֵינּוֹן שִׁית
יוֹמִין דְּלִגּוּ דְּאֲתֵאֲחָדֵן בְּהֵיא נְקוּדָה, אֲתֵאֲחָדֵן
בְּהֵיא, בְּגִין לְנִטְרָא לֹן. וְכָל אֵינּוֹן שִׁית יוֹמִין
(ד"א וְאֵינּוֹן שִׁית יוֹמִין דְּלִגּוּ) דְּשַׁבְּתָא, הֵיא נְקוּדָה
טְמִירָא אִיהִי. פִּיּוֹן דְּעָאל שַׁבְּתָא, כְּדִין סְלָקָא
הֵיא נְקוּדָה, וְאֲתַעְטְרָא וְאֲתֵאֲחָדָא לְעִילָא,
וְכִלְהוּ טְמִירִין בְּגוּה.

תָּא חֲזִי, אִית יָמִים וְאִית יָמִים. יָמִי חוּל, כְּמָה
דְּאֲתַמַּר, וְאֵלִין קִיִּימִין לְבַר לְעַמִּין. יָמִי
הַשַּׁבָּת, דְּאֵינּוֹן יָמִי הַשַּׁבּוּעַ, קִיִּימִין לְיִשְׂרָאֵל.
וְכַד סְלָקָא הֵיא נְקוּדָה, כְּלָא אֲתַגְנִיז, וְאִיהִי
סְלָקָא, פִּיּוֹן דְּאִיהִי סְלָקָא, אֲקָרִי שַׁבְּתָא.

מַהוּ שַׁבְּתָא. אִי תִימָא בְּגִין שְׁבִיתָהּ, דְּכִתִּיב פִּי
בו שַׁבְּתָא, יָאוּת הוּא. אָבֵל רְזָא דְמִלָּה,
פִּיּוֹן דְּסְלָקָא הֵיא נְקוּדָה, וְנַהוּרָא נְהִיר, כְּדִין
מִתְעַטְרָא אִיהִי בְּאַבְהֵן, פִּיּוֹן דְּמִתְעַטְרָא אִיהִי
בְּאַבְהֵן, כְּדִין אֲתַחַבְּרַת וְאֲתֵאֲחָדַת בְּהוּ, לְמַהוּ
חַד, וְאֲקָרִי כְּלָא שַׁבְּתָא. שַׁבְּתָא: ש' בַּת. ש' הָא
אוּקְמוּהָ, רְזָא דְתִלַּת אַבְהֵן, דְּמִתְאֲחָדֵן בְּבַת
יְחִידָה, וְאִיהִי מִתְעַטְרָא בְּהוּ, וְאֵינּוֹן בְּעִלְמָא
דְּאֲתִי. וְכִלָּא אִיהוּ חַד. וְדָא אִיהוּ ש' בַּת,
לְמַהוּ כְּלָא חַד.

וְאִי תִימָא, שַׁבְּתָא הַגְּדוּל, וְאִיהוּ לְעִילָא, אֲמָאי
אֲקָרִי שַׁבְּתָא. אֵלָא וְדָאי הָכִי הוּא. וְרְזָא
דְמִלָּה, בְּכָל אֲתַר נְקוּדָה דְּאִיהִי עֲקָרָא דְכָל
עֵינָא, אֲקָרִי בַת. כְּמָה דְּאֲתַת אָמַר, (תהלים יז)
שְׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עֵין, בְּגִין דְּאִיהִי (נְקוּדָה)
עֲקָרָא דְכָל עֵינָא, אֲקָרִי בַת.

עֲלִמָא דְּאֲתִי, אִיהוּ הֵיכְלָא לְהֵיא נְקוּדָה
עֲלָאָה, וְכַד אִיהִי קִיִּימָא, וְנִטְלָא

וְיִשׁ יָמִים אַחֲרִים שְׁעוּמְדִים
בְּפָנִים מַעְגוּל קְדוּשָׁה, וְאַחֲזִים
בְּנִקְדָה קְדוּשָׁה.

וְיִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, וְכָל אֵלוּ
שְׁמִתְעַסְקִים בְּקְדוּשָׁה, כָּל יָמִי
הַשַּׁבּוּעַ, נְאַחֲזִים כָּל אֵלוּ הַשַּׁשָּׁה
יָמִים, בְּאֵלוּ הַשַּׁשָּׁה יָמִים שְׁבַפְנִים
שְׁמֵאֲחָדִים בְּנִקְדָה הֵיא, נְאַחֲזִים
כְּזוּ כְּדִי לְשִׁמַּר אוֹתָם, וְכָל אוֹתָם

שֶׁשֶׁת יָמִי (ואוֹתָם שֶׁשָּׁה יָמִים שְׁבַפְנִים)
הַשַּׁבָּת אוֹתָהּ נִקְדָה הֵיא נְסִתְרַת.
פִּיּוֹן שְׁנַכְנַסְתָּ שַׁבְּתָא, אָז עוֹלָה
אוֹתָהּ נִקְדָה וּמִתְעַטְרַת וְנִאֲחָזַת
לְמַעְלָה, וְכִלְסֵם טְמוּנִים בְּתוּכָה.

בְּאִ וְרָאָה, יִשׁ יָמִים וְיִשׁ יָמִים. יָמִי
חַל, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר, וְאֵלָה עוּמְדִים
מַחוּץ לְעַמִּים. יָמִי הַשַּׁבָּת, שְׁהֵם
יָמִי הַשַּׁבּוּעַ, עוּמְדִים לְיִשְׂרָאֵל.
וְכַשְׁעוֹלָה הַנְּקָדָה הַזֹּה, הַכֹּל נִגְנָז,
וְהֵיא עוֹלָה. פִּיּוֹן שְׁהֵיא עוֹלָה, אָז
נִקְרָאת שַׁבְּתָא.

מַה זֶה שַׁבְּתָא? אִם תֹּאמַר בְּשִׁבְלִי
שְׁבִיתָהּ, שְׁכַתּוּב פִּי בו שַׁבְּתָא - יָפָה
הוּא. אָבֵל סוּד הַדְּבָר - פִּיּוֹן
שְׁעוֹלָה הַנְּקָדָה הַזֹּה וְהַאוּר מְאִיר,
אָז הֵיא מִתְעַטְרַת בְּאַבוּת. פִּיּוֹן
שְׁהֵיא מִתְעַטְרַת בְּאַבוּת, אָז
מִתְחַבְּרַת וְנִאֲחָזַת בְּהֵם לְהִיּוֹת
אַחַד, וְהַכֹּל נִקְרָא שַׁבְּתָא. שַׁבְּתָא -
ש' בַּת. ש' חֲרִי פְרִשׁוּהָ, הַסּוּד שֶׁל
שְׁלִשָּׁה אָבוּת שְׁנִאֲחָזִים בְּבַת
יְחִידָה, וְהֵיא מִתְעַטְרַת בְּהֵם, וְהֵם
בְּעוֹלָם הַבָּא, וְהַכֹּל אַחַד הוּא.
וְזֵהוּ ש' בַּת, לְהִיּוֹת הַכֹּל אַחַד.

וְאִם תֹּאמַר, שַׁבְּתָא הַגְּדוּל, וְהוּא
לְמַעְלָה, לְמָה נִקְרָא שַׁבְּתָא? אֵלָא
וְדָאי כֹּף הוּא. וְסוּד הַדְּבָר - בְּכָל
מְקוֹם הַנְּקָדָה, שְׁהֵיא עֲקָרָא שֶׁל כָּל
הָעֵין, נִקְרָאת בַת, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר
(תהלים יז) שְׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עֵין,
מְשׁוּם שְׁהֵיא (נְקָדָה) הָעֲקָרָא שֶׁל כָּל
הָעֵין, וְהֵיא נִקְרָאת בַת.

הָעוּרְסֵם הַבָּא הוּא הֵיכְלָא לְאוֹתָהּ
נִקְדָה עֲלִיוֹנָה, וְכַשְׁהֵיא עוּמְדַת

ונוטלת בכנפיה את האבות להתעטר למעלה, הכל נקרא שבת. וכשהאבות מתעטרים למעלה בתוך הנקדה העליונה, נקרא שבת. וכשנקדה תחתונה מתעטרת באבות, נקרא שבת.

כשהנקדה התחתונה הזו עולה, ונראית ומתקשטת, (אותה נקדה

תחתונה פאשר עולה להתעטר באבות) אז כל השמחה נמצאת למעלה ולמטה, וכל העולמות בשמחה. ובלילה הזה הנקדה הזו אורה מתפשט, ופורש כנפיו על העולם, וכל השליטים האחרים מעבדים, ונמצאת שמירה על העולם.

ואז נוספת רוח נשמה בישראל לכל אחד ואחד, ובאותה נשמה יתרה שוכחים כל העצב והחמה, וכלום לא נמצא פרט לשמחה למעלה ולמטה. אותה רוח שיורדת ונוספת בכני העולם, כשיורדת, רוחצת בפשמים של גן עדן, ויורדת ושורה על העם הקדוש. אשריהם פשהרוח הזו מתעוררת.

באותה שעה שאותה רוח יורדת, יורדים עמה לתוך גן העדן ששים מרפבות מעטרות לשה צדדים. וכשמגיעים לגן עדן, אזי כל אותן הרוחות והנשמות שבגן עדן, כלן מתעוררות לאותה (מתעטרות באותה) רוח. הכרוזים קוראים ואומרים: אשריכם ישראל, העם הקדוש, שרצון רבונכם מתעורר אליכם. סוד הסודות ליודעי החכמה.

אשריהם פשהרוח זו מתעוררת. הרוח הזו היא התפשטות הנקדה הזו, ויוצאת ממנה ומתפשטת בעולם, ואותה היא סוד השבת ששרוי למטה, ועל כך כתוב בו שמירה, (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת, והרי פשוה,

בגדפהא לאבהן, לאתעטרא לעילא אקרי כלא שבת. וכד אבהן מתעטרן לעילא, בגו נקודה עלאה, אקרי שבת. נקודה תתאה פד מתעטרא באבהן אקרי שבת.

האי נקודה תתאה כד סלקא ואתחזית, ואתקשיטת. (כ"א האי נקודה תתאה כד סלקא

לאתעטרא באבהן) כדין כל חדוה אשתכח לעילא ותתא, ועלמין פלהו בחדוה. ובהאי ליליא, האי נקודה אתפשט נהוראה, ופריש גדפוי על עלמא, וכל שלטונין אתרנין מתעברן, ונטירו אשתכח על עלמא.

וכדין אתוסף רוח נשמתא בישראל, על כל חד וחד, ובההיא נשמתא יתירא, נשיין כל עצבא וחימתא, ולא אשתכח בר חדוה, לעילא ותתא. ההוא רוחא דנחית ואתוסף בכני עלמא, פד נחית, אתסחי בבוסמין דגנתא דעדן, ונחית ושרא על עמא קדישא, זפאין אינון, פד האי רוחא אתער.

בההיא שעתא דההוא רוחא נחית נחיתין עמה לגו גנתא דעדן, שתיין רתיכין, מתעטריין לשיית סטריין. וכד מטי לגנתא דעדן, כדין כל אינון רוחין ונשמתין דגנתא דעדן, פלהו מתערי לההוא (כ"א מתעטרי בההוא) רוחא. פרוזי קרי ואמר, זפאין אתון ישראל, עמא קדישא, דרעותא דמאריכון אתער (ד"ר ד"ב) לגבויכו.

רוא דרזין לידעי חכמתא, זפאין אינון פד האי רוחא אתער. האי רוחא איהו אתפשטותא דהאי נקודה, ונפקא מינה, ואתפשטא בעלמא, וההוא הוי רזא דשבת, דשרא לתתא, ועל דא כתיב ביה שמירה, (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת, והא

אוקמוה, שבת לא כתיב, אלא את השבת, לאסגאה ההוא רוחא דשרי על

לא כתוב שבת, אלא את השבת, לרבות אותה רוח ששורה על הכל, וצריך לשמר אותה הואיל ועומדת עם האדם. ועל זה כתוב, (ישעיה נב) כל שמר שבת מחללו.

בפסוק הזה יש סוד אחר. הרוח הזו נהנית ביום הזה מהנאתם של ישראל ומהענש שלהם, ומשום כך צריך לתת לה ענג במאכל ובמשתה שלש פעמים בשלש סעודות של שלש דרגות האמונה, כמו שבארוה, וזו נוטלת שמחה וענג באותן סעודות של ישראל. אשרי חלקו מי שמהנה אותה ומענג אותה ביום הזה.

הרוח הזו נהנית כל ששת הימים מהרוח העליונה של עתיק כל העתיקים, וכיון שיורדת ביום השבת ורוחצת בגן עדן בלילה, מתענגת מענג הגוף בסעודות של האמונה, ומתעטרת (ומתענגת) הרוח הזו ממעלה וממטה, ונרנית בכל הצדדים בעטרה (בענג) שלמעלה ומטה.

והואיל ועומד עם האדם, צריך לו לשמר אותה, ועל זה כתוב ושמרו בני ישראל את השבת. את השבת - שבת זו היא נקדה פחתונה. את השבת - זוהי אותה רוח, התפשטותה של אותה נקדה. אותה ההתפשטות, כשנוספות קדשות וברכות מלמעלה על אותה נקדה, הכל נאור, ונעשית רוח מאירה בכל הצדדים, מתחלק למעלה ומאיר, ונחלק למטה ומאיר. וזהו שכתוב ביני ובין בני ישראל, חלק ירשה יש לנו כאחד.

החלק שלמעלה מתעטר ביום הזה מהענג העליון הקדוש, ונהנה מהזיו העליון של עתיק כל העתיקים. החלק הפחתון מתעטר ביום הזה מהענג

כלא, ואצטריך לנטרא ליה, הואיל וקיימא עמיה דבר נש, ועל דא כתיב, (ישעיה נב) כל שומר שבת מחללו.

בהאי רזא אית רזא אחרא. האי רוחא, אתהני בהאי יומא, מהנאותן דישראל, ומענוגא דלהון, ובגין דא, בעי למיהב ליה ענוגא, במיכלא ובמשתיא, תלת זמנין, בתלת סעודתיין, דתלת דרגי מהימנותא, כמה דאוקמוה. והאי נטיל חדוה וענוגא, באינון סעודתי דישראל. זכאה חולקיה, מאן דאהני ליה, ומענג ליה, בהאי יומא.

האי רוחא, אתהני כל שיתא יומין, מרוחא עלאה דעתיקא דכל עתיקין. וביומא דשבתא, פיון דנחית, ואתסחי בגנתא דעדן בליליא, אתענג מענוגא דגופא, בסעודתי דמהימנותא, ואתעטר (כ"א ואתענג) האי רוחא מעילא ותתא, ואתרוי בכל סטריין, בעטרא (כ"א בענוגא) דלעילא ותתא.

והואיל וקיימא עמיה דבר נש, אצטריך ליה לנטרא ליה. ועל דא כתיב ושמרו בני ישראל את השבת. שבת, דא הוא ההיא נקודה תתאה. את השבת, דא הוא האי רוחא, אתפשטותא דההיא נקודה. ההוא אתפשטותא, כד אתוסף קדושן וברכאן מלעילא, על ההיא נקודה, אתנהיר כלא, ואתעביד רוחא נהירא בכל סטריין, אתפלג לעילא ונהיר. ואתפלג לתתא ונהיר. ודא הוא דכתיב ביני ובין בני ישראל חולק אחסנא אית לן פחדא.

חולקא דלעילא, אתעטר בהאי יומא, מענוגא עלאה קדישא, ואתהני מזיוא עלאה דעתיקא דכל עתיקין. חולקא תתאה, אתעטר בהאי יומא, מענוגא דלתתא, דאתהני בהני

שְׁלֹמֹה בְּסֻדֹת הַלֵּל,
וְעַל כֵּן צָרִיף לְעַנְגוֹ בְּמֵאֲכָל
וּבְמִשְׁתֵּהוּ, בְּלִבוֹשֵׁי כְבוֹד
וּבְשִׂמְחַת הַכֹּל.

וּבְשִׂמְחַת הַחֵלֶק הַזֶּה לְמִטָּה
וְנִשְׁמַר כְּמוֹ שְׁצָרִיף, עוֹלָה
לְמַעַל, וּמִתְחַבֵּר בְּאוֹתוֹ חֵלֶק
אַחֵר. וְהַנְּקֵדָה הַזֹּאת נוֹטֶלֶת הַכֹּל
מִמַּעַל וּמִמַּטָּה, וְנִכְלָלֶת מִכֹּל
הַצְּדִדִים. וּמִשׁוּם שְׂמִיחַת עֲטָרַת
בְּשִׁבְתָּהּ מִמַּעַל וּמִמַּטָּה, כֹּל שְׂאֵר
הַיָּמִים נוֹתְנִים כַּח לֵכֵל, וְנוֹתְנִים
לָהּ שְׁלֹטוֹן מִמַּעַל וּמִמַּטָּה.
וּבְסוּדוֹת סִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ
נִמְצָא הַסּוּד הַזֶּה, וּבָאֵר אוֹתוֹ
הַמְּנוּחָה הַקְּדוּשָׁה. אֲשֶׁרִי חֵלְקָם
שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

בְּתוֹב וַיִּנְפֹשׁ, וּפְרָשׁוּהוּ - וַיִּנְפֹשׁ
שְׂאֵבְדָה, וַיִּפֶּה הוּא. אֲבָל אִם כָּף,
וַיִּלְגּוּף הִיָּה צָרִיף לומֵר, שְׂמִימֵנוּ
אַבְדָה נֶפֶשׁ! אֲבָל סוּד הַדְּבָר -
בְּאֵדָם יֵשׁ נֶפֶשׁ שְׁנוּטֶלֶת וּמוֹשְׁכַת
אֵלָיו אֵת הַרוּחַ הַזֶּה מֵעָרֵב שִׁבְתָּהּ,
וְאוֹתָהּ הַרוּחַ שְׂרוּיָה בְּתוֹךְ אוֹתָהּ
הַנֶּפֶשׁ וְדָרָה בָּהּ כֹּל יוֹם הַשִּׁבְתָּהּ,
וְאֵז אוֹתָהּ נֶפֶשׁ יִתְרָה הִיא בְּרִבּוּי
וְתוֹעֵלֶת יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהִיָּתָה.

וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, כֹּל נִפְשוֹת יִשְׂרָאֵל
מִתְעַטְרוֹת בְּיוֹם הַשִּׁבְתָּהּ, וְהַעֲטָרָה
שֶׁלָּהֶם, שְׂשׂוּרָה הַרוּחַ הַזֶּה
בְּתוֹכָם. כִּינּוֹן שְׂשׂוּרָת שִׁבְתָּהּ
וְאוֹתָהּ רוּחַ עוֹלָה לְמַעַל, אֲזִי וַיִּנְפֹשׁ
לְנֶפֶשׁ שְׂאֵבְדָה מִה שְׂאֵבְדָה.
אַבְדָה אוֹתָהּ עֲטָרָה עֲלִיוֹנָה וְאוֹתוֹ
כַּח קְדוֹשׁ שֶׁהִיָּה בָּהּ. וְזֶהוּ וַיִּנְפֹשׁ,
וַיִּנְפֹשׁ, שְׂאֵבְדָה מִה שְׂאֵבְדָה.

עוֹנֵת הַחֲכָמִים שְׂשׂוּרָת הַסּוּדוֹת
הַעֲלִיוֹנִים, מִלֵּיל שִׁבְתָּהּ לְלֵיל שִׁבְתָּהּ,
וּפְרָשׁוּהוּ. אֲבָל סוּד זֶה שְׂאֵלְתִי אֵת
הַמְּנוּחָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהָרִי רָאִינוּ
שֶׁהַכֶּתֶר הַתְּחַתּוֹן הַזֶּה לֹקַח מִה
שְׂשׂוּרָת בְּיוֹם, וּבְלֵילָה נוֹתֵן מְזוֹן
לְכָל צְבָאוֹ, כְּמוֹ שְׂבָאוֹרָה, שְׂכֵתוֹב
(מְשָׁלִי לֵא) וְתַקָּם בְּעוֹד לֵילָה וְתַתּוֹן

סְעוּדָתִי. וְעַל דָּא, בְּעֵי לְעַנְגָּא לִיָּה, בְּמִיכְלָא
וּבְמִשְׁתֵּיָא בְּלִבוֹשֵׁי יָקָר, וּבְחֻדְדוֹה דְכֻלָּא.

וְכַד מִתְעַטְרָא הָאִי חוֹלְקָא לְתַתָּא, וְאַתְנַטִּיר
כְּמָה דְאַצְטְרִיף, סִלְקָא לְעֵילָא,
וְאַתְחַבְרָא בְּהָוּא חוֹלְקָא אַחְרָא. וְהָאִי נִקּוּדָה
נְטִיל כֻּלָּא מֵעֵילָא וְתַתָּא, וְאַתְכְּלִילָא מִכֹּל
סְטְרִין. וּבְגִין דְמִתְעַטְרָא בְּשִׁבְתָּהּ, מֵעֵילָא
וּמִתַּתָּא, כֹּל שְׂאֵר יוֹמִין יְהִיב חֵילָא לְכֻלָּא,
וְאַתְיִיְהִיב לִיָּה שׂוֹלְטָנוּ מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא. וּבְרִזִין
דְּסִפְרָא דְשְׁלֹמֹה מִלְפָּא, אֲשֶׁתְּכַח רְזָא דָא,
וְאוֹקְמוּהָ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, זְפָאָה חוֹלְקִיהוֹן
דִּישְׂרָאֵל.

בְּתוֹב וַיִּנְפֹשׁ, וְאוֹקְמוּהָ וּוִי נֶפֶשׁ דְאַבְדַת
וְשִׁפִּיר אִיהוּ. אֲבָל אִי הָכִי וּוִי גּוֹפָא
אַצְטְרִיף לְמִימֵר, דְּמַנִּיָּה אַבְדַת נֶפֶשׁ. אֲבָל רְזָא
דְמִלָּה, בְּכַד נֶשׂ אִית נֶפֶשׁ, דְּנִטְלָא וּמְשִׁיף
לְגַבִּיָּה לְהָאִי רוּחָא מֵעָרֵב שִׁבְתָּהּ. וְהָוּא רוּחָא
שְׂרִיא בְּגוֹוָה דְהָיָא נֶפֶשׁ, וְדִיָּרָא בָּהּ כֹּל יוֹמָא
דְשִׁבְתָּא. וּכְדִין, הָוּא נֶפֶשׁ, יִתְרָה בְּרִבּוּיָא
וְתוֹעֵלְתָא יִתִּיר מִמָּה דְהָוָה.

וְעַל דָּא תְּנִינּוּ, כֹּל נִפְשָׁאן דִּישְׂרָאֵל מִתְעַטְרוֹן
בְּיוֹמָא דְשִׁבְתָּא, וְעֲטָרָא דְלְהוֹן, דְשְׂרִיא
הָאִי רוּחָא בְּגוֹוִיָּהוּ. כִּינּוֹן דְנִפְק שִׁבְתָּא, וְהָוּא
רוּחָא סִלְקָא לְעֵילָא, כְּדִין וּוִי לְנֶפֶשׁ, דְאַבְדַת
מִה דְאַבְדַת. אַבְדַת הָוּא עֲטָרָא עֲלָאָה,
וְהָוּא חֵילָא קְדִישָׁא דְהָוָה בָּהּ, וְדָא הוּא
וַיִּנְפֹשׁ, וּוִי נֶפֶשׁ, דְאַבְדַת מִה דְאַבְדַת.

עוֹנֵתָן דְחִפְיִמִין, דְיִדְעֵי רִזִין עֲלָאִין, מִלֵּילָא
דְשִׁבְתָּא לְלֵילָא דְשִׁבְתָּא, וְאוֹקְמוּהָ.
אֲבָל מִלָּה דָא שְׂאִילְנָא לְבוֹצִינָא קְדִישָׁא, דְהָא
חֲזִינּוּ דְהָאִי כְתָרָא תַתָּאָה, נִקְטָא מִה דְנִקְטָא
בִּימָמָא, וּבְלֵילָא יְהִיב מְזוֹנָא לְכָל חֵילֵיָה,
כְּמָה דְאוֹקְמוּהָ, דְכְּתִיב, (מְשָׁלִי לֵא) וְתַקָּם בְּעוֹד

טָרַף לְבֵיתָהּ וְחָק לְנַעֲרוֹתֶיהָ.
לִזְכָּחַת בַּיּוֹם וּנְתַנְתָּ בְּלִילָהּ.
וְעָכְשׁוּ אָמַר מִר, שֶׁהַזּוּג נִמְצָא
בְּלִילָהּ הַזֶּה?

אָמַר, וְדָאֵי שֶׁהַזּוּג נִמְצָא בְּלִילָהּ
הַזֶּה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁבְּלִילָהּ
הַזֶּה מִפְּרִישָׁה נִשְׁמֹת לְכָל אוֹתָם
הַחֲכָמִים שְׂיֻדְעִים אֶת סוּדוֹת
הַחֲכָמָה, וְהַחֲבוּר וְהַזּוּג לֹא
נִמְצָא בַּיּוֹם אַחֵר בְּכָל הַשְּׁמֵחָה
בְּלֵי עֲרֻבוּכְיָהּ (אֵלָא בְּשִׁבְלֵיהּ) אַחֲרַת
כְּמוֹ זֶה. מִשּׁוֹם שֶׁאוֹתָן נִשְׁמֹת
שְׂמֵחָלְקָת, מִחֲלֻקָּת אוֹתָן
לְחֲכָמִים, לְצַדִּיקִים וְלַחֲסִידִים
כְּרֵאֵוִי. (וְעוֹד, בְּכָל) וּבְכָל לִילָהּ וְלִילָהּ
נִמְצָא זּוּג וְדָאֵי. מִתִּי? בְּחֻצוֹת
הַלֵּילָהּ. וְהָרִי בְּאֲרֹנוֹ. אָבֵל לֹא בְּכָל
הַצְּדָדִים כְּמוֹ בְּזוּג הַזֶּה.

וּמִשּׁוֹם כֵּן, הַחֲכָמִים שְׂיֻדְעִים
הַסּוּדוֹת, צְרִיכִים לְסַדֵּר תְּשֻׁמֵּשׁ
בְּלִילָהּ הַזֶּה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם
שֶׁכָּל יְמֹת הַשְּׁבִת יֵשׁ לָהֶם רוּחַ
אַחֲרַת שְׁשׁוּרָה עַל הָעוֹלָם,
וּבְלִילָהּ הַזֶּה יֵשׁ לָהֶם רוּחַ אַחֲרַת
קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה שְׂיֻדְדָת לְבָנִים
קְדוּשִׁים, וְאוֹתָהּ רוּחַ נוֹשֶׁבֶת
מַעֲתִיק (הַקְדוּשָׁה) כָּל הַעֲתִיקִים,
וְיֻדְדָת לְחוּץ הַנְּקֻדָּה הַתַּחְתּוֹנָה
לְתַת לָהּ מְנוּחָה לְכָל. וְזֶה מִתְחַלֵּק
לְכָל הַצְּדָדִים, לְמַעַלָּה וְלְמַטָּה,
כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
וּבְשִׁאוֹתָם חֲכָמִים יוֹשְׁבִים
בְּאוֹתָהּ רוּחַ קְדוּשָׁה, הַרוּחַ
הַעֲלִיוֹנָה, צְרִיכִים לְשַׁמֵּשׁ אֶת
מִטָּתָם, שֶׁהַרוּחַ הַזֶּה מִמְּשִׁכָּה
אַחֲרֶיהָ לְמַטָּה אֶת כָּל אוֹתָן
נִשְׁמֹת קְדוּשׁוֹת, וְיֻדְדִים
קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים בְּרוּחַ הַזֶּה
נִשְׁמֹת קְדוּשׁוֹת לְבָנֵיהֶם כְּרֵאֵוִי.
בֵּין שֶׁהַרוּחַ הַזֶּה שׁוּרָה עַל הָעוֹלָם,
כָּל הַרוּחוֹת הַרְעוֹת וְכָל
הַמְקַטְרָגִים הַרְעִים הַסֹּתְלָקוּ מִן
הָעוֹלָם, וְלֹא צְרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל עַל
שְׁמִירָה, מִשּׁוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל שְׂמוּרִים

לִילָהּ וְתַתֵּן טָרַף לְבֵיתָהּ וְחָק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. נִקְטָא
בִּימָמָא, וְיִהְיָא בְּלִילָא. וְהַשְׁתָּא אָמַר מִר
דְּזוּגָא אֲשֶׁתְּכַח בְּהַאי לִילָא.

אָמַר, וְדָאֵי זּוּגָא אֲשֶׁתְּכַח בְּלִילָא דָא. מָאֵי
טַעְמָא. בְּגִין דְּהַאי לִילָא, אֲפֻרִישַׁת
נִשְׁמַתִּין לְכָל אֵינּוֹן (דף ר"ה ע"א) חֲפִימִין, דִּינְדַעִין
רְזִין דְּחֲכָמָתָא. וְחֲבוּרָא, וְזוּגָא, לֹא אֲשֶׁתְּכַח
בַּיּוֹמָא אַחֲרָא בְּכָל חֲדוּהָ, בְּלֹא עֲרֻבוּכְיָא (ס"א
אֵלָא בְּגִין דָּא) אַחֲרָא, כְּגוֹן דָּא. בְּגִין דְּאֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין
דְּפְלִיגַת, פְּלִיגַת לֹון בְּחֲפִימִין, בְּצַדִּיקִים,
בְּחֲסִידֵי כְּדָקָא יְאוּת. (ס"א יְתוּ בְּכָל) וּבְכָל לִילָא
וְלִילָא, זּוּגָא אֲשֶׁתְּכַח וְדָאֵי. אֵימַתִּי בְּפִלְגוֹת
לִילָא. וְהָא אוּקִימָנָא. אָבֵל לֹא בְּכָל סְטָרִין
כְּהַאי זּוּגָא.

וּבְגִין דָּא, חֲפִימִין דִּינְדַעִין רְזִין, בַּעֲיִין לְסִדְרָא
שְׂמוּשָׁא דְלַהוֹן, בְּהַאי לִילָא. מָאֵי
טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל יוֹמֵי דְשַׁבְתָּא, אֵית לֹון רוּחָא
אַחֲרָא דְשָׂרָא עַל עֲלָמָא, וּבְהַאי לִילָא אֵית
לֹון רוּחָא אַחֲרָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּנַחְתָּא לְבָנֵי
קְדִישִׁין, וְהַהוּא רוּחָא נָשִׁיב מַעֲתִיקָא (נ"א קְדִישָׁא)
דְּכָל עֲתִיקִין, וְנַחְתָּא לְגוֹ נְקוּדָה תַּתְּאָה, לְמִיּהֵב
בְּהָ נִיחָא לְכָלָא, וְדָא אַתְּפְּלִיג לְכָל סְטָרִין,
לְעִילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל.

וְכַד אֵינּוֹן חֲפִימִין, יִתְבִּין בְּהַהוּא רוּחָא
קְדִישָׁא, רוּחָא עֲלָאָה, בְּעָאן לְשַׁמֵּשׁ
עֲרֻסִייהוּ, דְּהַאי רוּחָא אֲמֻשִׁיף אַבְתְּרִיהָ לְתַתָּא,
כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין, וְיֻרְתִּין קְדִישִׁי
עֲלִיוֹנִין, בְּהַאי רוּחָא, נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין
לְבָנֵיהוֹן כְּדָקָא יְאוּת.

בֵּין דְּהַאי רוּחָא שָׂרָא עַל עֲלָמָא, כָּל רוּחִין
בִּישִׁין, וְכָל מְקַטְרָגִין בִּישִׁין, אֲסִתְּלָקוּ
מַעֲלָמָא וְלֹא בַּעֲיִנָן לְצַלָּאָה עַל נְטוּרָא, בְּגִין

באותה רוח, וספת שלום פורסת
כנפיה עליהם, והם שמורים
מהכל.

ואם תאמר, הרי שנינו שלא יצא
אדם יחידי, לא בליל רביעי של
שבת ולא בליל שבת, וצריך אדם
להשמר. והרי אמרנו, שבליל
השבת שמורים אנשים מכל
המקטרגים של העולם ולא
צריכים להתפלל על שמירה?
בא וראה, כך זה ודאי, ליל רביעי
של שבת צריכים להשמר מהם.

מה הטעם? משום שפתיב (בראשית
א) יהי מארת. מארת כתוב חסר,
והרי פרשוהו, שבגלל שהיא
חסרה, כמה קבוצות של רוחות
נכללו במארת הזוה. קללות
ומארת הן בפגימת הלכנה, וכלם
שולטים באותו הלילה.

בליל השבת, פיון שכלם
מתפזרים להכנס לנקב של העפר,
שלא יכולים לשלט, צריך אדם
יחידי להשמר. ועוד, אף על גב
שלא יכולים לשלט, נראים
לפעמים, ובן אדם יחידי צריך
להשמר.

דבר זה כך שנינו, ואם כך, זה
חסרון של השמירה. אבל בשבת
השמירה מצויה לעם הקדוש,
וכשוכנסת שבת, הקדוש ברוך
הוא מעטר כל אחד ואחד
מישראל, ורוצה שישמרו את
העטרה הקדושה הזו שהתעטרו
בה. ואף על גב שהם אינם
נמצאים בישוב, לפעמים הם
נראים לאדם יחידי ומורע מזלו.
וצריך לאדם להתעטר בעטרה
קדושה ולשמר אותה.

סוף סוף, שמירה נמצאת באותו
לילה לעם הקדוש, הואיל וספת
שלום פרוסה על העם, שהרי
שנינו, בכל מקום שנמצאת ספת
שלום, הצד האחר לא נמצא שם,
ולכן שמירה היא ושמירה מצויה.

דישראל אינון נטירין בהווא רוחא, וספת
שלום פריסת גדפהא עלייהו, ואינון נטירין
מכלא.

ואי תימא, הא תנינן, דלא יפוק בר נש
יחידי, לא בלילא רביעאה דשבתא,
ולא בלילא דשבתא, ובעי בר נש לאסתמרא.
והא אמרן, דבלילא דשבתא נטירין בני נשא
מכל מקטרגין דעלמא, ולא בעינן לצלאה על
נטורא.

תא חזי, הכי הוא ודאי, ליליא רביעאה
דשבתא, בעינן לאסתמרא מנייהו, מאי
טעמא. בגין דכתיב, (בראשית א) יהי מארת, מארת
פתיב חסר, והא אוקמוהו, דבגין דהיא חסרה,
כמה חבילי טהירין אתפלילן בהאי מארת.
לוטין ומארת אינון בגריעותא דסיהרא,
וכלהו שליטין בההוא ליליא.

בליליא דשבתא, פיון דכלהו מתבדרן לאעלא
בנוקבא דעפרא, דלא יכלין
לשלטאה, בעי בר נש יחידי, לאסתמרא.
ותו, אף על גב דלא יכלין לשלטאה, אתחזיין
לזמנין, ובר נש יחידי בעי לאסתמרא.

מלך דא הכי תנינן, ואי הכי גריעותא דנטורא
איהו. אבל בשבתא נטירו אשתכח
לעמא קדישא, וקודשא בריך הוא כד עאל
שבתא, מעטר לכל חד וחד מישראל, ובעי
דינטרון ליה להאי עטרא קדישא, דאתעטרו
ביה, ואף על גב דאינון לא אשתכחו בישובא,
לזמנין לבר נש יחידי אתחזון, ואתרע
מזליה. ואצטריך ליה לבר נש, לאתעטרא
בעטרא קדישא, ולנטרא ליה.

סוף סוף, נטירו אשתכח בההוא ליליא לעמא
קדישא, הואיל וספת שלום פריסא על
עמא, דהא תנינן, בכל אתר דספת שלום

יום השבת שמחה היא לכל, והכל נשמר למעלה ולמטה. והאור (והנקודה) התחתון מאיר לעלות למעלה ביפי של שבעים העטרות שהן החלקים היתרים, והזקן של כל הזקנים מתעורר.

אז כשעולה האור, העם הקדוש מקדימים לבית הפנסת בלבוש כבוד בשמחה, מתעטרים בעטרה קדושה שלמעלה באותה רוח שעומדת עליהם למטה, משבחים בשירות ותשבחות, והתשבחות עלולות למעלה, וכל העליונים והתחתונים בשמחה, וכלם מתעטרים כאחד. פותחים העליונים ואמרים: אשריכם העם הקדוש בארץ, שרבוכם התעטר עליכם, וכל החילות הקדושים מתעטרים בשבילכם. היום הזה הוא יום הנשמות, ולא יום הגוף, משום ששלטון צרור הנשמות הוא, וכל העליונים והתחתונים עומדים בזווג אחד, בעטרה של רוח יתרה עליונה קדושה.

הפצת השבת של העם הקדוש, שלש תפלות נמצאות ביום הזה כנגד שלש שבתות, ופרשוה, והכל אחד. פיון שנכנסו העם הקדוש לבית הפנסת, אסור להשתדל אפלו בצרף בית הפנסת, אלא בדברי תשבחות ותפלה ותורה וכראוי להם.

ומי שמשתדל בדברים אחרים ובדברי העולם, זהו אדם שמחלל שבת, ואין לו חלק בעם ישראל. שני מלאכים ממנים על זה ביום השבת, והם שמים ידיהם על ראשו ואמרים: אוי לפלוני שאין לו חלק בקדוש-ברוך-הוא. ועל זה צריך להשתדל בתפלה ובשירים ובתשבחות של אדונם, ולהשתדל בתורה.

ולאשתדל באורייתא.

אשתכח, סטרא אחרא לא אשתכח תמן. ועל דא נטורא איהו ונטורא שכיח.

יומא דשבתא, חדוה איהו לכלא, וכלא אתנטור לעילא ותתא. ונהורא (נ"א ונקודה) תתאה נהרא לסלקא לעילא, בשפירו דעטרין שבועין חולקין יתיר, וסבא דכל סבין אתער.

בדין פד סליק נהורא, עמא קדישא מקדמי לבי פנישתא בלבוש יקר בחדוה, מתעטרין בעטרא קדישא דלעילא, בההוא רוחא דקיימא עלייהו לתתא, משבחין בשירין ותושבחין, וסלקין תשבחין לעילא, ועלאין ותתאין פלהו בחדוה, ומתעטרין פלהו כחדא. פתחי עלאי ואמרי, זכאין אתון עמא קדישא בארעא, דמאריכון אתעטר עליכו, וכל חילין קדישין, מתעטרין בגיניכון.

האי יומא, יומא דנשמתינ איהו, ולא יומא דגופא, בגין דשלטנו דצורא דנשמתינ איהו, וקיימן עלאין ותתאין פלהו בזווגא (ד) ר"ה ע"ב) חדא, בעטרא דרוחא יתירא עלאה קדישא.

צלותא דשבתא, דעמא קדישא, תלת צלותין אשתכחו בהאי יומא, לקבל תלת שבתי, ואוקמוה, וכלהו חד. פיון דעאלו עמא קדישא לבי כנישתא, אסיר לאשתדלא אפילו בצורף פי כנישתא, אלא במלי תשבחין וצלותא, ואורייתא, וכדקא חזי לון.

ומאן דאשתדל במלין אחרנין, ובמלין דעלמא, דא איהו בר נש דקא מחלל שבתא, לית ליה חולקא בעמא דישראל. תרין מלאכין ממנן על דא, ביומא דשבתא, ואינון שווי ידיהון על רישיה, ואמרי, ווי לפלנאי, דלית ליה חולקא בקודשא בריך הוא. ועל דא, בעי

לאשתדלא בצלותא ובשירין ובתושבחין דמאריהון, ולאשתדלא באורייתא.

היום הזה הוא יום הנשמות
שמתעטר אותו צרור הנשמות
(בתשבות של אדום). משום כך
משבחים בתשבות תשבת
הנשמה, והינו נשמת כל חי תברך
את שמך ה' אלהינו ורוח כל בשר
וכו'. ואין התשבת אלא בצד
של נשמה ורוח, והיום הזה עומד
ברוח ונשמה, ולא של גוף.

התשבת של דרגה אחרת
עליונה, סוד היום, שמש קדושה
שהיא אור היום, הינו יוצר אור.
סוד האור המאיר, שממנו נזונים
ומאירים כל אותן הצבאות,
המרכבות, והפוכים והמזלות,
וכל אותם ששולטים על העולם.
תשבתו של העולם הבא ביום
הזה, הינו אל אדון. והתשבת
הזו היא בסוד עשרים ושתים
אותיות עליונות קדושות
שמתעטרות באבות ובמרכבה
העליונה הקדושה.

האותיות הקטנות הן עשרים
ושתים אותיות, שהן העולם
הפתוח, שהן אל ברוך גדול דעה
וכו', ואין בין תבה לתבה רוח
אחר, אלא אות רשומה בכל תבה
ותבה. ובעולם העליון יש רוח,
והצדדים הקדושים בין אות
לאות. וזוהי תשבת על
תשבת, שהאותיות העליונות
של היום השביעי משבחות
ואמרות למלך העליון יוצר
בראשית.

בשהתשבת הזו עולה למעלה,
ששים מרכבות עליונות שאמרנו,
מזמנות ולקחות את התשבת
הזו מהעם הקדוש, ומעלים אותה
להתעטר בה בכמה מרכבות
עליונות שממנות. וכל אותם
הצדיקים שבגן עדן, כלם
מתעטרים בתשבת הזאת, וכל

האי יומא, איהו יומא דנשמתין, דאתעטרא
ההוא צרורא דנשמתין. (בתושבחן המאריהון)

בגין כך משבחי בתושבחן תשבתא
דנשמתא, והיינו נשמת כל חי תברך את שמך
י' אלהינו ורוח כל בשר וכו'. ולית
תושבתא אלא בסטרא דנשמתא ורוחא,
והאי יומא, קיימא ברוחא ונשמתא, ולא
דגופא.

תושבתא דדרגא אחרא עלאה, רזא דיומא,
שמשא קדישא דאיהו נהורא
דימא, היינו יוצר אור. רזא דנהורא דנהיר,
דמניה אתזנן ונהרין כל אינון חיילין, רתיכין,
וככביא ומזלי, וכל אינון דשלטין על עלמא.
תושבתא דעלמא דאתי ביומא דא, היינו אל
אדון. ותושבתא דא, איהו ברזא
דעשרין ותריין אתוון עלאין קדישין,
דמתעטרן באבהן וברתיכא עלאה קדישא.

אתוון זעירין, אינון עשרין ותריין אתוון,
דאינון בעלמא תתאה, דאינון אל
ברוך גדול דעה וכו', ולא אית בין תיבה
לתיבה, ורוחא אחרא, אלא את רשימא בכל
תיבה ותיבה. ובעלמא עלאה, אית רווחא,
וסטריין קדישין, בין את לאת. ודא איהו,
תושבתא על תושבתא, דאתוון עלאין
דיומא שביעאה, קא משבח ואמר למלכא
עלאה יוצר בראשית.

בר תושבתא דא סלקא לעילא, שתין רתיכין
עלאין דקאמרן, מזדמנין ונטלי להאי
תושבתא מעמא קדישא, וסלקי לה
לאתעטרא בה, בכמה רתיכין עלאין, די
ממנן, וכל אינון צדיקייא דבגנתא דעדן,
כלהו מתעטרן בתושבתא דא, וכל אינון
רתיכין, וכל אינון נשמתין דצדיקייא, כלהו סלקין בתושבתא דא, עד

רְזָא דְכוּרְסֵיָא.

אותן מְרַכְבוֹת וְכָל אוֹתָן נִשְׁמוֹת
הַצְּדִיקִים, כָּלֶם עוֹלָיִם בְּתִשְׁבַּחַת
הַזֶּה עַד סוּד הַפֶּסַח.

וּבְשִׁמְנֵיעָה לְפֶסַח הַקְּדוּשׁ
הַתִּשְׁבַּחַת הַזֶּה שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל,
עוֹמְדַת שָׁם עַד הַזְּמַן שְׁאוּמְרִים
הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל מוֹסֵף. וְאִז
הָעֲלִיָּה שֶׁלמִטָּה לְמַעְלָה, לְהֶאֱחֹז
הַכֹּל לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְהִיּוֹת הַכֹּל
אֶחָד. זוֹהִי הַתִּשְׁבַּחַת שְׁעוֹלָה עַל
כָּל הַתִּשְׁבַּחוֹת.

מִכָּאֵן וְהִלָּא סִדוּר הַתְּפִלָּה שֶׁל
שְׁאָר הַיָּמִים, עַד יִשְׁמַח מִשֶּׁה וְכוּ',
הַשְּׂמִיחָה שֶׁל הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה,
עֶקֶר הָאֲבוֹת, שֶׁשְּׂמִיחָ בְּאוֹתוֹ חֵלֵק
שֶׁלוֹ כְּשֶׁהִפְסֵא עוֹלָה אֵלָיו וְנוֹטֵל
אוֹתָהּ, וּמִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד. וְזוֹהִי
שְׂמִיחַת הַתּוֹרָה הָעֲלִיּוֹנָה
שֶׁלמַעְלָה, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. שְׂשִׁמַּח
בְּתּוֹרָה שֶׁלמִטָּה, תּוֹרָה שְׁבַעֲלִפָּה,
וּמִתְחַבְּרִים זֶה עִם זֶה.

בֵּינָן שֶׁהַתְּחַבְּרוּ כְּאֶחָד, צְרִיךְ אָדָם
לְהַכְלִיל בְּאוֹתָהּ שְׂמִיחָה אֶת הָעַם
הַקְּדוּשׁ, יִשְׁמַחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי
שַׁבָּת וְכוּ', אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בְּמִנוּחָתְנוּ.

רְזָא דְסִפְר תּוֹרָה בְּיוֹמָא דָּא, הָא אוּקְמוּהָ תְּנִינָן
כְּתִיב, (נַחמִיָּה ח) וַיִּקְרָאוּ בְּסִפְר בְּתוֹרַת
הָאֱלֹהִים מִפּוֹרֵשׁ וְשׁוֹם שְׁכָל וַיְבִינּוּ בְּמִקְרָא
וְהָא אוּקְמוּהָ רְזָא, דְּאִינוּן פְּסוּקֵי טַעְמֵי,
וּמִסּוֹרַת, וְכָל אִינוּן דְּיוּקִין, (נ"א תְּקוּנֵי) וְרִזִּין
עֲלָאִין, כֹּלָּא אֲתַמְסֵר לְמִשֶּׁה מְסִינֵי. אִי בְּכָל
הֲגֵי דְיוּקִין אֲתַמְסֵר אוּרְיִיתָא לְמִשֶּׁה, סִפְר
תּוֹרָה דְּאִיהוּ בְּכָל אִינוּן קְדוּשָׁאן, אֲמַאי אִיהוּ
חֶסֶר מִכָּל הֲגֵי תְּקוּנֵין וְרִזִּין דְּאֲתַמְסְרוּ לִיה
לְמִשֶּׁה בְּאוּרְיִיתָא.

אֲלֵא רְזָא דָּא, כַּד פּוּרְסֵיָא קְדִישָׁא מִתְעַטְרָא,
וְאֲתַפְּלִילת בְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כָּל אִינוּן
דְּיוּקֵינִין, וְכָל אִינוּן טַעְמִין וּמִסּוֹרוֹת, כֹּלָּהוּ
עֲאֵלִין בְּגִיזוּ, וְאֲתַרְשִׁימוּ (דף ר"ז ע"א) בְּגוּ

בְּר מָטָא לְכוּרְסֵיָא קְדִישָׁא, תוֹשְׁבַחְתָּא דָּא
דְּכָל יִשְׂרָאֵל, קִיִּימָא תְּמָן, עַד זְמַנָּא
דְּקִאמְרֵי קְדוּשָׁה עֲלָאָה דְּמוֹסֵף. וְכַדִּין סְלוּקָא
דְּלִתְתָא לְעִילָא, לְאֲתַאֲחָדָא כֹּלָּא לְעִילָא
לְעִילָא, לְמַהוּי כֹּלָּא חַד. דָּא אִיהִי תוֹשְׁבַחְתָּא,
דְּסִלְקָא עַל כֹּלָּהוּ תִשְׁבַּחְתָּן.

מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה, סִדוּרָא דְּעֻלוֹתָא דְּשְׁאָר יוֹמֵי,
עַד יִשְׁמַח מִשֶּׁה וְכוּ', חֲדוּוֹתָא דְּדִרְגָּא
עֲלָאָה, עֲקָרָא דְּאֲבָהוּן, דְּחֲדִי בְּהֵהוּא עֲדָבָא
דִּילִיָּה, כַּד סְלִיק פּוּרְסֵיָא לְגַבִּיָּה, וְנוֹטִיל לָהּ,
וּמִתְחַבְּרָאן כְּחָדָא. וְדָא אִיהוּ חֲדוּהָ דְּאוּרְיִיתָא
עֲלָאָה דְּלְעִילָא, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. דְּחֲדִי
בְּאוּרְיִיתָא דְּלִתְתָּא, תּוֹרָה שְׁבַעֲלִפָּה, וְאֲתַחְבְּרוּ
דָּא בְּדָא.

בֵּינָן דְּאֲתַחְבְּרוּ כְּחָדָא, בְּעֵי כַּר נֶשׁ לְאֲכַלְלָא
בְּהֵהוּא חֲדוּהָ לְעַמָּא קְדִישָׁא, יִשְׁמַחוּ
בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְכוּ', אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בְּמִנוּחָתְנוּ.

רְזָא דְסִפְר תּוֹרָה בְּיוֹמָא דָּא, הָא אוּקְמוּהָ תְּנִינָן
כְּתִיב, (נַחמִיָּה ח) וַיִּקְרָאוּ בְּסִפְר בְּתוֹרַת
הָאֱלֹהִים מִפּוֹרֵשׁ וְשׁוֹם שְׁכָל וַיְבִינּוּ בְּמִקְרָא
וְהָא אוּקְמוּהָ רְזָא, דְּאִינוּן פְּסוּקֵי טַעְמֵי,
וּמִסּוֹרַת, וְכָל אִינוּן דְּיוּקִין, (נ"א תְּקוּנֵי) וְרִזִּין
עֲלָאִין, כֹּלָּא אֲתַמְסֵר לְמִשֶּׁה מְסִינֵי. אִי בְּכָל
הֲגֵי דְיוּקִין אֲתַמְסֵר אוּרְיִיתָא לְמִשֶּׁה, סִפְר
תּוֹרָה דְּאִיהוּ בְּכָל אִינוּן קְדוּשָׁאן, אֲמַאי אִיהוּ
חֶסֶר מִכָּל הֲגֵי תְּקוּנֵין וְרִזִּין דְּאֲתַמְסְרוּ לִיה
לְמִשֶּׁה בְּאוּרְיִיתָא.

אֲלֵא רְזָא דָּא, כַּד פּוּרְסֵיָא קְדִישָׁא מִתְעַטְרָא,
וְאֲתַפְּלִילת בְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כָּל אִינוּן
דְּיוּקֵינִין, וְכָל אִינוּן טַעְמִין וּמִסּוֹרוֹת, כֹּלָּהוּ
עֲאֵלִין בְּגִיזוּ, וְאֲתַרְשִׁימוּ (דף ר"ז ע"א) בְּגוּ

בגניזה ונרשמו בתוך הכפסא הקדוש, ואותן דיוקנאות שהכניסה תורה שבכתב בתורה שבעל פה, ובהם התעברה כמו אשה שהתעברה מהזכר, ונשארו האותיות העליונות לבדן בקדשתן פראוי. ולהראות בבית הכנסת, שהרי מתברכת ומתעטרת הכפסא מסוד תורה שבכתב, ושם מכניסה כל אותן דמיות ומתקדשת ממנו, צריך להראות באותיות לבדן פראוי.

ואז הכל מתקדש בקדשה עליונה פראוי, כל שכן וכל שכן ביום הזה. ביום הזה צריך להעלות שבעה אנשים כנגד שבעה קולות, שהם סוד התורה, ובזמנים ובמועדים חמש תוף סוד זה. ביום הכפורים שש תוף הסוד העליון הזה.

והכל סוד אחד. חמש, שהם חמש דרגות למטה מדרגת האור הראשון למטה, והם סוד התורה. שש, שהם ששה צדדים, והכל סוד אחד. שבע הם שבעה קולות, וכלם סוד אחד אלה ואלה.

בראש חדש נוסף אחד על שלשה בשביל השמש שמאיר באותו זמן ללבנה, ונוסף אור על הלבנה, וזהו סוד מוסף. בספר תורה צריך להשמע קול אחד ודבור.

הסוד לסדר העם הקדוש ביום הזה ובשאר הימים שלספר תורה צריך לסדר ולתקן תקון בכפסא אחד שנקרא תבה, ואותו כפסא שיהיה בשש דרגות לעלות בהם, ולא יותר, שכתוב ושש מעלות לכפסא. ודרגה אחת למעלה לשים עליו ספר תורה ולהראותו לכל.

פורסייא קדישא, ואינון דיוקנין, דאעיל אורייתא דבכתב, באורייתא דבעל פה, ובהו אתעברת, פאתתא דאתעברת מן דכורא, ואשתארו אתוון עלאין לחודייהו בקדושייהו כדקא חזי. ולא תחזא בבי כנישתא, דהא אתברכת ואתעטרת פורסייא מרזא דתורה שבכתב, ותמן אעיל כל אינון דיוקנין, ואיהי אתקדשת מניה, בעי לאתחזא באתוון לחודייהו כדקא יאות.

וכדין, פלא אתקדש בקדושה עלאה כדקא חזי, כל שפן וכל שפן בהאי יומא. בהאי יומא בעי לסלקא שבעה גוברין, לקבל שבעה קלין, דאינון רזא דאורייתא. ובזמנין ובמועדין חמש, גו רזא דא. ביומא דכפורי שית. גו רזא עלאה דא.

ובלא רזא חדא. חמש, דאינון חמש דרגין לתתא, מדרגא דאור קדמאה לתתא, ואינון רזא דאורייתא. שית, דאינון שית סטרין וכלא רזא חדא. שבע אינון שבע קלין. וכלהו רזא חדא, אלין ואלין.

בראש חדש אתוסף חד על תלתא, בגין שמשא, דנהיר בההוא זמנא, לסיהרא, ואתוסף נהורא על סיהרא, והיינו רזא דמוסף. בספר תורה, בעי לשתמע חד קלא ודבור.

סדורא לסדרא עמא קדישא ביומא דא, ובשאר יומין דספר תורה בעי לסדרא ולתקנא תקונא, בחד פרסייא דאקרי תיבה, וההוא כרסייא דלהוי בשית דרגין, לסלקא בהו ולא יתיר, דכתיב, (דברי הימים ב ט) ושש מעלות לכפסא. ודרגא חד לעילא, לשואה עליה ספר תורה, ולא תחזא ליה לכלא.

בשְׁעוֹרָה לְשֵׁם סֵפֶר תּוֹרָה, אִזְ צְרִיכִים כָּל הָעַם לְסִדּוֹר עֲצָמָם לְמִטְּהָ בְּאִימָה וּפְחָד, בְּרִתָּת וּבְזִיעַ וּלְכֹחַ לִבָּם, כְּאִלוֹ שִׁכְעַת עוֹמְדִים עַל הַר סִינַי לְקַבֵּל תּוֹרָה, וְיִהְיוּ מְקַשְׁבִּים וּמְטִים אֲזִנֵּיהֶם. וְאִין רְשׁוּת לָעַם לְפַתַּח פִּיהֶם אֶפְלוּ בְּדַבְרֵי תּוֹרָה, כָּל שֶׁכֵּן בְּדַבָּר אַחֵר, אֲלֵא כָּלֶם בְּאִימָה, כְּמִי שְׁאִין לוֹ פֶּה, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, שִׁכְתוּב (נחמיה ח) וּכְפַתְחוּ עֲמֻדוֹ כָּל הָעַם. (שם) וְאֲזַנֵּי כָּל הָעַם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשִׁמּוֹצִיאִים סֵפֶר תּוֹרָה בְּצַבּוּר לְקֹרֵא בּוֹ, נִפְתָּחִים שְׁעָרֵי רַחֲמִים בְּשָׁמַיִם, וּמַעֲזָרִים אֶת הָאֲהָבָה לְמַעֲלָה, וְצָרִיף אָדָם לומר כֵּן.

בְּרוּךְ שְׁמוֹ שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, בְּרוּךְ כְּתָרֶךָ וּמְקוֹמֶךָ, יְהִי רְצוֹנֶךָ עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם, וּפְדוּת יְמִינֶךָ הַרְּאֵה לְעַמְּךָ בְּבֵית מִקְדָּשְׁךָ, וְלִהְיֶעַל לָנוּ מְטוֹב אוֹרֶךָ וּלְקַבֵּל תְּפִלוֹתֵינוּ בְּרַחֲמִים. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁתֹּארִיף לָנוּ חַיִּים בְּטוֹב, וְלִהְיוֹתִי נִפְקָד בֵּין הַצַּדִּיקִים לְרַחֵם עָלַי וְלִשְׁמַר אוֹתִי, וְאֵת כָּל שְׁלִי וְשָׁל כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. אֲתָה הוּא הַזֶּן אֶת הַכֹּל, אֲתָה הוּא הַשּׁוֹלֵט עַל הַמַּלְאָכִים וּמְפָרְנֵם אֶת הַכֹּל. אֲתָה הוּא הַשּׁוֹלֵט עַל הַכֹּל, וְהַמְּלָכוֹת שֶׁלָּךְ הֵיא. אֲנִי עַבְדְּךָ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁמִּשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו וּמִלְּפָנָיו כְּבוֹד תּוֹרַתְנוּ בְּכָל זְמַן וְזִמְנָן. לֹא עַל אִישׁ אֲנִי בּוֹטָח וְלֹא עַל בְּנֵי אֱלֹהִים אֲנִי סוֹמֵךְ, אֲלֵא בְּאֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, שֶׁהוּא אֱלֹהֵי אֲמַת וְתוֹרַתוֹ אֲמַת וּנְבִיאָיו אֲמַת, וּמְרַבֵּה לַעֲשׂוֹת טוֹבוֹת וְאֲמַת. בּוֹ אֲנִי בּוֹטָח, וְלִשְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ וְהַנִּכְבָּד אֲנִי אוֹמֵר תִּשְׁבַּחְתוּ. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁתִּפְתַּח לִבִּי בְּתוֹרַתְךָ, וְתַתֵּן לִי בְּנִים זְכָרִים שְׁעוֹשִׂים רְצוֹנֶךָ, וְתִשְׁלַם

בְּרִי שְׁלִיךְ סֵפֶר תּוֹרָה לְתַמּוֹן, כְּדִין בְּעֵאֵן כָּל עַמְּךָ לְסִדְרָא גְרַמְיֵיהוּ לְתַתָּא, בְּאִימָתָא בְּדַחִילוֹ בְּרִתָּת בְּזִיעַ, וּלְכֹוֹנָא לְבִייהוּ, כְּמָה דְהַשְׁתָּא קְיָיִמִין עַל טוֹרָא דְסִינַי לְקַבְּלָא אוֹרִייתָא, וְיִהוֹן צִיִּיתִין וְיִרְכוּן אוֹדְנֵיהוּ. וְלִית רְשׁוּ לְעַמְּךָ לְמַפְתַּח פּוּמִיהוֹן, אֶפְלוּ בְּמִילֵי דְאוֹרִייתָא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמַלְּהָ אַחֲרָא, אֲלֵא כְּלָהוּ בְּאִימָתָא, כְּמֵאֵן דְלִית לֵיהּ פּוּמָא וְהָא אוּקְמוּהָ, דְכְּתִיב, (נחמיה ח) וּכְפַתְחוּ עֲמֻדוֹ כָּל הָעַם. (נחמיה ח) וְאֲזַנֵּי כָּל הָעַם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּדִ מִפְקִין סֵפֶר תּוֹרָה בְּצַבּוּרָא, לְמִקְרָא בֵּיהּ, מִתְּפַתְחִין תְּרַעֵי שְׁמַיָּא דְרַחֲמִין, וּמַעֲזָרִין אֶת הָאֲהָבָה לְעִילָא, וְאֲבַעֵי לֵיהּ לְבַר נֶשׁ לְמִימַר הַכִּי.

בְּרוּךְ שְׁמִיָּה דְמֵאֲרֵי עֲלָמָא, בְּרוּךְ כְּתָרֶךָ וְאוֹתָרֶךָ, יְהִי רְעוּתְךָ עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם, וּפּוֹדֶרְקֵן יְמִינֶךָ, אַחְזִי לְעַמְּךָ בְּבֵית מִקְדָּשְׁךָ, וְלֵאמְטוּי לָנָא מְטוֹב נְהוֹרֶךָ, וּלְקַבְּלָא צְלוֹתְנָא בְּרַחֲמִין. יְהִי רְעוּא קְדָמְךָ, דְתוֹרִיךָ לָן חַיִּים בְּטִיבוֹ, וְלִהְיוּ אֲנָא פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקָא, לְמַרְחֵם עָלַי, וְלִמְנַטֵּר יְתִי, וְיִת כָּל דִּילִי, וְדִי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. אֲתָה הוּא זֶן לְכָלֵא, וּמְפָרְנֵם לְכָלֵא, אֲתָה הוּא שְׁלִיט עַל כָּלֵא, אֲתָה הוּא דְשְׁלִיט עַל מְלָכֵא, וּמְלָכוֹתָא דִּילָךְ הוּא. אֲנָא עַבְדָּא דְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, דְסָגִידְנָא קַמִּיהָ, וּמִקַּמִּי דִיקָר אוֹרִייתִיהָ, בְּכָל עֵידֵן וְעֵידֵן. לֹא עַל אֵינֶשׁ רַחֲצִנָא, וְלֹא עַל בַּר אֱלֹהִין סְמִיכְנָא, אֲלֵא בְּאֱלֹהָא דְשְׁמַיָּא, דְהוּא אֱלֹהָא קְשׁוּט, וְאוֹרִייתִיהָ קְשׁוּט, וּנְבִיאוּהִי קְשׁוּט, וּמְסָגִי לְמַעַבְד טְבוּוֹן וְקְשׁוּט. בֵּיה אֲנָא רַחֲמִין, וְלִשְׁמִיָּה קְדִישָׁא יְקִירָא אֲנָא אִימַר תִּשְׁבַּחְתָּן. יְהִי רְעוּא קְדָמְךָ, דְתִפְתַּח לִפְּאֵי בְּאוֹרִייתְךָ וְתִיָּהֵב לִי בְּנִין דְכָרִין דְעַבְדִּין

משאלות לבי ולב כל עמך ישראל
לטוב ולחיים ולשלום, אמן.

ואסור לקרא בספר תורה, רק
אחד לבדו, וכלם מקשיבים
ושותקים, כדי שישמעו הדברים
מפיו כאלו קבלו אותה באותה
שעה מהר סיני. ומי שקורא
בתורה, שיהיה אחד עומד עליו
ושותק, שלא ישמע - רק דבור
אחד לבדו ולא שני דבורים. לשון
קדש אחת, ואחד הוא, ולא שני
דבורים. ואם נמצאים שנים בספר
תורה, זהו חסרון של סוד
האמונה, וחסרון כבוד התורה
נמצא בספר תורה. וצריך קול
אחד, מתרגם אחד, וסוד זה -
קלפה ומת. (סוד העולם וסוד העולם
הבא).

בכל שותקים ואחד קורא,
שכתוב (שמות ב) וידבר אלהים את
כל הדברים האלה לאמר. הוא
למעלה, וכל העם למטה, שכתוב
(שמות יט) ויתצבו בתחתית ההר.
וכתוב ומשה עלה אל האלהים.
ואותו שקורא בתורה, ישים לבו
ורצונו לאותם דברים, וכי הוא
שליח רבונו בסדרם של הדברים
הללו להשמיע לכל העם, שהרי
הוא עומד פגמה עליונה. משום
כך, מי שעולה לקרא בתורה,
יסדר אותם דברים בראשונה
בביתו, ואם לא, לא יקרא בתורה.
מנין לנו? מאותו דבור, שטרם
ישמיע תורה לעם הקדוש, מה
כתוב? (איוב כח) אז ראה ויספרה
הכינה וגם חקרה. ואחר כך,
ויאמר לאדם הן יראת ה' היא
חכמה וגו'.

אסור לו למי שקורא בתורה
להפסיק בפרשה או אפילו דבר
אחד, אלא רק במקום שהפסיק
משה את הפרשה לעם הקדוש -
יפסיק, ולא יפסיק דברי פרשת
שבת זו בפרשת שבת אחרת.

רעותה. ותשלים משאלין דלבאי, ולבא דכל
עמך ישראל לטב ולחיים ולשלום אמן.

ואסור למקרי בספרא דאורייתא, בר חד
בלחודוי, וכלא צייתין ושתקין, בגין
דישמעון מלין מפומיה, פאילו קבילו לה
ההיא שעתא מטורא דסיני. ומאן דקרי
באורייתא, להוי חד קאים עליה, ושתיק. דלא
ישתמע בר דבור חד בלחודוי, לא תרין
דבורין, לשון קדש חד, וחד הוא, ולא תרין
דבורין, ואי תרין משתפחין בספר תורה,
גריעותא דרזא דמהימנותא איהו וגריעותא
דיקרא דאורייתא אשתכח בספר תורה, ובעי
חד קלא. מתרגם חד. ורזא דא קליפה ומוחא.
(רוא דעלמא דא ורזא דעלמא דאח).

בלא שתקין, וחד קארי, דכתיב, (שמות ב) וידבר
אלהים את כל הדברים האלה לאמר
איהו לעילא, וכל עמא לתתא, (דף ר"ז ע"ב)
דכתיב, (שמות יט) ויתצבו בתחתית ההר. וכתיב
(שמות יט) ומשה עלה אל האלהים.

והוא דקארי באורייתא, ישוי לביה ורעותיה
לאינון מלין, וכי איהו שליחא
דמאריה, בסדורא דהני מלין, למשמע לכל
עמא, דהא איהו קאים פדוגמא עלאה. בגין
כך, מאן דסליק למקרי באורייתא, יסדר אינון
מלין בקדמיתא בביתיה, ואי לאו, לא יקרי
באורייתא, מנלן מההוא דבור, עד לא ישמע
אורייתא לעמא קדישא מה כתיב, (איוב כח) אז
ראה ויספרה הכינה וגם חקרה, ולבתר,
ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה וגו'.

אסור ליה למאן דקארי באורייתא למפסק
פרשתא, או אפילו מלה חדא, אלא
באתר דפסק משה פרשתא לעמא קדישא,
יפסיק. ולא יפסיק מלין דפרשתא דשבתא
דא, בפרשתא דשבתא אחרא.

הסוד הנה, בשעה שהפסיקו פרשיות, כל אחת ואחת מתעטרת ועומדת לפני הקדוש ברוך הוא. כיון שהשלימו להפסיק לכל השנה את הפרשיות הללו, התעטרו לפני הקדוש ברוך הוא ואומרות: אני משבת פלוני (מצבור פלוני), ואני משבת פלוני (מצבור פלוני).

באותה שעה קורא ליופיאל ממנה הגדול, ולחמשים ושלוש מרכבות קדושות שפתח ידו שהתמנו לשמושה של תורה, וכל מרכבה ומרכבה מנה אותה את המרכבה הזו על פרשה פלונית שבשבת פלונית, ומרכבה פלונית על פרשה פלונית של שבת פלונית. וכל אחת ואחת משמשת את התורה של אותה שבת שלה, ואסור לנו לערב אלה באלה, ולא להכניס מרכבה למרכבת חביתה אפלו כמלא נימה, ואפלו בתבה אחת או אפלו באות אחת. אלא כל אחת ואחת כפי שפסק להן הקדוש ברוך הוא, וכמו שמנה אותן באותן פרשיות, כל אחת ואחת על משמרתה.

וכן כשמתעטרת פרשה זו, עולות אותן המלים של אותה הפרשה שנשלמה בצבור, ואותה מרכבה לוקחת אותם, זו שממנה על אותה פרשה, ומעלה אותם לפני הקדוש ברוך הוא, ואותם מלים ממש עומדות לפניו ואומרות: אני פרשה פלונית שהשלימוני צבור פלוני כן וכך. אם השתלמה כראוי לה, מעלים את אותן מלים, ומתעטרות על הפסא הקדוש, ואותה מרכבה משמשת לפניו, כל מרכבה ומרכבה, הפרשה של כל שבת ושבת, וכלן מתעטרות בתוך הפסא הקדוש, ובהן היא עולה

רוא דא, בשעתא דאיפסיקו פרשין, כל חד וחד אתעטרא וקיימא קמי קדשא בריך הוא. כיון דאשלימו למפסק הגי פרשין דכל שתא, אתעטרו קמיה קדשא בריך הוא, ואמרי אנא משבת פלוני, (ס"א מצבורא פלוני) ואנא משבת פלוני. (מצבורא פלוני).

בההיא שעתא, קרא ליופיאל רב ממנא, ולחמשים ותלת רתיכין קדישין דתחות ידיה, דאתמנון בשמושא דאורייתא, וכל רתיכא ורתיכא מגי ליה, להאי רתיכא על פרשתא פלגיא, דבשבת פלוני. ורתיכא פלוני, על פרשתא פלגיא, דשבת פלוני. וכל חד וחד, משמשא לאורייתא, דההוא שבת דיליה. ואסיר לן לערבא אלין באלין, ולא לאעלא רתיכא ברתיכא דחבריה, אפילו כמלא נימא. ואפילו בחד תיבה, או אפילו באת חד, אלא כל חד וחד, כמה דפסיק לון קדשא בריך הוא, וכמה דמגי לון באינון פרשין, כל חד וחד על מטריה.

וער דא, בד מתעטרא פרשתא דא, סלקן אינון מלין דההיא פרשתא, דאשתלים בצבורא, ונטיל לון ההוא רתיכא, דממנא בההיא פרשתא, וסליק לון קמי קדשא בריך הוא, ואלין מלין ממש, קיימין קמיה ואמריין, אנא פרשתא פלגיא, דאשלימו לי צבורא פלוני, הכי והכי.

אי אשתלים פדקא חזי ליה, סלקין אינון מלין, ומתעטרין על פורסייא קדישא, וההוא רתיכא משמשא קמיה, כל רתיכא ורתיכא, פרשתא דכל שבתא ושבתא, וכלהו מתעטרין בגו פורסייא קדישא, ובהו איהי סלקא לאתיחדא לעילא לעילא, ואתעביד

להתייחד למעלה למעלה, והכל נעשה כלל אחד. משום כך, אשרי חלקו מי שמשלים פְּרַשְׁת כַּל שַׁבַּת וְשַׁבַּת כְּרַאוּי כְּמוֹ שֶׁפָּסְקוּ אוֹתָהּ לְמַעְלָה.

פְּעָמִים קוֹרְאִים בְּסֵפֶר תּוֹרָה בְּשַׁבַּת; בְּמִנְחָה, בְּשַׁעֲרֵי שְׁהַדִּין תְּלוּי לַעֲת עֶרֶב, צְרִיכִים לְהַכְלִיל שְׂמַל בִּימִין, שְׁהַרִי תּוֹרָה נִתְּנָה מִשְׁנֵי צְדָדִים, שְׁפָתוֹב (דברים ל) מִימִינוֹ אֲשֶׁר דָּת לְמוֹ, מִימִין וְשְׂמַל. מִשׁוּם כֵּן לְסֵפֶר הַתּוֹרָה בְּמִנְחָה דִּי בַעֲשָׂרָה פְּסוּקִים אוֹ יוֹתֵר, אֲבָל לֹא שְׁלֵמוֹת הַפְּרָשָׁה, שְׁהַרִי שְׁלֵמוֹת הַפְּרָשָׁה אֵינָה אֵלָא בִּימִין, וְהַיְמִין תְּלוּי עַד שַׁעֲת הַמִּנְחָה, וְהַרִי פְּרָשׁוּהָ.

בְּשְׁנֵי בְּשַׁבַּת וּבַחֲמִישֵׁי בְּשַׁבַּת, מִשׁוּם שְׁיִוְרְדוֹת הַדְּרָגוֹת לְמִטָּה, שֶׁהֵם כָּלל הַתּוֹרָה. וְאִם תֹּאמֶר, הָרִי נְבִיאִים הַתְּפָרְשׁוּ לְמִטָּה - אֵלָא כֵּן זֶה וְדָאֵי. אֲבָל אֵלָה שְׁלֵמוֹתָהּ, כָּלֵם כָּלל שֶׁל הַתּוֹרָה, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד כּוֹלָל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

וְסוּד הַדְּבָר - הַדְּרָגוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת הַלְלוּ הֵן נִקְרְאוֹת פְּרָשָׁה אַחַת, וְאַחַר כֵּן יִצְאוֹת מִהֵן תְּשַׁע דְּרָגוֹת שְׁנֵאֲחִזוֹת כְּאֶחָד, וּמִשׁוּם כֵּן תְּשַׁע אֲנָשִׁים; שְׁלֵשָׁה בְּמִנְחָה בְּשַׁבַּת, וְשְׁלֵשָׁה בְּיוֹם שְׁנֵי, וְשְׁלֵשָׁה בְּיוֹם חֲמִישֵׁי. הָרִי תְּשַׁע. וּבְסֵפֶר שֶׁל רַב יִיבָא סְבָא, בְּמִנְחָה בְּשַׁבַּת הָרִי הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל שְׂמַל, וְהַנְּקֵדָה הַתְּחַתּוֹנָה בְּאוֹתוֹ צַד הַשְּׂמַל מְקַבֵּלֵת סוּד הַתּוֹרָה. אִזּוֹ בְּאוֹתָהּ שַׁעֲת נּוֹסַעַת מִצַּד שְׂמַל, וּמִשְׁלָה אֲנוּ קוֹרְאִים.

שְׁהַרִי הִיא עוֹמֶדֶת בְּסוּד שֶׁל תְּשַׁע (סְפִירוֹת), וְקוֹרְאִים תְּשַׁע, וְהֵם שְׁשָׁה שֶׁל חַל וְשְׁלֵשָׁה בְּשַׁעֲרֵי שְׁהַשְּׂמַל מִתְּעוֹרֵר בְּשַׁבַּת, וְלְהַכְלִיל הַכָּל כְּאֶחָד. וְהִיא מִתְּעַרְתַּת בְּהֵם בְּשְׁלֵשָׁה צְדָדִים,

כֹּלָא כָּלָלָא חֲדָא. בְּגִין כֵּן, זְכָאָה חוֹלְקִיהָ מֵאֵן דְּאֲשְׁלִים פְּרַשְׁתָּא דְּכָל שַׁבְּתָא וְשַׁבְּתָא, כְּדָקָא יְאוּת, כְּמָה דְּאֶפְסִיקוּ לְעִילָא.

תְּרִי זְמַנִּי, קְרִינֵן בְּסֵפֶר תּוֹרָה בְּשַׁבְּתָא, בְּמִנְחָה, בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא תְּלִיא, לְעִידֵן עֶרֶב. צְרִיכִין לְאֶכְלָלָא שְׂמַלָּא בִּימִינָא, דְּהָא אֲוִרִייתָא מִתְּרִין סְטְרִין אֲתִייהִיבַת, דְּכַתִּיב, (דברים לג) מִימִינוֹ אֲשֶׁר דָּת לְמוֹ, יְמִינָא וְשְׂמַלָּא. בְּגִין כֵּן סֵפֶר תּוֹרָה בְּמִנְחָה דִּי בַעֲשָׂרָה פְּסוּקִין, אוֹ יִתִּיר, אֲבָל לֹא שְׁלִימוֹ דְּפְרַשְׁתָּא, דְּהָא שְׁלִימוֹ דְּפְרַשְׁתָּא לֹא הוּי, אֵלָא בִּימִינָא, וְיִמִּנָּא תְּלִייא עַד שַׁעֲתָא דְּמִנְחָה, וְהָא אוּקְמוּהָ.

בְּשְׁנֵי בְּשַׁבְּתָא, וּבַחֲמִישֵׁי בְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּקָא נִחְתִּין דְּרִגִין לְתַתָּא, דְּאֵינּוּן כָּלָלָא דְּאוֹרִייתָא. וְאִי תִימָא, הָא נְבִיאִין מִתְּפָרְשָׁן לְתַתָּא. אֵלָא הִכִּי הוּא וְדָאֵי, אֲבָל הֵנִי דְּלְתַתָּא, כְּלָהוּ כָּלָלָא דְּאוֹרִייתָא, וְכָל חַד וְחַד כְּלִיל לְכָל חַד וְחַד.

וְרִזָּא דְּמִלָּה, אֵלִין דְּרִגִין עֲלָאִין, אֵינּוּן אֶקְרוּן פְּרַשְׁתָּא חֲדָא, וְלְבַתֵּר נְפָקִין מִנְיִיהוּ תְּשַׁע דְּרִגִין, דְּאֲתַאֲחִדוּן כְּחֲדָא, וּבְגִין כֵּן תְּשַׁע גּוֹבְרִין, תְּלַת בְּשַׁבְּתָא בְּמִנְחָה, וְתַלַּת בְּיוֹמָא תְּנִינָא, וְתַלַּת בְּיוֹמָא חֲמִשָּׁא, הָא תְּשַׁעָה.

וּבְסֵפֶרָא דְּרַב יִיבָא סְבָא, בְּמִנְחָה בְּשַׁבְּתָא, הָא אֲתַעֵר רִזָּא דְּשְׂמַלָּא, וְנִקְוֵדָה תְּתַאָה, בְּהֵהוּא סְטְרָא דְּשְׂמַלָּא, מְקַבֵּלָא רִזָּא דְּאוֹרִייתָא, כְּדִין בְּהֵהוּא שַׁעֲתָא, נְטִלָא מִסְטְרָא דְּשְׂמַלָּא, וּמִדִּילִיהּ קְרִינֵן.

דְּהָא אֵינִי קְרִימָא בְּרִזָּא (דף ר"ז ע"א) דְּתְּשַׁע, (נ"א סְפִירָא) וְקְרִינֵן תְּשַׁע, וְאֵינּוּן שִׁית דְּחוּל, וְתַלַּת בְּשַׁעֲתָא דְּאֲתַעֵר שְׂמַלָּא בְּשַׁבְּתָא, וְלֹאֲתַכְּלָלָא כָּלָא כְּחֲדָא. וְאֵינִי מִתְּעַרְתָּא בְּהוּ,

כמו שלשת הצדדים העליונים שהם כלל של פרשת השבת. אשרי חלקו של מי שזוכה לכבוד השבת. אשריו בשני העולמות, בעולם הזה ובעולם הבא.

בתוב (שמות טז) אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. מה זה מקומו? שנינו, ממקומו - מאותו מקום שראוי ללכת. וסוד הדבר - שכתוב (יחזקאל א) ברוך כבוד ה' ממקומו. וזה המקום. וזהו סוד הכתוב (שמות א) כי המקום אשר אתה עומד עליו. מקום ידוע הוא למעלה, וקוראים לו מקום, שנודע בו הכבוד העליון שלמעלה. ומשום כך אזכרה לאדם, שהרי מתעטר בעטרה קדושה של מעלה, שלא יצא ממנו. שאם יצא מפיו דבור של חל) יצא ממנו, הוא מחלל שבת. בירו - במעשה, כמו שבארנו. ברגלו - ללכת מחוץ לאלפים אמה. כל אלה הם חלול שבת.

אל יצא איש ממקומו, זהו מקום כבוד הקדושה הזו, שהרי ממנו לחוץ הוא מקום של אלהים אחרים. ברוך כבוד ה' ממקומו. כבוד ה' שלמעלה. ממקומו - זה כבוד שלמטה, וזהו סוד של עטרת שבת. ומשום כך, אל יצא איש ממקומו. ברוך הוא לעולם ולעולמי עולמים.

בתוב, (שמות לב) הנה מקום אתי. מקום אתי, ודאי זהו מקום טמיר ונגנון שלא נודע כלל. ממשמע שכתוב אתי - מקום שלא התגלה ועומד טמיר, וזהו מקום עליון למעלה למעלה, היכל עליון טמיר ונגנון. אבל זהו מקום למטה, כפי שאמרנו. וזהו מקום שנפרד למעלה ונפרד למטה, ומשום כך אל יצא איש ממקומו ביום השביעי.

ממקומו ביום השביעי.

בתלת סטרין, כגוונא דתלת סטרין עלאין, דאינון כללא דפרשתא דשבתא. זכאה חולקיה מאן דזכי ליקרא דשבתא, זכאה איהו בתרין עלמין, בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

בתוב (שמות טז) אל יצא איש ממקומו ביום השביעי מהו ממקומו. תנינן, ממקומו מההוא אתר דאתחזי למהך. ורזא דמלה, דכתיב, (יחזקאל א) ברוך כבוד יי' ממקומו. ודא איהו מקום, ודא איהו רזא דכתיב, (שמות א) כי המקום אשר אתה עומד עליו. אתר ידיעא איהו לעילא, וקרין ליה מקום, דאשתמודע ביה יקרא עלאה דלעילא. ובגין כך, אזחרותא לבר נש דהא מתעטרא בעטרא קדישא דלעילא, דלא יפוק מיניה דאי (יפוק מפרומיה מילולא דחול) יפוק מגיה, קא מחלל שבתא. בידוי, בעבידתא. כמה דאוקימנא. ברגלוי, למהך לבר מתרי אלפין אמין, כל אלין חלולא דשבתא איהו.

אל יצא איש ממקומו, דא איהו אתר יקרא דקדושה דא, דהא מגיה לבר, אתר דאלהים אחרים איהו. ברוך כבוד יי' ממקומו. כבוד יי' דלעילא. ממקומו, דא כבוד דלתתא ודא איהו רזא דעטרא דשבתא, בגין כך אל יצא איש ממקומו, בריך הוא לעולם ולעולמי עולמין.

בתוב (שמות לב) הנה מקום אתי, מקום אתי, ודאי דא איהו מקום טמיר ונגנון, דלא אתיידע כלל. משמע דכתיב אתי, אתר דלא אתגלא, וקיימא טמירא, ודא איהו אתר עלאה לעילא לעילא, היכלא עלאה טמיר ונגנון. אבל דא, איהו אתר לתתא כדקאמרן. ודא איהו מקום דאתפרש לעילא, ואתפרש לתתא, ובגין כך אל יצא איש

וּמִדַּתֶּם מִחוּץ לְעִיר אֶת פֶּאֶת
קִדְמָה וְגוֹ', (במדבר לה) הָא
אוּקְמוּהָ
בְּאֵינוֹן רְזִין עֲלָאִין. אָבֵל אֲלֵפִים בְּאֶמָה,
דִּירְתָה תְרִין סְטָרִין לְכָל סְטָר, וְאִיהִי מִתְעַטְרָא
תְדִיר בְּתִרִין סְטָרִין, בֵּין לְעִילָא בֵּין לְתַתָּא.
וְסִימְנָךְ שְׂכִינָה לָא שְׂרִיא לְבַר מִתְחַוְמָא
דְּאִתְחַזִּי לָהּ.

בְּשִׁיבְצָת שְׁבַת, צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל
שְׁלֵמְטָה לְהִתְעַכֵּב, שְׁהָרִי הוּא יוֹם
גְּדוֹל עֲלִיּוֹן, (צְרִיף לְהִתְעַכֵּב עֲלֵיו) וּבִיּוֹם
הַזֶּה שׁוֹרָה עֲלֵיו אוֹרַח גְּדוֹל
וְנִכְבֵּד, וּמִשׁוּם כֶּף צְרִיף לְהִתְעַכֵּב,
לְהִרְאוֹת שְׁלֵא דוֹחֲקִים בְּאוֹרַח
הַקְדוּשׁ. אַז פּוֹתְחִים יִשְׂרָאֵל
וְאוֹמְרִים, (תהלים עח) וְהוּא רַחוּם
יְכַפֵּר עוֹן וְגוֹ'. שְׁתַּקּוֹן יִפָּה הוּא
בְּלִילָה הַזֶּה, בֵּינוֹן שְׁהִדִּין חוֹזֵר
לְמִקּוּמוֹ - מַה שְׁלֵא רְאוּי
כְּשִׁנְכֻסֶּת שְׁבַת, כְּשִׁהֲדִין מִסְתַּלַּק
וְלֹא נִמְצָא.

בְּשַׁעָה שְׁפוֹתְחִים יִשְׂרָאֵל וְיִהִי
נַעַם וְסִדְר הַקְדוּשָׁה, כֹּל אוֹתָם
רְשַׁעֵי הַגִּיהֶנֶם פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים:
אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, הָעַם הַקְדוּשׁ.
אֲשֶׁרִיכֶם הַצְדִּיקִים הַשׁוֹמְרִים אֶת
מִצְוֹת הַתּוֹרָה. אוּי לְרְשָׁעִים שְׁלֵא
זָכוּ לְשֹׁמֵר תּוֹרָה. אַז דּוֹמְרָה
מִקְדָּים, וּמִתְעוֹרֵר כְּרוֹז וְאוֹמֵר:
(שם ט) יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשִׂאוֹלָה כֹּל
גוֹיִם שְׂכַחֵי אֱלֹהִים. וְכֹל קְבוּצוֹת
הַרְחוֹת הִלְלוּ טוֹרְדוֹת אוֹתָם
בְּגִיהֶנֶם, וְאִין מִי שְׁמַרְחֵם עֲלֵיהֶם.
אֲשֶׁרִיחֵם כֹּל שׁוֹמְרֵי הַשְּׁבַת
כְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמַעֲנֵגִים אֶת אוֹתוֹ
הָעֵנֵג שְׁשׁוֹרָה מִלְּמַעְלָה, כְּפִי
שְׁאֲמַרְנוּ.

זֶה מִי שְׁשׁוֹרָה בְּתַעֲנִית בְּשְׁבַת,
שְׁנִים מִתְעוֹרְרִים עֲלָיו לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
הַקְדוּשׁ. אַחַד, אוֹתָה רִיחַ עֲלִיוְנָה
קְדוּשָׁה שְׁהַצְטַרְף לְהִתְעַנֵּג וְלֹא
הִתְעַנֵּג. וְאַחַד, אוֹתוֹ מִמְנָה
שְׁעוֹמֵד עַל מִי שְׁשׁוֹרֵי בְּתַעֲנִית,

וּמִדַּתֶּם מִחוּץ לְעִיר אֶת פֶּאֶת קִדְמָה אֲלֵפִים
בְּאֶמָה וְגוֹ', (במדבר לה) הָא אוּקְמוּהָ
בְּאֵינוֹן רְזִין עֲלָאִין. אָבֵל אֲלֵפִים בְּאֶמָה,
דִּירְתָה תְרִין סְטָרִין לְכָל סְטָר, וְאִיהִי מִתְעַטְרָא
תְדִיר בְּתִרִין סְטָרִין, בֵּין לְעִילָא בֵּין לְתַתָּא.
וְסִימְנָךְ שְׂכִינָה לָא שְׂרִיא לְבַר מִתְחַוְמָא
דְּאִתְחַזִּי לָהּ.

כֹּד נִפְק שְׁבַתָא, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל דְּלְתַתָּא,
לְאַעֲפֵכָא, דְּהָא יוֹמָא רַבָּא עֲלָאָה אִיהוּ.
(אֲעֲטְרִיף לְאַתְעַכָּב עֲלֵיהּ) וּבְהָאֵי יוֹמָא, אוּשְׁפִינָא רַבָּא
וְיִקְרָא, קָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ, בְּגִין כֶּף בְּעֵי
לְאַתְעַכָּבָא, לְאַתְחַזָּא דְּלֹא דְחִקִּין בְּאוּשְׁפִינָא
קְדִישָׁא. כְּדִין פְּתַחֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרִי, (תהלים עח)
וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְגוֹ', דְּתַקּוּנָא שְׁפִירָא
אִיהוּ בְּהָאֵי לִילָא, בֵּינוֹן דְּדִינָא אִתְהַדְר
לְאַתְרִיָּה, מַה דְּלֹא אִתְחַזִּי כֹד עֵייל שְׁבַתָא,
דְּדִינָא אִסְתַּלַּק, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח.

בְּשַׁעָתָא דְּפְתַחֵי יִשְׂרָאֵל וְיִהִי נוֹעַם, וְקְדוּשָׁתָא
דְּסִדְרָא, כֹּל אֵינוֹן חֲזִיבִין דְּגִיהֶנֶם,
פְּתַחִין וְאִמְרִי, זַכָּאִין אַתּוֹן יִשְׂרָאֵל עֲמָא
קְדִישָׁא, זַכָּאִין אַתּוֹן צְדִיקֵינָא, דְּנִטְרִי פְקוּדֵי
אוֹרִייתָא. וְוִי לוֹן לְחֲזִיבֵינָא, דְּלֹא זָכוּ לְמִיטְר
אוֹרִייתָא, כְּדִין דּוֹמְרָה קְדִים, וְכְרוּזָא אִתְעַר
וְאִמְר, (תהלים ט) יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשִׂאוֹלָה כֹּל גוֹיִם
שְׂכַחֵי אֱלֹהִים. וְכֹל אֲלִין חֲבִילֵי טְהִירִין,
טְרִדִין לוֹן בְּגִיהֶנֶם, וְלִית מָאן דְּמַרְחֵם עֲלֵיהוֹן.
זַכָּאִין אֵינוֹן כֹּל נִטְרֵי שְׁבַתָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְקָא
מַעֲנֵגִי לְהֵהוּא עֵנֵג דְּשְׂרִיא מְלַעֲיָלָא,
כְּדִקְאִמְרִין.

הָאֵי מָאן דְּשְׂרֵי בְּתַעֲנִיתָא בְּשְׁבַתָא, תְרִי מִתְעַרֵי
עֲלֵיהּ קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא. חַד, הֵהוּא
רוּחָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דְּאַצְטְרִיף לְאַתְעַנְגָא, וְלֹא
אַתְעַנְג. וְחַד, הֵהוּא מְמָנָא דְּקִימָא עַל מָאן

וּשְׁמוֹ סַנְגְרִי"ה וְעוֹלִים לַפְּנֵי
הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ וּמִתְעוֹרְרִים עָלָיו.
וְאוֹתָהּ רוּחַ מְסַתְּלֶקֶת חֲסֵרָה
מֵאוֹתָהּ הַנְּאֻה שְׁלֵמָטָה. וּכְשֶׁהָרוּחַ
הַזֶּה לֹא נִשְׁלָמָה לְמָטָה, רוּחַ אַחֲרַת
שְׁלֵמָעֵלָה לֹא נִשְׁלָמָה. כִּיּוֹן שְׁלֹא
נִשְׁלָמוּ לְמָטָה וּלְמַעְלָה, אִזְ רְאוּי
אוֹתוֹ אָדָם לְהַתְקַלֵּל וּלְהַעֲנֹשׁ.
אֲלֵא כִּיּוֹן שֶׁנִּשְׁלַם בְּזִמְנָן אַחֲרַי,
וְאוֹתוֹ מְמַנָּה שֶׁהִתְמַנָּה עַל עֲנוּי
וְתַעֲנִית נִשְׁלַם בְּתוֹךְ אוֹתָם מְמַנִּים
אַחֲרַיִם כַּעֲנַג שְׁלֵמָעֵלָה, קוֹרְעִים
לוֹ כָּל גֹּזֵר דִּינוֹ שֶׁנִּגְזַר מֵאוֹתָם
שְׁבַעִים שָׁנִים עָלֵינוּ.

לְמַדְּךָ שֶׁשֹּׁמֵחַ בַּהֲלוּלָא שְׁלוֹ, וְכָל
בְּנֵי הָאָדָם שֹׁמְחִים עִמּוֹ. רְאֵה אִישׁ
אֶחָד נִתּוֹן בְּקוֹלֶר, צֹוֶה עָלָיו
וְהַתִּירוּהוּ, כְּדֵי שֶׁכֻּלָּם יִמְצְאוּ
בְּשִׂמְחָה.

וְאַחֲרַי כֶּף חוֹזְרִים הַמְּמַנִּים הֲלָלוּ
שֶׁמַּעֲנִישִׁים בְּנֵי אָדָם, וְנִפְרָעִים מִן
הָאָדָם עַל שֶׁנִּמְצָא בְּגִלְלוֹ חֲסֵרוֹן
לְמַעְלָה וּמִטָּה. מַה תִּקְנָתוֹ? לִישֵׁב
תַּעֲנִית עַל תַּעֲנִית. מַה הַטַּעַם? זֶה
כִּטְל עֲנַג שְׁבַת - יְכַטֵּל עֲנַג שֶׁל
חַל.

וְאִם הוּא מְכַטֵּל עֲנַג שְׁבַת וּמִתְעַנֵּג
בְּחַל, דּוּמָה כְּמוֹ שֶׁמְחַשֵּׁב עַל
דְּבַר אַחֲרַי יוֹתֵר מִמַּה שֶׁמְחַשֵּׁב אֶת
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הָרוּחַ
הַעֲלִיּוֹנָה, קֹדֶשׁ הַקְדָּשִׁים שֶׁשׁוֹרָה
עָלָיו לֹא עֲנַג, וּבִטְלָה מִמֶּנּוּ. רוּחַ
אַחֲרַת שֶׁל חַל שֶׁשׁוֹרָה אַחֲרַי כֶּף
עַל הָעוֹלָם מְחַשֵּׁב וּמַעֲנֵג אוֹתוֹ,
אִזְ חוֹזְרִים וְנִפְרָעִים מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

מִשּׁוּם כֶּף צְרִיף תַּעֲנִית אַחֲרַת
בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל חַל, בְּזִמְנָן
שֶׁשׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם אוֹתָהּ רוּחַ שֶׁל
חַל, וּבִזְזָה יֵשׁ לוֹ רְפוּאָה, כִּיּוֹן שְׁלֹא
הַחֲשִׁיב אֶת רוּחַ הַחַל. וְסִימְנָךְ -
(ויקרא ח) וְהִשִּׁיב אֶת הַגּוֹלָה אֲשֶׁר

דְּשָׂרֵי בְּתַעֲנִיתָ, וְסַנְגְרִי"ה שְׁמִיָּה. וְסִלְקִין
קָמִי מִלְּפָא קְדִישָׁא, וּמִתְעַרֵי עָלֶיהָ.

וְהָהוּא רוּחָא אֶסְתְּלֶק גְּרִיעַ מַהֲהוּא אֶתְהַנוּתָא
דְּלִתְפָא. וְכַד הָאִי רוּחָא לָא אֶשְׁתְּלִים
לְתַפָּא, רוּחָא אַחֲרָא דְלַעֲיִלָא לָא אֶשְׁתְּלִים.
כִּיּוֹן דְלָא אֶשְׁתְּלִים לְתַפָּא וּלְעִילָא, כְּדִין
אַתְחַזִי הָהוּא בְּרַ נֶשׁ לְאַתְלֻטָא, וּלְאַתְעַנְשָׂא.
אֲלֵא כִּיּוֹן דְאֶשְׁתְּלִים זְמַנָּא אַחֲרָא, וְהָהוּא
מְמַנָּא דְאַתְמַנָּא עַל עֲנוּיָא (דף ר"ז ע"ב) וְתַעֲנִיתָ,
אֶשְׁתְּלִים גּוֹ אֵינוֹן מְמַנָּן אַחֲרַנִין, כַּעֲנוּגָא
דְלַעֲיִלָא, קוֹרְעִין לִיהַ כָּל גֹּזֵר דִּינָא, דְאַתְגְּזֵר
מֵאֵינוֹן שְׁבַעִין שָׁנִין עָלָיִן.

לְמַלְכָא דְחַדִּי בַּהֲלוּלָא דִילֵיהַ, וְכָל בְּנֵי נֶשָׂא
חַדָּאן עִמֵּיהַ, חָמָא חַד בְּרַ נֶשׁ יְהִיב
בְּקוֹלֶר, פְּקִיד עָלוּי, וְשִׁרְיִוְהוּ, בְּגִין
דִישְׁתַּפְּחוּן כּוּלָא בְּחַדָּוָה.

וְלִבְבָתֵר, מִתְהַדְרִין אֵלִין מְמַנָּן דְעַנְשִׁין לְבְנֵי
נֶשָׂא, וְאַתְפְּרַעִין מִנֵּיהַ דְבַר נֶשׁ, עַל
דְאַשְׁתַּכַּח בְּגִינֵיהַ גְּרִיעוּתָא עִילָא וְתַפָּא. מָאִי
תִקְנָתֵיהַ. לִיתִיב תַּעֲנִיתָ עַל תַּעֲנִיתָ. מָאִי
טַעְמָא. דָּא בְטִיל עֲנוּגָא דְשְׁבַתָא, יְכַטֵּל עֲנוּגָא
דְחוּל.

וְאִי אִיהוּ מְכַטֵּל עֲנוּגָא דְשְׁבַתָא, וְקָא מִתְעַנֵּג
בְּחוּל, דְמִי כְּמַאן דְחָשַׁב לְמַלְהַ אַחֲרָא,
יִתִיר מִמַּה דְחָשִׁיב לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא.
רוּחָא עֲלָאָה, קְדִישָׁא דְקוּדְשִׁין דְשָׂרִיא עָלֵיהַ,
לָא עֲנִיג, וּבְטִיל לִיהַ מִנֵּיהַ. רוּחָא אַחֲרָא
דְחוּל, דְשָׂרִיא לְבָתֵר עַל עֲלָמָא, חָשִׁיב וְקָא
מַעֲנָא לִיהַ. כְּדִין מְהַדְרִין וּמִתְפְּרַעִין מִנֵּיהַ,
כִּהָאִי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

בְּגִין כֶּף, אֶצְטְרִיף תַּעֲנִיתָ אַחֲרַנָּא, בְּיוֹמָא
קְדָמָא דְחוּל, בְּזְמַנָּא דְשָׂרִיא עַל עֲלָמָא
הָהוּא רוּחָא דְחוּל. וּבְהָאִי אִית לִיהַ אֶסְוּתָא,

כִּיּוֹן דְלָא חָשִׁיב לְרוּחָא

גזל וגו'. גזלן אינו מחשיב את הקדוש ברוך הוא, אינו מחשיב בני אדם, לכן אין לא ענש פגנב. גנב שמחשיב בני אדם יותר מהקדוש ברוך הוא, יאש לו ענש בעולם הזה ובעולם הבא. אשרי מי שמשלים למטה את אותו ענג עליון פראוי.

היום הזה מתעטר בשבעים עטרות, והשם העליון הקדוש נשתלם בכל הצדדים, וכל הדרגות מוארות, והכל בשמחת הברכות ובקדשה על קדשה ותוספת של קדשה.

קדשה של ערב שבת זוהי קדשה של שבת בראשית. שהרי מתקדש משלשים ושנים שבילים, ושלוש דרגות של תפוחים הקדושים. וצריכים להזכיר על הקדשה הזו את כלל מעשה בראשית, ומנוחה בסוד של שלשים ושנים השבילים ושלוש הדרגות שנכללות בהם, סוד העדות של מעשה בראשית, דהינו (בראשית ב) ויכלו השמים והארץ וכל צבאם וגו'. ויכל אלהים, שיש בעדות הזו שלשים וחמש תבות, שלשים ושנים שבילים עם שלש הדרגות של התפוחים הקדושים.

שלוש דרגות, שהן: שביעי. שביעי. שביעי. ויש בו סוד של העולם העליון, וסוד של העולם הפתוח, וסוד כל האמונה. שלש פעמים אלהים: אחד העולם הפתוח. אחד פחד יצחק. ואחד העולם העליון הקדוש, קדש קדשים. צריך אדם להעיר את העדות הזו בשמחה ורצון הלב, להעיד לפני בעלה של האמונה. וכל מי שמעיד את זה וישים לבו ורצונו לזה, מכפר על כל חטאיו. ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו וכו', האי

דחול. וסימניך (ויקרא ה) והשיב את הגזלה אשר גזל וגו'. גזלן, לא חשיב לקודשא בריך הוא, לא חשיב לבני נשא, בגין כך לית ליה עונשא כגנב. גנב, דחשיב לבני נשא, יתיר מקודשא בריך הוא, אית ליה עונשא בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. זכאה איהו, מאן דאשתלים לתתא, לההוא עונג עלאה כדקא חזי.

יזמא דא, מתעטרא בשבעין עטרין, ושמא עלאה קדישא, אשתלים בכל סטרין, ואתנהירו פלהו דרגין, וכלא בחדוה דברפאן, ובקדושה על קדושה, ותוספת דקדושה.

קדושה דמעלי שבתא, דא איהי קדשה דשבת בראשית. דהא אתקדש מתלתין ותריין שבילין, ותלת דרגין דתפוחין קדישין. ובעינן לאדפרא על האי קדושה, פללא דעובדא דבראשית, ונייחא ברזא דתלתין ותריין שבילין, ותלת דרגין דאתפלילן בהו, רזא דסהדותא דעובדא דבראשית, דהינו (בראשית ב) ויכלו השמים והארץ וכל צבאם וגו'. ויכל אלהים, דאית בסהדותא דא, תלתין וחמש תבין. תלתין ותריין שבילין, ותלת דרגין דתפוחין קדישין.

תלת דרגין, דאינון: שביעי. שביעי. שביעי. ואית ביה רזא דעלמא עלאה, ורזא דעלמא תתאה, ורזא דכל מהימנותא. תלת זמנין אלהים, חד, עלמא תתאה. וחד, פחד יצחק. וחד, עלמא עלאה קדישא, קדש קודשין. בעי בר נש למסעד סהדותא דא, בחדוה, ברעותא דלבא, לאסהדא קמי מאריה דמהימנותא. וכל מאן דיסהיד דא, וישוי לביה ורעותיה לדא, מכפר על כל חובוי.

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו וכו', האי

וְרָצָה בְּנוֹ וְכוּ', קדוש זה הוא במשקל אחד כנגד עדות האמונה, והם שלשים וחמש תבות אחרות, כמו שיש בוֹיכלו. הפל עולה לשבעים תבות להתעטר בהם שבת של ערב שבת. אשרי חלקו של אדם שִׁכּוּן רצונו לדברים הללו לכבוד רבונו.

קדוש היום, הרי פְּרָשׁוּהוּ בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן, ולא יותר. שְׁהַרִי הַיּוֹם עוֹמֵד לְקֹדֵשׁ אוֹתוֹ. מה שאין פן בלילה, שאנו צריכים לקדש אותו בדברים הללו, כמו שבארנו. ולא מתקדש הלילה הזה, אלא רק בעם הקדוש למטה, כששורה עליהם אותה רוח עליונה. ואנו צריכים לקדשו ברצון הלב, ולכוון הדעת לזה.

והיום מקדש אותו, וישראל מקדשים בתפלות ובקשות ומתקדשים בקדשתו ביום הזה. אשרי ישראל העם הקדוש שירשו יום הזה נחלת ירשה לעולמים.

אחר שיוצאת שבת, צריך אדם להבדיל בין קדש לחל. למה? שהרי נתנה רשות לממנים שלמטה לשלט על העולם, ובכל מעשי העולם להראות יחוד במקום קדוש, בקדשה עליונה, ולהפריד למטה מיחוד העליון, ולברך על מאורי האש.

משום שכל האשים האחרים נטמנו ונגנזו ביום השבת, פרט לאש אחת של קדשה עליונה שנגלתה ונכללה בקדשת השבת. וכשהאש הזו מתגלה, כל יתר האשיות נטמנות ונגנזות לפניה. והאש הזו היא של עקדת יצחק, שלוהטת על גבי המזבח. משום כך צריך לברך על מאורי האש.

מִדְּבַחַא. בגין כן, בעי לברכא על נהורא דאשא. והאי אשא, לא בעי

קידושא איהו בחד מתקלא, לקבל סהדוּתָא דמהימנותא, ואינון תלתין וחמש תיבין אחרנין, כמה דאית בוֹיכלו. כלא סלקין לשבעין תיבין, לאתעטרא בהו שבת, דמעלי שבתא. זפאה חולקיה דבר נש, דיכוון רעותיה למלין אלין, ליקרא דמאריה.

קידושא דיומא, הא אוקמוה בורא פרי הגפן, ולא יתיר. דהא יומא קאים לקדשא ליה, מה דלית הכי בליליא, דאנן צריכין לקדשא ליה, בהני מלין, כמה דאוקימנא. ולא אתקדש האי ליליא, אלא בעמא קדישא לתתא, פד שריא עלייהו ההוא רוחא עלאה. ואנן בעינן לקדשא ליה ברעותא דלבא, לכוונא דעתא להאי.

ויומא איהו קא מקדשא ליה. וישראל מקדשי בצלותין ובעותין, ומתקדשין בקדושתיה, בהאי יומא. זפאין ישראל, עמא קדישא, דאחסינו יומא דא, אחסנת ירותא לעלמין.

לבתר דנפיק שבתא, בעי בר נש לאפרשא, בין קדש לחול. אמאי. דהא אתיהיב רשו לממנן דלתתא לשלטאה על עלמא, ובכל עובדין דעלמא, לאחזאה יחודא, באתר קדישא, בקדושה עלאה, ולאפרשא לתתא מיחודא עלאה, (דף ר"ז ע"א) ולברכא על נהורא דאשא.

בגין דכל אשין אחרנין, אתטמרו ואתגניזו ביומא דשבתא, פר אשא חד דקדושה עלאה, דאתגליא ואתפלילא בקדושא דשבתא. וכד האי אשא אתגליא, כל אשין אחרנין אתטמרו, ואתגניזו קמיה. והאי אשא, איהי דעקידה דיצחק, דאתלהטא על גבי מדבחא. בגין כן, בעי לברכא על נהורא דאשא. והאי אשא, לא בעי

והאש הזו לא צריכה אש של חל, אלא אש של שבת, והאש הזו היא אש שיוצאת מאותה האש שלמעלה.

וזוהי אש שסובלת אש. וכיון שהאש הזו שיוצאת מהאש שלמעלה מתברכת בברכת האור, אז כל שאר האשות האחרות יוצאות ונתמנות במקומן, ונתנת להן רשות להאיר.

באותה שעה שמברכים על האש, מזדמנות ארבע מרכבות, ארבע מחנות למטה, להאיר מאותה אש מברכת, והם נקראים מאורי האש. משום כך צריך לכפף ארבע אצבעות של יד ימין, ולהאיר להם מתוך אותו אור הנר שמתברך.

ואותן אצבעות רמז לאותם מאורי האש שמאירים ושולטים מאותו האור של הנר שמתברך. ומשום שהן דרגות שלמטה, כשמראה אדם האצבעות לפני אותו אור הנר, צריך לכפפם לפניו, משום שאותו אור שולט עליהם, והם מאירים ממנו.

בשאר הברכות צריך לזקף את האצבעות כדי להראות קדשה עליונה של הדרגות העליונות ששולטות על הכל, שהשם הקדוש התעטר בהן והתקדש בהן, וכל הדרגות מתברכות באחד, ומאירים מתוך המנוחה העליונה של הכל, ומשום כך צריכים לזקפם למעלה. וכאן צריך לכפף את האצבעות לפני הנר כדי להראות את הדרגות שלמטה שמאירים מתוך המאור העליון, ומכאן שולטים ומאירים ממנה, והם מאורי האש.

בכ"ז יום אנו מברכים מאורי אור, שהם אורות עליונים שעומדים באותו אור ראשון, וכל הדרגות מתברכות ומאירות פלן פאחת

אשא דחול, אלא אשא דשבת, והאי אשא, איהו אשא דנפיק מההוא אשא דלעילא.

ודא איהו אשא דסביל אשא. וכיון דהאי אשא דנפיק מאשא דלעילא אתברכא בברכה דנהורא, כדין כל שאר אשין אחרנין נפקין, ואתמנן בדוכתייהו, ואתיהיב לון רשותא לאנהרא.

בההיא שעתא דקא מברכין על אשא, אנדמנן ארבע רתיכין, ארבע משריין לתתא, לאנהרא מההוא אשא מברכא, ואינון אקרון מאורי האש. בגין כך, בעינן לאכפיא ארבע אצבעאן דידיא דימינא, ולאנהרא לון מגו ההוא נהורא דשרגא דמתברכא.

ואינון אצבעאן, רמז לאינון מאורי האש, דנהירי ושלטי מההוא נהורא דשרגא דמתברכא. ובגין דאינון דרגין לתתא, פד אחזי בר נש אצבעאן קמי ההוא נהורא דשרגא, בעי לאכפיא לון קמיה, בגין דההוא נהורא שלטא עלייהו, ואינון נהרין מניה.

בשאר ברקאן בעינן לזקפא לון לאצבעאן, בגין לאחזאה קדשה עלאה, דדרגין עלאין, דשלטין על כלא, דשמא קדישא אתעטר בהו ואתקדש בהו, ואתברכן פלהו דרגין פחדא, ונהרין מגו פוצינא עלאה דכלא, ובגין כך בעינן לזקפא לון לעילא. והכא בעינן לאכפיא אצבעאן קמי שרגא, בגין לאחזאה דרגין דלתתא, דנהרין מגו פוצינא דלעילא, ומחכא שלטין ונהרין מנה, ואינון מאורי האש.

בכ"ז יומא אגן מברכין מאורי אור, דאינון נהורין עלאין, דקיימן בההוא אור קדמאה, ואתברכן פלהו דרגין, ונהרין פלהו כחדא, מגו פוצינא עלאה. והני אקרון מאורי

מתוך המאור העליון, ואלה נקראים מאורי האש. ומשום הסוד הזה מברכים בורא מאורי האש.

ואם תאמר, למה בורא, ולא אומרים מאיר מאורי האש, הואיל ומאירים מאותה האש, מאותה מנורה מברכת? אלא, כיון שנכנסת שבת, כל אותן הדרגות שלמטה וכל אותם שמאירים ושולטים, כלם נכנסים ונכללים בנר הזה, ונטמנים ונגנזים ונשמרים בו ולא נראים בו, אלא רק אותה נקדה לבדה, וכלם נטמנו בתוכה בכל יום השבת.

כיון שיוצאת השבת, הוא מוציא אותם כל אחד ואחד פאלו נבראו באותה שעה, וכלם יצאו ונבראו כמקדם והתמנו על מקומם לשלט, ואז הנר הזה מתברך, ונכנעים לפניו להאיר. כיון שמאירים, אז הם מתמנים כל אחד ואחד על מקומו.

כמו זה אותן דרגות עליונות שנקראות מאורי אור, שולטות ביום ומאירות מתוך המאור העליון. בשעה שיורד הלילה, אותו מאור עליון פוגס אותם ומכניס אותם לתוכו עד שמאיר היום. כיון שישראל מברכים על האור ביום, אז מוציא אותם בשלמות האור, ולכן מברכים יוצר המאורות ולא אומרים בורא (אלא יוצר). וכאן בורא מאורי האש, משום אותן הדרגות שלמטה.

והכלל הוא סוד האצבעות, בהן רמוזות הדרגות העליונות והדרגות התחתונות. הדרגות העליונות נודעות בזקיפת האצבעות למעלה, ובזקיפת האצבעות מתברכות הדרגות העליונות והדרגות התחתונות כאחד, ובהנמכת האצבעות

האש. ובגני רזא דא, מברכין בורא מאורי האש.

ואי תימא, אמאי בורא, ולא אמרו מאיר מאורי האש. הואיל וקא נהרין מההוא אש, מההוא בוצינא מברכא. אלא כיון דעאל שבתא, כל אינון דרגין דלתתא, וכל אינון דנהרין ושלטין, פלהו עאלין ואתפלילו בהאי שרגא, ואתטמרו ואתגנזו, ואתנטרו ביה, ולא יתחזון ביה, אלא ההיא נקודה בלחודה, וכלהו אתטמרו בגווה, כל יומא דשבתא.

כיון דנפק שבתא, אפיק לון לכל חד וחד, פאילו ההיא שעתא אתבריא, ונפקו כלהו ואתבריאו כמלקדמין, ואתמניאו על דוכתייהו לשלטאה כדין אתברכא האי שרגא, ואתפפיין קמיה, לאנהרא. כיון דנהרין, פדין אתמנון כל חד וחד על דוכתייה. בגוונא דא, אינון דרגין עלאין, דאקרוין מאורי אור, שלטין ביממא, ונהרין מגו בוצינא עלאה. בשעתא דרמש ליליא, ההוא בוצינא עלאה כניש לון, ואעיל לון בגויה, עד דנהיר יממא. כיון דמברכין ישראל על נהורא ביממא, פדין אפיק לון בשלימו דנהורא. ועל דא מברכין יוצר המאורות, ולא אמרי בורא, (כ"א אלא יוצר) והכא בורא מאורי האש. בגין דאינון דרגין לתתא.

ובר"א איהו רזא דאצבעאן, בהו רמזי דרגין עלאין, ודרגין תתאין. דרגין עלאין אשתמודעאן, בזקיפו דאצבעאן לעילא. ובזקיפו דאצבעאן, אתברכין דרגין עלאין, ודרגין תתאין פחדא. ובמאיכו דאצבעאן, אתברכין לאנהרא דרגין תתאין לחודייהו. ורזא דא, טופרי דאחורי אצבעאן. ואצבעאן

מתברכים להאיר הדרגות
התחתונות לבדן.

והסוד הזה, הצפרנים של אחורי
האצבעות. והאצבעות לבדן
לפנים. הצפרנים של אחורי
האצבעות הם פנים אחרות
שצריכות להאיר מתוך אותו נר,
ואותם פנים שנקראים אחורים.
האצבעות לפנים בלי צפרנים,
אלו הן הפנים הפנימיים
המכסים. וסוד זה - (שמות לג)
וראית את אחרי. אלה אחורי
האצבעות לאחור בצפראנין.
ופני לא יראו, אלה האצבעות
לפנים בלי צפרנים, שהן הפנים
הפנימיים.

וכשמברכים על הנר, צריך
להראות את אחורי האצבעות
בצפרנים, לקבל אור מתוך אותו
הנר, ואת פנים האצבעות לא
צריך לכפות (להראות) אותן שיאירו
מתוך אותו נר, שהרי אינן
מאירות אלא מתוך הנר העליון
שלמעלה למעלה, שהוא טמיר
וגנוז ושלם נגלה כלל. ואינן
מאירות מתוך נר שגלוי כלל.
משום כך צריך להראות את
אחורי האצבעות בצפרנים, ואת
פנים האצבעות לא צריך להראות
לפני הנר הזה. טמירות הן,
ובסתר הן מאירות. פנימיות הן,
ומפנימיים מאירות. עליונות הן,
ומעליונים הן מאירות. אשריהם
ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.
וצריך להריח בכשמים כשיוצאת
שבת על שהסתלקה אותה רוח,
ונפש האדם נשארת ערמה (משנית
בבקעים) משום אותו סלוק
שהסתלקה הרוח ממנו, והרי
פרשה.

כתוב (בראשית כז) וירח את ריח
בגדיו ויברכהו וגו'. פסוק זה
פרשהו ונתבאר. אבל בא וראה, הריח הוא קיום הנפש, משום שהוא דבר שנכנס לנפש ולא
לגוף. בא וראה, כתוב וירח את ריח בגדיו, הרי פרשהו שאלו היו אותם לבושי אדם הראשון

לחודייהו לגו. טופרי דאחורי אצבעאן, אינון
אנפין אחרנין, דאצטריכו לאנהרא מגו ההוא
שרגא, ואינון אנפין דאקרון (דף ר"ח ע"ב)
אחוריים. אצבעאן לגו בלא טופרין, אלין
אינון אנפין פנימאן אתפסיין. ורזא דא, (שמות
לג) וראית את אחורי. אלין אחורי, אצבעאן,
לאחורא בטופריהון. ופני לא יראו, אלין
אצבעאן לגו, בלא טופרין, דאינון אנפין
פנימאין.

וכד מברכינן על שרגא, בעי לאחזאה אחורי
אצבעאן בטופרין, לאתנהרא מגו ההוא
שרגא, ופנימאי דאצבעאן, לא אצטריכו
לאכפיא (נ"א לאחזאה) לון לאתנהרא מגו ההוא
שרגא, דהא אינון לא נהרין, אלא מגו שרגא
עלאה דלעילא לעילא, דאיהי טמירא וגניזא
דלא אתגלייא כלל. ואינון לא נהרין מגו
שרגא דאתגליא כלל, בגין כך בעי לאחזאה
אחורי אצבעאן בטופרין. ופנימאי דאצבעאן,
לא בעי לאחזאה קמי האי שרגא. טמירין
אינון, ובטמירו אתנהרין. פנימאין אינון,
ומפנימאה אתנהרין. עלאין אינון, ומעלאה
אתנהרין. זפאין אינון ישראל, בעלמא דין,
ובעלמא דאתי.

ובעי לארחא בבוסמין, כד נפיק שבתא, על
דאסתלק ההוא רוחא, ונפשא דבר נש
אשתארת בערטולא, (ס"א אשתנית בקרטופא) בגין
ההוא סליקו, דאסתלק רוחא מניה והא
אוקמוה.

כתוב (בראשית כז) וירח את ריח בגדיו ויברכהו
וגו'. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל
תא חזי, ריחא איהו קיומא דנפשא, בגין

פרשהו ונתבאר. אבל בא וראה, הריח הוא קיום הנפש, משום שהוא דבר שנכנס לנפש ולא
לגוף. בא וראה, כתוב וירח את ריח בגדיו, הרי פרשהו שאלו היו אותם לבושי אדם הראשון

שָׁנַתָּן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְלִבָּשׁם.

מִשּׁוּם שֶׁהָרִי כִשְׁחָטָא אָדָם, הֶעֱבֵר
מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ לְבוּשׁ נִכְבֵּד שֶׁהִתְלַבֵּשׁ
בוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה כְּשֶׁהִכְנִיסוֹ לְגֵן עֵדֶן,
וְאַחַר שְׁחָטָא הַלְבִּישׁ אוֹתוֹ
בְּלְבוּשׁ אַחֵר. הַלְבִּיּוּשׁ הָרֵאשׁוֹן
שֶׁהִתְלַבֵּשׁ בוֹ אָדָם בְּגֵן עֵדֶן, הוּא
הָיָה (מֵאוֹתָם מְלֻבוּשִׁים) מֵאוֹתָן

מִרְפָּכּוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ אַחוּרִים, וְאוֹתָם
לְבוּשִׁים שֶׁנִּקְרְאוּ לְבוּשֵׁי צִפְרוֹן.
וּכְשֶׁהָיָה בְּגֵן עֵדֶן, כָּל אוֹתָן
מִרְפָּכּוֹת וְכָל אוֹתָם מִחֲנוּת
קְדוּשִׁים, כָּלֵם הִקִּיפוּ אֶת אָדָם,
וְנִשְׁמַר מֵהַכֵּל, וְלֹא הָיָה יָכוֹל דְּבַר
רַע לִקְרֹב אֵלָיו. וְכִיּוֹן שְׁחָטָא

וְהֶעֱבְרוּ מִמֶּנּוּ אוֹתָם לְבוּשִׁים,
(וְהִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁי חַל מִדְּבָרִים) פָּתַח
מִדְּבָרִים רָעִים וְרוּחוֹת רָעוֹת,
וְהִסְתַּלְקוּ מִמֶּנּוּ אוֹתָם מִחֲנוּת
קְדוּשִׁים. וְלֹא נִשְׁאַרוּ בוֹ אֵלָא
אוֹתָם רֵאשֵׁי צִפְרוֹנֵי הָאֲצָבָעוֹת
שֶׁסּוֹכְבִים אֶת הַצִּפְרוֹנִים סָבִיב
זִהְמָה אַחֲרָת.

וּמִשּׁוּם כִּף לֹא צָרִיף לְאָדָם לְגַדֵּל
אוֹתָן צִפְרוֹנִים שֶׁל זִהְמָה, שֶׁהָרִי
כִּפָּה שֶׁמִּתְרַבּוֹת, כִּף גַּם מִרְבָּה
עָלָיו זִהְמָה, וְיִדָּאג בְּכָל יוֹם וְצָרִיף
לְגוֹר אוֹתָן, וְלֹא יִזְרַק אוֹתָן, שֶׁלֹּא
יַעֲשֶׂה קְלוֹן בְּאוֹתוֹ מִקּוּם, שֶׁיִּכּוֹל
אוֹתוֹ אָדָם לְהַנְזֹק. וְהַכֵּל כִּמוֹ
שֶׁלְמַעֲלָה. שֶׁהָרִי לְכָל אַחוּרִים
מִקִּיף הֵצֵד הָאֲחֵר, וְלֹא צָרִיכִים
אוֹתוֹ בְּמִקּוּם שֶׁל הַעוֹלָם.

אַחַר כִּף עָשָׂה לְאָדָם לְבוּשִׁים
אַחֵרִים מִהַעֲלִים שֶׁל עֲצֵי גֵן הָעֵדֶן
שֶׁבָּאֲרָץ. שֶׁהָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ
אוֹתָם לְבוּשִׁים מֵאוֹתָם אַחוּרִים
שֶׁל הֵגֵן שֶׁלְמַעֲלָה, וְעַכְשָׁו מֵהֵגֵן
שֶׁל הָאֲרָץ, וְיִצְאוּ מֵהֵגֵן. וְאוֹתָם
לְבוּשִׁים הָיוּ מַעֲלִים רֵיחוֹת
וּבְשָׂמִים שֶׁל הֵגֵן שֶׁהִנְפֵּשׁ

דְּאִיהוּ מְלָה דְּאָעִיל לְנִפְשָׁא, וְלֹא לְגוּפָא. תָּא
חֲזִי, כְּתִיב וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו, הָא אוּקְמוּהָ,
אֵינּוֹן לְבוּשֵׁי דְאָדָם קְדָמָא הָווּ, דִּיחֵב לִיָּה
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֵלְבָּשָׁא לוֹן.

בְּגֵן דְּהָא כַּד חֵב אָדָם, אַתְעָדִי מַנִּיָּה הֵהוּא
לְבוּשָׁא יִקְרָא, דְּאֵתְלַבֵּשׁ בֵּיהּ בְּקַדְמֵיתָא,
כַּד אָעִיל לִיָּה בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן. וְלִבְתַּר דְּחֵב,
אֵלְבִישׁ לִיָּה בְּלְבוּשָׁא אַחֲרָא, לְבוּשָׁא קְדָמָא,
דְּאֵתְלַבֵּשׁ בֵּיהּ אָדָם בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, אִיהוּ הָוָה
(מֵאֵינוֹן מְלֻבוּשִׁין) מֵאֵינוֹן רְתִיכִין, דְּאִקְרוּן אַחוּרִיִּים,
וְאֵינוֹן לְבוּשִׁין דְּאִקְרוּן לְבוּשֵׁי טוּפְרָא.

וְכַר הָוָה בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, כָּל אֵינוֹן רְתִיכִין, וְכָל
אֵינוֹן מִשְׁרָיִין קְדִישִׁין, כְּלָהוּ סַחְרִין לִיָּה
לְאָדָם, וְאַתְנַטִּיר מִכְּלָא, וְלֹא הָוָה יָכִיל מְלָה
בִּישָׁא לְאַתְקַרְבָּא בְּהַדִּיָּה. פִּיּוֹן דְּחֵב, וְאַתְעָדִי
מַנִּיָּה אֵינוֹן לְבוּשִׁין, (ס"א וְאַתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשִׁין דְּחוּל מִמַּלִּין כּו')

דְּחִיל מִמַּלִּין בִּישִׁין, וְרוּחִין בִּישִׁין, וְאַסְתַּלְקוּ
מַנִּיָּה אֵינוֹן מִשְׁרָיִין קְדִישִׁין, וְלֹא אֲשַׁתְּאֲרוּ
בֵּיהּ, אֵלָא אֵינוֹן רֵאשֵׁי טוּפְרֵי דְאֲצָבָעָן,
דְּסַחְרִין לוֹן לְטוּפְרִין סַחְרָנוּ דְזוּהָמָא אַחֲרָא.

וּבְגֵין כִּף, לֹא לִיבְעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְרַבָּאָה אֵינוֹן
טוּפְרִין דְזוּהָמָא, דְּהָא כְּמָה דְאַסְגִּיאוּ,
הֲכִי נְמִי אֲסַגִּי עָלֵיהּ קְסִטוּרָא, וְיִדָּאג בְּכָל
יוֹמָא, וּבְעֵי לְסַפְרָא לוֹן, וְלֹא יִרְמִי לוֹן, דְּלֹא
יַעֲבִיד קְלוֹן בְּהָוּא אַתְר, דִּיכִיל הֵהוּא בַר נֶשׁ
לְאַתְזָקָא. וְכִלָּא כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה. דְּהָא לְכִלְהוּ
אַחוּרִיִּים, סַחְרָא סַטְרָא אַחֲרָא, וְלֹא אֲצִטְרִיף
לִיָּה בְּאַתְר דְעֵלְמָא.

לְבַתַּר עֵבֵד לִיָּה לְאָדָם, לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין,
מִטְרָפִי אֵילָנִין דְּגִנְתָּא דְעֵדֶן דְאַרְעָא.
דְּהָא בְּקַדְמֵיתָא הָווּ אֵינוֹן לְבוּשִׁין, מֵאֵינוֹן
אַחוּרִיִּים דְּגִנְתָּא דְלַעֲיָלָא, וְהִשְׁתָּא מִגִּנְתָּא
דְאַרְעָא, וְנִפְקִי מִגִּנְתָּא. וְאֵינוֹן לְבוּשִׁין הָווּ סְלִקִין רֵיחִין וּבּוֹסְמִין דְּגִנְתָּא,

דְּנַפְשָׁא מְתִישְׁבָּא בְּהוּ, וְחֲדֵי בְּהוּ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ, דְּהָא אֲתִישְׁבָּא נַפְשִׁיהּ וְרוּחִיהּ דִּיצְחָק בְּהוּא רִיחָא.

בְּגִין דָּא כַּד נָפַק שַׁבְּתָא, בְּעֵי לְאַרְחָא בְּבוֹסְמִין, לְאַתִּישְׁבָּא נַפְשִׁיהּ בְּהוּא רִיחָא, עַל הוּא רִיחָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דְאַסְתְּלָק מִינָהּ. וְהוּא רִיחָא מְעֲלִיא דְבוֹסְמִין אִיהוּ הַדְס. דְּהָא קִיּוּמָא דְאַתֵּר קְדִישָׁא דְנִשְׁמַתִּין נָפְקִין מִינָהּ, הַדְס אִיהוּ. וְדָא אִיהוּ קִיּוּמָא דְנַפְשָׁא, כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא, לְאַתְקִימָא מֵהוּא עֲרֻטוּלָא דְאַשְׁתְּאַרְת.

כַּד נָפַק שַׁבְּתָא, אֲתַלְבֵּשׁ אָדָם, בְּאִינוּן לְבוּשִׁין דִּגְנֻתָא דְעֵדָן דְאַרְעָא, דְסִלְקִין רִיחִין וְבוֹסְמִין, לְקִימָא נַפְשִׁיהּ, עַל הוּא רִיחָא קְדִישָׁא עֲלָאָה יִקְרָא דְאַסְתְּלָק מִינָהּ. וְהַדְס אִיהוּ קִיּוּמָא דְנַפְשָׁא וְדָאִי. כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה, דְאַתְקִימָא קִיּוּמָא דְנַפְשָׁא.

הוּא רִיחָא עֲלָאָה דְנַחֲתִית עֲלִיהּ דְבֵר נֶשׁ בְּחֵדוּ, וְחֲדֵי לְנַפְשִׁיהּ, כְּדִין קִימָא נַפְשָׁא דְבֵר נֶשׁ, כְּגוּוֹנָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי, דִּזְמִין (דף ר"ט ע"א) לְאַתְהֵנְאָה מִינָהּ, כְּמָה דְבֵר נֶשׁ, אֲהֵי לְהֵאִי רִיחָא בְּעֲלָמָא דָּא. הֵכִי הוּא רִיחָא אֲהֵי לִיהּ לְבֵר נֶשׁ, לְעֲלָמָא דְאַתִּי, דְכְּתִיב, (ישעיה נח) אֲזַ תַּתְעַנַּג עַל יְיָ וְגוֹ'. וְכְתִיב וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשֶׁךָ. כְּמָה דְבֵר נֶשׁ, רְוִי לְהוּא עֲנוּגָא, וְאַהֲנִי לִיהּ, הֵכִי נְמִי אִיהוּ רְוִי לִיהּ לְעֲלָמָא דְאַתִּי. כְּדִין כַּד בֵּר נֶשׁ זְכִי, וְאַשְׁלִים שְׁלִימוּ דִּיקְרָא דְשַׁבְּתָא כְּדִקְאֲמֵרִן, קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאָרִי עֲלִיהּ וְאָמַר, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְאָר.

קָם רַבִּי אַבָּא, וְשָׂאֵר חֲבֵרְיָא, וְנִשְׁקוּ רִישֵׁיהּ. כְּכּוּ וְאָמְרוּ, זַכָּאָה חוּלְקָנָא דְאַרְחָא דָּא זְמִין קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבְּלָן.

מְתִישְׁבָּת בְּהוּ וְשַׁמְחָה בְּהוּ. זְהוּ שְׁכָתוּב וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ, שְׁהֵרִי הַתִּישְׁבָּה נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ שֶׁל יִצְחָק בְּאוֹתוֹ רִיחַ.

מִשׁוּם כֶּךָ, כְּשִׁיּוֹצֵאת שַׁבַּת, צָרִיךְ לְהֵרִיחַ בְּבִשְׂמִים לְיִשֵּׁב אֶת נַפְשׁוֹ בְּאוֹתוֹ רִיחַ עַל אוֹתוֹ רִיחַ עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ, וְאוֹתוֹ רִיחַ הַמְעֲלָה שֶׁבְּבִשְׂמִים הוּא הַדָּס, שְׁהֵרִי קִיּוּם הַמְקוּם הַקְּדוֹשׁ שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצֵאוֹת הַנְּשָׁמוֹת הוּא הַדָּס. וְזֶהוּ קִיּוּם הַנְּפֶשׁ כְּמוֹ שֶׁלְמַעֲלָה, כְּדִי לְהַתְקִים מֵאוֹתָהּ הַתְּעֲרֻטוֹת שֶׁנִּשְׁאַרָה.

כְּשִׁיּוֹצֵאת הַשַּׁבַּת, הַתְּלַבֵּשׁ אָדָם בְּאוֹתָם לְבוּשֵׁי גֶן עֵדֶן שֶׁל הָאָרֶץ שֶׁמְעֲלִים רִיחַ וּבִשְׂמִים, לְקִים אֶת הַנְּפֶשׁ עַל אוֹתָהּ רוּחַ קְדוֹשָׁה עֲלִיּוֹנָה נִכְבְּדָה שֶׁהִסְתַּלְּקָה מִמֶּנּוּ. וְהַדָּס הוּא וְדָאִי קִיּוּם הַנְּפֶשׁ, כְּדִגְמָא עֲלִיּוֹנָה, שֶׁהַתְקִימָה קִיּוּם הַנְּפֶשׁ.

אוֹתָהּ רוּחַ עֲלִיּוֹנָה שִׁיּוֹרְדֵת עַל אָדָם בְּשַׁמְחָה וּמְשַׁמַּחַת אֶת נַפְשׁוֹ, אֲזַ עוֹמְדֵת נֶפֶשׁ הָאָדָם כְּמוֹ הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁעֲתִיד לְהֵנּוֹת מִמֶּנּוּ. כְּמוֹ שְׁאָדָם מֵהֵנָּה אֶת הָרוּחַ הַזֶּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֶּךָ אוֹתָהּ רוּחַ מֵהֵנָּה אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁכָתוּב (ישעיה נח) אֲזַ תַּתְעַנַּג עַל ה' וְגוֹ'. וְכָתוּב וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשֶׁךָ. כְּמוֹ שְׁאָדָם מְרוּה אֶת אוֹתוֹ עֲנַג וּמֵהֵנָּה אוֹתוֹ, כֶּךָ גַּם הוּא מְרוּה אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. אֲזַ כְּשֶׁהָאָדָם זוֹכֵה וּמְשַׁלִּים אֶת שְׁלֵמוֹת כְּבוֹד שַׁבַּת כְּפִי שְׂאֲמֵרֵנוּ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא עֲלָיו וְאָמַר, (שם מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְאָר.

קָם רַבִּי אַבָּא וְשָׂאֵר הַחֲבֵרִים וְנִשְׁקוּ רִישׁוֹ. כְּכּוּ וְאָמְרוּ, אֲשֶׁרִי חִלְקֵנוּ שֶׁהִדְרִיךְ הַזֶּה זְמַן הַקְּדוֹשׁ

ברוך הוא לפנינו. אמר רבי אבא, לי זמן הקדוש ברוך הוא הדרוך הזו כדי להתחבר עמכם. אשרי חלקי שזכיתי לדרוך הזאת.

אמר להם, אמר לכם מה שראיתי, היום הזה יצאתי לדרך, וראיתי אור אחד שנחלק לשלשה אורות, והלכו לפני ונטמנו. ואמרתי, ודאי שכינה ראיתי, אשרי חלקי. ועכשו אותם שלשת האורות שראיתי, אתם הם, ודאי שאתם אורות ומנורות עליונות להאיר בעולם הזה ובעולם הבא. אמר רבי אבא, עד כאן לא ידעתי שכל המרגליות הנסותרות הללו היו תחת ידיכם, כיון שראיתי שהרי ברצון מצות רבונוכם נאמרו הדברים הללו, ידעתי שכל הדברים עולים ביום זה לתוף הפסא העליון ולוקח אותם אותו בעל הפנים ועושה מהם עטרות לאדונו. והיום הזה מתעטרים (שבעים) ששים מרפכות קדושות לכבוד הפסא באתם דברים שנאמרו כאן ביום הזה.

בין כך וזקף את עיניו וראה שהעריב השמש. אמר רבי אבא, גלף לכפר הזה שהוא קרוב לנו במדבר. הלכו ולנו שם. בחצות הלילה קם רבי אבא ושאר החברים להשתדל בתורה. אמר רבי אבא, מפאן והלאה נאמר דברים לעטר בהם את הצדיקים שבגן עדן, שעכשו הוא הזמן שהקדוש ברוך הוא וכל הצדיקים של עדן מקשיבים לקולות הצדיקים שבארץ.

פתח רבי אבא ואמר, פתיב (תהלים) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. בפסוק הזה יש להתבונן, וכף צריך לומר: השמים לה', והארץ נתן לבני

מאי השמים שמים. אלא

אמר רבי אבא, לי זמין קדשא בריך הוא ארחא דא, בגין לאתחברא עמכון. זפאה איהו חולקי, דזכינא לארחא דא.

אמר להו, אימא לכו מה דחמינא, יומא דא נפקנא לארחא, וחמינא נהורא חדא, ואתפלג לתלת נהורין, ואזלו קמאי, ואתטמרו. ואמינא ודאי שכינתא חמינא, זפאה חולקי. והשתא אינון תלת נהורין דחמינא, אתון אינון, ודאי אתון נהורין, ובוצינין עלאין, לאנהרא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אמר רבי אבא עד הכי לא ידענא, דכל אלין מרגלן סתימין הוו תחות ידיכו, כיון דחמינא, דהא ברעותא דפקודא דמאריכוון אתאמרו מלין אלין, ידענא, דכלהו מלין סלקין יומא דא, לגו פורסייא עלאה, ונטיל לון ההוא מארי דאנפין, ועביד מינייהו עטרין למאריה. ויומא דא מתעטרין (נ"א שבעין) שתיין רתיכין קדישין, ליקרא דכרסייא, באלין מלין דאתאמרו הכא, יומא דא.

אדהכי זקף עינוי, וחמא דאערב שמשא. אמר רבי אבא, נהך לגבי האי כפר, דאיהו קריב לגבן במדברא. אזלו וביתו תמן. בפלגות ליליא, קם רבי אבא ושאר חברייא, לאשתדלא באורייתא, אמר רבי אבא, מפאן ולהלאה נימא מלין לאתעטרא בהו צדיקיא דבגנתא דעדן, דהשתא איהו זמנא, דקודשא בריך הוא וכל צדיקיא דבגנתא דעדן, צייתין לקליהון דצדיקיא די בארעא.

פתח רבי אבא ואמר, פתיב (תהלים קטו) השמים שמים לי' והארץ נתן לבני אדם האי קרא אית לאסתפלגא ביה, והכי אצטריך למימר השמים לי', והארץ נתן לבני אדם.

אדם. מה זה השמים שמים? אלא כפאן יש להתבונן, משום שיש שמים ויש שמים.

שמים למטה, וארץ למטה מהם. שמים למעלה, וארץ למטה מהם. וכל הדרגות העליונות והתחתונות כלן כמו זה, אלה באלה. שמים למטה, הם עשר יריעות, כמו שנאמר (שם קד) נוטה שמים פיריעה. והקדוש ברוך הוא עשה אותם ואת המחנות שבתוכם להנהיג את הארץ התחתונה. התשיעי מנהיג את התחתונים, שסובבים בעבותות העגלה. העשירי הוא העקר.

ובבב' המחנות ממנים יש עד לשביעי. ומשביעי והלאה יש אור שהתפשט למטה מתוך הכפסא העליון, ומאיר לעשירי, והעשירי, מאותו האור שהוא לוקח, נותן לתשיעי, והוא לשמיני ומטה.

השמיני הזה, כשנפקדים כחות הפוכבים ומוציא אותם, אותו האור עומד ונותן כחו לכל אחד ואחד להתמנות באותו מקום שצריך, שכתוב (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם וגו'. מרב אונים - זהו הזוהר שלמעלה שנקרא רב אונים.

ובבב' רקיע ורקיע יש ממנה, ונפקד על העולם ועל הארץ להנהיג את הכל. פרט לארץ ישראל, שלא מנהיג אותה לא רקיע ולא פת אחר, אלא הקדוש ברוך הוא לבדו, והרי פרשוק. ואם תאמר, איך שרוי לחנם רקיע על ארץ ישראל, והרי טל ומטר יורד עליה מהרקיע כשאר כל ארץ אחרת?

אלא בכל רקיע ורקיע יש ממנים ששולטים על העולם, ואותו ממנה ששולט על אותו רקיע נותן מן הכח שיש לו לאותו רקיע, כפי

הכא אית לאסתכלא, בגין דאית שמים, ואית שמים.

שמים לתתא, וארץ לתתא מנייהו. שמים לעילא, וארץ לתתא מנייהו. וכל דרגין עלאין ותתאין, פלהו כגוונא דא, אלין באלין. שמים לתתא, אינון עשר יריעות, כמה דאת אמר (תהלים קד) נוטה שמים פיריעה. וקודשא בריך הוא עבד לון, ומשריין די בגווייהו, לאנהגא ארעא תתאה. תשיעאה אנהיג לתתאי, דסחרן פקופטרא דקולטא. עשיראה, איהו עקרא.

ובבב'הו משיריין ממנן עד שביעאה. משביעאה ולהלאה, אית נהורא דאתפשט לתתא, מגו פורסייא עלאה, ונהיר לעשיראה. ועשיראה, מההוא נהירו דנקטא, יהיב לתשיעאה, ואיהו לתמינאה ולתתא.

האי תמינאה, פד אתפקדון חילי דכוכביא, ואפיק לון, ההוא נהירו, קיימא ויהיב חיליה לכל חד וחד, לאתמנאה בההוא אתר דאצטריך. דכתיב, (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם וגו', מרב אונים, דא איהו זהרא דלעילא, דאקרי רוב אונים.

ובבב' רקיעא ורקיעא, אית ממנא, ואתפקד על עלמא, ועל ארעא, לאנהגא כלא. פר ארעא דישראל, דלא אנהיג לה רקיעא, ולא חילא אחרא, אלא קדשא בריך הוא בלחודוי, והא אוקמוה. ואי תימא היך שריא למגנא רקיעא על ארעא דישראל, והא מטרא וטלא מרקיעא נחית עלה, כשאר כל ארעא אחרא.

אלא, בכל רקיעא ורקיעא אית ממנן שלטין על עלמא, (דף ר"ט ע"ב) וההוא ממנא דשלטא על ההוא רקיעא, יהיב מחילא דאית

לחת למטה) ואותו רקיע לוקח מאותו ממנה, ונותן למטה לארץ. ואותו הממנה אינו לוקח אלא מהתמצית שלמעלה. אבל הארץ הקדושה אין שולט על אותו הרקיע שעליה ממנה אחר, ולא כח אחר, אלא הקדוש ברוך הוא לבדו, והוא פוקד את הארץ הקדושה באותו רקיע.

בב"ר רקיע ורקיע יש פתחים ידועים ושלושן כל הממנים מפתח לפתח רשום, ומאותו פתח והלאה לא שולט אפלו כמלא נימה, ולא נכנס זה (אפלו) לתחום פתח חברו פרט לכשונתנת לו רשות לשלט אחד על חברו, ואז שולטים המלכים שבארץ אחד על חברו.

באמצע כל הרקיעים יש פתח אחד שנקרא גבילו"ן, ותחת הפתח הזה יש שבעים פתחים אחרים למטה, ושבעים ממנים שומרים מרחוק של אלפים אמה שלא קרבים אליו. ומאותו פתח עולה דרך למעלה למעלה, עד שמגיעה לכפס העליון, ומאותו הפתח לכל הצדדים שברקיע, עד שער הפתח שנקרא מגדו"ן (מגדו"ן), ששם הוא סיום הרקיע של תחומה של ארץ ישראל.

וכ"ל אותם שבעים פתחים שרשומים בתוך אותו פתח שנקרא גבילו"ן, כלם רשומים בפסא הקדוש, ולכלם קוראים שצרי צדק, שלא שולט אחר עליהם. והקדוש ברוך הוא פוקד את הארץ הקדושה באותו רקיע, מפתח לפתח בפקידה כמו שצריך. ומתמצית אותה פקידה מקבלים אותם שבעים ממנים, ונותנים לכל הממנים האחרים.

לִיָּה לְהֵהוּא רְקִיעָא (בגין למיחב לתתא), וְהֵהוּא רְקִיעָא נְקִיט מֵהֵהוּא מְמָנָא, וְיֵהִיב לְתַתָּא לְאַרְעָא. וְהֵהוּא מְמָנָא לָא נְקִיט, אֶלָּא מִתְמַצִּית דְּלַעִילָא. אֲבָל אַרְעָא קַדִּישָׁא, לָא שְׁלִיט עַל הֵהוּא רְקִיעָא דְעָלִיָּה מְמָנָא אַחְרָא, וְלָא חִילָא אַחְרָא, אֶלָּא קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי וְאִיהוּ פְּקִיד לְאַרְעָא קַדִּישָׁא בְּהֵהוּא רְקִיעָא.

בב"ר רְקִיעָא וְרְקִיעָא, אֵיִת פְּתַחִין יְדִיעֵן, וְשׁוֹלְטָנוּ דְכָל מְמָנָן, מִפְּתַחָא לְפְתַחָא רְשִׁימָא, וּמֵהֵהוּא פְּתַחָא וְלַהֲלֵן, לָא שְׁלִטָא אֶפִּילוּ כְּמֵלָא נִימָא, וְלָא עָאֵל דָּא, (אפילו) בְּתַחוּמָא דְפְתַחָא דְחַבְרִיָּה, בַּר פֶּד אֲתִיָּהִיב לִיָּה רְשׁוֹ, לְשְׁלִטָאָה חַד עַל חַבְרִיָּה. פְּדִין, שְׁלִטִין מְלַכִּין דִּי בְּאַרְעָא, חַד עַל חַבְרִיָּה.

בְּאֲמֻצְעֵיתָא דְכְּלָהוּ רְקִיעִין, אֵיִת פְּתַחָא חַדָּא, דְּאַקְרִי גְבִילו"ן, וְתַחֲתוֹת הֵאֵי פְתַחָא, אֵיִת שְׁבַעִין פְּתַחִין אַחְרַנִּין לְתַתָּא, וְשְׁבַעִין מְמָנִין נְטְרִין, מְרַחִיק תְּרֵי אֲלַפִּין אַמִּין, דְּלָא קְרַבִּין לְגַבִּיָּה. וּמֵהֵהוּא פְּתַחָא אַרְחָא סְלִיק לְעִילָא לְעִילָא, עַד דִּי מָטָא לְגוּ פּוּרְסֵיָא עֲלָאָה, וּמֵהֵהוּא פְּתַחָא לְכָל סְטְרִין דְּרְקִיעָא, עַד תְּרַעָא דְפְתַחָא דְאַקְרִי מְגִדו"ן, (כ"א מגדו"ן) דְּתַמָּן אִיהוּ סִיּוּמָא דְרְקִיעָא דְתַחוּמָא דְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.

וְכָל אֵינוֹן שְׁבַעִין פְּתַחִין, דְּרְשִׁימִין גּוּ הֵהוּא פְּתַחָא דְאַקְרִי גְבִילו"ן, פְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּכוּרְסֵיָא קַדִּישָׁא, וְכְּלָהוּ קְרִינָן לֹון שְׁעָרֵי צְדָק, דְּלָא שְׁלִיט אַחְרָא עָלֵיהוּ. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא פְּקִיד לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל בְּהֵהוּא רְקִיעָא, מִפְּתַחָא לְפְתַחָא, בְּפְקִידוֹ כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ. וּמִתְמַצִּיתָא דְהֵהוּא פְּקִידָא, נְטְלִין אֵינוֹן שְׁבַעִין מְמָנָן, וְיֵהִבִין

לְכְּלָהוּ מְמָנָן אַחְרַנִּין.

השלמה מההשמטות (סימן ד)

השלמה מההשמטות (סימן ד)

איבא בצואת רבי אליעזר הגדול, קרקע הגן הוא כשפרא הקדוש ברוך הוא גן עדן, נטל שלג מתחת פסא הכבוד, וממנה נעשה קרקע הגן, וזהו קרקעיתו של גן עדן. ואינו נוגע עם הארץ הזאת, שהיא למעלה מכל הארצות. רקיע שעל גבי הגן הוא כעין כל הגוונים, כמעשה לבנת הספיר. והקדוש ברוך הוא, חקוק באמצע הרקיע. וארבע טבעות בארבעה קצות הרקיע, וארבעה אופנים בכל טבעת. ובאמצע הרקיע עמוד אחד, ועמוד הזה נעוץ מקרקע הגן עד שאוחז פני כסא הכבוד, והוא מכסה מענן הכבוד. והמלאך גבריאל לבוש הפדים עומד עליו. פעם כלם אוחזים בטבעות הרקיע, והעמוד חוזר והרקיע סובב, ואותיות שם המפרש בולטות ונוצצות ועולות ויורדות.

יש בצואת רבי אליעזר הגדול, קרקע הגן הוא כשפרא הקדוש ברוך הוא גן עדן, נטל שלג מתחת פסא הכבוד, וממנה נעשה קרקע הגן, וזהו קרקעיתו של גן עדן. ואינו נוגע עם הארץ הזאת, שהיא למעלה מכל הארצות. רקיע שעל גבי הגן הוא כעין כל הגוונים, כמעשה לבנת הספיר. ושמו של הקדוש ברוך הוא חקוק באמצע הרקיע. וארבע טבעות בארבעה קצות הרקיע, וארבעה אופנים בכל טבעת. ובאמצע הרקיע עמוד אחד, ועמוד הזה נעוץ מקרקע הגן עד שאוחז פני כסא הכבוד, והוא מכסה מענן הכבוד. והמלאך גבריאל לבוש הפדים עומד עליו. פעם כלם אוחזים בטבעות הרקיע, והעמוד חוזר והרקיע סובב, ואותיות שם המפרש בולטות ונוצצות ועולות ויורדות.

קול קורא התנודדו מחנות צדיקים קדושים, אשריכם שזכיתם לכך. מי שמע פזאת, מי ראה כאלה, בהיות כל נגון הרקיע בנסעו על ידי האיש לבוש הפדים, והוא מסתלק והרקיע עומד. והעמוד מנגן, עולה ויורד, עד שנמשך אור זהר, אור נעם מלמעלה באותו העמוד. והצדיקים עומדים לנגד האור ההוא ונהנים ממנו עד חצות הלילה.

קול קורא: התנודדו מחנות צדיקים קדושים, אשריכם שזכיתם לכך. מי שמע פזאת, מי ראה כאלה, בהיות כל נגון הרקיע בנסעו על ידי האיש לבוש הפדים, והוא מסתלק והרקיע עומד. והעמוד מנגן, עולה ויורד, עד שנמשך אור זהר, אור נעם מלמעלה באותו העמוד. והצדיקים עומדים לנגד האור ההוא ונהנים ממנו עד חצות הלילה.

בחצי הלילה פשפא הקדוש ברוך הוא לפנס עם הצדיקים, שומעים קול סבוב הרקיע והעמוד מנגן, וקרקע הגן מתנשא, והצדיקים עולים מחפותיהם לקראת בוראם, וכל הגן מתמלא מכבודו. באותה שעה מזדווגות הרוחות זכרים ונקבות פפי שהיו קדם שנבראו, ומאותו נעם תאותם לחזות שהיו קדם שנבראו, ומאותו נעם תאותם לחזות

בחצי הלילה פשפא הקדוש ברוך הוא לפנס עם הצדיקים, שומעים קול סבוב הרקיע והעמוד מנגן, וקרקע הגן מתנשא, והצדיקים עולים מחפותיהם לקראת בוראם, וכל הגן מתמלא מכבודו. באותה שעה מזדווגות הרוחות זכרים ונקבות פפי בנעם ה', כלם עושים פרי,

דְּהִינּוּ רוּחוֹת לַגְּרִים: (עד כאן

מההשמטות)

בְּגֵן עֵדֶן שְׁלֹמֶטָה, בְּרָקִיעַ שְׁעוֹמֵד
עָלָיו, יֵשׁ בּוֹ סוּד עֲלִיוֹנִים.
כְּשֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הַרְקִיעַ, הֵבִיא אֵשׁ וּמִים מִתּוֹךְ
כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ וּשְׁתַּפֵּם פְּאֶחָד, וְעָשָׂה
מֵהֶם רְקִיעַ לְמִטָּה, וְהִתְפַּשְׁטוּ עַד
שֶׁהִגִּיעוּ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל גֵּן עֵדֶן
וַיֵּשְׁבוּ. מֶה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא? לִקַּח מֵהַשָּׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים
הַקְּדוֹשִׁים אֵשׁ וּמִים אַחֲרֵים
שְׁנַמְצָאִים וְלֹא נִמְצָאִים, שְׁנַגְלִים
וְלֹא נַגְלִים, וּמֵאוֹתָם אֵשׁ וּמִים
שְׁנִטְלוּ מֵהַשָּׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים, עָשָׂה
מֵהֶם מְתִיחַת הַרְקִיעַ, וּמְתַח אוֹתוֹ
עַל הַגֵּן הַזֶּה שְׁלֹמֶטָה, וּמְתַחֵבֵר
לְתוֹךְ רְקִיעַ אַחֵר.

אַרְבַּעַה גְּנוּנִים בְּאוֹתָהּ מְתִיחַת
הַרְקִיעַ שְׁעַל הַגֵּן - לְבֶן אֶדֶם יִרְק
וְשָׁחֹר. לְגוּנִים הֵלְלוּ יֵשׁ אַרְבַּעַה
פְּתָחִים מִפְּתַח לְאוֹתָהּ מְתִיחַת
הַרְקִיעַ, וְאוֹתָם הִפְתָּחִים לְאַרְבַּעַת
צַדֵּי הַרְקִיעַ שְׁעַל גְּבֵי הַגֵּן.
וּמֵאוֹתָם אֵשׁ מִים שְׁנַעֲשָׂה מֵהֶם
אוֹתוֹ רְקִיעַ, נִפְתָּחִים בְּאַרְבַּעַה
פְּתָחִים אַרְבַּעַה אֹרוֹת. לְצַד יְמִין
בְּאוֹתוֹ פְּתַח מִתּוֹךְ מְתִיחַת צַד
(הַיָּמִינִים) הַיְמִינִי מְאִירִים שְׁנֵי אֹרוֹת
בְּאוֹתָם שְׁנֵי פְּתָחִים, בְּפְתַח
הַיְמִינִי, וּבְפְתַח שְׁהוּא (בַּפְּנִיִּים יוֹצֵא אוֹר,
וְהוּא פְּנִים) כְּנֶגֶד הַפְּנִיִּים.

בְּתוֹךְ הָאוֹר הַמְאִיר לְצַד יְמִין
רְשׁוּמָה אוֹת אַחַת מְאִירָה וּבוֹלְטָת
(וּלְהִטָּת) וְנוֹצְצָת בְּהִתְנוּצְצוֹת מִתּוֹךְ
אוֹתוֹ הָאוֹר, וְהִיא הָאוֹת מ',
וְעוֹמֶדֶת בְּאֻמְצַע אוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל
הַפְּתַח. הָאוֹת הַזֹּאת עוֹלָה וַיִּרְדָּת,
וְלֹא עוֹמֶדֶת בְּמְקוֹם אֶחָד. אוֹתוֹ
הָאוֹר לֹקַח אוֹתָהּ אוֹת וּמוֹצֵיא
אוֹתָהּ, וּמְשׁוּם כֶּף אֵינָה עוֹמֶדֶת
בְּמְקוֹם אֶחָד.

בְּתוֹךְ הָאוֹר הַמְאִיר בְּצַד שְׁהוּא
כְּנֶגֶד הַפְּנִיִּים, רְשׁוּמָה אוֹת אַחַת

בְּנַעֲם ה', כָּלֶם עוֹשִׂים פְּרִי, דְּהִינּוּ רוּחוֹת
לַגְּרִים: (עד כאן מההשמטות).

בְּנִהְיָא דְעֵדֶן דְּלִתְתָּא, רְקִיעָא דְקִיָּמָא עָלֶיהָ,
אֵית בֵּיה רְזִין עֲלָאִין, כַּד עֲבַד קַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא רְקִיעָא אֵייתִי אֵשׁ וּמִים, מִגּוֹ כְּרִסִּי
יְקָרִיָּה, וּשְׁתַּף לֹון כְּחָדָא, וְעֲבַד מְנַהוּן רְקִיעָא
לְתַתָּא, וְאִתְפַּשְׁטוּ עַד דְּמָטוּ לְהַהוּא אֲתָר
דְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וַיִּתְּבוּ. מֶה עֲבַד קַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. נָטַל מִשָּׁמַיִם עֲלָאִין קְדִישִׁין, אֵשׁ וּמִים
אַחֲרֵינִין דְּמִשְׁתַּפְּחִין וְלֹא מִשְׁתַּפְּחִין, דְּאִתְגַּלְיִין
וְלֹא אִתְגַּלְיִין, וּמֵאֵינוֹן אֵשׁ וּמִים, דְּאִתְנַטְלוּ
מִשָּׁמַיִם עֲלָאִין, עֲבַד מְנַיְהוּ מְתִיחוּ דְרְקִיעָא,
וּמְתַח לִיה עַל הָאֵי גִנְתָּא דְלִתְתָּא, וּמְתַחֵבֵר גּוֹ
רְקִיעָא אַחֲרָא.

אַרְבַּע גְּוּוֹנִין, בְּהַהוּא מְתִיחוּ דְרְקִיעָא דְעַל
גִּנְתָּא, חִינּוּר וְסוּמְק יְרוּק וְאוּכָם. לְגַבֵּי
הַנִּי גְוּוֹנִין, אֵית אַרְבַּע פְּתָחִין, לְתַתָּא מֵהַהוּא
מְתִיחוּ דְרְקִיעָא. וְאֵינוֹן פְּתָחִין לְאַרְבַּע סְטְרִין
דְרְקִיעָא דְעַל גְּבֵי גִנְתָּא. מֵאֵינוֹן אֵשׁ וּמִים,
דְּאִתְעֲבִיד מְנַהוּן הַהוּא רְקִיעָא. מִתְּפַתְּחִין
בְּאַרְבַּע פְּתָחִין, אַרְבַּע נְהוּרִין. לְסְטֵר יְמִינָא
בְּהַהוּא פְּתָחָא, מִגּוֹ מְתִיחוּ דְסְטֵר (נ"א מִיָּא)
יְמִינָא, נְהַרִין תְּרִין נְהוּרִין, בְּאֵינוֹן תְּרִין
פְּתָחִין, בְּפְתָחָא דִימִינָא, וּבְפְתָחָא דְאֵיהוּ (נ"א
לְגוֹ נִפְקָא נְהוּרָא וְאֵיהוּ אַנְפִּין) לְקַבֵּל אַנְפִּין.

גּוֹ נְהוּרָא דְנְהִיר לְסְטֵר יְמִינָא, אִתְרַשִּׁים אֶת
חַד, נְהִיר וּבְלִיט, (נ"א וְלֵהִיט) וְנִצְיִן בְּנִצְיָנוּ,
מִגּוֹ הַהוּא נְהוּרָא, וְאֵיהוּ אֶת מ', וְקִיָּמָא
בְּאֻמְצַעִיתָא דְהַהוּא נְהוּרָא דְפְתָחָא. אֶת דָּא,
סְלָקָא וְנִחְתָּא, וְלֹא קָאִים בְּאֲתָר חַד. הַהוּא
נְהוּרָא, נָטִיל לְהַהוּא אֶת וְאִפִּיק לָהּ, בְּגִין כֶּף
לָא קִיָּמָא בְּאֲתָר חַד.

גּוֹ נְהוּרָא דְנְהִיר בְּסְטֵרָא דְאֵיהוּ לְקַבֵּל אַנְפִּין,

אתרשים את חד, דנהיר ובליט ונציץ בנציצו
 גו ההוא נהורא, ואיהי את ר', ולזמנין אתחזי
 ב' (נ"א ד) וקיימא באמצעייתא דההוא נהורא
 דפתחא. וסלקא ונחפא, לזמנין אתגלגלא,
 ולזמנין לא אתגלגלא, ולא קיימא באתר חד.
 אלין תרין אתוון קיימין, וכד נשמטא
 דצדיקיא עאלת בגנתא דעדן, אלין תרין
 אתוון נפקין מגו ההוא נהורא, וקיימין על
 ההיא נשמטא, וסלקי ונחתי.

בדין, מאינון תרין פתחין, מקדמי ונחתי
 מעילא, תרין רתיכין. רתיכא חדא
 עלאה, דאיהי רתיכא דמיכאל, רב סגנין.
 רתיכא תניינא, דאיהי רתיכא מההוא רב
 ממנא, דאקרי בוא"ל. ודא איהו שמשא
 וקירא (דף ר"י ע"א) דאקרי רפא"ל. ואינון נחתין
 וקיימין על נשמטא, ואמרין לה שלום בואך.
 (ישעיה נז) יבא שלום יבא שלום. בדין אינון תרין
 אתוון, סלקין וקיימין באתרייהו, ואתגניזו גו
 ההוא נהורא, דאינון פתחין.

תרין פתחין אתרנין, תרין נהורין אתרנין קא
 מלהטין, מנהירו דאשא, באינון פתחין
 חד לסטר שמאלא, וחד לאחורא. תרין אתוון
 אתרנין, מלהטין באינון נהורין, ונציצין
 בגווייהו, את חד ג', ואת חד נ', וכד אתוון
 קדמאי מתהדרן לאתרייהו, אלין תרין אתרנין
 נצוצין, סלקין ונחתין, נפקין מאינון נהורין,
 וקיימין על נשמטא.

בדין נחתין תרין רתיכין, מאינון תרין פתחין.
 רתיכא חדא איהו רתיכא דגבריאל, רב
 ממנא וקירא. רתיכא תניינא, איהי רתיכא
 אתרא קדישא דנוריא"ל רב ממנא, ונחתין
 מאינון פתחין, וקיימין על נשמטא, ואתוון
 מתהדרן לאתרייהו.

שמאיךה ובולטת ונוצצת
 בהתנוצצות בתוך אותו האור,
 והיא האתר ר', ולפעמים נראית ב'
 (ד), ועומדת באמצע אותו האור
 שבפתח, ועולה ויורדת, לפעמים
 גלויה ולפעמים לא גלויה, ולא
 עומדת במקום אחד. שתי
 האותיות הללו עומדות,
 וכשנשמות הצדיקים נכנסות לגן
 עדן, שתי האותיות הללו יוצאות
 מתוך אותו האור, ועומדות על
 אותה נשמה, ועולים ויורדים.

ואז, מאותם שני הפתחים,
 מקדימים ויורדים מלמעלה שתי
 מרפבות. מרפבה עליונה אחת,
 שהיא מרפבתו של מיכאל, גדול
 הסגנים. המרפבה השניה, שהיא
 מרפבתו של אותו ממנה גדול
 שנקרא בוא"ל. וזה שמש נכבד
 שנקרא רפא"ל. והם יורדים
 ועומדים על הנשמה, אומרים לה:
 שלום בואך, יבא שלום יבא
 שלום. ואז אותן שתי האותיות
 עולות ועומדות במקומן, ונגזרות
 לתוך אותו האור של אותם
 פתחים.

שני פתחים אחרים, שני אורות
 אחרים לזהטים מאור האש
 באותם פתחים, אחד לצד שמאל
 ואחד לאחור. שתי אותיות אחרות
 לזהטות באותם אורות ונוצצים
 בתוכם. אות אחת ג' ואות אחת נ'.
 וכשהאותיות הראשונות חוזרות
 למקומן, שתי האחרות הללו
 נוצצות, עולות ויורדות, יוצאות
 מאותם אורות ועומדות על
 הנשמה.

אז יורדות שתי מרפבות מאותם
 שני פתחים. מרפבה אחת היא
 מרפבתו של גבריאל, ממנה גדול
 ונכבד. המרפבה השניה היא
 מרפבה אחרת קדושה של נוריא"ל
 הממנה הגדול, ויורדות מאותם
 פתחים ועומדות על הנשמה,
 והאותיות חוזרות למקומן.

אז, שתי המרכבות הללו נכנסות לתוך היכל אחד טמיר שבגן שנקרא אהל־ות, ושם שנים עשר מיני בשמים גנוזים, שכתוב (שיר ד) נרד וכרכם קנה וקנמוז וגו'. ואותם שנים עשר מיני בשמים שלמטה.

ושם כל אותם לבושי הנשמות שראויים להתלבש בהם כל אחד ואחד פראוי. באותו לבוש נרשמו כל אותם מעשים טובים שעשה בעולם הזה, וכלם רשומים בו ומכריזים: זהו לבושו של פלוני. ונוטלים את אותו לבוש, ומתלבשת בו אותה נשמת הצדיק שבגן כמו בדיוקן שבעולם הזה.

והדברים הללו משלשים יום ואילך, שהרי כל שלשים הימים אין לה נשמה שלא תקבל ענש טרם שתפגס לגן עדן. כיון שקבלה ענש, נכנסת לגן עדן, כמו שבארנו. אחר שהתלבנה, מתלבשת. כיון שהתלבשה בלבוש הזה, נותנים לה מקום פראוי לה. אז כל אותן האותיות יורדות, ועולות אותן מרכבות.

אותו רקיע חוזר פעמים בכל יום באותה נטילת הרקיע האחר הזה שנדבק בו. והרקיע הזה אינו יוצא מחוץ לגן. הרקיע הזה רקום בכל מיני גוונים.

עשרים ושנים אותיות רשומות חקוקות באותו רקיע, כל אות ואת נוטפת מהמן (מהטל), מהטל שלמעלה על הגן, ומאותו הטל של האותיות רוחצות אותן נשמות ונרפאות, אחר שטבלו בנהר דינור להטהר. והטל אינו יורד אלא מתוך אותיות שרשומות וחקוקות באותו רקיע, משום שאותן אותיות הן כלל התורה, ואותו הרקיע הסוד של התורה, שהרי

ברוך, אליו תרין רתיכין, עאלין לגו היכלא חדא טמירא דגנתא, דאקרי אהל־ות, ותמן תריסר זיני בוסמין גניזין, דכתיב, (שיר השירים ד) נרד וכרכם קנה וקנמוז וגו'. ואינון תריסר זיני דבוסמין דלתתא.

ותמן כל אינון לבושין דנשמתין, דאתחזון לאתלבשא בהו, כל חד וחד, פדקא חזי. בהווא לבושא, אתרשימו כל אינון עובדין טבין, דעבד בהאי עלמא. וכלהו רשימין ביה, ומכריזי האי איהו לבושא דפלגנא, ונטלין להווא לבושא ואתלבשת ביה ההיא נשמתא דצדיקיא דגנתא, פגוונא דדיוקנא דהאי עלמא.

והני מילי, מתלתין יומין ואילך, דהא כל תלתין יומין, לית לה נשמתא דלא תקבל עונשא, עד לא תיעול לגנתא דעדן. כיון דקבילת עונשא, עאלת לגנתא דעדן, כמה דאוקמיה. לבתר דאתלבנת, אתלבשת. כיון דאתלבשת בהאי לבושא, יחבין לה אתר כמה דאתחזי לה. כדון, כל אינון אתוון נחתין, וסלקין אינון רתיכין.

והוא רקיעא אהדר תרין זמנין בכל יומא, בהווא נטילו דהאי רקיע אחרא, דמתדבק ביה. והאי רקיעא לא נפיק לבר מגנתא. רקיעא דא, מרקמא בכל זיני גוונין.

תרין ועשרין אתוון רשימין מחקקון, בהווא רקיעא, כל את ואת, נטיף ממנא (ס"א מטלא), מטלא דלעילא על גנתא. ומהווא טלא דאתוון אתסחיין אינון נשמתין, ומתסחיין בתר דטבלו בנהר דינור לאתדפאה. וטלא לא נחית, אלא מגו אתוון דרשימין ומחקקון בהווא רקיעא, בגין דאינון אתוון כללא דאורייתא. והווא רקיעא רזא דאורייתא,

מֵאֵשׁ וּמֵיִם שֶׁל הַתּוֹרָה נַעֲשֶׂה.
וְעַד כֵּן הֵם שׁוֹפְעִים טַל עַל כָּל
אוֹתָם שֶׁהַשְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה לְשִׁמָּה
בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְהַדְּבָרִים הֵלְלוּ
רְשׁוּמִים בְּגֵן עֵדֶן וְעוֹלָיִם עַד אוֹתוֹ
רְקִיעַ, וְנוֹטְלִים מֵאוֹתָן אוֹתוֹת
אוֹתוֹ הַטַּל לְהַזִּין אֶת הַנֶּשְׁמָה הַזֹּה.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים לב) יַעֲרַף כְּמִטֶּר
לְקַחֵי תֵזֶל כְּטַל אֲמַרְתִּי.

בְּאֲמֻצֵּעַ הַרְקִיעַ הַזֶּה עוֹמֵד פֶּתַח
אֶחָד כְּנֶגֶד הַפֶּתַח שְׁאֲמַרְנוּ שֶׁל
הַהֵיכָל שְׁלֹמְעֵלָה, שְׁבֹאוֹתוֹ פֶּתַח
הַנֶּשְׁמוֹת פּוֹרְחוֹת מֵהַגֵּן שְׁלֹמְטָה
לְמַעַלָּה בְּעִמּוּד אֶחָד הַנְּעוּץ בְּגֵן
עַד לְאוֹתוֹ פֶּתַח.

בַּתּוֹךְ אוֹתוֹ רְקִיעַ (עֲמוּד) בְּאוֹתוֹ
פֶּתַח, שֶׁהוּא בְּאֲמֻצֵּעַ הַרְקִיעַ
שֶׁבְּגֵן, וְנִכְנָסִים לְתוֹכָהּ שְׁלֹשֶׁה
גִּוְנִים שֶׁל אוֹר כְּלוּלִים בְּאֶחָד,
וּמְאִירִים לְצוּרוֹת אוֹתוֹ הַעֲמוּד.

וְאֵז הַרְקִיעַ (הַעֲמוּד) הַזֶּה נוֹצֵץ
וּמִתְלַהֵט בְּכַמָּה גִּוְנִים (אוֹרוֹת)
שֶׁמִּתְלַהֵטִים. בְּכָל שְׁעָה מְאִירִים
הַצְּדִיקִים מֵאוֹתוֹ זֵיו עֲלוֹן. אֲבָל
בְּכָל שַׁבַּת וּשְׁבַת וּבְכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ
מִתְגַּלְגֵּל הַשְּׂכִינָה יוֹתֵר מִשָּׂאָר
הַזְּמַנִּים בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ, וְכָל
הַצְּדִיקִים בָּאִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לָהּ.
אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שֶׁזוֹכָה
לְלְבוּשִׁים הֵלְלוּ שְׁאֲמַרְנוּ,
שֶׁמִּתְלַבְּשִׁים בָּהֶם הַצְּדִיקִים בְּגֵן
עֵדֶן (שְׁלֹמְטָה). אֵלֶּה מִמַּעֲשִׂים
טוֹבִים שֶׁעָשָׂה אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה
בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה, וּבָהֶם עוֹמֵדֵת
הַנֶּשְׁמָה בְּגֵן עֵדֶן שְׁלֹמְטָה,
וּמִתְלַבְּשֶׁת בְּלְבוּשִׁים הַנִּכְבְּדִים
הֵלְלוּ.

בְּשַׁעֲוֹלָה הַנֶּשְׁמָה בְּאוֹתוֹ פֶּתַח
הַרְקִיעַ לְמַעַלָּה, מְזַדְּמָנִים לָהּ
לְבוּשִׁים אַחֲרִים נִכְבְּדִים עֲלוֹנוֹנִים,
שֶׁהֵם מְרֻצוֹן וְכוֹנֵת הַלֵּב בַּתּוֹרָה
וּבַחֲפָלָה, שֶׁכְּשַׁעֲוֹלָה אוֹתוֹ רְצוֹן
לְמַעַלָּה, מִתְעַטֵּר בָּהּ מִי
שֶׁמִּתְעַטֵּר, וּנְשָׂאָר חֶלֶק לְאוֹתוֹ

דְּהָא מֵאֵשׁ וּמֵיִם דְּאוֹרִייתָא אֲתַעְבִּיד.
וְעַד דָּא אֵינּוֹן נִגְדִין טְלָא, עַל כָּל אֵינּוֹן
דְּאֲשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרִייתָא לְשִׁמָּה בְּהָאִי
עֲלִמָּא. וְאֵלִין מְלִין רְשִׁימִין בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן,
וְסִלְקִין עַד הָהוּא רְקִיעָא וְנִטְלִין מֵאֵינּוֹן אֲתוּוֹן
הָהוּא טְלָא, לְאַתְנָנְא הָהִיא נִשְׁמַתָּא. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (דְּבָרִים לב) יַעֲרַף כְּמִטֶּר לְקַחֵי תֵזֶל כְּטַל
אֲמַרְתִּי.

בְּאֲמֻצֵּיעִיתָא דְּהָאִי רְקִיעָא, קִיימָא פֶּתְחָא
חָדָא, לְקַבֵּל פֶּתְחָא דְּהֵיכְלָא
דְּלְעִילָא, דְּבַהֵהוּא פֶּתְחָא, פְּרַחִין נִשְׁמַתִּין
מִגִּנְתָּא דְּלִתְתָּא לְעִילָא, בְּחַד עֲמוּדָא דְּנַעֲוִין
בְּגִנְתָּא, עַד הָהוּא פֶּתְחָא.

גוּ הָהוּא רְקִיעָא (נ"א עֲמוּדָא) בְּהָהוּא פֶּתְחָא דְּאִיהוּ
בְּאֲמֻצֵּיעִיתָא דְּרְקִיעָא דְּבְּגִנְתָּא, עֲאֵלִין בְּגוּהַ
תְּלַת גִּוְנִין דְּנִהוּרָא כְּלִילִין פְּחָדָא, וְנִהְרִין
לְגוּוֹנִין דְּהָהוּא עֲמוּדָא. וְכִדִּין רְקִיעָא (נ"א עֲמוּדָא)
דָּא, נְצִיץ וְאֲתְלֵהִיט בְּכַמָּה גִּוְנִין (נ"א נְהוּרִין)
דְּמִתְלַהֵטִין. בְּכָל שְׁעָתָא, נִהְרִין צְדִיקָא,
מֵהָהוּא זֵיוָא עֲלָאָה. אֲבָל בְּכָל שַׁבְּתָא וּשְׁבַתָּא,
וּבְכָל רִישׁ יְרַחָא, אֲתַגְּלִיָּא שְׂכִינְתָּא, יִתִּיר
מִשָּׂאָר זְמַנֵּי בְּהָאִי רְקִיעָא, וְאֲתִיין כְּלָהוּ
צְדִיקָא, וְסַגְדִּין לְגַבִּיהַ.

זְבָאָה חוּלְקִיָּה, מָאן דְּזָכִי לְהַנִּי לְבוּשִׁי
דְּקֶאֱמָרִין, דְּמִתְלַבְּשֵׁן בְּהוּ צְדִיקָא
בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן (לְתַתָּא). אֵלִין מְעוּבְדִין טְבִין,
דְּעֵבִיד (דף ר"ו ע"ב) בַּר נֶשׁ, בְּהָאִי עֲלִמָּא, בְּפִקוּדֵי
אוֹרִייתָא. וּבְהוּן קִיימָא נִשְׁמַתָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן
לְתַתָּא, וְאֲתַלְבְּשֶׁת בְּהַנִּי לְבוּשִׁין יְקִירִין.

בַּר סִלְקָא נִשְׁמַתָּא בְּהָהוּא פֶּתְחָא דְּרְקִיעָא
לְעִילָא, אֲזִדְמָנֵן לָהּ לְבוּשִׁין אַחְרָנִין
יְקִירִין עֲלָאִין, דְּאֵינּוֹן מְרַעוּתָא וְכוֹנֵה דְּלָבָא
בְּאוֹרִייתָא וּבְצִלוּתָא, דְּכַד סִלְקָא הָהוּא רְעוּתָא

אדם, ונעשה ממנו לבושים של אור להלביש בהם הנשמה לעלות למעלה. ואף על גב שבארוה שאותם לבושים תלויים במעשים - אלה לא תלויים אלא ברצון הרוח, כמו שנתבאר, לעמד בתוף מלאכים ורוחות קדושות, וזהו ברור הדבר. והמנורה הקדושה למד כף מאלהיה: הלבושים שלמטה בגן שבארץ במעשים, והלבושים שלמעלה, (ברוח ורצון וכונת הלב) ברצון וכונת הרוח בלב.

וְנָהָר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' (בראשית ב), הרי פְּרִשׁוּהָ, אָבֵל בגן הזה שלמטה, נהר יצא מעדן ודאי. וצריך לדעת, הנהר הזה שיוצא בגן שלמטה, באיזה מקום הוא עקרו ופרשו. באיזה מקום? בעדן. העדן הזה הוא סוד עליון, ולא נתנה רשות לעין השכל לשלט בו. וסוד הדבר - אלמלא המקום הזה נמסר למטה להתגלות, המקום של העדן העליון הקדוש נמסר גם כן לדעת. אלא (אבל) משום ההסתרה של כבוד העדן העליון הקדוש, נטמן ונגנז העדן הפתוח שאותו נהר שופע ויוצא ממנו, ולכן לא נמסר להתגלות אפלו לאותן הנשמות שבגן עדן.

כמו שהנהר הזה נפרד ויוצא מתוף עדן להשקות את הגן שלמעלה, כך גם מתוף אותו הפתח של האמצע יוצא אור אחד שנפרד לארבעה צדדים, בארבעה פתחים שאמרנו. המקום שעומדות אותן האותיות הרשומות. ואותו האור שנפרד לארבעה אורות, בארבע אותיות שנוצצות (ויצאות) יוצא מעדן, מקום שזוהרת הנקדה שלמעלה. ואותה נקדה מאירה, ונעשה עדן להאיר, ואין מי ששולט לראות

לעילא, מתעטר בה מאן דמתעטרא, ואשתאר חולקא לההוא בר נש, ואתעבד מניה לבושין דנהורא, לאתלבשא בהו נשמתא. לסלקא לעילא. ואף על גב דאוקמוה, דאינון לבושין בעובדין תליין. אלין לא תליין אלא ברעותא דרוחא, כמה דאתמר, לקיימא גו מלאכין רוחין קדישין ודא איהו ברירו דמלה. ובוצינא קדישא, אוליף הכי מאלהיה, לבושין דלתתא בגנתא דארעא בעובדין. לבושין דלעילא, (כ"א ברוחא ורעותא וכוננא דלפא) ברעותא

וכוונא דרוחא בלפא.

וְנָהָר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו', (בראשית ב) ^בהא אוקמוה, אָבֵל בְּהַאי גִּנְתָּא דְלִתְתָּא, נָהָר יוצא מעדן ודאי. ואצטריך למנדע, האי נהר דנפיק בגנתא דלתתא, באן אתר עקרא ופרשא דיליה. באן אתר, בעדן. עדן דא רזא עלאה איהו, ולא אתייהיב רשו לשלטאה ביה עינא דסכלתנו. ורזא דמלה אלמלא אתר דא אתמסר לתתא לאתגלאה, אתר דעדן עלאה קדישא, אתמסר אוף הכי למנדע. אלא (כ"א אבל) בגין טמירו דיקרא דעדן עלאה קדישא, אתמסר ואתגנז עדן תתאה, דההוא נהר נגיד ונפיק מניה. ועל דא לא אתמסר לאתגלאה, אפילו לאינון נשמתין דבגנתא דעדן.

כְּמָה דְהַאי נָהָר אֲתַפְרֵשׁ וְנַפְיָא מְגוּ עֵדֵן, לְאַשְׁקֵינָהּ לְגִנְתָּא דְלַעִילָא, הָכִי נָמִי מְגוּ הֵהוּא פִתְחָא דְאַמְצְעִיתָא נַפְיָא חַד נְהוּרָא, דְאַתְפְּרֵשׁ לְאַרְבַּע סְטְרִין, בְּאַרְבַּע פִּתְחִין דְקְאָמְרָן. אֲתַר דְקִימִין אֵינוּן אֲתוּוּן רְשִׁימָן. וְהֵהוּא נְהוּרָא דְאַתְפְּרֵשׁ לְאַרְבַּע נְהוּרִין, בְּאַרְבַּע אֲתוּוּן דְנִיצוּצִין, (כ"א ונפיקין) נַפְיָא מְעֵדֵן, אֲתַר דְזִהְרָא נְקוּדָה לְעִילָא.

וְהֵהוּא נְקוּדָה אֲתַנְהִיר, וְאַתְעָבִיד עֵדֵן

וְלָדַעַת אֶת הַנְּקֻדָּה הַזֹּאת פֶּרֶט
לְאוֹתוֹ אֹר שְׁמֵת־פֶּשֶׁט מִמֶּנָּה,
שְׁמֵת־חַוִּים לְפָנָיו אֹתָם
הַצְּדִיקִים שֶׁבָּגַן עֵדֶן, כְּמוֹ
שֶׁנִּתְבָּאָר. וְהַנְּקֻדָּה הַתְּחִתּוֹנָה הַזֹּאת
הִיא גֵן אֶל הַעֵדֶן הָעֶלְיוֹן, הַמְּקוֹם
שֶׁלֹּא נִתֵּן לְדַעַת וְלִהְתְּבוֹנֵן.

עַל כָּל זֶה כְּתוּב, (ישעיה סה) עֵינַי לֹא
רָאִיתָ אֱלֹהִים זולָתְךָ. הַשֵּׁם הַזֶּה
הַתְּפָרֵשׁ. אֱלֹהִים זולָתְךָ - זו
הַנְּקֻדָּה הַתְּחִתּוֹנָה הַקְּדוּשָׁה,
שֶׁהוּא יוֹדֵעַ אֶת הַעֵדֶן הַזֶּה
שֶׁלְמִטָּה שְׁטֵמוֹן בָּגֵן, וְאֵין אַחַר
שֶׁמְכִיר אוֹתוֹ. אֱלֹהִים זולָתְךָ - זֶהוּ
הַעֵדֶן הָעֶלְיוֹן עַל הַכֹּל, שֶׁהוּא סוּד
הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא מְכִיר אֶת
הַנְּקֻדָּה הַתְּחִתּוֹנָה בְּצַדִּיק אֶחָד
שִׁיּוּצָא מִמֶּנּוּ, נִהַר שְׁמֵרוֹה אוֹתָהּ,
וְאֵין מִי שֶׁמְכִיר אוֹתָהּ פֶּרֶט לוֹ,
שֶׁכְּתוּב אֱלֹהִים זולָתְךָ, שֶׁהוּא
אֲחוּז לְמַעְלָה לְמַעְלָה עַד אֵין סוּף.
וְהַנִּהַר הַזֶּה שִׁיּוּצָא מֵעֵדֶן לְמִטָּה
הוּא סוּד לְחַכְמִים בְּסוּד הַכְּתוּב,
וְהַשְּׂבִיעַ בְּצַחְצַחוֹת נִפְשָׁךְ. וְהַדְּבָר
הַזֶּה הַתְּפָרֵשׁ לְמַעְלָה וּמִטָּה.
הַנִּשְׁמָה שִׁיּוּצָאת מֵעוֹלָם הַחֹשֶׁךְ
הַזֶּה, הִיא תְּאֵבָה לְרֵאוֹת בְּאוֹר
הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן כְּאֵדָם הַזֶּה שֶׁתָּאֵב
לְשִׁתוֹת מִים בְּתֵאוֹה. כִּף כָּל אֶחָד
וְאֶחָד הוּא צַחְצַחוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(ישעיה ה) צַחַח צָמָא. צָמָא, מֵאוֹתָם
צַחוֹת שֶׁל אוֹרוֹת שֶׁל הַגֵּן וְהַרְקִיעַ
וְהַיְכָלוֹת שֶׁל הַגֵּן.

וְאוֹתוֹ נִהַר שִׁיּוּצָא מֵעֵדֶן, כָּל אוֹתָן
נִשְׁמוֹת בְּלְבוּשֵׁי כְבוֹד יוֹשְׁבוֹת עַל
אוֹתוֹ נִהַר, וְאֶלְמָלֵא אוֹתוֹ לְבוּשׁ,
לֹא יְכוּלִים לְסַבֵּל, וְאֵז מְתִישְׁבוֹת
וְרוֹת בְּאוֹתָם צַחוֹת וְיְכוּלוֹת
לְסַבֵּל. וְאוֹתוֹ נִהַר הוּא תְּקוּן
הַנִּשְׁמוֹת לְהִתְיַשֵּׁב וְלִהְיוֹן וְלִהְנוֹת
מֵאוֹתָן צַחוֹת, וְהַנִּשְׁמוֹת נִהְנוֹת
(מִתְתַקְּנוֹת) עַל אוֹתוֹ נִהַר וּמְתִישְׁבוֹת

בו.

לְאַנְהָרָא. וְלֹא אֵית מָאן דְּשְׁלִיט לְמַחְמֵי
וְלִמְנַדַּע לְהֵאֵי נְקוּדָה, בַּר הַהוּא נְהִירוֹ
דְּאַתְפֶּשֶׁט מִנִּיהַ, דְּסַגְדִּין לְקַמִּיהַ אֵינּוֹן צְדִיקָא
דְּבַגְנָתָא דְעֵדֶן, כְּמָה דְאַתְמַר. וְהֵאֵי נְקוּדָה
תְּתָא, אֵיהִי גְנָתָא לְגַבֵּי עֵדֶן עֲלָא, אֶתְר דְּלֹא
אַתִּייהִיב לְמַנְדַּע וְלֹאֲסַתְפְּלֵא.

עַל כָּל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים
זולָתְךָ. שְׁמָא דָּא אַתְפֶּרֶשׁ, אֱלֹהִים זולָתְךָ,
דָּא נְקוּדָה תְּתָא קְדִישָׁא, דְּאֵיהִו יוֹדַע הֵאֵי עֵדֶן
דְּלִתְתָא, דְּטְמִיר בְּגִנְתָּא, וְלִית אַחְרָא מָאן
דְּיַדַּע לִיהַ. אֱלֹהִים זולָתְךָ, דָּא עֵדֶן עֲלָא עַל
כָּלֵא, דְּאֵיהִו רְזָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי, דְּאֵיהִו יוֹדַע
לְנְקוּדָה תְּתָא, בְּחַד צְדִיק דְנִפְיק מִנִּיהַ, נִהַר
דְּרוּי לִיהַ, וְלִית מָאן דְּיַדַּע לִיהַ בַּר אֵיהִו,
דְּכְתִיב אֱלֹהִים זולָתְךָ, דְּאֵיהִו אֶחָד לְעֵילָא
לְעֵילָא עַד אֵין סוּף.

וְהֵאֵי נִהַר דְנִפְיק מֵעֵדֶן לְתְּתָא, רְזָא אֵיהִו
לְחַפְיִמִין, בְּרְזָא דְכְּתִיב, (ישעיה נח) וְהַשְּׂבִיעַ
בְּצַחְצַחוֹת נִפְשָׁךְ. וּמִלָּה דָּא אַתְפֶּרֶשׁ לְעֵילָא
וְתְּתָא. נִשְׁמָתָא דְנִפְקָא מֵהֵאֵי עֲלָמָא דְחֹשׁוּכָא,
אֵיהִי תְּאֵיבַת לְמַחְמֵי בְנֵהִירוֹ דְעֲלָמָא עֲלָא,
כְּהֵאֵי בַר נֶשׁ דְּתְּאֵיב לְמִשְׁתֵּי בְתֵאֵיבו לְמִיָּא,
הַכִּי כָּל חַד וְחַד, אֵיהִו צַחְצַחוֹת, כְּמָה דְאַתְ
אֶמַר, (ישעיה ה) צַחַח צָמָא. צָמָא, מֵאֵינּוֹן צַחוֹת
דְּנִהוּרִין דְּגְנָתָא וְרְקִיעָא וְהֵיכָלִין דְּגְנָתָא.

וְהַהוּא נִהַר דְנִפְיק מֵעֵדֶן, כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמָתִין
בְּלְבוּשֵׁי יְקַר, יְתְּבִין עַל הַהוּא נִהַר,
וְאֶלְמָלֵא הַהוּא לְבוּשָׁא, לֹא יְכָלִין לְמַסְבֵּל.
וְכִדִּין מְתִישְׁבֵן, וְרוּוֹן בְּאֵינּוֹן צַחוֹת, וְיְכָלִי
לְמַסְבֵּל. וְהַהוּא נִהַר אֵיהִו תְּקוּנָא דְנִשְׁמָתִין,
לְאַתִּישְׁבָּא, וְלִאַתְזָנָא וְלִאַתְהִנָּא, מֵאֵינּוֹן
צַחוֹת וְנִשְׁמָתִין אַתְהֵנּוּ (נ"א אַתְתַּקְּנוּ) עַל הַהוּא
נִהַר, וּמְתִישְׁבֵן בֵּיהַ.

הוא נהר עלֹאָה דלְעֵילָא, אפִּיק נִשְׁמַתִּין, וּפְרַחִין מִנִּיה, לְגוּ גִנְתָּא, דְּהֵאִי נְהַר דְּלִתְתָּא בְּגִנְתָּא דְּאַרְעָא, אֲתִקִּין נִשְׁמַתִּין, לְאַתְתִּקְנָא לְאַתֵּישְׁבָא, (דף ר"א ע"א) צָחוֹת. כְּגוּוֹנָא דָּא בְּהֵאִי עֲלָמָא לְבַר, בְּרִיחָא דְמֵיָא מִתֵּישְׁבָא נִפְשָׁא לְאַתְנַהֲרָא, דְּהֵאִי מְעִיקְרָא כְּגוּוֹנָא דָּא נִפְקָא. וּבְגִין דְּמִתְתִּקְנִין נִשְׁמַתִּין עַל הַהוּא נְהַר דְּנָגִיד וְנִפִּיק מִעֲדָן, יִכְלִין לְאַתֵּישְׁבָא בְּאַיִנוֹן צָחוֹת עֲלָאִין, וְלִסְלָקָא לְעֵילָא בְּהַהוּא פִּתְחָא דְּאַמְצְעִיתָא דְּרִקִיעָא וְחַד עֲמוּדָא דְּקָאִים בְּאַמְצְעוֹת גִּנְתָּא דְּקָאֲמָרָן.

בְּהַהוּא עֲמוּדָא סְלָקִין לְעֵילָא, בְּגוּ הַהוּא פִּתְחָא דְּרִקִיעָא, וּבִיה סַחְרִינִיה, אִית בִּיה (ישעיה ד) עֲנָן וְעֵשָׁן וְנִגְהָ. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ לְהֵאִי קָרָא, אֲבָל עֲנָן וְעֵשָׁן אֵלִין מְלַבֵּר, וְנִגְהָ מְלָגוּ. וְדָא אִיהוּ לְחִפְיָא עַל אִינוֹן דְּסְלָקִין לְעֵילָא, דְּלָא יִתְחַזֵּון מִקְמֵי אִינוֹן דִּיתְבִּין לְתַתָּא.

וְהֵאִי הָכָא רְזָא דְרִזִּין, פִּד (ג"א בעי קרשא בריה הוא לְאַתְתִּקְנָא הָאִי נְקוּדָה וְכוּ') הָאִי נְקוּדָה בְּעָא לְאַתְתִּקְנָא בְּתַקוּוֹנֵי, וְלְאַתְקִשְׁטָא, בְּשַׁבְתֵּי וּבְזַמְנֵי וּבְחַגֵּי, מְשַׁדֵּר אַרְבַּע אַנְפִּין דְּנִשְׂרֵי, וְקֵיִמִּין עַל הַיִּכְלָא דְּאַקְרִי דְרִוּר, וְהֵיִנוּ מִרְ דְרִוּר. וּבְגִין דָּא בְּשַׁתָּא דִּיּוּבְלָא, בְּעִינָן לְאַכְרִזָא דְרִוּר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כה) וְקִרְאַתֶּם דְרִוּר. וְאַיִנוֹן אַרְבַּע אַנְפִּין יְהִבִּין קָלָא, וְלִית מָאן דִּישְׁמַע לִיה, בַּר אִינוֹן נִשְׁמַתִּין דְּאַתְחַזֵּון לְסְלָקָא, וְאַיִנוֹן מִתְבְּנִשִּׁין תַּמָּן, וְנִטְלֵי לֹון אֵלִין אַרְבַּע אַנְפִּין, וְאַעֲלִין לֹון לְגוּ, בְּהַהוּא עֲמוּדָא דְּקֵיִמָא בְּאַמְצְעִיתָא. וּבְהַהוּא שַׁעְתָּא סְלָקָא הַהוּא עֲמוּדָא, דְּעִנְנָא

וְאַשָׁא וְתַנְנָא, וְנִגְהָ מְלָגוּ. וְאַלִּין תְּרִין אַקְרוּן, (ישעיה ד) מְכוּן הַר

ושני אלה נקראים מכון הר ציון ומקראיה. מכון הר ציון - זהו התקון שלמעלה, כשהנקדה הפתחונה מתקשטת, והם מקראיה של אותה נקדה להתקשט.

בין שעולות הנשמות הללו עד לאותו פתח הקיע, אזי אותו קיע סובב סביב הגן שלש פעמים, ומקול נעילות של סבוב אותו קיע יוצאות כל אותן נשמות ושומעות אותו נעם של אותו קיע, ורואים אותו העמוד שמעלה אש וענן ועשן ונגה שלוטה, וכלם משתחיים ואז הנשמות עולות באותו הפתח, עד שעולים לתוף העגול שסובב באותה נקדה, ואז רואים מה שרואים. ומתוף האור והשמחה ממה שראו, עולים ויורדים, מתקרבים ומתרחקים.

והיא משתקקת אליהם ומתקשטת באור. ואז לובש קנאה (מאור) צדיק עליון אחד, ומסתפל באור ויפי של הנקדה הזו ובתקונייה, ואוחז בה ומעלה אותה אליו, ומאיר אור באור ונהיים אחד. וכל חילות השמים פותחים באותה שעה ואומרים: אשריכם הצדיקים שומרי התורה, אשריהם המשתדלים בתורה, שהרי שמחת אדונכם היא בכם, שהרי עטרת רבונכם מתעטרת בכם.

ואז, בין שמאירים אור באור, שני אורות מתחברים כאחד ומאירים. אחר כך יורדים אותם גונים ומתבוננים להשתעשע באותן נשמות הצדיקים, ומתקנים אותם לעטר למעלה. ועל זה נאמר עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למחפה לו. פתח רבי שמעון ואמר, כתוב (יחזקאל א) ודמות על ראשי החמה

ציון ומקראיה. מכון הר ציון, דא איהו תקונא דלעילא, פד נקודה תתאה מתקשטא, ואינון מקראיה דההיא נקודה לאתקשטא.

בין דסלקין אלין נשמתין עד ההוא פתחא דרקיעא, פדין, ההוא רקיעא סתרא סתרי דגנתא, תלת זמנין. ומקל נעימו דסתרא ההוא רקיעא, נפקין כל אינון נשמתין ושמעין ההוא נעימו דההוא רקיעא, וחמאן ההוא עמודא, דסלקא אשא וענא ותנא ונגה דלהיט, וסגדין פלהו. פדין נשמתין סלקין בההוא פתחא, עד דסלקין לגו עגולא, דסתרא בההיא (נ"א להחוא) נקודה. פדין חמאן מה דחמאן. ומגו נהירו וחדוותא מההוא דחמאן, סלקין ונחתין קרבין ורחקין.

ואיהו תאיבא לגבייהו, ומתקשטא בנהירו. פדין אלביש קנאה (מנהורא) חד צדיק עלאה, ואסתפל בנהורא ושפירו דהאי נקודה, ובתקונהא, ואחיד בה, וסליק לה לגביה, ונהיר נהורא בנהורא, והווי חד. פל חילא דשמיא פתחי בההיא שעתא ואמרי, זכאין אתון צדיקייא, נטרי אורייתא, זכאין אינון דמשתדלין באורייתא, דהא חדוותא דמאריכון הוי בכו, דהא עטרא דמאריכון מתעטר בכון.

בדין בין דנהרין נהורא בנהורא, תרין נהורין מתחברן פחדא, ונהרין. לבתר אינון גוונין נחתין, ואסתכלן לאשתעשע באינון נשמתין דצדיקייא, ומתקני לון לעטרא לעילא. ועל דא אתמר, עין לא ראתה אלקים וזולתך יעשה למחפה לו.

פתח רבי שמעון ואמר, פתיב (יחזקאל א) ודמות על ראשי החמה רקיע פעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה. האי קרא

אֹקְמוּהָ, אָבֵל אֵיִת רָקִיעַ וְאֵיִת רָקִיעַ, רָקִיעַ
 דְּלִתְתָא אִיהוּ קִימָא עַל גְּבִי אַרְבַּע חִוּוּן.
 וּמִתְמָן אֲתַפְּשֵׁט וְשָׂאֲרֵי דִיוֹקָנָא דְחַד נְוִקְבָא,
 דְּאַחֲרֵי דְכוּרָא, וְדָא אִיהוּ רִזָּא דְכְּתִיב, (שמות לג)
 וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרָי. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (תהלים קלט)
 אַחֲוֹר וְקָדַם צִרְתָּנִי. וְכְּתִיב (בראשית ב) וַיִּקַּח אֶחָת
 מִצְלָעוֹתָיו.

רָקִיעַ דְּלֵעִילָא אִיהוּ קִימָא עַל גְּבִי חִוּוּן
 עֲלָאִין, וּמִתְמָן אֲתַפְּשֵׁט וְשָׂאֲרֵי דִיוֹקָנָא
 דְּחַד דְּכוּרָא, דְּאִיהוּ רִזָּא עֲלָאָה. וְהִנֵּי תִרִין
 רָקִיעִין, חַד אֶקְרִי קְצָה הַשְּׁמַיִם. וְחַד אֶקְרִי
 מְקַצָּה הַשְּׁמַיִם. דְּכְּתִיב, (דברים ד) וְלִמְקַצָּה
 הַשְּׁמַיִם וְעַד קְצָה הַשְּׁמַיִם. רָאִשֵׁי הַחַיָּה
 דְּלִתְתָא אֵינּוּן אַרְבַּע חִוּוּן, דְּאֵינּוּן רְשִׁימִין (ג"א
 נהר"י) עֲלָאִין, עַל אֵינּוּן אַרְבַּע אֲתוּוּן רְשִׁימִין,
 דִּי בְּגוּ אֵינּוּן אַרְבַּע פְּתַחֲחִין, דְּבִגְנִתָּא דְּעֵדָן.

וְאֵף עַל גַּב דְּאֲמָרָן עֵדָן דְּלִתְתָא בְּאַרְעָא, הָכִי
 הוּא וְדָאִי. אָבֵל כְּלָא רִזָּא עֲלָאָה אִיהוּ,
 כְּמָה דְּאֲתָמַר (דף רי"א ע"ב) דְּהָאִי נְקוּדָה דְּקֶאֱמָרָן,
 כְּמָה דְּאִית לָהּ חוּלְקָא לְעִילָא, הָכִי נָמִי אֵיִת
 לָהּ חוּלְקָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא. וְהָאִי גִנְתָּא לְתַתָּא,
 אִיהוּ חוּלְקָא דְּהָיָא נְקוּדָה לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא
 בְּרוּחֵי דְּצַדִּיקִיָּא בְּאַרְעָא, וְאֲתַהֲנִי בְּכָל סְטָרִין
 לְעִילָא וְתַתָּא. לְעִילָא בְּצַדִּיק. לְתַתָּא בְּהָהוּא
 אֵיבָא דְּצַדִּיק, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח שְׁעִשׂוּעָא עִילָא
 וְתַתָּא אֵלָא בְּצַדִּיק. וְהָאִי גִנְתָּא אִיהוּ, מֵהָיָא
 נְקוּדָה דְּאֶקְרִי עֵדָן (נְקוּדָה דְּנִשְׁלָא מֵאֵימָא עִילָאָה סְמִירָא אִיהוּ
 בְּגוּ עֵדוּן דְּאַרְעָא).

אֵינּוּן רָאִשֵׁי הַחַיָּה, אֲלִין אַרְבַּע רִישֵׁי אַנְפִּין.
 חַד אַרְיָה, דְּכְּתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל
 הַיְמִין. וְחַד שׁוֹר, דְּכְּתִיב וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׁמַאֹל.
 וְחַד נֶשֶׁר, דְּכְּתִיב וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעֶתָן. אָדָם
 כְּלָלָא דְּכָלָא, דְּכְּתִיב וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.

רָקִיעַ כְּעִין הַקָּרַח הַנּוֹרָא נְטוּי עַל
 רָאִשֵׁיהֶם מְלֻמְעָלָה. פְּסוּק זֶה
 פִּרְשׁוּהוּ. אָבֵל יֵשׁ רָקִיעַ וְיֵשׁ רָקִיעַ.
 הַרָקִיעַ שְׁלֻמְטָה הוּא עוֹמֵד עַל גְּבִי
 אַרְבַּע חִוּוּן, וּמִשָּׁם מִתְפַּשֵּׁט
 וּמִתְחִיל דִּיוֹקָן שֶׁל נְקֵבָה אַחַת
 שְׂאֲחֲרֵי הַזָּכָר, וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב
 (שמות לג) וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרָי, כְּמוֹ
 שְׁנֵאֲמַר (תהלים לט) אַחֲוֹר וְקָדַם
 צִרְתָּנִי. וְכְּתוּב (בראשית ב) וַיִּקַּח אֶחָת
 מִצְלָעוֹתָיו.

הַרָקִיעַ שְׁלֻמְעָלָה הוּא עוֹמֵד עַל גְּבִי
 הַחִוּוּן הַעֲלִינּוֹת, וּמִשָּׁם מִתְפַּשֵּׁט
 וּמִתְחִיל הַדִּיוֹקָן שֶׁל זָכָר אַחָד,
 שֶׁהוּא סוּד עֲלִיוּן. וְשְׁנֵי הַרָקִיעִים
 הַלְלוּ, אַחָד נִקְרָא קְצָה הַשְּׁמַיִם,
 וְאֶחָד נִקְרָא מְקַצָּה הַשְּׁמַיִם, שְׁכְּתוּב
 (דברים ד) וְלִמְקַצָּה הַשְּׁמַיִם וְעַד קְצָה
 הַשְּׁמַיִם. רָאִשֵׁי הַחַיָּה שְׁלֻמְטָה הֵם
 אַרְבַּע חִוּוּן, שֶׁהֵן רְשִׁימוֹת (אורחות
 עֲלִיוּנוֹת עַל אוֹתָן אַרְבַּע אוֹתוֹת
 רְשִׁימוֹת שְׁכְּתוּף אוֹתָם אַרְבַּעָה
 פְּתַחֲחִין שְׁבָנִין עֵדָן.

וְאֵף עַל גַּב שְׂאֲמָרָנוּ שְׁעֵדָן
 שְׁלֻמְטָה הוּא בְּאַרְץ - כִּף זֶה וְדָאִי.
 אָבֵל הַכַּל הוּא סוּד עֲלִיוּן, כְּמוֹ
 שְׁנִתְבָּאָר שֶׁהַנְּקֵדָה הַזֹּאת שְׂאֲמָרָנוּ,
 כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ לָהּ חֵלֶק לְמַעְלָה - כִּף
 גַּם יֵשׁ לָהּ חֵלֶק לְמַטָּה בְּאַרְץ. וְהֵגֵן
 הַזֶּה לְמַטָּה הוּא חֵלֶקָה שֶׁל אוֹתָהּ
 נְקֵדָה לְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּרוּחוֹת
 הַצַּדִּיקִים בְּאַרְץ, וְנִהְיִית בְּכָל
 הַצַּדִּיקִים, לְמַעְלָה וּמַטָּה. לְמַעְלָה
 בְּצַדִּיק, וְלְמַטָּה בְּאוֹתוֹ פְּרִי
 הַצַּדִּיק. וְלֹא נִמְצָא שְׁעִשׂוּעַ מַעְלָה
 וּמַטָּה אֵלָא בְּצַדִּיק. וְהֵגֵן הַזֶּה הוּא
 מֵאוֹתָהּ נְקֵדָה שְׁנִקְרָאת עֵדָן. (קֶדָה
 שְׁנוֹשֶׁלֶת מֵאֵמָא עֲלִיוּנָה הַטְּמוּנָה בְּגוּ עֵדוּן שֶׁל
 הָאָרֶץ).

אוֹתָם רָאִשֵׁי הַחַיָּה אֵלּוּ אַרְבַּעָה
 רָאִשֵׁי פְּנִיִם. אַחָד אַרְיָה, שְׁכְּתוּב
 (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיְמִין.
 וְאֶחָד שׁוֹר, שְׁכְּתוּב וּפְנֵי שׁוֹר
 מֵהַשְּׁמַאֹל. וְאֶחָד נֶשֶׁר, שְׁכְּתוּב

וְאֵלֶּיךָ אֲרַבֵּעַ רִישֵׁי נְהַרֵּיךְ דְּמְטוּלֵיהוּן (ס"א חינוך)
 לְכוּרְסֵיָא קְדִישָׁא, וּמְגוּ מְטוּלָא
 דִּילְהוּן זְעִין. וּמַהֲהוּא זִיעָא דְּמְטוּלָא
 דִּילְהוּן, אֲתַעְבִּיד הֵהוּא נְהַר דֵּי נוּר. דְּכַתִּיב,
 (דניאל ז) נְהַר דֵּי נוּר נִגְד וּנְפַק מִן קְדָמוּהֵי אֶלְף
 אֶלְפִין יִשְׁמְשׁוּנְהָ.

וּנְשַׁמְתִּין כַּד סִלְקִין, אֲתַסְחִיין בְּהֵהוּא נְהַר
 דֵּי נוּר, וְסִלְקִין לְקוּרְבָנָא וְלֹא
 אֲתוּקְדָן, אֶלָּא אֲתַסְחִיין. תָּא חֲזִי
 מְסַלְמַנְדְּרָא, דְּעַבְדִּין מְנָה לְבוּשָׁא. וּמְגוּ
 דְּאִיהֵי מְנוּרָא, לֹא אֲתַסְחִיָּא הֵהוּא לְבוּשָׁא,
 אֶלָּא בְּנוּרָא, אֶשָׁא אֶכִּיל זֹהֲמָא דְּבִיָּה,
 וְאֲתַסְחִי הֵהוּא לְבוּשָׁא. הֵכִי נְמִי נְשַׁמְתָּא דֵּי
 נוּר דְּאֲתַנְטִילת מְגוּ פוּרְסֵיָא קְדִישָׁא.
 דְּכַתִּיב בְּהָ (דניאל ז) פְּרִסְיָה שְׂבִיבִין דֵּי נוּר.
 בְּזַמְנָא דְּבַעֲיָא לְאֲתַסְחִיָּא מְהֵהוּא זֹהֲמָא
 דְּבָה, אֲתַעְבֶּרַת בְּנוּרָא וְאֲתַסְחִיָּא. וְנוּרָא
 אֶכְלָא כָּל הֵהוּא זֹהֲמָא דֵּי בְּנִשְׁמַתָּא.
 וּנְשַׁמְתָּא אֲתַסְחִיָּא וְאֲתַלְבְּנָת.

וְאִי תִימָא אִי הֵכִי עוֹנֵשָׁא לִית לָהּ לְנִשְׁמַתָּא
 בְּהֵאִי. תָּא חֲזִי, וּוִי לְנִשְׁמַתָּא דְּסַבְלַת
 אֶשָׁא נוּכְרָאָה, וְאָף עַל גַּב דְּאִיהֵי אֲתַלְבְּנָא.
 אַבְל כַּד זֹהֲמָא אִיהוּ סְגִי עֲלֵהּ, וּוִי
 לְנִשְׁמַתָּא דְּסַבְלַת הֵהוּא עוֹנֵשָׁא, בְּגִין
 דְּהֵהוּא זֹהֲמָא בְּתָרֵי זְמַנֵּי אֲתַלְבְּנַת בְּנוּרָא.
 זְמַנָּא קְדָמָאָה כִּיּוֹן דְּקַבִּילַת עוֹנֵשָׁא בְּגוּפָא,
 אֲזַלָּא נְשַׁמְתָּא, וְנִטְלִי לָהּ, וְאֶעְלִין לָהּ
 בְּגוּ אֲתֵר חַד דְּאֶקְרִי בֵּן הַנֶּסֶם, וְאֶמְאִי אֶקְרִי
 בֵּן הַנֶּסֶם. אֶלָּא אֲתֵר חַד אִיהוּ בְּגִיָּהֶנֶם, דְּתַמְן
 אֲתַצְרִיפוּ נְשַׁמְתִּין, בְּצִרוּפָא, לְאֲתַלְבְּנָא עַד

לֹא עֲאֵלִין בְּגַנְתָּא דְּעַדָן. (וְאִי וּבְאִין אֵינִין נְשַׁמְתִּין כַּד אֶעְלִין לִין בְּהֵהוּא אֲתֵר) תְּרִין מְלֶאכֶּיִן
 שְׁלִיחִין זְמִינִין בְּגַנְתָּא דְּעַדָן, וְקִימִין לְתַרְעָא, וְצוּוּחִין לְגַבִּי אֵינִין מְמַנְן
 דְּבֵהֵהוּא אֲתֵר דְּגִיָּהֶנֶם, בְּגִין לְקַבְּלָא הֵהוּא נְשַׁמְתָּא.

וְהָיָה נִשְׁמָתָא עַד לָא אֲתַלְבַּנַּת בְּנוֹרָא, אֵינּוֹן
שְׁלִיחֵן צְוּוּחִין לְגַבִּייהוּ, וְאַמְרֵי הַנֶּם.
וּבְזַמְנָא דְהִיא אֲתַלְבַּנַּת, אֵינּוֹן מְמַנְן נְפֻקִין
עִמָּה מֵהֵהוּא אַתְר, וְזַמְיַנִּי לָהּ לְגַבִּי פִתְחָא
דְּגַנְתָּא דְעַדָן, דְּתַמְן אֵינּוֹן שְׁלִיחֵן וְאַמְרֵי לֹוֹן
הַנֶּם. הָא אֵינּוֹן נִשְׁמָתִין דְּהָא אֲתַלְבַּנּוּ, כְּדִין
אַעֲלִין לְהֵהִיא נִשְׁמָתָא בְּגַנְתָּא דְעַדָן.

וְכַמָּה אִיהִי תְבִירָא מְגוּ הֵהוּא תְבִירו
דְּאֲתַלְבַּנוּתָא דְגִייהַנֶּם. (פ"א דהוא) דְּהִיא
תְבִירו דְּאַשָּׁא תִתְאַה. וְאַף עַל גַּב דְּנַחִית
מְלַעֲיָלָא, (אבל) פִּיּוֹן דְּמָטָא לְאַרְעָא לְתַתָּא,
אִיהוּ אַשָּׁא דְלָא דְקִיק, וְנִשְׁמָתָא אֲתַעֲנִשָּׂא
בֵּיה, וְאַתְפַּרַת. כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲפִיק
שְׁמָשָׁא דְנֵהִיר מְאִינּוֹן אַרְבַּע פִּתְחִין דְּנֵהִרִין
בְּרַקִיעָא דְעַל גַּנְתָּא, וּמָטָא לְהֵהִיא נִשְׁמָתָא
וְאַתְסִיאַת. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (מלאכי ג) וְזָרְחָה
לְכֶם יְרָאִי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ.
וּמָנָא תַנְיִינָא, לְבַתָּר דִּיתְבָּא בְּגַנְתָּא דְעַדָן
דְּלִתְתָּא, כֹּל הֵהוּא זְמַנָּא דִּיתְבָּא וְעַד

כַּעַן לָא אֲתַפְרֶשֶׁת מְאִינּוֹן מְלִין דְּחִיזוּ דְהִיא
עַלְמָא מְכַל וְכַל. וְכַד סְלָקִין לָהּ לְעִילָא,
אַצְטְרִיךְ לְאַתְפְּרֶשָׁא, מְכַל חִיזוּ וּמְכַל מְלִין
דְּלִתְתָּא. וְאַעֲבְרוּ לָהּ בְּהֵהוּא נֵהֵר דֵּי נוֹר, כְּדִין
נִשְׁמָתָא אֲתַלְבַּנַּת בֵּיה מְכַל וְכַל. וְנִפְקַת
וְאַתְחַזִּיאַת קַמִּי מְאִרֵי דְעַלְמָא בְּרִיכָא (ר"א בְּרִיא)
מְכַל סְטְרִין. פִּיּוֹן דְּאַסְתְּפַלַּת בְּהֵהוּא נְהוּרָא
אַתְסִיאַת וְאַשְׁתְּלִימַת מְכַלָּא. וְכְדִין קִיַּיְמִין
אַינּוֹן נִשְׁמָתִין בְּלְבוּשִׁין, מְתַעֲטְרִין קַמִּי
מְאִרֵיהוֹן. זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן (דף רי"ב ע"א)
דְּצַדִּיקֵיא בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְאַתִּי.

וְאַינּוֹן נִשְׁמָתִין דְּבְגַנְתָּא דְעַדָן דְּלִתְתָּא, שְׁטָאן
בְּכַל רִישֵׁי יְרַחֵי וְשַׁבְתֵּי, וְסְלָקִין עַד
הֵהוּא אַתְר דְּאַקְרִי חוּמוֹת יְרוּשָׁלַם. דְּתַמְן כַּמָּה

וְנִשְׁמָתָא הַנְּשֻׁמָּה, בְּטָרַם תְּתַלְבֵּן
בְּאַש, אוֹתָם שְׁלוּחִים צְוּוּחִים
אַלֵּיהֶם וְאוֹמְרִים: הַנֶּם. וּבְזַמְן
שְׁמֵתַלְבַּנַּת, אוֹתָם מְמַנִּים יוֹצֵאִים
עִמָּה מְאוּתוֹ מְקוֹם, וּמְזַמְיַנִּים
אוֹתָהּ לְפִתְחוֹ שֶׁל גֶּן עֵדֶן שְׁשֵׁם
אוֹתָם שְׁלִיחִים, וְאוֹמְרִים לָהֶם:
הַנֶּם. אֵלֶּה הֵם הַנְּשֻׁמוֹת
שֶׁהִתְלַבְּנוּ. וְאַזּוּ מְכַנְיָסִים אוֹתָהּ
נִשְׁמָה בְּגֵן עֵדֶן.

וְכַמָּה הִיא שְׁבוּרָה מֵתוֹךְ אוֹתוֹ
שְׁכַר שֶׁל הַהִתְלַבְּנוּת שֶׁל הַגִּיּוֹהֶם
(שֶׁל אוֹתוֹ) שֶׁל אוֹתוֹ שְׁכַר שֶׁל הָאֵשׁ
הַתְּחַתּוּנָה. וְאַף עַל גַּב שְׁיִוְרַת
מִלְמַעְלָה, (אבל) פִּיּוֹן שְׁמַגִּיעָה
לְאַרְץ לְמַטָּה, הִיא אֵשׁ שְׁאִינְנָה
דְּקִיקָה, וְהַנְּשֻׁמָּה נַעֲנֶשֶׁת בָּהּ
וְנִשְׁבְּרַת. וְאַזּוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מוֹצֵיא שְׁמֵשׁ שְׁמַאִירָה מְאוּתָם
אַרְבַּעַת פְּתָחִים שְׁמַאִירִים בְּרַקִיעַ
שְׁמַעַל הַגֶּן, וּמַגִּיעַ לְאוֹתָהּ נִשְׁמָה
וְנִרְפָּאת. זֶהוּ שְׁכַתוּב (מלאכי א)

וְזָרְחָה לְכֶם יְרָאִי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ
צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ.

כַּעַם הַשְּׁנִיָּה, אַחַר שִׁישְׁבָה בְּגֵן
עַדָן שְׁלִמְטָה, כֹּל אוֹתוֹ זְמַן
שִׁישְׁבָה וְעַד עַכְשָׁו אֵינָה נִפְרַדַּת
מְאוּתָם דְּבָרִים שֶׁל מְרָאֵה הָעוֹלָם
הַזֶּה מְכַל וְכַל. וּכְשֶׁמַּעֲלִים אוֹתָהּ
לְמַעְלָה, צְרִיכָה לְהַפְרֵד מְכַל
מְרָאֵה וּמְכַל הַדְּבָרִים שְׁלִמְטָה.
וּמַעֲבִירִים אוֹתָהּ בְּאוֹתוֹ נֵהֵר
דִּינוֹר, וְאַזּוּ הַנְּשֻׁמָּה מֵתַלְבַּנַּת בּוֹ
מְכַל וְכַל, וְיוֹצֵאת וְנִרְאִית לְפָנֵי
רְבוֹן הָעוֹלָם בְּרוּכָה (בְּרוּכָה) מְכַל
הַצְּדָדִים. פִּיּוֹן שְׁמֵסְתַּכְלַת בְּאוֹתוֹ
אוֹר, נִרְפָּאת וְנִשְׁלַמַת מֵהַכֹּל. וְאַזּוּ
עוֹמְדוֹת אוֹתָן נִשְׁמוֹת בְּלְבוּשִׁים,
מְתַעֲטְרִים לְפָנֵי רְבוּנֶם. אֲשֶׁרִי
חִלְקֶם שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְאוֹתָן נִשְׁמוֹת שְׁבָגֵן עַדָן שְׁלִמְטָה
מְשׁוּטְטוֹת בְּכֹל רְאִשֵׁי חֳדָשִׁים
וְשַׁבְתוֹת, וְעוֹלוֹת עַד אוֹתוֹ מְקוֹם

שִׁנְקָרָא חוּמוֹת יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁשָׁם
כָּמָה מְמַנִּים וּמְרַכְּבוֹת שְׁשׁוּמְרִים
אוֹתָם הַחוּמוֹת, שְׁכָתוּב (ישעיה סב)
עַל חוּמְתֵיךְ הַפְּקֻדֵי שְׁמִירִים.
וְעוֹלִים עַד אוֹתוֹ מְקוֹם, וְלֹא
נִכְנְסוֹת פְּנִימָה עַד שְׁמֵתִלְבְּנוֹת,
וְשֶׁם מִשְׁתַּחֲוֹת וּשְׁמַחוֹת מֵאוֹתוֹ
אוֹר, וְשָׁבוֹת לְתוֹךְ הַגֶּן.

וּיְצִאוֹת מִשֶׁם וּמִשׁוֹטְטוֹת בְּעוֹלָם,
וְרוֹאוֹת בְּאוֹתָם הַגּוֹפּוֹת שֶׁל
הַרְשָׁעִים וּבִאוֹתוֹ עֲנֹשׁ שְׁלֵהֶם,
שְׁכָתוּב (ישעיה סו) וְיִצְאוּ וְרָאוּ
בַּפְּגָרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִּי
תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוֹת וְאֲשֶׁם לֹא
תִכְבֶּה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בֶּשֶׂר. מֵה
זֶה לְכָל בֶּשֶׂר? לְאוֹתָם שְׁאֵר
הַגּוֹפִים שְׁסָבִיבָם, וְהָרִי פְרִשׁוּהָ.
וְאַחַר מִשׁוֹטְטִים וּמִסְתַּכְּלִים
בְּאוֹתָם בְּעֲלֵי מְכַאוּבִים וּבְנֵי
מַחְלוֹת, וְאוֹתָם שְׁסוּבְלִים עַל
הַיַּחֲדוּד שֶׁל רְבוּנָם, וְשָׁבִים
וְאוֹמְרִים לְמִשִּׁיחַ.

בְּשַׁעָה שְׁאוֹמְרִים לוֹ לְמִשִּׁיחַ אֵת
צַעַר יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָם, וְאוֹתָם
הַרְשָׁעִים שְׁבָהֶם שְׁאִינָם
מִתְבּוֹנְנִים לְדַעַת אֵת רְבוּנָם, הוּא
מֵרִים קוֹל וּבוֹכָה עַל אוֹתָם
הַרְשָׁעִים שְׁבָהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם)
(ג) וְהוּא מַחְלָל מִפְּשַׁעֵינוּ מְדַכָּא
מִצְוֹנְתֵינוּ. שְׁבוֹת אוֹתָן נְשִׁמוֹת
וְעוֹמְדוֹת בְּמִקְוֶמָן.

בְּגֵן עֵדֶן יֵשׁ הֵיכַל אֶחָד שִׁנְקָרָא
הֵיכַל בְּנֵי הַמַּחְלוֹת. אִזּוּ הַמִּשִּׁיחַ
נִכְנָס לְאוֹתוֹ הֵיכַל, וְקוֹרָא לְכָל
הַמַּחְלוֹת וְהַמְכַאוּבִים וְכָל יִסּוּרֵי
יִשְׂרָאֵל שִׁיבָאוּ עָלָיו, וְכֻלָּם בָּאִים
עָלָיו. וְאֵלְמָלָא שְׁהוּא מְקַל מְעַל
יִשְׂרָאֵל וְנוֹטֵל עָלָיו, לֹא הָיָה אָדָם
שֶׁיִּכְוֹל לְסַבֵּל אֵת יִסּוּרֵי יִשְׂרָאֵל עַל
עֲנֵשֵׁי הַתּוֹרָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) אֲכַן
חֲלִינּוּ הוּא נְשָׂא וְגו'. כְּמוֹ כֵן רַבִּי
אֶלְעָזָר בְּאַרְצָן.

כִּשְׁוֹם שְׁאִין חֲשׁוֹבֵן לְאוֹתָם
יִסּוּרִים שְׁעוֹמְדִים עַל אָדָם בְּכָל

מְמַנֵּן וְרִתִּיכִין דְּנִטְרִי אֵינּוֹן חוּמוֹת. דְּכָתִיב,
(ישעיה סב) עַל חוּמוֹתֶיךָ יְרוּשָׁלַיִם הַפְּקֻדֵי
שְׁמִירִים. וְסִלְקִין עַד הָהוּא אֶתְרִי, וְלֹא עָאֲלִין
לְגוֹ, עַד דְּאֵתְלַבְּנֵן. וְתַמֵּן סַגְדִּין, וְחֻדָּאן
מֵהָהוּא נְהִירוֹ, וְתִיבִין לְגוֹ גְּנֵתָא.

נְבַקֵּין מִתַּמֵּן וְשִׁטְאן בְּעֲלָמָא, וְחֻמָּאן בְּאֵינּוֹן
גּוֹפִין דְּחִיבִיבָא, בְּהָהוּא עוֹנֶשָׂא דִּילְהוֹן,

דְּכָתִיב, (ישעיה סו) וְיִצְאוּ וְרָאוּ בַּפְּגָרֵי הָאֲנָשִׁים
הַפּוֹשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוֹת וְאֲשֶׁם לֹא
תִכְבֶּה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בֶּשֶׂר. מָאִי לְכָל בֶּשֶׂר.
לְאֵינּוֹן שְׁאֵר גּוֹפִין דְּבִסְחַרְנִייהוּ, וְהָא
אוּקְמוּהָ. וְלִבְתֵּר מִשְׁטֵטִי וּמִסְתַּכְּלֵן בְּאֵינּוֹן
מְאֲרִיהוֹן דְּכְאָבִין, וּבְנֵי מְרַעִין, וְאֵינּוֹן דְּסַבְּלִין
עַל יַחֲוּדָא דְּמְאֲרִיהוֹן, וְתִבִין וְאַמְרִין לִיה
לְמִשִּׁיחָא.

בְּשַׁעָתָא דְּאֵמְרִין לִיה לְמִשִּׁיחָא צַעֲרָא
דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתְהוֹן, וְאֵינּוֹן חִיבִיבָא
דִּי בְהוֹן, דְּלֹא מִסְתַּכְּלִי לְמַנְדַּע לְמְאֲרִיהוֹן,
אַרִים קָלָא וּבְכִי, עַל אֵינּוֹן חִיבִין דְּבָהוּ. הָדָא
הוּא דְּכָתִיב, (ישעיה נג) וְהוּא מְחַלְל מִפְּשַׁעֵינוּ
מְדוּפָא מִצְוֹנוֹתֵינוּ תִיבִין אֵינּוֹן נְשִׁמְתִין
וְקִימִין בְּאַתְרֵיהוּ.

בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן אֵית הֵיכְלָא חֻדָּא, דְּאֶקְרִי הֵיכְלָא
דְּבְנֵי מְרַעִין. פְּדִין מִשִּׁיחַ עָאֵל בְּהָהוּא
הֵיכְלָא, וְקָרִי לְכָל מְרַעִין וְכָל פְּאָבִין, כָּל
יִסּוּרֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּיִּיתוֹן עָלֵיהּ, וְכֻלְהוּ אֶתְיִין
עָלֵיהּ. וְאֵלְמָלָא דְּאִיהוּ אֶקִּיל מְעַלְיִיהוּ
דְּיִשְׂרָאֵל, וְנִטִּיל עָלֵיהּ, לֹא הָוִי בְּרַ נֶשׁ דִּיכִיל
לְמִסְבַּל יִסּוּרֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, עַל עוֹנֶשֵׁי
דְּאוּרִייתָא. הָדָא הוּא דְּכָתִיב (ישעיה נג) אֲכַן
חֲלִינּוּ הוּא נְשָׂא וְגו'. פְּגוּוֹנָא דְּאֵ רַבִּי אֶלְעָזָר
בְּאַרְעָא.

בְּגֵן דְּלִית חֲשַׁבָּנָא, לְאֵינּוֹן יִסּוּרִין דְּקִימִין

יום על ענשי התורה, וכלם ירדו לעולם בשעה שנתנה תורה. וכשהיו ישראל בארץ הקדושה באותן עבודות וקרבות שהיו עושים, היו מסלקים את כל אותן מחלות ויסורים מן העולם, ועכשו המשיח מסלק אותם מבני העולם טרם שיוצא מהעולם הזה, ומקבל ענשו, כמו שנתבאר. כשאותם חטאים יתרים שמכניסים אותם לתוך בפנים הגיהנום באותם מדורים תחתונים אחרים, ומקבלים ענש רב מרב הזהמה שבנשמה, אז מדליקים אש יותר, לאכל אותה זהמה. (אוי לאותה נשמה שסובלת אותו הענש. ועל זה אותם מלאכי חבלה שבגיהנום מטרידים אותו במקלות של אש לנער את אותה הזהמה. או לנשמה שסובלת אותו ענש).

אשריהם ששומרים את מצוות התורה. אותה נקדה קדושה שרוצה להשתעשע למעלה ולמטה ברוחות הצדיקים, כמו שנתבאר. כשאותה נקדה רוצה להשתעשע למטה ברוחות הצדיקים כאם ששמה עם בניה ומשתעשעת בהם, כף גם בחצות הלילה היא יורדת ומשתעשעת בהם.

הרקיע שאמרנו שעומד על הגן, היא עומדת על ארבעה ראשי החיות, ואותן ארבע אותיות שאמרנו הם סוד של ארבע החיות. והרקיע הזה עומד למטה (עליהו), כמו שנתבאר. הרקיע של אותה נקדה עומד למעלה על אותן ארבע חיות עליונות שאמרנו, ואותו רקיע (כדגמת זה מטה) נרקם בגוונים קדושים.

ברקיע הזה מסתכלות ארבע החיות, וכל אותם חילות למטה. כשהרקיע הזה מאיר בגווני ונוצץ, אז יודעות כל אותן מרכבות וכל אותם חילות

עליה דבר נש בכל יומא, על עונשי דאורייתא, וכלהו נחתו לעלמא, בשעתא דאתיהבת אורייתא. וכד הווי ישראל בארעא קדישא, באינון פולחנין וקרבנין דהווי עבדי, הווי מסלקין כל אינון מרעין ויסורין מעלמא. השתא משיח מסלק לון מבני עלמא, עד דנפיק בר נש מהאי עלמא, ומקבל עונשיה, כמה דאתמר. כד אינון חובין יתיר דעילין לון לגו בגו גהינם, באינון מדורין תתאין אחרנין, ומקבלין עונשא סגי מסגיאות זוהמא די בנשמתא, כדין אדליקו נורא יתיר, למיכל ההוא זוהמא. (ווי להחיא נשמתא דסבלת ההוא עונשא. ועל דא אינון מלאכי חבלה דבגיהנום מטרידין לון בחוטרין דאשא לנערא ההוא זוהמא. ווי לנשמתא דסבלת ההוא עונש).

זכאין אינון דנטרי פקודי אורייתא. ההיא נקודה קדישא, דאיהי בעיא לאשתעשעא לעילא ולתתא ברוחיהון דצדיקיא, כמה דאתמר. כד ההיא נקודה בעא לאשתעשעא לתתא ברוחיהון דצדיקיא, כאמא דחדאת על בנהא, ואשתעשעא בהון, הכי נמי בפלגות ליליא איהי נחתא ואשתעשעא בהו.

רקיע דקאמרן דקיימא על גנתא, איהי קיימא על ארבע רישי חיוון, ואינון ארבע אתוון דקאמרן, אינון רזא דארבע חיוון. והאי רקיע קיימא לתתא (כ"א עליהו), כמה דאתמר. רקיע דההיא נקודה, קיימא לעילא, על אינון ארבע חיוון עלאין דקאמרן, וההוא רקיעא (בגוונא דא מן דא) איהו אתרקם בגוויין קדישין.

בהאי רקיע אסתפלן ארבע חיוון, וכל אינון חילין לתתא. כד האי רקיע אנהיר בגונוי ונצין, כדין ידעין כל אינון רתיכין, וכל אינון חילין ומשירין, דהא טרפא

ומחנות שהרי טרפס הנדמן.
הרקיע הזה רקום בכל הגונים
הקדושים, ובו עומדים ארבע
פתחים ושומים בארבע אותיות
נוצצות.

פתח אחד רשום לצד מזרח, ובו
עומדת באותו פתח אות אחת,
ואותה אות היא א'. וזה נוצץ
ועולה ויורד בפתח הזה. הפתח
הזה מאיר ונוצץ מהתנוצצות
עליונה, והאות הזו נוצצת
ובולטת (ולוהטת) בתוכה, והיא
יורדת ועולה ונרשמת באותו
פתח.

פתח שני רשום לצד צפון, ובו
עומדת אות אחת, והיא האות ד'.
וזו עומדת ונוצצת, עולה ויורדת,
ולוהטת באותו פתח. לפעמים
נוצצת בהתנוצצות, ולפעמים
נטמן אותו אור ולא מאיר. ולכן
האות הזו אינה עומדת בקיום
מתמיד, והאות הזו נרשמת
באותו פתח.

הפתח השלישי הוא פתח שעומד
לצד מערב, ובו עומדת אות אחת
שרשומה ונאורה באותו פתח,
וזוהי האות נ', והאות הזו נוצצת
בהתנוצצות באותו הפתח.

הפתח הרביעי זהו הפתח שעומד
לצד דרום, ובו עומד רשם של
נקדה תחתונה קטנה שנראית ולא
נראית, וזוהי האות י', וארבע
האותיות הללו לארבעה צדדים,
(נוצצים) באותו רקיע באותם
פתחים.

ברקיע הזה רשומות אותיות
אחרות (לד' צדדים) בכתרים על
ראשיהם, ואותן עשרים ושנים
אותיות מתעטרות בכתרים.
הרקיע הזה נוסע וסוכב על גבי
החיות ברשם של האותיות, הסוד
של חשבון היחוד בסוד של צרוף
אחד, והם: א"ט ב"ח ג"ז ד"ו.
האותיות הללו סוכבות באותו

דילהון אדמן. רקיעא דא מרקמא בכל גוונין
קדישין, ביה קיימין ארבע פתחין רשימין,
בארבע אתון מנצצין.

פתחא חדא רשימא לסטר מזרח, וביה קיימא
בההוא פתחא את חד, ויהוא את איהו
א', ודא נציץ וסליק ונחית בהאי פתחא.
פתחא דא נהיר ונציץ מנציצו עלאה. והאי את
נציץ ובליט (כ"א ולחיש) בגויה, ואיהי נחמא
וסלקא, ואתרשים בההוא פתחא.

פתחא תניינא, רשימא לסטר צפון, וביה
קיימא את חד, ואיהי את ד'. (דף ר"ב
ע"ב) ודא קיימא ונצצא, סלקא ונחמא, ולהטא
בההוא פתחא. לזמנין נציץ בנציצו, ולזמנין
אתטמר ההוא נהורא, ולא נהיר. ועל דא, את
דא לא קיימא בקיומא תדיר, ואת דא
אתרשים בההוא פתחא.

פתחא תליתאה, איהו פתחא דקיימא לסטר
מערב, וביה קיימא את חד, דאתרשים
ואתנהיר בההוא פתחא. ודא איהו את נ',
והאי את נציץ בנציצו בההוא פתחא.

פתחא רביעאה, דא איהו פתחא דקיימא
לסטר דרום, וביה קיימא רשימו דחד
נקודה תתאה זעירא, דאתחזי ולא אתחזי,
ודא איהי את י', ואלין ארבע אתון לארבע
סטרין, (כ"א נציצין) בההוא רקיע, באינן פתחין.

בהאי רקיע רשימין אתון אחרנין, (ר"א לד' סטרין)
בכתרין על רישיהו. ואינן עשרין
ותרין אתון, מתעטרן בכתרין. רקיעא דא
נטיל וסחרא על גבי חיוון, ברשימו דאתון,
רזא דחושבן דיהודא, ברזא דצרופא חדא
ואינן: א"ט ב"ח ג"ז ד"ו.

אלין אתון סטרן בההוא רקיע, ברזא דאתון
אחרנין, (דדתיב) עלאין קדישין סתימין.

רקיע בסוד של אותיות אחרות (של מרכבות) עליונות קדושות נסתרות, ואותן אותיות אחרות (עליונות) שנסתרות סוכבות את אותו רקיע, ואז נראות האותיות הללו בגלגול (של הרקיע הזה), שהם א"ט ב"ח, ורשומות פרקיע הזה. בשעה שמאיר הרקיע הזה, מאירים בו ארבעה סודות של השמות הקדושים, והם צרוף בצרופים של שלשים ושנים שבילים. אז יורד טל מהרקיע הזה באותן האותיות של סוד השם הקדוש, וכל אותן מרכבות נזונות, וכל אותם החילות והמחנות הקדושים, וכלם מקבלים בשמחה.

בשעה שהדין תלוי, האותיות הללו נטמנות ונגנזים ארבע בתוך ארבע, והם ט"ח ז"ו. בשעה שאלה נגזו ונטמנו, אז הקול של צד צפון מתעורר, ויודעים שהדין שרוי על העולם. וברקיע הזה נרשם גון אחד שפולל את כל הגונים.

בשנוסע הרקיע הזה מצד המזרח, אותם ארבעה הראשים שאמרנו בארבע (פנים) אותיות, נוסעים כלם במסעות, ועולים בעליה למעלה. וכשנוסעים ועולים למעלה, מסתלקת מי שמסתלקת, וחוזרות האותיות ונראות בשלמות בסוד הראשון, א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, ונרקם אותו רקיע, ואז מאיר באור.

וכשהרקיע הזה מאיר מן קדם באותיות הללו, כלם שבים ושואגים לטרף טרף ומזון. כיון שהם שואגים ומעלים קולות, אותו קול נשמע למעלה למעלה, ואז נוטל ברכות וקדשות מי שנוטל.

סוכבות האותיות ומתגלגלות, וסוכבות את אותו רקיע,

ואיננו אתוון אחרנין (כ"א עליו) סתימין, סחרין לההוא רקיע, וכדין אתחזיין אלין אתוון בגלגולא, (כ"א דהאי רקיעא) דאיננו א"ט ב"ח, ורשימין בהאי רקיעא.

בשעתא דאתנהיר האי רקיעא, אתנהרן ביה ארבע רזין דשמהן קדישין, ואיננו צרופא בצרופין דתלתין ותריין שבילין. כדין נחית טלא מהאי רקיעא, באיננו אתוון דרזא דשמא קדישא, ואתננו כל איננו רתיכין, וכל איננו חיילין ומשיריין קדישין, ונטלי כלהו בחדרה.

בשעתא דדינא תלייא, אלין אתוון אתטמרו, ואתגניזו ד' גו ד', ואיננו ט"ח ז"ו. בשעתא דאלין אתגניזו ואתטמרו, כדין קלא דסטר צפון אתער, וידעי דדינא שרייא על עלמא. ובהאי רקיעא אתרשים גוונא חדא, דכליל כל גוונין.

כד נטיל האי רקיעא מסטרא דמזרח, איננו ארבע רישין דקאמרן, בארבע (אנפין) אתוון, נטלין כלהו במטלנין, וסלקי בסליקו לעילא. וכד איננו נטלין וסלקין לעילא, אסתלקת מאן דאסתלקת. ואתוון אתהדרו ואתחזיין בשלימו, ברזא קדמאה, א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, ואתרקם ההוא רקיעא, כדין אתנהיר בנהירו.

וכד האי רקיעא אתנהיר כמלקדמין, באלין אתוון, פוזהו אתהדרו ושאגין למטרף טרפא ומזונא. כיון דאיננו שאגין וסלקין קלא, ההוא קלא אשתמע לעילא לעילא, וכדין נטלא ברכאן וקדושן, מאן דנטלא.

סחרן אתוון ומתגלגלן, וסחרן ההוא רקיעא, וקיימן איננו אתוון לסטר דרום. כיון דקיימין איננו אתוון לסטר דרום, סלקין

ועומדות אותן אותיות לצד דרום. פיון שעומדות אותן אותיות לצד דרום, עולות ונוצצות בהתנוצצות ולוהטות, ואז באמצע אותו רקיע רשם אחד נרשם, ואותו הרשם הוא אות אחת, והיא י'. פיון שהאות הזו נרשמה ונראית, אז לוהטות אחריה שלש אותיות אחרות, והן הו"ה.

אלו האותיות מנוצצות באמצע הרקיע הזה, עולות ויורדות, לוהטות בשלשה עשר (בשנים עשר) להטים. אז אחר שאלו השלש עשרה פעמים לוהטות, יורד מי שיורד, ונכללת באותן אותיות ומתעטרת בהן ולא נודעת. אז כל החללות וכל המחנות בשמחה, ועולים שירים ותשבחות.

הרקיע הזה נוסע שנית וסובב ומתגלגל, ואותן האותיות הראשונות שאמרנו, שהן א"ט ב"ח, כלן נכללות באותן אותיות עליונות, סוד השם הקדוש שאמרנו, וסוכבות לאותו הרקיע, ועומדות אותן אותיות שהיו באמצע סוד השם הקדוש, כלן נרשמות לצד צפון, ונרשמות ואינן נרשמות. אין מי שיסתכל באותו הצד. כלן מכסות, ואומר בקול נעם: ברוך כבוד ה' ממקומו. ומתפסות מצד צפון (של הפנים) ואמרות את זה, מתפסות מכל הצדדים ואמרות את זה. הרקיע הזה סובב כמקדם ומתגלגל מצד לצד, ואז קול נעימת המחנות הרבים בצד זה, וקול נעימת מחנות רבים בצד זה, וכן לארבעה צדדים. באותה שעה אותו הרקיע מאיר באור אחר, יותר מכמו שהיה, ועומד באור בגון אחר כלול מכל הגונים.

אלו האותיות שאמרנו עולות

ונצצן בנציצו ולהטין. פדין באמצעיתא דההוא רקיעא, רשימו חד אתרשים, וההוא רשימו איהו את חד, ואיהו י'. פיון דאת דא אתרשים ואתחזינא, פדין להטין אבתריה, תלת אתוון אחרנין, ואינון הו"ה.

אלין אתוון מנצצן באמצעו דהאי רקיעא, סלקין ונחתין, מלהטין בתליסר (נ"א בתריסר) להטין. פדין לבתר דאלין תליסר זמנין מלהטן, נחתא מאן דנחתא, ואתפלילת באינון אתוון, ואתעטרת בהו, ולא אתיידעת. פדין, פלהו חיילין, וכלהו משיריין, בחידו. וסלקין שירין ותושבחו.

רקיעא דא נטלא תניינות, וסחרא ומתגלגלא, ואינון אתוון קדמאי דקאמרן, דאינון א"ט ב"ח, פלהו אתפלילו באינון אתוון עלאין, רזא דשמא קדישא דקאמרן, וסחרן ההוא רקיעא, וקיימין אינון אתוון דהו באמצעיתא רזא דשמא קדישא, פלהו אתרשימו לסטר צפון, ואתרשימו ולא אתרשימו. לית מאן דיסתפל בההוא סטרא, פלהו אתחפייין, ואמרי בקל נעימו ברוך כבוד יי' ממקומו. אתחפייין מסטרא דצפון (דף ר"ג ו"א) (ס"א דאנפין) ואמרין דא אתחפייין מפל סטריין ואמרין דא.

רקיעא דא סחרא כמלקדמין, ואתגלגלא מסטרא לסטרא. פדין קל נעימו דמשיריין סגיאיין בסטרא דא, וקל נעימו דמשיריין סגיאיין בסטרא דא, וכן לארבע סטריין. בההיא שעתא ההוא רקיעא אתנהיר בנהירו אחרא, יתיר מכמה דהוה, וקיימא בנהירו בגוון אחרא, פלילא בכל גוונין.

אלין אתוון דקאמרן, סלקין לעילא בההוא רקיעא, ומקבלין לאת חד דאיהי

למעלה באותו רקיע, ומקבלים אות אחת שהיא עליונה, שמתחברת בשם זה של אלו האותיות. משום שאף על גב שהאותיות הללו הן של השם הקדוש, זהו שם שנכלל למטה, משום שסוד זה נכלל למעלה ונכלל למטה, וכשנכלל למטה, אלו האותיות עולות לקבל אות אחת (יד), שהרי מאותה האות נזונו אלו האותיות למטה, ואותה האות היא ו'. ויורדות ומתחברות האותיות הללו באותה האות, ואז פלן בעטור אחד, ונעשה שם שלם.

למטה, שם שלם ולא שלם. שם שלם בחמש אותיות (ולא שלם של תשע אותיות, שם שלם בחמש אותיות) הוא - ויהי"ה. סוד של זכר ונקבה ברמז. השם שלם הוא בתשע אותיות, והם יהו"ה אלהים. זהו שם שלם מהכל. שם אחר הוא ברמז, והוא בחמש כפי שאמרנו. אבל זהו שלם בפל.

בין שמתחברות האותיות הללו, אותו רקיע מאיר בשלשים וישנים אורות, ואז הכל הוא בשמחה, הכל עומד בסוד אחד מעלה ומטה. כל אותן מרכבות וכל אותן מחנות, כלם עומדים בסוד של שלמות, וכל הדרגות מתקנות על מקומן, כל אחת ואחת פראוי.

ברקיע הזה עומדת לצד צפון שלהבת אחת מאירה שאינה שוככת תמיד, והיא רשומה באותיות אחרות לימין, והם עשרה שמות, ועולות לשבעים שמות, וכלן רשומות ברקיע הזה, ומאירות פלן כאחד.

מהרקיע הזה נוסעים כל אותם הרקיעים שלמטה שלצד הקדשה, עד שמגיעים לאותם הרקיעים האחרים שלצד אחר,

ואלה נקראים יריעות עזים, כמו שנאמר ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן.

עלאה, דקא מתחברא בשמא דא, דאלין אתון. בגין דאף על גב דאלין אתון דשמא קדישא, האי איהו שמא דאתכליל לתתא, בגין דרזא דא אתכליל לעילא, ואתכליל לתתא, וכד אתכליל לתתא, אלין אתון סלקין לקבלה לאת חד (ר"א י"ד) דהא מההוא את אתזנו אלין אתון לתתא, וההוא את איהו ו'. ונחית ואתחברו אלין אתון. בההוא את, וכדין פלהו בעטורא חדא, ואתעביד שמא שלים.

לתתא, שמא שלים ולא שלים. שמא שלים בחמש אתון (ר"א ולא שלים דתשע אתון, שמא שלים בחמש אתון) איהו, ויהו"ה. רזא דכר ונוקבא ברמיזו. שמא שלים בתשע אתון, אינון יהו"ה אלהים. דא איהו שמא שלים מפלא. שמא אתרא איהו ברמיזו, ואיהו בחמש פדקאמרן. אבל דא איהו שלים בכלא.

בין דמתחברן אלין אתון, ההוא רקיעא אנהיר בתלתין ותריין נהורין, פדין פלא איהו בחדווה, פלא קאים ברזא חדא עילא ותתא. כל אינון רתיכין, וכל אינון משיריין, פלהו קיימין ברזא דשלימו. וכל דרגין מתקנן על אתרייהו, כל חד וחד פדקא יאות.

בהאי רקיעא קאים לסטר צפון, חד שלהובא נהיר, דלא שכיף תדיר, ואיהו רשים באתון אחרנין, לימין, ואינון עשר שמיהן, וסלקין לשבעין שמיהן, וכלהו רשימין בהאי רקיעא, ונהרין פלהו כחדא.

מהאי רקיעא, נטלין כל אינון רקיעין דלתתא, דלסטר קדשה, עד דמטו לאינון רקיעין אחרנין דלסטר אתרא, ואלין אקרונן יריעות עזים, כמה דאת אמר ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן.

ואלה נקראים יריעות עזים, כמו שנאמר ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן.

משום שיש יריעות ויש יריעות. יריעות המשכן הן יריעות שנקראות רקיעי החיות של המשכן הקדוש. יריעות עזים הם רקיעים (יריעות) אחרים של הצד האחר. אלה רקיעים בסוד המרפכות של רוחות קדושות, ואלה רקיעים שבחוץ שעומדים בדברי העולם, והם צדדים של תשובה ומעשים של הגוף. ואלה מכסים על אותם רקיעים שלפנים, כמו קלפה על המח. הרקיעים שלפנים הם אותו קלוש שעומד על המח, ואלו נקראים שמים לה'. לשם אחד זה שלמטה.

רקיעים אחרים למעלה, והם רקיעים פנימיים שנקראים רקיעי החיות, שהם סוד השם הקדוש בסוד החיות הגדולות העליונות, ואלה הם הסודות של האותיות (סודות עליונים) העליונות בסודות התורה, כלל של עשרים ושנים אותיות חקוקות רשומות שיוצאות מתוך הרקיע העליון השמיני, שהוא רקיע על גבי החיות העליונות, וזהו שאין לו מראה. זהו טמיר וגנוז, ואין בו גנוז.

כל הגונים יוצאים מנגו. אין בו גנוז, ולא נראה ולא התגלה. זהו שמוציא את כל האורות. בו לא נראה לא אור ולא חשך ולא גנוז כלל, פרט לנשמות הצדיקים שראות מתוך הרקיע התחתון כמאחר הכתל, אור שמוציא ומאיר הרקיע העליון הזה, ואותו אור שלא פוסק, אין מי שמפיר אותו ואין מי שעומד בו.

מתחת לזה, כל אותם הרקיעים נכללו בשם הזה נקרא שמים, ואלו (השם הקדוש) נקראים השמים אותם שהשם העליון נקרא בהם, השמים שמים לה', לאותה גניזת

בגין דאית יריעות ואית יריעות, יריעות המשכן, אינון יריעות דאקרון רקיעי חיוון דמשפנא קדישא. יריעות עזים. אינון רקיעין (ר"א יריעות) אחרנין דסטרא אחרא. אלין רקיעין ברזא דרתיכין דרוחין קדישין. ואלין רקיעין דלבר, דקיימין במלין דעלמא, ואינון סטרין דתיובתין, ועובדין דגופא. ואלין חפיין על אינון רקיעין דלגו, פקליפה על מוחא. רקיעין דלגו אינון ההוא קלישו, דקיימא על מוחא, ואלין אקרון שמים ליי'. לשמא חדא דא דלתתא.

רקיעין אחרנין לעילא, ואינון רקיעין פנימאין, דאקרון רקיעי החיות, דאינון רזא דשמא קדישא, ברזא דחיוון רברבן עלאין, ואלין אינון רזין דאתוון (ס"א רזין עלאין) עלאין, ברזי דאורייתא, פללא דעשרין ותרין אתוון, מחקון רשימין, דנפקי מגו רקיעא עלאה תמינאה. דאיהו רקיע דעל גבי חיוון עלאין, והאי איהו דלית ליה חיזו. האי איהו טמיר וגניז, לית ביה גנוז.

כל גוונין מניה נפקי. ביה לית גוון, לא אתחזי, ולא אתגלייא, האי איהו דאפיק כל נהורין. ביה לא אתחזי, לא נהירו, ולא חשוף, ולא גוון כלל, בר נשמתינ דצדיקייא, דחמאן מגו רקיעא תתאה, כמבתר פותלא, נהירו דאפיק ונהירו האי רקיעא עלאה, וההוא נהירו דלא פסק, לית מאן דידע ליה, לית מאן דקאים ביה.

מתחות דא, כל אינון רקיעין אתפלילו בשמא דא אקרי שמים ואלין (ר"א שמא קדישא) אקרון השמים אינון דשמא עלאה אקרי בהון, אינון דשמא קדישא אתעטר בהון. ועל אותם שהשם הקדוש התעטר בהם. ועל זה כתוב, (תהלים קט)

דָּא כְּתִיב, (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיְי, לְהֵהוּא
גְּנִיזוּ דְרָקִיעָא עֲלָאָה, דְקָאִים (דף רי"ג ע"ב)
עֲלֵייהוּ.

עַד הָכָא רְמִזוּ לְשָׁמָא קְדִישָׁא, (ג"א רזא דְשָׁמַיִם קְדִישִׁין)
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲקָרִי בְשִׁמְהֵן. מִפְּאֵן
וּלְהֵלְאָה, לִית חֲפִים בְּסַכְלָתְנוּ, דִּיכִיל לְמַנְדַּע
וּלְאַתְדַּבְקָא כָּלְל. בַּר נְהִירוּ חַד זְעִיר בְּלֵא
קִיּוּמָא, (ג"א קִיּוּמָא דְבֵלֵא) לְאַתֵּי שְׁבָא בִּיה. זַפְּאָה
חֻלְקִיָּה מֵאֵן דְּעָאֵל וְנָפֵק, וַיֵּדַע לְאַסְתַּפְּלָא
בְּרִזִין דְמֵאֲרִיָּה, וּלְאַתְדַּבְקָא בִּיה.

בְּרִזִין אֵלִין יְכִיל בַּר נֶשׁ לְאַתְדַּבְקָא בְּמֵאֲרִיָּה,
לְמַנְדַּע שְׁלִימוּ דְחַכְמָה בְּרִזָּא עֲלָאָה, פִּד
פְּלַח לְמֵאֲרִיָּה בְּצִלוֹתָא, בְּרַעוּתָא, בְּכוּוּן לְבָא,
אַדְבַּק רַעוּתִיָּה כְּנוּרָא בְּגַחְלָתָא, לִיַּיחְדָּא אֵינּוּן
רְקִיעִין תְּתַאֲיִן דְסִטְרָא דְקְדוּשָׁה, לְאַעֲטְרָא לּוֹן
בְּשָׁמָא חָדָא תְתַאָּה. וּמִתְמַן וּלְהֵלְאָה לִיַּיחְדָּא
אֵינּוּן רְקִיעִין עֲלָאִין פְּנִימָאִין, לְמַהוּי כְּלָהוּ
חַד, בְּהֵהוּא רְקִיעָא עֲלָאָה דְקִיּוּמָא עֲלֵייהוּ.

וּבְעוּד דְפּוּמִיָּה וְשִׁפּוּתִיָּה מְרַחֲשֵׁן, לְבִיָּה
יְכוּוּן, וְרַעוּתִיָּה יִסְתַּלַּק לְעִילָא לְעִילָא,
לִיַּיחְדָּא כְּלָא בְרִזָּא דְרִזִין, דְתַמַּן תְקִיעוּ דְכָל
רַעוּתִין וּמִחֲשָׁבִין בְּרִזָּא דְקִיּוּמָא בְּאִין סוּף,
וּלְכוּוּנָא בְּהַאי בְּכָל צִלוֹתָא וְצִלוֹתָא, בְּכָל
יּוּמָא וַיּוּמָא לְאַעֲטְרָא כָּל יּוּמוּי, בְּרִזָּא דִיּוּמִין
עֲלָאִין בְּפוּלְחָנִיָּה.

בְּרִיָּוִא יִשְׁוִי רַעוּתִיָּה, דְהָא אֲתַפְטֵר מַעֲלָמָא
דָּא, וְנִשְׁמַתִּיָּה נִפְקַת מִגְּיָה, וַיַּהֲדַר לָהּ
לְמֵאֲרִי דְכֵלָא, בְּגִין דְכָל לִילִיָּא וְלִילִיָּא, (ס"א)
סְחִיא נְקוּדָה כְּיּוּמָא, לְאַכְלָלָא בְּגִנוּה אֵינּוּן נִשְׁמַתִּין דְצִדִּיקִיָּא.

רְזָא דְרִזִין לְמַנְדַּע לְאֵינּוּן חֲפִימִי לְבָא. רְקִיעָא
דָּא תְתַאָּה, בְּרִזָּא דְהֵיָּא נְקוּדָה קִיּוּמָא,
כְּמָה דְאַמְרֵן. הֵהוּא רְקִיעָא אִיהוּ כְּלִיל מַעֲיִלָּא
וּמִתְתַּא, וַיִּסּוּדָּא דִילִיָּה לְתַתָּא כְּהַאי שְׂרָגָא

הַרְקִיעַ הָעֲלִיּוֹן שְׁעוּמַד עֲלֵיהֶם.
עַד פְּאֵן רְמִזוּ לְשֵׁם הַקְדוּשׁ, (סוד שֶׁל
הַשָּׁמַיִם הַקְדוּשִׁים) שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִקְרָא בְּשֵׁמוֹת. מִכָּאֵן וְהֵלְאָה אֵין
חֲכָם בְּהַשְׁכֵּל שִׁיכוּל לְדַעַת
וּלְהַדְבִּיק כָּלְל, פֶּרֶט לְאוּר אֶחָד
קֶטֶן בְּלִי קִיּוּם (קִיּוּם חֶבֶל) לְהַתְּלִישׁב
בּוּ. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שְׁנַכְנַס
וַיּוֹצֵא, וַיֵּדַע לְהַסְתַּפֵּל בְּסוּדוֹת
אַדוּנוּ וּלְדַבֵּק בּוּ.

בְּסוּדוֹת הַלְלוּ יְכוּל אַדָּם לְדַבֵּק
בְּאַדוּנוּ, לְדַעַת אֶת שְׁלֵמוֹת
הַחֲכָמָה בְּסוּד עֲלִיּוֹן כְּשְׁעוּבַד
לְאַדוּנוּ בְּתַפְלָה, בְּרִצּוֹן וּבְכַוֵּנַת
הַלֵּב, מְדַבֵּיק רְצוּנוּ כְּאֵשׁ בְּגַחְלַת
לִיַּחַד אוֹתָם רְקִיעִים תְּחַתּוּנִים שֶׁל
צִד הַקְדוּשָׁה לְעֵטְרָם בְּשֵׁם אֶחָד
תְּחַתּוּן. וּמִשֵּׁם וְהֵלְאָה לִיַּחַד
אוֹתָם רְקִיעִים עֲלִיּוֹנִים פְּנִימִיִים
לְהִיּוֹת כָּלָם אֶחָד בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ
עֲלִיּוֹן שְׁעוּמַד עֲלֵיהֶם.

וּבְעוּד שְׁפִיּוּ וְשִׁפּוּתוֹתֵינוּ מְרַחֲשׁוֹת,
לְבוּ כְּנוּן, וְרִצּוֹנוּ יִתְעַלֶּה לְמַעְלָה
לְמַעְלָה, לִיַּחַד אֶת הַכֵּל בְּסוּד
הַסּוּדוֹת, שְׁשֵׁם תְּקוּעִים כָּל
הַרְצוּנוֹת וְהַמְחֻשְׁבוֹת בְּסוּד
שְׁעוּמַד בְּאִין סוּף, וּלְכוּן בְּזַה בְּכָל
תְּפִלָּה וְתַפְלָה, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם,
לְעֵטְר אֶת כָּל יָמֵינוּ בְּסוּד הַיָּמִים
הָעֲלִיּוֹנִים בְּעִבּוּדָתוּ.

בְּרִיָּוִא יִשִּׁים רְצוּנוּ, שְׁהַרִי נִפְטֵר
מִהַעוֹלָם, וְנִשְׁמַתוּ יּוֹצֵאת מִמֶּנּוּ,
וַיַּחֲזִיקֶנָּה לְרַבּוּן הַכֵּל. מִשּׁוּם שְׁכָּל
לִילָה וְלִילָה (אוֹתָהּ נִקְדָּה עוֹמְדַת לְכֵלֵל
בְּתוֹכָהּ אוֹתוֹן נִשְׁמוֹת הַצִּדִּיקִים).

סוּד הַסּוּדוֹת לְדַעַת לְאוֹתָם חֲכָמִי
לְב. הַרְקִיעַ הַזֶּה הַתְּחַתּוּן, בְּסוּד
אוֹתָהּ הַנִּקְדָּה הוּא עוּמַד, כְּמוֹ
שְׁאֲמַרְנוּ. אוֹתוֹ הַרְקִיעַ הוּא כְּלוּל
מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה, וַיִּסּוּדוּ לְמַטָּה
כְּפִר הַזֶּה שְׁמַעְלָה אוּר שְׁחַר,
לְהַאֲחִזוּ בְּאוּר הַלְבָּן, וְהַיִּסּוּד שְׁלָהּ

דְסִלְקָא נְהוּרָא אוּכְמָא,

הוא למטה באותה פתילה בשמן. אף כף למטה אותה נקדה - ביום נכללת מלמעלה, ובכלילה נכללת ממטה באותן נשמות הצדיקים. וכך דברי העולם, כלם חוזרים לעקר והיסוד והשרש שממנו יצאו. וכמה לילות עתידים לטל כל אחד ואחד מה שראוי לו, כמו שנאמר (תהלים טו) אף לילות יסרוני כליותי. הנפש הולכת ומשוטטת ושבה אל אותו עקר שראוי לה. הגוף עומד שקט כאבן, וחוזר לאותו מקום שראוי לו לשרות עליו, ומשום כף שב הגוף לצד שלו, והנפש לצד שלה.

על הגוף שורה סוד הצד האחר, ולכן נטמאים ידיו, וצריך לרחץ אותם. כמו שבארנו, שהרי בלילה הכל שב למקומו, ונשמות הצדיקים עולות וחוזרות למקומן, ומתעטרת בהם מה שמתעטרת, ונכללת מכל הצדדים, ואז עולה כבוד הקדוש ברוך הוא ומתעטר מהכל.

בלייליה שולטים הממנים שנפקדו על אותן נשמות הצדיקים להעלותן למעלה ולהקריבן קרבן מנחם לאדונם. אותו ממנה שנפקד על כל אותם מחנות, שמו סורי"א ממנה גדול. פיון שעולה הנשמה לכל אותם רקיעים, אז מקריבים אותה אליו ומריח בה, כמו שנאמר (ישעיה יא) והריחו ביראת ה'. כמו שעתידי מלך המשיח לעשות בעולם, ועל ידו עוברים כלם בפקדון על ידו להתקרב הלאה.

וכך הנשמות, כשנקרבות לאותו מקום שנקרבות ונראות שם, זהו סוד, כל הנשמות נכללות באותה נקדה, ולוקחת אותם פעם אחת, כמו מי שבוילע בליעת דבר,

לאתאחדא בנהורא חוורא, ויסודא דיילה איהו לתתא, בההיא פתילה במשחא. אוף הכי לתתא, ההיא נקודה. ביממא אתפלילת מלעילא, ובלייליא אתפלילת מתתא, באינון נשמתין דצדיקייא.

וכך מלין דעלמא, אהדרו כלהו, לעקרא ויסודא ושרשא, דנפקו מניה. וכמה לילון זמינין לנטלא כל חד וחד מה דאתחזי ליה. כמה דאת אמר (תהלים טו) אף לילות יסרוני כליותי. נפשא אזלת ושטאת, ותבת להווא עקרא דאתחזי לה. גופא קאים שכיף פאבנא, ואהדר להווא אתר דאתחזי ליה, למשרי עלוי, ובגין כף תב גופא לסטריה, ונפשא לסטרה.

גופא שרי עלוי רזא דסטרא אחרא, ובגין כף אסתאבו ידוי, ובעי לאסתאה לון. כמה דאוקימנא, דהא בלייליא כלא תב לאתריה, ונשמתהון דצדיקייא סלקין ואתהדרין לאתריהו, ואתעטרת (בהו) מה דאתעטרת, ואתפלילת מכל סטרין, כדין סלקא יקרא דקודשא בריך הוא ואתעטר מפלא.

בלייליא שלטאן ממנן דאתפקדו על אינון נשמתין דצדיקייא, לסלקא לון לעילא, ולקרבא לון קרבן נייחא, לגבי מאריהון. ההוא ממנא דאתפקד על כל אינון משיריין, סורי"א שמיה רב ממנא. פיון דנשמתא סלקא בכל אינון רקיעין, כדין מקרבין לה לגביה, וארח בה כמה דאת אמר, (ישעיה יא) והריחו ביראת יי'. כמה דזמין מלפא משיחא למעבד בעלמא, ועל ידיה אעברו כלהו בפקדונא על ידיה, לאתקרבא להלאה. וכרהו נשמתין פד אתקריבו להווא אתר

דאתקריבו, ואתחזון תמן, דא איהו רזא, פלהו נשמתין אתפלילו

ומתעברת כמו אשה שמתעברת. הסוד הזה לבעלי מדות. כשנודעה זו מתעברת כאשה שמתעברת, נהנית מאותה הנאה שמכלילה נשמה מהעולם הזה באותם מעשים ובאותה תורה שהשתדלה בה ביום, ונוטלת אותו רצון של העולם הזה, וכו' נהנית בשמחה, ונכללת מכל הצדדים.

אחר כך היא מוציאה אותם החוצה ומולידה אותם במקדם, והנשמה היא חדשה כעת במקדם, וסוד זה - (איכה א) חדשים לבקרים. חדשים ודאי, כמו שנתבאר. מה הטעם הם חדשים? משום סוד הכתוב רבה אמונתך. רבה ודאי, שיכלה להכלילם ולהכניסם לתוכה, ומוציאה אותם והם חדשים, ולכן לוקחת אחרים מלמעלה ביום. אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

בין כך האיר היום. אמר רבי אבא, נקום ונלך ונודה לרבון העולם. קמו והלכו והתפללו, ואחר כך חזרו אליו החברים. אמרו לו, מי שהתחיל - שייסים את השבת. אשרי חלקנו בדרך הזו, שכל זה זכינו לעטר את הקדוש ברוך הוא בסודות החכמה.

פתח רבי אבא ואמר, ויעש בצלאל את הארון עצי שטים וגו'. פאן, אף על גב שכל סודות המשפן הרי פרושה החברים בחדר הקדוש, פאן יש להסתפל, שחרי סוד זה מתעטר בכמה סודות ללמד חכמה. ארון זה הוא סוד להכניס תורה שבכתב, ונגנזה בו בששה לוחות (ונגנזו בו ששה לוחות, והם ששה מסובכים) מסובכים, וזה נקרא ארון.

בהיא נקודה, ונטלא לון זמנא חדא, כמאן דבלע בליעו דמלה, ואתעברא כאתתא דמתעברא. רזא דא למארי מדין. פד האי נקודה אתעברת, כאתתא דמתעברא, אתהני מההיא הנאותא, דאתפלילת נשמתא מהאי עלמא, באינון עובדין, ובההיא אורייתא דאשתדלת בה ביממא. ונטלא ההוא רעו דהאי עלמא, וביה אתהני בחדוה, ואתפלילת מכל סטריין.

לבתר אפיקת לון לבר, ואולידת לון כמלקדמין, ונשמתא איהי חדתא השתא כמלקדמין, ורזא דא (איכה א) חדשים לבקרים. חדשים ודאי כמה דאתמר. מה טעם (דף ר"ד ע"א) אינון חדשים. בגין רזא דכתיב, רבה אמונתך. רבה ודאי, דיכלא לאכללא לון, ולאעלא לון לגווה, ואפיקת לון ואינון חדתין. ועל דא נקטא אחרנין מלעילא ביממא. זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

אדהכי נהר יממא, אמר רבי אבא, נקום ונהר, ונודה לרבון עלמא. קמו ואזלו, וצלו, ולבתר אהדרו חברייא לגביה, אמרו ליה, מאן דשרי, לסיים שבחא. זכאה חולקנא באורחא דא, דכל האי זכינא לאעטרא ליה לקודשא בריה הוא, ברזין דחכמתא.

פתח רבי אבא ואמר, (שמות לו) ויעש בצלאל את הארון עצי שטים וגו'. הקא, אף על גב דכל רזין דמשפנא הא אוקמוה חברייא באדרא קדישא. הקא אית לאסתפללא, דהא רזא דא מתעטרא בכמה רזין, למילף חכמתא. ארון דא איהו רזא למיעל תורה שבכתב. ואתגניז ביה בשית לוחין (ס"א ואתגניז ביה שית לוחין

ואינון שית מסחרין) מסחרין, ודא אקרי ארון. פד סחרן שית למהוי פחדא,

כְּשֹׁכְבִים אוֹתָם שֶׁשָּׂה לְהִיּוֹת
כְּאֶחָד, אֲזוּ הוּא גּוֹף אֶחָד לְהַכְנִיס
בוֹ סוּד הַתּוֹרָה בְּשֶׁשָּׁה צְדָדִים
וְאֶרֶץ.

וְהַלְלוּתָם הֵם חֲמִשָּׁה, וּמְכַנְיָסִים
בוֹ חֲמִשָּׁה סְפָרִים, וְאוֹתָם חֲמִשָּׁה
הֵם שֶׁשָּׂה בְּדִרְגָה אַחַת שֶׁנִּכְנָסָת
בָּהּ בְּנִסְתָר, שֶׁנִּקְרָאת סוּד הַכֹּל,
וְזֶהוּ סוּד הַבְּרִית. כְּשֶׁזָּה נִכְנָס
לְתוֹךְ אוֹתָם חֲמִשָּׁה לוֹחֹת, אֲזוּ
עוֹמֵד הָאֶרֶץ וְהַתּוֹרָה בְּסוּד שֶׁל
תִּשְׁעֵי דְרָגוֹת, שֶׁהֵן שְׁנֵי שָׁמַיִם,
וְהַיְהוּ"ה אֱלֹהִים. וְאַחַר כֵּן עוֹמֵד
לוֹחַ אֶחָד, סוּד עֲלִיּוֹן שֶׁמְכַסֶּה עַל
הַכֹּל, וְהוּא אוֹתוֹ הַסוּד שֶׁל אוֹתוֹ
רְקִיעַ שֶׁמְסוּבָב וּמְכַסֶּה עַל הַכֹּל,
וְכֹלם עוֹמְדִים בְּסִתְרָם.

כִּי יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּל וּלְדַעַת אֶת
סוּדוֹת הָאֶרֶץ. יֵשׁ אֶרֶץ וְיֵשׁ אֶרֶץ,
זֶה כְּנֶגֶד זֶה. פֶּתַח וְאֶמֶר, (שְׁמוּאֵל ב'
ב) הַכֹּל נִתַּן אֶרֶץ הַמֶּלֶךְ לְמֶלֶךְ
וְגו'. וְכִי אֶרֶץ הִיא מֶלֶךְ? וְאִם
עַל גַּב שֶׁבְּאֶרֶץ הַחֲבָרִים, אֲלֵא
דוֹד, שֶׁפְּתוּב בּוֹ (שֵׁם ה) כֹּל מִכָּה
יְבִסִי וְיִגַע בְּצַנּוֹר וְגו', וְהוּא נִטַל
וְתַפְסֵ אֶת יְרוּשָׁלַיִם וּמִשְׁלוֹ הִיא,
וְלָמָּה קָנָה בְּכֶסֶף? וְאִם תֹּאמַר,
שֶׁאֵף עַל גַּב שֶׁיְרוּשָׁלַיִם הִיא שֶׁל
דוֹד - אוֹתוֹ מְקוֹם הִיא נִחְלָתוֹ שֶׁל
אֶרֶץ, כְּמוֹ שֶׁהִיא בְּנִיחוֹת
הַיְיָרְעָאֵלִי (מַלְכִים-א כא), שֶׁאֵף עַל
גַּב שֶׁשֵּׁלֵט אַחֲרָיִם וְהִיא מֶלֶךְ,
הַצֵּרֶף לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ כְּרֵם מְנִיחוֹת,
אֵף כֵּן דוֹד?

אֲלֵא וְדַאי אֶרֶץ הִיא מֶלֶךְ,
וְאוֹתוֹ מְקוֹם הִיא בְּרִשְׁוֹתוֹ וְהִיא
שׁוֹלֵט עֲלָיו, וְכִשְׁהִגִיעַ זְמַן לְצִאת
מִתַּחַת יָדוֹ, לֹא יֵצֵא אֲלֵא בְּהִרְבָּה
דָּם וְהִרְגַּב בְּיִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן עָמַד
הַמֶּלֶךְ הַמְּשַׁחֵית עַל אוֹתוֹ מְקוֹם,
וְשֵׁם, כְּשֶׁהִיא הוֹרֵג וְעוֹמֵד בְּאוֹתוֹ
מְקוֹם, לֹא הִיא יְכוּלָה, וְתִשְׁשׁ כְּחוֹ.
וְאוֹתוֹ מְקוֹם, הַמְּקוֹם שֶׁנִּצְעַק בּוֹ
יִצְחָק הִיא, שֶׁשֵּׁם בְּנֵה אֲבָרָהָם

כְּדִין אִיהוּ גּוֹפָא חַד לְאַעְלָא בֵּיה רְזָא
דְּאוּרִייתָא, בְּשִׁית סְטָרִין וְאֶרֶץ.

לְחִזְזִין אִינּוֹן חֲמִשׁ, וְעֵאלִין בֵּיה חֲמִשׁ סְפָרִים,
וְאִינּוֹן חֲמִשׁ אִינּוֹן שִׁית, בְּחַד דְּרָגָא
דְּאֵעִיל בָּהּ בְּגִנְיָזוֹ, דְּאֶקְרִי רְזָא דְכֹלָא, וְהִיא
אִיהוּ רְזָא דְבְרִית. כַּד עֵאל דָּא, גּוֹ אִינּוֹן חֲמִשׁ
לְחִזְזִין, כְּדִין קְיִימָא אֶרֶץ וְאוּרִייתָא, בְּרִזָּא
דְתִשְׁעֵי דְרָגִין, דְּאִינּוֹן תְּרִין שְׁמַהֵן, יְהוּ"ה
אֱלֹהִים. וְלְבַתֵּר קְיִימָא לוֹחָא חֲדָא, רְזָא
עֲלָאָה דְחַפְיָא עַל כֹּלָא וְהִיא הִיא רְזָא דְהִיא
רְקִיעַ דְסִתְרָא וְחַפִּי עַל כֹּלָא וְכִלְהוּ קְיִימִי
בְּגִנְיָזוֹ.

הַכָּא אִית לֹן לְאַסְתַּפְלָא, וְלִמְנַדַע רְזִין
דְּאֶרֶץ, אִית אֶרֶץ וְאִית אֶרֶץ, דָּא
לְקַבֵּל דָּא. פֶּתַח וְאֶמֶר, (שְׁמוּאֵל ב' כד) הַכֹּל נִתַּן
אֶרֶץ הַמֶּלֶךְ לְמֶלֶךְ וְגו'. וְכִי אֶרֶץ הִיא מֶלֶךְ הִיא
וְאִם עַל גַּב דְּחֲבָרִיָּא אוּקְמוּהָ, אֲלֵא דוֹד,
דְּכַתִּיב בֵּיה (שְׁמוּאֵל ב' ה) כֹּל מִכָּה יְבוּסִי וְיִגַע בְּצַנּוֹר
וְגו' וְאִיהוּ נִטַל וְתַפְסִיס לְיְרוּשָׁלַיִם, וּמְדִידִיה
הִיא, אֲמַאי קָנָה בְּכֶסֶף. וְאִי תִימָא אֵף עַל גַּב
דְּהוֹת יְרוּשָׁלַיִם דִּידִיה דְּדוֹד, הִיא אֲתֵר
אֲחִסְנִתִּיה דְּאֶרֶץ הִיא, כְּמָה דְהִיא בְּנִיחוֹת
הַיְיָרְעָאֵלִי, דָּאֵף עַל גַּב דְּשֵׁלֵט אַחֲרָיִם, וְהִיא
מֶלֶךְ, אֲצִטְרִיף לְמַתְבַּע לְנִיחוֹת הִיא כְּרֵם,
אוֹף הִיא דוֹד.

אֲלֵא וְדַאי אֶרֶץ מֶלֶךְ הִיא, וְהִיא אֲתֵר
בְּרִשְׁוֹתֶיהָ הִיא, וְהִיא שֵׁלֵט עֲלָיו, וְכַד
מְטָא זְמַנָּא לְנִפְקָא מִתַּחַת יְדֵיהָ, לֹא נִפְקִי
אֲלֵא בְּסִגְיָאוֹת דְּמָא וְקִטּוּלָא בְּיִשְׂרָאֵל. לְבַתֵּר
קָאִים הִיא מֶלֶךְ אֲחֵר עַל הִיא אֲתֵר,
וְתַמְזֵן כַּד הִיא קִטִּיל, וְקָאִים בְּהִיא אֲתֵר, לֹא
הִיא יְכוּלָה, וְתִשְׁשׁ חִילִיָּה.

וְהִיא אֲתֵר, אֲתֵר דְּאֵתְעַקֵּד בֵּיה יִצְחָק הִיא,

מזבח ועקד את יצחק בנו. כיון שראה הקדוש ברוך הוא אותו מקום, התמלא רחמים. זהו שכתוב ראה ה' וינחם וגו'. מה זה ראה ה'? ראה עקדת יצחק באותו מקום, ושב ורחם עליהם מיד.

ויאמר למלאך המשחית רב עתה וגו'. מה זה רב? הרי פשוט, קח את הרב. אלא כף הוא, כתוב כאן רב, וכתוב שם רב לכם שכת בהר הזה. אף כף גם רב - רב לך שיהיה מקום זה תחת ידך. שנים רבות היה תחת ידך, מכאן והלאה רב, החזור את המקום לבעליו. ועם כל זה, בדות ובמזון יצא מתחת ידו.

ולמה נקרא ארונה? אלא כתוב ארונה, וכתוב ארנן. בעוד שאותו מקום היה תחת ידו, נקרא ארונה, ארון של הצד האחר. ועל שנוספו בו אותיות יתרות, כף צריך להוסיף לאותו רע עין, סוד של הצד האחר, ואותה תוספת היא חסרון לו.

בצד הקדשה גורעים לו אותיות, ונוספת קדשתו. וזהו סוד הכתוב, (מלכים א' - כ) על שני עשר בקר. גרע מ"ם, שלא כתוב שנים, אלא שני. ולצד האחר נותנים תוספת אותיות, שכתוב ויעש יריעת עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעת. תוספת אותיות, והוא חסרון. ובצד הקדשה שני עשר ולא יותר. וכאן עשתי עשרה, והכל הוא חסרון אליו. וכך צריך לאותו רע עין להשלים את העין שלו, והוא בחסרון. (כדגמא זו ארונה, תוספת אותיות, ולא כתוב ארון).

בא וראה, צד הקדשה נקרא ארון הברית, ואותו ארון הברית ראוי לגוף להכניס בו דיוקן אדם. ועל סוד זה, אותם חסידים קדושים,

דתמן בנה אברהם מדבחה, ועקד ליה ליצחק בריה. כיון דחמא קדשא בריך הוא ההוא אתר, אתמלי רחמין, קדא הוא דכתיב, (דברי הימים א' כא) ראה יי' וינחם וגו'. מהו ראה יי'. חמא עקידת יצחק בההוא אתר, ותב וריחם עלייהו מיד.

ויאמר למלאך המשחית רב עתה וגו'. מהו רב. הא אוקמיה, טול הרב. אלא הכי הוא, פתיב הקא רב, וכתוב התם, (דברים א') רב לכם שבת בהר הזה. אוף הכי נמי רב, רב לך למהוי האי אתר תחות ידך, שנין סגי אין הוה תחות ידך, מכאן ולהלאה רב, אהדר אתרא למאריה. ועם כל דא (כדגמא) במותא וממונא נפק מתחות ידיה.

אמאי אקרי ארונה. אלא כתיב ארונה וכתוב ארנן. בעוד דההוא אתר הוה תחות ידיה, אקרי ארונה ארון דסטרא אחרא. ועל דאתוספו ביה אתוון יתיר, הכי אצטרף לאתוספא לההוא רע עין, רזא דסטרא אחרא, וההוא תוספת איהו גריעותא לגביה.

בסטור קדשה גרעין ליה אתוון, ואתוסף קדושתיה. ודא רזא דכתיב, (מלכים א' ז) על שני עשר בקר. גרע מ"ם (דף רי"ד ע"ב) דלא כתיב שנים, אלא שני. ולסטרא אחרא יהבין ליה תוספת אתוון, דכתיב ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעות, תוספת אתוון ואיהו גריעותא. ובסטרא דקדושה, שני עשר ולא יתיר. והכא עשתי עשרה. וכלא איהו גריעו לגביה, והכי אצטרף לההוא רע עין, לאשלמא עיניה ואיהו בגריעו.

(כגונא דא ארונה, תוספת אתוון ולא כתיב ארון). תא חזי, סטרא דקדושה אקרי ארון הברית. וההוא ארון הברית, אתחזי לגופא

לְמִיעַל בֵּיה דְיוֹקְנָא דְאָדָם. וְעַל רְזָא דָא, אִינוּן חֲסִידֵי קַדִּישִׁין, כַּד הוּוּ מִפְטָרֵי מֵהָאֵי עֲלָמָא, הוּוּ אַעְלִין לֹון בְּאֶרוֹן. דְּהָא סְטָרָא אַחְרָא לֹא מִתְתַקֵּן בְּגוּפָא, וְלֹאוּ אִיהִי בְכָלְלָא דְגוּפָא דְאָדָם. וּבְגִין דָּא לֹא אַתְבְּרוּן גּוּפֵיִיא לְהֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא, בְּגִין דְּלֹאוּ אִינוּן בְּכָלְלָא דְגוּפָא דְאָדָם.

בְּיוֹסֵף מַה כְּתִיב, (בראשית נ) **וַיִּישָׁם בְּאֶרוֹן תְּרִין יוֹדִין אֲמָאֵי. אֶלָּא דְאַתְחַבֵּר בְּרִית בְּבָרִית. רְזָא דְלִתְמָא בְּרְזָא דְלְעִילָא. וְעַל בְּאֶרוֹנָא. מָאֵי טַעְמָא.** (ס"א פ"א הו"ו סמ"א דקדושה אקרי ארון הברית וזהו ארון הברית אמתקון לאעלא ביה רזא דאורייתא דאיהו רזא דדיוקנא דגופא קדישא. בגוונא דא לתמא אתקון ארונא לאעלא ביה דיוקנא דגופא רזא דאדם ומאן איהו דקאים ברזא דאדם מאן דנטיר את קיימא קדישא ועל רזא דא אינון חסידו קדישין כד הוון מפטרי מהאי עלמא הוון עאלין לון בארונא בגין דלא אתחזו למיעל בארונא אלא מאן דנטיר להאי ברית את קיימא קדישא. ביוסף מה כתיב ויישם בארון) **בְּגִין דְנָטֵר בְּרִית קַדִּישָׁא, וְאַתְקִיִּים בֵּיה. לְהַכִּי אַתְחַזִּי לְאַעְלָה בְּאֶרוֹנָא, וְכֻלָּא כַּדְקָא חֲזִי.**

בְּכַה רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, וְוִי לְבַנְי עֲלָמָא, דְּלֹא יִדְעִי לְהֵהוּא פְסוּפָא. וְוִי לְהֵהוּא עוֹנָשָׁא, דְּכָל מָאן דְּבַעֵי עַאל בְּאֶרוֹנָא. בְּגִין דְּלֹא אַצְטְרִיף לְמִיעַל בְּאֶרוֹנָא, בַּר צַדִּיק, דִּידַע בְּנַפְשֵׁיה, וְאַשְׁתַּמּוּדַע בְּגַרְמִיה, דְּלֹא חֲטָא בְּהֵהוּא בְּרִית, אֶת קַיִמָא קַדִּישָׁא, מְעוּלְמוּי, וְקָא נָטִיר לִיה פְּדָקָא יְאוּת. וְאִי לֹאוּ, לֹא אַצְטְרִיף לִיה לְמִיעַל בְּאֶרוֹנָא, וְלִמְפָגַם אֶרוֹנָא. רְזָא אַצְטְרִיף לְאַתְחַבְּרָא בְּאַת קַיִמָא קַדִּישָׁא דְאִיהוּ רְזָא דְאַתְחַזִּי לִיה, וְלֹא לְאַחְרָא. דְּהָא אֶרוֹן לֹא אַתְחַבֵּר אֶלָּא בְּצַדִּיק, דְנָטִיר אֶת קַיִמָא קַדִּישָׁא. וּמָאן דְּפָגִים בְּרִית וְעַל בְּאֶרוֹנָא, וְוִי לִיה, דְּפָגַם לִיה בְּחַיָּיו. וְוִי לִיה דְּפָגִים לִיה בְּמִיתָתֵיה. וְוִי לִיה מֵהֵהוּא עוֹנָשָׁא.

כְּשֶׁהִיוּ נִפְטָרִים מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, הֵיוּ מְכַנְיִסִים אוֹתָם בְּאֶרוֹן, שֶׁהָיָה הַצַּדִּיק הָאֲחֵר אֵינוֹ מִתְקַן בְּגוּף וְאֵינוֹ בְּכֻלְלֵי שֶׁל גּוּף הָאָדָם. וְלִכֵּן לֹא נִבְרָאוּ גּוּפִים לְאוֹתוֹ צַד הָאֲחֵר, מִשּׁוּם שְׂאִינִם בְּכֻלְלֵי שֶׁל גּוּף אָדָם. מַה כְּתוּב בְּיוֹסֵף? וַיִּישָׁם בְּאֶרוֹן. לְמַה שְׂפָתַי יוֹדִיִּים? אֶלָּא שֶׁהִתְחַבְּרָה בְּרִית בְּבָרִית, סוּד שֶׁלְמִטָּה בְּסוּד שֶׁלְמַעְלָה, וְנִכְנָס בְּאֶרוֹן. (בא וראה, צד הקדושה נקרא ארון הברית, ואותו ארון הברית נתקן להכניס בו סוד התורה, שהיא סוד של הצורה של הגוף הקדוש. כמו כן למטה נתקן ארון להכניס בתוכו צורת הגוף, סוד האדם. ומי הוא שנמצא בסוד אדם? מי ששומר אות ברית הקדושה, ועל סוד זה אתם חסידים קדושים, באשר היו נפטרים מעולם הזה, היו מכניסים אותם בארון, משום שלא ראוי להכניס בארון אלא מי ששומר לברית זו, אות קיום הקדוש. ביוסף מה כתוב? ויישם בארון) **מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁשָׁמַר הַבְּרִית הַקְּדוּשָׁה וְהִתְקַיֵּם בּוֹ. לִכֵּן רָאוּי לְהַכְנִס בְּאֶרוֹן, וְהַכֵּל כְּרָאוּי. בְּכַה רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, אוֹי לְבַנְי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים אוֹתָהּ בּוֹשָׁה! אוֹי לְאוֹתוֹ עֹנֵשׁ שֶׁל כָּל מִי שֶׁרוּצֵה לְהַכְנִס לְאֶרוֹן, כִּי לֹא צְרִיף לְהַכְנִס לְאֶרוֹן, פֶּרֶט לְצַדִּיק שִׁידַע בְּנַפְשׁוֹ וְנוֹדַע בְּעַצְמוֹ שֶׁלֹּא חֲטָא בְּאוֹתָהּ בְּרִית, אוֹת הַבְּרִית הַקְּדוּשָׁה, מְעַלּוּמָיו, וְשָׁמַר אוֹתוֹ כְּרָאוּי. וְאִם לֹא, לֹא צְרִיף לְהַכְנִס לְאֶרוֹן וְלִפְגַּם אֶת הָאֶרוֹן. הַסוּד שֶׁצְרִיף לְהִתְחַבֵּר בְּאוֹת בְּרִית קְדֻשָׁה הוּא הַסוּד הַרְאוּי לוֹ, וְלֹא לְאַחֵר. שֶׁהָיָה אֶרוֹן אֵינוֹ מִתְחַבֵּר אֶלָּא בְּצַדִּיק שֶׁשָׁמַר בְּרִית קְדֻשָׁה. וּמִי שְׁפוֹגֵם אֶת הַבְּרִית וְנִכְנָס בְּאֶרוֹן - אוֹי לוֹ שְׁפָגַם אוֹתוֹ בְּחַיָּיו, וְאוֹי לוֹ שְׁפָגַם אוֹתוֹ בְּמִיתָתוֹ. אוֹי לוֹ מְאוֹתוֹ עֹנֵשׁ. אוֹי לוֹ שְׁפָגַם הָאוֹת וְאֶרוֹן וְוִי לִיה דְּפָגִים אֶת וְאֶרוֹן**

הַבְּרִית הַקְּדוֹשׁ, אוֹי לוֹ מֵאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, שְׁנוּקָמִים מִמֶּנּוּ נִקְמַת עוֹלָמִים - נִקְמָה שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, וְנִקְמָה שֶׁל אוֹתוֹ פָּנָם. וְסוּד זֶה כְּתוּב, (תהלים קכח) כִּי לֹא יָנוּחַ שִׁבְט הַרְשָׁע עַל גּוֹרֵל הַצְּדִיקִים.

בַּשְּׁעָה שֶׁדַּיְנִים אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, מִסְתַּפְּלִים בְּמַעֲשָׂיו. אִם הָיָה פּוֹגֵם אֶת סוּד בְּרִית הַקְּדוֹשׁ שֶׁחֲתוּם בְּכַשְׁרוֹ, וְעָכְשׁוּ פּוֹגֵם אֶת הָאָרוֹן (הַבְּרִית) שְׁלוֹ בְּזָה - לְזֶה אֵין חֵלֶק בַּצְּדִיקִים. מִסְתַּפְּלִים בּוֹ וְדַיְנִים אוֹתוֹ, וּמוֹצִיאִים אוֹתוֹ מִכָּלֵל שֶׁל אָדָם. בֵּינָן שֶׁהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ מִכָּלֵל שֶׁל אָדָם, מוֹצִיאִים אוֹתוֹ מִכָּלֵל שֶׁל כָּל הָאֲחֵרִים שֶׁנוֹעְדוּ לַחַיִּי עוֹלָם, וְנוֹתְנִים אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ (אָרוֹן) צַד שְׂאִינוֹ נִכְלָל בְּסוּד שֶׁל גּוֹף הָאָדָם. בֵּינָן שֶׁנִּמְסַר לְאוֹתוֹ צַד - אוֹי לוֹ שֶׁמְכַנְּסִים אוֹתוֹ לְגִיהֶנָם, וְלֹא יוֹצֵא מִשָּׁם לְעוֹלָמִים. עַל זֶה כְּתוּב, (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בַּפְּגָרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בֵּי וָגו'. אוֹתָם שֶׁנִּשְׁאַרוּ מִכָּלֵל שֶׁל אָדָם.

וְהַדְּבָרִים הַלְלוּ, כִּשְׁלֹא עָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, תְּשׁוּבָה שְׁרָאוּיָהּ לְכַסּוֹת עַל כָּל מַעֲשָׂיו. וְעַם כָּל זֶה, טוֹב לוֹ שְׁלֹא יִכְנַס לְאָרוֹן, שֶׁהָרִי כָּל זְמַן שֶׁהַגּוֹף עוֹמֵד, הַנְּשָׁמָה נִדְּוִנִית וְלֹא נִכְנַסֶּת לְמִקּוּמָהּ, פָּרַט לְאוֹתָם חֲסִידִים עֲלִיּוֹנִים קְדוֹשִׁים שְׁרָאוּיִים לְעֹלוֹת עִם גּוֹפָם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. מִשּׁוּם שֶׁאֵין חֲטָא קָשָׁה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ זֶה שֶׁמִּשְׁקַר וּפּוֹגֵם אֶת אוֹת בְּרִית הַקְּדוֹשׁ, וְזֶה אֵינוֹ רוֹאֶה פָּנֵי שְׁכִינָהּ, וְעַל חֲטָא זֶה כְּתוּב, (בראשית לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה'. וְכְתוּב, (תהלים ח) לֹא יִגְרַף רַע.

מַה כְּתוּב פָּאן? וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל אֶת הָאָרוֹן. וְכִי לָמָּה לֹא עָשׂוּ אוֹתָם

קָיִמָּא קְדִישָׁא. וְוִי לִיָּה לְהֵהוּא פְּסוּפָא, דְּנִקְמִין מִנִּיה נִקְמַת עֲלֵמִין, נוֹקְמָא דְעֲלֵמָא דָא, וְנוֹקְמָא דְהֵהוּא פְּגִימוֹ. וְרָזָא דָא כְּתִיב (תהלים קכח) כִּי לֹא יָנוּחַ שִׁבְט הַרְשָׁע עַל גּוֹרֵל הַצְּדִיקִים.

בַּשְּׁעָתָא דְדַיְנִין לִיָּה בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, מִסְתַּפְּלִין בְּעוֹבְדוֹי, אִי הָוָה פְּגִים רָזָא דְבְּרִית קְדִישָׁא דְחֲתִים בְּבִשְׂרִיה, וְהַשְׁתָּא פְּגִים אַרוֹנָא (דְּבְּרִית) דִּילִיָּה בְּהֵאִי. הֵאִי לִית לִיָּה חוּלְקָא בַּצְּדִיקִיָּא. מִסְתַּפְּלִין בֵּיה, וְדַיְנִין לִיָּה, וּמִפְּקִי לִיָּה לְבַר מִכָּלֵלָא דְאָדָם. בֵּינָן דְּאִפְקִי לִיָּה מִכָּלֵלָא דְאָדָם, אִפְקִי לִיָּה מִכָּלֵלָא דְכֻלְהוֹ אַחֲרֵינָן, דְּאִתְעַתְּדוּ לַחַיִּי עֲלֵמָא, וַיְהִי לִיָּה לְהֵהוּא (אָרוֹן) סְטָרָא דְלֹא אִתְפְּלִיל בְּרָזָא דְגוּפָא דְאָדָם. בֵּינָן דְּאִתְמַסֵּר לְהֵהוּא סְטָרָא, וְוִי לִיָּה, דְּאִעֲלִין לִיָּה בְּגִיהֶנָם, וְלֹא נִפִיק מִנִּיה לְעֲלֵמִין. עַל דָּא כְּתִיב (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בַּפְּגָרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בֵּי וָגו'. אֵינוֹן דְּאִשְׁתְּאָרוּ מִכָּלֵלָא דְאָדָם.

וְהָנִי מְלִי כַד לֹא עָבַד תְּיוֹבְתָא שְׁלִימְתָא. תְּיוֹבְתָא דְאִיהִי אִתְחַזְיָא לְחַפְיָא עַל כָּל עוֹבְדוֹי. וְעַם כָּל דָּא טַב לִיָּה דְלֹא יַעוֹל בְּאַרוֹנָא, דְּהָא כָּל זְמַנָּא דְגוּפָא קָיִים, נִשְׁמַתָּא אִתְדַּנָּת, וְלֹא עֲאֵלֶת לְאַתְרָהּ. בַּר אֵינוֹן חֲסִידֵי עֲלִיּוֹנִין קְדִישִׁין, דְּאִתְחַזּוֹן לְסִלְקָא בְּגוּפִיהוֹן, זְפָאָה חוּלְקִיהוֹן בְּעֲלֵמָא דִּין וּבְעֲלֵמָא דְאִתִּי. בְּגִין דְּלִית חוּבָא דְקִשְׂיָא קָמִיה קְדִישָׁא בְּרִין הוּא, פְּהֵאִי מָאן דְּמִשְׁקַר וּפְגִים לְהֵאִי אֶת קָיִמָּא קְדִישָׁא. וְדָא לֹא חָמִי אֲנִפִי שְׁכִינְתָּא, עַל חוּבָא דָּא כְּתִיב (בראשית לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יי'. וְכְתִיב (תהלים ח) לֹא יִגְרַף רַע.

מַה כְּתִיב הָכָא, וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל אֶת הָאָרוֹן. וְכִי אֲמַאי לֹא עָבְדוּ אֵינוֹן

החכמים שעשו את המשפן את הארון? אלא בצלאל סיום הגוף, שהוא סוד הברית הקדוש, ושמו אותו, והוא עומד בנחלת חלקו. הוא השתדל במעשה שלו ולא אחר. באו כל החברים ונשקו אותו.

כשהגיעו לרבי שמעון וסדרו הדברים הללו לפניו, כל מה שנאמר באותה דרך, פתח ואמר, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום. הפסוק הזה נתבאר. אבל בפסוק הזה יש להתבונן, וארח צדיקים, אותה דרך שהצדיקים הלכו בה, היא דרך אמתית, דרך שהקדוש ברוך הוא רוצה בה, הדרך שהוא הולך לפניהם, וכל אותן מרכבות באות לשמע דברים שהם מדברים ואומרים בפיהם. כאור נגה, שמאיר והולך, ולא נחשף (בלל), כדרך אותם הרשעים שדרךם תמיד חשוכה, כמו שנאמר, דרך רשעים כאפלה וגו'.

דבר אחר וארח צדיקים - מה בין ארח לדרך? הרי פרשוה. אבל דרך היא שעכשו נפתחה ונגלתה, ונעשה באותו מקום דרך שלא כתשו בה רגלים מקדם לכן. דרך - כמו שנאמר, (ישעיה סו) כדרך בגת, שפותשים בו רגלים כל מי שרוצה.

ועל זה לצדיקים קורא ארח, שהם היו ראשונים לפתח אותו מקום, ולא כל המקום ההוא. אלא אף על גב שאחרים בני העולם הולכים באותו מקום - עכשו שהולכים בה צדיקים, הוא מקום חדש, שעכשו אותו מקום הוא חדש כמו מי שלא הלך בו אדם אחר לעולמים, משום שצדיקים עושים חדוש לכל אותו מקום בכמה דברים עליונים שהקדוש ברוך הוא מתרצה בהם.

חבימין, דעבדו משפנא, ית ארונא. אלא בצלאל, סיומא דגופא דאיהו רזא דברית קדישא, ונטר ליה, ואיהו קאים בעדבא דחולקיה. איהו אשתדל בעובדא דיליה, ולא אחרא. אתו כלהו חברייא, ונשקו ליה.

כד מטו לגבי דרבי שמעון, וסדרו מלין אלין קמיה, כל מה דאתמר בההוא אורחא, פתח ואמר, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום. (דף רט"ו ע"א) האי קרא אתמר. אבל האי קרא אית לאסתכלא ביה, וארח צדיקים, ההוא אורחא דצדיקייא אזלו ביה, איהו ארח קשוט. אורחא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה. אורחא דאיהו אזיל קמיהו, וכל אינון רתיכין, אתיין למשמע מלין דאינון ממללן ואמרי בפומיהו. כאור נגה: דנהיר ואזיל, ולא אתחשף (ס"א ב"ל), כאורח דאינון חייביא, דאורח דילהון אתחשף תדיר, כמה דאת אמר (משלי ד) דרך רשעים כאפלה וגו'.

דבר אחר וארח צדיקים. מה בין אורח לדרך, הא אוקמוה. אבל אורח הוא דהשתא אתפתח ואתגלייא, ואתעביד בההוא אתר אורח, דלא כתישו ביה רגלין מקדמת דנא. דרך: כמה דאת אמר (ישעיה סו) כדרך בגת, דכתשין ביה רגלין כל מאן דבעי.

ועל דא לצדיקייא קארי ארח, דאינון הוו קדמאי למפתח ההוא אתר. ולא על כל אתר איהו אלא אף על גב דאתרנין בני עלמא אזלי בההוא אתר, השתא דאזלין ביה צדיקייא, איהו אתר חדתא, דהשתא חדתא איהו ההוא אתר כמה דלא אזיל ביה בר נש אחרא לעלמין. בגין דצדיקייא עבדין חדתא לכל ההוא אתר, בכמה מלין עלאין דקודשא בריך הוא אתרעי בהון.

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי מפכת סוטה

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
ללמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר שמות ברה"ד'
לפי ספר הזוהר 10 פרקים (70 פרקים) עמיתים חלא-חקבו
[מפרשת ויקהל דף רטו. עד פרשת פקודי דף רלח.]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויזמין כי כל דברי חז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמות המהרה"י לעני תיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעו"ם הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרמ"ה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפצצת אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את ה'למוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם
ועד (תפיני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארזים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמנו הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

ועוד, ששכינה הולכת באותו מקום מה שלא היה מקדם לכן. ומשום כך נקרא ארח צדיקים, משום שהתארח בו ארח עליון קדוש. דרך היא פתוחה לכל, וכותשים בה כל מי שרוצה, אפלו אותם הרשעים. דרך, סוד זה - (שם מג) הנתן בים דרך. משום שדרך בו הצד האחר שלא צריך, ושולט לטמא את המשכן. ועל זה צדיקים לבדם עומדים ושולטים באותו מקום שנקרא ארח. כמו שבארנו, דרך פתוחה לכל, לצד זה ולצד זה.

ואחם, קדושים עליונים, דרך קדושה עליונה הודמנה לכם והתארחתם בה, ודברים מעלים עליונים (אלה) הסתדרו לפני עתיק הימים. אשרי חלקכם.

פתח רבי שמעון ואמר, (דברים לד) ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמוך משה וגו'. בכמה מקומות מצאנו שפני משה כפני השמש, ויהושע כפני הלבנה. שאין אור ללבנה אלא אור השמש כשמאיר ללבנה, והלבנה מתמלאת מתוך השמש. וכשמתמלאת, אז עומדת בשלמותה.

השתדלות הלבנה מי הוא? סוד של הכל שנקרא דמות בסוד השמש העליון יי. שהרי בשם הזה אינו עומד, רק בזמן שעומדת בשלמות. שהרי כמה שמות הם שרשה, ונקראת בהם כפי השעה שעומדת בה, (וכפי השעה עומדת בה) כך נקראת באותו שם ממש. וכשעומדת בסוד השלמות ונשלמת מפל הצדדים, אז נקרא ידו"ד. השלמותה כהשלמה שלמעלה, שירשה הבת את אמה.

והינו (הארך) בחמשה עשר ימים, שכתוב (ויקרא כג) בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה. וכתוב (שם)

ותו, דשכינתא אזלא בההוא אתר, מה דלא הוות מקדמת דנא. ובגין כך ארח צדיקים אקרי, בגין דאתארח ביה אושפיזא עלאה קדישא. דרך: איהו פתוח לכלא, וכתשין ביה כל מאן דבעי, אפילו אינון חייבין. דרך, רזא דא, (ישעיה מג) הנותן בים דרך, בגין דדרך ביה סטרא אחרא, דלא אצטרף, ושליט לסאבא משכנא. ועל דא, צדיקיא בלחודדיהו, קיימי ושלטי בההוא אתר דאקרי ארח. כמה דאוקימנא דרך פתוח לכלא, להאי סטרא ולהאי סטרא.

ואתון קדישי עליונין, אורח קדישא עלאה אודמן לגביכו, וארחתון ביה ומלין מעליין עלאין (נ"א אלון) אתסדרו קמי עתיק יומין. זכאה חולקיכון.

פתח רבי שמעון ואמר, (דברים לד) ויהושע בן נון מלא רוח חכמה פי סמוך משה וגו', בכמה אתר תנינן, דמשה אנפוי כאנפי שמשא, ויהושע כאנפי סיהרא. דלית נהורא לסיהרא, אלא נהורא דשמשא כד נהר לסיהרא, וסיהרא מגו שמשא אתמלייא. וכד אתמלייא, פדין קיימא באשלמותא.

אשתדלמותא דסיהרא, מאן איהו. רזא דכלא, דאקרי דמות ברזא דשמשא עלאה יי. דהא בשמא דא לא קאים, בר בזמנא דקיימא באשלמותא. דהא כמה שמהן אינון דאחסינא, ואתקרי בהו כך פפום שעתא דקיימא ביה, (וכפום שעתא דקיימא ביה) הכי אקרי בההוא שמא ממש. וכד קיימא ברזא דאשלמותא ואשתלימת מפל סטרין, פדין אקרי יהו"ה אשלמותא דילה, כאשלמותא דלעילא. דירתא ברתא לאמה.

והינו (ד"א נהורו) בחמיסר יומין, דכתיב, (ויקרא כג)

אף בעשור (וי) לחדש השביעי. והכל סוד אחד. כשעומד העולם הבא בסוד של כל עשר האמירות על החדש הזה, נקרא בעשור. וכשנרשמת הלבנה בשלמות אחת ביניהן, נקרא בחמשה עשר, שהרי ה' התחברה ונתקקה ביניהם.

וסוד זה י"ה, וכשעומדת בשם זה, אז מתחברת בה', והיא נוספת (אל התחנותים לזון אותם ולתת להם טרפם, ומתוספת) היא בסוד האות ה' כמקדם. אחד, להתקק ולהתחבר בסוד שלמעלה, ואחד, כדי לתת מזון למטה, ואז עומדת הלבנה בשלמות לכל הצדדים, מעלה ומטה, בסוד השם הזה, להיות הכל סוד אחד ושלמות אחת.

יהושע זהו סוד של השלמת הלבנה באותיות הללו בן נוי". נוי"ן ודאי, שהרי נון היא סוד הלבנה, מלא בסוד ההשלמה של השם הקדוש, ואז הוא מלא רוח חכמה ודאי.

משום שהנקדה העליונה, שהיא י', מתפשטת ומוציאה רוח, ואותה רוח עושה היכל. ואותה רוח מתפשטת ונעשית לששה צדדים. אותה רוח מתפשטת בסוד של כל אלה. ומלא ועושה היכל למטה, והכל מתמלא, ונעשה סוד השם הקדוש בהשלמה אחת.

ומשום כך יהושע מלא רוח חכמה, משום - פי סמך משה את ידיו עליו, שהוא הריק עליו ברכות ונתמלאה הבאר ממנו. ואתם, קדושים עליונים, כל אחד מכם התמלא רוח חכמה, ועומד בשלמות בסודות החכמה, משום שהקדוש ברוך הוא התרצה בכם וסמך ידו עליכם. אשרי חלקי שעיני ראו את זה וראו את שלמות רוח החכמה בכם.

בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה. וכתוב (ויקרא כג) אף בעשור (וי) לחדש השביעי. וכלא רזא חדא, כד קיימא עלמא דאתי ברזא דכל עשר אמירן, על האי חדש, אקרי בעשור. וכד אתרשימת סיהרא באשלמותא חדא ביניהו, אקרי בחמשה עשר, דהא ה' אתחברת ואתחקקת ביניהו.

ורזא דא י"ה וכד קיימא בשמא דא, פדין אתחבר בה', ואיהי אתוספא (ד"א לנביה תתאי למזון לזון ולמיהב לזון טרפיהו ואתוספא) איהי, ברזא דאת ה' כמלקדמין. חדא, לאתחקקא ולאתחברא ברזא דלעילא, וחדא למיהב מזונא לתתא, וכדין קיימא סיהרא באשלמותא לכל סטרין, עילא ותתא, ברזא דשמא דא, למהוי כלא רזא חדא, ושלימו חד.

יהושע דא איהו רזא דאשלמותא דסיהרא, באלין אתון בן נוי", נוי"ן ודאי דהא נון רזא דסיהרא איהי. מלא ברזא דאשלמותא דשמא קדישא, כדין איהו מלא רוח חכמה ודאי. בגין דנקודה עלאה דאיהי י', אתפשט ואפיק רוח, ויהוה רוח עביד היכלא. ויהוה רוח אתפשט, ואתעביד שית סטרין. והוה רוח אתפשט, ברזא דכל אלין. ואמלי ועביד היכלא לתתא, ואתמלי כלא, ואתעביד רזא (דף רט"ו ע"ב) דשמא קדישא, באשלמותא חדא.

ובגין דא יהושע מלא רוח חכמה, בגין פי סמך משה את ידיו עליו, דאיהו אריק ברקאן עליה, ואתמלי בירא מגיה. ואתון קדישי עליונים, כל חד מניכו אתמלי רוח חכמה, וקיימא באשלמותא, ברזין דחכמתא, בגין דקודשא בריך הוא הוא אתרעי בכו, ואסמך ידי עלייכו. ופאה חולקי דעיני חמו דא, וחקמו שלימו דרוח חכמתא בכו.

פָּתַח וְאָמַר, כְּתוּב (ויקרא יט) לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם לֹא תִנְחָשׁוּ וְלֹא תִעֲוֹנוּ. פְּסוּק זֶה פְּרֻשׁוֹהוּ, וְסוּד הַדָּבָר - זֶה מִי שְׂאוּכַל בְּלֵי תַפְלָה, שְׂיִתְפַּלֵּל (קִדְּשׁ שְׂאוּכַל) עַל דָּמוֹ, שְׂקוּל הוּא כְּמִנְחַשׁ וּמְעוֹנָן.

מִשּׁוּם שֶׁבְּלִילָה הַנְּשָׂמָה עוֹלָה (וּמִשְׁתַּטַּחַת) לְרֹאוֹת בְּסוּד הַפְּכוּד הַעֲלִיּוֹן, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שְׂרָאוּי לוֹ, וְנִשְׁאַר הָאָדָם בְּאוֹתוֹ כַּח שֶׁהִשְׁתַּתַּף (שֶׁהִתְפַּשֵּׁט) בְּתוֹף הַדָּם לְקַיֵּם הַגּוּף, וְלִכְן (וְעַם כָּל זֶה) טוֹעֵם טַעַם שֶׁל מוֹת. וְאוֹתוֹ כַּח לֹא נוֹעֵד לְהִתְעוֹרֵר לְתוֹף אוֹתוֹ כַּח שֶׁל הַנְּשָׂמָה וְלִקְבַל אוֹתוֹ. וּכְשֶׁמִּתְעוֹרֵר הָאָדָם, אֵינוֹ טְהוֹר, וְהָרִי בְּאָרְנוֹ שֶׁצָּד הָאֲחֵר שׁוֹלֵט עַל מְקוֹם שְׁעוֹמֵד בְּלֵי נְשָׂמָה.

בֵּינן שְׂנֵטְהָר בְּמִים, וְאֵף עַל גַּב שֶׁהִשְׁתַּדַּל אָדָם בְּתוֹרָה, (טוֹעֵם טַעַם מִיָּתֵד, שֶׁהִצִּד הָאֲחֵר שׁוֹלֵט בְּמְקוֹם שְׂנִמְצָא בְּלֹא נְשָׂמָה, וּכְשֶׁמִּתְעוֹרֵר בֶּן אָדָם, אֵף עַל גַּב שֶׁמִּשְׁתַּדַּל בְּתוֹרָה) אוֹתָהּ נְשָׂמָה לֹא חוֹזֶרֶת לְמִקוּמָהּ וְלֹא שׁוֹלֵטת בְּאָדָם, פְּרִט לְכַח הַדָּם לְבַדּוֹ שֶׁנִּקְרָא נֶפֶשׁ, אוֹתָהּ שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט בְּדָם תָּמִיד, וְהָרִי בְּאָרְנוֹ. וּכְשֶׁיִּתְפַּלֵּל אָדָם תַּפְלָה שֶׁל עֲבוֹדַת אֲדוֹנוֹ, אֲזַי מִתְיָשֵׁב כַּח הַדָּם בְּמִקוּמוֹ, וּמִתְגַּבֵּר כַּח הַנְּשָׂמָה וּמִתְיָשֵׁב עַל אוֹתוֹ מְקוֹם. וְאֲזַי אָדָם מְשַׁלֵּם לְפָנָיו אֲדוֹנוֹ, כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ נֶפֶשׁ לְמַטָּה, וְסוּד הַדָּבָר שֶׁהַנְּשָׂמָה לְמַעְלָה.

וְעַל כֵּן, מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל תַּפְלָה טָרָם שְׂיִאכַל, מְעַמֵּד עֲצָמוֹ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, וְעוֹלָה הַנְּשָׂמָה עַל מְקוֹם מוֹשְׁבָהּ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ. וְאִם אֶכַל טָרָם שְׂיִתְפַּלֵּל תַּפְלָתוֹ, שְׂיִתְיָשֵׁב הַדָּם עַל מְקוּמוֹ, זֶהוּ כְּמִנְחַשׁ וּמְעוֹנָן. מִשּׁוּם שֶׁזּוֹ דְרָכּוֹ שֶׁל מְנַחֵשׁ לְעֲלוֹת לְצַד הָאֲחֵר, וְלִהְיֵמִיד אֵת הַצֵּד שֶׁל הַקִּדְּשָׁה.

וְלִמְאֹכָא סְטָרָא דְקְדוּשָׁה.

פָּתַח וְאָמַר, כְּתוּב (ויקרא יט) לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם לֹא תִנְחָשׁוּ וְלֹא תִעֲוֹנוּ. הַי קָרָא אוּקְמוּהָ, וְרִזָּא דְמַלְּהָ, הַי מָאן דְאֶכִּיל בְּלֹא צְלוּתָא, דִּי צְלִי (ד"א קִדְּשׁ דְאֶכִּיל) עַל דְּמִיָּה, שְׂקִיל אִיהוּ כְּמִנְחַשׁ וּמְעוֹנָן.

בֵּינן דְּבְּלִילָא נְשָׂמָתָא סְלִקַת (וּאִשְׁתַּטַּחַת) לְמַחְמֵי בְּרִזָּא דִּיקְרָא עֲלָאָה, כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְאִתְחַזֵּי לִיהָ. וְאִשְׁתַּאֲרַר בַּר נֶשׁ בְּהֵהוּא חֵילָא דְאִשְׁתַּתַּף (נ"א דְאִתְפַּשֵּׁט) גּוֹ דְּמָא, לְאִתְקִימָא גּוּפָא. וְעַל דָּא (ס"א וְעַם כָּל דָּא) טַעֲמִים טַעֲמָא דְמוֹתָא, וְהֵהוּא חֵילָא לָא מִתְעַתְּדָא לְאִתְעַרָא גּוֹ הֵהוּא חֵילָא דְנִשְׁמָתָא, וְלִקְבַּלָא לִיהָ. וְכַד אִתְעַרַּב בַּר נֶשׁ, לָאו אִיהוּ דְכִי. וְהָא אוּקְיָמְנָא, דְסְטָרָא אֲחֵרָא שְׁלִיט, עַל אֲתֵר דְקִימָא בְּלֹא נְשָׂמָתָא.

בֵּינן דְאִתְדַּפֵּי בְּמִיָּא, וְאֵף עַל גַּב דְאִשְׁתַּדַּל בַּר נֶשׁ בְּאוּרִיָּתָא, (נ"א טַעֲמִים טַעֲמָא דְמוֹתָא, דְסְטָרָא אֲחֵרָא שְׁלִיט עַל אֲתֵר דְקִימָא בְּלֹא נְשָׂמָתָא וְכַד אִתְעַרַּב בַּר נֶשׁ אֵף עַל גַּב דְאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִיָּתָא) הֵהִיא נְשָׂמָתָא לָא אִתְקִימַת בְּאִתְרָהּ, וְלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ בְּפַר נֶשׁ, בַּר חֵילָא דְדְּמָא בְּלַחֲדוּי, דְאִקְרִי נֶפֶשׁ, הֵהִיא דְאִתְפַּשֵּׁטָא בְּדְּמָא תְּדִיר, וְהָא אוּקְיָמְנָא. וְכַד יְצְלִי בַר נֶשׁ צְלוּתָא דְפּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּה, כְּדִין מִתְיָשֵׁבָא חֵילָא דְדְּמָא בְּאִתְרֵיהּ, וְאִתְגַּבֵּר חֵילָא דְנִשְׁמָתָא, וְאִתְיָשֵׁבָא עַל הֵהוּא אֲתֵר. וְכְדִין בַּר נֶשׁ אִשְׁתַּלִּים קַמֵּי מֵאֲרִיָּה, כְּמָה דְאִצְטְרִיךְ, נֶפֶשׁ לְתַתָּא, וְרִזָּא דְמַלְּהָ דְנִשְׁמָתָא לְעִילָא.

וְעַל דָּא, מָאן דְצְלִי צְלוּתָא עַד לֹא יִיכּוּל, קָאִים גְּרַמִּיָּה כְּמָה דְאִצְטְרִיךְ, וְסְלִקָא נְשָׂמָתָא עַל אֲתֵר מוֹתְבָה כְּמָה דְאִצְטְרִיךְ, וְאִי אֶכִּיל עַד לֹא צְלִי צְלוּתֵיהּ לְאִתְיָשֵׁבָא דְמָא עַל אִתְרֵיהּ, הָא אִיהוּ כְּמִנְחַשׁ וּמְעוֹנָן. בְּגִין דְהָא אִיהוּ אֲרַחֲיָה דְמִנְחַשׁ, לְסְלִקָא לְסְטָרָא אֲחֵרָא,

למה נקרא אותו אדם שמשפדל באותו צד מנחש? על שהשפדל עם אותו נחש לחזק פחו ולהגבירו. וזהו כמי שעובד אלהים אחרים. וכן זה עובד לאותו פח של הדם, ולא עובד את הקדוש ברוך הוא לחזק את צד הנשמה, הצד של הקדשה.

מעונן, שמשפדל בחטא ולא משפדל בזכיות. ואם תאמר, הרי עומדת נ' באמצע - כך זה ודאי, שהרי לא יכולים לשלט באותו הצד האחר, עד שמערכים בה ערוב של צד הקדשה פחוט אחד דקיק. מי שרוצה להעמיד שקר, יערב בו דבר אמת כדי שיתקיים אותו שקר. ועל זה עון דבר שקר הוא, וכדי להעמידו, מכניסים בו דבר אמת, וזוהי נ'. בזה מעמידים את אותו שקר. ומי שלא מתפלל תפלה לפני הקדוש ברוך הוא טרם שיאכל על דמו, כמנחש ומעונן.

תפלת אדם, כפי שאמרתם אתם קדושים עליונים, אשרי חלקכם, שהרי בתפלה מתתקנים גופו ונפשו של אדם ונעשה שלם. תפלה היא תקונים מתקנים שמתתקנים באחד, והם ארבעה. תקון ראשון - תקון של עצמו להשתלם. תקון שני - תקון של העולם הזה. תקון שלישי - תקון של העולם שלמעלה בכל אותם חילות השמים. תקון רביעי - תקון של השם הקדוש בסוד המרפכות הקדושות, ובסוד כל העולמות, מעלה ומטה בתקון (של סודות השם הקדוש) כראוי.

תקון ראשון, תקון של עצמו - משום שצריך לתקן את עצמו במצוה וקדשה, ולהתתקן בקרבנות ועולות להטהר.

דרתיכין קדישין, וברזא דעלמין פלהו, עילא ותתא בתקונא (דרון דשמא קדישא) פדקא יאות.

תקונא קדמאה תקונא דגרמיה, בגין דאצטריף לאתקנא גרמיה, במצוה וקדושה, ולא תתקנא בקרבנין ועלוון לאתדפאה.

אמאי אקרי בר נש ההוא דאשפדל בההוא סטרא מנחש. על דאשפדל בההוא נחש, לאתקפא חיליה ולא תגברא. ודא איהו כמאן דפלאח לאלהים אחרים. וכן האי פלאח לההוא חילא דדמא, ולא פלאח ליה לקודשא בריך הוא, לאתקפא סטרא דנשמתא, סטרא דקדושה.

מעונן, דאשפדל בחובא, ולא אשפדל בזכו. ואי תימא הא קיימא נ' באמצעיתא. הכי הוא ודאי, דהא לא יכלין לשלטאה בההוא סטרא אחרא, עד דאתערבי ביה ערובא דסטור קדשה, פחוטא חד דקיק. מאן דבעי לקיימא שקרא, יערב בה מלה דקשוט, בגין דיתקיים ההוא שקרא. ועל דא עון מלה דשקר הוא, ובגין לקיימא ליה, עאלין בה מלה דקשוט, ודא איהו נ', בדא מקיימי לההוא שקר. ומאן דלא צלי צלותא לקמי קדשא בריך הוא, עד לא ייכול על דמיה, כמנחש ומעונן.

צלותא דבר נש, פמה דאמרתון אתון קדישי עליונין, זפאה חולקיכון, דהא בצלותא מתתקן גופיה ונפשיה דבר נש, ואתעביד שלים. צלותא איהי תקונין מתקנן דמתתקנן בחדא, ואינון ארבע. תקונא קדמאה, תקונא דגרמיה, לאשפדלמא. תקונא תניינא, תקונא דהאי עלמא. תקונא תליתאה, תקונא דעלמא לעילא, בכל אינון חילי שמא. תקונא רביעאה, תקונא דשמא קדישא, ברזא דרתיכין קדישין, וברזא דעלמין פלהו, עילא ותתא בתקונא (דרון דשמא קדישא) פדקא יאות.

תקון שני, בתקון של הקיום של העולם הזה, במעשה בראשית לברוך את הקדוש ברוך הוא על כל מעשה ומעשה באותם הללויה, (תהלים קמח) הללוהו כל כוכבי אור הללוהו שמי השמים וגו', להעמיד את קיום העולם הזה. ועל זה בברוך שאמר, ברוך - ברוך על הכל.

תקון שלישי, שהוא תקון של העולם למעלה בכל אותם חילות חילים ומחנות - יוצר משרתים ואשר משרתיו וגו', והאופנים וחיות הקדש. תקון רביעי, תקון התפלה בתקון של סוד השם הקדוש כמו שאמרתם, אשרי חלקכם. וכאן סוד התקון של השם השלם. אשרי חלקי עמכם בעולם הזה ובעולם הבא.

מצוות התורה שאמרתם בתפלה ודאי כף הוא. פתח ואמר, כתוב (דברים י) את ה' אלהיך תירא אתו תעבד. וכתוב, (ויקרא ט) ויראת מאלהיך. בפסוק זה יש לומר כף: ויראת מאלהיך, משום שהרי כתוב את ה' אלהיך תירא. מה זה מאלהיך? אלא סוד הוא, מאלהיך ודאי, מאותו מקום שהתחבר וסובב את המוח שלפנים, וזהו מאלהיך. יראה זו לפחד ממנו, שהרי שם שורה הדין, והוא דין שנשאב מתוף הדין שלמעלה במקום הזה.

(יש אש ויש אש) שלשה גוני אש פאן. אש ראשונה היא אש שקבלה אש בשמחה, ושמחים זה עם באהבה. האש השניה היא האש שפתוח בה (יחזקאל א) ונגה לאש, שנגאה בה נגה, וזוהי אש שעומדת בתוף האש הפנימית בשמחה, כמו שנתבאר. האש השלישית היא אש (שבחין) שסובבת אותו נגה, ובזו האש

תקוּנָא תַנְיִנָא, בְּתַקוּנָא דְקִיּוּמָא דְהַאי עֲלָמָא, בְּעוּבְדָא דְבְרָאשִׁית, לְבִרְכָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, עַל כָּל עוּבְדָא וְעוּבְדָא, בְּאִינוּן הַלְלוּיָהּ, (תהלים קמח) הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אֹר הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְגו' לְקִיּוּמָא קִיּוּמָא דְהַאי עֲלָמָא. וְעַל דָּא בְּבְרוּךְ שְׁאֲמַר, בְּרוּךְ, בְּרוּךְ עַל כָּלָא.

תַקוּנָא תְּלִיתָא, דְּאִיהוּ תַקוּנָא (דף רט"ו ע"א) לְעֲלָמָא לְעִילָא, בְּכָל אִינוּן חִיילֵי חִיילִין וּמְשַׁרְיִין. יוֹצֵר מְשֻׁרְתִים וְאֲשֵׁר מְשֻׁרְתֵי וְגו', וְהַאֲפִנִים וְחִיּוֹת הַקִּדְשׁ. תַקוּנָא רְבִיעָא, תַקוּנָא דְעֲלוּתָא, בְּתַקוּנָא דְרִזָּא דְשְׁמָא קִדְשָׁא כְּדָקָא אֲמַרְתוּן, וְכָפָה חוּלְקִיכוּן. וְהִכָּא רִזָּא דְתַקוּנָא דְשְׁמָא שְׁלִים. וְכָפָה חוּלְקֵי עֲמֻכוּן בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי.

פְּקוּדֵי אֹרִייתָא דְאֲמַרְתוּן בְּעֲלוּתָא וְדַאי הִכֵּי הוּא. פְּתַח וְאָמַר, כְּתִיב (דברים י) אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִירָא אוֹתוֹ תַעֲבֹד. וְכְתִיב, (ויקרא ט) וִירָאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ. הַאי קָרָא אֵית לְמִימַר הִכֵּי, וִירָאתָ אֱלֹהֶיךָ, בְּגִין דְּהָא כְּתִיב אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִירָא, מַהוּ מֵאֱלֹהֶיךָ. אֵלָא רִזָּא אִיהוּ, מֵאֱלֹהֶיךָ וְדַאי, מַהוּ הוּא אֲתֵר דְאֲתַחֲבַר וְסַחְרָא לְמוּחָא דְלִגּוּ, וְדַא אִיהוּ מֵאֱלֹהֶיךָ, דְחִילוּ דָא לְמַדְחַל לִיה, דְּהָא תַמָּן שְׁרִיָא דִינָא, וְאִיהוּ דִינָא דְאֲשְׁתַּאיב מְגוּ דִינָא דְלְעִילָא, בְּהַאי אֲתֵר.

(אֵית אֲשָׁא וְאֵית אֲשָׁא) תְּלַת גּוּוּנֵי אֲשָׁא הִכָּא. אֲשָׁא קְדָמָא, אִיהוּ אֲשָׁא דְקַבִּיל אֲשָׁא בְּחִידוּ, וְחִדָּן דָּא פְּדָא בְּרַחֲמֵי. אֲשָׁא תַנְיִנָא, אִיהוּ אֲשָׁא דְכְּתִיב בֵּיה (יחזקאל א) וְנִגְהָ לְאֵשׁ דְּאֲתַחֲזִי בֵיה נִגְהָ. וְדַא אִיהוּ אֲשָׁא, דְּקִיּוּמָא גּוּ אֲשָׁא פְּנִימָא בְּחִידוּ, פְּמָה דְאֲתַמַּר. אֲשָׁא תְּלִיתָא, אִיהוּ אֲשָׁא (דְּלִבְר) דְּסַחְרָא לְהַהוּא נִגְהָ. וּבְהַאי

התחילה יראת הדין להלקות
הרשעים.

ואף על גב ששנינו שארבעה
צבעים של אש הם, ואלו ארבעה
שהם אחד. אבל כאן באש היא
שאנו אומרים, מתחיל פחד הדין,
ועל זה פתוב ויראת מאלהיך,
מאותו הענש שלו.

ובאותה יראה צריך לשים רצונו
ביראה ואהבה כאחד, לפחד בצד
זה - ולאהב בצד זה, ובאותם
גונים שאמרנו, ואותו הפחד
להיות פוחד מענש. שמי שעובר
על מצוות התורה נענש באותו
צד. שפשמתחיל אותו צד
להלקות, לא שוקט עד שמכלה
אותו מהעולם הזה ומהעולם
הבא. ומשום כך צריך לפחד
מהאש הזאת ששרוי בה הפחד.
וממנה מתפשטת אש לחוץ של
יראה אחרת, ועל זה פתוב (שופטים
ו) לא תיראו את אלהי האמרי,
שאסור לפחד ממנו. והאש הזו
של יראה שאמרנו היא קדש
ומשתפת בקדשה, וזוהי
שפוכבת אותו נגה שאמרנו.
ואתה אש אחרת שפחוץ,
מתחברת בזה לפעמים, ולפעמים
מעברת ממנה ולא מתחברת
עמה. וכשגורם שתתחבר בזה,
אזי הוא אש של חשף, ומחשיכה
ומכסה את האור של האחרות
הללו, וסימנך - ואש מתלקחת,
ולא שתמיד עומדת, והרי זה
נתבאר.

אחר כך היא אהבה, כמו
שבארוה שאהבה שורה לאחר
יראה. וסוד הדבר - פיון
שהתחילה יראה על ראשו של
האדם, מתעוררת אחר כך אהבה,
שהיא זמין, שמי שעובד מתוך
אהבה, נדבק במקום עליון
למעלה ונדבק בקדשת העולם
הבא, משום שהרי עולה
להתעטר ולהדבק בצד הימין.

אשא שארי דחילו דדינא, לאלקאה חייבא.
ואף על גב דתנינן, דארבעה גוויי אשא נינהו,
ואינון ארבע דאינון חד. אבל הכא
בהווא אשא דקאמרן, שארי דחילו דדינא,
ועל דא כתיב, ויראת מאלהיך, מההוא
עונשא דיליה.

ובתהוא יראה בעי לשוואה רעותיה, בדחילו
ורחימו פחדא, למדחל בהאי סטרא,
ולמרחם בהאי סטרא. ובאינון גוויין
דקאמרן, וההוא דחילו להוי למדחל
מעונשא. דמאן דעבר על פקודי אורייתא,
אתענש בההוא סטרא דכד שארי ההוא סטרא
לאלקאה, לא שכיף עד דשצי ליה מהאי
עלמא, ומעלמא דאתי. ובגין כך בעי למדחל
מהאי אשא, דדחילו שרייא ביה.

ומניה אתפשט אשא לבר דדחלא אחרא, ועל
דא פתיב, (שופטים ו) לא תיראו את אלהי
האמרי, דאסיר למדחל מניה. והאי אשא
דדחילו דקאמרן, איהו קדש ואשתתף
בקדושה, והאי איהו דסחרא לההוא נגה
דקאמרן. וההיא אשא אחרא דלבר, איהו
דאתחבר בהאי לזמנין. ולזמנין אתעבר מניה,
ולא אתחבר בהדיה. וכד גרים דאתחבר
בהאי, פדין הוא אשא דחשוף, ואחשיף וכסי
נהירו דאלין אחרנין. וסימניך (יחזקאל א) ואש
מתלקחת, ולא דקיימא תדיר, והא אתמר
לבתר אהבה, כמה דאוקמוה דאהבה שרייא
לבתר יראה. ורזא דמלה, פיון דשארי
יראה על רישיה דבר נש, אתער לבתר אהבה,
דאיהו מינא. דמאן דפליח מגו אהבה,
אתדבק באתר עלאה לעילא, ואתדבק
בקדושה דעלמא דאתי, בגין דהא סליק
לאתעטרא ולא אתדבקא בסטר מינא.

ואם תאמר שעבודך שהיא מצד היראה אינה עבודה - עבודה נכבדה היא, אבל לא עולה להדבק למעלה. וכשעובד מאהבה, עולה ומתעטר למעלה ונדבק בעולם הבא, וזהו אדם שמזמן לעולם הבא. אשרי חלקו, שהוא שולט על מקום היראה, שהרי אין מי ששולט על דרגת היראה, אלא רק אהבה, סוד הזמן.

סוד היחוד שצריך לאותו שראוי לעולם הבא, ליחד את שמו של הקדוש ברוך הוא וליחד האיברים והדרגות העליונות והתחתונות, להכליל את כלם ולהכניסם למקום שצריך לקשר קשר. וזהו סוד הפתוב, (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד.

וכוד של שמע - שם שעולה לשבעים שמות, וזה כלל אחד. ישראל - ישראל סבא, משום שיש קטן, שפתוב (הושע יא) נער ישראל ואהבהו. וזהו ישראל סבא, סוד אחד בכלל אחד. שמע ישראל - פאן נכללת אשה בבעלה.

ואחר שנכללו זה בזה בכלל אחד, אזי צריכים ליחד את האיברים ולחבר שני משפנות כאחד בכל האיברים ברצון הלב, לעלות בדבקות של אין סוף, להתדבק הכל שם, להיות רצון אחד של עליונים ותחתונים.

וכוד זה יהיה, כמו שנאמר יהיה ה' אחד, בסוד של יהיה. י', ליחד ולהדבק בה, שהוא היכל הפנימי, למקום (מקום) גניזת הנקדה העליונה הזו שהיא י'. וזהו סוד יהו"ה אלהינו. אלו שתי אותיות (שמות) שהם י"ה.

ואי תימא דפולחנא דאיהו מסטרא דיראה לאו איהו פולחנא. פולחנא יקירא איהו, אבל לא סליק לאתדבקא לעילא. וכד פלח מאהבה, סליק ואתעטר לעילא, ואתדבק בעלמא דאתי, ודא איהו בר נש דאזדמן לעלמא דאתי, זכאה חולקיה דהא שליט על אתר דיראה, דהא לית מאן דשליט על דרגא דיראה, אלא אהבה, רזא דימינא.

רזא דיחודא דאצטריך ליה לההוא דאתחזי לעלמא דאתי, ליחדא שמא דקודשא בריך הוא, ולייחדא שייפין ודרגין עלאין ותתאין, לאכללא כלהו, ולאעלאה כלהו באתר דאצטריך לקשרא קשרא. ודא איהו רזא דכתיב, (דברים ו) שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד.

ורזא דשמע, שם הסליק לשבעין שמות, ודא כללא חדא. ישראל: ישראל סבא, בגין דאית זוטא, דכתיב (הושע יא) נער ישראל ואהבהו. ודא איהו ישראל סבא, רזא חדא בכללא חדא. שמע ישראל, הכא אתכלילת אתתא בבעלה.

ולבתר דאתפלילו דא בדא בכללא חדא, כדין אצטריכו לייחדא (דף רט"ז ע"ב) שייפין, ולחברא תרין משפנין פחדא, בכלהו שייפין, ברעו דלבא, לאסתלקא בדבקותא דאין סוף, לאתדבקא כלא תמן, למהוי רעותא חדא עלאי ותתאי.

ורזא דא יהיה, כמה דאת אמר (זכריה יד) יהיה יי' אחד, ברזא דיהיה. י', ליחדא ולאתדבקא בה, דאיהו היכלא פנימאה, לאתר (כ"א אתר) גניזו דהאי נקודה עלאה, דאיהי י'. ודא איהו רזא יהו"ה אלהינו. אלין תרין אתון (כ"א שמחה) דאינון י"ה.

וְלֹא־אֲבָרָא כָּל שְׂיִיפִין בְּהוּא אֲתֵר דְּנַפְקוּ
מְנִיָּה, דְּאִיהוּ הֵיכְלָא פְּנִימָאָה,
לְאַתְבָּא מְלִין לְאַתְרֵיהוֹן, לְעִקְרָא וִיסוּדָא
וְשִׁרְשָׁא דִּילְהוֹן, עַד הֵהוּא אֲתֵר דְּשִׁרְשָׁא
דְּבְרִית.

וְלִבְתֵּר אֵינּוּן תְּרִין אַתְוּוֹן אַתְרֵינִין (דְּאִיהוּ י"ה)
לְיַחְדָּא וְלְאַתְדַּבְּקָא י' בְּה'. י' אִיהוּ
רְזָא דְּבְרִית קְדִישָׁא. וְהֵאֵי ה' אִיהוּ הֵיכְלָא,
אֲתֵר גְּנִיזוּ דְּהֵאֵי רְזָא דְּבְרִית קְדִישָׁא דְּאִיהוּ י'.
וְאֵף עַל גַּב דְּאוּקִימְנָא דְּאִיהוּ ו' תְּנִינָא. אֲבָל
י', רְזָא דִּילִיָּה לְיַחְדָּא לֹוֹן פְּחָדָא.

כְּאָחַד - לְיַחְדָּא מְשֵׁם וּמַעְלָה הַכֵּל
כְּאָחַד, וְלַהֲעֵלוֹת רְצוֹן לְהִתְקַשֵּׁר
הַכֵּל (מִמְטָה לְמַעְלָה) בְּקִשְׁר אַחַד.
לְהַעֲלוֹת רְצוֹנוּ בִּירְאָה וְאִתְּבָה
לְמַעְלָה לְמַעְלָה עַד אֵין סוּף, וְלֹא
יִשְׁאִיר רְצוֹן מִכָּל אוֹתָן דְּרַגּוֹת
וְאִיבְרִים, אֲלֵא בְּכֻלָּם יַעֲלֶה רְצוֹנוּ
לְהַשִּׁיגָם, וְשִׁיְהִי כְּלָם קִשְׁר אַחַד
בְּאֵין סוּף.

אֲחַד, לְיַחְדָּא מִתְּפִין וְלְעֵילָא, פְּלֵא כְּחָדָא,
וְלְסַלְקָא רְעוּתָא לְאַתְקַשְׁרָא כְּלָא (מִתְּתָא
לְעֵילָא) בְּקִשְׁוֹרָא חַד. לְסַלְקָא רְעוּתִיָּה בְּדַחִילוּ
וְרַחִימוּ לְעֵילָא לְעֵילָא עַד אֵין סוּף וְלֹא
יִשְׁתַּבֵּק רְעוּתָא מִכָּל אֵינּוּן דְּרַגִּין וְשִׂיפִין,
אֲלֵא בְּכֻלְהוּ יִסְתַּלַּק רְעוּתִיָּה לְאַדְבְּקָא לֹוֹן,
וְלִמְהִי כְּלָא קִשְׁוֹרָא חָדָא בְּאֵין סוּף.

וְזֵהוּ הַיַּחְוּד שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סְבָא
שֶׁלְמַד מֵאֲבִיו, וְאֲבִיו מִרְבוּ, עַד
פִּיּו שֶׁל אֱלֹהִים, וְיָפָה הוּא, וְהוּא
יַחְוּד בְּתַקוּן. וְאֵף עַל גַּב שְׁאֵנוּ
בְּאַרְנוּ אֵת זֶה בְּכַמָּה סוּדוֹת, כָּל
הַסּוּדוֹת עוֹלִים לְאַחַד. אֲבָל הַסּוּד
הַזֶּה מְצִאנוּ בְּסַפְרוֹ, וְיָפָה הוּא,
וְהוּא חָוּד בְּתַקוּן. וְהָרִי אָנוּ
בְּיַחְוּד שֶׁל סוּד אַחַר הַעֲרֵנוּ
דְּבְרִים, וְהוּא יָפָה, וְהַיַּחְוּד פְּרָאוּי
וְכַךְ הוּא. אֲבָל הַיַּחְוּד הַזֶּה יַחְוּד
בְּתַקוּן, וְזֵהוּ יַחְוּדוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא
סְבָא.

וְדָא הוּא יַחְוּדָא דְּרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, דְּאוּלִּיָּף
מֵאֲבִיו, וְאֲבִיו מִרְבִּיָּה, עַד פּוּמָא דְּאֱלֹהִים,
וְשִׁפִּיר אִיהוּ, וְיַחְוּדָא בְּתַקוּנָא. וְאֵף עַל גַּב
דְּאַנָן אוּקִימְנָא לְהֵאֵי בְּכַמָּה רְזִין, כְּלֵהוּ רְזִין
סַלְקִין לְחַד. אֲבָל רְזָא דָא אֲשַׁפְּחָנָא בְּסַפְרֵיהּ,
וְשִׁפִּיר אִיהוּ, וְיַחְוּדָא בְּתַקוּנָא. וְהֵאֵן אָנָן
בְּיַחְוּדָא דְּרְזָא אַחְרָא אַתְעַרְנָא מְלִין, וְאִיהוּ
שִׁפִּיר, וְיַחְוּדָא כְּדָקָא חָזִי וְהָכִי הוּא. אֲבָל
יַחְוּדָא דָא, יַחְוּדָא בְּתַקוּנָא, וְדָא אִיהוּ יַחְוּדָא
דְּרַב הַמְּנוּנָא סְבָא.

וְעוּד הִיָּה אֹמֵר, מִי שֶׁרְצוֹנוּ
לְהַכְלִיל אֵת כָּל סוּדוֹת הַיַּחְוּד
בְּדַבְּר אַחַד יוֹתֵר יָפָה. וְלִכֵּן אָנוּ
מְאַרְיָכִים בְּאַחַד, לְעֵלוֹת רְצוֹנוּ
מִמַּעְלָה לְמַטָּה, וּמִמְטָה לְמַעְלָה,
לְהוֹיֹת הַכֵּל אַחַד. אֲבָל בְּסוּד זֶה
יְהִי"ה, סִימָן (בְּעֵלְמָא) הוּא לְזֶה.

וְתוּ הָוָה אָמַר, מָאן דְּרְעוּתִיָּה לְאַכְלָלָא
כָּל רְזִין דְּיַחְוּדָא בְּמַלְה דְּאַחַד שִׁפִּיר
טְפִי. וְלְהָכִי אָנָן מְאַרְיָכִין בְּאַחַד, לְסַלְקָא
רְעוּתִיָּה מִעֵילָא לְתַתָּא, וּמִתְתָּא לְעֵילָא,
לְמַהֲוִי כְּלָא חַד. אֲבָל בְּרְזָא דָא יְהִי"ה, סִימָנָא (בְּעֵלְמָא) אִיהוּ לְהֵאֵי.

וְהָא דְתַנִּינָן אֶחָד (למִהוּ ד') רְזָא עֵילָא וְתַתָּא, וְאַרְבַּע סְטָרִין דְעֵלְמָא, הֵכִי אִיהוּ. לִיחְדָא עֵילָא וְתַתָּא כְּמָה דְאַתְמַר (ס"א וְלֵאדְבַע) וְאַרְבַּע סְטָרִין דְעֵלְמָא, אֵלִין אֵינוּן רְזָא רְתִיכָא עֵלְאָה, לְאַתְפִּלְלָא כְּלָא כְחֵדָא, בְּקִשְׂרָא חֵדָא, בְּיַחוּדָא חֵדָא עַד אֵין סוּף, כְּמָה דְאוּקִימְנָא. רְזָא לְאַדְפְּרָא יִצִיאת מְצָרִים לְבַתְרָ. בְּגִין דְהוּוֹת שְׂכִינְתָא בְּגָלוּתָא, וּבְזִמְנָא דְאִיהִי בְּגָלוּתָא, לָאו אִיהוּ חֲבוּרָא, לְאַתְחַבְרָא דָא בְדָא עֵלְמָא תַתָּאָה בְּעֵלְמָא עֵלְאָה, וְלֵאחְזָאָה חִירוֹ דְהִיא גְאוּלָּה, דְהוּוֹת בְּכַמָּה אֲתִין, בְּכַמָּה נְסִין דְעֵבֵד קְדָשָא בְרִיךְ הוּא. וְאַצְטְרִיךְ הֵהוּא פּוּרְקָנָא לְאַתְדַּפְרָא, וְלֵאחְזָאָה דְאַף עַל גַּב דְהוּוֹת בְּגָלוּתָא, הַשְׁתָּא חִירוֹ אִית לָהּ, מִיּוּמָא דְאֵינוּן קִשְׂרִין בְּמְצָרִים אֲשֶׁתְרִיאוּ, אֵינוּן אֲתִין וְנְסִין אֲתַעֲבִידוּ.

וְאַצְטְרִיךְ לְאַחְזָאָה חִירוֹ דִּילָהּ, בְּגִין דְאַתְחַבְרָא כְּבַעֲלָהּ וּבְגִין לְאַסְמַכָּא גְאוּלָּה לְתַפְלָהּ, לְמַהוּי כְּלָא חֵד בְּלֵא פּוּרְדָא, וְלֵא לְאַחְזָאָה תְרוּכִין, וְסִימְנִין (ויקרא כא) וְאַשָּׁה גְרוּשָׁה מְאִישָׁה לֹא יִקְחוּ.

וְאַם תֵּאמַר, וְהָרִי הִיא בְּגָלוּתָא, וְהָרִי גְרִשָׁה - לֹא כֵּן. אֲלֵא וְדַאי שְׂהִיא בְּגָלוּתָא לְדוּר עִם יִשְׂרָאֵל וְלִהְגֹן עֲלֵיהֶם, אֲכַל לֹא גְרִשָׁה. וְהָרִי שְׂכִינָה לֹא נִרְאָתָה בְּבֵית רֵאשׁוֹן וּבְבֵית שְׁנִי. טָרָם שְׁגָלוּ יִשְׂרָאֵל עֲלֵתָה לְמַעֲלָה, וְאַחַר כֵּן שָׁמָּה אֶת מְדוּרָה עִמָּם, אֲכַל גְרוּשִׁים לֹא הָיוּ לְעוֹלָמִים.

וּמִשׁוּם כֵּן צְרִיךְ לְהִרְאוֹת גְּאֻלָּה שְׂיֵשׁ בָּהּ אַרְבַּע גְּאֻלוֹת. וְסוּד כְּאֵן - בְּשַׁעֲה שְׂיִצְאָה שְׂכִינָה מִגְּלוּת מְצָרִים, בְּקִשָּׁה מִהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִפְדָּה אוֹתָהּ עֲכָשׁוּ אַרְבַּע פְּעָמִים, שְׁהֵן אַרְבַּע גְּאֻלוֹת כְּנֻגָד

בְּגִין דְתַהֵא בַת חוּרִין, וְלֵא

וְהָא דְתַנִּינָן אֶחָד (למִהוּ ד') רְזָא עֵילָא וְתַתָּא, וְאַרְבַּע סְטָרִין דְעֵלְמָא, הֵכִי אִיהוּ.

לִיחְדָא עֵילָא וְתַתָּא כְּמָה דְאַתְמַר (ס"א וְלֵאדְבַע) וְאַרְבַּע סְטָרִין דְעֵלְמָא, אֵלִין אֵינוּן רְזָא רְתִיכָא עֵלְאָה, לְאַתְפִּלְלָא כְּלָא כְחֵדָא, בְּקִשְׂרָא חֵדָא, בְּיַחוּדָא חֵדָא עַד אֵין סוּף, כְּמָה דְאוּקִימְנָא.

רְזָא לְאַדְפְּרָא יִצִיאת מְצָרִים לְבַתְרָ. בְּגִין דְהוּוֹת שְׂכִינְתָא בְּגָלוּתָא, וּבְזִמְנָא דְאִיהִי בְּגָלוּתָא, לָאו אִיהוּ חֲבוּרָא, לְאַתְחַבְרָא דָא בְדָא עֵלְמָא תַתָּאָה בְּעֵלְמָא עֵלְאָה, וְלֵאחְזָאָה חִירוֹ דְהִיא גְאוּלָּה, דְהוּוֹת בְּכַמָּה אֲתִין, בְּכַמָּה נְסִין דְעֵבֵד קְדָשָא בְרִיךְ הוּא. וְאַצְטְרִיךְ הֵהוּא פּוּרְקָנָא לְאַתְדַּפְרָא, וְלֵאחְזָאָה דְאַף עַל גַּב דְהוּוֹת בְּגָלוּתָא, הַשְׁתָּא חִירוֹ אִית לָהּ, מִיּוּמָא דְאֵינוּן קִשְׂרִין בְּמְצָרִים אֲשֶׁתְרִיאוּ, אֵינוּן אֲתִין וְנְסִין אֲתַעֲבִידוּ.

וְאַצְטְרִיךְ לְאַחְזָאָה חִירוֹ דִּילָהּ, בְּגִין דְאַתְחַבְרָא כְּבַעֲלָהּ וּבְגִין לְאַסְמַכָּא גְאוּלָּה לְתַפְלָהּ, לְמַהוּי כְּלָא חֵד בְּלֵא פּוּרְדָא, וְלֵא לְאַחְזָאָה תְרוּכִין, וְסִימְנִין (ויקרא כא) וְאַשָּׁה גְרוּשָׁה מְאִישָׁה לֹא יִקְחוּ.

וְאַ תֵּימָא, וְהָא בְּגָלוּתָא אִיהִי, וְהָא אֲתַתְרַכַת, לָאו הֵכִי, אֲלֵא וְדַאי בְּגָלוּתָא אִיהִי, לְדִיִּירָא עֲמַהוּן דִּישְׂרָאֵל, וְלֵאגְנָא עֲלִיָהּ, אֲכַל לֹא אֲתַתְרַכַת. וְהָא שְׂכִינְתָא לֹא אֲתַחְזִי בְּבֵית רֵאשׁוֹן וּבְבֵית שְׁנִי. עַד דִּלֵּא גְלוּ יִשְׂרָאֵל סְלִקָא לְעֵילָא, וְלְבַתְרָ אִיהִי שְׂוִיאת מְדוּרָה עֲמַהוּן. אֲכַל תְרוּכִין לֹא הוּוֹת לְעֵלְמִין.

וּבְגִין דָּא בְּעִי לְאַחְזָאָה פּוּרְקָנָא, דְאִית בָּהּ אַרְבַּע גְּאוּלוֹת. וְרְזָא הֵכָא, בְּשַׁעֲתָא דְנִפְקָא שְׂכִינְתָא מִגְּלוּתָא דְמְצָרִים, תְּבַעֲת מְקוּדָשָא בְרִיךְ הוּא, דִּיפְרוּק לָהּ הַשְׁתָּא ד' זְמַנִּין, דְאֵינוּן ד' גְּאוּלוֹת, לְקַבֵּל אַרְבַּע גְּלוּיוֹת.

ארבע גליות, כדי שתהיה פת חורין ולא תהיה מגרשת. ובאותה שעה עמדה ונגאלה ארבע גאלות, באותה יציאת מצרים. ועכשו שהצטרכה בתקונייה להתחבר עם בעלה, צריף להראות אותה גאלת מצרים שיש בה ארבע גאלות.

ועד זה יש להזכיר באותה גאלה ארבע פעמים אמת, אמת, אמת, אמת, עד עזרת אבותינו, שזוהי עזרה וסמך לישראל כלם. ומשם והלאה ארבע פעמים אחרות אמת, אמת, אמת, אמת, להיות ארבע הגאלות הללו בקיום חזק בחותם חזק של טבעת המלך, ארבע גאלות כפולות בקיום.

ובכ"ן באותה יציאת מצרים, שאלו לא נמצאו אותן ארבע גאלות באותה יציאת מצרים, כל פעם שתהיה גלות, לא מתחברת בתקונייה להתחבר בשם הקדוש, ולכן צריף תמיד להזכיר את גאלת מצרים בכל הקדשות של הקדוש ברוך הוא ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.

סוד הקדשה (של שמו) הרי בארנו, שהרי בקדשה הכל מתקדשים - מעלה ומטה, וכל הדרגות, וכל המרפבות עליונות ומחתונות, כלם מתקדשים בקדשה הזו. ובקדשה הזו בארנו סודות עליונים לאותם בעלי סודות שמתבוננים בקדשת רבונם, אשרי חלקם.

הסוד למסר הנפש לאדונו הוא יפה שאמרתם החברים. אשרי חלקכם, ואשרי עיני שראו כף, שראיתי בחיי שמעוררים דברים קדושים אלו בעולם הנה, (משום שכלם) וכלם כתובים למעלה לפני המלך הקדוש.

פתח ואמר, (מלאכי ג) אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה'

תהא מתתרכא. ובההיא שעתא קיימא ואתפרקת ארבע גאולות, בההיא יציאת מצרים. והשתא דאצטריכת בתקונהא לאתחברא בבעלה, אצטריף לאחזאה ההיא גאולת מצרים, דאית בה ארבע גאולות.

ועד דא אית (דף ר"ז ע"א) לאדכרא בההיא גאולה, ד' זמנין אמת. אמת. אמת. אמת. עד עזרת אבותינו. דדא הוא עזרה וסמך לישראל פלהו. ומתמן ולהלאה ארבע זמנין אחרנין, אמת, אמת, אמת, למהוי ארבע גאולות אלין בקיומא תקיף, בחותמא תקיף דגושפנקה דמלכא. ד' גאולות כפולין בקיומא.

ובדהו בההיא יציאת מצרים, דאילו לא אשתכחו אינון ד' גאולות בההיא יציאת מצרים, כל זמנא דלהוי גלותא, לא אתחברת בתקונהא לאתניחדא שמא קדישא. ועל דא אית לאדכרא גאולה דמצרים תדיר, בכל קדושין דקודשא בריך הוא, בריך שמייה לעלם ולעלמי עלמייה.

רזא דקדושה (דשמייה) הא אוקימנא, דהא בקדושה מתקדשי כלא, עילא ותתא, וכל דרגין, וכל רתיכין עלאין ותתאין, פלהו מתקדשי בקדושתא דא. ובקדושה דא, אוקימנא רזין עלאין, לאינון מארי רזין דמסתפלין בקדושה דמאריהון, זכאה חולקיהון.

רזא למסר נפשא למאריה, שפיר איהו, דקא אמרתון חברייה, זכאה חולקיוון, וזכאין עיני דחמו כו, דזכינא בחיי, דמתערין מלין קדישין אלין בהאי עלמא, (ס"א בגין דבלהו)

וכלהו כתיבי לעילא קמי מלכא קדישא. פתח ואמר (מלאכי ג) אז נדברו יראי ה' איש אל

וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו. בפסוק זה יש להתבונן, אז נדברו? אז דברו הנה צריך להיות! מה זה נדברו? אלא נדברו למעלה מכל אותן מרפכות קדושות וכל אותם חילות קדושים.

משום שאותם דברים קדושים עולים למעלה, וכמה הם שמקדימים ונוטלים אותם לפני המלך הקדוש, ומתעטרים בכמה עטרות באותם אורות עליונים, וכלם נדברו מלפני המלך העליון. מי ראה את השמחות? מי ראה את השמחות שעולות בכל אותם רקיעים, כשהדברים הללו עולים (לפני המלך הקדוש), והמלך הקדוש מסתפל בהם ומתעטר בהם, והם עולים (על ראשו, והיו עטרה ויורדים ויושבים) ויושבים על חיקו ומשתעשע בהם, ומשם עולים על ראשו ונהיים עטרה. ועל זה אמרה תורה, (משלי ח) ואהיה שעשועים יום יום. לא כתוב והייתי, אלא ואהיה, בכל זמן ובכל עת שדברים עליונים עולים לפניו.

פעמים כתוב יראי ה', יראי ה'. אלא יראי ה' למעלה, יראי ה' למטה. יראי ה' עומדים למטה, ואותם דברים עומדים בדיוקניהם למעלה. וסוד זה מצאנו בספרו של חנוך, שכל דברי הצדיקים שבארץ הם מתעטרים ועומדים לפני המלך, והקדוש ברוך הוא משתעשע בהם. ואחר כך הם יורדים ועומדים לפניו בדיוקן אותו הצדיק שאמר אותם, והקדוש ברוך הוא משתעשע באותו דיוקן, ואחר כך נכתבים בספר זכרון לפניו, לעמד לפניו בקיום תמיד.

ולחשבי שמו, מה זה ולחשבי

רעהו ויקשב יי' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יי' ולחשבי שמו. האי קרא אית לאסתפלא ביה, אז נדברו, אז דברו מיבעי ליה, מאי נדברו. אלא נדברו לעילא, מכל אינון רתיכין קדישין, וכל אינון חילין קדישין.

בגין דאינון מלין קדישין, סלקין לעילא, וכמה אינון דמקדמי ונטלין לון קמי מלפא קדישא, ומתעטרן בכמה עטרין, באינון נהורין עלאין, וכלהו נדברו מקמי מלפא עלאה. מאן חמי חדוון, מאן חמי תשבחון, דסלקין בכל אינון רקיעין, פד סלקין מלין אליון, (קמי מלפא קדישא) ומלפא קדישא מסתפל בהו, ואתעטר בהו, ואינון סלקין (ג"א על רשיה נהו עטרה נסתין ונתבין וכו') ויתבין על חיקיה, ומשתעשע בהו, ומתמן סלקין על רישיה, והו עטרה. ועל דא אמרה אורייתא, (משלי ח) ואהיה שעשועים יום יום. והייתי לא כתיב, אלא ואהיה, בכל זמן, ובכל עידן, דמלין עלאין סלקין קמיה.

תרי זמני כתיב יראי יי' יראי יי'. אלא יראי יי' לעילא, יראי יי' לתתא. יראי יי' קיימין לתתא, ואינון מלין קיימין בדיוקניהון לעילא. ורזא דא אשפחנא בספרא דחנוך, דכל מלין דצדיקייא די בארעא, אינון מתעטרן, וקיימן קמי מלפא, ומשתעשע בהו קדשא בריך הוא. ולבתר אינון נחתי, וקיימין קמיה בדיוקנא דהווא צדיק דקאמר לון, ואשתעשע קדשא בריך הוא בהווא דיוקנא. ולבתר אכתיבו בספר זכרון לפניו, לקיימא קמיה בקיומא תדיר.

ולחשבי שמו, מאי ולחשבי שמו. הא אוקמוה, (אבל) כל אינון דמחשבי

שמו? הרי פְּרִשׁוּנָה, (אבל) כל אותם שִׁמְחֵשׁבִים דְּבָרֵי תוֹרָה לְהַשִּׁיג אֶת אֲדוֹנָם בְּסוּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ כְּדֵי לְהַפִּיר אוֹתוֹ וּלְהַתְקִין אֶת חֲכַמַת שְׁמוֹ בְּלִבָּם, שְׁפָתוֹב וּלְחַשְׁבֵי שְׁמוֹ, שֶׁהוּא סוּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. כְּתוֹב (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים כְּמֵרָאָה אֲבָן סְפִיר דְמוֹת כֶּסֶף. פְּסוּק זֶה הֵרִי פְּרִשׁוּהוּ. אָבֵל וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ, בְּאוֹתוֹ רַקִּיעַ לְמַטָּה, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְתֶּם הַחֲבָרִים. אֲשֶׁרֵי חֲלָקִי וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֶם (באוֹתוֹ רַקִּיעַ לְמַעְלָה). שְׁהָרֵי בְּרַקִּיעַ שְׁלִמַעְלָה אֵין מִי שְׁמַתְבוֹנֵן בוֹ, וּמִלְמַעְלָה מִמֶּנּוּ עוֹמֵד אוֹתוֹ אֲבָן סְפִיר, שְׁהָרֵי הַתְּעוֹרְרָנוּ בוֹ בְּסוּד שֶׁל אוֹתָהּ מְרַגְלִית טוֹבָה נִכְבְּדָה, כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוּ.

דְמוֹת כֶּסֶף, וְלֹא כְּתוֹב דְמוֹת הַכֶּסֶף, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ כֶּסֶף וְיֵשׁ כֶּסֶף. הַכֶּסֶף - הַעֲלִיּוֹן הַטְּמִיר וְהַגְּנוּז שֶׁלֹּא הַתְּגַלָּה וְאֵין מִי שְׁעוֹמֵד בוֹ לְדַעַת וּלְהַתְבוֹנֵן. וְלִכֵּן כְּתוֹב כֶּסֶף סֵתֵם, זֶהוּ הַכֶּסֶף שֶׁלְמַטָּה. דְמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם. כִּיּוֹן שְׁאֲמַר דְמוֹת, אִז לְמָה כְּמֵרָאָה, שְׁהָרֵי דֵי לוֹ דְמוֹת אָדָם? אֵלֹא דְמוֹת אָדָם זֶהוּ סוּד עֲלִיּוֹן בְּאוֹתוֹ כְּבוֹד עֲלִיּוֹן, דִּיּוֹקֵן שֶׁל אָדָם. אָבֵל זֶה שְׁנוֹסֶף כְּמֵרָאָה - לְהַכְלִיל אוֹתָם דִּיּוֹקְנָאוֹת שֶׁל דְּבָרֵי חֲכַמָּה וְאוֹתָם סוּדוֹת שֶׁל חֲכַמָּה שְׁעוֹלוֹת וּמִתְעַטְרוֹת לְמַעְלָה, וְאַחַר כֵּן עוֹמְדוֹת בְּדִיּוֹקֵן שֶׁל אָדָם בְּאוֹתוֹ הַדִּיּוֹקֵן שֶׁל הַצְּדִיקִים שְׁמַעְטְרִים אוֹתָם, וּבְכֹלֶם מִשְׁתַּעֲשַׁע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא בְּעַטְרוֹתָיו.

וְאַתָּם הַחֲבָרִים, הֵרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע כְּעַת בְּאוֹתָם דְּבָרִים שְׁאֲמַרְתֶּם, מִתְעַטְרִים בְּאוֹתָהּ דְרָף. וְהֵרִי עֲמַדְתֶּם לְפָנַי רְבוּנְכֶם בְּדִיּוֹקְנֵיכֶם הַקָּדוֹשִׁים, שְׁהָרֵי אֲנִי, בְּשַׁעַה שְׁרַאֲיֵי אֲתָכֶם

מְלִין דְּאוֹרֵיִתָּא, לְאֲדַבְּקָא לְמֵאֲרִיהוֹן בְּרִזָּא דְשָׁמָא קְדִישָׁא, בְּגִין לְמַנְדַּע לֵיה, וּלְאַתְתְּקִנָּא חֲכַמָּה דְשִׁמְיָה בְּלַבֵּייהוּ, דְכְּתִיב וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, דְהוּא רִזָּא דְשָׁמָא קְדִישָׁא.

כְּתִיב (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים כְּמֵרָאָה אֲבָן סְפִיר דְמוֹת כֶּסֶף, הֵאֵי קָרָא הָא אוֹקְמוּהָ. אָבֵל וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ, בְּהוּא רַקִּיעַ לְתַתָּא, כְּמָה דְאֲמַרְתוּן חֲבַרְיָא, זַכָּאָה חוּלְקִי, וְזַכָּאָה חוּלְקִיכוּן. (כְּהוּא רַקִּיעַ לְתַתָּא) דְהָא בְּרַקִּיעַא דְלַעֲיִלָּא, לִית מָאן דְאֶסְתַּכְּלַל בֵּיה. וּמִלְעִילָא מְגִיָּה קִיִּימָא הוּא אֲבָן סְפִיר, דְהָא אֲתַעְרָנָא בֵּיה בְּרִזָּא דְהוּא מְרַגְלִית טְבָא יְקִירָא, כְּמָה דְאוֹקִימָנָא.

דְמוֹת כֶּסֶף, וְלֹא כְּתִיב דְמוֹת הַכֶּסֶף. בְּגִין דְאִית כֶּסֶף, וְאִית כֶּסֶף. הַכֶּסֶף: עֲלָאָה טְמִירָא גְּנִיזָא דְלֹא אֲתַגְלִיָּא, וְלִית מָאן דְקִיִּימָא בֵּיה לְמַנְדַּע וּלְאַסְתַּכְּלָא. וְעַל דָּא כְּתִיב כֶּסֶף סֵתֵמָא, דָּא כֶּסֶף דְלְתַתָּא. דְמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם, כִּיּוֹן דְאֲמַר דְמוֹת, אֲמַאי כְּמֵרָאָה, דְהָא סְגִי לֵיה דְמוֹת אָדָם. אֵלֹא דְמוֹת אָדָם, דָּא אִיהוּ רִזָּא עֲלָאָה, בְּהוּא כְבוֹד עֲלָאָה, דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם. אָבֵל הָא דְאַתּוֹסֶף כְּמֵרָאָה, לְאַכְלָלָא אֵינוֹן דִּיּוֹקְנֵין דְמְלִין דְחֲכַמְתָּא, וְאֵינוֹן רִזִּין דְחֲכַמְתָּא (דף ר"ז ע"ב) דְסִלְקֵן וּמִתְעַטְרֵן לַעֲיִלָּא, וּלְבַתֵּר קִיִּימִין בְּדִיּוֹקְנָא דְאָדָם בְּהוּא דִּיּוֹקְנָא דְצְדִיקִיָּא דְמַעְטְרִין לוֹן, וּבְכֹלְהוּ אֲשַׁתְּעַשַׁע קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעַטְרוֹי.

וְאַתָּוֵן חֲבַרְיָא, הָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֲשַׁתְּעַשַׁע הַשְּׁתָּא, בְּאֵינוֹן מְלִין דְקָא אֲמַרִיתוּ, מִתְעַטְרֵן בְּהוּא אוֹרְחָא. וְהָא קִיִּימְתוּן קִמֵי מֵאֲרִיכוּן בְּדִיּוֹקְנֵיכוּן קְדִישִׁין, דְהָא אֲנָא בְּשַׁעַתָּא דְחֲמִינָא לְכוּ, וְאַסְתַּכְּלָנָא

בְּדִיּוּקְנֵיכֹו, חֲמִינָא בְּכוּ דְאַתּוּן רְשִׁימִין בְּרָזָא דְאַדָּם, וְיַדְעָנָא דְהָא דִּיּוֹקְנָא דִּילְכוּן אַתְעַתְדָא לְעִילָא. וְהָכִי אֲזַדְמַנָן צַדִּיקֵיָא לְזַמְנָא דְאַתִּי, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא לְעִינֵיהוּן דְכֻלָּא, וְלֹאֲחֻזָּא פְרָצוּפָא קִדִּישָׁא לְקָמִי כָל עֲלָמָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה סא) כָּל רוּאֵיהֶם יִפְירוּם פִּי הֵם זֶרַע בְּרַךְ יִי'.

וְהַסְתַּפְלְתִי בְּדִיּוּקְנֵיכֶם, רְאִיתִי בְּכֶם שְׂאֵתָם רְשׁוּמִים בְּסוּד שֶׁל אָדָם, וְיַדְעֹתִי שֶׁהָרִי דִּיּוּקְנֵיכֶם נֹוֹעַד לְמַעֲלָה. וְכַף מְזַמְנִים הַצַּדִּיקִים לְעֵתִיד לְבֹא, שִׁיְהִיו נֹוֹדְעִים לְעֵין הַכֹּל, וְלַהֲרֹאוֹת פְּרָצוּף קְדוּשׁ לְפָנֵי כָל הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׂכַתוּב (ישעיה סא) כָּל רְאִיָּהֶם יִפְירוּם פִּי הֵם זֶרַע בְּרַךְ ה'.

אֲדַהְבִּי חֲמָא לְרַבֵּי יוֹסִי, דְהָוָה מְהַרְהֵר בְּמַלְי דְעֲלָמָא. אָמַר לֵיהּ, יוֹסִי קוּם אֲשָׁלִים דִּיּוֹקְנָךְ, דְּאַתְ חַד חֲסַר בְּךְ. קָם רַבִּי יוֹסִי וַחֲדִי בְּמַלְיִן דְּאוּרִייתָא, וְקָם קַמֵּיהּ, אֲסַתְפַּל בֵּיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ, רַבִּי יוֹסִי, הַשְׁתָּא אַנְתָּ שְׁלִים קַמֵּי עֲתִיק יוֹמִין, וְדִיּוֹקְנָךְ שְׁלִים.

בֵּין כֶּף רְאָה אֶת רַבִּי יוֹסִי שֶׁהָיָה מְהַרְהֵר בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם. אָמַר לוֹ, יוֹסִי, קוּם וְהַשְׁלֵם דִּיּוֹקְנְךָ, שְׂאוֹת אַחַת חֲסֵרָה בְּךָ. קָם רַבִּי יוֹסִי וְשִׁמַּח בְּדַבְרֵי תוֹרָה וְקָם לְפָנָיו. הַסְתַּפַּל בּוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ, רַבִּי יוֹסִי, עֲכָשׁוּ אֶתָּה שְׁלֵם לְפָנֵי עֲתִיק הַיָּמִים וְדִיּוֹקְנְךָ שְׁלֵם.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות כח) וַיַּעַשׂ אֶת צִיץ נֹזֵר הַקֹּדֶשׁ זָהָב טָהוֹר וְגו'. אָמַי אֲקָרִי צִיץ. אֲסַתְפְּלוּתָא לְאַסְתְּפֻלָּא בֵּיהּ. וּבְגִין דְהָוָה קִיַּיְמָא עַל אֲסַתְפְּלוּתָא דְבַר נֶשׁ, אֲקָרִי צִיץ. וְכָל מָאן דְּאַסְתְּפַל בֵּיהּ בְּהֵוָא צִיץ אֲשַׁתְּמוּדְעָא בֵּיהּ.

פְּתַח וְאָמַר, וַיַּעַשׂוּ אֶת צִיץ נֹזֵר הַקֹּדֶשׁ זָהָב טָהוֹר וְגו'. לְמָה נִקְרָא צִיץ? הַסְתַּפְּלוֹת לְהַסְתַּפַּל בּוֹ. וּמִשׁוּם שֶׁהָיָה עוֹמֵד עַל הַסְתַּפְּלוֹת שֶׁל אָדָם, נִקְרָא צִיץ. וְכָל מִי שֶׁהַסְתַּפַּל בּוֹ בְּאוֹתוֹ צִיץ, הִיָּה נֹוֹדַע בּוֹ וּמְכַר.

בְּצִיץ הוּוּ אַתּוּן דְשִׁמָּא קִדִּישָׁא גְלִיפִין בְּגִלּוּפָא, וּמְחַקְקֵן בֵּיהּ. וְאִי זַכָּאָה הָוָה הֵהוּא דְקִיַּיְמָא קַמֵּיהּ, אֵינּוּן אַתּוּן דְמְחַקְקֵן בֵּיהּ גּוֹ דְהָבָא, הוּוּ בְּלִטִין מִתְתָּא לְעִילָא, וְסַלְקִין מִהֵוָא גְלִיפּוֹ בְּנִהִירוֹ, וְהוּוּ נְהִרִין בְּאַנְפִין דְהֵוָא בַּר נֶשׁ.

בְּצִיץ הָיוּ אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ חֲקִיקוֹת בְּחִקִּיקָה וּחְקִיקוֹת בּוֹ. וְאִם צַדִּיק הִיָּה אוֹתוֹ שְׁעוֹמֵד לְפָנָיו, אוֹתָן אוֹתִיּוֹת שֶׁחֲקִיקוֹת בְּתוֹף הִזָּהָב הָיוּ בּוֹלְטוֹת מִמֶּטֶה לְמַעֲלָה וְעוֹלוֹת מֵאוֹתָהּ חֲקִיקָה בְּאוּר, וְהָיוּ מְאִירוֹת בְּפָנֵי אוֹתוֹ הָאָדָם.

נְצִיץ נְצִיצוּ בֵּיהּ, וְלֹא נְצִיצִין. בְּשַׁעֲתָא קְדָמִיתָא דְאַסְתְּפַל פְּהֵנָא בֵּיהּ, הָוָה חָמִי נְהִירוֹ דְאַתּוּן כְּלָהוּ בְּאַנְפִין. וְכַד הָוָה מְסַתְּפֻלָּא לְעִינָא בֵּיהּ, לֹא הָוָה חָמִי מְדִי, אֲלֵא נְהִירוֹ דְאַנְפוֹי דְנִהִיר, כְּאִילוֹ נִיצוּצָא דְדִהָבָא הָוָה נְצִיץ בֵּיהּ, בַּר דְכִהֵנָא הָוָה יַדַּע חִיזוּ דְאַסְתְּפְלוּתָא קְדָמָאָה, דְהָוָה חָמִי לְפּוּם שַׁעֲתָא, דְהָא רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הָוָה

נֹוֹצֶצֶת בּוֹ הַתְּנוּצָצוֹת, וְלֹא נֹוֹצֶצִים. בְּשַׁעָה הִרְאִישׁוּנָה שֶׁהַסְתַּפַּל בּוֹ הִפְחֵן, הִיָּה רוּאָה אֶת אוֹר הָאוֹתִיּוֹת כְּלָם בְּפָנִים, וְכִשְׁהָיָה מְסַתְּפַל לְעֵין בּוֹ, לֹא הִיָּה רוּאָה דְבַר, אֲלֵא אֶת אוֹר פְּנָיו שֶׁמְאִיר כְּאִלוֹ נִיצוּץ שֶׁל זָהָב הִיָּה נֹוֹצֶץ בּוֹ. רַק שֶׁהִפְחֵן הִיָּה יוֹדַע אֶת מְרֹאֵה הַהַסְתַּפְּלוֹת הִרְאִישׁוּנָה שֶׁהָיָה רוּאָה לְפִי שַׁעָה, שֶׁהָרִי רְצוּנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה בְּאוֹתוֹ אָדָם, וְיוֹדַע שֶׁהוּא מְזַמֵּן

לעולם הבא, משום שהמראה הזה מאירים עליו מלמעלה, והקדוש ברוך הוא היה מרצה בו, וכשמסתכלים בו לא רואים דבר, משום שהמראה שלמעלה אינו מתגלה אלא לפי שעה.

ואם עומד אדם לפני אותו ציץ ופניו אינם מראים לפי שעה מראה קדוש, הנה הכהן יודע שהרי הוא עז מצח, וצריך לכפר עליו ולבקש עליו רחמים.

ויעש את ציץ נזר הקדש. רבי יהודה פתח הפסוק ברות (רות ב), עיניך בשדה אשר יקצרון וגו'. בפסוק הנה יש להתבונן, למה צריך כאן לכתב? אמר לו רבי יצחק, אם כך, כמה פסוקים הם בתורה שנראה שלא הצטרכו להכתב, וראינו שכלם סודות עליונים. אמר רבי יהודה, בפסוק זה מי שרואה ולא מתבונן בו, כמי שלא טעם תבשיל הוא דומה.

אלא סוד כאן, וברוח הקדש נאמר. משום שראה בעז, הדין של ישראל, את ענותנותה של אותה צדקת, שלא מרימה עיניה לראות במקום אחר אלא לפניה, וראתה כל מה שראתה בעין טובה, ועזות המצח לא היתה בה - שבח את עיניה.

משום שיש עינים שבשבילן אין שולטת ברכה באותו מקום, והוא ראה בה עין טובה, שעל כל מה שהסתכלה היה בעין טובה. ועוד, שראה שהיה מצליח בידה כל מה שהיתה לוקחת נוסף בשדה. ובעז התבונן שרוח הקדש שורה עליה, ואז פתח ואמר, עיניך בשדה אשר יקצרון וגו'. אם תאמר, בשביל אותם הלוקטים כל אותם האחרים, איך

ביה בההוא בר נש, וידע דאיהו זמין לעלמא דאתי, בגין דחיזו דא נהרין עליה מלעילא, וקודשא בריך הוא הוה אתרעי ביה. וכד מסתכלין ביה לא חמאן מדי, בגין דחיזו דלעילא לא אתגלייא אלא לפום שעתא.

ואי קיימא בר נש קמי ההוא ציץ, ואנפוי לא אחזיין לפום שעתא, חיזו קדישא, הוה ידע כהנא דהא איהו תקיף מצחא, ובעי לכפרא עליה, ולמבעי עלוי רחמין.

ויעש את ציץ נזר הקדש. (שמות מ) רבי יהודה פתח קרא ברות, (רות ב) עיניך בשדה אשר יקצרון וגו'. האי קרא אית לאסתכלא ביה, אמאי אצטריך הכא למכתב. אמר ליה רבי יצחק, אי הכי כמה קראין אינון באורייתא דאתחזיאנו דלא אצטריכו למכתב, ורחמינן דכלהו רזין עלאין. אמר רבי יהודה, האי קרא מאן דחמי ולא אסתפל ביה, כמה דלא טעים תבשילא דמי.

אלא רזא הכא, וברוח קדשא אתמר, בגין דחמא בעז דיינא דישראל, ענוותנותא דהיא צדקת, דלא מסלקא עינא למחמי באתר אתרא, אלא לקמה. וחמאת כל מה דחמאת, בעינא טבא, ותוקפא דמצחא לא הוה בה, שבח עינהא.

בגין דאית עינין דבגיניהון לא שלטא ברכתא בההוא אתר, ואיהו עינא טבא חמא בה, דכל מה דאסתפלת הוה בעינא טבא. ותו, דחמא, דהוה אצלח בידהא, דכל מה דהוות לקטא, אתוסף בחקלא. ובעז אסתפל דרוחא קדישא שרייא עליה, כדין פתח ואמר, עיניך בשדה אשר יקצרון וגו'. אי תימא בגין אינון לקטין כל אינון אתרנין, הין אמר דתהך אבתריהו, לא אצטריך למכתב אלא ולקטת אתריהן, מאי והלכת

אמר שתלף אחריהם? לא היה צריך לכתב אלא ולקטת אחריהן. מה זה והלכת אחריהן? אלא בשביל עיניה הוא אמר, עיניה שיהיו גורמות (ברכות רבות, ועל כן ברכות ללוקטים רבים, ועל כן והלכת אחריהן, אחר עיניה. כל שאר בני העולם אין להם רשות ללכת אחר עיניהם, ואת אחר עיניה, שעיניה גורמות לברכות רבות.

דבר אחר בשדה אשר יקצרון - בעז ראה ברוח הקדש שעתידים לצאת ממנה מלכים עליונים שליטים, שהם העינים של הכל, כמו שהיתה תמר, שכתוב בה (בראשית לח) ותשב בפתח עינים. התישבה בפתח שיוצא ממנו מלכים שליטים עליונים שנקראים עינים, כמו שנאמר (במדבר טו) אם מעיני העדה. כמו שכל אברי הגוף לא הולכים אלא אחר העינים, והעינים מנהיגות את כל הגוף - אף כף מלכים וסנהדרין וכל אותם שליטים, הכל הולכים אחריהם (שהולכים האירים אחר העינים), ומשום כן אמר לה עיניה. אלו המלכים והשליטים שעתידים לצאת ממנה.

בשדה, איזה שדה? זה ציון וירושלים, שכתוב (מיכה א) ציון שדה תחרש. וכתוב (בראשית כז) בריח שדה אשר ברכו ה', זו וירושלים. ועל כן כתוב עיניה בשדה, שהם העינים שלה, שעתידים לצאת ממנה, לא יהיו שליטים אלא בשדה. אשר יקצרון, שהרי מאותו שדה היו לוקחים כל בני העולם תורה ואור שמאיר, שכתוב (ישעיה ב) כי מציון תצא תורה.

והלכת אחריהן, במעשים הכשרים הללו שאני ראיתי בך. הלא צויתי את הנערים וגו', כמשמעו שלו, משום שאשה דעתה קלה. וצמת, לשון נקיות נקט. וצמת, שאם תשוקתך לדבק באדם

אחריהן, אלא בגין עינהא קאמר. עינהא דהו גרמין (ג"א ברכאן סגיאין, ועל דא וכו'), ברכתא לקטין סגיאין ועל דא והלכת אחריהן, בתר עיניה. כל שאר בני עלמא לית להו (דף רי"ח ע"א) רשו למיהן בתר עינוי. ואנת לבתר עיניה, דעיניהן גרמין ברכאן סגיאין.

דבר אחר עיניה בשדה אשר יקצרון. בעז חמא ברוח קדשא, דזמינין לנפקא מינה מלכין עלאין שליטין דאינון עיינין דכלא. כמה דהוות תמר, דכתיב בה, (בראשית לח) ותשב בפתח עינים. אתיישבת בפתחא דנפקין מינה מלכין שליטין עלאין, דאקרון עיינין, כמה דאת אמר (במדבר טו) אם מעיני העדה. כמה דכל שייפי גופא לא אזלין אלא בתר עיינין, ועיינין אינון מנהגין לכל גופא, אוף הכי מלכין וסנהדרין, וכל אינון שליטין, כלא אזלין אבתייהו (ס"א דאלין שייפין בתר עיינין) ובגין כן אמר לה עיניה אלין מלכין ושליטין, דזמינין למיפק מינה.

בשדה. מאן שדה. דא ציון וירושלים, דכתיב, (מיכה ג) ציון שדה תחרש. וכתיב (בראשית כז) בריח שדה אשר ברכו יי', דא וירושלים. ועל דא כתיב עיניה בשדה, דאינון עיינין דילה, דזמינין למיפק מינה, לא יהוין שליטין אלא בשדה. אשר יקצרון, דהא מההוא שדה, הוין נקטין כל בני עלמא תורה, ונהורא דנהיר, דכתיב, (ישעיה ב) כי מציון תצא תורה.

והלכת אחריהן, באלין עובדין דכשרן, דאנא חמינא בך. הלא צויתי את הנערים וגו'. כמשמעו דיליה, בגין דאתתא דעתא

והלכת אחריהן, במעשים הכשרים הללו שאני ראיתי בך. הלא צויתי את הנערים וגו', כמשמעו שלו, משום שאשה דעתה קלה. וצמת, לשון נקיות נקט. וצמת, שאם תשוקתך לדבק באדם

לקיים זרע בעולם - והלכת אֵל
הפלים, אלה הם הצדיקים
שנקראים פלי ה', שכתוב (שם נב)
הברו נשאי פלי ה'. שעתידיים
הצדיקים להביא להם את כל
העולם דורון למלך המשיח.
ואותם פלי ה', פלים שהקדוש
ברוך הוא נהנה בהם, אלה הם
פלים שבורים, שבורים הם
בעולם הזה כדי לקיים את התורה.
והשמוש שהקדוש ברוך הוא
משתמש בהם לא משתמש אלא
מתוך הפלים הללו. וכשתדבק
בהם, ושתית וגו'.

רבי יוסי פתח ואמר, (רות ג) ויאכל
בעז וישת וייטב לבו. מה זה
וייטב לבו? שברך על מזונו,
ופרשהו. וזהו סוד, שמי שמברך
על מזונו זה מיטיב ללבו, ומי
מוליך? (ומי הוא?) כמו שכתוב
(תהלים כו) לך אָמר לבי. וכתוב (שם
עג) צור לִבִּי וגו'.

ומשום שברפת המזון חביבה
לפני הקדוש ברוך הוא - כל מי
שמברך על השבע, מיטיב
ומשמש למקום אחר, וסימנה -
סעודת השבת, שמקום אחר נהנה
מאותה ברכה של שבע ושמחה.
וכאן נהנה מאותה ברכה של
שבע של אותו צדיק בעז, וזהו
וייטב לבו.

מה הטעם? משום שהמזון הוא
קשה לפני הקדוש ברוך הוא
שהוא אותו מקום, וכיון שאדם
אוכל ושותה ומברך, אותה ברכה
עולה, ונהנה מאותם דברים של
שבע שעולים, ונמצא שנהנים מן
המזון ממש ומלמעלה.

וזהו הסוד שבין החברים. הסוד
שבחל לא נהנה אותו מקום, אלא
מאותם דברים שעולים מתוך
שבע, וכל הדברים מתעטרם
ורוים ושבעים בשמחה, ואותו
מקום נהנה מהם. בשבת הוא סוד

קלה. וצמית, לישנא דנקיות נקט, וצמית, דאי
תיאובתך לאדבקא בבר נש לקיימא זרעא
בעלמא, והלכת אֵל הפלים, אלין אינון
צדיקייא, דאקרון פלי יי', דכתיב, (ישעיה נב)
הברו נשאי פלי יי'. דזמינון צדיקייא
לאייתאה לון פל עלמא, דורונא למלכא
משיחא, ואינון פלי יי', מאנין דקודשא בריך
הוא אתהני בהו, אלין אינון מאנין תבירין,
תבירין אינון בהאי עלמא, בגין לקיימא
אורייתא. ושימושא דקודשא בריך הוא
אשתמש בהו, לא אשתמש אלא מגו הני
כלים. וכד תתדבק בהו ושתית וגו'.

רבי יוסי פתח ואמר, (רות ג) ויאכל בעז וישת
וייטב לבו. מהו וייטב לבו. דבריה על
מזוניה, ואוקמוה. ודא הוא רזא, דמאן
דמברך על מזוניה, דא אוטיב ללביה, ומאן
אוטיב (כ"א ומאן איהו) כמה דכתיב, (תהלים כו) לך אָמר
לבי. וכתוב (עג) צור לִבִּי וגו'.

ובגין דברפת מזונא חביבא קמי קדשא בריך
הוא, פל מאן דבריה על שבועא, אוטיב
וחדי לאתר אחרא, וסימנה סעודתי דשבת,
דאתר אחרא אתהני מההיא ברכה דשבועא
וחידו. והכא אתהני מההיא ברכה דשבועא
דההוא צדיק בעז ודא וייטב לבו.

מאי טעמא. בגין דמזונא איהו קשה קמי
קדשא בריך הוא ההוא אתר, וכיון דבר
נש אכיל ושתי, וקא מברך. ההיא ברכתא
סלקא, ואתהני מאינון מלין דשבועא דסלקין,
ואשתכח דאתהני ממזונא מתתא ומלעילא.

ודא איהו רזא דבין חברייא. רזא בחול לא
אתהני ההוא אתר, אלא מאינון מלין
דסלקין מגו שבועא, וכלהו מלין מתעטרן
ורוון ושבעין בחידו, וההוא אתר אתהני

אחר במזון ממש, ובאותה שמחה של המזון של מצוה של שבת, ובכל נמצא כלול - ממעלה ומטה. וסוד זה - כי ממך הכל ומידך נתנו לך. ודאי מהנאותה הזו, ובאותה שמחה של מזון של מצות השבת, כמו שבארוה.

מי שמברך את הקדוש ברוך הוא מתוך שבע, צריך לכוון לבו ולשים רצונו בשמחה, ולא ימצא עצוב, אלא שיברך בשמחה בסוד זה ולשים רצונו שהרי הוא נותן עכשו לאחר בשמחה, בעין טובה. וכמו שהיא מברך בשמחה ובעין טובה, כך נותנים לו בשמחה ובעין טובה. ומשום כך לא ימצא עצוב כלל, אלא בשמחה ובדברי תורה, וישים לבו ורצונו לתת ברכה זו בסוד שצריך.

סוד פאן, ארבע מרכבות שולטות בארבעה צדדים ומחנות, נזונו מאותה ברפת השבע, ובאותם דברים של ברוך אתה, נהנה ומתרבה ומתעטר בו. ומי שמברך, צריך רצון בשמחה ובעין טובה, ועל כן כתוב (משלי

כב) טוב עין הוא יברך.

וכאן רד לסוף הפסוק, שכתוב כי נתן מלחמו לדל. שאם לא תאמר כך - הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. אלא טוב עין, כמו שבארנו, הוא יברך ודאי, בעין טובה ובשמחה. ואינו לחנם לברך בשמחה, שהרי מאותה ברכה ומאותה שמחה נתן מלחמו לדל, מקום שצריך להזון מפל הצדדים. מקום שאין לו מעצמו כלום. מקום שנהנה מפל הצדדים ונכלל מפל הצדדים. הדברים הללו לא נמסרו אלא לחכמים שיוצעים סודות עליונים ודרכי התורה.

לא אתמסרו אלא לחכמין דינדיעין רזין עלאין ואורחין דאורייתא.

מנייהו. בשבת איהו רזא אחרא, במזונא ממש, ובההוא חדוה דמזונא דמצוה דשבת, ובכלא אשתכח פלילא מעילא ותפא. ורזא דא (דברי הימים א כט) כי ממך הכל ומידך נתנו לך. ודאי בהנאותיה דא, ובההוא חדוה דמזונא דמצוה דשבת, כמה דאוקמוה.

מאן דמברך לקודשא בריך הוא מגו שבועא, בעי לכוונא לביה, ולשוואה רעותיה בחדוה, ולא ישתפח עציב, אלא דיברך בחדוה ברזא דא, ולשווי רעותיה דהא איהו יהיב השתא לאחרא בחדוה, בעינא טבא, וכמה דאיהו מברך בחדוה ובעינא טבא. הכי יהבין ליה בחדוה ובעינא טבא. ובגין כך לא ישתפח עציב כלל, אלא בחדוה, ובמלין דאורייתא, וישוי לביה ורעותיה למיהב ברכה דא, ברזא דאצטריך.

רזא הקא, ארבע רתיכין שליטין, בד' סטרין ומשיריין, אתזנו מההיא ברכתא דשבועא, ובאינון מלין דברוך אתה, אתהני ואתרבי ואתעטר ביה. ומאן דמברך אצטריך רעותא בחדוה, ובעינא טבא, ועל דא כתיב, טוב עין הוא יברך.

והכא שפיל לסיפיה דקרא, דכתיב פי נתן מלחמו לדל. דאי לא תימא הכי, האי קרא לאו רישיה סיפיה, ולאו סיפיה רישיה. אלא טוב (דף ר"ח ע"ב) עין, כמה דאוקימנא, הוא יברך ודאי, בעינא טבא בחדוה. ולא איהו למגנא לברכא בחדוה, דהא מההיא ברכתא, ומההוא חידו נתן מלחמו לדל, אתר דאצטריך לאתזנא מפל סטרין. אתר דלית ליה מגרמיה כלום. אתר דאתהני מפל סטרין ואתפליל מפל סטרין. מלין אלין

בא וראה, בעז הנה טוב עין, ועזות מצח מעולם לא היתה בו. מה פתוב? (רות ג) ויבא לשכב בקצה הערמה. סוד הפתוב - (שיר ח) בטנף ערמת חטים. מכאן למדנו, שכל מי שמברך ברבת המזון פראוי בשמחה וברצון הלב, כשמשתלק מן העולם הנה מתקן לו מקום בתוך סודות עליונים בהיכלות קדושים. אשרי האיש ששומר את מצוות אדונו ויודע את סודן, שאין לה מצנה ומצנה בתורה שאין תלויים בה סודות עליונים ואורות וזוים עליונים, ובני אדם לא יודעים ולא משגיחים בכבוד רבונם. אשרי חלקם של הצדיקים, אותם שמשתדלים בתורה. אשריהם בעולם הנה ובעולם הבא.

בא וראה שהרי אמרו, שכל אותם עזי המצח שאין להם בושה, אין להם חלק בעולם הנה ובעולם הבא. כל עזי המצח שהיו בישראל, כשהיו מסתכלים באותו הציץ, היו משברים את לבם ומסתכלים במעשיהם, משום שציץ הנה עומד על אות, וכל מי שמסתכל בו הנה מתבייש במעשיו. ולכן הציץ מכפר על אותם עזי פנים, עזי מצח.

אותיות של הסוד של השם הקדוש שהיו חקוקות על הציץ, היו מאירות וכולטות ונוצצות. כל מי שהיה מסתכל באותה התנוצצות של האותיות, נופלות פניו מאימה והיה נשבר לבו, ואז הציץ מכפר עליהם. כמו זה, כיון שהוא גורם לשבר לבו ולהפנע מלפני רבוננו.

כמו כן הקטרת, כל מי שהריח באותו עשן, כשעלה אותו עמוד מאותו מעלה עשן, הנה מברך את

תא חזי, בעז טב עינא הוה ותוקפא דמצחא לא הוה ביה לעלמא. מה כתיב, (רות ג) ויבא לשכב בקצה הערמה, רזא דכתיב, (שיר השירים ז) בטנף ערמת חטים. מהכא אוליפנא, כל מאן דמברך ברבת מזונא כדקא יאות, בחדוה ברעותא דלבא, פד סליק מהאי עלמא, אתר אתתקנא ליה, גו רזין עלאין בהיכלין קדישין. זפאה איהו בר נש דנטיר פקודי דמאריה, ונדע רזא דילהון, דלית לה פקודא ופקודא באורייתא, דלא תליין ביה רזין עלאין, ונהורין וזיוין עלאין, ובני נשא לא ידעי, ולא משגיחין ביקרא דמאריהון. זפאה חולקיהון דצדיקייא, אינון דמשתדלי באורייתא זפאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

תא חזי דהא אמרו, דכל אינון תקיפי מצחא, דלית להו כסופא, לית להון חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי. כל אינון תקיפי מצחא דהו בהו בישראל, פד הו מסתפלן בהווא ציץ, הו מתברן לפייהו, ומסתפלן בעובדייהו. בגין דציץ על את הוה קאים, וכל מאן דמסתפל ביה, הוה מכסיף בעובדוי. ועל דא ציץ מכפרא על אינון תקיפי אנפין, תקיפי מצחא.

אתוון דרזא דשמא קדישא דהו גליפין על ציצא, הו נהרין ובלטין ונצצין. כל מאן דהוה מסתפל בהווא נציצו דאתוון, אנפוי נפלין מאימתא, והוה אתבר לפיה, וכדין ציצא מכפרא עלייהו. פגוונא דא פיון דאיהו גרים לתברא לפיה, ולא תפנעא מקמי מאריה.

בגוונא דא קטרת, כל מאן דארח בהווא תננא, פד סליק ההווא עמודא מההווא

תננא, פד סליק ההווא מעלה עשן, הוה מברך

לבו בברור (באורה בשמחה) לעבד את רבוננו ומעביר ממנו זממת היצר הרע, ולא היה לו אלא לב אחד כנגד אביו שבשמים, משום שקטרת היא שבר ליצר הרע ודאי בכל הצדדים. כמו שציין היה עומד על גס - אף קטרת. שאין לה דבר בעולם לשבר את הצד האחר, פרט לקטרת.

בא וראה מה כתוב, (במדבר יז) קח את המחפה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת. מה הטעם? פי יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף. שהרי אין שבר לאותו הצד פרט לקטרת, שאין לה דבר חביב לפני הקדוש ברוך הוא כמו קטרת, ועומדת לבטל כשפים ודברים רעים מהבית. ריח ועשן הקטרת שעושים בני אדם, באותו מצעה הוא מבטל, כל שפן הקטרת.

דבר זה גזרה עומדת לפני הקדוש ברוך הוא, שכל מי שמסתכל וקורא בכל יום את מעשה (פרשת) הקטרת, ינצל מכל הדברים הרעים וכשפי העולם, ומכל הפגעים הרעים, ומהרהור רע ומדין רע ומקמת, ולא יגזק כל אותו יום, שלא יכול הצד האחר לשלט עליו, וצריך שיכון בו. אמר רבי שמעון, אם בני אדם היו יודים כמה הוא עליון מעשה הקטרת לפני הקדוש ברוך הוא, היו נוטלים כל דבור ודבור ממנו והיו מעלים אותו עטרה על ראשיהם כמו כתר של זהב. ומי שמשתדל בו, צריך להסתכל במעשה הקטרת, ואם יכון בו בכל יום, יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא, ויסתלק המות ממנו ומהעולם, וינצל מכל הדינים של העולם הזה, ומצדדים רעים, ומדין הגיהנם ומדין המלכות האחרת.

לביה, בבירור (בנהירו בחדנה) למפליח למאריה, ואעבר מניה זוהמא דיצר הרע, ולא הוה ליה אלא לבא חדא, לקבל אביה דבשמיא. בגין דקטרת, תבירו דיצר הרע איהו ודאי בכל סטרין. וכמה דציין הוה קאים על ניסא, אוף קטרת. דלית לה מלה בעלמא, למתבר ליה לסטרא אחרא, בר קטרת.

תא חזי מה כתיב, (במדבר יז) קח את המחפה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת. מאי טעמא. פי יצא הקצף מלפני יי', החל הנגף. דהא לית תבירו להווא סטרא בר קטרת. דלית לה מלה חביבה קמי קדשא בריך הוא, פקטרת. וקיימא לבטלא חרשין, ומלין בישין מביתא. ריחא ועשנא דקטרת דעבדי בני נשא, בהווא עובדא איהו מבטל, כל שפן קטרת.

מלה דא גזרה קיימא קמי קדשא בריך הוא, דכל מאן דאסתפל וקרי בכל יומא עובדא (נ"א פרשתא) דקטרת, ישתזיב מכל מלין בישין וחרשין דעלמא. ומכל פגעין בישין, ומהרהורא בישא, ומדינא בישא, וממותנא, ולא יתזק כל ההוא יומא, דלא יכיל סטרא אחרא לשלטא עליה, ואצטריך דיכוין ביה. אמר רבי שמעון, אי בני נשא הוו ידעי כמה עלאה איהו עובדא דקטרת קמי קדשא בריך הוא, הוו נטלי כל מלה ומלה מניה, והוו סלקי לה עטרה על רישיהו, פכתרא דדהבא. ומאן דאשתדל ביה, בעי לאסתפלא בעובדא דקטרת, ואי יכוין ביה בכל יומא, אית ליה חולקא בהאי עלמא, ובעלמא דאתי, ויסתלק מותנא מניה, ומעלמא, וישתזיב מכל דינין דהאי עלמא, מסטרין בישין, ומדינא דגיהנם, ומדינא דמלכו אחרא.

בְּהוֹא קְטֹרֶת פֶּד הָוּה סְלִיק תְּנַנָּא בְּעַמּוּדָא,
 פֶּהֲנָא הָוּה חָמִי אַתְוּוֹן דְּרָזָא דְשָׁמָא (ד) ^ר
 קְדִישָׁא, פְּרִישָׁאן (נ"א פְּרִישָׁאן) בְּאַוּרָא,
 וְסִלְקֵי לְעִילָא בְּהוּא עַמּוּדָא. לְבַתָּר כַּמָּה
 רְתִיכִין קְדִישִׁין סְחָרִין לִיה מִכָּל סְטָרִין, עַד
 דְּסִלִּיק בְּנִהִירוּ וְחֻדוּה, וְחֻדֵי לְמֵאן דְּחֻדֵי,
 וְקָשֶׁר קְשָׁרִין לְעִילָא וְתַתָּא לְיַחְדָּא כֻּלָּא, וְהָא
 אֻקְיָמְנָא. וְדָא מְכַפֵּר עַל יֵצֵר הָרַע, וְעַל
 עֲבוּדָה זָרָה, דְּאִיהוּ סְטָרָא אַחֲרָא. וְהָא
 אֻקְמוּה.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות ל) וַיַּעַשׂ מִזְבֵּחַ
 מִקְטָר קְטֹרֶת וְגו'. בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ
 לְהַתְּבַוֵּן, מִשּׁוּם שֶׁהֵיוּ שְׁנֵי
 מִזְבְּחוֹת - מִזְבֵּחַ הָעוֹלוֹת וּמִזְבֵּחַ
 קְטֹרֶת הַסַּמִּים, זֶה בַּחוּץ וְזֶה
 בְּפָנִים, מִזְבֵּחַ הַקְטֹרֶת הַזֶּה שֶׁהוּא
 פְּנִימִי, לְמָה נִקְרָא מִזְבֵּחַ, וְהָרִי אֵין
 זֹבְחִים בּוֹ זְבָחִים, וּמִזְבֵּחַ עַל פֶּן
 נִקְרָא?

אֲרָא מִשּׁוּם שֶׁמְבַטֵּל וְכוּפֶת כַּמָּה
 צְדָדִים רְעִים, וּמִשּׁוּם שְׁאוֹתוֹ הַצַּד
 הָרַע כְּפוֹת, לֹא יְכוּל לְשַׁלֵּט וְלֹא
 לְהִיּוֹת קְטָגוֹר, וְעַל פֶּן נִקְרָא
 מִזְבֵּחַ. כְּשְׁאוֹתוֹ הַצַּד הָרַע הִיָּה
 רוֹאֶה (עַמּוּד הַעֲשׂוֹן) עֲשׂוֹן הַקְטֹרֶת
 שְׁעוֹלָה - נִכְנַע וְבוֹרַח, וְלֹא יְכוּל
 לְקַרֵּב כָּלֵל לְמִשְׁכָּן. וּמִשּׁוּם זֶה
 נִטְהַר וְלֹא מִתְעַרֵּב בְּאוֹתָהּ שְׂמֻחָה
 שְׁלֹמְעֵלָה, פֶּרֶט לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא לְבָדוּ, וּמִשּׁוּם שֶׁכָּל כָּף
 חִבִּיבָה, לֹא עוֹמֵד אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ
 אֱלָא (פְּנִימִי) לְפָנִים, שְׁזָהוּ הַמִּזְבֵּחַ
 שְׁנִמְצָאוֹת בּוֹ בְּרֻכּוֹת, וְעַל פֶּן
 נִסְמַר מִן הַעֵינַן.

מָה פְּתִיב בְּאַהֲרֹן? (במדבר יז) וַיַּעֲמֵד
 בֵּין הַמָּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֵר
 הַמַּגֵּפָה, שְׁכַפַּת אֶת מִלְּאֲךָ הַמּוֹת
 שְׁלֹא יְכוּל לְשַׁלֵּט כָּלֵל וְלֹא
 לַעֲשׂוֹת דִּין. סִימָן זֶה נִמְסַר
 בְּיַדְנוּ, שֶׁכָּל מְקוֹם שְׁאוֹמְרִים
 בְּכוּנָה וְרָצוֹן הִלֵּב אֶת מַעֲשֵׂה

בְּהוֹא קְטֹרֶת פֶּד הָוּה סְלִיק תְּנַנָּא בְּעַמּוּדָא,
 פֶּהֲנָא הָוּה חָמִי אַתְוּוֹן דְּרָזָא דְשָׁמָא (ד) ^ר
 קְדִישָׁא, פְּרִישָׁאן (נ"א פְּרִישָׁאן) בְּאַוּרָא,
 וְסִלְקֵי לְעִילָא בְּהוּא עַמּוּדָא. לְבַתָּר כַּמָּה
 רְתִיכִין קְדִישִׁין סְחָרִין לִיה מִכָּל סְטָרִין, עַד
 דְּסִלִּיק בְּנִהִירוּ וְחֻדוּה, וְחֻדֵי לְמֵאן דְּחֻדֵי,
 וְקָשֶׁר קְשָׁרִין לְעִילָא וְתַתָּא לְיַחְדָּא כֻּלָּא, וְהָא
 אֻקְיָמְנָא. וְדָא מְכַפֵּר עַל יֵצֵר הָרַע, וְעַל
 עֲבוּדָה זָרָה, דְּאִיהוּ סְטָרָא אַחֲרָא. וְהָא
 אֻקְמוּה.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות ל) וַיַּעַשׂ מִזְבֵּחַ מִקְטָר קְטֹרֶת
 וְגו'. הַאי קְרָא אֵית לֹא סְתַפְּלָא בֵּיה, בְּגִין
 דְּתָרִין מִדְּבַחִין הוּו, מִדְּבַחָא דְעֲלוּוֹן, וּמִדְּבַחָא
 דְקְטֹרֶת בּוּסְמִין, דָּא לְבַר, וְדָא לְגו'. הַאי
 מִדְּבַחָא דְקְטֹרֶת, דְּאִיהוּ פְּנִימָאָה, אֲמַאי אֲקָרִי
 מִזְבֵּחַ, וְהָא לֹא דְבַחִין בֵּיה דְּבַחִין, וּמִזְבֵּחַ עַל
 דָּא אֲקָרִי.

אֲרָא בְּגִין דְּבַטִּיל וְכַפִּית לְכַמָּה סְטָרִין בִּישִׁין,
 וּבְגִין דְּהוּא סְטָרָא בִישָׁא כַפִּית וְלֹא
 יְכִיל לְשַׁלְטָאָה, וְלֹא לְמַהוּי קְטִיגוֹרָא, וְעַל דָּא
 אֲקָרִי מִזְבֵּחַ. פֶּד הוּא סְטָרָא בִישָׁא הָוּה חָמִי
 (ס"א עַמּוּדָא דְעֲשָׂא) עֲשָׂא דְקְטֹרֶת דְּסִלִּיק, אַתְּפְּפִיָּא
 וְעָרַק, וְלֹא יְכִיל לְקַרְבָּא כָּלֵל לְמִשְׁכָּנָא. וּבְגִין
 דָּא אַתְזַכִּי וְלֹא אַתְעַרֵּב בְּהוּא חֻדוּה דְלְעִילָא,
 בַּר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, וּבְגִין דְּחִבִּיבָא
 כָּל פֶּן, לֹא קָאִים הוּא מִזְבֵּחַ, אֱלָא (ר"א פְּנִימָאָה)
 לְגו'. דְּהָאִי אִיהוּ מִזְבֵּחַ דְּבַרְפָּאן אֲשַׁתְּכַחוּ בֵּיה,
 וְעַל דָּא סְתִים מַעֲיָנָא.

מָה פְּתִיב בְּאַהֲרֹן, (במדבר יז) וַיַּעֲמֵד
 בֵּין הַמָּתִים וַתַּעֲצֵר הַמַּגֵּפָה, דְּכַפִּית לִיה
 לְמִלְּאֲךָ הַמּוֹת, דְּלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה כָּלֵל, וְלֹא
 לְמַעַבְדֵי דִינָא. סִימָנָא דָּא אַתְמַסַּר בִּידְנָא, דִּי
 בְּכָל אַתָּר דְּקְאָמְרִי בְּכוּנָה, וְרַעוּתָא דְלִבָּא

הקטרת, שאין שולט המות באותו מקום ולא יזק, ולא יכולים שאר העמים לשלט על אותו המקום.

בא וראה מה כתוב, מזבח מקטר קטרת. פיון שכתוב מזבח, למה נקרא מקטר קטרת? אלא משום שנוטלים מהמקום הזה להקטיר כמו שעשה אהרן. עוד, המזבח צריך להקטיר לקדשו באותה קטרת, ועל כן מקטר קטרת. עוד, מקטר קטרת פתגומו, להקטיר קטרת. שהרי אסור להקטיר במקום אחר קטרת, רק ממחיתה.

(ממחיתה של יום הכפורים).

בא וראה, זה מי שדין רודף אחריו, צריך את הקטרת הזו ולשוב לפני רבוננו, שהרי הוא סיוע לסלק דינים ממנו, ובזה ודאי הם מסתלקים ממנו, אם הוא רגיל בכך להזכיר פעמים ביום - בבקר ובערב, שכתוב קטרת סמים בבקר ובערב, וכתוב בין הערבים יקטירנה. וזהו קיומו של העולם תמיד, שכתוב (שמות ל) קטרת תמיד לפני ה' לדרתיכם. ודאי שהוא קיום העולם למטה וקיום העולם למעלה.

באותו מקום שלא נזכר בכל יום מעשה הקטרת, הדינים שלמעלה שרויים בו ומגפות רבות בו, ועמים אחרים שולטים עליו, משום שכתוב קטרת תמיד לפני ה'. תמיד היא עומדת לפני ה' יותר מכל העבודות האחרות. חביב הוא מעשה הקטרת, שהוא נכבד וחביב לפני הקדוש ברוך הוא יותר מכל העבודות והרצונות (והמעשים) של העולם. ואף על גב שהתפלה מעלה מהכל - מעשה הקטרת הוא נכבד וחביב לפני הקדוש ברוך הוא. בא וראה מה בין תפלה למעשה הקטרת. את התפלה תקנו במקום

עובדא דקטרת, דלא שלטא מותנא בההוא אתר, ולא יתזק, ולא יכלין שאר עמין לשלטאה על ההוא אתר.

תא חזי מה כתיב, מזבח מקטר קטרת. פיון דכתיב מזבח, אמאי אקרי מקטר קטרת. אלא בגין דנטלי מהאי אתר לאקטרא, כמה דעבד אהרן. תו, מזבח אצטריך לאקטרא ולקדשא ליה בההוא קטרת, ועל דא מקטר קטרת. תו, מקטר קטרת, פתגומו, לאקטרא קטרת, דהא אסיר לאקטרא באתר אחרא קטרת, בר ממחיתה. (נ"א ממחיתה דיום הכפורים).

תא חזי, האי מאן דדינא רדיף אבתריה, אצטריך להאי קטרת, ולא תבא קמי מאריה, דהא סיועא איהו לאסתלקא דינין מניה, ובהאי ודאי מסתלקין מניה, אי הוא רגיל בהאי, לאדפרא תרין זמנין ביומא, בצפרא וברמשא, דכתיב קטרת סמים בבקר בבקר וכתוב בין הערבים יקטירנה. ודא איהו קיומא דעלמא תדיר, דכתיב, (שמות ל) קטרת תמיד לפני יי' לדורותיכם ודאי הוא קיומא דעלמא לתתא, וקיומא דעלמא לעילא.

בההוא אתר דלא אדפר בכל יומא עובדא דקטרת, דינין דלעילא שריין ביה, ומותנין סגיאוי ביה, ועמין אתרנין שלטין עליה. בגין דכתיב, קטרת תמיד לפני יי'. תמיד איהו קיימא לפני יי', יתיר מפל פולחנין אתרנין, חביבא איהו עובדא דקטרת, דהוא יקיר וחביב קמי קדשא בריך הוא, יתיר מפל פולחנין ורעותין (נ"א ועודין) דעלמא. ואף על גב דצלותא איהי מעלייא מפלא, עובדא דקטרת הוא יקיר וחביב קמי קדשא בריך הוא.

תא חזי, מה בין צלותא לעובדא דקטרת.

צְלוֹתָא אֲתַקִּינֵי לָהּ בְּאַתְרֵי דְקַרְבָּנִין, דִּהְוּ עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָל אֵינִין קַרְבָּנִין דִּהְוּ עֲבָדִין יִשְׂרָאֵל, לָאוּ אֵינִין חֲשִׁיבִין בְּקִטְרֵת. וְתוּ מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא צְלוֹתָא אִיהוּ תְקוּנָא לְאַתְקַנָּא מַה דְאַצְטְרִיךְ, קִטְרֵת עֲבִיד יִתִיר, מִתְקִין וְקָשִׁיר קָשְׁרִין, וְעֲבִיד נְהִירוּ יִתִיר מִפְּלָא. וּמֵאן אִיהוּ דְאַעֲבֵר זִוְהָמָא וְאִידְכִּי מִשְׁפָּנָא, וְכֹלָא אֲתַנְהִיר וְאֲתַתְּקֵן וְאֲתַקְשֵׁר בְּחֻדָּא.

וְעַל דָּא בְּעִינֵן לְאַקְדָּמָא עוּבְדָּא דְקִטְרֵת לְצְלוֹתָא, בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא, לְאַעֲבֵרָא זִוְהָמָא מִעֲלָמָא, דְּאִיהוּ תְקוּנָא דְכֹלָא, בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא. בְּגוּוּנָא דִּהְוָא קַרְבָּנָא חֲבִיבָא דְאַתְרַעֵי בֵּיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מַה כְּתִיב בְּמִשְׁהָ (שמות ל) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ סַמִּים נְטָף וְגו' אֵף עַל גֵּב דְּאוּקְמוּהָ, אֲבָל מָאי שְׁנָא בְּעוּבְדָּא דָּא יִתִיר מִכָּל מַה דְּאָמַר לִיהּ. אֶלָּא קַח לָךְ, לְהִנְאַתְךָ וּלְתוֹעֲלַתְךָ. בְּגִין דְּכַד אֲתַתָּא אֲתַדְכָּאת, הִנְאוּתָא דְבַעֲלָהּ אִיהוּ. וְרָזָא דָּא קַח לָךְ סַמִּים, לְאַעֲבֵרָא זִוְהָמָא, לְאַתְקַדְשָׁא אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהּ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה (דף ר"ט ע"ב) דְּמִשְׁהָ.

בְּגוּוּנָא דָּא (ויקרא ט) קַח לָךְ עֵגֶל בֶּן בָּקָר, דְּאַתְמַר לְאַהֲרֹן. לְכַפֵּרָא עַל חוּבִיָּה, עַל הֵהוּא עֵגֶל דְּאִיהוּ גָרִים לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמִשְׁהָ, קַח לָךְ, לְהִנְאַתְךָ, וּלְתוֹעֲלַתְךָ. (ס"א לכה אוּקְמוּהָ בְּסִכַּל לָךְ, מִהֵוּא פְּסוּלַת דְּלוּחַ אֲבָנָא נִתְעַשֵּׂר מִשְׁהָ אוּף חֲבִי לָךְ לְהִנְאַתְךָ וּלְמוֹכְתְךָ).

קִטְרֵת קָשִׁיר קָשִׁירוּ, נְהִיר נְהִירוּ וְאַעֲבֵר זִוְהָמָא. וְד' אֲתַחֲבֵר בַּה' (ד"א ד' אֲתַעֲבִיד ה'), ה' אֲתַחֲבֵר בּו'. ו' סָלִיק וְאַתְעַטֵּר בַּה'. ה' אֲתַנְהִיר בִּי'. וְכֹלָא סָלִיק רְעוּתָא לְאִין סוּף. וְהוּי כֹּלָא קָשִׁירוּ חַד, וְאַתְעַבִּיד חַד קָשִׁירוּ, בְּרָזָא חֻדָּא דְּאִיהוּ קָשְׁרָא עֲלָאָה דְּכֹלָא.

קַרְבָּנוֹת שְׁהִיו יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים, וְכָל אוֹתָם קַרְבָּנוֹת שְׁהִיו עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל אֵינָם חֲשׁוּבִים כְּמוֹ הַקִּטְרֵת. וְעוֹד, מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֶלָּא תְּפִלָּה הִיא תְּקוּן לְתַקֵּן מַה שְּׁצָרִיךְ. קִטְרֵת עוֹשֶׂה יוֹתֵר, מִתְקַנֵּת וְקוֹשְׁרֵת קָשְׁרִים וְעוֹשֶׂה אוֹר יוֹתֵר מִהַכֵּל. וּמִי הוּא שְׂמַעְבִּיר זֶהמָה וּמִטְהַר אֶת הַמִּשְׁכָּן, וְהַכֵּל מֵאִיר וְנִתְקַן וְנִקְשֵׁר כְּאַחַד.

וְכֵן צְרִיכִים לְהַקְדִּים מַעֲשֵׂה הַקִּטְרֵת לְתַפְלָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם, לְהַעֲבִיר הַזְּהֵמָה מִהָעוֹלָם, שְׁהִיא תְּקוּן שֶׁל הַכֵּל בְּכָל יוֹם וְיוֹם, כְּמוֹ שְׁאוֹתוֹ קַרְבָּן חֲבִיב שְׂמֵרָצָה בּוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מַה כְּתוּב בְּמִשְׁהָ? (שם) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ סַמִּים נְטָף וְגו'. אֵף עַל גֵּב שְׂבָאוֹהָ, אֲבָל מַה שׁוֹנֵה בְּמַעֲשֵׂה זֶה יוֹתֵר מִכָּל מַה שְּׂאֵמַר לוֹ? אֶלָּא קַח לָךְ - לְהִנְאַתְךָ וּלְתוֹעֲלַתְךָ. מִשׁוּם שְׂפִשְׂאָשָׁה נִטְהַרְתָּ, זוֹ הִנְאָה לְבַעֲלָהּ. וְסוּד זֶה - קַח לָךְ סַמִּים, לְהַעֲבִיר הַזְּהֵמָה, לְקַדְּשׁ אִשָּׁה עִם בַּעֲלָהּ. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל מִשְׁהָ.

כְּמוֹ כֵן קַח לָךְ עֵגֶל בֶּן בָּקָר שְׂנֵאמַר לְאַהֲרֹן, לְכַפֵּר עַל חֲטָאוֹ עַל אוֹתוֹ עֵגֶל שְׁהוּא גָרַם לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה כְּתוּב בְּמִשְׁהָ קַח לָךְ, לְהִנְאַתְךָ וּלְתוֹעֲלַתְךָ. (לכה באר"ה בַּפֶּסֶל לָךְ, מֵאוֹתָהּ פְּסוּלַת שֶׁל לוּחַ אֲבָן נִתְעַשֵּׂר מִשְׁהָ. אֵף כֵּן לָךְ - לְהִנְאַתְךָ וּלְמוֹכְתְךָ).

הַקִּטְרֵת קוֹשְׁרֵת קָשְׁרִים, מֵאִירָה אוֹר וּמִעֲבִירָה זֶהמָה, וְד' מִתְחַבֵּרַת בַּה' (ד' נַעֲשִׂית ה'), ה' מִתְחַבֵּרַת בּו', ו' עוֹלָה וּמִתְעַטֵּרַת בַּה', ה' מֵאִירָה בִּי, וְהַכֵּל מִעֲלָה רְצוֹן לְאִין סוּף. וְנִהְיָה הַכֵּל קָשֵׁר אַחַד, וְנַעֲשֶׂה קָשֵׁר אַחַד בְּסוּד אַחַד, שְׁהוּא קָשֵׁר עֲלִיוֹן שֶׁל הַכֵּל.

מבאן ולהלאה, פיון דכלא אתקשרא בהאי קשרא, אתעטר פלא ברזא דאין סוף. ורזא דשמא קדישא אתנהיר, ואתעטר בכל סטריין, ועלמין פלהו בחדוה. ואתנהירו בוציניין ומזוניין וברפאן אשתכחו בכל עלמין, וכלא ברזא דקטרת. ואי זוהמא לא אתעבר, אשתפח דפלא לא אתעביד. דכלא בהאי תלייא.

בא וראה, הקטרת היא ראשונה תמיד לפני הכל. ומשום כך מצשה הקטרת צריך להקדים לתפלה, לשירות ותשבחות, משום שכל זה לא עולה ולא נתקן ולא נקשר עד שעוברת ההמה. מה פתוב? (ויקרא טו) וכפר על הקדש וגו' - בראשונה, ואחר כך - ומפשעיהם לכל חטאתם. ועל פן צריכים לכפר על הקדש ולהעביר ההמה ולטהר הקדש, ואחר כך שירות ותשבחות ותפלות, הכל כפי שאמרנו.

אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי הם יודעים לתקן תקוין שלמעלה ומטה, כמו שצריכים לתקן תקוין ממטה למעלה עד שהכל נקשר כאחד בקשר אחד באותו קשר (קשור) עליון כמו שצריכים לתקן (תקונים) שלמטה צריכים לתקן בתקוין של האותיות הרשומות שנקרא בהן הקדוש ברוך הוא.

רבי שמעון ורבי אלעזר בנו היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה. אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אביו, הרי פתוב (בראשית ב) ואל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך וגו'. ולמדנו שזהו סוד עליון. מילא למטה, אבל הוא כמו שלמעלה, מה יש לומר?

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים מב)

תא חזי, קטרת איהו קדמא תדיר, קדם לכלא. ובגין כך עובדא דקטרת אצטריף לאקדמא לצלותא, לשירין ותושבחו. בגין דכל דא לא סלקא, ולא אתפקן, ולא אתקשר, עד דאתעבר זוהמא, מה כתיב (ויקרא ט"ז) וכפר על הקדש וגו' בקדמיתא, ולבתר ומפשעיהם לכל חטאתם. ועל דא בעינן לכפרא על קדשא, ולאעברא זוהמא, ולא תדפאה קדשא. ולבתר שירין ותושבחו וצלותין, פלא כדקאמרן.

ובאין אינון ישראל בעלמא דין, ובעלמא דאתי, דהא אינון ידעין לתקנא תקוונא דלעילא ותתא, כדבעינן לתקנא תקוונא מתתא לעילא עד דאתקשר פלא כחדא, בקשורא חד, בההוא קטורא (ס"א קשורא) עלאה כד בעינן לתקנא (תקוין לתתא בעינן לתקנא) בתקוונא דאתוון רשימין, דקודשא בריך הוא אתקרי בהון.

רבי שמעון ורבי אלעזר בריה, הוו יתבי ליליא חד, ולעאן באורייתא. אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי. הא כתיב (בראשית א)

ואל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרונך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך וגו'. ואוליפנא דדא איהו רזא עלאה. תינח לתתא, אבל איהו כגוונא דלעילא, מאי איפא למימר. פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים מב) כאיל תערג

כְּאֵיל תַּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם וְגו'. פְּסוּק זֶה פְּרֻשׁוֹהוּ. אֲבָל חֲזִיה אַחַת יֵשׁ בְּעוֹלָם, וְהִיא שׁוֹלְטַת בְּשִׁלְטוֹן עַל אֶלֶף מִפְתָּחוֹת בְּכָל יוֹם. וְהִיא נִקְבָּה, וְתִשׁוּקְתָהּ תָּמִיד עַל אֲפִיקֵי מַיִם לְשִׁתּוֹת וְלִהְתַּרְוֹת מִצְמָאוֹנָה, שְׁכָתוֹב כְּאֵיל תַּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם.

בְּאֵן יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן. בְּרֵאשׁוֹנָה כְּתוֹב כְּאֵיל, וְלֹא כְּתוֹב כְּאֵילַת, וְאַחַר תַּעְרַג, וְלֹא כְּתוֹב יַעְרַג. אֲבָל סוּד זֶה, זִכְר וְנִקְבָּה שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד שְׂאִין לְהַפְרִידם, וְאֶחָד הוּא, שְׁלֹא צָרִיף לְהַעֲלוֹת אוֹתָם זֶה מִזֶּה, אֲלֵא שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד. וְהִנֵּקְבָה הַזֶּה תַּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם, וְהִיא מִתְעַבֶּרֶת מִן הַזִּכְר, וְקִשָּׁה עֲלֵיהָ, שֶׁהָרִי עַל דִּין עוֹמֶדֶת.

וּכְשִׁמוּלִידָהּ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן לָהּ נִחַש אֶחָד עֲלִיוֹן גְּדוֹל, וְכֹא וְנוֹשֵׁף בְּאוֹתוֹ מְקוֹם וּמוֹלִידָהּ. וְסוּד זֶה - הַרְבֵּה אֲרָבָה עֲצָבוֹנָה וְהַרְבֵּה, מִשׁוּם שֶׁהִיא מִתְחַלְחֶלֶת בְּכָל יוֹם וּבְעֶצֶב עַל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם. בְּעֶצֶב תְּלִדֵי בָנִים. בְּעֶצֶב - זֶה סוּד הַנִּחַש, שְׁמַעְצִיב פְּנֵיהֶם שֶׁל הָעוֹלָם.

וְאֵל אִישׁוֹף תִּשׁוּקְתָךְ, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר תַּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם. וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ, הָרִי בְּאַרְנוֹ הַסּוּד, שֶׁהוּא שׁוֹלֵט עֲלֵיהָ. וְכָל זֶה לְמָה? מִשׁוּם שֶׁאֲמָרָה הַלְבָּנָה, כְּמוֹ שְׁשִׁנִּינוּ. וּמִשׁוּם כֵּן הַקְטִינָה אוֹרָה וְהַקְטִינָה שְׁלִטוֹנָה, וְאֵין לָהּ רְשׁוּת מִעֲצָמָה, פָּרַט לְכַאֲשֶׁר נוֹתְנִים לָהּ כַּח.

בְּעֶצֶב תְּלִדֵי בָנִים, כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוּ. וְאִם תֵּאמַר, לְמָה צָרִיף נִחַש לְזֶה? אֲלֵא זֶה פֶּתַח דְּרָף לְהוֹרִיד כָּל (בְּכָל) אוֹתָן נְשִׁמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. שְׁאֵלְמָלֵא לֹא פֶּתַח דְּרָכִים לְמִטָּה, לֹא יִשְׂרָה בְּגוֹף הָאָדָם. מִה כְּתוֹב? לְפֶתַח חֲטָאת רַבֵּץ. מִה זֶה לְפֶתַח? לְאוֹתוֹ פֶּתַח שְׁנוּעֵד לְהוֹלִיד

עַל אֲפִיקֵי מַיִם וְגו'. הֵאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל חֲזִיה חֲדָא אִית בְּעֵלְמָא, וְאִיהִי שְׁלֵטָא בְּשִׁלְטָנָא עַל אֶלֶף מִפְתָּחוֹן בְּכָל יוֹמָא. וְאִיהִי נִוְקְבָא וְתִיאוּבְתָא דִּילָהּ תְּדִיר עַל אֲפִיקֵי מַיִם לְמִשְׁתֵּי וְלֹא תִרְוּוּאָה מִצְחוֹתָא, דְּכְתִיב כְּאֵיל תַּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם.

הֵבֵא אִית לְאִסְתְּפֵלֵא. בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב כְּאֵיל, וְלֹא כְּתִיב כְּאֵילַת, וְלִבְתֵּר תַּעְרַג, וְלֹא כְּתִיב יַעְרַג. אֲבָל רְזָא דָא, דְּזִכְר וְנוֹקְבָא תְּרוּוּיָהּ כְּחֲדָא דְלֹא לְאִפְרָשָׁא לִוּן, וְחַד אִיהוּ, דְלֹא אִצְטְרִיף לְסִלְקָא דָא מִן דָא, אֲלֵא תְּרוּוּיָהּ כְּחֲדָא. וְהֵאֵי נִוְקְבָא, תַּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם, וְאִיהִי מִתְעַבֶּרָא מִן דְּכוּרָא, וְקִשֵּׁי עֲלָהּ דְהָא עַל דִּינָא קִיּוּמָא.

וְכִר אוֹלִידַת קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא זְמִין לָהּ חַד חוּיָא עֲלָאָה רַבְרָבָא, וְאִתִּי וְנִשִּׁיף לְגַבֵּי הַהוּא אֲתֵר, וְאוֹלִידַת. וְרְזָא דָא הַרְבֵּה אֲרָבָה עֲצָבוֹנָה וְהַרְבֵּה, בְּגִין דְאִיהִי מִתְחַלְחֶלֶת בְּכָל יוֹמָא, וּבְעֶצִיבוֹ עַל עוֹבְדֵין דְעֵלְמָא. בְּעֶצֶב תְּלִדֵי בָנִים. בְּעֶצֶב, דָא רְזָא דְחוּיָא, דְעֶצִיב אֲנַפִּיהוֹן דְעֵלְמָא.

וְאֵל אִישׁוֹף תִּשׁוּקְתָךְ, פְּמָה דְאֵת אֲמַר תַּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם. וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ, הֵאֵי אוּקְמוּנָא רְזָא, דְאִיהוּ שְׁלִיט עֲלָהּ. וְכָל דָא לְמָה. בְּגִין דְאֲמָרָה סִיְהָרָא, פְּמָה דְתִנִּינוּ. וּבְגִין כֵּן אֲזַעִירַת נְהוּרָאָה, וְאֲזַעִירַת שׁוֹלְטָנָהּ, וְלִית לָהּ רְשׁוּ מִגְרָמָה, בְּרַ פֶּד יְהִבִין לָהּ חִילָא. בְּעֶצֶב תְּלִדֵי בָנִים, פְּמָה דְאוּקְמוּנָא. וְאִי תִימָא אֲמָאי אִצְטְרִיף חוּיָא לְדָא. אֲלֵא דָא פֶּתַח אוֹרְחָא לְנַחְתָּא כָּל (ס"א בְּכָל) אֵינוֹן נְשִׁמְתִין דְעֵלְמָא. דְאֵלְמָלֵא לֹא פֶּתַח אוֹרְחִין לְנַחְתָּא לְתַתָּא, לֹא יִשְׂרִי בְּגוּיָה דְבֵר נֶשׁ, מִה כְּתִיב לְפֶתַח חֲטָאת רַבֵּץ. מָאי לְפֶתַח. לְהֵהוּא פֶּתַח

וְלִהְיוּצֵיא נְשָׁמוֹת לְעוֹלָם, הוּא עוֹמֵד לְאוֹתוֹ פֶּתַח.

וְכָרְ אֹתוֹן נְשָׁמוֹת שֶׁהֶצְטָרְכוּ לְרִדְת בְּגוֹפִים קְדוּשִׁים, הוּא אֵינוֹ עוֹמֵד לְאוֹתוֹ פֶּתַח, וְאֵין לוֹ רְשׁוֹת בְּנִשְׁמָה הַהִיא. וְאֵם לֹא, הָרִי הַנְּחָשׁ נוֹשֵׁף, וְנִטְמָא אוֹתוֹ נֶהָר (מקום), וְאֵינָה נִשְׁמָה שְׁנִטְהָרָה, וְכֵאֵן הוּא סוֹד עֲלוּיוֹן. בְּעֶצֶב תְּלָדֵי בָנִים - סוֹד זֶה, זֶה נֶחֱשׁ, שֶׁהָרִי עִמּוֹ מוֹלִידָה נְשָׁמוֹת, מִשּׁוֹם שֶׁזֶה הוּא עַל הַגּוֹף, וְזֶה עַל הַנְּשָׁמָה, וְשִׁנְיָהֶם זֶה בְּזֶה. זֶה לּוֹקֵחַ נְשָׁמָה, וְזֶה לּוֹקֵחַ הַגּוֹף.

וְעֵתִיד הַנְּחָשׁ הַזֶּה לְהוֹלִיד כֹּל אוֹתָם גּוֹפִים טָרָם שְׂכֵבָא זְמָנוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה טו) בְּטָרָם תַּחֲלִיל יִלְדָה. הַזְמָן שֶׁל הַנְּחָשׁ לְהוֹלִיד הוּא בְּשֶׁבַע שָׁנִים, וְכֵאֵן בְּשֶׁשׁ, מֵה שְׁאִינוֹ זְמָנוֹ. וְכֵאֵתוֹ זְמָן שְׂיוֹלִיד אוֹתָם, יְמוֹת מְאוֹתָה לְדָה, שְׁכָתוּב (שם כה) בְּלַע הַמָּוֹת לְנִצְחָה. וְכָתוּב (שם כו) יִחְיֶי מִתִּיד נְבִלְתֵי יְקוּמוֹן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהֵהוּא זְמָנָא דִּיתְעַרוֹן מִתִּי עֲלָמָא, וְיִתְעַתְדוֹן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, יְקוּמוֹן חִיָּלִין חִיָּלִין, כְּלָהוּ עַל אַרְעָא דְגָלִיל, בְּגִין דְּתַמָּן זְמַין מְלָכָא מְשִׁיחָא לְאַתְגַּלְאָה, בְּגִין דְּאֵיהוּ חוּלְקִיָּה דְיוֹסֵף, וְתַמָּן אֶתְבְּרוּ (אתהרב) בְּקַדְמִיתָא. וּמִתַּמָּן שָׂארוּ לְאַגְלָאָה מְכַל אֶתְרִיָּהוּ, וְלֹאֲתַבְדְּרָא בִּינֵי עַמְמֵיָא, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (עמוס ו) וְלֹא נִחְלוּ עַל שְׂבַר יוֹסֵף.

וְלָמָּה יְקוּמוּ שָׁם? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא חָלְקוּ שֶׁל אוֹתוֹ שֶׁהוּשֵׁם בְּאֶרוֹן, שְׁכָתוּב (בראשית ג) וַיִּישָׁם בְּאֶרוֹן בְּמִצְרַיִם. וְאַחַר כֵּן נִקְבַּר בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, שְׁכָתוּב (יהושע כד) וְאֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלוּ בְּנֵי עֲצָמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קִבְּרוּ בְּשֶׁכֶם. וְזֶהוּ שְׁעֵמֵד בְּקִיּוּם הַבְּרִית יוֹתֵר מֵהַכֹּל.

דֹּאֲתַעְתְּדָא לְאוּלְדָא, לְאַפְקָא נְשָׁמָתִין לְעֲלָמָא, אֵיהוּ קָאִים לְגַבֵּי הַהוּא פֶּתַח.

וְכָרְ אֵינוֹן נְשָׁמָתִין דְּאַצְטָרִיכוּ לְנַחְתָּא בְּגוֹפִין קְדִישִׁין, לֹא קָאִים אֵיהוּ לְהַהוּא פֶּתַח, וְלִית לֵיהּ רְשׁוֹ בְּהֵהִיא נְשָׁמָתָא. וְאֵי לֹאוּ, הָא חוּיָא נְשִׁיף, וְאַסְתַּאב הַהוּא נֶהָר (ס"א אהר), וְלֹאוּ אֵיְהִי נְשָׁמָתָא דְּאַתְדִּכְיָא וְהֶכָא אֵיהוּ רִזָּא עֲלָאָה, בְּעֶצֶב תְּלָדֵי בָנִים. רִזָּא דָא, דָא נֶחֱשׁ, דְּהָא (דָר"כ ע"א) עֲמִיָה אוּלִידַת נְשָׁמָתִין, בְּגִין דְּדָא אֵיהוּ עַל גּוֹפָא, וְדָא עַל נְשָׁמָתָא, וְתִרְוִיָּהוּ דָא בְּדָא. דָא נְקִיט נְשָׁמָתָא, וְדָא נְקִיט גּוֹפָא.

וְזְמַנָּא דָא חוּיָא, לְאוּלְדָא כֹּל אֵינוֹן גּוֹפִין, עַד לֹא יִיתִי זְמָנָא דִּילֵיהּ, הֶדָא הוּא דְכָתִיב, בְּטָרָם תַּחֲלִיל יִלְדָה. זְמָנָא דְחוּיָא לְאוּלְדָא בְּשֶׁבַע שָׁנִין, וְהֶכָא בְּשִׁית, מֵה דְלֹאוּ אֵיהוּ זְמַנָּה. וּבְהֵהוּא זְמָנָא דְאוּלִיד לוֹן, מֵהֵהוּא לִידָה יְמוֹת. דְכָתִיב, (ישעיה כה) בְּלַע הַמָּוֹת לְנִצְחָה. וְכָתִיב (ישעיה כו) יִחְיֶי מִתִּיד נְבִלְתֵי יְקוּמוֹן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהֵהוּא זְמָנָא דִּיתְעַרוֹן מִתִּי עֲלָמָא, וְיִתְעַתְדוֹן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, יְקוּמוֹן חִיָּלִין חִיָּלִין, כְּלָהוּ עַל אַרְעָא דְגָלִיל, בְּגִין דְּתַמָּן זְמַין מְלָכָא מְשִׁיחָא לְאַתְגַּלְאָה, בְּגִין דְּאֵיהוּ חוּלְקִיָּה דְיוֹסֵף, וְתַמָּן אֶתְבְּרוּ (אתהרב) בְּקַדְמִיתָא. וּמִתַּמָּן שָׂארוּ לְאַגְלָאָה מְכַל אֶתְרִיָּהוּ, וְלֹאֲתַבְדְּרָא בִּינֵי עַמְמֵיָא, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (עמוס ו) וְלֹא נִחְלוּ עַל שְׂבַר יוֹסֵף.

וְאַמְאֵי יְקוּמוֹן תַּמָּן, בְּגִין דְּאֵיהוּ חוּלְקִיָּה דְהֵהוּא דְאַשְׁתִּי בְּאֶרוֹנָא, דְכָתִיב, (בראשית ג) וַיִּישָׁם בְּאֶרוֹן בְּמִצְרַיִם, וְלִכְתֵּר אֶתְקַבֵּר בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, דְכָתִיב, (יהושע כד) וְאֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קִבְּרוּ בְּשֶׁכֶם. וְדָא אֵיהוּ דְקָאִים בְּקִיּוּמָא דְבְּרִית, יִתִּיר מְכַלָּא.

יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קִבְּרוּ בְּשֶׁכֶם. וְזֶהוּ שְׁעֵמֵד בְּקִיּוּם הַבְּרִית יוֹתֵר מֵהַכֹּל.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא דִּיתְעָרוּן פְּלִהוּ חִיְלִין חִיְלִין,
 פְּלִהוּ יְהִכוּן, דָּא לְחוּלְקָ אַבְהֵתְהוּן,
 וְדָא לְחוּלְקָ אַבְהֵתְהוּן, דְּכִתִּיב (ויקרא כה) וּשְׁבַתְם
 אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ. וַיִּשְׁתַּמּוּדְעוּן דָּא לְדָא. וְזַמִּין
 קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְבָּשָׁא לֹוּן לְכָל חַד וְחַד
 לְבוּשֵׁי מְרַקְמָן, וַיִּיתוּן פְּלִהוּ וַיִּשְׁבַּחוּן
 לְמַאֲרִיהוּן בִּירוּשְׁלָם, וַיִּתְחַבְּרוּן תַּמָּן
 אוּכְלוּסִין אוּכְלוּסִין, וִירוּשְׁלָם יִתְמַשֵּׁף לְכָל
 סְטָרִין, יִתִּיר מִמָּה דְאַתְמַשֵּׁף פִּד אַתְחַבְּרוּ תַּמָּן
 מְגַלּוּתָא.

בֵּינוּ דִּיתְחַבְּרוּן וַיִּשְׁבַּחוּן לְמַאֲרִיהוּן, קַדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יְחֵדִי עֲמַהוּן, הֲדָא הוּא
 דְכִתִּיב, (ירמיה לא) וּבָאוּ וְרִנְנוּ בְּמִרוֹם צִיּוֹן, וּלְבַתֵּר
 וְנִהְרוּ אֶל טוֹב יְיָ וְגוֹ', פֶּל חַד וְחַד לְחוּלְקֵיהּ,
 וְחוּלְקָ אַבְהֵתוּי. וְאַחַסְנִתְהוּן דִּישְׂרָאֵל תְּהֵא,
 עַד (נ"א רְמָתָא דְרוּמָא), דְמִתָּא דְרוּמָאִי, וְתַמָּן יִלְפוּן
 אוּרְיִיתָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, וּכְתִיב (ישעיה כו) הֲקִיצוּ
 וְרִנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי וְגוֹ'. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
 וְאָמֵן.

פְּרֻשְׁתָּא אֵלֶּה פְּקוּדֵי

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְּשַׁכֵּן מִשְׁכַּן הַעֲדוּת אֲשֶׁר פָּקַד
 עַל פִּי מֹשֶׁה וְגוֹ'. (שמות לח) רַבִּי חֲזִיא פְּתַח,
 (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו
 מִלָּא וְגוֹ'. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ וְאַתְמַר, אֲבָל כָּל
 הַנְּחָלִים אֵלִין רְזִין דְנַחְלִין וּמִבּוּעִין קַדִּישִׁין,
 דְאַתְמַלְיִין, וְנַפְקִין (מבועין קדישין) לְאַנְהָרָא
 וּלְמַלְיָא לְהָאִי יִמָּא רַבָּא, וְכִיּוֹן דְהָאִי יִמָּא
 רַבָּא אַתְמַלִּי מִסְטָרָא דְאֵינוּן נַחְלִין כְּדִין הוּא
 אִפִּיק מִיָּא, וְאַשְׁקִי לְכָל חִיוּן בְּרָא, כְּמָה דְאַתְ
 אָמַר (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי.

כֹּה כְּתִיב לְעֵילָא, הַמְּשַׁלַּח מַעֲיָנִים וְגוֹ',
 וּלְבַתֵּר, יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים

וּבְאִתּוֹ זְמַן שְׁיִתְעוּרְרוּ כָּלִם
 חִילוֹת חִילוֹת, פְּלָם יִלְכוּ, זֶה
 לְחַלְקָ אַבוּתְם וְזֶה לְחַלְקָ אַבוּתְם,
 שְׁכַתּוּב (ויקרא כה) וּשְׁבַתְם אִישׁ אֶל
 אַחֲזָתוֹ, וַיִּכִּירוּ זֶה אֶת זֶה. וְעֵתִיד
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַלְבִּישֵׁם כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד לְבוּשִׁים רְקוּמִים,
 וַיִּבְאוּ כָּלִם וַיִּשְׁבַּחוּ אֶת רַבּוֹנָם
 בִּירוּשְׁלָם, וַיִּתְחַבְּרוּ שֵׁם הַמוֹנִים
 הַמוֹנִים, וִירוּשְׁלָם תַּמְשֵׁף לְכָל
 הַצְּדִידִים יוֹתֵר מִמָּה שְׁנַמְשְׁכָה
 כְּשֶׁהִתְחַבְּרוּ שֵׁם מִן הַגְּלוּת.

בֵּינוּ שְׁיִתְחַבְּרוּ וַיִּשְׁבַּחוּ אֶת
 רַבּוֹנָם, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַח
 עִמָּהֶם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ירמיה לא) וּבָאוּ
 וְרִנְנוּ בְּמִרוֹם צִיּוֹן, וְאַחַר כֵּן -
 וְנִהְרוּ אֶל טוֹב ה' וְגוֹ'. כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד לְחַלְקוֹ וְחַלְקָ אַבוּתוּי.
 וְנַחְלַת יִשְׂרָאֵל תְּהִיָּה עַד (הרמיה של
 רומא) עִיר הַרוּמָאִים, וְשֵׁם יִלְמְדוּ
 תוֹרָה, וְהָרִי פְּרֻשָׁה, וְכַתּוּב (ישעיה
 כו) הֲקִיצוּ וְרִנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי וְגוֹ'.
 בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשְׁתָּא אֵלֶּה פְּקוּדֵי

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְּשַׁכֵּן מִשְׁכַּן הַעֲדַת
 אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה וְגוֹ'. רַבִּי
 חֲזִיא פְּתַח, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מִלָּא
 וְגוֹ'. פְּסוּק זֶה פְּרֻשָׁהוּ וְנַתְבָּאָר,
 אֲבָל כָּל הַנְּחָלִים - אֵלוֹ סוּדוֹת
 הַנְּחָלִים וְהַמְּעִינּוֹת הַקְּדוּשִׁים
 שְׁמַתְמַלְאִים וַיּוֹצֵאִים (מבועים
 קדושים) לְהָאִיר וּלְמַלֵּא אֶת הַיָּם
 הַגְּדוֹל. וְכִיּוֹן שֶׁהַיָּם הַגְּדוֹל הַזֶּה
 הַתְּמַלֵּא מִצַּד אוֹתָם הַנְּחָלִים, אִז
 הוּא מוֹצֵיא מִיָּם וּמְשַׁקָּה אֶת כָּל
 חֵיוֹת הַבַּר, כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (תהלים קד)
 יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי.

כֹּה כְּתוּב לְמַעְלָה? הַמְּשַׁלַּח
 מַעֲיָנִים וְגוֹ'. וְאַחַר כֵּן - יִשְׁקוּ כָּל
 חֵיתוֹ שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאִים.

אֵלִין אֵינוּן רְתִיכִין צְמָאִים

אלה הן המרפכות שלמטה, שכאשר הם לוקח אותם, את כלם הוא לוקח ושואב אותם לתוכו, ואחר כך מוציא מים לצד אחר, שהן המרפכות הקדשות שלמטה, ומשקה אותם, וכלם התמנו ונפקדו בשם, כמו שנאמר (ישעיה מ) לכלם בשם יקרא. ומשום כך, אלה פקודי המשפן משפן העדת.

רבי יוסי פתח, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם. מה רב טובך, כמה יש להם לבני אדם להסתפל ולדעת בדרכי הקדוש ברוך הוא, שהרי בכל יום יום יוצא קול ומכריז ואומר: השמרו בני העולם, סגרו דלתות החטאים, הסתלקו מהרשת שתופסת טרם יתפסו רגליהם ברשת הזו. הגלגל סובב תמיד, עולה ויורד. אוי לאותם שדוחים רגליהם מתוף הגלגל, שהרי נופלים לתוף העמק ששטמון לאותם רשעי העולם.

אוי לאותם שנופלים ולא יקומו, ולא יאורו באור הגנוז לצדיקים לעולם הבא. אשריהם הצדיקים לעולם הבא, שכמה מאורות גנוזים להם, כמה עדונים באותו העולם שמונים להם, שפתיב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. מה רב טובך, הרי פרשוה שזהו אור הגנוז לצדיקים לעולם הבא, שפתיב (בראשית א) וירא אלהים את האור פי טוב, וכתוב (תהלים צ) אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה. ועל זה מה רב טובך.

כתוב כאן מה רב טובך, וכתוב שם וירא אלהים את האור פי טוב. אשר צפנת, משום שהסתפל הקדוש ברוך הוא באותו האור והסתפל באותם הרשעים שעתידים לחטא בעולם, וגנו את אותו האור לזכות בו את הצדיקים לעולם הבא, כמו שנתבאר.

דלתתא, דכד ימא נקיט לון, בלהו נקיט לון, ושאיב לון בגויה, ולבתר אפיק מיין לסטרא אחרא, דאינון רתיכין קדישין דלתתא, ואשקי לון. וכלהו אתמנון ואתפקדון בשמא, כמה דאת אמר (ישעיה מ) לכלם בשם יקרא. ובגין כך, (שמות לה) אלה פקודי המשפן משפן העדות.

רבי יוסי פתח, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם. מה רב טובך. כמה אית לון לבני נשא, לאסתפלא ולמנדע באורחוי דקודשא בריך הוא, דהא בכל יומא ויומא (דף ר"ב ע"ב) קלא נפיק, ואכריז ואמר, אסתמרו בני עלמא, טרוקו גלי חובין, אסתלקו מרשתא דתפיס, עד לא יתפסון רגלייכו בהאי רשתא. גלגלא סתרא תדיר, סליק ונחית. ווי לאינון דדחיין רגלייהו מגו גלגלא, דהא נפלי לגו עומקא, דטמיר לאינון חייבי עלמא.

ווי לאינון דנפלין ולא יקומו, ולא ינהרו בנהורא דגניז לצדיקייא לעלמא דאתי. זכאין אינון צדיקייא לעלמא דאתי, דכמה נהורין גניזין לון, כמה עדונין בההוא עלמא טמירין לון, דכתיב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. מה רב טובך, הא אוקמוה, דא הוא אור דגניז לצדיקייא לעלמא דאתי, דכתיב (בראשית א) וירא אלהים את האור פי טוב, וכתוב (תהלים צ) אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה. ועל דא מה רב טובך.

כתיב הכא מה רב טובך, וכתוב התם וירא אלהים את האור פי טוב. אשר צפנת, בגין דאסתפל קדשא בריך הוא בההוא נהורא, ואסתפל באינון חייביא דזמינין למחטי בעלמא, וגניז ליה ליההוא נהורא, שעתידים לחטא בעולם, וגנו את אותו האור לזכות בו את הצדיקים לעולם הבא, כמו שנתבאר.

פְּעֻלָּתָּהּ. בְּרֵאשׁוֹנָה צְפַנְתָּ, וְאַחַר
כִּף פְּעֻלָּתָּהּ. אֲלֵא צְפַנְתָּ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר. פְּעֻלָּתָּהּ, בְּשִׁבְלֵי אוֹתוֹ
הָאוֹר הַגָּנוּז בּוֹ עֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲמֵנוֹת הָעוֹלָם.
מִנֵּין לְנוֹ? שְׁכָתוּב (בראשית ב)
אֱלֹה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
בְּהַבְרָאָם, כְּתוּב בְּאֲבֵרָהֶם,
וְאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל אֲבֵרָהֶם גָּנַז אוֹתוֹ
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבּוֹ עֲשֵׂה
אֲמֵנוֹת הָעוֹלָם, שְׁכָתוּב פְּעֻלָּתָּהּ
לְחֹסִים כִּף, לְאוֹתָם שְׁיוֹשְׁבֵים
תַּחַת צֵלוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא.

נִגְדַּר בְּנֵי אָדָם, שֶׁהָרִי בְּאֲמֵנוֹת
הַזֶּה שֶׁנַּעֲשֶׂתָה בְּאוֹר הַזֶּה
עוֹמְדִים בְּנֵי אָדָם בְּעוֹלָם
וְקִיּוּמָם נִהְיָה. אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא
גָּנוּז, בְּנֵי הָאָדָם עוֹמְדִים בּוֹ
בְּעוֹלָם הַזֶּה. פְּעֻלָּתָּהּ, אֶת אֲמֵנוֹת
הָעוֹלָם הַזֶּה שְׁבוּ נַעֲשֵׂה הַכֹּל
בְּחֻשְׁבוֹן. אֲמֵנוֹת הָעוֹלָם כְּמוֹ
אֲמֵנוֹת הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא אֲמֵנוֹת
כְּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם, וְהָרִי בְּאֲרָנוֹ.
כְּתוּב כֵּאֵן אֱלֹה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן,
וְכְתוּב שֵׁם אֱלֹה תוֹלְדוֹת
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. מִשׁוּם שֶׁכֵּל
אוֹתָן תוֹלְדוֹת שֶׁעָשׂוּ וְהוֹצִיאוּ
שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כֵּלָן בְּכַח שֶׁל אוֹתוֹ
הָאוֹר הַגָּנוּז נַעֲשׂוּ וַיִּצְאוּ. פְּקוּדֵי
הַמִּשְׁכָּן יִצְאוּ בְּאוֹתוֹ הַכַּח. מִנֵּין
לְנוֹ? שְׁכָתוּב וּבְצֵלָאֵל בֶּן אוּרִי
בֶּן חוּר לְמֹטֶה יְהוּדָה - זֶהוּ מִצַּד
הַיְמִינִי. וְאוֹתוֹ אֶהְלִיכָב - זֶהוּ
מִצַּד הַשְּׂמָאל. וְהַמִּשְׁכָּן מִצַּד
יְמִין וְשְׂמָאל הוּקָם וְנַעֲשֵׂה,
וּמֹשֶׁה שֶׁהָיָה בְּיַנְיָהֶם הַקִּים
אוֹתוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה
טז) וְהוֹכֵן בַּחֲסֵד כְּפֹא וַיֵּשֶׁב עָלָיו
בְּאֲמַת וְגו'. וְהוֹכֵן בַּחֲסֵד כְּפֹא,
הָרִי בְּאֲרָנוֹ, כְּשֶׁעֲלָתָה מִחֻשְׁבָּה
בְּרִצּוֹן שֶׁל שְׂמָחָה מְטָמִיר כֹּל
הַמְטָמִירִים שֶׁלֹּא נוֹדַע וְלֹא נִדְבַק,

לְמִזְבֵּי בֵיה צְדִיקֵיָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, כְּמָה
דְּאַתְמַר.

פְּעֻלָּתָּהּ, בְּקִדְמִיתָא צְפַנְתָּ, וְלִבְתֵּר פְּעֻלָּתָּהּ. אֲלֵא
צְפַנְתָּ כְּמָה דְאַתְמַר. פְּעֻלָּתָּהּ בְּגִין דִּהְיוּ
נְהוּרָא דְגָנִיז, בֵּיה עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אוּמְנוֹתָא דְעֵלְמָא. מְנַלְן. דְכְּתִיב, (בראשית ב) אֱלֹה
תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, בְּאֲבֵרָהֶם
כְּתִיב, וְהוּא נְהוּרָא דְאֲבֵרָהֶם, גָּנִיז לֵיה קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וּבֵיה עֶבֶד אוּמְנוֹתָא דְעֵלְמָא, דְכְּתִיב
פְּעֻלָּתָּהּ לְחֹסִים כִּף, לְאִינוּן דִּיתְבִּי תַחַת צֵלָא
דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

נִגְדַּר בְּנֵי אָדָם, דִּהָא בְּהָאֵי אוּמְנוֹתָא דְאַתְעֶבֶד
בְּהָאֵי נְהוּרָא, קִיּוּמִין בְּנֵי נֶשְׂאָה בְּעֵלְמָא,
וְקִיּוּמָא דִּילְהוּן הָוִי. אֵף עַל גַּב דְּאִיהוּ גָנִיז, בֵּיה
קִיּוּמִין בְּנֵי נֶשְׂאָה בְּעֵלְמָא דִּין. פְּעֻלָּתָּהּ, אוּמְנוֹתָא
דְעֵלְמָא דָּא, דְבֵיה אֲתַעֲבִיד כֹּלָא בְּחוֹשְׁבָנָא,
אוּמְנוֹתָא דְעֵלְמָא, כְּגוּוֹנָא דָּא אוּמְנוֹתָא
דְמִשְׁכָּנָא, דְאִיהוּ אוּמְנוֹתָא כְּגוּוֹנָא דְעֵלְמָא, וְהָא
אוּקִימָנָא.

בְּתִיב הַכָּא אֱלֹה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, וְכְתִיב הַתָּם
אֱלֹה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. בְּגִין דְכֹל
אִינוּן תוֹלְדִין דְעֶבְדוּ וְאַפִּיקוּ שְׁמִיא וְאַרְעָא,
כִּלְהוּ בְּחִילָא דִּהְיוּ נְהוּרָא דְגָנִיז אֲתַעֲבִידוּ
וְנִפְקוּ. פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן בְּהוּא חִילָא נִפְקוּ.
מְנַלְן. דְכְּתִיב וּבְצֵלָאֵל בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר לְמֹטֶה
יְהוּדָה, דָּא אִיהוּ מְסֻטְרָא דִימִינָא. וְאוֹתוֹ אֶהְלִיכָב
דָּא אִיהוּ מְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא. וּמִשְׁכָּנָא מְסֻטְרָא
דִימִינָא וְשְׂמָאלָא אֲתַקָּם וְאַתְעֶבֶד. וּמֹשֶׁה דִּהְוָה
בְּיַנְיָהוּ, אוּקִימָ לֵיה.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה טז) וְהוֹכֵן בַּחֲסֵד
כְּפֹא וַיֵּשֶׁב עָלָיו בְּאֲמַת וְגו'. וְהוֹכֵן בַּחֲסֵד
כְּפֹא, הָא אוּקִימָנָא, כִּד מִחֻשְׁבָּה סְלִיק, בְּרַעוּ
דְחֻדָּה מְטָמִירָא דְכֹל טְמִירִין דְלֹא אֲתִידַע וְלֹא

הגיעה אותה שמחה והפתה לתוף
המחשבה, ואז נכנס למקום
שנכנס.

עד שנגנו בהיכל עליון אחד,
שהוא טמיר למעלה. ומשם
שפיעו ונמשכו כל האורות. של
ימין נסע בראשונה, ואחר כך
כלם נסעו, ומאותו צד הימין
נתקן הכפסא למטה, שהרי הקדוש
ברוך הוא התקין אותו הכפסא
בחסד וישב עליו באמת, שהוא
התקון של החותם של הכל. ולא
יושב על אותו כפסא אלא בחותם
שהוא אמת. באהל דוד, שבו הוא
הכפסא למטה.

שפט ודרש משפט ומהר צדק.
שפט - מצד הדין. ודרש משפט
- מצד הרחמים. ומהר צדק - הוא
כפסא הדין שהוא הבית דין למטה.
בא וראה, כמו כן המשפן לא
התקן אלא בצד הגה כמו זה של
חסד, כפי שאמרנו למעלה. ועל
כן נמנו התולדות והתקנו כלם
למטה.

אלה פקודי המשפן משפן העדת
אשר פקד על פי משה. רבי
שמעון פתח, בראשית ברא
אלהים את השמים ואת הארץ.
הפסוק הזה פשוטו ונאמר
בכמה צדדים, אבל כשבא
הקדוש ברוך הוא את העולם,
ברא אותו כמו שלמעלה להיות
העולם הזה בדיוקן של העולם
שלמעלה, וכל אותם גונים של
מעלה התקנים למטה, להדביק
ולקשר עולם בעולם.

וכשרצה הקדוש ברוך הוא לברא
את העולם, השגיח בתורה וברא
אותו. והסתפל בשם הקדוש,
הכלל של התורה, וקיים את
העולם. בשלשה צדדים התקנים
העולם, והם חכמה ותבונה
ודעת. בחכמה - שכתוב (משלי א'
ה' בחכמה יסד ארץ. בתבונה -

אתדבק, מטי ההוא חדוה, ובטש גו מחשבה,
וכדין עאל באתר דעאל.

עד דאתגניז בחד היכלא עלאה, דאיהו טמיר
לעיל. ומתמן נגדין ואתמשכן כל נהורין,
דימינא דנטיל בקדמיתא, ולבתר נטיל כלהו.
ומההוא סטר ימינא, אתקן פורסייא לתתא.
דהא קדשא בריך הוא, אתקין לההוא
כורסייא בחסד, וישב עליו באמת, דאיהו
תקונא דחותמא דכלא. ולא יתיב על ההוא
כורסייא, אלא בחותמא דא דאיהו אמת.
באהל דוד, דאיהו בי כורסייא לתתא.

שופט ודורש משפט ומהר צדק. שופט
מסטרא דדינא. ודורש משפט,
מסטרא דרחמי. ומהיר צדק, איהו פורסייא
דינא, דאיהו בי דינא לתתא. תא חזי, כגוונא
דא, משפנא לא אתתקן אלא בסטרא דא
כגוונא דא, דחסד פדקאמרן לעיל, ועל דא
אתמנון תולדין ואתתקנו כלהו לתתא.

אלה פקודי המשפן משפן העדות אשר פקד
על פי משה. (שמות לח) רבי שמעון פתח,
בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ,
האי קרא (דף רכ"א ע"א) אוקמוה ואתמר בכמה
סטריין. אבל פד ברא קדשא בריך הוא עלמא,
ברא ליה כגוונא דלעילא, למהוי עלמא דא
בדיוקנא דעלמא דלעילא. וכל אינון גוונין
דלעילא, אתקין לון לתתא, לאתדבקא
ולאתקשרא עלמא בעלמא.

וכר בעא קדשא בריך הוא למברי עלמא,
אשגח באורייתא וברא ליה. ואסתפל
בשמא קדישא, פללא דאורייתא, וקיים
עלמא. בתלת סטריין אתקיים עלמא, ואינון
חכמה ותבונה ודעת. בחכמה, דכתיב, (משלי א'
י"י בחכמה יסד ארץ. בתבונה, דכתיב פונן

שְׁמַיִם בְּתִבּוּנָה. בְּדַעַת, דְּכָתִיב בְּדַעַתוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ. הָא כְּלָהוּ בְּקִיּוּמָא דְעֵלְמָא. וּבְאַלְיִן תְּלַתָּא אֲתַבְּנִי מִשְׁפָּנָא, דְּכָתִיב וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה בְּתִבּוּנָה וּבְדַעַת. וּבְלָהוּ תְּלַתָּא רְמִיזִין בְּקִרְאָא דָּא, בְּרֵאשִׁית, הֵינִינוּ דְּכָתִיב בְּחֻכְמָה. בְּרֵא אֱלֹהִים, הֵינִינוּ דְּכָתִיב בְּתִבּוּנָה. אֵת הַשְּׁמַיִם, הֵינִינוּ דְּכָתִיב בְּדַעַת. וְכָלְהוּ כְּתִיבִי בְּעֵבִידַת מִשְׁפָּנָא. וּבְרִזָּא דָּא כְּתִיב, אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן, דָּא רִזָּא דְּחֻכְמָה. מִשְׁפָּן הַעֲדוֹת, דָּא רִזָּא דְּתִבּוּנָה, אֲשֶׁר פִּקֵּד עַל פִּי מֹשֶׁה, דָּא רִזָּא דְּדַעַת. וְכָלְא דָּא לְקַבֵּל דָּא, בְּגִין דְּכָל מַה דְּבִרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא דִּין, בְּרֵא לִיהַ פְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא. וְכָלְא אֲתַרְשִׁים בְּעֵבִידַת מִשְׁפָּנָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר לִיהַ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה עֶבֶיד מִשְׁפָּנָא, הָוֵה קָאִים מֹשֶׁה תוּהָא, דְלָא יָדַע מַה לְמַעֲבֵד, עַד דְאַחֲזִי לִיהַ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִינָא, כְּמַה דְכָתִיב, (שְׁמוֹת כה) וּרְאָה וַעֲשֵׂה בְּתַבְּנִיתֶם אֲשֶׁר אֶתָּה מְרָאָה בְּהַר. מָאִי בְּתַבְּנִיתֶם. אֵלָא אוֹלִיפְנָא, דְאַחֲמִי לִיהַ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, דִּיּוֹקְנָא דְכָל מְלָה וּמְלָה, כְּהוּא דִּיּוֹקְנָא דְאִיהוּ לְעֵילָא, וְכָל חַד וְחַד הָוֵה עֶבֶיד דִּיּוֹקְנָא דִּילִיהַ כְּדִיּוֹקְנָא (דְאִיהוּ לְעֵילָא וְכָל חַד חַד עֶבֶיד דִּיּוֹקְנָא דִּילִיהַ כְּדִיּוֹקְנָא) דְאִיהוּ אֲתַעֲבִיד בְּאַרְעָא.

אֲשֶׁר אֶתָּה מְרָאָה בְּהַר, אֲשֶׁר אֶתָּה רוּאָה מִיבְעִי לִיהַ. אֵלָא אוֹלִיפְנָא, דְאַסְפַּקְלָרְיָא דְלָא נְהָרָא, הָוֵה אַחֲמִי לִיהַ בְּגוּיָה כָּל אֵינּוּן גּוּוּנִין וְדִיּוֹקְנִין דְאַתְעֲבִידוּ לְתַתָּא, כְּהֵאִי חִיזוּ דְאַחֲזִי בְּגוּיָה כָּל אֵינּוּן דִּיּוֹקְנִין.

מִשְׁמַע דְּכָתִיב אֲשֶׁר אֶתָּה מְרָאָה, אֶתָּה, רִזָּא דְאַסְפַּקְלָרְיָא דְלָא נְהָרָא, דְאַחֲזִי לִיהַ

בְּא וְרָאָה, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר לִיהַ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה עֶבֶיד מִשְׁפָּנָא, הָוֵה קָאִים מֹשֶׁה תוּהָא, דְלָא יָדַע מַה לְמַעֲבֵד, עַד דְאַחֲזִי לִיהַ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִינָא, כְּמַה דְכָתִיב, (שְׁמוֹת כה) וּרְאָה וַעֲשֵׂה בְּתַבְּנִיתֶם אֲשֶׁר אֶתָּה מְרָאָה בְּהַר. מָאִי בְּתַבְּנִיתֶם. אֵלָא אוֹלִיפְנָא, דְאַחֲמִי לִיהַ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, דִּיּוֹקְנָא דְכָל מְלָה וּמְלָה, כְּהוּא דִּיּוֹקְנָא דְאִיהוּ לְעֵילָא, וְכָל חַד וְחַד הָוֵה עֶבֶיד דִּיּוֹקְנָא דִּילִיהַ כְּדִיּוֹקְנָא (דְאִיהוּ לְעֵילָא וְכָל חַד חַד עֶבֶיד דִּיּוֹקְנָא דִּילִיהַ כְּדִיּוֹקְנָא) דְאִיהוּ אֲתַעֲבִיד בְּאַרְעָא.

אֲשֶׁר אֶתָּה מְרָאָה בְּהַר, אֲשֶׁר אֶתָּה רוּאָה מִיבְעִי לִיהַ. אֵלָא אוֹלִיפְנָא, דְאַסְפַּקְלָרְיָא דְלָא נְהָרָא, הָוֵה אַחֲמִי לִיהַ בְּגוּיָה כָּל אֵינּוּן גּוּוּנִין וְדִיּוֹקְנִין דְאַתְעֲבִידוּ לְתַתָּא, כְּהֵאִי חִיזוּ דְאַחֲזִי בְּגוּיָה כָּל אֵינּוּן דִּיּוֹקְנִין.

מִשְׁמַע דְּכָתִיב אֲשֶׁר אֶתָּה מְרָאָה, אֶתָּה, רִזָּא דְאַסְפַּקְלָרְיָא דְלָא נְהָרָא, דְאַחֲזִי לִיהַ

בְּא וְרָאָה, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר לִיהַ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה עֶבֶיד מִשְׁפָּנָא, הָוֵה קָאִים מֹשֶׁה תוּהָא, דְלָא יָדַע מַה לְמַעֲבֵד, עַד דְאַחֲזִי לִיהַ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִינָא, כְּמַה דְכָתִיב, (שְׁמוֹת כה) וּרְאָה וַעֲשֵׂה בְּתַבְּנִיתֶם אֲשֶׁר אֶתָּה מְרָאָה בְּהַר. מָאִי בְּתַבְּנִיתֶם. אֵלָא אוֹלִיפְנָא, דְאַחֲמִי לִיהַ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, דִּיּוֹקְנָא דְכָל מְלָה וּמְלָה, כְּהוּא דִּיּוֹקְנָא דְאִיהוּ לְעֵילָא, וְכָל חַד וְחַד הָוֵה עֶבֶיד דִּיּוֹקְנָא דִּילִיהַ כְּדִיּוֹקְנָא (דְאִיהוּ לְעֵילָא וְכָל חַד חַד עֶבֶיד דִּיּוֹקְנָא דִּילִיהַ כְּדִיּוֹקְנָא) דְאִיהוּ אֲתַעֲבִיד בְּאַרְעָא.

אֲשֶׁר אֶתָּה מְרָאָה בְּהַר, אֲשֶׁר אֶתָּה רוּאָה מִיבְעִי לִיהַ. אֵלָא אוֹלִיפְנָא, דְאַסְפַּקְלָרְיָא דְלָא נְהָרָא, הָוֵה אַחֲמִי לִיהַ בְּגוּיָה כָּל אֵינּוּן גּוּוּנִין וְדִיּוֹקְנִין דְאַתְעֲבִידוּ לְתַתָּא, כְּהֵאִי חִיזוּ דְאַחֲזִי בְּגוּיָה כָּל אֵינּוּן דִּיּוֹקְנִין.

שאינה מאירה שהרָאָה לו בְּתוֹךְ כָּל אוֹתָם הַדְּיוֹקְנָאוֹת. וְהִיָּה מִשֶּׁה רוֹאֶה אוֹתָם כָּל דָּבָר וְדָבָר עַל תְּקוּנָו כְּמוֹ שְׂרוּאָה בְּתוֹךְ עֲשֻׁשִׁית וְתוֹךְ מְרָאָה שְׂמֵרָאָה אֵת כָּל הַדְּיוֹקְנָאוֹת. וּכְשֶׁהִסְתַּפֵּל בָּהֶם מִשֶּׁה, הַתְּקִשָּׁה לְפָנָיו. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵתָה בְּסִימְנָךְ וְאֲנִי בְּסִימְנִי. אִזְ הִתְיַשֵּׁב מִשֶּׁה בְּכָל מַעֲשֵׂה.

בְּשִׁנְעֵשָׂה כָּל הַמַּעֲשֵׂה, הַצֵּטְרֵךְ מִשֶּׁה לְמִנּוֹת הַכֹּל, כְּדִי שְׁלֹא יֵאמְרוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאָר כֶּסֶף וְזָהָב וְעָלָה לְקַחַת אוֹתָם. וְלִכֵּן הַצֵּטְרֵךְ לְמִנּוֹת אֵת הַחֲשֻׁבוֹן לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוֹם שֶׁכְּתוּב (במדבר לב) וְהִיִּיתֶם נְקִים מִיְּי וּמִיִּשְׂרָאֵל.

וְלִכֵּן כְּתוּב, אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הַעֲדָת, שֶׁהָרִי רִוַח הַקְּדוֹשׁ הִיָּתָה מְרָאָה לְכֹלֵם אֵת חֲשֻׁבוֹן כָּל הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף שֶׁנִּדְּבָו יִשְׂרָאֵל, וְרִוַח הַקְּדוֹשׁ הִיָּתָה אוֹמְרַת: וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הַעֲדָה מֵאֵת כֶּסֶף וְגו', כָּל הַזָּהָב הַעֲשׂוּי לְמִלְאכָה וְגו'. מִשּׁוֹם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם בְּאוֹתָם הָאֲמֻנִים, וְרָצָה לְהוֹצִיא אֵת נְאֻמָּוֹתָם לְפָנֵי כָּלֵם.

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן. בֹּא וּרְאֵה, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שִׁנְעֵשָׂה מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן, הִיָּה הַצַּד הָאֲחֵר הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט כְּדִי לְהִסְטִין, וְלֹא מִצָּא עָלָה עַל נְאֻמָּוֹת הָאֲמֻנִים, עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹפֵף אוֹתוֹ לְפָנֵי מִשֶּׁה, וְהוּא עֹשֶׂה חֲשֻׁבוֹן שֶׁל נְאֻמָּוֹת בְּעַל כְּרָחוּ, וְעֵלְתָה נְאֻמָּוֹתָם לְכֹל. וְסוּד זֶה שֶׁכְּתוּב אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, אֵלֶּה - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מט) גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה. וְכְתוּב אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מִשֶּׁה, שֶׁשֵּׁם הַתְּמַנָּה וְנִפְקַד עַד שִׁנְעֵשָׂה הַחֲשֻׁבוֹן שֶׁל בֵּית הַמִּשְׁכָּן לְפָנֵי מִשֶּׁה וְכָל יִשְׂרָאֵל. אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הַעֲדָת.

בְּגוֹיָה כָּל אֵינּוֹן דְּיוֹקְנִין. וְהָיָה חֲמִי לֹוֹן מִשֶּׁה כָּל מְלָה וּמְלָה עַל תְּקוּנֵיהָ, כְּמָה דְחֲמִי גוֹ עֲשֻׁשִׁיתָא, וְגוֹ חִיזוֹ דְאַחֲזִי כָּל דְּיוֹקְנִין. וְכַד אִסְתַּפֵּל בְּהוּ מִשֶּׁה, אִתְקַשֵּׁי קַמֵּיהָ, אָמַר לִיהָ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשֶּׁה, אֵת בְּסִימְנִיךְ, וְאֲנִי בְּסִימְנִי כְּדִין אִתְיַשֵּׁב מִשֶּׁה בְּכָל עֲבִידְתָּא.

כַּד אִתְעַבִּיד כָּל עֲבִידְתָּא, אִצְטְרִיךְ מִשֶּׁה לְמִמְנֵי כָּלָא, בְּגִין דְלֹא יֵימְרוּן יִשְׂרָאֵל דְאַשְׁתָּאֵר כְּסָפָא וְדִהָבָא, וְאִסְתַּלִּיק לְנִטְלָא לִיהָ. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְמִמְנֵי חֲשֻׁבְנָא קַמֵּיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְכְּתִיב, (במדבר לב) וְהִיִּיתֶם נְקִים מִיְּי וּמִיִּשְׂרָאֵל.

וּבְגִין דָּא כְּתִיב, אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הַעֲדוֹת, דִּהָא רוּחָא דְקוּדְשָׁא, הָיָה אַחֲזִי לְכָלָא, חֲשֻׁבְנָא דְכָל דִּהָבָא וְכְסָפָא דְנִדְּבָו יִשְׂרָאֵל, וְרוּחַ קְדָשָׁא הָיָה אָמַר וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הַעֲדָה מֵאֵת כֶּסֶף וְגו', כָּל הַזָּהָב הַעֲשׂוּי לְמִלְאכָה וְגו'. בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרַעֵי בְּהוּ, בְּאֵינּוֹן אֲמֻנִין, וּבְעָא לְאַפְקָא מְהֵימְנוּתָא דִּילְהוֹן קַמֵּי כָּלָא.

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן. תָּא חֲזִי, בְּהֵיָא שְׁעַתָּא דְעֲבִידְתָּא דְמִשְׁכַּנָּא אִתְעַבִּיד, הָיָה סְטְרָא אַחְרָא אֲזִיל וְשֵׁאֵט לְאַסְטָאָה, וְלֹא אִשְׁכַּחַת עֵילָה עַל מְהֵימְנוּתָא דְאוּמָנִין, עַד דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּפִיף לִיהָ לְקַמֵּיהָ דְמִשֶּׁה, וְאִיהוּ עַבִּיד חֲשֻׁבְנָא דְמְהֵימְנוּתָא בְּעַל פְּרַחֲיָה, וְסָלִיק מְהֵימְנוּתָא דִּילְהוֹן לְגַבֵּי כָּלָא. וְרִזָּא דָּא דְכְּתִיב אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן. וְהָא אוּקִימָנָא, אֵלֶּה: כְּמָה דְאֵתָא אָמַר, (ישעיה מט) גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה. וְכְתִיב, אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מִשֶּׁה, דְתִמְן אִתְמַנֵּי וְאִתְפְּקִיד, עַד דְאִתְעַבִּיד חֲשֻׁבְנָא דְבֵי מִשְׁכַּנָּא, קַמֵּי מִשֶּׁה וְיִשְׂרָאֵל כָּלָהוּ. (דף רכ"א ע"ב)

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הַעֲדוֹת. (שמות לח)

איזו עדות? אלא פעמים כתוב
כאן משפן, אחד למעלה ואחד
למטה, והמשפן נקרא משפן
העדות. ואיזו עדות? כמו שגאמר
שכטי י"ה עדות לישראל. שם זה
הוא עדות לישראל.

כמו כן (תהלים פא) עדות ביהוסף
שמו. עדות שם זה ביהוסף, היא
עדות ודאי. שתי האותיות הללו
מעידות עדות בכל מקום, וכאן
הוא עדות. ומשום כך משפן
העדת, המשפן של העדות הזו,
ולכן נקרא משפן, על סוד השם
הקדוש הזה. והינו שכתוב (שם קלב)
ועדתי זו אלמדם. משום שמקום
זה הוא סתר וגניזת הכל.

אשר פקד על פי משה - עד כאן
לא ידענו אם המשפן פקד או
העדות הזו. אלא פקד ודאי זו
עדות. משום שמיום שהסתלקו
האבות מהעולם וכל אותם
שכטים בני יעקב, ונשארו ישראל
בגלות באותן צרות, נשפחה מהם
ידיעת סוד השם הקדוש העליון
הזה, שהוא שם העדות, קיימם
של שמים וארץ, ששתי האותיות
הללו בארו עליונים ותחתונים
וכל צדדי העולם.

בין שבא משה, נפקד ונזכר השם
הזה בעולם. שפשהיה בסנה, מיד
שאל על השם הזה, שכתוב
ואמרו לי מה שמו מה אמר
אלהם. ושם נפקד השם הזה על
פי משה.

עבדת הלויים. מה זה עבדת
הלויים? אלא סוד זה, שכתוב
(במדבר יח) ועבד הלוי הוא. הוא -
זה סוד השם הקדוש שנקרא הוא,
ולא נקרא אלה. ומשום כך
עבודת הלויים ודאי. דבר אחר
עבדת הלויים - שהם נוטלים את
המשפן על כתיבתם ממקום

מאן עדות. אלא תרי זמני כתיב הכא משפן,
חד לעילא, וחד לתתא. ומשפן אקרי משפן
העדות. ומאן עדות. כמה דאת אמר (תהלים קכב)
שכטי יה עדות לישראל. שמא דא, איהו
עדות לישראל.

בגוונא דא (תהלים פא) עדות ביהוסף שמו, עדות
שם זה ביהוסף, איהו עדות ודאי,
אלין תרין אתוון סהדין סהדותא בכל אתר,
והכא איהו עדות. ובגין כן, משפן העדות,
משפנא דהאי עדות. ועל דא משפנא אקרי,
על רזא דשמא דא קדישא. והיינו דכתיב,
(תהלים קלב) ועדתי זו אלמדם, בגין דהאי אתר,
איהו סתימו וגניזו דכלא.

אשר פקד על פי משה, עד הכא לא ידענא,
אי האי משפנא פקד, או האי עדות.
אלא פקד ודאי האי עדות. בגין דמן יומא
דאסתליקו אבהן מעלמא, וכל אינון שכטין
בנוי דיעקב, ואשתארו ישראל בגלותא,
באינון עאקו, אתנשי מנייהו ידיעא דרזא
דשמא קדישא עלאה דא, דאיהו שמא
דעדות, קיומא דשמיא וארעא, דאלין תרין
אתוון, אוקימו עילאי ותתאי, וכלהו סטרין
דעלמא.

בין דאתא משה, אתפקד ואדכר שמא דא
בעלמא. דכד הוה בסנה מיד שאיל על
שמא דא, דכתיב, (שמות ג) ואמרו לי מה שמו
מה אמר אליהם. ותמן אתפקד שמא דא על
פי משה.

עבדת הלויים, מאי עבדת הלויים. אלא רזא
דא דכתיב, (במדבר יח) ועבד הלוי הוא.
הוא: דא רזא דשמא קדישא, דאקרי הוא,
ולא אקרי אלה. ובגין דא עבודת הלויים ודאי.
דבר אחר עבדת הלויים, דאינון נטלין משפנא

על כתיבתו מאתר לאתר,

למקום, שכתוב (במדבר ז) ולבני קהת לא נתן כי עבדת הקדש עלהם בפתח ישאו.

אלה פקודי המשכן משכן העדת וגו'. רבי אבא פתח, (ישעיה יא) והיה ביום ההוא שרש ישי וגו'. והיה ביום ההוא, בזמן שהקדוש ברוך הוא ירבה שלום בעולם, יתקיים השרש של עץ החיים. ואותו שרש, ממנו יתקיימו שאר השרשים למטה, שכלם נשרשו והתקיימו ממנו.

אשר עמד לנס עמים, שהרי הוא עומד לנס ולאות לסוד השם הקדוש. אליו גוים ידרשו, ששם סוד הקיום של השם הקדוש, ומשום כך אליו גוים ידרשו, כמו שנאמר (שם ב) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' וגו', ועל זה - אליו גוים ידרשו. והיתה מנוחתו כבוד, מנוחתו - זה בית המקדש, שכתוב (תהלים קלב) זאת מנוחתי עדי עד. כבוד - שקף נקרא שם ה' באותו זמן, שכתוב (ישעיה ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים.

ומנוחתו של אותו שרש ישי, שנקרא כבוד ה', לא ימנה ולא יעמד בחשבון לעולם. מה הטעם? (משום שהרי עומד בחשבון עתה, ובאותו זמן לא יעמד בחשבון. מה הטעם?) משום שכל מה שעומד בחשבון, לא שורות שם ברכות בשלמות. והברכות שורות במה שלא עומד בחשבון. בזמן הראשון עמד בחשבון, שכתוב אלה פקודי המשכן.

בא וראה, המשכן הזה עומד בחשבון, ולכן הצטרף לתפלת משה, שישרו עליו ברכות, שכתוב ויברך אתם משה. ואיזו ברכה ברוך אתם? יהי רצון שתשרה ברכה על מעשי ידיכם.

דכתיב, (במדבר ז) ולבני קהת לא נתן פי עבודת הקדש עליהם בפתח ישאו.

אלה פקודי המשכן משכן העדות וגו'. (שמות לח) רבי אבא פתח, (ישעיה יא) והיה ביום ההוא שרש ישי וגו'. והיה ביום ההוא, בזמנא דקודשא בריה הוא יסגי שלמא בעלמא, יתקיים שרשא דאילנא דחיי, וההוא שרשא, מניה יתקיימו שאר שרשין לתתא, דכלהו אשתרשין ואתקיימן מניה.

אשר עומד לנס עמים, דהאי איהו קיימא לנסא ולאת לרזא דשמא קדישא. אליו גוים ידרשו, דתמן רזא דקיימא דשמא קדישא, ובגין כך אליו גוים ידרשו. כמה דאת אמר, (ישעיה ב) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי' וגו', ועל דא, אליו גוים ידרשו. והיתה מנוחתו כבוד, מנוחתו, דא בי מקדשא. דכתיב, (תהלים קלב) זאת מנוחתי עדי עד. כבוד, דהכי אקרי כבוד יי' בההוא זמנא, דכתיב, (ישעיה ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים.

ומנוחתו דההוא שרש ישי, דאתקרי כבוד יי', לא יתמני, ולא יקום בחושבנא לעלמא. מאי טעמא. (ר"א בגין דהא קיימא בחושבנא השתא וההוא זמנא לא יתקיים בחושבנא. מאי טעמא) בגין דכל מה דקיימא בחושבנא, לא שריין תמן ברקאן בשלימו. וברקאן שריין במה דלא קיימא בחושבנא. בזמנא קדמאה קיימא בחושבנא, דכתיב אלה פקודי המשכן.

תא חזי, משפנא דא קיימא בחושבנא, ובגין כך אצטרף לצלותא דמשה, דישרי עליה ברקאן, דכתיב ויברך אותם משה, ומה ברכה בריה לון, יהא רעוא דתשרי ברכה על עובדי ידיכון. וברקאן לא שראן על האי חשבנא עד

והברכות לא שורות על החשבון הזה, עד שקשר אותו משה במשכן שלמעלה, שכתוב אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה. דאם לא נעשה החשבון על ידי משה, אינם יכולים לעשות חשבון, שכתוב אשר פקד על פי משה.

פתח ואמר, (מלכים א י"ז) ויהי דבר ה' אל אליהו (אליה) לאמר קום לך צרפתה וגו' הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך. וכי איפה צוה אותה הקדוש ברוך הוא? אלא טרם שתבא לעולם צוה הקדוש ברוך הוא בגזרתו למעלה על העורבים להביא מזון לאליהו ולאותה אשה לתת לו מזון.

מה כתוב? ותאמר חי ה' אליהי אם יש לי מעוג פי אם מלא כף קמח בכד ומעט שמן בצפחת וגו'. והרי כאן מדה היתה באותו קמח, שהרי היה בו מלא כף קמח בכד. כף היא המדה שלו. ונראה שאין שורות בו ברכות הואיל ועומד במדה. מה כתוב? כי כה אמר ה' אליהי ישראל פד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תת ה' גשם.

תת - כתוב תתן, מה הטעם? משום שבכל דור לא נמצא מי שיזכה לזכות כמו האשה הזאת, ועל זה כתוב תתן. אפה תתן מטר על העולם משום שזכותך רבה. וכתוב פד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר פדבר ה' אשר דבר ביד אליהו. וכי אם אותו קמח שעומד במדה, שהיה מלא כף קמח, לא פסקו ממנו ברכות משום דבר אליהו, שכתוב פד הקמח לא תכלה, וכתוב פד הקמח לא תכלה - משכן העדות, אף על גב שעומד בחשבון,

דאקשר ליה משה במשכנא דלעילא, דכתיב אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה. דאי לאו דאתעבד חשבנא על ידא דמשה, לא יכלין אינון למעבד חשבנא, דכתיב אשר פקד על פי משה.

פתח ואמר, (מלכים א י"ז) ויהי דבר יי' אל אליהו [אליו] לאמר קום לך צרפתה וגו' הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך. וכי אן פקיד לה קדשא בריך הוא. אלא עד לא ייתי לעלמא, פקיד קדשא בריך הוא בגזירה דיליה לעילא על העורבים, למייתי מזונא לאליהו, ולההיא אתתא למיהב ליה מזונא.

מה פתיב, (דף רכ"ב ע"א) (מלכים א י"ז) ותאמר חי יי' אליהי אם יש לי מעוג פי אם מלא כף קמח בכד ומעט שמן בצפחת וגו'. והא הכא מדידו הנה בההוא קמחא, דהא הנה ביה מלא כף קמח בכד, כף הוא מדידו דיליה, ואתחזי דלא שריין ביה ברכן, הואיל וקאים במדה. מה פתיב, (מלכים א י"ז) פי כה אמר יי' אליהי ישראל פד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תת יי' גשם.

תת, תתן פתיב, מאי טעמא. בגין דבכל דרא לא אשתכח מאן דיזפי לזכו כהאי אתתא, ועל דא פתיב תתן, אנת תתן מטרא על עלמא, בגין דזכותך סגי.

וכתיב (מלכים א י"ז) פד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר פדבר יי' אשר דבר ביד אליהו. וכי אם ההוא קמחא דקיימא במדידו, דהנה מלא כף קמח, לא פסקו מגיה ברכאן בגין מלה דאליהו, דכתיב פד הקמח לא תכלה, וכתוב פד הקמח לא תכלה. משכן העדות אף על גב דקיימא בחושבנא, הואיל ואתפקד על ידא דמשה, כל שפן וכל שפן דשריין ביה ברכאן. ועל דא

הואיל ונפקד על ידי משה, כל שפן וכל שפן ששורים בו ברכות. ועל זה כתוב, אלה פקודי המשפן משפן העדת אשר פקד על פי משה.

אלה פקודי המשפן. רבי חזקיה פתח ואמר, (שמות א) אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו'. פסוק זה פירושו, שיהפידו הקדוש ברוך הוא מאשתו כדי להדבק בשכינה, שכתוב כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא. אדמת קדש - זו שכינה. הדבקות קדושה נדבק משה באותה שעה למעלה.

שאו הקדוש ברוך הוא קשר אותו בחיבות שלמעלה, ונפקד להיות ממנה גדול על הבית, והוא גזר והקדוש ברוך הוא עושה, שכתוב (במדבר טז) ופצתה האדמה את פיה וגו', וכתוב ויהי ככלתו לדבר וגו', ותבקע האדמה וכתוב (שם י) קומה ה'. שובה ה'. זהו שכתוב אשר פקד על פי משה. על פי משה נתקן ונפקד בכל. הפקידה של המשפן היתה על ידי משה, שכתוב (שמות א) פקד פקדתי אתכם. שהיא היתה קול שהוציא את אותו דבור ועשה לו פקידה לצאת מן הגלות, ועכשו נפקד להמשיך קדושה ממעלה למטה, כמו שנאמר (שם כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו'. אמר רבי יהודה, הרי נאמר שהרי בצלאל היה מצד הימין, והוא התקין תקון הכל ועוד, שהרי יהודה הוא שליט ומלך על כל שאר השבטים וממנו יצא מי שהתקין את כל המשפן. בצלאל, הרי פרושה בצל אל. ומיהו בצל אל? זה ימין. ועוד, מצד זה התקין הכל, וירש חכמה לעשות כל מעשה.

פתיב, אלה פקודי המשפן משפן העדות אשר פקד על פי משה.

אלה פקודי המשפן. (שמות לח) רבי חזקיה פתח ואמר, (שמות ג) אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך וגו'. האי קרא אוקמוה, דפריש ליה קדשא בריך הוא מאתתיה, בגין לאתדבקה בשכינתא, דכתיב, (שמות ג) פי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא. אדמת קדש, דא שכינתא, אתדבקותא קדישא אתדבק משה בההיא שענתא לעילא. דברין קדשא בריך הוא קשיר ליה בחיבותא דלעילא, ואתפקד רב ממנא על ביתא, ואיהו גזיר, וקודשא בריך הוא עביד, דכתיב, (במדבר טז) ופצתה האדמה את פיה וגו', וכתוב (במדבר טז) ויהי ככלותו לדבר וגו', ותבקע האדמה. וכתוב, (במדבר י) קומה יי'. שובה יי'. הדא הוא דכתיב אשר פקד על פי משה. על פי משה אתתקן, ואתפקד בכלא. פקידה דמשפן הוה על ידא דמשה, דכתיב (שמות ג) פקד פקדתי אתכם, דאיהו הוה קול, דאפיק להווא דבור, ועביד ליה פקידה לנפקא מן גלותא. והשתא אתפקדא לאמשכא קדשה מעילא לתתא, כמה דאתאמר (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו'. (שמות לח) אמר רבי יהודה, דא אתמר, דהא בצלאל מסטרא דימינא הוה, ואיהו אתקין תקונא דכלא. ותו, דהא יהודה איהו שליטא ומלכא על כל שאר שבטין, ומגיה נפק מאן דאתקין כל משכנא. בצלאל, דא אוקמוה, בצל אל, ומאן איהו בצל אל. דא ימינא. ותו, מסטרא דא אתקין כלא, וירית חכמתא למעבד כל עבידא.

וְאֵתוֹ אֶהְיָא בֶּן אַחִיסָמֶךְ לְמִטָּה דָּן, דָּא אִיהוּ
מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא, דָּא אִיהוּ מִסְטָרָא
דְּדִינָא קְשִׁיא, (נ"א קד"שא) וְהָא אִוְקְמוּהָ, דְהָא
מִתְרִין סְטְרִין אֵלִין, אֲתַעְבִּיד מִשְׁכְּנָא, וְאֲתַתְּקִין
בְּהוּ, לְאֲתַקְשָׂרָא בְּהוּ, לְמַהוּי בֵּין יְמִינָא
וּשְׁמָאֵלָא, וְהָא אֲתַמַּר וְאִוְקְמוּהָ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים מח) יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ
הַר צִיּוֹן יִרְפְּתִי צְפוֹן קְרִית מְלֶךְ רַב. תָּא
חֲזִי, כַּד בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, אֲשֶׁי
חַד אַבְנָא יְקִירָא מִתְּחֹת פְּרִסֵי יְקָרִיָּה, וְשַׁקַּע
עַד תְּהוֹמָא, וְרִישָׁא חֲדָא דְהוּא אַבְנָא נְעִין
גּוֹ תְּהוֹמֵי, וְרִישָׁא אַחְרָא לְעִילָא, וְהוּא רִישָׁא
אַחְרָא עֲלָא, אִיהוּ חַד נְקוּדָה (עֲלָא) דְקִימָא
בְּאֲמַצְעֵיתָא דְעַלְמָא, וּמִתְּמָן אֲתַפְּשֵׁט עַלְמָא
לְיְמִינָא וּשְׁמָאֵלָא וּלְכָל סְטְרִין, וְאֲתַקְיִים
בְּהִיא נְקוּדָה אֲמַצְעֵיתָא, וְהִיא אַבְנָא
אֲתַקְרִי שְׁתִּיָּה, דְמְנָה אֲשֶׁתִּיל עַלְמָא לְכָל
סְטְרִין. תּוּ שְׁתִּיָּה, שְׁתִּיָּה, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
שְׁוֵי לָהּ לְמַהוּי יְסוּדָא דְעַלְמָא וּשְׁתִּילוּ דְכֻלָּא.

(דף רכ"ב ע"ב)

בְּתַלְתָּ גּוֹוִינִין אֲתַפְּשֵׁטת אַרְעָא סַחְרִיָּה דְהוּא
נְקוּדָה, אֲתַפְּשֵׁטוּתָא קְדָמָא, סַחְרִיָּה
דְהוּא נְקוּדָה, כָּל צַחוּתָא וְזַכוּתָא דְאַרְעָא
קִימָא תְּמָן, וְתְּמָן אִיהוּ. וְהִיא קִימָא לְעִילָא
עַל כָּל אַרְעָא סַחְרִיָּה דְהוּא נְקוּדָה.
אֲתַפְּשֵׁטוּתָא תְּנִינָא, סַחְרִיָּה דְהוּא
אֲתַפְּשֵׁטוּתָא קְדָמָא, לָאו אִיהוּ צַחוּתָא
וְזַפוּתָא כְּהוּא קְדָמָא, אֲבָל אִיהוּ דְקִיק וְצַח
בְּצַחוּתָא דְעַפְרָא, יִתִּיר מְכַל שְׂאָר עַפְרָא אַחְרָא.
אֲתַפְּשֵׁטוּתָא תְּלִיתָא, אִיהוּ חֲשׂוּף וְגָסוּ
דְעַפְרָא יִתִּיר מְכַלְהוּ, וְסַחְרִיָּה דְהִיא, קִימִין
מִיין דִּימָא דְאוּקְיִינוּס, דְאַסְחַר כָּל עַלְמָא.
אֲשֶׁתִּכַּח דְהוּא נְקוּדָה קִימָא בְּאֲמַצְעֵיתָא,

וְהַשְׁתַּלְתְּ הַכֹּל.
בְּשִׁרְשָׁה גִּנְנִים הַתְּפִשְׁטָה הָאָרֶץ
סְבִיב אוּתָהּ נְקֵדָה. הַתְּפִשְׁטוּת
רִאשׁוֹנָה סְבִיב אוּתָהּ נְקֵדָה, כָּל
צַחוּת וְזַפוּת הָאָרֶץ שְׁם הֵם
עוֹמְדִים, וְשְׁם הֵם. וְזוֹ עוֹמְדַת
לְמַעְלָה עַל כָּל הָאָרֶץ סְבִיב
אוּתָהּ נְקֵדָה. הַתְּפִשְׁטוּת שְׁנִיָּה
סְבִיב אוּתָהּ הַתְּפִשְׁטוּת
רִאשׁוֹנָה, אֵין שְׁם צַחוּת וְזַפוּת
כְּאוּתָהּ רִאשׁוֹנָה, אֲבָל הוּא דִק
וְצַח בְּצַחוּת שֶׁל הָעֶפְרָא יוֹתֵר מְכַל
שְׂאָר עַפְרָא אַחֵר. הַתְּפִשְׁטוּת
שְׁלִישִׁית הִיא חֲשׂוּף וְגָסוּת הָעֶפְרָא
יוֹתֵר מְכַלְהֵם, וְסְבִיב זֶה עוֹמְדִים
מִי הָאוּקְיִינוּס שְׁסוּבֵב כָּל
הָעוֹלָם. נִמְצָא שְׁאוּתָהּ נְקֵדָה

עומדת במרכז, וכל הגונים של ההתפשטות של העולם סביבה. התפשטות ראשונה הוא בית המקדש, וכל אותם היכלות ועזרות, וכל אותו תקון שלו וירושלים, וכל העיר מהחומות ופניה. התפשטות שניה - כל ארץ ישראל שהתקדשה בקדשה. התפשטות שלישית הוא כל שאר הארץ, מקום בית מושב שאר העמים, וים האוקיינוס שסובב הכל.

והרי פרשוה שסוד זה גוני העין שסובבים אותה נקדה של מרכז העין, שהיא מראה של כל העין, כמו שאותה נקדת המרכז שאמרנו שהיא מראה של הכל, ושם עומד בית קדש הקדשים וארון וכפרת שהם המראה של הכל. נמצא שאותה נקדה היא המראה של כל העולם. ועל זה כתוב יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו'. יפה: שפיר ההוא חיזו וחדוה דכלא. נוף: נופא דאילנא דאיהו שפירו דכלא.

האילן, שהוא היפי של הכל. בא וראה, היפי של העולם והמראה של העולם לא נראה בעולם, עד שנבנה והוקם המשכן ונכנס הארון לתוך הקדש. מאותה שעה נראה המראה של הכל בעולם והתפקן העולם, והולכים באותו משכן ובאותו ארון, עד שמגיעים לאותה נקדה שהיא יפה נוף שמחת הכל. פיון שהגיעו לשם, אז פתח הארון ואמר, (תהלים קלב) זאת מנוחת עדי עד פה אשב כי אויתה.

רבי ייסא אמר, הפסוק הזה אמרה אותו כנסת ישראל בשעה שנבנה בית המקדש ונכנס הארון למקומו. רבי חזקיה אמר, הקדוש ברוך הוא אמר אותו על כנסת ישראל כשישראל עושים רצונו, שהרי אז הקדוש ברוך הוא

וכלו גוונין דאתפשטותא דעלמא סחרניה. אתפשטותא קדמאה איהו בי מקדשא, וכל אינון היכלין ועזרות, וכל ההוא תקונא דיליה, וירושלם, וכל מתא משורא ולגו. אתפשטותא תניינא, כל ארעא דישראל דאתקדשת בקדושה. אתפשטותא תליתאה, איהו כל שאר ארעא, אתר בי מותבא דשאר עמין. וימא דאוקיינוס דסחרא כלא.

והא אוקמוה, דרזא דא גוונין דעינא, דסחרן לההוא נקודה דאמצעיתא דעינא, דאיהו חיזו דכל עינא, פגוונא דההיא נקודה דאמצעיתא דקאמרן, דאיהו חיזו דכלא, ותמן קאים בית קדש הקדשים, וארון וכפרת, דאינון חיזו דכלא. אשתכח, ההוא נקודה חיזו דכל עלמא. ועל דא כתיב, יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו'. יפה: שפיר ההוא חיזו וחדוה דכלא. נוף: נופא דאילנא דאיהו שפירו דכלא.

תא חזי, שפירו דעלמא, וחיזו דעלמא, לא אתחזי בעלמא, עד דאתבני ואתקם משפנא, ועאל ארונא לגו קדשא. מההיא שעתא, אתחזי חיזו דכלא בעלמא, ואתתקן עלמא, ואזלי בההוא משפנא ובההוא ארונא, עד דמטי לההיא נקודה דאיהי יפה נוף חדוה דכלא. פיון דמטו להתם פדין פתח ארונא ואמר, (תהלים קלב) זאת מנוחת עדי עד פה אשב כי אויתה.

רבי ייסא אמר, האי קרא כנסת ישראל אמרה ליה, בשעתא דאתבני בי מקדשא, ועאל ארונא לאתריה. רבי חזקיה אמר, קדשא בריך הוא אמר ליה, על כנסת ישראל, כד ישראל עבדין רעותיה, דהא כדין קדשא בריך הוא יתיב על פרסי יקריה, וחיים על עלמא, ובכרה

יושב על פסא כבודו וחס על העולם, וברכה ושלום וחביבות הפל נמצאים. ואז אמר, זאת מנוחתי עדי עד.

ובא ראה, בפעם שכל האמנים התחילו לעשות האמנות, אותו מעשה ממש שהתחילו היה נשלם מעצמו. הם מתחילים - והיא משלימה את המעשה, היא ממש. מנין לנו? שכתוב ותכל כל עבדת משפן אהל מועד.

במו זה - (בראשית ב) ויכלו השמים והארץ. ואם תאמר, ויכל אלהים ביום השביעי - ודאי כף הוא! שכל העולם, אף על גב שכל המעשים נשלמו כל אחד ואחד, כל העולם לא היה שלם בקיומו עד שבא היום השביעי. שכתוב היום השביעי, אז נשלמו כל המעשים, והשלים בו הקדוש ברוך הוא את העולם. זהו שכתוב ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. בזה נשלם, בקיום כל מעשה שעשה, ועל זה ויכל אלהים ביום השביעי.

ובשנבנה בית המקדש, כל מעשה שנעשה - נעשה מעצמו. האמנים התחילו - והמעשה נראה להם להעשות ונרשם לפנייהם והשתלם מעצמו. והרי פרושה, שכתוב (מלכים א-ו) והבית בהבנתו. לא כתוב והבית פאשר בנהו, אלא בהבנתו, שהוא נשלם מעצמו. וכתוב אבן שלמה מסע נבנה. לא כתוב בנהו, אלא נבנה, הוא מעצמו נבנה. וכל בכל מעשה שהוא קדוש, משתלם מעצמו.

ובצלאר בן אורי בן חור. פסוק זה למדנו, שרוח הקדש הכריזה עליו לעיני ישראל ואמר: ובצלאר בן אורי בן חורי למטה

ושלום וחביבותא דכלא אשתכח. וכדין אמר זאת מנוחתי עדי עד.

ותא חזי, בשעתא דכלהו אומנין שארו למעבד אומנותא, ההוא עובדא ממש דשראן, איהי אשתלימת מגרמה. אינון שראן, ואיהי אשתלימת עבידתא, איהי ממש, מנלן, דכתיב ותכל כל עבודת משפן אהל מועד.

בגוונא דא (בראשית ב) ויכלו השמים והארץ. ואי תימא, ויכל אלהים ביום השביעי, ודאי הכי הוא, דכל עלמא, אף על גב דכל עבידן אשתלימו כל חד וחד, עלמא כלא לא הוה שלים בקיומיה, עד דאתא יומא שביעאה, דכד אתא יומא שביעאה, כדין אשתלימו כל עבידן, ואשלים ביה קדשא בריך הוא עלמא, הדא הוא דכתיב ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. בהאי, אשתלים בקיומא כל עבידתא דעבד, ועל דא ויכל אלהים ביום השביעי.

וכד אתבני בי מקדשא, כל עבידתא דאתעביד, איהי מגרמה אתעבידת. אמנין שראן, ועבידתא אתחזיאת לון למעבד, ואתרשימת קמייהו, ואשתלימת היא מגרמה. והא אוקמוה, דכתיב, (מלכים א ו) והבית בהבנתו. והבית פאשר בנהו לא כתיב. אלא בהבנתו. דאיהי אשתלימת מגרמה. וכתוב אבן שלמה מסע נבנה. בנהו לא כתיב. אלא נבנה הוא מגרמיה נבנה, וכן בכל עבידתא דאיהי קדישא, איהי אשתלימת מגרמה. (ד)

רבי ע"א).

ובצלאר בן אורי בן חור. (שמות לח) האי קרא אוליפנא, דרוח קדשא אכריז עליה

לעיניהון דישראל, ואמר ובצלאר בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את

יְהוֹדָה עֲשֵׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה. וְאֵתוֹ אֶהְלִיכָב בֵּן אַחִיסָמֶךְ, מֵה זֶה וְאֵתוֹ? אֵלֹא לְמַדְנוּ שְׂאֶהְלִיכָב לֹא עֲשֵׂה מַעֲשֵׂה לְבָדוֹ, אֵלֹא עִם בְּצַלְאֵל, וְעִמּוֹ עֲשֵׂה כָּל מַה שְׁעֲשֵׂה. זֶהוּ שְׂכַתוֹב וְאֵתוֹ, וְאֵתוֹ וְלֹא לְבָדוֹ. מִכָּאן שֶׁשְּׂמָאֵל בְּכָלֵל יְמִין תְּמִיד, וְעַל זֶה כְּתוֹב (שְׁמוֹת לא) וְאֲנִי הִנֵּה נֹתְתִי אִתּוֹ אֶת אֶהְלִיכָב. זֶה יְמִין וְזֶה שְׂמָאֵל.

אֲרֵה פְקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן הַמִּשְׁפָּן הַעֲדַת אֲשֶׁר פִּקְדָה עַל פִּי מֹשֶׁה וְגו'. רַבִּי יִיסָא אָמַר, פִּינּוֹן שְׁעֲשׂוּ כָּל הַחֲכָמִים אֶת הַמִּשְׁפָּן, צָרִיף לְהַחְזִיר חֲשֻׁבּוֹן מִכָּל אוֹתָם הַמַּעֲשִׂים שְׁנַעֲשׂוּ בוֹ. מַה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁכָּל חֲשֻׁבּוֹן וְחֲשֻׁבּוֹן, כְּשֶׁהִיָּה נַעֲשֵׂה חֲשֻׁבּוֹן, כִּף הַתְּקִים אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, וְהַתְּקִים בְּמִקְוָמוֹ. וְיִשְׂרָאֵל כָּלֵם, כְּמוֹ שְׁנַתְרַצּוֹ בְּמַה שְׁנִדְּבּוּ בְּרֵאשׁוֹנָה, גַּם כִּף הַתְּרַצּוֹ בְּאוֹתוֹ חֲשֻׁבּוֹן, וְאִזּוֹ הַתְּקִים כָּל הַמַּעֲשֵׂה בְּאוֹתוֹ רְצוֹן. וְלִכְּן צָרִיף כָּאֵן חֲשֻׁבּוֹן, מִשׁוּם שֶׁבְּזֶה מִתְקִים הַמַּעֲשֵׂה. אֵלֶּה כְּתוֹב, וְלֹא כְּתוֹב וְאֵלֶּה. אֵלֹא זֶהוּ חֲשֻׁבּוֹן שְׁפוּסֵל אֶת כָּל הַחֲשֻׁבּוֹנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וְזֶה הַתְּקִים יוֹתֵר מִכָּלֵם, שְׁבִזֶּה הַתְּקִים הַמִּשְׁפָּן וְלֹא בְּאַחֵר.

פְּתַח וְאָמַר, (שם ב) וְהִיָּה אֲמוֹנַת עֲתִידַת חֲסֵן יְשׁוּעַת חֲכָמַת וְדַעַת יְרֵאת ה' הִיא אוֹצְרוֹ. פְּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים, אֲבָל הָרִי שְׁנִינּוּ, כָּל אֶדָם שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְזוֹכֵה לְקַבֵּעַ לָהּ עֵתִים, צָרִיף בְּאֲמוּנָה, שְׂרַצּוֹנוֹ יִתְפּוֹן לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יִתְפּוֹן לְשֵׁם שְׁמַיִם, מִשׁוּם שֶׁאֲמוּנָה לְכָף הַתְּפוּנָה. חֲסֵן יְשׁוּעַת, לְכָלֵל רַחֲמִים בְּדִין. חֲכָמַת וְדַעַת, שְׁשֻׁנֵי אֵלֶּה שׁוֹרִים זֶה עַל זֶה. זֶה טְמִיר וְגַנּוּז, לְהַשְׁרֹת זֶה עַל זֶה.

כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יי' אֶת מֹשֶׁה. וְאֵתוֹ אֶהְלִיכָב בֵּן אַחִיסָמֶךְ. מָאִי וְאֵתוֹ. אֵלֹא אוֹלִיפְנָא, דְּאֶהְלִיכָב לֹא עֲבִיד עֲבִידְתָּא בְּלַחֲדוּי, אֵלֹא עִם בְּצַלְאֵל, וְעַמִּיָּה עֲבִיד כָּל מַה דְּעֵבֵד. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאֵתוֹ, וְאֵתוֹ וְלֹא בְּלַחֲדוּי. מִכָּאן דְּשְׂמָאֵל אִיְהִי בְּכָלֵל יְמִינָא תְּדִיר. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאֲנִי הִנֵּה נֹתְתִי אִתּוֹ אֶת אֶהְלִיכָב, דָּא יְמִינָא וְדָא שְׂמָאֵל.

אֲרֵה פְקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן הַמִּשְׁפָּן הַעֲדוֹת אֲשֶׁר פִּקְדָה עַל פִּי מֹשֶׁה וְגו'. (שְׁמוֹת לח) רַבִּי יִיסָא אָמַר, פִּינּוֹן דְּעֵבְדוּ כָּל חֲפִימִיָּא יֵת מִשְׁפָּנָא, אֲצִטְרִיף לְמַהְדָּר חֲשֻׁבּנָא, מִכָּל אֵינּוֹן עֲבִידֵן דְּאִתְעֵבִידוּ בֵּיה. מָאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּכָל חֲשֻׁבּוֹן וְחֻשְׁבּוֹן, כִּד הָוֵה אִתְעֵבִיד חֲשֻׁבּנָא, הֲכִי אִתְקִיִים הֵהוּא עֲבִידָא, וְאִתְקִיִים בְּאַתְרֵיהּ.

וְיִשְׂרָאֵל כָּלֵהוּ כְּמַה דְּאִתְרַעוּ בְּמַה דְּנִדְּבּוּ בְּקַדְמִיתָא, הֲכִי נָמִי אִתְרַעוּ בְּהֵהוּא חֲשֻׁבּנָא, וְכִדִּין אִתְקִיִים כָּל עֲבִידָא, בְּהֵהוּא רַעוּתָא. וְעַל דָּא אֲצִטְרִיף הֲכֵא חֲשֻׁבּנָא, בְּגִין דְּבְּהֵאִי אִתְקִיִים עֲבִידָא. אֵלֶּה כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וְאֵלֶּה. אֵלֹא דָא אִיְהוּ חֲשֻׁבּנָא דְּפְסִיל כָּל חֻשְׁבּוֹנֵן דְּעֵלְמָא, וְדָא אִתְקִיִים יִתִיר מִכָּלֵהוּ, דְּבְּהֵאִי אִתְקִיִים מִשְׁפָּנָא, וְלֹא בְּאַחֵרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה לג) וְהִיָּה אֲמוֹנַת עֲתִידַת חֲסֵן יְשׁוּעוֹת חֲכָמַת וְדַעַת יְרֵאת יי' הִיא אוֹצְרוֹ. הֵאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרִיָּא, אֲבָל הָא תְּנִינּוּ, כָּל בַּר נָשׁ דְּאִתְעַסֵּק בְּאוֹרֵייתָא בְּהֵאִי עֵלְמָא, וְזָכִי לְמַקְבַּע עֲתִין לָהּ, אֲצִטְרִיף בְּאֲמוּנָה, דְּרַעוּתָא דִּילִיָּה יִתְפּוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְיִתְפּוֹן לְשֵׁם שְׁמַיִם, בְּגִין דְּאֲמוּנָה לְהֲכִי אִתְפּוֹנוּ. חֲסֵן יְשׁוּעוֹת, לְאֲכָלְלָא רַחֲמֵי בְּדִינָא. חֲכָמַת וְדַעַת, דְּתָרִין אֵלִין שְׂרַאן דָּא עַל דָּא. דָּא טְמִיר וְגַנּוּז, לְאֲשְׁרָאָה דָּא עַל דָּא.

יִרְאֵת יי' היא אוֹצְרוֹ. אוֹצְרוֹ דְּכָל אֱלִין, בְּגִין דְּהָאֵי יִרְאֵת יי', נְקִיט כָּל אֵינוֹן נְחִלִין, וְאִיְהִי אֲתַעְבִּידַת אוֹצְרֵ לְכַלְהוּ. וְכַד נְפַקִין מִנְהָ כָּל אֵינוֹן גְּנִיזוֹן כְּלָהוּ, אֲפִיק לֹוֹן בְּחוֹשְׁבָנָא. מְנַלְן. דְּכַתִּיב, (שיר השירים ז) עֵינֵינוּ בְּרֻכּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן. בְּחֻשְׁבוֹן וְדָאֵי עֲבִיד, וְאֲפִיק אֵינוֹן בְּרֻכּוֹת מִים, וְאֲשַׁנַּח לְאֲפַקָא כְּלָא בְּחוֹשְׁבָנָא. (נ"א ואשקו לבלא).

(לבלם)

וְלָבֵן נְקִירַת אַמוֹנָה, וּבְכָל נְקִירַת אַמוֹנָה, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. וְמָה אִם כָּאֵן צְרִיף לְהִרְאוֹת אַמוֹנָה - לְשָׂאֵר דְּכָרֵי הָעוֹלָם עַל אַחַת כְּפָה וְכַמְהָ. וְעַל זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה מוֹדִיעַ לְכָל יִשְׂרָאֵל סוּד הַנְּאֻמָּנוֹת שְׁלָהֶם בְּכָל מָה שְׁעָשׂוּ, וְהַכֵּל נִתְבָּאֵר.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה בְּכַצְלָאֵל לְעַבְדַּת הַמִּשְׁכָּן יוֹתֵר מִכָּל יִשְׂרָאֵל. לְמָה? אָמַר לוֹ, הַשֵּׁם גּוֹרֵם, וְהָרִי פְּרֻשָׁה, שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֵׁם שְׁמוֹת בְּאַרְץ לְהַתְּעַטֵּר (לעורר) בְּהֶם וְלַעֲשׂוֹת בְּהֶם מַעֲשֵׂה בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (תהלים מז) אֲשֶׁר שֵׁם שְׁמוֹת בְּאַרְץ.

אָמַר לוֹ, סוּד הוּא כָּאֵן. יְהוּדָה הָיָה מִצַּד הַשְּׂמָאל, וְחֻזַר וְנִדְבַק בְּיָמִין, וְעַל זֶה בְּצַד זֶה נַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן. הַתְּחִיל מִצַּד הַשְּׂמָאל, וְנִדְבַק בְּצַד יָמִין, וְאַחַר כֵּן נִכְלָל זֶה בְּזֶה וְנַעֲשֵׂה הַכֵּל יָמִין. כְּמוֹ כֵּן הַתּוֹרָה מִתְּחִילָה מִשְּׂמָאל וְנִדְבַקַת בְּיָמִין, וְנִכְלָל זֶה בְּזֶה וְנַעֲשֵׂה הַכֵּל יָמִין. רְאוּבֵן הַתְּחִיל מִיָּמִין וְסוּטָה לְשְׂמָאל, וְנִסְעוּ עִמּוֹ שָׂאֵר הַשְּׂבֵטִים שֶׁהֵם שְׂמָאל, מִשּׁוּם שֶׁהַתְּחִיל מִיָּמִין וְסוּטָה לְשְׂמָאל.

וְעַל דָּא אֲקָרִי אַמוֹנָה. וּבְכָלֵא אֲקָרִי אַמוֹנָה, וְהָא אֲוִקִימָנָא. וְמָה אִי הָכָא אֲצַטְרִיף לְאַחְזָאָה מְהִימְנוֹתָא, לְשָׂאֵר מְלִי דְעֵלְמָא עַל אַחַת כְּפָה וְכַמְהָ. וְעַל דָּא, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא הָוָה אוֹדַע לְהוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל, רְזָא דְמְהִימְנוֹתָא דִּילְהוּ, בְּכָל מָה דְעַבְדּוּ, וְכָלֵא אֲתַמַּר.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתַרְעִי בִּיהַ בְּכַצְלָאֵל לְעַבְדַּת מִשְׁכְּנָא, יִתִּיר מִכָּל יִשְׂרָאֵל, אָמַר לִיהַ, שְׂמָא גְרִים, וְהָא אֲוִקִימָנָה, דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא שְׁוִי שְׁמָהֶן בְּאַרְעָא, לְאַתְעַטְרָא (פ"א לאתעדא) בְּהוּ, וְלְמַעַבְדַּ בְּהוּ עַבְדִּידָתָא בְּעֵלְמָא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים

מז) אֲשֶׁר שֵׁם שְׁמוֹת בְּאַרְץ. אָמַר לִיהַ, רְזָא אִיהוּ הָכָא, יְהוּדָה מְסֻטָר שְׂמָאלָא הוּא, וְאַהֲדָר וְאַתְדַּבֵּק בְּיָמִינָא. וְעַל דָּא, בְּסֻטְרָא דָּא אֲתַעְבִּיד מִשְׁכְּנָא, שְׂאֲרֵי מְסֻטְר שְׂמָאלָא, וְאַתְדַּבֵּק בְּסֻטְר יָמִינָא, וְלִבְתַּר אֲתַפְלִיל דָּא בְּדָא, וְאַתְעַבִּיד כְּלָא יָמִינָא. כְּגוֹוֹנָא דָּא אוֹרִייתָא, שְׂאֲרֵי מִשְׂמָאלָא, וְאַתְדַּבֵּק בְּיָמִינָא, וְאַתְפְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאַתְעַבִּיד כְּלָא יָמִינָא. רְאוּבֵן שְׂרָא מִיָּמִינָא, וְסֻטָא לְשְׂמָאלָא, וְנִטְלוּ עִמֶיהָ אֵינוֹן שְׂאֵר שְׂבֵטִין, דְּאֵינוֹן שְׂמָאלָא, בְּגִין דְּשְׂאֲרֵי מִיָּמִינָא וְסֻטָא לְשְׂמָאלָא.

אָמַר לִיהַ, רְזָא אִיהוּ הָכָא, יְהוּדָה מְסֻטָר שְׂמָאלָא הוּא, וְאַהֲדָר וְאַתְדַּבֵּק בְּיָמִינָא. וְעַל דָּא, בְּסֻטְרָא דָּא אֲתַעְבִּיד מִשְׁכְּנָא, שְׂאֲרֵי מְסֻטְר שְׂמָאלָא, וְאַתְדַּבֵּק בְּסֻטְר יָמִינָא, וְלִבְתַּר אֲתַפְלִיל דָּא בְּדָא, וְאַתְעַבִּיד כְּלָא יָמִינָא. כְּגוֹוֹנָא דָּא אוֹרִייתָא, שְׂאֲרֵי מִשְׂמָאלָא, וְאַתְדַּבֵּק בְּיָמִינָא, וְאַתְפְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאַתְעַבִּיד כְּלָא יָמִינָא. רְאוּבֵן שְׂרָא מִיָּמִינָא, וְסֻטָא לְשְׂמָאלָא, וְנִטְלוּ עִמֶיהָ אֵינוֹן שְׂאֵר שְׂבֵטִין, דְּאֵינוֹן שְׂמָאלָא, בְּגִין דְּשְׂאֲרֵי מִיָּמִינָא וְסֻטָא לְשְׂמָאלָא.

והוֹדָה שָׂרָא מִשְׁמָאלָא, וְסָטָא לִימִינָא, שָׂרָא מִשְׁמָאלָא, בְּגִין דְּאֵתִי מִסְטֵר שְׁמָאלָא, וְאֵתְדַבֵּק בִּימִינָא, וּמִשְׁכָּנָא בְּסִטְרָא דָּא אֵתְעָבִיד. שְׂאֲרֵי מִסְטֵר שְׁמָאלָא, וְאֵתְדַבֵּק בְּסִטְרֵי יְמִינָא, וְעַל דָּא, בְּצִלְאֵל אִיהוּ דְּאֵתִי מִסְטֵרִיהּ, עֶבֶד מִשְׁכָּנָא וְאֵתְתַקֵּן לְגַבִּיהּ. וְהָא אוּקְמוּהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵתְרַעֵי בֵּיהּ, וּבְרִיר לִיהּ מִכְּלָא (דף רכ"ג ע"ב) לְעֵבִידְתָּא דָּא.

וְיָהֵב לִיהּ חֲכָמָה וּתְבוּנָה וְדַעַת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהּ. בְּגִין דְּעַמִּיּה הוּא בְּקִדְמִיתָא סְכֻלְתָּנוּ דְּלִפְּא, דְּכִתִּיב וּבְלֵב כָּל חֲכָמִים לֵב נִתְתִּי חֲכָמָה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יְהִיב חֲכָמָתָא, אֲלָא לְמֵאן דְּאִית בֵּיהּ חֲכָמָתָא, וְאוּקְמוּהּ חֲבֵרִיָּיא וְאֵתְמַר. וְכֵן פְּגִוּוֹנָא דָּא בְּצִלְאֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּצִלְאֵל שְׁמִיּה גְרִים לִיהּ, וְעַל חֲכָמָתִיהּ אֶקְרִי חֵכִי, וְרָזָא דְּמִלָּה בְּצִלְאֵל, בְּצֵל אֵל.

פְּתַח וְאָמַר, (שיר ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוּדֵי וְגו'. בְּצֵלוֹ - הִינּוּ בְּצִלְאֵל, שֶׁהוּא הַתְּקִין הַמְּשַׁכֵּן וְעָשָׂה אוֹתוֹ, שֶׁכְּתוּב חֲמֻדָּתִי וְיִשְׁבְּתִי. שֶׁהַמְּשַׁכֵּן נֶחֱמַד לְשִׁבְתּוֹ בּוֹ, שֶׁהוּא עָשָׂה חֲמֻדָּה לְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבַת בְּצֵל הָאֵל. וְזֵהוּ בְּצִלְאֵל.

וּפְרִי' מְתוּק לְחֵפִי, שֶׁזֶּהוּ שְׁעוֹשָׂה פְּרוֹת טוֹבִים בְּעוֹלָם, שֶׁכְּתוּב (הושע יד) מִמְּנֵי פְּרִיךָ נִמְצָא. מִי הוּא פְּרִי? אֲלֵהֶם הֵם נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם פְּרִי מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂאוֹתוֹ נֶהֱרַ שְׂיִיצָא מֵעֵדֶן מוֹצִיא וְזוֹרֵק נִשְׁמוֹת לְעוֹלָם, וְהֵם הַפְּרוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשּׁוּם כֵּן פְּרִי'. זֵהוּ כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ.

בְּצֵלוֹ - זֵהוּ בְּצִלְאֵל. וְעַל זֶה תִּקְוֶן הַמְּשַׁכֵּן עַל יְדֵי בְּצִלְאֵל הִנֵּה. וּמִשּׁוּם כֵּן, וּבְצִלְאֵל כֵּן אוּרֵי בֵּן חוּר. כֵּן אוּרֵי - זֵה אוֹר הַשְּׁמֶשׁ

וְהוֹדָה שָׂרָא מִשְׁמָאלָא, וְסָטָא לִימִינָא, שָׂרָא מִשְׁמָאלָא, בְּגִין דְּאֵתִי מִסְטֵר שְׁמָאלָא, וְאֵתְדַבֵּק בִּימִינָא, וּמִשְׁכָּנָא בְּסִטְרָא דָּא אֵתְעָבִיד. שְׂאֲרֵי מִסְטֵר שְׁמָאלָא, וְאֵתְדַבֵּק בְּסִטְרֵי יְמִינָא, וְעַל דָּא, בְּצִלְאֵל אִיהוּ דְּאֵתִי מִסְטֵרִיהּ, עֶבֶד מִשְׁכָּנָא וְאֵתְתַקֵּן לְגַבִּיהּ. וְהָא אוּקְמוּהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵתְרַעֵי בֵּיהּ, וּבְרִיר לִיהּ מִכְּלָא (דף רכ"ג ע"ב) לְעֵבִידְתָּא דָּא.

וְיָהֵב לִיהּ חֲכָמָה וּתְבוּנָה וְדַעַת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהּ. בְּגִין דְּעַמִּיּה הוּא בְּקִדְמִיתָא סְכֻלְתָּנוּ דְּלִפְּא, דְּכִתִּיב וּבְלֵב כָּל חֲכָמִים לֵב נִתְתִּי חֲכָמָה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יְהִיב חֲכָמָתָא, אֲלָא לְמֵאן דְּאִית בֵּיהּ חֲכָמָתָא, וְאוּקְמוּהּ חֲבֵרִיָּיא וְאֵתְמַר. וְכֵן פְּגִוּוֹנָא דָּא בְּצִלְאֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּצִלְאֵל שְׁמִיּה גְרִים לִיהּ, וְעַל חֲכָמָתִיהּ אֶקְרִי חֵכִי, וְרָזָא דְּמִלָּה בְּצִלְאֵל, בְּצֵל אֵל.

פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוּדֵי וְגו'. בְּצֵלוֹ: הִינּוּ בְּצִלְאֵל, דְּאִיהוּ אֵתְקִין מִשְׁכָּנָא, וְעָבִיד לִיהּ. דְּכִתִּיב חֲמֻדָּתִי וְיִשְׁבְּתִי. דְּמִשְׁכָּנָא חֲמֻדָּא אִיהוּ לְמִיתַב בֵּיהּ, דְּאִיהוּ עָבִיד חֲמוּדָא לְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל יִתְבָּא בְּצֵלָא דָּאֵל. וְדָא אִיהוּ בְּצִלְאֵל. וּפְרִי' מְתוּק לְחֵפִי, דְּדָא אִיהוּ דְּעָבִיד פִּירִין טַבִּין בְּעֵלְמָא, דְּכִתִּיב, (הושע יד) מִמְּנֵי פְּרִיךָ נִמְצָא. מֵאן הוּא פְּרִי. אֲלִין אֵינוֹן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצְדִיקֵיָּיא, דְּאֵינוֹן אֵיבָא דְּעוֹבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהוּא נֶהֱרַ דְּנִפְיָא מֵעֵדֶן, אִיהוּ אִפְיָא וְזָרִיק נִשְׁמַתִּין לְעֵלְמָא, וְאֵינוֹן פִּירִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כֵּן פְּרִי'. דָּא אִיהוּ כְּדָקְאֵמְרֵן.

בְּצֵלוֹ: דָּא הוּא בְּצִלְאֵל. וְעַל דָּא תִקְוֶנָא

דְּמִשְׁכָּנָא עַל יְדֵי דְּבְצִלְאֵל הִנֵּה. וּבְגִין כֵּן וּבְצִלְאֵל כֵּן אוּרֵי בֵּן

חור. בן אורי, דא נהורא דשמשא דנפיק. בן אורי, דא ימינא. בן חור, דא איהו שמאלא. בן אורי בן חור, (כ"א בן חור בן חורי) ועל דא אשתלים ביה דינא דקודשא ברין הוא בעובדא דעגלא.

כל הזהב העשוי. (שמות לח) מההיא שענתא דיהבו ליה ישראל, הוה עשוי ואתתקן מקדמת דנא, בכל מלאכת הקדש, כל ההוא דהבא, אתעביד ואתתקן בכל מלאכת הקדש. מאי טעמא. בגין דבכל דרגא ודרגא, הוה אתתקן ביה דהבא. דלית שלימו אלא רחמי ודינא, ועל דא דהבא הוה אזיל בכל מלאכת הקדש, בכל ההיא עבידתא דאקרי קדש, הוה אזיל בה דהבא, דהבא בכלא.

רבי אבא רבי יוסי ורבי חזקיה הוו יתבין ולעאן באורייתא, אמר ליה רבי חזקיה לרבי אבא, הא חמינן דקודשא ברין הוא אתרעי בדינא בכלא, לאתערבא דא בדא, ואיהו אריף דינא בחייבי עלמא, אי איהו אתרעי בדינא, אמאי סליק ליה מחייבא. אמר ליה, כמה טורין אתעקרו במלה דא, אבל כמה מלין גלי בוצינא קדישא בהאי.

ותא חזי, דינא דקודשא ברין הוא אתרעי ביה, איהו דינא בריר, איהו דינא דאתער רחימו וחדוה. אבל חייבא כד אינון בעלמא, פלהו דינא דזוהמא. פלהו דינא דלא אתרעי ביה קדשא ברין הוא פלל. ועל דא, לא בעי לאתערבא דינא קדישא בדינא מסאבא דזוהמא, עד דאיהו אשתאי מגרמיה, ולאובדא ליה מן עלמא דאתי, ויהוה דינא דזוהמא דביה איהו אוביד ליה מעלמא.

פתח ואמר (תהלים צב) בפרח רשעים כמו עשב

שיוצא. בן אורי - זה ימין. בן חור - זה שמאל. בן אורי בן חור (בן חור בן חורי). ועל זה נשלם בו דינו של הקדוש ברוך הוא במעשה העגל.

כל הזהב העשוי - מאותה שענה שנתנו לו ישראל, היה עשוי ונתתקן מקדם לכהן. בכל מלאכת הקדש - כל אותו זהב נעשה ונתתקן בכל מלאכת הקדש. מה הטעם? משום שבכל דרגה ודרגה היה מתתקן בה זהב, שאין שלמות אלא ברחמים ודין, ועל זה זהב היה הולף בכל מלאכת הקדש. בכל אותה עבודה שנקראת קדש היה הולף בה זהב, זהב בכל.

רבי אבא, רבי יוסי ורבי חזקיה היו יושבים ועוסקים בתורה. אמר לו רבי חזקיה לרבי אבא, הרי אנו רואים שהקדוש ברוך הוא רוצה בדין בכל לערב זה בזה, והוא מאריך דין לרשעי העולם. אם הוא רוצה בדין, למה מסלק אותו מן הרשעים? אמר לו, כמה הרים נעקרו בדבר הזה, אבל כמה דברים גלה המנוחה הקדושה בזה.

ובא ראה, הדין שהקדוש ברוך הוא רוצה בו הוא דין ברור, הוא דין שמעורר אהבה ושמתה. אבל הרשעים, פשהם בעולם, פלם דין של זממה, פלם דין שלא רוצה בו הקדוש ברוך הוא פלל. ועל זה לא צריך לערב דין קדוש בדין טמא של זממה, עד שמתכלה מעצמו ומאבדו מהעולם הבא, ואותו דין של זממה שבו, הוא מאבד אותו מן העולם.

פתח ואמר, (תהלים צב) בפרח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד. הפסוק

ויציצו כל פועלי און להשמדם עדי עד, האי קרא אוקמוה, אבל

הַזֶּה פֶּרְשׁוּהוּ. אָכַל בֹּא וּרְאָה, בִּפְרוּחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֶשֶׂב, כְּעֶשֶׂב הַזֶּה שֶׁהוּא בִּיבֵשׁ בְּאֶרֶץ וְהוּא יִבֵּשׁ, כְּשִׁשׁוּרִים בּוֹ מִים הוּא פּוֹרַח, וְאוֹתוֹ יִבֵּשׁ פּוֹרַח. וְכֵאֵילָן הַזֶּה קָצוּץ שְׁצִץ מִחֲדָשׁ, וְלֹא מִעֲלֵה אֶלֶּא אוֹתָם פְּאֹרוֹת לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, שֶׁהֵם עֲנָפִים שְׁעוּלִים, וְלַעוֹלָמִים לֹא עוֹלָה אֵילָן כְּפִי שֶׁהִיא בְּרֵאשׁוֹנָה לְהִיּוֹת אֵילָן, וְכֹל זֶה לְהַשְׁמֵדֵם עַדִּי עַד, לְעַקְרָם מִהַשְׁרָשִׁים וּמִהַכֹּל.

עוֹד יֵשׁ סוֹד אַחַר בְּזֵה, עַל שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאָרִיךְ רְגוּזוֹ עִם הַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִשׁוּם שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא חֶלֶק שֶׁל הַצַּד הַאֲחֵר, וְהָעוֹלָם הַבֹּא הוּא צַד הַקְּדוּשָׁה. וְהוּא חֶלֶק הַצַּדִּיקִים, שֶׁהַצַּדִּיקִים יִהְיוּ בּוֹ בְּעֻטְרַת הַכְּבוֹד שֶׁל רַבּוֹנָם. וּשְׁנֵי הַצַּדִּידִים הִלְלוּ עוֹמְדִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה. זֶה צַד הַקְּדוּשָׁה, וְזֶה הַצַּד הַאֲחֵר שְׁטָמָא. זֶה עוֹמֵד לְצַדִּיקִים, וְזֶה עוֹמֵד לְרְשָׁעִים. וְהַכֹּל זֶה כְּנֶגֶד זֶה. אֲשֶׁרִי הַצַּדִּיקִים שְׁאִין לָהֶם חֶלֶק בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֶלֶּא בְּעוֹלָם הַבֹּא.

בֹּא וּרְאָה, הַכֹּל הַתְּפִקֵּן וְהַתְּגַלֵּה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִף עַל פִּי שֶׁבֶלֶק וּבִלְעָם לֹא הִתְפִּיקֵנוּ עַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַכֹּל הַתְּפִקֵּן לְפָנָיו, וְלֹא גָרַע מִשְׁכָּרָם כְּלוּם בְּעוֹלָם הַזֶּה. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁלְטוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, שָׁגַרְם אוֹתוֹ קָרְבָן לְהַסְתַּלֵּק מִיִּשְׂרָאֵל עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אֲלָף, פָּרַט לְכָל אֱלוֹ שֶׁנֶּהְרָגוּ, שִׁכְתוּב (במדבר כה) הִרְגוּ אִישׁ וְאִנְשָׁיו הַנֶּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר, וְכַתוּב קַח אֶת כָּל רְאִשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לֵה'. וְעַד כְּעַת אוֹתוֹ קָרְבָן הִנֵּה תְלוּי לְהַפְרַע מִיִּשְׂרָאֵל. שְׁבַעָה מִזְבַּחוֹת כְּחֻשְׁבוֹן אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם.

תָּא חֲזִי, בִּפְרוּחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֶשֶׂב. פְּהֵאִי עֶשֶׂב־א דְּאִיהוּ בִּיבֵישׁוּ דְאַרְעָא, וְאִיהוּ יִבֵּישׁא, כַּד שָׂרְאן בִּיה מַיָּא אֶפְרִיחַ, וְהֵהוּא יִבֵּישׁוּ אַתְּפָרַח. וְכֵהֵאִי אֵילָנָא קָצִיצָא דְנֻצִין, וְלֹא סָלִיק אֶלֶּא אֵינוּן פְּאֹרוֹת, לְסִטְרָא דְא וְלְסִטְרָא דְא, דְּאֵינוּן עֲנָפִין דְּסִלְקִין, וְלַעֲלָמִין לֹא סָלִיק אֵילָנָא, כַּד הָוָה בְּקַדְמִיתָא לְמַהְוִי אֵילָנָא. וְכֹל דְּא, לְהַשְׁמֵדֵם עַדִּי עַד, לְאַעְקָרָא לֹון מִשְׁרָשִׁין וּמִכְּלָא.

הֵנו רְזָא אַחְרָא אֵית בְּהֵאִי, עַל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִיךְ רוּגְזִיה בְּחֵיבִיא בְּהֵאִי עֲלָמָא, בְּגִין דְּהֵאִי עֲלָמָא, אִיהוּ חוּלְקָא דְּסִטְרָא אַחְרָא. וְעֲלָמָא דְּאִתִּי אִיהוּ סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה. וְאִיהוּ חוּלְקָא דְּצַדִּיקֵיָא, לְמַהְוִי צַדִּיקֵיָא אֵינוּן בְּעֻטְרָא דְּיִקְרָא דְּמֵאֲרִיהוֹן בִּיה. וְתֵרִין סִטְרִין אֵלִין, קִיִּמִין דְּא לְקַבֵּל דְּא. דְּא (דף רכ"ד ע"ב) סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה. וְדָא סִטְרָא אַחְרָא דְּמִסְאַבָּא. דְּא קִיִּמָא לְצַדִּיקֵיָא, וְדָא קִיִּמָא לְרְשִׁיעֵיָא, וְכֹלֵא דְּא לְקַבֵּל דְּא. זְכָאִין אֵינוּן צַדִּיקֵיָא, דְּלִית לֹון חוּלְקָא בְּהֵאִי עֲלָמָא, אֶלֶּא בְּעֲלָמָא דְּאִתִּי.

תָּא חֲזִי כְּלָא אַתְּתִקֵּן וְאַתְּגַלִּי קִמִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִף עַל גַּב דְּבִלְק וּבִלְעָם לֹא אַתְּפִינוּנוּ לְגַבִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּלָא אִיהוּ מִתְּתִקֵּן קִמִּיה, וְלֹא גָרַע מֵאֲגַר דְּלֵהוֹן כְּלוּם בְּהֵאִי עֲלָמָא. בְּהֵהוּא זְמַנָּא שְׁלִיטוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, דְּגָרְם הֵהוּא קוּרְבָנָא, לְאַסְתַּלְקָא מִיִּשְׂרָאֵל אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִין אֲלָפִין, בַּר כָּל אֵינוּן דְּאַתְקֻטְלוּ, דְּכַתִּיב, (במדבר כה) הִרְגוּ אִישׁ אִנְשָׁיו הַנֶּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר, וְכַתִּיב קַח אֶת כָּל רְאִשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לֵיָי. וְעַד כְּעַת הֵהוּא קָרְבָנָא הָוָה תְּלוּי לְאַתְּפָרַע־א מִנְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. שְׁבַעָה מִדְּבַחֵן כְּחוּשְׁבוֹן אַרְבָּעִין וּשְׁנַיִם.

רבי שמעון אמר, בא וראה, אותם ארבעים ושנים קרפנות עשו בלק ובלעם, ונטלו אותם מאותו הצד האחר לקדוש ברוך הוא, ועל זה הנה תלוי אותו קרפן, שיטל אותו הצד האחר, שנקרא קללה, מישראל. ועד עכשו לא גבה מהם. וזהו סוד (מלכים ב) ויפן אחריו ויראם. ויפן אחריו - אחריו שכניה, שעמד הצד האחר לאחור. ויראם - הסתפל בהם אותו הצד האחר וראה אותם שראויים להעניש, ועל זה - ויקללם בשם ה'. בשם ה' - להוציא אותו שם ה' מחיוב זה, מאותו חיוב של אותו קרפן שהקריב אותו צד אליו, והכל מתקן לפני הקדוש ברוך הוא ולא נאבד דבר. כמו כן הפל התפקן לפני הקדוש ברוך הוא, הן לטוב הן לרע.

בא וראה, דוד הוא הנה שברח לפני שאול, ועל זה גרם שנאבדו כל אותם כהני נוב, ולא נשאר מפלם - רק אביתר לבדו שברח. וזה גרם פמה רעות בישראל, ומת שאול ובניו, ונפלו מישראל פמה אלפים ורובות. ועם כל זה, אותו חטא הנה תלוי על דוד לגבותו ממנו, עד שקל בני דוד נאבדו ביום אחד, ולא נשאר מהם אלא יואש לבדו, שננב. כמו שלא נשאר מאחילך - רק אביתר לבדו. ועד עכשו אותו חטא הנה תלוי לעשות דין על נוב על אותו חטא של נוב, שכתוב (ישעיה) עוד היום בנב לעמד, ופרשוה.

כמו זה - כל הזהב העשוי למלאכה. מה זה העשוי? כאן הסתפל הקדוש ברוך הוא כשנתנו ישראל זהב לעגל, והקדוש ברוך הוא הקדים להם זהב זה לרפואה, שהרי זהב המשכן הקדים להם לאותו הזהב

רבי שמעון אמר, תא חזי, אינון ארבעין ותרין קרפנין עבדו בלעם ובלק, ונטלו לון מההוא סטרא אחרא לגבי קדשא בריך הוא, ועל דא הנה תלי ההוא קרפנא, לנטלא ליה ההוא סטרא אחרא דאקרי קללה מישראל, ועד השתא לא גבה מנייהו. ודא איהו רזא (מלכים ב) ויפן אחריו ויראם. ויפן אחריו, אחריו שכנתא, דקיימא סטרא אחרא לאחורא. ויראם. אסתפל בהו ההוא סטרא אחרא, וקמא לון דאתחזון לאתענשא, ועל דא ויקללם בשם יי'. בשם יי' לאפקא ההוא שם יי' מחיובא דא. מההוא חיובא דההוא קרפן דאקריב ההוא סטרא לגביה. וכלא איהו מתתקן קמיה דקודשא בריך הוא, ולא אתאביד מלה. כגוונא דא, כלא אתתקן קמיה דקודשא בריך הוא, הן לטוב הן לביש.

תא חזי, דוד איהו הנה דערק קמיה דשאול. ועל דא גרים, דאתאבידו כל אינון כהני דנוב, ולא אשתאר מפלהו בר אביתר בלחודוי דערק. ודא גרים פמה בישין בישראל, ומית שאול ובנוי, ונפלו מישראל פמה אלפין ורפין. ועם כל דא, ההוא חובה הנה תלי על דוד לגבות מניה, עד דכל בנוי דדוד אתאבידו ביומא חד, ולא אשתאר מנייהו אלא יואש בלחודוי, דאתגניב. כגוונא דלא אשתאר מאחילך בר אביתר בלחודוי. ועד כען ההוא חובה הנה תלי, למעבד דינא על נוב, על ההוא חובה דנוב, דכתיב, (ישעיה) עוד היום בנוב לעמוד ואוקמוה.

כגוונא דא, כל הזהב העשוי למלאכה. מאי העשוי. הכא אסתפל קדשא בריך הוא, כד יהבו ישראל דהבא לעגלא, וקודשא בריך הוא אקדים לון דהבא דא לאסותא,

שנתנו לעגל. שכל הזב שהיה עמהם ונמצא עמהם, נתנו לתרומת המשכן. ההיה עולה בדעתך, שפשעו את העגל נמצא עמהם זב, והם פרוי אזניהם לטל אותו זב, שכתוב (שמות לב) ויתפרקו כל העם את נזמי הזב אשר באזניהם! ועל זה הקדים זב התרומה, לכפר על

המעשה הזה. (ומשום כך)

ובצלאר בן אורי בן חור למטה יהודה, מצד המלכות עשה את כל אשר צוה ה' את משה, שהרי כל אפנות המשכן התקנה בהם ועל ידיהם. בצלאר עשה את האפנות, ומשה התקין את הכל אחר כך. משה ובצלאר היו כאחד. משה למעלה - בצלאר תחתיו. סיום הגוף כמו הגוף. בצלאר ואהליהב, הרי פרשה - זה ימין וזה שמאל, והכל אחד. ומשום כך, ובצלאר בן אורי בן חור למטה יהודה וגו', ואתו אהליהב בן אחיסמך למטה דן וגו'.

כל הזב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש וגו'. רבי יוסי פתח את הפסוק באלישע, שכתוב (מלכים ב) ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך וגו'. ונערים קטנים, הרי פרשה - מנערים היו מכל דברי התורה ומכל מצוות התורה. קטנים - קטני אמונה, והתחייבו בדין העולם הזה ובדין של העולם הבא. יצאו מן העיר - יצאו מסוד האמונה. כתוב כאן יצאו מן העיר, וכתוב שם (הושע יא) ולא אבוא בעיר. (מסוד האמונה נקרא עיר, תהלים מזח) עיר ה' צבאות עיר אלהינו).

ויפן אחריו ויראם, ויפן אחריו, שהסתפל לאחוריו אם יחזרו בתשובה ואם לא. ויראם, מה זה ויראם? הסתפל בהם שהרי אין

דהאי דהבא דמשפנא אקדים לון, לההוא דהבא דיהבו לעגלא, דכל דהבא דהיה עמהון, ואשתכח עמהון, יהבו לארמת משפנא. סלקא דעתך, דכד עבדו ית עגלא אשתכח עמהון דהבא, ואינון פריקו או דנייהו לנטלא ההוא דהבא, דכתיב, (שמות לב) ויתפרקו כל העם את נזמי הזב אשר באזניהם. ועל דא אקדים דהבא דארמותא. לכפרא על עובדא דא. (חסר) (ובגין כך).

ובצלאר בן אורי בן חור למטה יהודה, מסטרא דמלכותא עשה את כל אשר צוה יי' את משה. דהא כל אומנותא דמשפנא אתתקנת בהו, ועל ידיהו. בצלאר איהו עביד אומנותא, ומשה איהו אתקין פלא לבתר. משה ובצלאר פחדא הו, משה לעילא, בצלאר תחותיה, סיומא דגופא כגופא. בצלאר ואהליאב, הא אוקמוה, דא ימינא, ודא שמאלא, וכלא חד. ובגין כך, ובצלאר בן אורי בן חור למטה יהודה וגו', ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו'.

כל הזב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש וגו'. (שמות לח) רבי יוסי פתח קרא באלישע, דכתיב, (מלכים ב) ויעל משם בית אל והוא עולה בדרך וגומר. ונערים קטנים. הא אוקמוה, מנערים הו מכל מלי אורייתא ומכל פקודי אורייתא. קטנים (דף רכ"ד ע"ב) זעירי מהימנותא, ואתחייבו בחיובא דהאי עלמא, ובחיובא דעלמא דאתי. יצאו מן העיר, נפקו מרזא דמהימנותא. פתיב הכא יצאו מן העיר, וכתוב התם (הושע יא) ולא אבא בעיר. (ס"א מרזא

דמהימנותא אקרי עיר (תהלים מזח) עיר יי צבאות עיר אלהינו).

ויפן אחריו ויראם, ויפן אחריו, דאסתפל לאחורא, אי יהדרון בתיובתא, ואם

זרע מתקן עתיד לצאת מהם, ופרשוהו. ויראם, הרי פרשוהו שנעשו בליל יום הכפורים, מיד - ויקללם בשם ה'.

וסוד הוא בפסוק הזה. ויפן אחריו - הסתכל בהם אם יענש עליהם והתפנה מזה, כמו שנאמר (במדבר יב) ויפן אהרן, שהתפנה מצרעתו. אף כאן התפנה מעונשם. ויראם, שהיו עומדים אחר כך לעשות כמה רעות לישראל.

ויפן אחריו, כמו שנאמר (בראשית ט) ותבט אשתו מאחוריו. מה זה מאחוריו? מאחורי השכינה. אף כאן ויפן אחריו - הסתכל מאחורי השכינה וראה את כלם. שהרי באותו הלילה ששולטת על כפרת חטאיהם של ישראל, התעברו מהם אמותיהם. מיד - ויקללם בשם ה' ותצאנה שתיים דבים מן היער. שתיים דבים? שנים דבים היה צריך להיות! מה זה שתיים דבים? נקבות היו ובניהם. ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים, הרי פרשוהו - כנגד הקרבנות של בלק.

ויהי זהב התנופה, למה נקרא זהב התנופה, ולא נקרא כסף? כסף התנופה? אלא שני אלה נקראו כסף: זהב התנופה, ונחשת התנופה. ולא נקרא כסף התנופה, אלא אלו נקראו כסף משום שזו היא הסתלקות למעלה, שהרי יש כסף למטה, ואינו זהב (בגמרא) התנופה. ובכל מקום תנופה היא הרמה למעלה ולא הורדה למטה.

והוא סוד החשבון הזה, שכל הדרגות והמקצבות הללו פלן עומדות בתנופה (ט), והוא זהב התנופה, וזהו זהב. שכל מה שמתפשט למטה, מסתיר את

לאו. ויראם, מאי ויראם. אסתכל בהו, דהא לית זרעא מתתקנא זמין לנפקא מנייהו, ואוקמוהו. ויראם, הא אוקמוהו, דאתעבידו בליליא דכפורי. מיד ויקללם בשם יי'.

ורזא איהו בהאי קרא, ויפן אחריו, אסתכל בהו, אי יתענש עלייהו, ואתפני מהאי. כמה דאת אמר, (במדבר יב) ויפן אהרן, דאתפני מצרעתיה. אוף הכא אתפני מעונשא דלהון. ויראם, דהווי קיימין לבתר למעבד כמה בישין בישראל.

ויפן אחריו, כמה דאת אמר (בראשית ט) ותבט אשתו מאחוריו. מאי מאחוריו. מאחורי שכינתא. אוף הכא ויפן אחריו, אסתכל מאחורי שכינתא. וחמא לכלהו, דהא בההוא ליליא דשלטא על כפרה דחוביהון דישראל, אתעברו אמהון מנייהו, מיד ויקללם בשם יי'. ותצאנה שתיים דובים מן היער. שתיים דובים, שנים דובים מיבעי ליה, מאי שתיים דובים. נוקבין הוו, ובניהו. ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים, הא אוקמוהו לקבל קרבנין דבלק.

ויהי זהב התנופה, (שמות לה) אמאי אקרי זהב התנופה, ולא אקרי הכי כסף התנופה. אלא, תרין אינון דאקרון הכי. זהב התנופה, ונחשת התנופה. ולא אקרי הכי כסף התנופה, אלא אליון אקרון הכי, בגין דאיהו אסתלקותא לעילא, דהא אית הכי לתתא. ולא איהו זהב (בגמרא) דארמותא. ובכל אתר תנופה איהו ארמותא לעילא ולא לנחתא לתתא.

ואיהו רזא דחושבנא דא, דכל אליון דרגין ורתיכין פלהו, קיימי בארמותא (דא), ואיהו דהב ארמותא, ודא איהו דהבא. דכל מה דמתפשט לתתא, אסתים חיוזו וטיבו

ונהירו דיליה, וכד איהו

המראה והטוב והאור שלו, וכשהוא בתנופה, אז הוא זקב טוב בסוד האור שלו. וכל אותו שלמטה - פסלת הזקב, והוא ההתנף שלו.

ובכסף פקודי העדה, משום שזה הוא כל מה שמתפשט למטה כף הוא טוב, ואף על גב שאינו בתנופה הזו - הכל הוא לטוב. אבל זקב, כל מה שמתפשט למטה - הכל הוא לרע. זה מתפשט לטוב, וזה מתפשט לרע. ומשום כף צריך להניף תנופה ולהעלות למעלה. וזה צריך להתפשט למטה ולכל הצדדים, משום שעומדים כלם לטוב.

פתח ואמר, (תהלים פד) כי שמש ומגן ה' וגו'. כי שמש - זה הקדוש ברוך הוא. ומגן - זהו הקדוש ברוך הוא. שמש - זהו סוד השם הקדוש יהו"ה, שפאן עומדות כל הדרגות למנוחה. ומגן - זהו סוד השם הקדוש שנקרא אלהים. וסוד זה שכתוב (בראשית טו) אנכי מגן לך. ושמש ומגן זהו סוד השם השלם. חן וכבוד יתן ה', להיות הכל בסוד אחד.

לא ימנע טוב להלכים בתמים - סוד זה (אבות) שכתוב (איוב לח) וימנע מרשעים אורם. וזהו אור ראשון שכתוב בו (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב, שגנזו והסתירו הקדוש ברוך הוא, כמו שבארנוהו, וגנזו אותו מרשעים, ומנע אותו פעולם הזה ובעולם הבא. אבל לצדיקים מה כתוב? לא ימנע טוב להלכים בתמים. זהו אור הראשון שכתוב בו (שם) וירא אלהים את האור כי טוב. ועל זה לא צריך זה להעלות ולהניף אותו, אלא להתפשט ולהתגלות, ולא להתעלות כמו אותו אחר שהוא שמאל, ולכן נקרא אותו תנופה, ולא זה.

בארמותא, פדין איהו דהב טב ברזא דנהירו דיליה. וכל ההוא דלתתא, סוספיתא דדהבא, ואיהו התוכא דיליה.

ובכסף פקודי העדה, (שמות לח) בגין דהאי, איהו כל מה דאתפשט לתתא הכי הוא טב, ואף על גב דלאו איהו בהאי ארמותא, פלא הוא לטב. אבל דהבא, כל מה דאתפשט לתתא, פלא הוא לביש. דא, אתפשט לטב. ודא אתפשט לביש. ובגין כן, דא אצטרין לארמא ארמותא, ולאסתלקא לעילא. ודא, אצטרין לאתפשטא לתתא, ולכל סטרין, בגין דכלהו קאים לטב.

פתח ואמר (תהלים פד) כי שמש ומגן יי' וגו'. כי שמש, דא קדשא בריך הוא. ומגן, דא קדשא בריך הוא. שמש: דא הוא רזא דשמא קדישא יהו"ה, דהכא קיימין כל דרגין לנייחא. ומגן; דא איהו רזא דשמא קדישא דאקרי אלהים. ורזא דא דכתיב, (בראשית טו) אנכי מגן לך. ושמש ומגן דא איהו רזא דשמא שלים. חן וכבוד יתן יי', למהוי כלא רזא חדא.

לא ימנע טוב להולכים בתמים, רזא דא (הוא) דכתיב, (איוב לח) וימנע מרשעים אורם. ודא איהו נהורא קדמאה, דכתיב ביה (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב, דגניזו וסתים ליה קדשא בריך הוא, פמה דאוקמוה, ומן חייביא גניזו ליה, ומנע ליה בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. אבל לצדיקייא מה כתיב, לא ימנע טוב להולכים בתמים. דא אור קדמאה דכתיב ביה וירא אלהים את האור כי טוב.

ועל דא, לא אצטרין דא לאסתלקא ולאארמא ליה, אלא לאתפשטא ולאנתגלאה, ולא לאסתלקא פההוא אחרא, דאיהו שמאלא,

ומשום כף - וכסף פקודי העדה
מאת כפר וגו'.

בא וראה, צד הימין הוא תמיד
עומד לקים את כל העולם
ולתאיר ולברך אותו, ומשום כף
הכהן שהוא מצד הימין, מזדמן
תמיד לברך את העם, שהרי מצד
הימין באות כל הברכות לעולם,
והכהן נוטל בראש, ועל כף הוא
התמנה לברך למעלה ולמטה.

בא וראה, בשעה שהכהן פורש
ידיו לברך את העם, אזי השכינה
באה ושורה עליו וממלאת את
ידיו. יד ימין עולה למעלה מעל
יד שמאל, כדי להעלות הימין
ולהגבירו על השמאל, ואז כל
הדרגות שפורש בהן את ידיו, כלן
מתברכות ממקור הכל. מקור
הבאר מי הוא? זה צדיק. מקור
הכל זהו עולם הבא, שהוא מקור
עליון שכל הפנים מאירות משם,
שהרי הוא המעין והמקור של
הכל, וכל המאורות והמנורות
משם נדלקים.

כמו כן המקור והמבוע של
הבאר, כל אותן מנורות שלמטה,
כלן מאירות ומתמלאות ממנו
באור, וזה עומד כנגד זה. ומשום
כף, בשעה שהכהן פורש ידיו
ומתחיל לברך את העם, אז
שורות ברכות עליונות ממקור
עליון להדליק מנורות, וכל
הפנים מאירות, וכנסת ישראל
מתעטרת בעטרות עליונות, וכל
אותן ברכות שופעות ונמשכות
ממעלה למטה.

בא וראה, משה צוה - ובצלאל
עשה, להיות הכל בסוד הגוף,
וסיים הגו, שהוא אות ברית
הקדש, להרבות אהבה וקשר של
יחדו במשכן. והכל נעשה בסוד
הימין. ועל זה, בכל מקום שצד

ועל דא אקרי ההוא תנופה, ולאן האי. ובגין
כף וכסף פקודי העדה מאת כפר וגו'.

תא חזי, סטרא דימינא, איהו תדיר קיימא
לקיימא בכל עלמא, ולאנהרא (דף רכ"ה ע"א)
ולברכא ליה. ובגין כף, פהנא דאיהו מסטרא
דימינא, אזדמן תדיר לברכא עמא, דהא
מסטרא דימינא, אתיין כל ברכאן דעלמא,
וכהנא נטיל ברישא, ועל דא אתמנא איהו
לברכא לעילא ולתתא.

תא חזי, בשעתא דכהנא פריש ידוי לברכא
עמא, פדין שכינתא אתיא ושריא עלוהי,
ואמלי ידוי, ידא דימינא זקפא לעילא על ידא
דשמאלא, בגין לסלקא ימינא, ולאנתגברא על
שמאלא. וכדין פלהו דרגין דקא פריש בהו
ידוי, פלהו אתברכאן ממקורא דכלא. מקורא
דבירא מאן איהו. דא צדיק. מקורא דכלא,
דא איהו עלמא דאתי, דאיהו מקורא עלאה
דכל אנפין נהירין מתמן, דהא איהו מבועא
ומקורא דכלא. וכל בוצינין ונהורין, מתמן
אתדליקו.

בגוונא דא, מקורא ומבועא דבירא, כל אינון
בוצינין דלתתא, פלהו אתנהרין
ואתמליין נהורין מניה. ודא קיימא לקבל דא.
ובגין כף, בשעתא דכהנא פריש ידוי, ושריא
לברכא עמא. פדין שראן ברכאן עלאין,
ממקורא עלאה, לאדלקא בוצינין, ונהרין כל
אנפין. וכנסת ישראל אתעטרת בעטרין
עלאין. וכל אינון ברכאן נגדין ואתמשכן
מעילא לתתא.

תא חזי, משה פקיד, ובצלאל עביד, למהוי
כלא ברזא דגופא, וסיימא דגופא דאיהו
את קיימא קדישא, לאסגאה רחימו וקשורא
דיחודא במשכנא. וכלא ברזא דימינא קא אתעביד. ועל דא, בכל אתר

הַיָּמִין נִמְצָא, אֵין שׁוֹלֵטֵת בּוֹ עֵין רָעָה, וּמְשׁוּם כֶּף - וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה, מְשׁוּם שְׁאוֹתוֹ כֶּסֶף בָּא מִצַּד יָמִין, וְלִכֵּן נִמְנָה הַכֹּל בְּמִנְיָן. רַבִּי יִצְחָק שָׁאל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ, הֲרִי פְרִשׁוּהָ שְׁבָרְכָה אֵינָה שׁוֹרָה בְּדָבָר שְׁעוֹמֵד בְּמִדָּה וּבְדָבָר שְׁעוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן, אֲזַי לְמָה הִיָּה כָּאֵן בְּמִשְׁכַּן הַכֹּל בְּחֻשְׁבוֹן? אָמַר לוֹ, הֲרִי זֶה נִתְבָּאֵר, אֲבָל בְּכֹל מְקוֹם שֶׁצִּד הַקִּדְשָׁה שׁוֹרָה עָלָיו - אִם אוֹתוֹ חֻשְׁבוֹן בָּא מִצַּד הַקִּדְשָׁה, הַבְּרָכָה שׁוֹרָה עָלָיו תְּמִיד וְלֹא סָרָה מִמֶּנּוּ. מִנֵּין לָנוּ? מִמַּעֲשֵׂה. מְשׁוּם שֶׁבֵּא הַחֻשְׁבוֹן לְקִדְשׁ, נִמְצָאת בּוֹ בְּרָכָה. כֹּל שֶׁכֵּן הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא קִדְשׁ וְכֹא מִצַּד הַקִּדְשׁ.

אָבֵר כֹּל שֶׁאֵר דְּבָרֵי הָעוֹלָם שְׁלֹא בָּאִים מִצַּד הַקִּדְשָׁה, אֵין הַבְּרָכָה שׁוֹרָה עָלֵיהֶם כְּשֶׁהֵם בְּחֻשְׁבוֹן, מְשׁוּם שֶׁהַצִּד הַאֲחֵר, שֶׁהוּא רַע עֵין, יָכוֹל לְשַׁלֵּט עָלָיו. וְכִיּוֹן שֶׁיָּכוֹל לְשַׁלֵּט עָלָיו, אֵין בְּרָכָה נִמְצָאת בּוֹ, כִּדִּי שְׁלֹא יִגְיעוּ בְּרֻכּוֹת לְאוֹתוֹ רַע עֵין. (וְאֵינּוּ מִצַּד הַקִּדְשָׁה).

וּבְמִדָּה שֶׁל קִדְשָׁה וְחֻשְׁבוֹן שֶׁל קִדְשָׁה תְּמִיד נוֹסְפוֹת בּוֹ בְּרֻכּוֹת, וְעַל זֶה וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה. פְּקוּדֵי הָעֵדָה בְּאֵמֶת וְדָאִי, וְאֵין פֶּחַד מֵעֵין הָרַע, וְאֵין פֶּחַד מִכֹּל חֻשְׁבוֹן זֶה, שֶׁהֲרִי בְּכֹל שׁוֹרוֹת בְּרֻכּוֹת מִלְּמַעְלָה.

וְכֹא רָאָה, בְּזַרְעוֹ שֶׁל יוֹסֵף לֹא שׁוֹלֵטֵת בּוֹ עֵין רָעָה, מְשׁוּם שֶׁבָּא מִצַּד הַיָּמִין, וְעַל זֶה נַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן עַל יְדֵי בְּצִלְאֵל, שֶׁהֲרִי הוּא שְׂרוּי בְּסוּד שֶׁל יוֹסֵף, שֶׁהוּא סוּד בְּרִית הַקִּדְוֶשָׁה. וְלִכֵּן מִשֶּׁה צָוָה וּבְצִלְאֵל עָשָׂה, לְהִיּוֹת הַכֹּל בְּסוּד הַגּוּף וְסִיּוּם הַגּוּף, שֶׁהוּא אוֹת

וְתָא חֲזִי, בְּזַרְעָא דְיוֹסֵף לֹא שְׁלֵטָא בֵּיה עֵינָא בִישָׂא, בְּגִין דְּאֵתִי מִסְטָרָא דִימִינָא, וְעַל דָּא אֲתַעְבִּיד מִשְׁכָּנָא עַל יְדָא דְבְצִלְאֵל, דְּהָא אִיהוּ בְרָזָא דְיוֹסֵף קָא שְׂרִיא, דְּאִיהוּ רִזָּא דְבְרִית קִדְשָׁא. וְעַל דָּא, מִשֶּׁה פְּקִיד, וּבְצִלְאֵל עָבִיד, לְמַהוּי כֹּלָא בְרָזָא דְגּוּפָא, וְסִיּוּמָא דְגּוּפָא, דְּאִיהוּ

דְּסְטָרָא דִימִינָא אֲשֶׁתְּכַח, עֵינָא בִישָׂא לֹא שְׁלֵטָא בֵּיה. וּבְגִין כֶּף, וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה. בְּגִין דְּהָהוּא כֶּסֶף מִסְטָרָא דִימִינָא קָא אֲתִיא. וְעַל דָּא אֲתַמְנָא כֹּלָא בְּמִנְיָנָא.

רַבִּי יִצְחָק שָׁאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיה, הָא אוֹקְמוּהָ דְבְרֻכְתָּא לֹא שְׂרִיא בְּמִלָּה דְקָאִים בְּמִדֵּיּוֹ, וּבְמִלָּה דְקָאִים בְּחוּשְׁבָנָא, הִכָּא בְּמִשְׁכָּנָא אֲמָאִי הָוָה כֹּלָא בְּחוּשְׁבָנָא. אָמַר לִיה הָא אֲתַמַּר, אֲבָל בְּכֹל אֲתַר דְּסְטָרָא דְקִדְוֶשָׁה שְׂרִיא עָלֵיהּ, אִי הָהוּא חֻשְׁבָנָא אֲתִיא מִסְטָרָא דְקִדְוֶשָׁה, בְּרֻכְתָּא שְׂרִיא עָלֵיהּ תְּדִיר, וְלֹא אֲתַעֲדִי מִנִּיה. מְנַלְן. מִמַּעֲשֵׂר. בְּגִין דְּאֲתִיא חֻשְׁבָנָא לְקִדְשָׁא. בְּרֻכְתָּא אֲשֶׁתְּכַחַת בֵּיה. כֹּל שֶׁכֵּן מִשְׁכָּנָא דְּאִיהוּ קִדְשׁ, וְאֲתִיא מִסְטָרָא דְקִדְשׁ.

אָבֵר כֹּל שֶׁאֵר מְלִי דְעֵלְמָא, דְּלֹא אֲתִיין מִסְטָרָא דְקִדְוֶשָׁה, בְּרֻכְתָּא לֹא שְׂרִיא עָלֵיהּ, כִּדִּי אֵינּוֹן בְּחוּשְׁבָנָא. בְּגִין דְּסְטָרָא אֲחֵרָא, דְּאִיהוּ רַע עֵין, יָכִיל לְשַׁלֵּטָאָה עָלֵיהּ. וְכִיּוֹן דִּיכִיל לְשַׁלֵּטָאָה עָלֵיהּ, בְּרֻכְתָּא לֹא אֲשֶׁתְּכַחַת בֵּיה, בְּגִין דְּלֹא יִמְטוּ בְּרֻכָּאֵן לְהָהוּא רַע עֵין. (וְלֹא הוּי מִסְטָרָא דְקִדְוֶשָׁה).

וּמִדֵּיּוֹ דְקִדְוֶשָׁה, וְחוּשְׁבָנָא דְקִדְוֶשָׁה, תְּדִיר בְּרֻכָּאֵן אֲתוֹסְפָאֵן בֵּיה. וְעַל דָּא, וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה. פְּקוּדֵי הָעֵדָה בְּקוּשְׁטָא וְדָאִי, וְלֹא דְחִילוֹ מֵעֵינָא בִישָׂא, וְלֹא דְחִילוֹ מִכֹּל חֻשְׁבָנָא דָּא, דְּהָא בְּכֹלָא שְׂרִיאֵן בְּרֻכָּאֵן מִלְּעִילָא.

וְתָא חֲזִי, בְּזַרְעָא דְיוֹסֵף לֹא שְׁלֵטָא בֵּיה עֵינָא בִישָׂא, בְּגִין דְּאֵתִי מִסְטָרָא דִימִינָא, וְעַל דָּא אֲתַעְבִּיד מִשְׁכָּנָא עַל יְדָא דְבְצִלְאֵל, דְּהָא אִיהוּ בְרָזָא דְיוֹסֵף קָא שְׂרִיא, דְּאִיהוּ רִזָּא דְבְרִית קִדְשָׁא. וְעַל דָּא, מִשֶּׁה פְּקִיד, וּבְצִלְאֵל עָבִיד, לְמַהוּי כֹּלָא בְרָזָא דְגּוּפָא, וְסִיּוּמָא דְגּוּפָא, דְּאִיהוּ

ברית הקדושה, להרבות אהבה וקשר של יחוד המשכן, והכל נעשה בסוד הימין. ומשום כך - וכסף פקודי העדה, ואותו חשבון הוא חשבון הדרגות הממנות הגדולות שנאחזות מצד הימין, ועל זה כתוב מאת כפר וגו'.

רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי היו הולכים מטבריה לצפורי. עד שהיו הולכים, ראו את רבי אלעזר שהיה בא ורבי חייא עמו. אמר רבי אבא, ודאי נשתתף עם השכינה. חפזו להם עד שהגיעו אליהם. פיון שהגיעו אליהם, אמר רבי אלעזר, כתוב (תהלים לד) עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם. פסוק זה קשה, מה זה עיני ה' אל צדיקים? אם בשביל השגחת הקדוש ברוך הוא עליהם כדי להיטיב להם בעולם הזה, הרי ראינו כמה צדיקים הם שבעולם הזה, ואפילו מזונות כמו עורכי השדה, לא יכולים להשיג. אם כך, מה זה עיני ה' אל צדיקים?

א"ל סוד פאן יש. בא וראה, כל אותם בריות העולם, כלם ידועים למעלה, בין לצד זה ובין לצד זה. אותם שלצד הקדשה נודעים למעלה אליו, והשגחתו תמיד עליהם. ואותם שלצד הטמאה נודעים לו, והשגחתו תמיד עליהם. ובמקום ששולטת אותה ההשגחה של צד הקדשה, לא משגיח הצד האחר, ולא יקרב אליו לעולמים ולא יכול לדחותו ממקומו בכל מה שהוא עושה. ולכן עיני ה' אל צדיקים וגו', משום זה הצד האחר לא יכול לשלט עליו. ועכשו יש פאן סיוע שמימי, וכל ההשגחה הטובה שלמעלה היא פאן, וכל צד אחר

את קיימא קדישא, לאסגאה רחימו וקשורא דיחודא במשפנא, וכלא ברזא דימינא קא אתעביד, ובגין כך וכסף פקודי העדה, וההוא חשבנא, איהו חושפן דרגין רברבין ממנן, דאתאחדן מסטרא דימינא. ועל דא כתיב מאת כפר וגו'.

רבי אבא, ורבי אחא, ורבי יוסי, הוו אזלי מטבריה לצפורי, עד דהוו אזלי, חמו ליה לרבי אלעזר דהוה אתי, ורבי חייא עמיה. אמר רבי אבא, ודאי נשתתף בהדי שכינתא. אורכו להו, עד דמטו לגבייהו. פיון דמטו גבייהו, אמר רבי אלעזר, פתיב (תהלים לד) עיני יי' אל צדיקים ואזניו אל שועתם. האי קרא קשיא, מאי עיני יי' אל צדיקים. אי בגין דאשגחותא דקודשא בריהו עלייהו לאוטבא לון בהאי עלמא, הא חמינן, כמה זכאין אינון בהאי עלמא, ואפילו מזונא כעורבי ברא לא יכלין (דף רכ"ה ע"ב) לאדבקא, אי הכי מאי עיני יי' אל צדיקים.

א"ל רזא הכא, תא חזי, כל אינון בריין דעלמא, פלהו אשתמודעאן לעילא, בין לסטרא דא, ובין לסטרא דא. אינון דלסטרא דקדושה, אשתמודעאן לעילא לגביה, ואשגחותא דיליה תדיר עלייהו. ואינון דלסטרא מסאבא, אשתמודעאן לגביה, ואשגחותא דיליה תדיר עלייהו. ובאתר דשלטא ההיא אשגחותא דסטרא דקדושה, לא אשגח עליה סטרא אחרא, ולא יקרב לגביה לעלמין, ולא יכיל לדחויא ליה מאתריה, בכלא, בכל מה דאיהו עביד. ועל דא, עיני יי' אל צדיקים וגו', בגין דא סטרא אחרא לא יכיל לשלטאה עליה. והשתא סיעתא דשמיא הכא, וכל אשגחותא טבא דלעילא הכא, וכל סטרא

דלעילא הכא, וכל סטרא

וְכָל דְבַר רַע לֹא יָכוֹל לְשַׁלֵּט
עֲלֵיכֶם.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הָרִי לְמַדְנֵי שְׂבָכָל
מְקוֹם שֶׁצֶד הַקְּדוּשָׁה שׁוֹרֵה עָלָיו -
אִף עַל גַּב שְׁעוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן,
הַבְּרִכָּה אֵינָה נִמְנַעַת מִשָּׁם. אָמַר
רַבִּי אֲלֶעָזָר, וְדַאי כִּף זֶה. אָמַר לוֹ,
הָרִי יִשְׂרָאֵל הֵם קֹדֶשׁ, וְכַאֲשֶׁר
הַקְּדוּשָׁה, שְׂכַתוֹב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ
יִשְׂרָאֵל לְה'. וְכַתוּב (ויקרא יא)
וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי. אֲזַי
לָמָּה כְּשֶׁדוֹד עָשָׂה חֻשְׁבוֹן
בְּיִשְׂרָאֵל, הִיָּה בָהֶם הַמּוֹת,
שְׂכַתוֹב (שמואל ב כד) וַיִּתֵּן ה' דְּבַר
בְּיִשְׂרָאֵל מִן הַבִּקְרָה וְעַד עַת מוֹעֵד?
אָמַר לוֹ, מִשׁוּם שֶׁלֹּא נָטַל מֵהֶם
שְׂקָלִים, שֶׁהוּא פְּדִיּוֹן, שְׂכַתוֹב
וְנִתְּנוּ אִישׁ כַּפֵּר נַפְשׁוֹ לְה' בַּפֶּקֶד
אֲתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בַּפֶּקֶד
אֲתָם. מִשׁוּם שֶׁצָּרִיף קֹדֶשׁ (שהוא
בגלות) לַתַּת פְּדִיּוֹן שֶׁל קֹדֶשׁ, וְאוֹתוֹ
פְּדִיּוֹן שֶׁל קֹדֶשׁ לֹא גִלְקַח מֵהֶם.
בֹּא וְרֵא, יִשְׂרָאֵל הֵם קֹדֶשׁ,
שְׁעוֹמְדִים בְּלֵי חֻשְׁבוֹן (שֶׁל עֲצָמֹם),
וְלָכֵן צָרִיף פְּדִיּוֹן לְטַל מֵהֶם,
וְאוֹתוֹ פְּדִיּוֹן עוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן, וְהֵם
לֹא עוֹמְדִים בְּחֻשְׁבוֹן.

מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁקֹּדֶשׁ הוּא
סוֹד עֲלִיּוֹן שֶׁל כָּל הַדְּרָגוֹת. מָה
אוֹתוֹ קֹדֶשׁ עוֹלָה עַל הַכָּל וַיֵּשׁ לוֹ
בְּחוּץ קֹדֶשׁ אַחֵר לְמַטֵּה שְׁעוֹמֵד
תַּחְתּוֹ, וְעוֹמֵד בְּחֻשְׁבוֹן וּבְמִנְיָן -
אִף כִּף יִשְׂרָאֵל הֵם קֹדֶשׁ, שְׂכַתוֹב
קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לְה', וְהֵם נוֹתְנִים
קֹדֶשׁ אַחֵר, כַּפֵּר שְׁלֵהֶם, שְׁעוֹמְדִים
בְּחֻשְׁבוֹן, וְסוֹד זֶה - יִשְׂרָאֵל הֵם
אֵילָן שְׁעוֹמֵד בְּפָנִים, פְּדִיּוֹן (קֹדֶשׁ)
אַחֵר עוֹמֵד בְּחוּץ וְעוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן,
וּמִגֵּן זֶה עַל זֶה. הִלְכוּ.

פֶּתַח רַבִּי אֲלֶעָזָר וְאָמַר, (הושע ב)
וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּחֲלוֹל הַיָּם
אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסְפָּר וְגו'. מָה

אַחֲרָא, וְכָל מְלָה בִישָׂא, לֹא יָכִיל לְשַׁלֵּטָאָה
עֲלֵיכוּ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הָא אוֹלִיפְנָא דְבְּכָל אֲתָר
דְּסִטְרָא דְקְדוּשָׁה שְׂרִיא עָלָיו, אִף עַל
גַּב דְּקִיּוּמָא בְּחוּשְׁבָּנָא, בְּרִכְתָּא לֹא אֲתַמְנַע
מִתַּמָּן. אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר, וְדַאי הָכִי הוּא. אָמַר
לֵיה, הָא יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן קֹדֶשׁ, וְאֲתַיִן מִסִּטְרָא
דְּקֹדֶשׁ, דְּכַתִּיב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵיָי, וְכַתִּיב
(ויקרא כ) וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי, אֲמַאי
כִּד עֶבֶד דְּדוֹד חֻשְׁבָּנָא לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּה בְּהוֹן
מוֹתְנָא, דְּכַתִּיב, (שמואל ב כד) וַיִּתֵּן יְי' דְּבַר בְּיִשְׂרָאֵל
מִן הַבִּקְרָה וְעַד עַת מוֹעֵד.

אָמַר לֵיה, בְּגִין דְּלֹא נָטַל מִנְיָהּוּ שְׂקָלִים,
דְּאִיהוּ פּוֹרְקָנָא. דְּכַתִּיב, (שמות ל) וְנִתְּנוּ
אִישׁ כַּפֵּר נַפְשׁוֹ לֵיָי בַּפֶּקֶד אוֹתָם וְלֹא יִהְיֶה
בָּהֶם נֶגֶף בַּפֶּקֶד אוֹתָם. בְּגִין דְּאֲצִטְרִיף קֹדֶשׁ,
(דְּאִיהוּ בְּאֲתַנְגְּלִיא) לְמִיָּהּב פּוֹרְקָנָא דְקֹדֶשׁ, וְהָיָה
פּוֹרְקָנָא דְקֹדֶשׁ לֹא אֲתַנְטִיל מִנְיָהּוּ. תָּא חֲזִי,
יִשְׂרָאֵל אִיהוּ קֹדֶשׁ, דְּקִיּוּמָא בְּלֹא חֻשְׁבָּנָא,
(דְּגַרְמִיָּהוּ) וְעַל דָּא אֲצִטְרִיף פּוֹרְקָנָא דִּיתַנְטִיל
מִנְיָהּוּ, וְהָיָה פּוֹרְקָנָא קִיּוּמָא בְּחוּשְׁבָּנָא,
וְאֵינוֹן לָא קִיּוּמוֹ בְּחוּשְׁבָּנָא.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּקֹדֶשׁ אִיהוּ רְזָא עֲלָאָה דְכָל
דְּרָגִין, מָה הָהוּא קֹדֶשׁ אִיהוּ סְלִיק עַל
כָּלָא, וְאִית לֵיה לְבַר קֹדֶשׁ אַחֲרָא לְתַתָּא
דְּקִיּוּמָא תַּחוּתִיה, וְקָאִים בְּחוּשְׁבָּנָא וּבְמִנְיָין.
אוּף הָכִי יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן קֹדֶשׁ, דְּכַתִּיב קֹדֶשׁ
יִשְׂרָאֵל לֵיָי, וְאֵינוֹן יְהִיב קֹדֶשׁ אַחֲרָא, פּוֹרְקָן
דְּלָהוֹן, דְּקִיּוּמִי בְּחוּשְׁבָּנָא, וְרְזָא דָא, יִשְׂרָאֵל
אֵינוֹן אֵילָנָא דְּקִיּוּמָא לָגוּ, פּוֹרְקָנָא (נ"א קֹדֶשׁ)
אַחֲרָא קִיּוּמָא לְבַר, וְסְלִיק לְחוּשְׁבָּנָא, וְאָגִין
דָּא עַל דָּא. אֲזַלוּ.

פֶּתַח רַבִּי אֲלֶעָזָר וְאָמַר, (הושע ב) וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּחֲלוֹל הַיָּם אֲשֶׁר

זה כחול הים? שני גגנים הם פאן.
אחד - כחול הים, משום שהים,
כשעולים הגלים שלו בזעף ורגז,
ואותם הגלים עולים לשטף את
העולם, כשמיניעים ורואים את
חול הים, מיד נשברים ושבים
לאחור ושוככים, ולא יכולים
לשלט ולשטף את העולם.

כמו כן ישראל הם חול הים,
וכששאר העמים, שהם גלי הים,
בעלי הרגז ובעלי דינים קשים,
רוצים לשלט ולשטף את העולם,
רואים את ישראל שהם
מתקשרים לקדוש-ברוך-הוא,
ושבים ונשברים לפניו ולא
יכולים לשלט בעולם. דגמא
אחרת - משום שחול הים אין לו
חשבון ולא עומד בחשבון ולא
במדה, שכתוב אשר לא ימד ולא
יספר, אף כף ישראל אין להם
חשבון ולא עומדים בחשבון.

בא וראה, יש מדה טמירה
וגנוזה, ויש חשבון שעומד
בגניזה טמירה וגנוז, וזה עומד
במדה, וזה עומד בחשבון. וזהו
סוד וקיום הכל, שלמעלה ומטה,
משום שאותה מדה לא נודעת
לעולמים על מה עומד הסוד של
אותה מדה ועל מה עומד סוד
אותו החשבון, וזהו סוד האמונה
של הכל.

וישראל למטה לא עומדים
בחשבון, אלא בצד של דבר אחר,
והפדיון הוא שעומד בחשבון.
ומשום כף, כשישראל נכנסים
בחשבון, נוטלים מהם פדיון,
כמו שנתבאר. ועל כף בימי דוד,
כשעשה חשבון בישראל ולא
נטל מהם פדיון, היה רגז, ונאבדו
מישראל כמה חילות וכמה
מחנות.

ומשום כף כתוב במעשה המשכן,

לא ימד ולא יספר וגו'. מהו כחול הים. תרין
גוונין אינון הקא. חדא כחול הים, בגין דימא
פד סלקין גלוי בזעפא ורוגזא, ואינון גלין
סלקאן לשטפא עלמא, פד מטאן וחקאן
חולא דימא, מיד אתברו ותבין לאחורא,
ואשתככי, ולא יכלין לשלטאה ולשטפא
עלמא.

בגוונא דא, ישראל אינון חולא דימא, וכד
שאר עמין דאינון גלי ימא, מארי
דרוגזא, מארי דדינין קשין, בעאן לשלטאה
ולשטפא עלמא, חמאן להו לישראל דאינון
מתקשראן בקודשא בריך הוא, ותבין ואתברו
קמייהו, ולא יכלין לשלטאה בעלמא. גוונא
אחרא, בגין דחולא דימא ליה חשבנא,
ולא קיימא בחושבנא, ולא במדידו, דכתיב
אשר לא ימד ולא יספר, אוף הכי ישראל לית
להו חשבנא, ולא קיימין בחושבנא.

תא חזי, אית מדידו טמיר וגניז, ואית חשבון
דקיימא בגניזו טמיר וגניז, והאי קיימא
במדידו, והאי קיימא בחושבון. ודא איהו רזא
וקיימא דכלא דלעילא ותתא, בגין דההוא
מדידו לא אתיידע לעלמין, על מה קיימא רזא
דההוא מדידו. ועל מה קיימא רזא דההוא
חשבנא, ודא איהו רזא דמהימנותא דכלא.

וישראל לתתא לא קיימין בחושבנא, אלא
בסטרא דמלה אחרא, ופורקנא איהו
דקיימא בחושבנא. ובגין כף ישראל פד
עאלין (דף רכ"ו ע"א) בחושבנא נטלי מנייהו
פורקנא כמה דאתמר. ועל דא ביומוי דדוד,
פד עבד חשבנא בישראל, ולא נטיל מנהון
פורקנא, הוה רוגזא, ואתאבידו מישראל כמה
חילין וכמה משריין.

ובגין כף פתיב בעובדא דמשכנא, וכסף פקודי העדה וגו', וכל העובר

וְכִסֹּף פְּקוּדֵי הָעֶדָה וְגו', לְכַל הָעֶבֶר
עַל הַפְּקָדִים. וְהַכֹּל הַתְּקַדֵּשׁ
לְעִבּוֹדַת הַמִּשְׁכָּן, וְהָרִי פְּרֻשׁוּהָ -
כְּפָרִים חֻשְׁבוֹן אֶחָד, שְׁקָלִים
חֻשְׁבוֹן אֶחָד. מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיוֹנִים
שְׁעוּלִים לְחֻשְׁבוֹן עֲלִיוֹן, וְיֵשׁ
אַחֲרֵים שְׁעוּלִים לְחֻשְׁבוֹן אַחֵר. זֶה
עֲלִיוֹן וְזֶה תַּחְתּוֹן. וּמִשּׁוּם כִּף כְּתוּב
וְיֵהִי מֵאֵת כְּפָר הַכֶּסֶף לְצַקֵּת אֶת
אֲדָנֵי הַקֹּדֶשׁ וְגו'. אֵלֶּה הָאֲדָנִים,
הָרִי פְּרֻשׁוּהָ.

עוֹד פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
לְשִׁלְמָה אִם יֵי' לֹא יִבְנֶה בַּיִת וְגו', הָאִי
קָרָא שְׁלֹמֹה מִלְּפָא אָמַר לִיה, בְּשַׁעֲתָא דְהוּהַ
בְּנֵי בִי מְקַדְּשָׁא וְשָׂאֲרֵי לְמַבְנֵי, וְהוּהַ חֲמִי
דְּעוּבְדָא אֲתַתְּקִנַּת בִּידֵיהוּ, וְהוּהַ מִתְּבַנֵּי
מִגְרַמִּיה, פְּדִין שָׂאֲרֵי וְאָמַר אִם יֵי' לֹא יִבְנֶה
בַּיִת וְגו', הֵינּוּ רָזָא דְכְּתִיב בְּרֵאשִׁית בְּרֵא
אֱלֹהִים, דְּהָא קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרֵא וְאֲתַקִּין
לְהָאֵי עֲלֵמָא, בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ, דְּאִיהוּ
בַּיִת.

שׂוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, אֵלֶּיךָ רָזָא דְאֵינוֹן נְהַרִין,
(ג"א נחליו) דְּנִפְקִין וְעָאֲלִין כְּלָהוּ בְּגוֹ הָאִי
בַּיִת, לְאֲתַקְנָא לִיה בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ. וְאִי
עַל גַּב דְּכְלָהוּ קָא אֲתַיִן לְאֲתַקְנָא לְמַעַבְד
תְּקוּנָיָה, וְדָאֵי אִם יֵי', דְּאִיהוּ רָזָא דְּעֲלֵמָא
עֲלָאָה, דְּאֲתַקִּין (כ"א בִּיתִיה לֹא אֲתַקִּין) וְעִבִיד בֵּיתָא
כְּדָקָא יְאוּת, אֵינוֹן בּוֹנֵין לְמַגְנָא אֵינוֹן, אֵלֹא
מַה דְּאִיהוּ עִבִיד וְאֲתַקִּין. אִם יֵי' לֹא יִשְׁמַר
עִיר, כְּמַה דְּכְתִיב (דברים יא) תְּמִיד עֵינֵי יֵי'
אֵלֶיךָ בְּה מְרֻשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה
וְאוֹקְמוּהָ. וּבְאַשְׁחֻתָא דָּא, אִיהִי נְטִירָא
בְּכָל סְטְרִין.

וְאִי עַל גַּב דְּכְתִיב, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטְתּוֹ
שְׁלִשְׁלֹמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ
שׁוֹמְרִים אֹתָהּ. מַה הַטַּעַם הֵם
שׁוֹמְרִים אֹתָהּ? מִשּׁוּם שְׁכַתּוּב
מִפְּחַד בְּלִילוֹת, זֶהוּ פְּחַד הַגִּיחָנִם

עַל הַפְּקָדִים. וְכֹלֵא אֲתַקְדֵּשׁ לְעִבִידַת
מִשְׁכָּנָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ כְּפָרִין חֻשְׁבָּנָא חֲדָא.
שְׁקָלִים חֻשְׁבָּנָא חֲדָא. בְּגִין דְּאִית עֲלָאִין
דְּסִלְקֵן לְחוּשְׁבָּנָא עֲלָאָה, וְאִית אַחֲרָנִין
דְּסִלְקֵן לְחוּשְׁבָּנָא אַחֲרָא. דָּא עֲלָאָה וְדָא
תַּתָּאָה. וּבְגִין כִּף כְּתִיב וְיֵהִי מֵאֵת כְּפָר הַכֶּסֶף
לְצַקֵּת אֶת אֲדָנֵי הַקֹּדֶשׁ וְגו'. אֵלֶּיךָ אֲדָנִים הָא
אוֹקְמוּהָ.

הִנּוּ פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
לְשִׁלְמָה אִם יֵי' לֹא יִבְנֶה בַּיִת וְגו', הָאִי
קָרָא שְׁלֹמֹה מִלְּפָא אָמַר לִיה, בְּשַׁעֲתָא דְהוּהַ
בְּנֵי בִי מְקַדְּשָׁא וְשָׂאֲרֵי לְמַבְנֵי, וְהוּהַ חֲמִי
דְּעוּבְדָא אֲתַתְּקִנַּת בִּידֵיהוּ, וְהוּהַ מִתְּבַנֵּי
מִגְרַמִּיה, פְּדִין שָׂאֲרֵי וְאָמַר אִם יֵי' לֹא יִבְנֶה
בַּיִת וְגו', הֵינּוּ רָזָא דְכְּתִיב בְּרֵאשִׁית בְּרֵא
אֱלֹהִים, דְּהָא קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרֵא וְאֲתַקִּין
לְהָאֵי עֲלֵמָא, בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ, דְּאִיהוּ
בַּיִת.

שׂוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, אֵלֶּיךָ רָזָא דְאֵינוֹן נְהַרִין,
(ג"א נחליו) דְּנִפְקִין וְעָאֲלִין כְּלָהוּ בְּגוֹ הָאִי
בַּיִת, לְאֲתַקְנָא לִיה בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ. וְאִי
עַל גַּב דְּכְלָהוּ קָא אֲתַיִן לְאֲתַקְנָא לְמַעַבְד
תְּקוּנָיָה, וְדָאֵי אִם יֵי', דְּאִיהוּ רָזָא דְּעֲלֵמָא
עֲלָאָה, דְּאֲתַקִּין (כ"א בִּיתִיה לֹא אֲתַקִּין) וְעִבִיד בֵּיתָא
כְּדָקָא יְאוּת, אֵינוֹן בּוֹנֵין לְמַגְנָא אֵינוֹן, אֵלֹא
מַה דְּאִיהוּ עִבִיד וְאֲתַקִּין. אִם יֵי' לֹא יִשְׁמַר
עִיר, כְּמַה דְּכְתִיב (דברים יא) תְּמִיד עֵינֵי יֵי'
אֵלֶיךָ בְּה מְרֻשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה
וְאוֹקְמוּהָ. וּבְאַשְׁחֻתָא דָּא, אִיהִי נְטִירָא
בְּכָל סְטְרִין.

וְאִי עַל גַּב דְּכְתִיב, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטְתּוֹ
שְׁלִשְׁלֹמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ
שׁוֹמְרִים אֹתָהּ. מַה הַטַּעַם הֵם
שׁוֹמְרִים אֹתָהּ? מִשּׁוּם שְׁכַתּוּב
מִפְּחַד בְּלִילוֹת, זֶהוּ פְּחַד הַגִּיחָנִם

שְׁעוּמָד כַּנְגֵדָה כְּדִי לְדַחֲתָהּ, וּמְשׁוּם כִּף כְּלָם מְקִיפִים אוֹתָהּ. וְאִיךָ עַל גֵּב שְׁכָלָם עוֹמְדִים בְּאוֹר הַמַּחְשָׁבָה שְׁלֵא נוֹדַע, וְאִז אֹר הַמַּחְשָׁבָה הַזֶּה שְׁלֵא נוֹדַע מִכָּה בְּאוֹר שֶׁל הַמָּסֶךְ, וּמְאִירִים כְּאַחַד וְנַעֲשִׂים תִּשְׁעֵי הַיְכָלוֹת.

וְהַיְכָלוֹת אֵינָם מְאִירִים, וְאֵינָם רוֹחוֹת, וְאֵינָם נְשֻׁמוֹת, וְאֵינָם מִי שְׁיַעֲמֵד בָּהֶם. רְצוֹן כָּל תִּשְׁעֵי הַמְּאֹרוֹת שְׁכָלָם עוֹמְדִים בְּמַחְשָׁבָה, שֶׁהִיא אַחַת מֵהֵן בְּחֻשְׁבוֹן, שְׁכָלָם לְרֹדֵף אַחֲרֵיהֶם בְּשִׁעָה שְׁעוֹמְדִים בְּמַחְשָׁבָה. וְלֹא נִדְבָקִים וְלֹא נוֹדְעִים, אֲלֵה לֹא עוֹמְדִים לֹא בְּרֻצוֹן וְלֹא בְּמַחְשָׁבָה עֲלִיוֹנָה. תּוֹפְסִים בָּהּ וְלֹא תּוֹפְסִים. בְּאֵלֶּה עוֹמְדִים כָּל סוּדוֹת הָאֱמוּנָה וְכָל אוֹתָם מְאֹרוֹת מְסוּד הַמַּחְשָׁבָה הַעֲלִיוֹנָה, שְׁלֵמֶטָה כְּלָם נִקְרָאִים אֵין סוּף. עַד כִּאֵן מְגִיעִים הַמְּאֹרוֹת וְלֹא מְגִיעִים וְלֹא נוֹדְעִים. אֵין כִּאֵן מַחְשָׁבָה וְלֹא רְצוֹן.

כְּשֶׁמְאִירָה הַמַּחְשָׁבָה וְלֹא נוֹדַע מִמָּה מְאִירָה, אֲזִי מֵתְלַבֶּשֶׁת וְנִסְתַּרְתָּ בַתּוֹף הַבִּינָה, וּמְאִירָה (מ) לְמָה שְׁמְאִירָה, וְנִכְנָסִים זֶה בְּזֶה, עַד שְׁכָלָם נִכְלָלִים כְּאַחַד, וְהָרִי פְּרֻשָׁה. וּבְסוּד הַקְּרִבָּן, כְּשֶׁהַכָּל עוֹלָה, נִקְשֵׁר זֶה בְּזֶה וּמְאִיר זֶה בְּזֶה, אִז עוֹמְדִים כְּלָם בְּעֲלִיָּה, וְהַמַּחְשָׁבָה מֵתַעֲטֶרֶת בְּאֵין סוּף, אוֹתוֹ הָאוֹר שְׁמְאִירָה מִמֶּנּוּ הַמַּחְשָׁבָה הַעֲלִיוֹנָה נִקְרָא אֵין סוּף.

כִּיּוֹן שְׁמְאִיר וּמֵתַפְשָׁטִים מִמֶּנּוּ חֲלִלוֹת, אוֹתָהּ מַחְשָׁבָה נִגְנָנוֹת וְנִסְתַּרְתָּ וְלֹא יְדוּעָה, וּמִשָּׁם מֵתַפְשָׁטֵת הַתַּפְשָׁטוֹת לְכָל הַצְּדָדִים, וּמֵתַפְשָׁטֵת מִמֶּנּוּ הַתַּפְשָׁטוֹת אַחַת, שֶׁהִיא סוּד הָעוֹלָם הַעֲלִיוֹן.

וְזֶה עוֹמֵד בְּשֶׁאֵלָה, וְהוּא מְאִיר

נְטָרִי לָהּ. בְּגִין דְּכֹתִיב מִפְּחַד בְּלִילוֹת, דָּא פְּחָדָא דְּגִיּהֲנָם, דְּקָאִים לְקַבְּלָהּ, בְּגִין לְדַחֲיָא לָהּ, וּבְגִין דָּא כְּלָהּ סַחְרִין לָהּ.

וְאִיךָ עַל גֵּב דְּכְלָהּ קִיּוּמֵי בְּנֵהִירוֹ דְּמַחְשָׁבָה דְּלֹא אֲתִיידַע. וּכְדִין, הָאִי נִהִירוֹ דְּמַחְשָׁבָה דְּלֹא אֲתִיידַע, בְּטַשׁ בְּנֵהִירוֹ דְּפְרִיסָא וְנִהִרִין כְּחָדָא וְאֲתַעֲבִידוּ תִּשְׁעֵי הַיְכָלִין.

וְהַיְכָלִין לָאוּ אֵינּוֹן נִהוּרִין, וְלָאוּ אֵינּוֹן רוֹחוּן, וְלָאוּ אֵינּוֹן נְשֻׁמְתִין, וְלֹא אֵית מָאן דְּקִיּוּמָא בְּהוּ. רַעוּתָא דְּכָל תִּשְׁעֵי נִהוּרִין דְּקִיּוּמֵי כְּלָהּ בְּמַחְשָׁבָה, דְּאִיּהִי חַד מְנִיּהוּ בְּחוּשְׁפְּנָא, דְּכְלָהּ לְמַרְדָּף אֲבַתְרִיּהוּ, בְּשִׁעָתָא דְּקִיּוּמֵי בְּמַחְשָׁבָה. וְלֹא מֵתְדַבְּקוֹן, וְלֹא אֲתִיידַעוּ, אֲלִין לֹא קִיּוּמֵי, לֹא בְּרַעוּתָא, וְלֹא בְּמַחְשָׁבָה עֲלֵאָה. תַּפְסִין בָּהּ וְלֹא תַפְסִין. בְּאֲלִין קִיּוּמִין כָּל רְזִי מְהִימְנוּתָא, וְכָל אֵינּוֹן נִהוּרִין מְרָזָא דְּמַחְשָׁבָה עֲלֵאָה. דְּלִתְתָּא כְּלָהּ אֲקָרוּן אֵין סוּף. עַד הִכָּא מְטוּן נִהוּרִין וְלֹא מְטוּן, וְלֹא אֲתִיידַעוּ. לָאוּ הִכָּא מַחְשָׁבָה וְלָאוּ רַעוּתָא.

כִּד נִהִיר מַחְשָׁבָה, וְלָאוּ אֲתִיידַע מִמָּה נִהִיר כְּדִין אֲתַלְבֶּשׁ וְאַסְתִּים גּוֹ בִּינָה, וְנִהִיר (מֵאן) לְמָה דְּנִהִיר, וְעֵאִיל דָּא בְּדָא, עַד דְּאֲתַפְּלִילוּ כְּלָהּ כְּחָדָא, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְרָזָא דְּקַרְבְּנָא, כִּד סָלִיק כְּלָא, אֲתַקְּשֵׁר דָּא בְּדָא, וְנִהִיר דָּא בְּדָא, כְּדִין קִיּוּמִין פְּלָהּ בְּסָלִיקוּ, וּמַחְשָׁבָה אֲתַעֲטֶר בְּאֵין סוּף, הֵהוּא נִהִירוֹ דְּנִהִיר מְנִיּה מַחְשָׁבָה עֲלֵאָה, אֲקָרִי אֵין סוּף. (ע"כ).

כִּיּוֹן דְּאֲנִהִיר וְאֲתַפְּשָׁטוּ מְנִיּה חֲלִילִין, הֵהִיא מַחְשָׁבָה אֲסְתִים וְאֲגִנִּיז וְלֹא יְדִיעַ, וּמִתַּמָּן אֲתַפְּשָׁט פְּשִׁיטוּתָא לְכָל סַחְרִין, וְאֲתַפְּשָׁט מְנִיּה חַד פְּשִׁיטוּ, דְּאִיּהוּ רְזָא דְּעֲלָמָא עֲלֵאָה. וְדָא קִיּוּמָא בְּשֶׁאֲלֵתָא, וְאִיּהוּ מְאִיר עֲלֵאָה, וְאוּקְמוּהָ דְּאֲקָרִי מ"י. דְּכֹתִיב, (ישעיה מ)

עֲלִיּוֹן, וּפְרִשׁוּהָ שְׁנִקְרָאתָ מִי, שְׁכַתּוֹב (ישעיהמ) שְׁאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִים. שְׁאֵלָה אוֹתוֹ שִׁבְרָא אֱלֹהִים. אַחֲרֵי כֵן הִתְפַּשֵּׁט וְנִעְשָׂה יָם, סוּף כָּל הַדְּרָגוֹת, שְׁהִיא לְמִטָּה. וּמִשָּׁם מִתְחִיל לְבָנוֹת לְמִטָּה, וְהַכֹּל עֲשֵׂה בְּאוֹתָהּ צוּרָה מִמַּשׁ שְׁלֹמְעֵלָה, זֶה כְּנֶגֶד זֶה וְזֶה כְּדִגְמַת זֶה. וּמִשׁוּם כֵּן שְׁמִירַת הַכֹּל מִמַּעַלָּה וּמִטָּה.

וְהַתְּפַשְׁמוֹת זוֹ, שְׁהִיא מִחֲשֵׁבָה, שְׁהִיא עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. וְזֶהוּ אִם ה' לֹא יִשְׁמַר עִיר שְׁאוּ שְׁקֵד שׁוֹמֵר, שְׁהוּא שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. (שׁוּא שְׁקֵד שׁוֹמֵר, וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב בּוֹ (מִשְׁלֵי כּו) וְשׁוֹמֵר אֲדִינִי וְכוּפֵד) שְׁלֹא עוֹמֵד בּוֹ שְׁמִירָה אֲלֵא בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

בֹּא וּרְאֵה, תְּכַלֵּת הַמִּשְׁכָּן, הַכֹּל עוֹמֵד בְּסוּד עֲלִיּוֹן, וּפְרִשׁוּהָ. תְּכַלֵּת וְאַרְגָּמָן, אַחַד לְהַתְּקַשֵּׁר בְּאַחַד. וְהָרִי נֹאמֵר בְּסוּד הַכְּתוּב, (דְּבָרִים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא. וְהָרִי נֹאמֵר שֵׁשׁ אוֹכְלֵת אֵשׁ, וְאוֹכְלֵת אוֹתָהּ וּמִשְׁמִידָה אוֹתָהּ, מִשׁוּם שֵׁשׁ אֵשׁ חֲזָקָה מֵאֵשׁ, וְנִתְּבָאֵר.

וְאֵת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמַּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים עֲשָׂה וְיָם לְעַמּוּדִים וְצִפָּה רֵאשִׁיָּהּ וְגו'. בֹּא וּרְאֵה, לְמַדְּנֵי שְׁאוֹתֶם שְׁקָלִים שְׁכַח אוֹתָם מִשָּׁה וְלֹא יָדַע מַה נִּעְשָׂה מֵהֶם, עַד שֵׁיִצֵּא קוֹל וְאָמַר: וְאֵת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמַּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים עֲשָׂה וְיָם לְעַמּוּדִים.

רְבִי חֲזַקְיָה פֶּתַח וְאָמַר, (שִׁיר א) עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נִתֵּן רִיחוֹ. הַפְּסוּק הַזֶּה נִתְּבָאֵר. אֲכַל עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּשֶׁנִּתֵּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל וְכֹא לְסִינַי, וְכִמְהָ מְרַכְּבוֹת הָיוּ עִמּוֹ, כָּלֵם מְרַכְּבוֹת קְדוּשׁוֹת, וְכָל הַקְּדוּשׁוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁל קְדֻשַׁת הַתּוֹרָה כָּלֵם הָיוּ שָׁם, וְתוֹרָה נִתְּנָה בְּלֵהוֹטִים שֶׁל אֵשׁ, וְהַכֹּל בְּצַד

שְׁאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִים. שְׁאֵלְתָא הֵהוּא דְּבָרָא אֱלֹהִים. לְבַתָּר אֲתַפְּשֵׁט וְאֲתַעְבִּיד יָם, סוּפָא דְּכָל דְּרָגִין, דְּאִיהוּ לְתַתָּא. וּמִתְמָן שְׁאֲרֵי לְמַבְנֵי לְתַתָּא. וְכֹלָא עַבִּיד בְּהֵהוּא גְּוֹנָא מִמַּשׁ (דף רכ"ו ע"ב) דְּלְעִילָא דָא, לְקַבֵּל דָא. וְדָא כְּגוֹנָא דְדָא. וּבְגִין כֵּן, נְטִירוֹ דְּכֹלָא מְעִילָא וְתַתָּא.

וְהָא פְּשִׁיטוֹ, דְּמִחֲשֵׁבָה אִיהוּ, דְּאִיהוּ עֲלִמָא עֲלָאָה. וְדָא אִיהוּ אִם יִי' לֹא יִשְׁמַר עִיר שְׁאוּ שְׁקֵד שׁוֹמֵר, דְּאִיהוּ שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. (ג"א שְׁקֵד שׁוֹמֵר הֵהוּא דְּכַתִּיב בֵּיה (מִשְׁלֵי כּו) וְשׁוֹמֵר אֲדִינִי וְכוּפֵד) דְּלֵאוּ בֵּיה קִיִּמָא נְטִירוֹ, אֲלֵא בְּעֲלִמָא עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, תְּכַלֵּא דְּמִשְׁכְּנָא, כֹּלָא קִיִּמָא בְּרִזָא עֲלָאָה, וְאוּקְמוּהָ. תְּכַלֵּת וְאַרְגָּמָן חַד, לְאַתְקַשְׁרָא בְּחַד. וְהָא אֲתַמַּר בְּרִזָא דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים ד) כִּי יִי' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא. וְהָא אֲתַמַּר דְּאִית אֵשׁ אֲכָלָא אֵשׁ, וְאֲכִיל לִיה וְשָׂצִי לִיה. בְּגִין דְּאִית אֵשׁ תְּקִיפָא מֵאֵשׁ וְאֲתַמַּר.

וְאֵת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמַּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים עֲשָׂה וְיָם לְעַמּוּדִים וְצִפָּה רֵאשִׁיָּהּ וְגו'. (שְׁמוֹת לח) תָּא חֲזִי, אוֹלִיפְנָא דְּאִינוֹן תְּקַלִּין אֲנָשֵׁי לוֹן מִשָּׁה, וְלֹא יָדַע מַה דְּאֲתַעְבִּיד מְנִייהוּ, עַד דְּנִפְק קָלָא וְאָמַר, וְאֵת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמַּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים עֲשָׂה וְיָם לְעַמּוּדִים.

רְבִי חֲזַקְיָה פֶּתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נִתֵּן רִיחוֹ. הָאִי קָרָא אֲתַמַּר, אֲכַל עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ, דָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּד יְהִיב אוֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאֲתָא לְסִינַי. וְכִמְהָ רְתִיכִין הָיוּ עִמֵּיהָ, כִּלְהוּ רְתִיכִין קְדִישִׁין, וְכָל קְדוּשִׁין עֲלָאִין, דְּקְדוּשָׁה דְּאוֹרִייתָא, כִּלְהוּ הָיוּ תְּמָן, וְאוֹרִייתָא

האש, וכתובה באש לכנה על גפי
אש שחרה, והאותיות היו
פורחות ועולות באויר.

והאות הראשונה של התורה
נחלקה לשבע מאות ושבעים
וחמשה לכל צד, וכלם נראו
באויר הרקיע באות ו', ו' לצד זה,
ו' לצד זה. וכן לכל הצדדים.

ואלו הווין היו עומדים על
עמודים, ואותם העמודים היו
עומדים על גס, וכל הווים עליהם.
משום שסוד התורה עומד על ו'.
ואותן הווים שהם סוד האמונה
של התורה, פלם עומדים על
עמודים, שהם סודות שיוצאים
בהם נביאים, הסוד שלהם בכל
צד. ועל אותם עמודים עומדים
אותם הווים.

ו' עליונה היא סוד הקול שנשמע,
והוא הסוד שעומדת בו התורה,
משום שתורה יוצאת מאותו קול
פנימי, שנקרא קול גדול. והקול
הגדול הזה הוא סוד התורה, ועל
זה כתוב, (דברים ה) קול גדול ולא
יִסֵּף.

בא וראה, הקול הגדול הזה הוא
עקר הכל וסוד השם הקדוש
העליון, ועל זה פרשה שאסור
לאדם להקדים שלום לחברו טרם
שיתפלל תפלתו, וסוד זה
פרשהו, שכתוב (משלי כז) מברך
רעהו בקול גדול בבקר השכם
קללה תחשב לו. ואינו אסור, עד
שמברך אותו בקול גדול, שהוא
עקר השם הקדוש.

ורבן סוד התורה יוצא מאותו קול
גדול, וזהו מלך. במסבו - זה
מצמד הר סיני, ופרשה נרדי נתן
ריחו - זו כנסת ישראל, משום
שאמרו ישראל, (שמות כד) כל אשר
דבר ה' נעשה ונשמע. שהמלך -
זהו המלך העליון, ופרשה.

אתייהיבת בלהטי אשא, וכלא בסטרא
דאשא, וכתיבא באשא חוורא, על גפי אשא
אוכמא. ואתון הוו פרחין וסלקין באוירא.

ואת קדמאה דאורייתא, אתפליג לשבע מאה
ושבעים וחמשה לכל סטר, וכלהו
אתחזון באוירא דרקיעא באת ו', ו' לסטרא
דא, ו' לסטרא דא. וכן לכל סטרין.

ואלין ווין הוו קיימין על עמודין, ואינון
עמודין הוו קיימין על ניסא, וכלהו

ווין עליהו. בגין דרזא דאורייתא על ו' ו'
קיימא. ואינון ווין דאינון רזא דמהימנותא
דאורייתא, פלהו על אינון עמודים קיימין,
דאינון רזין דנפקין בהו נביאים, רזא דלהון
בכל סטר. ועל אינון קיימין, קיימן אינון ווין.

ו' עלאה, איהו רזא דקול דאשתמע, ואיהו
רזא דקיימא ביה אורייתא, בגין דאורייתא
נפקא מההוא קלא פנימאה, דאקרי קול גדול.
ודא קול גדול איהו רזא דאורייתא. ועל דא
כתיב (דברים ה) קול גדול ולא יסֵּף.

תא חזי, האי קול גדול, איהו עקרא דכלא,
ורזא דשמא קדישא עלאה, ועל דא
אוקמוה, דאסיר ליה לבר נש לאקדמא שלמא
לחבריה, עד לא יצלי צלותיה. ורזא דא
אוקמוה, דכתיב, (משלי כז) מברך רעהו בקול
גדול בבקר השכם קללה תחשב לו. ולא
איהו אסור, עד דמברך ליה ברזא דקול גדול,
דאיהו עקרא דשמא קדישא.

ועל דא, רזא דאורייתא נפקא מההוא קול
גדול, ודא איהו מלך. במסבו: דא מעמד

הר סיני, ואוקמוה נרדי נתן (דף רכ"ז ע"א) ריחו,
דא כנסת ישראל. בגין דאמרו ישראל, (שמות כד)
כל אשר דבר יי' נעשה ונשמע. שהמלך: דא
איהו מלך עלאה, ואוקמוה.

בא וראה, כְּשֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא מבול על העולם כְּדִי
לְהַשְׁחִית הַכֹּל, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא לְנַח: צְרִיף אֶתָּה (לְהַסְתֵּר)
לְהִשָּׁמַר שֶׁלֹּא תֵרָאֶה אֶת עֲצֻמָּךְ
לְפָנָי הַמְּשַׁחִית, שֶׁלֹּא יִשְׁלַט עֲלֶיךָ,
מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הָיָה מִי שְׂיִגֵן עָלָיו.
כִּינּוּן שֶׁנִּקְרַב הַקָּרֵבן שֶׁהִקְרִיב נַח,
אִז הִתְבַּשְׂם הָעוֹלָם, וְלֹא הִתְבַּסֵּם
כֹּל כֶּף עַד שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר
סִינַי. כִּינּוּן שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר
סִינַי, אִז הִתְבַּשְׂם הָעוֹלָם,
וְהַמְּשַׁחִית לֹא נִמְצָא בְּעוֹלָם.

וְרָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹ
זְמַן לְהַעֲבִיר אֶת אוֹתוֹ מִשְׁחִית
מִהָעוֹלָם, (וּכְאֲשֶׁר) רַק שִׁישְׁרָאֵל
סָרְחוּ בְּאוֹתוֹ זְמַן לְיָמִים מוֹעֲטִים
וַעֲשׂוּ אֶת הָעֵגֶל. וְאִז מִה כְּתוּב?
(שם א) וַיִּתְנַצְּלוּ כְּנִי יִשְׂרָאֵל אֶת
עֲדִים מֵהַר חוֹרֵב. וְעֲדִים הָיָה
סוּדוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁעָטַר אוֹתָם
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִטַּל מֵהֶם, וְאִז
שָׁלַט הַמְּשַׁחִית עַל הָעוֹלָם וְחִזַּר
כְּמִקְדָּם, כְּמוֹ בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁשָׁלַט
בְּעוֹלָם, וַעֲשֵׂה דִין.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בִּימֵי הַמַּבּוּל מִי
נָתַן שֵׁם מִשְׁחִית? שֶׁהָרִי הַמַּיִם הָיוּ
שֶׁנִּתְגַּבְּרוּ. בֹּא וְרֵא, אֵין לָךְ דִּין
בְּעוֹלָם, אוֹ כְּשֶׁמִּכָּה הָעוֹלָם בְּדִין,
שֶׁלֹּא נִמְצָא בִּינֵיהֶם אוֹתוֹ
הַמְּשַׁחִית שֶׁהוֹלֵךְ בְּתוֹךְ אוֹתָם
הַדִּינִים שֶׁנַּעֲשִׂים בְּעוֹלָם. אֵף כֹּאן
הָיָה מַבּוּל, וְהַמְּשַׁחִית הָיָה הוֹלֵךְ
בְּתוֹךְ הַמַּבּוּל, וְהוּא נִקְרָא כֶּף.
וְלָכֵן אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַח
לְטַמֵּן עֲצוּמוֹ וְלֹא יִתְרָאֶה בְּעוֹלָם,
וַהֲרִי פְרִשְׁוֶה.

בֹּא וְרֵא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאֶת
הָאֵלֶף וְשִׁבְעֵי הַמֵּאוֹת וְחֲמִשָּׁה
וְשִׁבְעִים עֲשֵׂה וָיִים לְעַמּוּדִים.
לְמָה וָיִים? אֵלֶּא כְּמוֹ מִן וָיִו הָיוּ,
וְרֵאשָׁם מְצַפֶּה זֶהָב. הֵם שֶׁל כֶּסֶף,
וְרֵאשָׁם מְצַפֶּה זֶהָב, מִשּׁוּם שֶׁכֹּל
וָיִו בֹּא בְּצַד הַרְחָמִים, וְכֹלָם הָיוּ

תָּא חֲזִי, כִּד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵייתִי טוֹפְנָא
עַל עֲלָמָא, בְּגִין לְחַבְלָא כְּלָא, אָמַר לִיה
קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְנַח, בְּעֵי לָךְ (ס"א לְאַסְתֵּמְרָא)
לְאַסְתֵּמְרָא, וְלֹא תַחֲזִי גְרַמְךָ קַמִּיהָ דְּמַחְבְּלָא,
דְּלֹא יִשְׁלוּט עֲלֶיךָ, בְּגִין דְּלֹא הָוָה מֵאֵן דִּיגִין
עָלוּי. כִּינּוּן דְּאַתְקָרִיב קָרְבָּנָא, דְּקָרִיב נַח, כְּדִין
אַתְבָּסֵם עֲלָמָא, וְלֹא אַתְבָּסֵם פּוּלִי הָאֵי עַד
דְּקִיִּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי. כִּינּוּן דְּקִיִּימוּ
יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי, כְּדִין אַתְבָּסֵם עֲלָמָא,
וּמַחְבְּלָא לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּעֲלָמָא.

וּבְעָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהֵוָה זְמָנָא,
לְאַעֲבָרָא הֵוָה מַחְבְּלָא מִעֲלָמָא, (וְכִד)
בְּרִי יִשְׂרָאֵל סָרְחוּ בְּהֵוָה זְמָנָא, לְיוֹמִין
זְעִירִין, וְעַבְדוּ יַת עֵגֶלָא. וְכִדִּין מַה כְּתִיב, (שְׁמוֹת
א) וַיִּתְנַצְּלוּ כְּנִי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדִים מֵהַר חוֹרֵב.
וְעֲדִים הָוָה רִזִּין דְּשָׁמָא קִדְשָׁא, דְּאַעֲטָר לוֹן
קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאַתְנַטַּל מִנִּיָּהּ, כְּדִין
שֶׁלְטָא מַחְבְּלָא עַל עֲלָמָא, וְאַהֲדַר כְּמַלְקֵדְמִין,
כְּהֵוָה זְמָנָא דְּשֶׁלְטָא בְּעֲלָמָא, וְעַבִּיד דִּינָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּיוֹמוֹי דְּטוֹפְנָא, מֵאֵן יְהִיב תַּמָּן
מַחְבְּלָא, דְּהָא מִיָּא הוּוּ דְּאַתְגַּבְּרוּ, תָּא
חֲזִי, לִית לָךְ דִּינָא בְּעֲלָמָא, אוֹ כִּד אַתְמַחִי
עֲלָמָא בְּדִינָא, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח הֵוָה מַחְבְּלָא
בִּינִיָּהּ, דְּאַזִּיל בְּגוֹ אֵינּוֹן דִּינִין דְּאַתְעַבִּידוּ
בְּעֲלָמָא. אוֹף הֵכָא, טוֹפְנָא הָוָה, וּמַחְבְּלָא
אַזִּיל בְּגוֹ טוֹפְנָא, וְאַיְהוּ אִקְרִי הֵכִי. וְעַל דָּא
אָמַר לִיה קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְנַח, לְטַמְרָא
גְרַמִּיהָ, וְלֹא יִתְחֲזִי בְּעֲלָמָא. וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאֶת הָאֵלֶף וְשִׁבְעֵי
הַמֵּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עֲשֵׂה וָיִים
לְעַמּוּדִים. אָמַאי וָיִים. אֵלֶּא כְּמִין וָיִו הוּוּ,
וְרִישִׁיהוּן חֲפָא בְּדַהֲבָא. אֵינּוֹן דְּכֶסֶף,
וְרִישִׁיהוּן מַחְפָּן בְּדַהֲבָא, בְּגִין דְּכֹל וָיִו

יודעים למעלה בַּחֲשׁוֹן. וּמְשׁוֹם
שְׂבָאוּ מִצַּד הַרְחֻמִּים הָיוּ נִקְרָאִים
וְיָוִיִם, וְכָל הַשָּׂר תְּלוּיִים בָּהֶם.
וְאֵין וְיָוִי אֵלָּא זֶהב וְכֶסֶף בְּאֶחָד.
וּמְשׁוֹם כִּף כָּל אֵלוּ נִקְרָאוּ וְיָוִי
שֶׁל אוֹתָם עֲמוּדִים. אֵילוּ
עֲמוּדִים? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְהָעֲמוּדִים
שְׁנַיִם וְגו'. מְשׁוֹם שֶׁהָרִי אֵלָּה הֵם
מִחוּץ לְגוֹף, לְמִטָּה הָיוּ עוֹמְדִים.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא יִדְעָתִי אִם זֶה
עֲבוּרָת קֹדֶשׁ אוֹ חֵל, מְשׁוֹם
שֶׁכְּתוּב וְאֵת הָאֶלֶף. שֶׁהָרִי כְּתוּב
כְּאֵן הָאֶלֶף, וְכְתוּב שֵׁם (שיר ח)
הָאֶלֶף לֶךְ שְׁלֹמֹה. מֵה לְהֵלֵךְ הָאֶלֶף
חֵל - אֶף כְּאֵן הָאֶלֶף חֵל.

אָמַר לוֹ, לֹא כִּף! שְׂאֵם הוּא הָיָה
חֵל, לֹא הָיוּ נֶעֱשִׂים מִמֶּנּוּ וְיָוִי.
וְעוֹד, שֶׁהָרִי שֵׁם כְּתוּב הָאֶלֶף וְלֹא
יֹתֵר, וְכֵאֵן כְּתוּב הָאֶלֶף וְשִׁבְעַת
הַמְּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים. הָאֶלֶף
שֵׁשׁ הֵם חֵל, שֶׁכְּתוּב הָאֶלֶף לֶךְ
שְׁלֹמֹה, וְזֶהוּ חֵל, מְשׁוֹם שֶׁכָּל חֵל
אֵינוֹ בְּצַד הַקֹּדֶשׁה כָּלֵל. חֵל הוּא
מֵהֵצַד הָאֲחֵר הַטָּמֵא, וְעַל זֶה
הַבְּדִלָּה בֵּין קֹדֶשׁ לְחֵל, מְשׁוֹם
שֶׁצְּרִיכִים לְהַבְּדִיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֵל.
וְסוּד הַכְּתוּב כִּף הוּא - (ויקרא י)

וְלְהַבְּדִיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֵל
וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר.
וְעַם כָּל זֶה, אֶף עַל גַּב שֶׁהַפְּרָדָה
יֵשׁ לְקֹדֶשׁ מִן הַחֵל, חֵלֵק אֶחָד יֵשׁ
לוֹ בְּקֹדֶשׁה מִצַּד הַטָּמֵאֵל. זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב הָאֶלֶף לֶךְ שְׁלֹמֹה, שֶׁהֵם
אֶלֶף יָמֵי הַחֵל, וְהֵם יָמֵי הַגְּלוּת.
כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ אֶלֶף יָמִים שֶׁל קֹדֶשׁה,
כִּף גַּם אֶלֶף יָמִים לְצַד הָאֲחֵר.

וְעַל זֶה הֵעִירוּ הַחֲבָרִים, שְׂאוֹתָם
יָמֵי הַגְּלוּת יִהְיוּ אֶלֶף שָׁנִים. וְעַל
כֵּן, יֵשׁ אֶלֶף יָשׁ אֶלֶף, וְאוֹתָן אֶלֶף
שָׁנוֹת הַגְּלוּת, אֶף עַל גַּב שֶׁיִּשְׁרָאֵל
יִהְיוּ בְּגִלוּת וְיִתְמַשְׁכוּ יֹתֵר -
בְּאֶלֶף הַשָּׁנִים הַלְלוּ הֵם יִתְמַשְׁכוּ,

אֶלֶף, וְאֵינוֹן אֶלֶף שָׁנִין דְּגִלוּתָא, אֶף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל יִהוֹן בְּגִלוּתָא,

בְּסִטְרָא דְרַחֲמֵי קָא אֲתִיָּא, וְכִלְהוּ הוּוּ
אֲשֶׁתְּמוּדְעָן לְעִילָא בְּחוּשְׁבָנָא. וּבְגִין דְּאֲתוּ
מִסִּטְרָא דְרַחֲמֵי, הוּוּ אֶקְרוּן וְיָוִי. וְכָל שָׂר
תְּלוּיִן בָּהוּ. וְלִית וְיָוִי אֵלָּא דְהָבָא וְכֶסֶפָא
כְּחֻדָא. וּבְגִין כִּף, כָּל אֵינוֹן אֶקְרוּן, וְיָוִי דְאֵינוֹן
עֲמוּדִים. מָאן עֲמוּדִים. כְּמָה דְאֵת אָמַר
וְהָעֲמוּדִים שְׁנַיִם וְגו'. בְּגִין דְּהָא אֵלִין לְבַר
מְגוּפָא, לְתַתָּא הוּוּ קִיָּמִין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא יִדְעָנָא אִי דָא עֲבִידְתָּא
דְּקֹדֶשׁ, אוֹ חֵל. בְּגִין דְּכְתִיב וְאֵת הָאֶלֶף,
דְּהָא כְּתִיב הָכָא הָאֶלֶף, וְכְתִיב הָתָם (שיר השירים ח)
הָאֶלֶף לֶךְ שְׁלֹמֹה, מֵה לְהֵלֵךְ הָאֶלֶף חֵל, אוֹף
הָכָא הָאֶלֶף חֵל.

אָמַר לִיָּה, לָאוּ הָכִי, דָּאִי הוּא הָהוּ חֵל, לָא
יִתְעַבִּיד מְנַיְיָהוּ וְיָוִי. וְתוּ, דְּהָא תַּפְּן
כְּתִיב הָאֶלֶף וְלֹא יִתִּיר, וְהָכָא כְּתִיב הָאֶלֶף
וְשִׁבְעַת הַמְּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים. הָאֶלֶף דְּהָתָם
אֵינוֹן חֵל, דְּכְתִיב הָאֶלֶף לֶךְ שְׁלֹמֹה. וְדָא אִיהוּ
חֵל, בְּגִין דְּכָל חֵל לָאוּ אִיהוּ בְּסִטְרָא
דְּקֹדֶשׁה כָּלֵל. חֵל אִיהוּ מִסִּטְרָא אֲחֵרָא
מִסְּאָבָא. וְעַל דָּא הַבְּדִלָּה בֵּין קֹדֶשׁ לְחֵל, בְּגִין
דְּבַעֲיָנָן לְאַפְרָשָׁא בֵּין קֹדֶשׁ לְחֵל. וְרָזָא דְקָרָא
הָכִי הוּא, (ויקרא י) וְלְהַבְּדִיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין
הַחֵל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר.

וְעַם כָּל דָּא אֶף עַל גַּב דְּפִרְיִשׁוּ אִית לְקֹדֶשׁ מִן
הַחֵל, חוּלְקָא חָדָא אִית לִיָּה בְּקֹדֶשׁה (דף
רכ"ז ע"ב) מִסִּטְרָא דְשְׁמָאֵלָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב
הָאֶלֶף לֶךְ שְׁלֹמֹה, דְאֵינוֹן אֶלֶף יוֹמֵי הַחֵל.
וְאֵינוֹן יוֹמֵי דְגִלוּתָא. כְּמָה דְאִית אֶלֶף יוֹמִין
דְּקֹדֶשׁה, הָכִי נָמִי אֶלֶף יוֹמִין לְסִטְרָא אֲחֵרָא.
וְעַל דָּא אֲתַעְרוּ חֲבָרֵיָא, אֵינוֹן יוֹמִין דְּגִלוּתָא,
אֶלֶף שָׁנִין הוּוּ. וְעַל דָּא, אִית אֶלֶף וְאִית

שֶׁל אוֹתָם אֶלֶף יָמִים שְׁאֻמְרָנוּ.
וּמְשׁוּם כֶּף פְּרֻשׁוּהָ, כָּל שְׁלֵמָה
שֵׁשׁ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים - קִדְשׁ, פְּרֻט
לְזֶה שֶׁהוּא חֵל. הָאֶלֶף שֶׁל כָּאן
הוּא קִדְשׁ, וְכָל מַעֲשֵׂי קִדְשׁ, וְעַל
זֶה עָשָׂה וַיִּוִּם לְעַמּוּדִים.

בֹּא וּרְאֵה, הֲרִי אֻמְרָנוּ, כָּל ו' הוּא
בְּסוּד הַרְחָמִים, וְכָל מְקוֹם שֶׁבֹא
ו' בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, הוּא רְחָמִים, כְּמוֹ
(בראשית יט) וְה' הַמְטִיר עַל סְדוֹם. (שם)
(יג) וְה' אָמַר אֶל אַבְרָם. רְחָמִים וְדִין
כְּאֶחָד. שְׁמָה שׁוֹנָה בַּמִּבּוּל
שֶׁפְּתוּב אֱלֹהִים בְּכָל מְקוֹם? לְמָה
לֹא כְּתוּב וְה'? אֶלֶף שְׁנֵינוּ, בְּכָל
מְקוֹם שֶׁפְּתוּב וְה' - הוּא וּבֵית
דִּינוֹ. אֱלֹהִים סֵתֵם - דִּין לְבָדוֹ.

אֶלֶף בְּסוּד נַעֲשֶׂה דִין, וְלֹא כְּדִי
לְהַשְׁמִיד אֶת הָעוֹלָם, וּמְשׁוּם כֶּף
הוּא הַתְּעַרְב עִם דִּין. אֲכַל בַּמִּבּוּל
כָּל הָעוֹלָם הַשְּׂמֵד, וְכָל אוֹתָם
שְׁנַמְצָאוּ בְּעוֹלָם. וְאִם תֹּאמַר,
שֶׁהֲרִי נָח וְכָל מִה שֶׁעָמַד נִצְלוּ -
הֲרִי נִסְתַּר מִהַעֲיֵן הַיָּה, שְׁלֹא
נִרְאָה, וְעַל כֵּן כָּל מִה שְׁנַמְצָא
בְּעוֹלָם הַשְּׂמֵד אוֹתוֹ.

וְעַל זֶה וְה' - בְּגִלּוּי, וְלֹא הַשְּׂמֵד
הַכֵּל. אֱלֹהִים - נִסְתַּר, וְצָרִיף
לְהַשְׂמֵר, שֶׁהֲרִי מִשְׂמֵד הַכֵּל. וְלִכְן
אֱלֹהִים לְבָדוֹ הִיָּה, וְסוּד זֶה -
(תהלים כט) ה' לַמִּבּוּל יֵשֵׁב. מִה זֶה
יֵשֵׁב? אֶלְמֵלֶא מְקַרָּא כְּתוּב, לֹא
יְכוּלִים לֹאמַר. יֵשֵׁב - יֵשֵׁב לְבָדוֹ,
שְׁלֹא כֹּא עִם דִּין. כְּתוּב כָּאן יֵשֵׁב,
וְכְתוּב שָׁם (ויקרא יג) בְּדָד יֵשֵׁב,
לְבָדוֹ.

וְסוּד לְמַדְנוּ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִסְתַּר וְגִלּוּי. גִּלּוּי הוּא בֵּית דִּין
שֶׁלְמִטָּה. נִסְתַּר הוּא הַמְּקוֹם שֶׁכָּל
הַבְּרָכוֹת יוֹצְאוֹת מִשָּׁם. מְשׁוּם כֶּף,
כָּל דְּבָרֵי אָדָם שֶׁהֵם בְּנִסְתַּר,
הַבְּרָכוֹת שׁוֹרוֹת עֲלָיו. וְכָל אוֹתָם
שֶׁבְּגִלּוּי, אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל בֵּית דִּין

וְיִתְמַשְׁכוּן יִתִּיר, בְּהִנִּי אֶלֶף שְׁנֵין יִתְמַשְׁכוּן,
דְּאֵינוּן אֶלֶף יוֹמִין דְּקֻאֻמְרָן. וּבְגִין דָּא
אוּקְמוּהָ, כָּל שְׁלֵמָה דְּאִית בְּשִׁיר הַשִּׁירִים
קִדְשׁ, בַּר מֵהֲאִי דְּאִיהוּ חוּל. הָאֶלֶף דְּהִכָּא,
קִדְשׁ אִיהוּ, וְכָל עוֹבְדוֹי קִדְשׁ, וְעַל דָּא עָשָׂה
וַיִּוִּם לְעַמּוּדִים.

תָּא חֲזִי, הָא אֻמְרָן כָּל ו' בְּרֻזָּא דְּרְחָמֵי אִיהוּ,
וְכָל אֲתֵר דְּאִתִּי ו' בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא, רְחָמֵי
אִיהוּ. פְּגוּן (בראשית יט) וַיִּי' הַמְטִיר עַל סְדוֹם.
(בראשית יג) וַיִּי' אָמַר אֶל אַבְרָם. רְחָמֵי וְדִינָא
כְּחֻדָּא. דְּמֵאֵי שְׁנָא בְּטוֹפְנָא, דְּכִתִּיב אֱלֹהִים
בְּכָל אֲתֵר, אֻמְאֵי לֹא כְּתִיב וַיִּי'. אֶלֶף תְּנִינָן,
בְּכָל אֲתֵר דְּכִתִּיב וַיִּי', הוּא וּבֵית דִּינוֹ. אֱלֹהִים
סֵתֵם, דִּינָא בְּלַחֲדוּי.

אֶלֶף בְּסוּדוֹם, אֲתַעְבִּיד דִּינָא, וְלֹא לְשִׁיצָאָה
עֲלֵמָא. וּבְגִין כֶּף אֲתַעְרַב אִיהוּ בְּהַדִּי
דִּינָא. אֲבָל בְּטוֹפְנָא, כָּל עֲלֵמָא שְׂצִי, וְכָל אֵינוּן
דְּאֲשַׁתְּכַחוּ בְּעֲלֵמָא. וְאִי תִימָא, דְּהָא נַח
וְדַעֲמִיָּה אֲשַׁתְּזִיבוּ. הָא סְתִים מַעֲינָא הָוָה, דְּלֹא
אֲתַחֲזִי. וְעַל דָּא כָּל מִה דְּאֲשַׁתְּכַח בְּעֲלֵמָא שְׂצִי
לִיָּה.

וְעַל דָּא וַיִּי' בְּאֲתַגְלִיָּיא, וְלֹא שְׂצִי כֵלָּא. אֱלֹהִים
סְתִים, וּבְעֵי לְאִסְתַּמְרָא, דְּהָא כֵלָּא שְׂצִי.
וְעַל דָּא אֱלֹהִים בְּלַחֲדוּי הָוָה, וְרֻזָּא דָּא (תהלים
כט) וַיִּי' לַמִּבּוּל יֵשֵׁב. מַהוּ יֵשֵׁב. אֶלְמֵלֶא קְרָא
כְּתִיב, לֹא יְכַלִּינוּן לְמִימַר. יֵשֵׁב בְּלַחֲדוּי,
דְּלֹא אֲתָא עִם דִּינָא. כְּתִיב הִכָּא יֵשֵׁב, וּכְתִיב
הֵתֵם (ויקרא יג) בְּדָד יֵשֵׁב בְּלַחֲדוּי.

וְרֻזָּא אוּלִיפְנָא, קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא סְתִים וְגִלְיָא.
גִּלְיָא הוּא בֵּי דִינָא לְתַתָּא. סְתִים הוּא
אֲתֵר דְּכָל בְּרָכָאן נְפִקִי מִתְּמָן, בְּגִין כֶּף, כָּל
מְלוּי דְּבַר גַּשׁ דְּאֵינוּן בְּסִתִּימוֹ, בְּרָכָאן שְׂרִיין
עֲלֵיהּ וְכָל דְּאֵינוּן בְּאֲתַגְלִיָּיא, הֵהוּא אֲתֵר דְּבֵי דִינָא שְׂרִיא עֲלוּי, בְּגִין דְּאִיהוּ

עֲלֵיהּ וְכָל דְּאֵינוּן בְּאֲתַגְלִיָּיא, הֵהוּא אֲתֵר דְּבֵי דִינָא שְׂרִיא עֲלוּי, בְּגִין דְּאִיהוּ

שורה עליו, משום שהוא מקום בגלוי. והכל הוא בסוד עליון כמו שלמעלה.

עד שהמלך במסבו (שיר א), באותה חברות ותפנוק של העדן העליון, (הרי בארנו שנה) באותו שביל נסתר ונגנוז ולא ידוע, ומתמלא ממנו, ויוצאים בנחלים ידועים. נרדי נתן ריחו - זה הם האחרון שברא את העולם התחתון כמו שלמעלה, ומעלה ריח טוב עליון לשלט ולעשות, ויכול ושולט ומאיר באור עליון.

בא וראה, בשעה שהנרד הזה העלה ריח למעלה, אז החיבות נקשרה, ועולה הנרד הזה להאחז למעלה, וכל המרכבות הקדושות, פלן מעלות ריחות להתעטר למעלה. כל אותן מרכבות נקראות עלמות שיר, כמו שנאמר (תהלים מז) על עלמות שיר, וְהָרִי פָרְשֹׁהָ. מה זה עלמות שיר? אלא כמו שנאמר (שיר ו) ועלמות אין מספר. מה זה ועלמות אין מספר? כמו שנאמר (איוב כה) הֲיֵשׁ מִסֹּפֶר לְגִדּוּדָיו. ומשום שאין להם חשבון, כתוב ועלמות אין מספר.

וְיִים לְעַמּוּדִים, פלם זכרים. כל אותם שעולים בשמן משחה למעלה, פלם עומדים בסוד של זכרים, ולא נקרא זכר אלא ו', סוד של השמים, שהם זכרים. וכל אותם שלמטה נקראים נקבות. ומשום כך, כל אותם שבאים מצד השמאל, מצד הנקבה, התמנו על השיר ואומרים שירה תמיד. ועל זה כתוב על עלמות שיר. וכלם יוצאים בסוד של ה'. ה' מוציאה כמה חילות למיניהם בסוד של ו'. ו' - זה סוד של זכר שעומד לתת מזון לנקבה.

ומשום כך, כל אותם הנוים עשה בצלאל, לתת להם לשרות על

אתר באתגלייא. וכלא איהו ברזא עלאה, פגוונא דלעילא. (ע"ב).

עד שהמלך במסבו, (שיר השירים א) בההוא חברותא ותפנוקא דעדן עלאה, (הא אוקמוה דהא) בההוא שביל דסתים וגניז ולא אתיידע, ואתמליא מניה, ונפקין בנחלין ידיעאן. נרדי נתן ריחו, דא ים בתראה, דברא עלמא תתאה, פגוונא דלעילא, וסליק ריחא טבא עלאה, לשלטאה ולמעבד, ויכיל ושלטי ונהיר בנהורא עלאה.

הא חזי, בשעתא דהאי נרדא סלקא ריחא לעילא, פדין חביבותא אתקשרת, וסלקא האי נרדא לאתאחדא לעילא. וכלהו רתיכין קדישין, פלהו סלקין ריחין לאתעטרא לגבי דלעילא. אינון רתיכין פלהו אקרון עלמות שיר, כמה דאת אמר (תהלים מז) על עלמות שיר, והא אוקמוה. מאי עלמות שיר. אלא כמה דאת אמר, (שיר השירים ו) ועלמות אין מספר. מאי ועלמות אין מספר. כמה דאת אמר (איוב כה) הֲיֵשׁ מִסֹּפֶר לְגִדּוּדָיו. ובגין דלית להו חשבנא כתיב ועלמות אין מספר.

וְיִים לְעַמּוּדִים, (שמות לח) פלהו דכורין. כל אינון דסלקין ברבו משח לעילא, פלהו קיימין ברזא דכורין, ולא אקרי דכר אלא ו', רזא דשמיא, דאינון דכורין. וכל אינון דלתתא, אקרון נוקבי. ובגין כך כל אינון דאתין מסטרא דשמאלא, מסטרא דנוקבא, אתמנן על השיר, ואמרי שירתא תדיר. ועל דא כתיב, על עלמות שיר. וכלהו נפקו ברזא דה'. ה' אפיקת כמה חילין לזנייהו ברזא דו'. ו', דא רזא דדכורא דקיימא למיהב מזונא לנוקבא. ובגין כך, כל אינון ווין עבד בצלאל, למיהב לון לאשראה על נוקבי. ונפקי מרזא

הַנְּקֻבוֹת, וְיוֹצֵאִים מִסּוּד שֶׁל אֶלֶף, שֶׁהוּא חֲשׁוֹבֵן שְׁלֹם. וְשִׁבַע מֵאוֹת, שֶׁהוּא סוּד שְׁלֹם. וְחֲמִשָּׁה, גַּם כֶּף. וְשִׁבְעִים, הַכֹּל סוּד אֶחָד. וְעַל זֶה מִסּוּד שֶׁל כֶּף וְחֲשׁוֹבֵן זֶה עֲשֵׂה וָיִים. וְכֹלֵם בְּסוּד שֶׁל ו', וּבְדַמּוֹת שֶׁל ו' נַעֲשׂוּ, וְהַכֹּל בְּסוּד עֲלִיּוֹן וּבְחֲשׁוֹבֵן לִוְקָחִים.

וְנִחַשְׁתָּ הַתְּנוּפָה שִׁבְעִים כֶּפֶר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּל זֶה יֵרֵד לְמִטָּה בְּדִיּוּקָן עֲלִיּוֹן שֶׁל סוּד הָאֲמוּנָה. כִּמוֹ כֵּן עֲשֵׂה נְבוּכַדְנֶצַּר הַרְשַׁע אוֹתוֹ הַצֵּלֵם שֶׁהִתְקִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הוּא לֹא עֲשֵׂה כֶּף, אֲבָל בְּחִלּוּמוֹ רָאָה רֹאשׁ שֶׁל זָהָב, אַחַר כֶּף כֶּסֶף, וְאַחַר כֶּף נְחֹשֶׁת. וְאִם תֹּאמְרוּ, בְּרֹזֶל וְחֶרֶס לְמָה לֹא כֶּף? מִשּׁוּם שְׂאִינִים כְּדָאִים לְהַכְנִס לְקֶדֶשׁ, וְאֵלֶּה שְׁלֹשֶׁת הָאֲחֵרִים נִכְנָסוּ.

וְסוּדוֹ שֶׁל הַמִּשְׁכָּן בְּשִׁלְשׁ שִׁלְשׁ בְּאֵלֶּה הַמַּעֲרָכוֹת. וּבִשְׂאֵר אַרְבָּעָה, כִּמוֹ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ. וְכִמוֹ אַרְבָּעָה טוּרֵי אֶבֶן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִהֵם בְּשִׁלְשָׁה, מִהֵם בְּאַרְבָּעָה, מִהֵם בְּשָׁנַיִם, מִהֵם בְּאֶחָד. אֲבָל כֹּל מַעֲרָכָה וּמַעֲרָכָה אֵינָה אֵלָּא בְּשִׁלְשׁ. שִׁלְשׁ מַעֲרָכוֹת הֵן שְׁנַפְרָדוֹת לְכָל צֵד, לְאַרְבַּעַת צְדוֹי הָעוֹלָם, וְכֹל מַעֲרָכָה וּמַעֲרָכָה שֶׁהִיא לְכָל צֵד, שִׁלְשׁ מַעֲרָכוֹת הֵן, וּבְאֲרָנוֹ.

מַעֲרָכָה רִאשׁוֹנָה שֶׁלְּצֵד מִזְרַח - שִׁלְשׁ מַעֲרָכוֹת הֵן, וְהֵן תִּשְׁעַ מַעֲרָכוֹת. מִשּׁוּם שֶׁכֹּל מַעֲרָכָה מֵאוֹתָן שִׁלְשׁ יֵשׁ לָהּ שִׁלְשׁ מַעֲרָכוֹת, וְנִמְצָא שֶׁהֵן תִּשְׁעַ. וְכִמָּה אֶלֶף וּרְבֻבוֹת תַּחֲתֵיהֶן. וְתִשְׁעַ הַמַּעֲרָכוֹת הַלְלוּ, כֹּל מַתְּנֵהֶנּוּ בְּאוֹתֵיּוֹת רְשׁוּמוֹת. וְכֹל מַעֲרָכָה מִסְּפֵלֶת אֶל אוֹתָן הָאוֹתֵיּוֹת הַרְשׁוּמוֹת, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ. וְכֵן לְכָל

דְּאֵלֶּף, דְּאֵיהוּ חֲשׁוֹבֵן שְׁלֹם. וְשִׁבַע מֵאוֹת, דְּאֵיהוּ רִזָּא שְׁלֹם. וְחֲמִשָּׁה הֶכִי נָמִי. וְשִׁבְעִים כֹּלָא רִזָּא חֲדָא. וְעַל דָּא, מִרְזָא דְנָא, וְחוֹשְׁבֵן דָּא, עֲשֵׂה וָיִים. וְכֹלְהוּ בְּרִזָּא דו', וּבְדִיּוּקָנָא דו' אֲתַעְבִּידוּ, וְכֹלָא בְּרִזָּא עֲלָאָה, וּבְחוֹשְׁבֵנָא נְטִילִי. (דף רכ"ו ח ע"א).

וְנִחַשְׁתָּ הַתְּנוּפָה שִׁבְעִים כֶּפֶר, (שמות לח) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּל דָּא נִחַתָּא לְתַתָּא, בְּדִיּוּקָנָא עֲלָאָה דְרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא. פְּגוּוּנָא דָּא עֶבֶד (דניאל א) נְבוּכַדְנֶצַּר הַרְשַׁע הוּא צִלְמָא דְאַתְקִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵיהוּ לָא עֶבֶד הֶכִי, אֲבָל בְּחִלְמִיָּה חֲמָא הֶכִי, דְּהָא בְּחִלְמִיָּה חֲמָא, (דניאל ב) רִישָׁא דִי דְהִבָּא, וּלְבַתֵּר כֶּסֶפָא, וּלְבַתֵּר נְחֹשָׁא. וְאִי תִימָא פְּרִזָּלָא וְחִסְפָּא אֲמָאִי לָאו הֶכִי. בְּגִין דְלָאו אֵינּוֹן כְּדָאִי לְאַעְלָא לְקוּדְשָׁא, וְאֵלִין תִּלְתָּא אַחֲרֵינִין עָאלוּ.

וְרִזָּא דִילִיָּה דְמִשְׁכָּנָא, בְּתֵלֶת תֵּלֶת בְּאֵלִין מִתְּכֵן. וּבִשְׂאֵרָא אַרְבַּע, כְּגוֹן תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ. וְכְגוֹן אַרְבָּעָה טוּרֵי אֶבֶן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מְנַהוֹן בְּתֵלֶת. מְנַהוֹן בְּדו'. מְנַהוֹן בְּתֵרִין. מְנַהוֹן בְּחֵד. אֲבָל כֹּל סְדָרָא וְסְדָרָא לָאו אֵיהוּ אֵלָּא בְּתֵלֶת. תֵּלֶת סְדָרִין אֵינּוֹן דְּמִתְּפָרְשִׁין לְכָל סֵטֵר, לְאַרְבַּע סֵטְרֵי עֲלִמָּא, וְכֹל סְדָרָא וְסְדָרָא דְאֵיהוּ לְכָל סֵטֵר, תֵּלֶת סְדָרִין אֵינּוֹן. וְאוּקִימָנָא.

כְּדָרָא קְדָמָאָה דְלִסְטֵר מִזְרַח, תֵּלֶת סְדָרִין אֵינּוֹן וְאֵינּוֹן תִּשְׁעָה סְדָרִין, בְּגִין דְכֹל סְדָרָא מְאִינּוֹן ג', אֵית לִיָּה תֵּלֶת סְדָרִין, וְאַשְׁתְּכַחוּ דְאֵינּוֹן תִּשְׁעָה. וְכִמָּה אֶלֶף וּרְבֻבָּן תַּחֲוֹתֵיהֶן. וְהֵנִי סְדָרִין תִּשְׁעָה, כֹּלְהוּ מִתְּנַהֲגִי בְּאַתְוּוֹן רְשִׁימָן. וְכֹל סְדָרָא אֲסַתְכִי לְאֵינּוֹן אַתְוּוֹן רְשִׁימָן, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְכֵן לְכָל סְדָרָא וְסְדָרָא, וְכֹלְהוּ נְטִילִי בְּאַתְוּוֹן

אֲתוּוֹן רְשִׁימָן, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְכֵן לְכָל סְדָרָא וְסְדָרָא, וְכֹלְהוּ נְטִילִי בְּאַתְוּוֹן

מערכה ומערכה, וכלן נוסעות
באותיות רשומות. ואלו עליונות
מאלו, ועומדות אלו על אלו.

(ומתחברות בלן ואומרות שירה).

וכשפורחות אותן האותיות לתוף
אוריר הרוח, אותו הממנה על
הכל, אז כלן נוסעות, (והשירה
מתבסמת) והרי פרשונה. ואות אחת
מפה מלמטה, ואותה האות עולה
ויורדת, ושתי אותיות פורחות
עליהן. והאות הזו מלמטה, עולה
מלמטה למעלה ומתחברת בהן,
ונעשות שלש אותיות, כלן לפי
אותיות יה"ו, שהן שלש תוף
אספקלריה המאירה. מאלה
נפרדו שלש מערכות. והן שתי
אותיות, ואותה האות שעולה
מתחברת עמהן, והן שלש.

בא וראה, אותן שתי אותיות
עליונות שעולות באור, הן
כלולות זו בזו, רחמים ודין,
ומשום כך הן שמים, והן מהעולם
שלמעלה בסוד הזכר. וזו שעולה
ומתחברת עמהן היא נקבה,
ונכללת בשתייהן.

כמו שנקבה נכללת בשני צדדים,
בימין ושמאל, ומתחברת בהן -
כך גם האות הזו נקבה, ומתחברת
בשתי אותיות אחרות, והן בשני
צדדים. אלו עליונים ואלו
תחתונים. והכל הוא אחד, זכר
ונקבה.

שכשנברא העולם, אותן
האותיות הן מהעולם העליון,
שהן הולידו כל המעשים
שלמטה כמו שהן ממש. משום
כך, מי שיודע אותן ונזהר בהן,
הוא אהוב למעלה ואהוב למטה.
רבי שמעון אמר, האותיות הללו
כלן זכר ונקבה, להתכלל באחד,
בסוד מים עליונים ומים
תחתונים, והכל אחד, וזהו יחוד
שלם. ועל זה, מי שיודע אותן
ונזהר בהן, אשריו בעולם הזה

רשימן. ואלין עלאי מאלין, וקיימן אלין על
אלין. (נ"א ומתחברן בולחו ואמרי שירתא).

זכר אינון אתון פרחין, גו אוירא דרוחא,
ההוא דממנא על כלא, כדין כלהו נטלי,
(נ"א ושירתא אתבסם) והא אוקמוה. וחד את בטש
מתתא, וההוא את סלקא ונתתא, ותרין אתון
פרחי עלייהו. והאי את מתתא, סלקא מתתא
לעילא, ואתחבר בהו, ואתעבידו תלת אתון,
כלהו לפום אתון יה"ו, דאינון תלת גו
אספקלריא דנהרא. מאלין אתפרשו תלת
סדרין. ואינון אתון תרין, וההוא את דסלקא
מתחברא עמהון, ואינון תלת.

תא חזי, אינון תרין אתון עלאין דסלקין
באוירא, אינון כלילן דא בדא, רחמי
ודינא, ובגין כך אינון תרין, ואינון מעלמא
דלעילא. ברזא דדכורא. והאי דסלקא
ומתחברא עמהון, איהי נוקבא, ואתכלילת
בתרווייהו.

בגוונא דנוקבא אתכלילת בתרין סטרין,
בימינא ושמאלא, ואתחברת בהו.
הכי נמי, האי את נוקבא, ואתחברת בתרין
אתון אחרנין, ואינון בתרין סטרין, אלין
עלאין, ואלין תתאין, וכלא איהו חד, דכר
ונוקבא.

דכר אתברי עלמא, אינון אתון מעלמא
עלאה נינהו, דאינון אולידו כל עובדין
לתתא, כגוונא דלהון ממש. בגין כך, מאן
דידע לון, ואזדהיר בהו, רחים לעילא רחים
לתתא.

רבי שמעון אמר, אלין אתון כלהו דכר
ונוקבא, לאתכללא כחדא, ברזא דמיין
עלאין ומיין תתאין, וכלא חד, ודא הוא
יחודא שלים. ועל דא, מאן דידע לון, ואזדהיר

וְאֲשָׁרֵינוּ בְּעוֹלָם הַבַּא. מִשּׁוּם
שֶׁהוּא הַעֲקָר שֶׁל הַיְחִוּד הַשְּׁלֵם
כְּרֵאוּי. שְׁלֹשׁ שֶׁלֹשׁ מִצְדָּה וְהַמִּצְדָּה
זֶה, בְּיְחִוּד אֶחָד בְּשִׁלְמוֹת הַכֹּל.
וְכָלֵן סוּד הַמַּעֲרָכָה הַעֲלִיּוֹנָה
כְּרֵאוּי כְּמוֹ שֶׁל מַעְלָה, שְׁאוֹתָהּ
מַעֲרָכָה שֶׁלֹשׁ שֶׁלֹשׁ בְּסוּד אֶחָד.

מַעֲרָכָה שְׁנֵייה שֶׁלֹצֵד דְרוֹם, (שְׁהוּא
סוּד הַכִּסֵּף) שֶׁלֹשׁ מַעֲרָכוֹת הֵן לְאוֹתוֹ
צֵד, וְכֹל מַעֲרָכָה וּמַעֲרָכָה שֶׁלֹשׁ
שֶׁלֹשׁ, וְהֵן תִּשְׁעָה, כְּמוֹ שְׁנֵימָר.
וְהָאוֹתוֹת נִחְלָקוּ כִּף לְכֹל
הַצְּדָדִים, לְהַתְּחַבֵּר הַכֹּל בְּאֶחָד,
מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ אוֹתוֹת בְּסוּד הַנְּקֵבָה
וְאוֹתוֹת בְּסוּד הַנְּזָר, וְכָלֵן
מִתְּחַבְּרוֹת כְּאֶחָד, וְנִהְיִים אֶחָד
בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַשְּׁלֵם, וְלֹהֵם
מַעֲרָכוֹת מְמֻנּוֹת שֶׁלֹשׁ שֶׁלֹשׁ, כְּמוֹ
שְׁנֵימָר. וְהַכֹּל יוֹצֵא מִמַּעֲרָכַת
הָאֵבוֹת שֶׁלֹמַעְלָה כְּמַעֲרָכָה
שֶׁהִתְּקַנּוּ אוֹתוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
יְהוָה, כְּמוֹ שְׁנֵימָר. כֹּל
הַמַּעֲרָכוֹת הֵלְלוּ מִתְּנַהֲגוֹת
בְּאוֹתוֹת הַיְדוּעוֹת הֵלְלוּ וְנוֹסְעִים
בָּהֶם, וְכִמָּה חִילוֹת וְגִדּוּלִים, כָּלֵם
לְמִטָּה, שְׁנוֹסְעִים וּמִתְּנַהֲגִים
בְּמַעֲרָכָה הַזֹּה.

מַעֲרָכָה שְׁלִישִׁית שֶׁלֹצֵד צְפוֹן,
בְּשִׁלֹשׁ מַעֲרָכוֹת הֵן לְאוֹתוֹ צֵד, וְהֵן
תִּשְׁעָה. וּבְשִׁלֹשָׁה צְדָדִים שֶׁלֹשׁ
שֶׁלֹשׁ לְכֹל צֵד, וְהֵן תִּשְׁעָה. וְאוֹתָן
מַעֲרָכוֹת מְשִׁלֹשָׁה צְדָדִים, כְּמוֹ
שְׁנֵימָר.

שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים בְּסוּד הָאוֹתוֹת,
שֶׁהֵם שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים. וְאֵף עַל גִּב
שֶׁהֵן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם - שְׁלֵמוֹת
הָאוֹתוֹת הֵיא עֶשְׂרִים וּשְׁבַע.
וְנִמְצְאוּ כְּמוֹ שְׁאוֹתוֹת עֶשְׂרִים
וּשְׁבַע, כִּף סְדוּר הַמַּעֲרָכוֹת הֵלְלוּ
עֶשְׂרִים וּשְׁבַע, לְשִׁלֹשׁ שֶׁלֹשׁ
מַעֲרָכוֹת לְכֹל צֵד. וְנִמְצְאוּ אֵלֶּה
הַשְּׁלֹשׁ שֶׁל הַצֵּד הַזֶּה שֶׁהֵן תִּשְׁעָה,
וְאֵלֶּה הַשְּׁלֹשׁ שֶׁל הַצֵּד הַזֶּה שֶׁהֵן
תִּשְׁעָה, וְאֵלֶּה הַשְּׁלֹשׁ שֶׁל הַצֵּד הַזֶּה

בְּהוּ, זִכְרָה אִיהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְזִכְרָה אִיהוּ
בְּעֲלָמָא דְאַתִּי. בְּגִין דְּאִיהוּ עֲקָרָא דְיְחִוּדָא
שְׁלִים בְּדָקָא חֲזִי. תִּלְתַּת תִּלְתַּת מְסֻטָּרָא דָא
וּמְסֻטָּרָא דָא, בְּיְחִוּדָא חָדָא, בְּשִׁלְמוֹ דְכָלָא.
וְכָלֵהוּ רִזָּא דְסֻדְרָא עֲלָאָה כְּדָקָא חֲזִי כְּגִוּוֹנָא
דְלַעִילָא, דְהֵהוּא סֻדְרָא תִּלְתַּת תִּלְתַּת בְּרִזָּא חָדָא.
סֻדְרָא תְּנִינָא דְלִסְטֵר דְרוֹם, (דְּאִיהוּ רִזָּא דְכִסֵּף) תִּלְתַּת
סֻדְרִין אֵינּוּן לְהֵהוּא סֻטָּרָא. וְכֹל סֻדְרָא
וְסֻדְרָא תִּלְתַּת תִּלְתַּת, וְאֵינּוּן תִּשְׁעָה, כְּמָה
דְּאַתְמֵר. וְאַתְוּוּן אֶתְפְּלְגוּ הַכִּי לְכֹל סֻטְרִי,
לְאַתְחַבְּרָא כָּלָא בְּחַד, בְּגִין דְּאִית אֶתְוּוּן בְּרִזָּא
דְנוֹקְבָא, וְאַתְוּוּן בְּרִזָּא דְדְכוּרָא, וְאַתְחַבְּרוּ
כָּלֵהוּ בְּחָדָא, וְהוּוּ חַד, בְּרִזָּא דְשְׁמָא קְדִישָׁא
שְׁלִים. וְלִגְבִייהוּ סֻדְרִין מְמֻנָן, תִּלְתַּת תִּלְתַּת, כְּמָה
דְּאַתְמֵר. וְכָלָא נִפְקָא מִסֻדְרָא דְאַבְהֵן דְלַעִילָא
כְּסֻדְרָא (דף רכ"ח ע"ב) דְּאַתְתְּקַנּוּ אֶתְוּוּן דְשְׁמָא
קְדִישָׁא יְהוָה, כְּמָה דְאַתְמֵר. הֵנִי סֻדְרִין כָּלֵהוּ,
מִתְּנַהֲגִי בְּאַלִּין אֶתְוּוּן יְדִיעוּן, וְנִטְלִי בְּהוּ. וְכִמָּה
חִילוֹן וְרִבְרָבָן, כָּלֵהוּ לְתַתָּא, דְנִטְלִי וְאַתְנַהֲגִי
בְּסֻדְרָא דָא.

סֻדְרָא תְּלִיתָאָה דְלִסְטֵר צְפוֹן, בְּתִלְתַּת סֻדְרִין
אֵינּוּן לְהֵהוּא סֻטָּרָא, וְאֵינּוּן תִּשְׁעָה.
וּבְתִלְתַּת סֻטְרִין תִּלְתַּת תִּלְתַּת לְכֹל סֻטְרִי, וְאֵינּוּן
תִּשְׁעָה. וְאֵינּוּן סֻדְרִין מִתְּלַת סֻטְרִין כְּמָה
דְּאַתְמֵר.

שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין בְּרִזָּא דְאַתְוּוּן, דְּאֵינּוּן שִׁבְעָה
וְעֶשְׂרִין. וְאֵף עַל גִּב דְּאֵינּוּן תְּרִין
וְעֶשְׂרִים, שְׁלִימוֹ דְאַתְוּוּן שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין אֵינּוּן.
וְאַשְׁתְּכַחוּ, כְּמָה דְאַתְוּוּן שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין, הַכִּי
סְדוּרָא דְסֻדְרִין אֵלִין, שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין, לְתִלְתַּת
תִּלְתַּת סֻדְרִין לְכֹל סֻטְרִי. וְאַשְׁתְּכַחוּ אֵלִין תִּלְתַּת
דְּהַאי סֻטָּרָא דְאֵינּוּן תִּשְׁעָה. וְאַלִּין תִּלְתַּת דְּהַאי
סֻטָּרָא דְאֵינּוּן תִּשְׁעָה. וְאַלִּין תִּלְתַּת דְּהַאי סֻטָּרָא

שֶׁהֵן תִּשְׁעַ. נִמְצָא שְׁכֵלָם לְעֶשְׂרִים
וּשְׁבַע.

וְסוּד שֶׁל הָעֶשְׂרִים וּשְׁבַע הִלְלוּ הֵן
תִּשְׁעַ אוֹתִיּוֹת שֶׁהֵן בְּסוּד הַנְּקֵבָה,
לְהִתְחַבֵּר בֵּהֵן נְקֵבָה עִם אוֹתָן
שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אַחֲרוֹת בְּסוּד
שְׁנַתְּבָאָר, וְהַכֵּל הוּא פְּרָאוּי.

בֵּא וּרְאֵה, כְּמוֹ שֶׁהָאוֹתִיּוֹת
הָעֵלְיוֹנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הָעֵלְיוֹן, כִּף
גַּם אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת לְמִטְּהָ.
אוֹתִיּוֹת עֵלְיוֹנוֹת גְּדוּלוֹת, וְאוֹתִיּוֹת
תַּחְתּוֹנוֹת קִטְנוֹת. וְהַכֵּל זֶה כְּמוֹ
זֶה. וְכֵל הַסּוּדוֹת הִלְלוּ בְּסוּד שֶׁל
זְכָר וּנְקֵבָה, הַכֵּל הוּא בְּשִׁלְמוֹת,
לְכַן הַכֵּל הוּא בְּסוּד עֵלְיוֹן.

בְּאַרְבָּעִים וְחֲמִשָּׁה מֵינֵי גוּנֵי
הָאוֹרוֹת נִחְלַק הָעוֹלָם. שְׁבַע
נִחְלָקִים לְשִׁבְעַ תְּהוֹמוֹת. כֹּל
אֶחָד מִכֵּה בְּתַהוֹם שְׁלוֹ, וְהָאֲבָנִים
מִתְגַּלְגְּלוֹת בְּתוֹךְ הַתְּהוֹם, וְנִכְנָס
אוֹתוֹ אוֹר בְּאוֹתָן אֲבָנִים וְנוֹקֵב
אוֹתָן, וּמִיָּם יוֹצֵאִים בֵּהֵן,
וְשׁוֹקְעוֹת כֹּל אַחַת וְאַחַת עַל
הַתְּהוֹם, וּמְכַסּוֹת לְשֵׁנֵי צְדָדִים.
יּוֹצֵאִים הַמַּיִם בְּאוֹתָם נְקִיבִים,
וְנִכְנָס אוֹר וּמִכֵּה לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי
הַתְּהוֹם, מִתְגַּלְגֵּל אוֹר בְּחִבְרוֹ
וּנְפַגְשִׁים בְּאֶחָד, וּמְחַלְקִים אֶת
הַמַּיִם.

וְאוֹחֲזִים כֹּל אוֹתָם הַשְּׁבַע
בְּשִׁבְעַ תְּהוֹמוֹת, וְכוּרִים בְּחֻשְׁכֵי
הַתְּהוֹמוֹת, וְהַחֻשְׁכִּים מִתְעַרְבִים
בֵּהֶם. עוֹלִים הַמַּיִם וַיּוֹרְדִים
וּמִתְגַּלְגְּלִים בְּאוֹתָם הַמְּאוֹרוֹת,
וּמִתְעַרְבִים בְּאֶחָד - אוֹרוֹת
וְחֻשְׁכִּים וּמִיָּם, וְנַעֲשִׂים מֵהֶם
אוֹרוֹת שְׁלֵא נִרְאִים חֻשׁוֹכִים. מִכֵּה
כֹּל אֶחָד בְּחִבְרוֹ, וְנִחְלָקִים
לְשִׁבְעִים וְחֲמִשָּׁה צְנוּרוֹת שֶׁל
הַתְּהוֹמוֹת, וּבֵהֶם זוֹרְמִים מַיִם.

כִּי צְנוּר וְצְנוּר עוֹלָה בְּקוּלוֹ,
וְהַתְּהוֹמוֹת מְזַדְעָזְעִים. וּכְשִׁאוֹתוֹ
קוֹל נִשְׁמָע, כֹּל תְּהוֹם קוֹרֵא לְחִבְרוֹ
וְאוֹמֵר: חֲלַק אֶת הַמַּיִם שְׁלִיךְ

דְּאֵינּוֹן תִּשְׁעָה. אֲשַׁתְּכַחוּ כְּלֵהוּ לְשִׁבְעָה
וְעֶשְׂרִין.

וְרִזָּא דְּאֵלִין שְׁבַעַה וְעֶשְׂרִין, אֵינּוֹן תִּשְׁעָה
אַתּוּן דְּאֵינּוֹן בְּרִזָּא דְּנוֹקְבָא, לְאַתְּחַבְּרָא
בְּהוּ נוֹקְבָא עִם אֵינּוֹן תְּמַנִּיסַר אַחְרֵינִין בְּרִזָּא
דְּאַתְמָר, וְכֵלָא אִיהוּ כְּדָקָא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, כְּגוּוֹנָא דְּאַתּוּן עֵלְאִין דְּעֵלְמָא
עֵלְאָה, הַכִּי נְמִי אַתּוּן אַחְרֵינִין לְתַתָּא.
אַתּוּן עֵלְאִין רַבְרַבִּין, וְאַתּוּן תְּפִאִין זְעִירִין.
וְכֵלָא דָּא כְּגוּוֹנָא דָּא. וְכֵל הַגֵּי רִזִּין בְּרִזָּא דְּדָכַר
וְנוֹקְבָא כֵלָא חַד בְּשִׁלְמוֹ. וְעַל דָּא כֵלָא אִיהוּ
בְּרִזָּא עֵלְאָה. (ע"ב).

בְּאַרְבָּעִין וְחֲמִשׁ זֵינֵי גוּוֹנֵי נְהוּרִין אַתְּפְּלִיג
עֵלְמָא. שְׁבַעַה מִתְּפַלְגִין לְשִׁבְעָה
תְּהוֹמִין. כֹּל חַד בְּטִשׁ בְּתַהוֹמָא דִּילֵיהּ, וְאַבְנִין
מִתְגַּלְגְּלִין בְּגוּ תְּהוֹמָא, וְעֵייל הַהוּא נְהוּרָא,
בְּאֵינּוֹן אֲבָנִין, וְנִקִּיב לוֹן, וּמִיִּין נְפַקִּין בְּהוּ.
וְשִׁקְעִין כֹּל חַד וְחַד עַל תְּהוֹמָא, וְחַפִּיא לְתַרִּין
סְטָרִין.

נְפַקִּי מִיָּא בְּאֵינּוֹן נוֹקְבִין, וְעַאל נְהוּרָא, וּבְטִשׁ
לְאַרְבַּע סְטָרֵי תְּהוֹמָא, מִתְגַּלְגְּלָא נְהוּרָא
בְּחִבְרֵתָהּ, וְאַעֲרַעוּ בְּחַד, וּפְלַגִין מִיָּא.

וְאַחֲרֵין כֹּל אֵינּוֹן שְׁבַעַה, בְּשִׁבְעַה תְּהוֹמֵי,
וְכוּרָאן בְּחֻשׁוֹכֵי תְּהוֹמֵי, וְחֻשׁוֹכֵי אֵינּוֹן
מִתְעַרְבִי בְּהוּ. סְלָקִין מִיִּין, וְנַחֲתִין מִתְגַּלְגְּלִין
בְּאֵינּוֹן נְהוּרִין, וְאַתְעַרְבִין בְּחַדָּא, נְהוּרִין
וְחֻשׁוֹכִין וּמִיִּין, וְאַתְעַבִּידוּ מְנִייהוּ נְהוּרִין דְּלָא
אַתְחֲזִיין חֻשׁוֹכָאן. בְּטִשׁ כֹּל חַד בְּחִבְרֵיהּ,
וּמִתְפַלְגִין לְשִׁבְעִין וְחֲמִשׁ צְנוּרֵי תְּהוֹמִין וּבְהוּ
נְגִדִין מִיָּא.

כִּי צְנוּרָא וְצְנוּרָא סְלִיק בְּקִלְיָהּ, וְאַזְדַּעְזַעֵן
תְּהוֹמִין. וְכַד הַהוּא קָלָא אֲשַׁתְּמַע, כֹּל
תְּהוֹמָא קְאָרֵי לְחִבְרֵיהּ, וְאָמַר פְּלִיג מִימָךְ,

וְאִיעוּל בָּךְ, הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (תהלים מב) תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרָא לְקוּל צְנוּרִיךְ.

תַּחַת אֵלֶּה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשָׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה גִידִים, מִהֶם לְבָנִים, מִהֶם שְׁחָרִים, מִהֶם אֲדָמִים, כְּלוּלִים זֶה בְּזֶה, וְנִעְשׂוּ גֵוֶן אֶחָד. אוֹתָם גִּידִים נִרְקָמוּ בְּשֶׁבַע עֶשְׂרֵה רִשְׁתוֹת, וְכָל אַחַת נִקְרָאת רִשֵׁת גִּידִים. נִרְקָמוּ זֶה בְּזֶה וְיוֹרְדִים לְשִׁפּוּלֵי הַתְּהוֹם. פִּתַּח אֵלֶּה שְׁפֵי רִשְׁתוֹת עוֹמְדוֹת בְּמִרְאֵה שֶׁל בְּרוּל, וְשְׁפֵי רִשְׁתוֹת אַחֲרוֹת בְּמִרְאֵה שֶׁל נַחֲשָׁת.

שְׁנֵי כִסָּאוֹת עוֹמְדִים עֲלֵיהֶם, אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד מִשְׂמָאל. כָּל אוֹתָן רִשְׁתוֹת מִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, וְהַמִּים יוֹרְדִים מֵאוֹתָם צְנוּרוֹת וְנִכְנָסִים בְּרִשְׁתוֹת הַלָּלוּ. אוֹתָם שְׁנֵי כִסָּאוֹת, אֶחָד כִּפְסֵי הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר, וְאֶחָד כִּפְסֵי הַרְקִיעַ הַצָּבְעוֹנִי.

אֵלֶּי שְׁנֵי כִסָּאוֹת, כְּאֲשֶׁר אֵלֶּי עוֹלִים, עוֹלִים בְּכִפְסֵי הַהוּא שֶׁל הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר. וְכְאֲשֶׁר יוֹרְדִים, יוֹרְדִים בְּכִפְסֵי הַהוּא שֶׁל הַרְקִיעַ הַצָּבְעוֹנִי. שְׁנֵי הַכִּסָּאוֹת הַלָּלוּ, אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד מִשְׂמָאל. אוֹתוֹ כִּפְסֵי שֶׁל הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר מִיָּמִין, וְאוֹתוֹ כִּפְסֵי שֶׁל הַרְקִיעַ הַצָּבְעוֹנִי מִשְׂמָאל. כְּשֶׁעוֹלִים בְּכִפְסֵי שֶׁל הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר, מִנְמָךְ הַכִּפְסֵי שֶׁל רְקִיעַ שְׂמָאל וְיוֹרְדִים בּוֹ. מִתְגַּלְגְּלִים הַכִּסָּאוֹת אֶחָד עִם אֶחָד. (לוקחים) יוֹרְדוֹת כָּל אוֹתָן רִשְׁתוֹת לְתוֹכָם וּמְכַנְּסִים אוֹתָן לְשִׁפּוּלֵי הַתְּהוֹם הַתַּחְתּוֹן.

עוֹמֵד כִּפְסֵי אֶחָד, וְעוֹלֵה מֵעַל לְכָל אוֹתָם הַתְּהוֹמוֹת, וְעוֹמֵד כִּפְסֵי אַחַר מִפְּתַח לְכָל הַתְּהוֹמוֹת. בֵּין שְׁנֵי הַכִּסָּאוֹת הַלָּלוּ מִתְגַּלְגְּלִים כָּל אוֹתָם הַתְּהוֹמוֹת וְכָל אוֹתָם הַצְּנוּרוֹת, וְנִנְעָצוּ בֵּין שְׁנֵי הַכִּסָּאוֹת הַלָּלוּ.

שְׁבָעִים וְחֲמִשָּׁה צְנוּרוֹת הֵם. שְׁבָעָה הֵם עֲלוּיוֹנִים מִהַפֵּל. וְכָל

וְאִיעוּל בָּךְ, הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (תהלים מב) תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרָא לְקוּל צְנוּרִיךְ.

תַּחַת אֵלֶּיךְ, תֵּלֵת מֵאָה וְשִׁתַּיִן וְחֲמִשׁ גִּידִין, מִנְהוֹן חֲזוּרִין, מִנְהוֹן אוּכְמִין, מִנְהוֹן סוּמְקִין, אֲתַפְּלִילָן דָּא בְּדָא, וְאֲתַעְבִּידוּ גְוֹן חַד. אֵינּוֹן גִּידִין אֲתַרְקִימוּ בְּשֶׁבַע עֶשְׂרֵה רִשְׁתוֹת, וְכָל חַד רִשֵׁת גִּידִין אֲקָרִי. אֲתַרְקִימוּ דָּא בְּדָא, וְנַחְתִּין בְּשִׁפּוּלֵי תְהוֹמָא. תַּחַת אֵלֶּיךְ, תְּרִין רִשְׁתִּין קִיִּימִין בְּחִיזוּ דְפְרִזְלָא, וְתִרִין רִשְׁתִּין אַחְרָנִין בְּחִיזוּ דְנַחֲשָׁא.

תְּרִין פּוּרְסוּוֹן קִיִּימֵי עֲלֵייהוּ, חַד מִימִינָא, וְחַד מִשְׂמָאלָא. כָּל אֵינּוֹן רִשְׁתִּין מִתְחַבְּרִין כְּחַדָּא, וּמִיָּין נַחְתִּין מֵאֵינּוֹן צְנוּרִין, וְעֵאלִין בְּאֵלִין רִשְׁתִּין. אֵינּוֹן תְּרִין פּוּרְסוּוֹן, חַד פּוּרְסִיָּא דְרְקִיעָא אוּכְמָא, וְחַד פּוּרְסִיָּא דְרְקִיעָא סַסְגוּנָא.

אֵלֶּיךְ תְּרִין פּוּרְסוּוֹן, כַּד אֵינּוֹן סְלָקִין, סְלָקִין בְּהַהוּא פּוּרְסִיָּא דְרְקִיעָא אוּכְמָא. וְכַד נַחְתִּין, נַחְתִּין בְּהַהוּא כּוּרְסִיָּא דְרְקִיעָא סַסְגוּנָא. אֵלֶּיךְ תְּרִין פּוּרְסוּוֹן, חַד מִימִינָא וְחַד מִשְׂמָאלָא. הַהוּא כּוּרְסִיָּא דְרְקִיעָא אוּכְמָא מִימִנָא. וְהַהוּא כּוּרְסִיָּא דְרְקִיעָא סַסְגוּנָא מִשְׂמָאלָא. כַּד סְלָקִין בְּכוּרְסִיָּא דְרְקִיעָא אוּכְמָא. מֵאִיךְ פּוּרְסִיָּא דְרְקִיעָא שְׂמָאלָא וְנַחְתִּין בֵּיהּ. מִתְגַּלְגְּלִין פּוּרְסוּוֹן חַד בְּחַד. (נִקְמִין) נַחְתָּא כָּל אֵינּוֹן רִשְׁתִּין בְּגוּוִייהוּ, וְעֵאלִין לוֹן בְּשִׁפּוּלֵי דְתְהוֹמָא תַּתְּאָה.

קָאִים חַד פּוּרְסִיָּא, וְסְלִיק לְעֵילָא מִכָּל אֵינּוֹן תְּהוֹמֵי, וְקָאִים פּוּרְסִיָּא אַחְרָא, לְתַתָּא דְכָל תְּהוֹמֵי. (דף רכ"ט ע"א) בֵּין תְּרִין פּוּרְסוּוֹן אֵלֶּיךְ מִתְגַּלְגְּלִין כָּל אֵינּוֹן תְּהוֹמֵי, וְכָל אֵינּוֹן צְנוּרִין, אֲתַנְעִיצוּ בֵּין תְּרִין פּוּרְסוּוֹן אֵלֶּיךְ.

שְׁבָעִין וְחֲמִשׁ צְנוּרִין אֵינּוֹן, שְׁבָעָה אֵינּוֹן עֲלוּיָא

אותם אחרים אהונים בהם, וכלם נעוצים בגלגלי הכסא הזה בצד הזה, ונעוצים בגלגלי הכסא בצד הזה.

בהם המים (בתהום) עולים ויורדים. אותם שיורדים פורים בתהומות ובוקעים אותם. אותם שעולים נכנסים לאותם נקבי האבנים, ועולים וממלאים את שבעת הימים. עד פאן שבעת גוני האורות בסוד עליון.

בא וראה, נחשת התנופה שאמרנו, אלה הם אותם הרי נחשת, שנקראו הרי נחשת, והם שנקראו אדני נחשת. (ואלה) עומדים שוערים בכל אותם הפתחים, ומקיפים אותם, את כל אותם שעומדים בפנים, משום שאלה הם שוערים שעומדים בפתחים שבחוף, ואלה נכנסים ויוצאים בבית המלך.

ומהנחשת הזו, כל אותם כלי המזבח לשמש בו. ואלה הם פלים למזבח. שכשנשמות קרבות לעלות על גבי המזבח, אלה הם עובדים אותה עבודת המזבח, וכלם מסייעים לשמש את אותו שמוש, ונקראים כלי המזבח. וכל הפלים הללו וכל אותם יתדות המשכן, כלם נקראו בשמות, כלי שרת לשמש בקדש. ועל זה עומדים כלם ממנים ידועים ומרפבות ידועות ורוחות ידועות, כל אחד ואחד פראוי לו. ובהיכלות הקדש, שהם היכלות ידועים, כלם בחשבון.

קשר הזקב - בזקב. כסף - בכסף. נחשת - בנחשת. אלה של הנחשת שלמטה נוטלים כח מנחשת של מעלה, וכף הכל. כל אותם גונים מתערבים אלה באלה, לאחזו ולהתקשר אלה באלה.

קרסי זהב איננו לקשר אותן

דכלא. וכל אינון אחרנין אהידן בהו, וכלהו נעיצין בגלגלוי דהאי כורסייא בסטרא דא, ונעיצין בגלגלוי דהאי כורסייא בסטרא דא.

בהו, מיין (בתהומא) סלקין ונחתין, אינון דנחתי כראן בתהומי, ובקעי לון. אינון דסלקין עאלין באינון נוקבי אבנין, וסלקין ומליין לשבעה ימים. עד פאן שבעה גווי נהורין ברזא עלאה. (ע"ב).

תא חזי, נחשת התנופה דקא אמרו, אליו אינון טורי נחשת, דאקרון הרי נחשת. ואינון דאקרון אדני נחשת. (ואלה) קיימין תרעין, בכל אינון פתחין, וסחרין להו, לכל אינון דקיימין לגו, בגין דאליו אינון תרעין דקיימין לפתחין לבר, ואליו עאלין ונפקי בבי מלכא.

ומן נחשת דא, כל אינון מאנין דמדבחה לשמשא בה. ואליו אינון מאנין למדבחה, דכד נשמתין מתקרבין לסלקא על גבי מדבחה, אליו אינון פלחין ההוא פולחנא דמדבחה, וכלהו מסייעי לשמשא ההוא שמושא, ואקרון כלי המזבח. וכל אליו מאנין, וכל אינון יתדות המשכן, כלהו בשמהן אקרון, מאני דשמושא לשמשא בקודשא. ועל דא קיימין כלהו ממנן ידיעאן, ורתיכין ידיעאן, ורוחין ידיעאן, כל חד וחד פדקא חזי ליה. ובהיכלין דקודשא דאינון היכלין ידיעאן, כלהו בחושבנא.

קשורא דדהבא בדהבא. כסףא בכסףא. נחשא בנחשא. אליו דנחשת דלתתא, נטלי חילא מנחשת דלעילא, וכן כלא. כל אינון גווינין מתערבי אליו באליו, לאחדא לאתקשרא אליו באליו.

קרסי זהב אינון קיימין לקשרא אינון יריען

יריעות אחת עם אחת. קרסי הנחשת עומדים לקשר את המשפן. ואלה כנגד אלה. וכלם עומדים כפוככים הללו שברקיע. כמו שמאירים הפוככים ברקיע ונראים, כך גם מאירים אותם קרסים במשפן, והרי בארנו. ומאירים אותם קרסים ונראים כפוככים שעומדים ובולטים (ולוחטים) ונוצצים, ואותם חמשים של זהב וחמשים של נחשת, ומאירים אלה כנגד אלה.

מתוך האור שלמעלה יוצאת התנוצצות אחת שנוצצת ומאירה לתוך האספקלריה שלא מאירה, ואותה התנוצצות כוליה מכל הגונים שמאירים, ונקראת ארגמן. וכשפכה הארגמן הזה באותו אור חשוף (תכלת), אז יוצאת התנוצצות אחת אחרת שלא לוחטת, ומתערבים זה בזה. והם היו לבושי הקדש שהתלבש בהם מיכאל הכהן הגדול.

וכשמתלבש בהם באותם לבושי כבוד, אז נכנס לשמש בקדש, וטרם ילבש המלבושים הללו לא יכנס לקדש. כמו כן - (שמות כד) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל החר, ולמדנו שהיה מתלבש בענן. וכשהיה מתלבש בענן, אז ויעל אל החר. וטרם שהתלבש בו, לא יכל להכנס פנימה. כמו כן הכהן הגדול לא נכנס לקדש עד שמתלבש בלבושים הללו כדי להכנס לקדש.

ומשום שיצאו מסודות עליונים והם כמו שלמעלה, נקראים בגדי שרד, משום שנשארו מאותם לבושים עליונים, משום שהיו ממה שנשארו מאורות הזיונים העליונים. תכלת וארגמן - הגונים של סוד השם הקדוש שנקרא שם שלם, ידו"ד אלהים. וזהו סוד שיתלבש בו הכהן

חד בחד. קרסי נחשת אינן קיימאן לקשרא משפנא. ואלין לקבל אלין. וכלהו קיימיין כככביא אלין ברקיעא, כמה דנהירין ככביא ברקיעא ואתחזון, הכי נמי נהירין אינן קרסים במשפנא. והא אוקימנא. ונהירין אינן קרסים ואתחזון, כככביא דקיימי ובלטי (נ"א ולחטי) ונצצי. ואינן חמשיין דדהבא, וחמשיין דנחשא, ונהירין אלין לקבל אלין.

מגו נהורא דלעילא, נפק חד נציצו דנצין, ואנהיר בגו אספקלריא דלא נהרא, והוא נציצו כליל מפל גוונין דנהירין, ואקרי ארגמן. וכד בטש האי ארגמן ביהוא נהורא חשוכא (ס"א תכלא), כדין נפק חד נציצו אחרא דלא להיט, ואתערבו דא בדא. ואינן הוו לבושיין דקודשא, דאתלבש בהו מיכאל כהנא רבא.

וכד אתלבש בהו באינן לבושי יקר, כדין עאל לשמשא בקודשא, ועד לא לביש במלבושיין אלין, לא עאל לקודשא. פגוונא דא, (שמות כד) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל החר, ואוליפנא דהוה מתלבש בעננא. וכד הוה מתלבש בעננא, כדין ויעל אל החר. ועד לא אתלבש ביה, לא יכיל למיעל לגו. פגוונא דא כהנא רבא, לא עאל לקודשא, עד דאתלבש באלין לבושיין, בגין לאעלא לקודשא.

ובגין דנפקו מרזין עלאין, ואינן פגוונא דלעילא, אקרון בגדי שרד. בגין דאשתארו מאינן לבושיין עלאין, בגין דהו ממה דאשתאר מנהירין דזיוין עלאין. תכלת וארגמן, גוונין דרזא דשמא קדישא, דאקרי שמא שלים, יהו"ה אלהים. ודא איהו רזא, לאתלבשא כהנא רבא, למיעל לקודשא.

הגדול להפגס לקדש. תולעת שני - הם גונים אדמים. ותכלת וארגמן, שהוא כלול בתוף אותם גונים. ומתוף שהוא מתלבש בהם בלבושים של הגונים הללו, הנה נכנס לפנים ולא דוחים אותו החוצה.

בא וראה, הפל נעשה בסוד האמונה להיות הפל כמו שלמעלה, ועל זה כתוב, בגדי השרד לשרת בקדש. ונקראו בגדי (קדש) שרד, משום שלא נקראים קדש אלא כששורים בו אותם הגונים, שכתוב (ויקרא טו) בגדי קדש הם. וכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. קדש ישראל, משום שבישראל נראים כל הגונים, כהנים לויים וישראל, ואלה הם הגונים להראות בפנים.

בא וראה, אין נשמה עולה להראות לפני המלך הקדוש עד שזוכה להתלבש בלבוש של מעלה להראות שם. וכן כמו זה לא יורדת למטה עד שמתלבשת בלבוש של העולם הזה. כמו כן המלאכים הקדושים שלמעלה, שכתוב בהם (תהלים קב) עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט, כשעושים שליחות בעולם הזה, אין יורדים למטה עד שמתלבשים בלבוש של העולם הזה, והפל הוא כמו שאותו מקום שהולך לשם. והרי בארנו שנשמה לא עולה אלא בלבוש שמאיר. ובא ראה, אדם הראשון, כשהיה בגן עדן, הנה מתלבש בלבוש כמו שלמעלה, והוא לבוש של אור עליון. כיון שגרש מגן עדן והצטרף לגוני העולם הזה, מה כתוב? (בראשית א) ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם. בראשונה היו כתנות אור, אור של אותו אור עליון ששמש בו בגן עדן.

כיון דאתפרך מגנתא דעדן, ואצטרף לגוונין דהאי עלמא, מה כתיב (בראשית א) ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם. בקדמיתא הוו כתנות אור, אור, דההוא נהורא עלאה, דשמש ביה בגן עדן.

תולעת שני אינון גוונין סומקא, ותכלא וארגוונא, דאיהו כליל בכל אינון גוונין. ומגו דאיהו אתלבש בהו בלבושין דגוונין אלין, הוה עאל לגו ולא דחין ליה לבר. תא חזי, פלא אתעביד ברזא דמהימנותא, למהוי כלא כגוונא דלעילא. ועל דא כתיב, בגדי השרד לשרת בקדש. ואקרון בגדי (קדש) שרד בגין דלא אקרון קדש, אלא כד שראן ביה אינון גוונין. דכתיב (ויקרא טו) בגדי (דף רכ"ט ע"ב) קדש הם. וכתיב (ירמיה ב) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה. קדש ישראל: בגין דבישראל אתחזון כל גוונין. כהנים ולויים וישראל. ואלין אינון גוונין לאתחזאה לגו.

תא חזי, נשמתא לא סלקא לאתחזאה קמי מלכא קדישא, עד דזכאת לאתלבשא בלבושא דלעילא לאתחזאה תמן. וכן כגוונא דא לא נחתא לתתא, עד דאתלבשת בלבושא דהאי עלמא.

כגוונא דא מלאכין קדישין דלעילא, דכתיב בהו (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לזהט. כד עבדין שליחותא בהאי עלמא, לא נחתין לתתא, עד דמתלבשין בלבושא דהאי עלמא. וכלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזיל תמן. והא אוקימנא, דנשמתא לא סלקא, אלא בלבושא דנהיר.

ותא חזי, אדם הראשון כד הוה בגנתא דעדן, הוה מתלבש בלבושא כגוונא דלעילא, ואיהו לבושא דנהורא עלאה.

משום שהרי גן עדן, אור העליון
שמאיר משמש בו. ועל כן, אדם
הראשון, כשנכנס לתוך הגן,
הלביש אותו הקדוש ברוך הוא
בלבוש של אותו אור והכניסו
לשם. ואם לא הלביש בראשונה
באותו אור, לא יכנס לשם. כיון
שגרש משם, הצטרף ללבוש
אחר, אז - ויעש ה' אלהים לאדם
ולאשתו כתנות עור. והפל כמו
שצריך. וכאן כמו כן עשו בגדי
שרד לשרת בקדש, להפגס
בקדש.

והרי פרשוה, שמעשים טובים
שאדם עושה בעולם הזה, אותם
מעשים מושכים אור של הזיו
העליון לבוש להתתקן בו לאותו
העולם להראות לפני הקדוש
ברוך הוא. ובאותו לבוש
שלובש, נהנה ורואה לתוף
האספקלריה המאירה, כמו
שנאמר (תהלים כו) לחזות בנעם ה'
ולבקר בהיכלו.

וער פן הנשמה מתלבשת בשני
עולמות, להיות לה שלמות בכל
- בעולם הזה שלמטה ובעולם
שלמעלה. ועל זה כתוב, (שם קמ)
אף צדיקים יודו לשמך ישבו
ישרים את פניה. אף צדיקים יודו
לשמך - בעולם הזה. ישבו ישרים
את פניה - באותו עולם.

ויעש את האפוד זהב, הרי
פרשוה. אמר רבי יוסי, אפוד
וחשן היו כאחד, ופרשוה שהרי
במקום אותו הקיום עומדים כל
אותן שתיים עשרה אבנים, כלם
נוטלים שמות בני ישראל, וכלם
שנים עשר תחומים עליונים, כלם
הם בסוד של שבטי ישראל.

וסוד זה כתוב, (שם קכב) ששם עליו
שבטים שבטי יה עדות לישראל
להדות לשם ה'. ששם עליו
שבטים - אלו שנים עשר שבטים
עליונים למעלה, שהם שבטי יה,

בגין דהא גנתא דעדן, נהורא עלאה דנהיר
משמש ביה. ועל דא, אדם קדמאה
כד עאל לגו גנתא, אלביש ליה קדשא
ברין הוא בלבושא דההוא נהורא, ואעיל
ליה תמן. ואי לא אתלבש בקדמיתא בההוא
נהורא, לא ייעול לתמן. כיון דאתתין מתמן,
אצטרין למלבושא אחרא, כדין, ויעש יי'
אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור. וכלא כמה
דאצטרין. והכא כגוונא דא, עשו בגדי שרד
לשרת בקדש, לאעלא בקודשא.

והא אוקמוה, דעובדין טבין דבר נש דעביד
בהאי עלמא, אינון עובדין משכי
מנהורא דזיוא עלאה, לבושא, לאתתקנא ביה
לההוא עלמא, לאתחזאה קמי קדשא ברין
הוא. ובההוא לבושא דלביש, אתהגי וחקמי
גו אספקלריא דנהרא, כמה דאת אמר (תהלים כו)
לחזות בנעם יי' ולבקר בהיכלו.

וער דא, נשמתא אתלבשת בתרין עלמין,
למהוי לה שלימו בכלא, בהאי עלמא
דלתתא, ובעלמא דלעילא. ועל דא כתיב,
(תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך ישבו
ישרים את פניה. אף צדיקים יודו לשמך בהאי
עלמא, ישבו ישרים את פניה בההוא עלמא.

ויעש את האפוד זהב, (שמות לט) הא אוקמוה.
אמר רבי יוסי, אפוד וחשן כחדא הוו,
ואוקמוה דהא באתר דהוא קיומא, קיימן כל
אינון תריסר אבנין, כלהו נטלי שמהן בני
ישראל, וכלהו תריסר תחומין עלאין, כלהו
ברזא דשבטי ישראל אינון.

ורזא דא כתיב, (תהלים קכב) ששם עליו שבטים
שבטי יה עדות לישראל להודות
לשם יי'. ששם עליו שבטים, אלין אינון
תריסר שבטין עלאין לעילא, דאינון שבטי

שְׁהָרִי שֵׁם זֶה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל.
אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, פְּעָמִים כְּתוּב
שְׁבֻטִים. אֵלָּא, שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבֻטִים
- אֵלוֹ הַשְּׁבֻטִים שְׁלַמְטָה. שְׁבֻטִי
יָהּ - אֵלוֹ הַשְּׁבֻטִים שְׁלַמְעֵלָה.
עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל - זֶה הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ
הַעֲלִיּוֹן הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא עֲדוּת, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שם קלב) וְעַדְתִּי זֹו אֶלְמָדָם.
וְאוֹתָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטִים
קְדוּשִׁים עֲלִיּוֹנִים הֵם שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה אֲבָנִים קְדוּשׁוֹת, וְלִכְּנֵן הֵם
עוֹמְדִים לְמִטָּה כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה,
וְכָל אוֹתָם שְׁמוֹת שֶׁל שְׁנַיִם עֶשֶׂר
הַשְּׁבֻטִים, כָּלֶם חֲקוּקִים בְּאוֹתָן
אֲבָנִים, וְהַפֶּהֶן הַגְּדוֹל נוֹטֵל אוֹתָם.
בֹּא וּרְאֵה, כְּשֵׁיֶעֱקֹב הָיָה הוֹלֵךְ
לְחָרֵן, מָה כְּתוּב? (בראשית כח) וַיִּקַּח
מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשָּׂם מְרֹאשֹׁתָיו.
אֵלוֹ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים
קְדוּשׁוֹת, וְכֵלֶן נַעֲשׂוּ אֶבֶן אַחַת,
שְׁכְּתוּב וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שְׁמִתִּי
מִצִּבָּה. וְקוּרָא לְהָן אֶבֶן, מָה
הַטֵּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכָּל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
הָאֲבָנִים נִכְלָלוּ בְּאֶבֶן קְדוּשָׁה
עֲלִיּוֹנָה אַחַת, שֶׁהִיא מַעֲלִיָּהֵן,
שְׁכְּתוּב וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שְׁמִתִּי
מִצִּבָּה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים.

וְלִכְּנֵן כָּאֵן הַפֶּהֶן הַגְּדוֹל הָיָה שֵׁם
אוֹתָן עַל לְבוֹ לְזִכְרָם תָּמִיד,
שְׁכְּתוּב (שמות כח) וַיִּשָּׂא אֶהָרֵן אֶת
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לְפָנַי
ה' תָּמִיד. וּמִשּׁוּם כֶּף הַכֹּל הוּא
בְּסוּד שֶׁל שְׁנַיִם עֶשֶׂר, שְׁנַיִם עֶשֶׂר
עֲלִיּוֹנִים טְמִירִים לְמַעַלָּה שֶׁנִּגְנָזוּ
בְּסוּד עֲלִיּוֹן קְדוּשׁ, וְהֵם הַסּוּד שֶׁל
הַתּוֹרָה, וַיּוֹצְאִים מִקּוֹל דִּק אַחַד,
וְהָרִי פָּרְשׂוּהָ. שְׁנַיִם עֶשֶׂר אַחֲרֵים
טְמִירִים לְמִטָּה כְּמוֹ שֶׁהֵם,
וַיּוֹצְאִים תוֹף קוֹל אַחַר שֶׁהִיא
אֶבֶן, שְׁכְּתוּב (בראשית מט) מִשָּׁם רָעָה
אֶבֶן יִשְׂרָאֵל.

וְלִכְּנֵן פָּרְשׂוּהָ בְּסוּד הַכְּתוּב, (שם כט)
וַנֶּאֱסָפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים וַגְּלָלוּ
אֶת הָאֶבֶן. זֹו הַשְּׁכִינָה שֶׁנִּקְרָאת

יָהּ, דְּהָא שְׁמָא דָּא עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל.
אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, תְּרִי זְמַנֵּי כְּתִיב שְׁבֻטִים. אֵלָּא,
שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבֻטִים, אֵלִין שְׁבֻטִין
דְּלִתְתָּא. שְׁבֻטִי יָהּ, אֵלִין שְׁבֻטִין דְּלַעֲיִלָּא.
עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל, דָּא רְזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה
דָּא, דְּאִקְרִי עֲדוּת, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תהלים קלב)
וְעַדְתִּי זֹו אֶלְמָדָם. וְאִינוּן תְּרִיסָר שְׁבֻטִין
קְדִישִׁין עֲלָאִין, אִינוּן תְּרִיסָר אֲבָנִין קְדִישִׁין.
וְעַל דָּא אִינוּן קִיָּמִין לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיִלָּא,
וְכָל אִינוּן שְׁמֵהֶן דְּתְרִיסָר שְׁבֻטִין, כְּלָהוּ
גְּלִיפָאן בְּאִינוּן אֲבָנִין, וְכִהְנָא רַבָּא נָטִיל לֹוֹן.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב כִּד הָוָה אָזִיל לְחָרֵן, מָה כְּתִיב
(בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשָּׂם
מְרֹאשֹׁתָיו. אֵלִין תְּרִיסָר אֲבָנִין קְדִישִׁין, וְכִלָּהוּ
אֶתְעֵבִידוּ חַד אֲבָנָא, דְּכְתִיב וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר
שְׁמִתִּי מִצִּבָּה. וְקְרִי לְהוּ אֶבֶן, מָאי טַעְמָא. בְּגִין
דְּכִלָּהוּ תְרִיסָר אֲבָנִין, אֶתְכִלְלוּ בְּאֲבָנָא חַד
קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּאִיהִי לַעֲיִלָּא מְנַהוּן, דְּכְתִיב
וְהָאֶבֶן הַזֹּאת (דף ר"ל ע"א) אֲשֶׁר שְׁמִתִּי מִצִּבָּה
יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים.

וְעַל דָּא הֵכָא, כְּהֵנָּא רַבָּא שְׁוִי לֹוֹן עַל לְבִיָּה,
לְדַכְרָא לְהוֹן תְּדִיר, דְּכְתִיב, (שמות כח) וַיִּשָּׂא
אֶהָרֵן אֶת שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לְפָנַי יי'
תָּמִיד. וּבְגִין כֶּף, כֵּלָּא אִיהוּ בְּרִזָּא דְּתְרִיסָר,
תְּרִיסָר עֲלָאִין טְמִירִין לַעֲיִלָּא, דְּאֶתְגְּנִיזוּ בְּרִזָּא
עֲלָאָה קְדִישָׁא, וְאִינוּן רְזָא דְּאוּרִיָּתָא, וְנִפְקִי
מִקּוֹל חַד דְּקִיק וְהָא אוּקְמוּהָ. תְּרִיסָר אַחְרָנִין
טְמִירִין לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְּלְהוֹן, וְנִפְקִי גוּ קְלָא
אַחְרָא, דְּאִיהִי אֶבֶן דְּכְתִיב, (בראשית מט) מִשָּׁם
רוּעָה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא אוּקְמוּהָ בְּרִזָּא דְּקָרָא דְּכְתִיב, (בראשית כט)
וַנֶּאֱסָפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים וַגְּלָלוּ אֶת
הָאֶבֶן. דָּא שְׁכִינָתָא, דְּאִקְרִי אֶבֶן בַּחֵן, אֶבֶן

אֶבֶן בַּחֵן, אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. שְׁגוּלָלִים
אוֹתָהּ וּמְכַנְּסִים אוֹתָהּ לְגִלּוֹת,
וְכַתוּב וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי
הַבָּאָר לַמְּקוֹמָהּ, וְעַל שְׁמָהּ
נִקְרָאִים כָּל הָאֲבָנִים.

וְכִכְוָה אֲבָנִים לְאֲבָנִים. יֵשׁ אֲבָנִים
וְיֵשׁ אֲבָנִים. יֵשׁ אֲבָנִים יְסוּדֵי
הַבַּיִת, שְׁכַתוּב (מַלְכִים-א ה) וַיֵּצֵאוּ
הַמֶּלֶךְ וַיִּסְעוּ אֲבָנִים גְּדוּלוֹת אֲבָנִים
יְקָרוֹת לְיִסֵּד הַבַּיִת אֲבָנֵי גְזִית. וְיֵשׁ
אֲבָנִים עֲלִיוֹנוֹת נִכְבְּדוֹת, וְהֵן (אֵלֶּה)
שְׁתֵּים עָשָׂרָה, וְהֵן אַרְבַּע מַעְרָכוֹת,
שֶׁלֶשׁ שֶׁלֶשׁ לְכָל מַעְרָכָה לְאַרְבַּעָה
רוּחוֹת הָעוֹלָם. כְּמוֹ כֵן אוֹתָם
אַרְבַּעָה דְגָלִים שֶׁהֵיוּ הוֹלְכִים
בַּמִּדְבָּר, וְהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים,
שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה לְכָל צֵד לְאַרְבַּעָה
רוּחוֹת הָעוֹלָם. וְהַפֶּל סוּד אַחַד,
וְהָרִי פְרֻשֵׁהּ.

וְכֹא רָאָה, בְּשַׁעַר שֶׁחִפְּהֵן הַגְּדוֹל
הָיָה שֵׁם אֶת שְׁתֵּים עָשָׂרָה הָאֲבָנִים
הַלְלוּ וְלֹבֵשׁ אוֹתָן בַּחֲשׁוֹן וְאַפּוֹד,
אִז שָׂרְתָה עֲלֵיו שְׂכִינָה, וְאוֹתָן
שְׁתֵּים עָשָׂרָה אֲבָנִים חֲקוּקוֹת
בְּשֵׁמוֹת כָּל הַשְּׁבָטִים, וְכָל שְׁבֵט
וְשֵׁבֵט חֲקוּק עַל אֶבֶן אַחַת.
שְׁקוּעוֹת הָיוּ הָאוֹתִיּוֹת עַל
הָאֲבָנִים, וְכִשְׁהָאִירוּ הָאֲבָנִים, הָיוּ
הָאוֹתִיּוֹת בּוֹלְטוֹת הַחוּצָה
וּמְאִירוֹת עַל מַה שֶׁהֶצְטַרְכוּ.

(וּבְאוֹתִיּוֹת הַשְּׁבָטִים) וּבְכָל הַשְּׁבָטִים לֹא
הָיוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת ח' ט', בְּשִׁבִיל
שֶׁלֹּא נִמְצָא חֲט"א בְּכָלֶם. אָמַר
רַבִּי חֲזַקְיָה, אִם כֶּף, ח' שֶׁהֵשֵׁם
גוֹרֵם - נֶאֱמַר. אֲבָל ט', שֶׁהִיא אוֹת
טוֹבָה, וְשִׁנְיָנוּ, מִי שְׂרוּאָה ט'
בַּחֲלוּמוֹ טוֹב לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁבָּהּ
פְּתַחַה תּוֹרָה פִּי טוֹב, שְׁכַתוּב
(בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר
פִּי טוֹב, וְהוֹאִיל וְהִיא אוֹת טוֹבָה,
לְמַה לֹּא נִכְתְּבָה בְּאוֹתָם שְׁבָטִים?
אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁסְּמוּכוֹת שְׁתֵּי
הָאוֹתִיּוֹת זֹו לְזֹו. וְעוֹד, שֶׁהָרִי
הָאוֹת ט' גְּנוּזָה וְטַמְיָה, וְהִיא

יִשְׂרָאֵל. דַּמְגַּנְדְּרִין לָהּ, וְעֵאלִין לָהּ בְּגִלוֹתָא,
וְכַתִּיב וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי הַבָּאָר
לַמְּקוֹמָהּ, וְעַל שְׁמָהּ אֶקְרוּן כְּלָהּ אֲבָנִין.

וְכִכְוָה אֲבָנִין לְאֲבָנִין. אֵית אֲבָנִין וְאֵית אֲבָנִין,
אֵית אֲבָנִין יְסוּדֵי בֵּיתָא, דְּכַתִּיב, (מַלְכִים א

ה) וַיֵּצֵאוּ הַמֶּלֶךְ וַיִּסְעוּ אֲבָנִים גְּדוּלוֹת אֲבָנִים
יְקָרוֹת לְיִסֵּד הַבַּיִת אֲבָנֵי גְזִית. וְאֵית אֲבָנִין
עֲלִינִין יְקִירִין, וְאֵינִין (אֵלִין) תְּרִיסָר. וְאֵינִין
אַרְבַּע סְדָרִין, תְּלַתָּא תְּלַתָּא לְכָל סְדָרָא,
לְאַרְבַּע רוּחֵי עֲלָמָא. כְּגוֹוָנָא דָּא אֵינִין אַרְבַּע
דְּגָלִים, דִּהוּוּ אֲזִלִּי בְּמִדְבָּרָא, וְאֵינִין תְּרִיסָר
שְׁבָטִין, תְּלַתָּא תְּלַתָּא לְכָל סְטָרָא, לְאַרְבַּע
רוּחֵי עֲלָמָא. וְכִלָּא רְזָא חֲדָא וְהָא אוּקְמוּהּ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעַתָּא דְכִהְנָא רַבָּא הוּוּ שְׁוֵי אֵלִין
תְּרִיסָר אֲבָנִין, וְלְכִישׁ לֹון בַּחוּשְׁנָא
וְאַפּוֹדָא, כְּדִין שְׂרִיא עֲלֵיהּ שְׂכִינְתָּא. וְאֵינִין
תְּרִיסָר אֲבָנִין, גְּלִיפִין בְּשִׁמְהֵן דְּכִלָּהּ שְׁבָטִין.
וְכָל שְׁבָטָא וְשְׁבָטָא אֲתַגְלִיף עַל אֲבָנָא חַד.
מִשְׁקַעֲזֵן הוּוּ אֲתוּוֹן עַל אֲבָנִין. וְכַד נִהִירִין
אֲבָנִין, אֲתוּוֹן הוּוּ בְּלִטִין לְבָר, וְנִהִירִין עַל מַה
דְּאַצְטְרִיכוּ.

(וּבְאוֹתוֹן דְּשְׁבָטִין) וּבְשְׁבָטִין כְּלָהּ, לֹא הוּוּ תְרִין
אֲתוּוֹן ח' ט', בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח חוּבָה
בְּכִלָּהּ. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, אִי הָכִי ח' דְּשִׁמָּא
גְּרִים יֵאוֹת. אֲבָל ט', דְּאִיהִי אֶת טב, וְתַנִּינִן
מֵאֵן דְּחָמִי אֶת ט' בְּחִלְמִיָּה, טב לִיָּה, בְּגִין
דְּבִיָּה פְּתַחַא אוּרִיָּתָא כִּי טוֹב. דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית א)
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר פִּי טוֹב, וְהוֹאִיל וְהִיא
אֶת טב, אָמַאי לֹא אֲכַתּוּב בְּאֵינִין שְׁבָטִין.

אָמַר לִיָּה, בְּגִין דְּסְמִיכִין תְּרִין אֲתוּוֹן אֶהֱדִי.
וְתוּ, דְּהָא אֶת ט' גְּנִיז וְטַמְיָר. וְאִיהוּ נְהִיר
נִהִירוּ דְּכִלָּהּ, דְּהָא אֶת דָּא נִהִירוּ דְּכִלָּהּ הוּי.
וְלֹאוּ נִהִירוּ אֲשַׁתְּכַח בְּרַ מֵאֶת דָּא, דְּכַתִּיב וַיֵּרָא

מאירה את האור של כלם, שהרי אות זו היא האור של כלם, ואין אור נמצא חוץ מהאות הזו, שכתוב וירא אלהים את האור כי טוב. והוא האור של אותו האור שגנוז וטמיר. ועל זה כתוב, (תהלים פד) לא ימנע טוב להולכים בתמים. וזהו האור של כל השבטים. ומשום כך לא נחקקה בהן. ועוד, שכל השטים עשרה יוצאות מתוך האכסדרה הזו הטמירה שהיא בסוד האות ט', ומשום כך היא טמירה ונגנוזה ואינה נראית בהן.

בא וראה, כל אותן אבנים עומדות בדרך אות ונס, וכלן כשהאירו, אז פני הכהן הגדול היו מאירות, והאותיות מאירות ובלטות להודיע לחוץ. וכשהיו מאירים פני הכהן, אז היו נודעות בליטות האותיות שהוא לטוב, ובזה נודע הכהן אם צדיק האיש אם לא. ועל כך הפל הוא באות ונס, והרי פרשוה.

רבי אבא היה מצוי לפני רבי שמעון. אמר לו, זה שכתוב (שמות כח) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים. ושנינו, אורים - שמאירים בדבר שהצטרכו. תמים - שהיו שלמים בדבריהם. עוד אנו צריכים לדעת. (הסוד הנה)

אמר לו, ודאי, וכך הוא, חשן ואפוד כנגד אורים ותמים, וזהו סוד התפלין וקשר התפלין כנגד שני אלה. פתח ואמר, (שם לב) וראית את אחרי ופני לא יראו. וראית את אחרי, הרי שנינו שהראה לו הקדוש ברוך הוא למשה קשר של תפלין. ופני - אלה תפלין ממש. ופני הם תפלין, שהן סוד עליון השם הקדוש. אחרי - הוא סוד קשר התפלין. והרי ידוע לחברים. משום שזו אספקלריה המאירה, וזו אספקלריה שאינה מאירה.

אלהים את האור כי טוב. והוא נהירו דההוא נהורא דגניז וטמיר. ועל דא כתיב, (תהלים פד) לא ימנע טוב להולכים בתמים. ודא איהו נהורא דכלהו שבטין. ובגין כך לא אתגלף בהו. ותו, דכלהו תריסר נפקי מגזו אכסדרא דא טמירא, דאיהי ברזא דאת ט', ובגין כך איהו טמיר וגניז, ולא אתחזי בהו.

תא חזי, פל הני אבנין, קיימי באורה את וניסא. וכלהו פד הו נהרין, פדין פהנא רבא הו נהרין אנפוי, ואתוון נהרין ובלטין לאשתמודעא לבר. וכד הו נהרין אנפוי דכהנא כדין הו אשתמודען פליטו דאתוון, דאיהו לטב. ובדא אשתמודע פהנא, אי זכאה הוא אי לאו. ועל דא כלא איהו באת וניסא, והא אוקמוה.

רבי אבא הוה שכיח קמיה דרבי שמעון, אמר ליה, הא דכתיב, (שמות כח) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים, ותנינן, אורים: דנהרין במלה דאצטריכו. תומים: דאשלימו במלייהו. תו אנן צריכין למנדע. (האי רוא)

אמר ליה, ודאי, והכי איהו, חשן ואפוד לקבל אורים ותומים. ודא רזא דתפלין, וקשרא דתפלין, לקבל תרין אלין. פתח ואמר (שמות לב) וראית את אחורי ופני לא יראו. וראית את אחורי, הא תנינן, דאחזי ליה קדשא בריך הוא למשה, קשר של תפלין. ופני: אלין תפלין ממש. ופני אינון תפלין, דאינון רזא עלאה שמא קדישא. (דף ר"ל ע"ב) אחורי, איהו רזא דקשרא דתפלין. והא ידיעא לגבי חבריא. בגין דדא אספקלריא דנהרא. ודא איהו אספקלריא דלא נהרא.

התפלין. והרי ידוע לחברים. משום שזו אספקלריה המאירה, וזו אספקלריה שאינה מאירה.

בַּגֵּנֶדְּ זֶה, אֹרִים - שְׁמֵאִירִים
בְּדַבְרֵיהֶם. תָּמִים - שְׁמֵשְׁלָמִים
בְּדַבְרֵיהֶם. זֶה פָּנִים וְזֶה אַחֲרֵי.
וְסוּד זֶה - קוֹל וְדַבּוּר. הַקּוֹל מֵאִיר
לְדַבּוּר לְדַבּוּר, הַדַּבּוּר מִשְׁלִים אֶת
הַדַּבּוּר. וְתָמִיד זֶה בְּזֶה עוֹלָיִם וְלֹא
נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה לְעוֹלָמִים. מִשּׁוּם
כִּף חֲשׂוֹן וְאִפּוֹד, זֶה פָּנִים וְזֶה
אַחֲרֵי, וְהַכֹּל סוּד אֶחָד בְּלִי הַבְּדֵל
כָּלִל.

אָמַר לוֹ, אִם כִּף שְׂאִינָם נִפְרָדִים
לְעוֹלָמִים, וְיָמִי שֶׁהִפְרָדְתָּם, הֲרִי
שְׂנִינּוּ, שְׁפָתוֹב (משלי טז) מִפְּרִיד
אֲלוֹף, מִזֶּה שְׁפָתוֹב (שמואל א-ב)
וְיִהְיֶה בְּכַרְח אֲבִיתָר בֶּן אַחִימֶלֶךְ אֶל
דָּוִד קַעֲיֵלָה אִפּוֹד יָרַד בְּיָדוֹ, וְאֵלּוֹ
חֲשׂוֹן לֹא נֶאֱמַר?

אָמַר לוֹ, וְדָאִי כִּף הוּא. כֹּל מִזֶּה
שֶׁהוּא חֲשׂוֹב, הוּא טָמִיר וְגִנּוּז,
וְלֹא נִזְכָּר כֹּל כִּף. כְּמוֹ כִּן נוֹשְׂאֵי
אִפּוֹד בֶּד - מִזֶּה שֶׁהוּא בְּגָלוֹי יוֹתֵר,
הוּא נִזְכָּר, בְּשִׁבִיל שְׁמֵתֶכֶסֶה מִזֶּה
שֶׁהוּא בְּגִנּוּזוֹת וְטָמִירוֹת, וְעַל כֵּן
נִזְכָּר מִזֶּה שֶׁהוּא בְּגָלוֹי יוֹתֵר.

וּמִשּׁוּם כִּף הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן הוּא סוּד
בְּטָמִירוֹת וְגִנּוּזוֹת, וְלֹא נִזְכָּר אֲלֵא
בְּשֵׁם שֶׁהוּא בְּהַתְגַּלּוּת. זֶה נִזְכָּר,
וְזֶה נִגְנוּז. זֶה בְּגָלוֹי וְזֶה בְּנִסְתָּר.
וְכֹל מִזֶּה שֶׁהַתְגַּלּוּת, הוּא נִזְכָּר
לְעוֹלָמִים. הַשֵּׁם הַגִּנּוּז הוּא
יְהוָה. הַשֵּׁם שֶׁהוּא בְּהַתְגַּלּוּת
הוּא אֲדֹנָי, וְעַל זֶה נִכְתָּב
בְּאוֹתִיּוֹת טָמִירוֹת וְנִקְרָא
בְּאוֹתִיּוֹת הֶלְלוּ וְנִתְכַּסֶּה זֶה בְּזֶה,
לְהִיּוֹת הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן טָמִיר וְגִנּוּז
לְעוֹלָמִים. שְׁכַל דְּרָכֵי הַתּוֹרָה כִּף
הֵם - גְּלוֹי וְנִסְתָּר. וְכֹל דְּבָרֵי
הָעוֹלָם, בֵּין שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה וּבֵין
שֶׁל הָעוֹלָם שְׁלֵמַעֲלָה, כֹּלֵם
טָמִירִים וְגִלּוּיִים.

פָּתַח וְאָמַר, (יונה א) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
הַגִּידָה נָא לָנוּ בְּאֲשֶׁר לָמִי הִרְעָה
הַזֹּאת לָנוּ וְגוֹ'. בְּפִסּוּק הַזֶּה יֵשׁ
לְהַתְּבוֹנֵן, כֹּלֵם שְׂאֵלּוֹ בְּסוּד

דְּקָבַר דָּא, אֹרִים: דְּנִהְרִין בְּמַלְיָהּוּ. תוֹמִים:
דְּאִשְׁלִימוּ בְּמַלְיָהּוּ. דָּא פָּנִים. וְדָא
אַחֲרֵי. וְרָזָא דָּא קוֹל וְדַבּוּר. קוֹל אֲנֵהִיר
לְדַבּוּר, לְמַלְלָא. דַּבּוּר אֲשֵׁלִים מְלָה. וְתַדִּיר
דָּא בְּדָא סִלְקוֹן, וְלֹא אֲתַפְרִשֵׁן דָּא מִן דָּא
לְעֵלְמִין, וּבְגִין כִּף, חֲשׂוֹן וְאִפּוֹד, דָּא פָּנִים וְדָא
אַחֲרֵי וְכֹלֵא רָזָא חָדָא בְּלֹא פְרִישׁוּ כָלִל.

אָמַר לִיהֵ, אִי הָכִי דְלָא מִתַּפְרִשֵׁן לְעֵלְמִין,
וּמֵאֵן דְּאִפְרִישׁ לוֹן, הָא תְּגִינָן, דְּכִתְיִב,
(משלי טז) מִפְּרִיד אֲלוֹף, מִזֶּה דְּכִתְיִב, (שמואל א כג)

וְיִהְיֶה בְּכַרְח אֲבִיתָר בֶּן אַחִימֶלֶךְ אֶל דָּוִד
קַעֲיֵלָה אִפּוֹד יָרַד בְּיָדוֹ, וְאֵלּוֹ חֲשׂוֹן לֹא קֶאֱמַר.
אָמַר לִיהֵ, וְדָאִי הָכִי הוּא, כֹּל מִזֶּה דֵּהוּא
חֲשׂוֹב, אִיהוּ טָמִיר וְגִנּוּז, וְלֹא אֲדַכְּרָ כֹּל
כִּף. כְּגִוּוֹנָא דָּא נוֹשְׂאֵי אִפּוֹד בֶּד, מִזֶּה דֵּאִיהוּ
בְּאַתְגַּלְיָא יִתִּיר, אִיהוּ אֲדַכְּרָ, בְּגִין דִּיתְכַּפְּסִי מִזֶּה
דֵּאִיהוּ בְּגִנּוּזוֹ וְטָמִירוֹ. וְעַל דָּא אֲדַכְּרָ מִזֶּה
דֵּאִיהוּ בְּאַתְגַּלְיָא יִתִּיר.

וּבְגִין כִּף, שְׂמָא עֲלָאָה אִיהוּ רָזָא בְּטָמִירוֹ
וְגִנּוּזוֹ, וְלֹא אֲדַכְּרָ אֲלֵא בְּשְׂמָא דֵּאִיהוּ
בְּאַתְגַּלְיָא. דָּא אֲדַכְּרָ, וְדָא אֲגִנִּיז. דָּא
בְּאַתְגַּלְיָא, וְדָא בְּסִתִּירוֹ, וְכֹל מִזֶּה דֵּאֲתַגַּלְיָא
אִיהוּ אֲדַכְּרָ לְעֵלְמִין. שְׂמָא דְּגִנִּיז אִיהוּ יְהוָה,
שְׂמָא דֵּאִיהוּ בְּאַתְגַּלְיָא אִיהוּ אֲדֹנָי, וְעַל דָּא
אֲכַתּוּב בְּאַתּוּוֹן טָמִירִין, וְאִקְרִי בְּאַתּוּוֹן אֲלִין,
וְאַתְכַּפְּסִי דָּא בְּדָא, לְמַהוּי יִקְרָא עֲלָאָה טָמִיר
וְגִנִּיז לְעֵלְמִין. דְּכֹל אֹרְחֵי דְּאוֹרִיָּתָא הָכִי
הוּא, אֲתַגַּלְיָא וְסִתִּימָא. וְכֹל מְלִין דְּעֵלְמָא בֵּין
דְּעֵלְמָא דִּין, וּבֵין דְּעֵלְמָא דְּלַעֲיֵלָא, כִּלְהוּ אִיהוּ
טָמִיר וְגִלְיָא.

פָּתַח וְאָמַר, (יונה א) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַגִּידָה נָא לָנוּ
בְּאֲשֶׁר לָמִי הִרְעָה הַזֹּאת לָנוּ וְגוֹ'. הָאִי
קָרָא אִיתָ לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהֵ, כִּלְהוּ בְּרָזָא

החכמה, שכתוב הגידה נא לנו באשר למי, באשר למי. באשר - שאלו בסוד החכמה. כאן שאלו סוד שהוא בנגלה, לדעת אם בא מזרעו של יוסף, שכיון שראה הים את ארונו, מיד נבקע והיה יבשה, שכתוב (תהלים קיד) הים ראה וינס. הים ראה את אותו שכתוב בו (בראשית ט) וינס ויצא החוצה. מיד - הירדן יסב לאחור.

ועל כן שאלו אותו באשר, שכתוב בו ביוסף, באשר את אשתו. אם באת מאותו הזרע, התפלל שישתק הים מאתנו. למי - ואם באת מזרעו של יעקב, שכתוב בו (שם לב) למי אתה ואנה תלך. והם היו מלאכים קדושים ששלח בשליחותו ונצל מאותה צרה. התפלל לרבונך, וישלח מלאכו ונצל מאותה צרה.

ואם לא, מה מלאכתך - במה אתה מתעסק בכל יום? ומאין תבוא - מי הם אבותיך? מה ארצך - אם היא ארץ שראויה להעניש. ואי מזה עם אתה - אם הוא עמלק או אחד משבעה עממים שראויים להעניש. הפל שאלו אותו פראוי. מה השיב להם? ויאמר להם עברי אנכי, מאותו זרע של אברהם העברי שקדש את שם רבונך בכל יום בעולם. ואת ה' אלהי השמים אני ירא וגו'. הם לא שאלו אותו אלא דבר בנגלה ובנסתר לדעת בו, והוא השיב להם הפל בנגלה.

מה פתוב? וייראו האנשים יראה גדולה. פיון ששמעו את שמו של הקדוש ברוך הוא, מיד פחדו, משום שכלם היו יודעים את הנסים והגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא בינם. וכיון שאמר להם את שמו של הקדוש ברוך הוא, מיד פחדו לפניו פחד רב.

דאמר לון שמה דקדשא בריה דחילו קמיה דחילו סגיא.

דחכמתא שאילו. דכתיב הגידה נא לנו באשר למי, באשר, רזא דחכמתא שאילו. הכא שאילו רזא דאיהו באתגלייא, למנדע אי מזרעא דיוסף קאתי, דימא כיון דחמא ארונא דיליה, מיד אתבקע, והיה יבשה, דכתיב (תהלים קיד) הים ראה וינס, הים ראה, ההוא דכתיב ביה (בראשית ט) וינס ויצא החוצה. מיד הירדן יסוב לאחור.

ועל דא שאילו ליה באשר, דכתיב ביה ביוסף, (בראשית ט) באשר את אשתו. אי מההוא זרעא קא אתית, צלי דישתוק ימא מינן. למי, ואי מזרעא דיעקב קא אתית, דכתיב ביה, (בראשית לב) למי אתה ואנה תלך, ואינון הוו מלאכין קדישין, דשדר בשליחותיה, ואשתזיב מההוא עאקו. צלי למרך, וישדר מלאכיה, ונשתזיב מההוא עאקו.

ואי לאו, מה מלאכתך, במה אשתדלותך בכל יומא. ומאין תבוא, מאן אינון אבהתך. מה ארצך, אי היא ארעא דאתחזייא לאתענישא. ואי מזה עם אתה, אי הוא עמלק, או חד משבעה עממין, דאתחזון לאתענישא. פלא שאילו ליה פדקא יאות.

מה אתיב לון, ויאמר אליהם עברי אנכי, מההוא זרעא דאברהם העברי, דאקדיש שמה דמאריה בכל יומא בעלמא. ואת יי' אלהי השמים אני ירא וגו', אינון לא שאילו ליה אלא מלה באתגלייא ובאתפסייא למנדע ביה. ואיהו אתיב לון פלא באתגלייא.

מה פתיב וייראו האנשים יראה גדולה, פיון דשמעו שמה דקודשא בריה דחילו, מיד דחילו, בגין דכלהו הוו ידעין נסין וגבוראן דעבד קדשא בריה דחילו, וכיון דאמר לון שמה דקודשא בריה דחילו סגיא.

עוד אמר להם שהיא בורח מלפני הקדוש ברוך הוא, ועל פן אמרו לו, מה זאת עשית שאתה ברחת מפניו ולא עשית מצוותיו. ומשום כך מה זאת עשית שאתה עברת על מצוות רבונך.

ובא ראה, כל אלו שהתגירו אחר כך, כשראו את הנסים והגבורות שעשה לו הקדוש ברוך הוא ליונה ביים, וכלם ראו אותו כשנפל ביים, ואותו דג שעולה ויבולע אותו לפניהם, וכשבא אותו דג גדול לעיני הפל ופלט אותו ליבשה, באו אליו והתגירו כלם. זהו שכתוב (יונה ב) משמרים הבלי שוא חסדם יעזבו.

ובא ראה, כל אלה היו גרי צדק, והתחכמו בתורה, והיו חכמים עליונים. משום שהרי הקדוש ברוך הוא התרצה בהם, ובכל אלו שקרבו אליו ומקדשים את שמו בגלוי, שפאשר מתקדש שמו בגלוי, שמו הנסתר מתעלה על כסא כבודו, שכתוב (ויקרא כב) ונקדשתי בתוך בני ישראל.

(בא וראה מה כתוב) (שמות לט) וירכסו את החשן מטבעתיו אל טבעת האפד בפתיל תכלת. למה בפתיל תכלת? אלא להראות שהתכלת הזו נקשרת בכל, ועל זה הכל הוא בסוד עליון.

מה כתוב? (שם כח) פעמון זהב ורמון, ובארנו שהכל בסוד עליון כפי שאמרנו. מה כתוב? ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני ה'. משום שצריך קול שנשמע, והברכות ישרו על העולם בשביל הפהן, שהוא מברך את הכל ועובד הכל. פעמון זהב, הרי בארנו. רמון, שמתמלא כמו הרמון הזה שהוא מלא מהכל, והכל בארנו.

תו אמר לון, דאיהו ערק מקמי קדשא בריך הוא. ועל דא אמרו ליה, מה זאת עשית, דאנת ערקת מקמיה, ולא עבדת פקודי. ובגין כך מה זאת עשית דאנת עברת על פקודי דמארך.

ותא חזי, כל אלין אתגירו לבתר, בד חמו נסין וגבורין דעבד ליה קדשא בריך הוא ליונה בימא. וכלהו חמו ליה בד נפל בימא, (דף ר"א ע"א) והוא נונא דסליק ובלע ליה קמיהו. וכד אתא ההוא נונא רבא לעיניהון דכלא, ופלט ליה ליבשתא, אתו לגביה ואתגירו כלהו. הדא הוא דכתיב, (יונה ב) משמרים הבלי שוא חסדם יעזבו.

ותא חזי, כלהו אלין הוו גרי צדק, ואתחכמו באורייתא, והוו חכימין עלאין, בגין דהא קדשא בריך הוא אתרעי בהו, ובכל אינון דמקרבי לגביה, ומקדשין שמיה באתגליא דכד אתקדש שמיה באתגליא, שמיה דאתפטיא, אסתליק על כרסי יקריה, דכתיב, (ויקרא כב) ונקדשתי בתוך בני ישראל.

(תא הו מה כתיב) (שמות לט) וירכסו את החשן מטבעותיו אל טבעות האפוד בפתיל תכלת. אמאי בפתיל תכלת. אלא לאחזאה דהאי תכלא אתקשר בכלא. ועל דא כלא איהו ברזא עלאה.

מה פתיב, פעמון זהב ורמון, ואוקימנא, וכלא איהו ברזא עלאה כדקאמרן. מה כתיב, ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני יי'. בגין דאצטריך קלא דאשתמע, וברפאן ישרון על עלמא בגיניה דכהנא, דאיהו מברך כלא, ופלא כלא. פעמון זהב, הא אוקימנא. רמון, דאתמלייא כרמונא דא, דאיהו אתמלייא מפלא, וכלא אוקימנא.

ויעש את מעיל האפוד מעשה ארג כליל תכלת. הרי נתבאר בסוד החשן והאפוד, והכל אחד. כליל תכלת, שכך ראוי כמו שבארנו, שתכלת הוא סוד של אור הפסא. תכלת שהוא בקשר של אור לבן, הפל פאחד. ועל זה התכלת הוא לאפוד.

אמר רבי שמעון, הלבושים הללו של הפהן, פלם הם בסוד עליון, להיות לבושים שלמטה כמו שלמעלה. בא וראה, פיון שמייכאל הוא כהן גדול וכא מצד הימין, למה פתוב בגבריאל, (דניאל ו) האיש לבוש הפדים? שהרי הלבושים הם לכהן הגדול, ומייכאל הוא הפהן, וכא מצד הימין? אלא מכאן ששמאל נכלל בימין תמיד, והתלבש בגבריאל בלבושים הללו.

עוד, שהרי גבריאל התמנה שליח בעולם הזה, וכל שליח שהתמנה בעולם הזה, צריך להתלבש בלבושי העולם הזה, והרי בארנו בסוד הנשמה, פשהיא עולה למעלה היא מתלבשת בלבוש כמו שלמעלה, כדי להיות שם. וכן פשיוורת למטה מלמעלה, הפל הוא כמו שאותו מקום שהולכת לשם. כמו כן כל אותם שלוחים שהתמנו בשליחות בעולם הזה, והרי בארנו.

ובא ראה, המעיל הזה של האפוד - לכסות עליו כשלוכב אותו. פתוב (תהלים קלט) אחר וקדם צרתני ותשת עלי פפכה. פסוק זה הרי פרושהו.

אבר בא וראה, בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, זכר ונקבה נבראו, והיו שניהם זה עם זה קשורים, הנקבה לאחור והזכר לפנים, עד שנסר

ויעש את מעיל האפוד מעשה אורג כליל תכלת. (שמות לט) הא אתמר ברזא דחשן ואפוד, וכלא חד. כליל תכלת, דהכי אתחזי כמה דאוקימנא, דתכלא איהו רזא דנהורא דכורסייא תכלא דאיהו בקשורא דנהירו חורא, פלא כחדא. ועל דא תכלא לאפודא איהו.

אמר רבי שמעון, הני מאני דלבושין דכהנא, פלהו ברזא עלאה איהו, למהוי לבושין דלתתא, פגוונא דלעילא. תא חזי, פיון דמיכאל פהנא רבא איהו, ואתי מסטרא דימינא, אמאי כתיב בגבריאל, (דניאל יב) האיש לבוש הפדים, דהא לבושין לכהנא רבא איהו, ומייכאל איהו כהנא, ואתי מסטרא דימינא. אלא מהכא, דשמאלא אתפליל בימינא תדיר, ואתלבש בגבריאל בלבושין אלין.

תו, דהא גבריאל איהו אתמנא שליחא בהאי עלמא, וכל שליחא דאתמנא בהאי עלמא, אצטריך לאתלבשא בלבושין דהאי עלמא, והא אוקימנא ברזא דנשמתא, פד סלקת לעילא אתלבשת בלבושא כגוונא דלעילא, בגין למהוי תמן. וכן פד נחתת לתתא מלעילא, פלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזלת תמן. פגוונא דא כל אינון שליחן דאתמנן בשליחותא בהאי עלמא, והא אוקימנא.

והא חזי, האי מעילא דאפודא, לחפיא עליה, פד לביש ליה. פתיב (תהלים קלט) אחר וקדם צרתני ותשת עלי פפכה. האי קרא הא אוקמוה.

אבר תא חזי, בשעתא דברא קדשא בריך הוא לאדם הראשון. דכר ונוקבא אתבראו,

והו תרווייהו דא עם דא קשורא, נוקבא לאחורא, ודכורא לקמא, עד

אוֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַתְקִין אוֹתָהּ וְהִכְנִיס אוֹתָהּ לִפְנֵי אָדָם לְהַסְתַּכֵּל פָּנִים בְּפָנִים. וְכִיּוֹן שֶׁהַסְתַּכְלוּ פָּנִים בְּפָנִים, אָז רִבְתָּה הָאֱהָבָה בְּעוֹלָם, וְהוֹלִידוּ תוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם, מִה שֶׁלֹּא הָיָה מִקְדָּם לָכֵן. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

וְאַחַר שֶׁחָטָא אָדָם וְהֵאשָׁה, וּבֹא נִחַשׁ עַל חַוָּה וְהָטִיל בָּהּ זֶהְמָה, הוֹלִידָה חַוָּה אֶת קַיִן, וְהָיָה דִּיּוּקְנוּ דִּיּוּקָן שְׁלִמְעֵלָה וּמִטָּה מִסּוּד הַזֶּהְמָה שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר וּמִהַצַּד שְׁלִמְטָה. וְעַל כֵּן הוּא הָיָה הֵרָאשׁוֹן שֶׁעָשָׂה מוֹת בְּעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהַצַּד שֶׁלּוֹ גָרַם. הַנְּחַשׁ דִּרְכּוֹ הוּא לְאַרְבַּח לְהֵרֵג, אוֹתוֹ שָׂבֵא מִמֶּנּוּ בְּדַרְכּוֹ לְקַח וְהִלֵּךְ. וְעַל זֶה כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ד) וַיְהִי בְּהִיּוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקַּם קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ.

מִצְאָנוּ בְּסִפְרֵי הַקְדְּמוֹנִים, שֶׁכִּשְׁפָהֵרֵג קַיִן אֶת הָבֶל, הָיָה נוֹשֵׁף אוֹתוֹ נְשִׁיכוֹת בְּנִחַשׁ, עַד שֶׁהוֹצִיא אֶת נִשְׁמָתוֹ וְהֵרֵג אוֹתוֹ.

וְכֵן הַדְּבָרִים חֲזָרוּ לִיסוּד הֵרָאשׁוֹן, וְאִם קַיִן לֹא הָיָה מִן אוֹתוֹ הַצַּד, לֹא נִמְצָא כִּף לְאַחִיו. וְעַל כֵּן, כִּיּוֹן שֶׁרָאָה אָדָם שֶׁנִּהְרַג הָבֶל וְגֵרַשׁ קַיִן, אָמַר: מַה אֲנִי אוֹלִיד מִכָּאן וְהִלְאָה. נִפְרַד מֵאִשְׁתּוֹ מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְרוּחוֹת נִקְבוֹת טְמְאוֹת הָיוּ בְּאוֹת וּמִתְחַמְּמוֹת מִמֶּנּוּ, וְהָיָה מוֹלִיד רוּחוֹת וְשָׂדִים, וְנִקְרָאִים נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם, וּבְאַרְנוֹ.

אֲחֵר כִּף קָנָא וְהַתְּלַבֵּשׁ בְּקִנְיָהּ, וְהַתְּחַבֵּר בְּאִשְׁתּוֹ וְהוֹלִיד אֶת שֵׁת, שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת. זֶהוּ בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ, מִה שֶׁלֹּא הָיָה כִּף בְּרֵאשׁוֹנָה, בְּאוֹתָם בְּנֵים רֵאשׁוֹנִים שֶׁהָיוּ מִקְדָּם לָכֵן.

דְּנָסַר לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְקִין לָהּ, וְאַעִיל לָהּ לְקַמִּיָּה דְּאָדָם, לְאַסְתַּכְּלָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וְכִיּוֹן דְּאַסְתַּכְּלוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, כְּדִין אַתְסְגִי רְחִימוּתָא בְּעֵלְמָא, וְאוֹלִידוּ תוֹלְדִין בְּעֵלְמָא, מִה דְּלֹא הָווּת מִקְדָּמַת דְּנָא, וְהָא אוֹקִימָנָא.

וְלִבְתָּר דְּחָב אָדָם וְאַתְתָּא, וְאַתָּא נִחַשׁ עַל חַוָּה, וְאַטִּיל בָּהּ זֶהְמָא, אוֹלִידַת חַוָּה לְקַיִן, וְהָוָה דִּיּוּקְנִיָּה, דִּיּוּקְנָא דְלַעִילָא וְתַתָּא, מִרְזָא דְזוּהֵמָא דְסִטְרָא אַחְרָא, וּמִסְטְרָא דְלַתְתָּא. וְעַל דָּא אִיהוּ הָוָה קְדָמָאָה, דְעֵבַד מוֹתָא בְּעֵלְמָא, בְּגִין דְסִטְרָא דִילִיָּה גָרִים. חוּיָא אוֹרְחִיָּה הוּא לְמַהוּי כַּמִּין לְקִטּוּלָא, הֵהוּא דְאַתִּי מַגִּיָּה אוֹרְחִיָּה נְקִיט וְאַזִּיל, וְעַל דָּא כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ד) וַיְהִי בְּהִיּוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקַּם קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ.

אַשְׁבַּחְנָא בְּסִפְרֵין קְדָמָאִין, דְּכַד קָטַל לִיָּה קַיִן לְהָבֶל, הָוָה נִשִּׁיף לִיָּה נְשִׁיכִין, (דף רל"א ע"ב) כְּחוּיָא, עַד דְאַפִּיק נִשְׁמַתִּיָּה, וְקָטַל לִיָּה.

וְכֵן מְלִין אֶהְדְּרוּ לִיסוּדָא קְדָמָאָה, וְאִי לָאו דְהָוָה קַיִן מֵהוּא סִטְרָא, לֹא אִשְׁתַּכַּח הָכִי לְגַבֵּי אַחוּהָ. וְעַל דָּא, כִּיּוֹן דְחֲזָא אָדָם דְאַתְקִטִיל הָבֶל, וְאַתְתְּרִיךְ קַיִן, אָמַר, מַה אֲנָא אוֹלִיד מִכָּאן וְהִלְאָה, אַתְפָּרַשׁ מְאַתְתִּיָּה מֵאָה וְתִלְתִין שָׁנִין, וְרוּחִין נוֹקְבֵי מִסְאַבֵּי, הוּוּ אַתְיִין וּמִתְחַמְּמִין מַגִּיָּה, וְהָוָה אוֹלִיד רוּחִין וְשָׂדִין, וְאַקְרוּן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם, וְאוֹקִימָנָא.

לְבְתָּר קַנִי וְאַתְלַבֵּשׁ בְּקִנְיָהּ, וְאַתְחַבֵּר בְּאַתְתִּיָּה, וְאוֹלִיד לְשֵׁת. דְכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת. דָּא אִיהוּ בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ, מִה

דְּלֹא הָוָה הָכִי בְּקְדָמִיתָא, בְּאֵינוּן בְּנִין קְדָמָאִי, וְהוּוּ מִקְדָּמַת דְּנָא.

משום שהרי בראשונה התחברות
אחרת היתה אליו, ופרשוה, עד
שפאה חנה והתקינה הקדוש
ברוך הוא לאדם, והתחברו פנים
בפנים. ועל זה כתוב, (שם) לזאת
יקרא אשה. זוהי אשה, אבל
אחרת לא נקראת כן, והרי
פרשוה. ומשום שאדם וחנה
נבראו כאחד, כתוב (שם ה) זכר
וניקבה בראם ויברך אותם. שניהם
כאחד היו. ועל זה כתוב, אחור
וקדם צרפתי.

בא וראה, אפוד וחשן - אחור
וקדם היו, וכשהפכה התלפוש
בהם, היה דומה בדיוקן עליון.
והרי נתבאר שאז פניו האירו
והאורות בלטו, ועלו למעלה
מאירות, ואז היה יודע את הדבר.
ומשום כך תקון החשן ותקון
האפוד כאחד נקשרו, ואף על גב
שתקון זה אינו כתקון זה, והכל
בסוד אחד. קשר של זה בזה,
להתאחד חשן באפוד בארבע
טבעות שנקשרו במקום הזה
ובמקום הזה. והם סוד אותן
המרכבות שנקשרו בצד הזה
שלמטה לאותם שלמעלה, והכל
הוא בסוד של אופנים וחיות.

כתוב, בראשית ברא אלהים את
השמים ואת הארץ. ופרשוה,
שהרי הכל כמו כן נעשה המשכן.
כמו שהעולם התחתון עשה כמו
העולם העליון, וכל מעשהו
שעשה כמו שלמעלה - כך גם
המשכן, כל מעשיו הם כמעשה
וכמו של העולם (העליון). (ובאריה,
בדגמא זו נעשה המשכן, וכל מעשיו שעשה
בעולם הזה - בדגמא שלמעלה עשה. וכך גם פן
המשכן, כל מעשיו הם בדגמת מעלה, בדגמת
העולם התחתון ובדגמת העולם העליון).

וכוד זה, כל מעשי המשכן, כלם
מעשים ותקונים שלמעלה
ולמטה, כדי להשרות שכינה
בעולם בדיורים העליונים

בגין, דהא בקדמיתא, אתחברותא אחרא הוות
לגביה, ואוקמוה, עד דאתת חנה,
ואתקין לה קדשא ברין הוא לגביה דאדם,
ואתחברו אנפין באנפין. ועל דא כתיב, (בראשית
ב) לזאת יקרא אשה, דא איהי אתתא, אבל
אחרא לא אקרי הכי. והא אוקמוה. ובגין כן,
דאדם וחנה כחדא אתבריאוו, כתיב (בראשית ה)
זכר וניקבה בראם ויברך אותם, תרווייהו
כחדא הוו. ועל דא כתיב, אחור וקדם צרפתי.
תא חזי, אפוד וחשן, אחור וקדם הוו, וכד
פהנא אתלפש בהו, הוה דמי בדיוקנא
עלאה. והא אתמר, דכדין אנפוי נהירין,
ואתוון בלטיין, וסלקין לעילא מנהרין, וכדין
הוה ידע מלה.

ובגין כן, תקוונא דחושנא, ותקוונא דאפודא,
כחדא מתקשרין. ואף על גב דתקוונא
דדא לאו איהו פתקוונא דדא, וכלא ברזא
חדא. קשוטא דדא בדא, לאתאחדא חושנא
באפודא, בארבע עזקן, דאתקשרן בהאי אתר,
ובהאי אתר. ואינון רזא דאינון רתיכין,
דמתקשרן בהאי סטרא דלתתא, לאינון
דלעילא, וכלא איהו ברזא דאופנין וחיות.

כתיב, בראשית ברא אלהים את השמים ואת
הארץ. ואוקמוה, דהא כלא כגוונא דא
אתעביד משפנא, כגוונא דעלמא תתאה, עבד
כגוונא דעלמא עלאה, וכל עובדוי דעבד
כגוונא דלעילא. הכי נמי משפנא, כל עובדוי
אינון כעובדא וכגוונא דעלמא (עלאה). (ס"א
ואוקמוה כגוונא דא אתעביד משפנא וכל עובדוי דעבד בהאי עלמא כגוונא
דלעילא עבד. והכי נמי משפנא כל עובדוי אינון כגוונא דלעילא כגוונא
דעלמא תתאה וכגוונא דעלמא עלאה).

ורזא דא כל עובדוי דמשפנא, פלהו עובדוי
ותקוונין דלעילא ותתא, בגין לאשראה

ובדיורים התחתונים. כמו כן גן עדן למטה הוא כמו העליון. וכמו התחתון - כל הציורים וכל הדיקנאות של העולם כלם שם. ועל פן עבודת המשכן ועבודת שמים וארץ, כלם בסוד אחד.

כתוב (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'. פסוק זה פרושהו, אבל בא וראה, וכי בשביל שישתפל אדם בעיניו למעלה ומעלה אותם למעלה, יכול להסתפל במה שלא הרשה לדעת ולראות?

א"ל, שאו מרום עיניכם - מי שרוצה להסתפל במעשי הקדוש ברוך הוא, זקוף עיניו למעלה ויראה כמה חילות וכמה מחנות מעשים משנים זה מזה, גדולים אלה מאלה, ואז תראו ותשאלו ותאמרו, מי ברא אלה. מי ברא אלה, הרי בארנו סוד של מי, ברא אלה, שהוא מקום שעומד מרום וגנוז ונסתר ולא ידוע ועומד תמיד לשאלה, משום שלא התגלה לאותו מקום.

המוציא במספר צבאם, מה זה המוציא? אלא משום שאותו מקום טמיר וגנוז, הוא מוציא הכל בסוד הקול שיוצא מהשופר. ואותו קול הוא מספר של כל החילות העליונים וחשבון של הכל. ומשם נמצא סוד האמונה העליונה בכל אותם צדדים עליונים, עד ששופעות הדרגות ונמשכות למטה, ונפרדים כמה חילות למיניהם, וכלם עומדים בחשבון ונקראים בשם. מרב אונים - זה צד הימין. אמיץ כח - זה צד השמאל. איש לא נעדר - הצדדים ששופעים משני עברים.

דבר אחר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה - הפסוק הזה כשהוקם המשכן והנה מתפקד

שכינתא בעלמא, בדיורין עלאין, ובדיורין תתאין. פגוונא דא, גן עדן לתתא, איהו כגוונא עלאה. וכגוונא תתאה, כל ציורין, וכל דיוקנין דעלמא כלהו תמן. ועל דא, עבידת משכנא, ועבידת שמים וארץ, פלהו ברזא חדא.

בתיב (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'. האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, וכי בגין דיסתפל בר נש עינוי לעילא, וזקיף לון לעילא, יכיל למנדע ולאסתפלא במה דלא אתרשו למנדע ולמחמי.

א"ל שאו מרום עיניכם, מאן דבעי לאסתפלא ולמנדע בעובדוי דקודשא בריה הוא, יזקוף עינוי לעילא, ויחמי כמה חיילין, וכמה משריין, עובדין משניין דא מן דא, רברבין אלין מאלין. וכדין תחמוז ותשאלו ותימרון, מאן ברא אלין. מי ברא אלה, הא אוקימנא רזא דמי, ברא אלה. דהוא אתר דקיימא מרום וגניז וסתים ולא ידיע, וקיימא תדיר לשאלה, בגין דלא אתגלויי ההוא אתר.

המוציא במספר צבאם, מאי המוציא. אלא בגין דההוא אתר דאיהו טמיר וגניז, איהו אפיק פלא, ברזא דקול דנפיק משופר. וההוא קול, איהו מספר דכל חילין עלאין, וחושבנא דכלא. ומתמן אשתכח רזא דמהימנותא עלאה, בכל אינון סטרין עלאין, עד דנגדין דרגין, ואתמשכאן לתתא, ואתפרשאן כמה חילין לזנייהו, וכלהו קיימן בחושבנא, ואקרון בשמא. מרוב אונים, דא סטרא דימינא. ואמיץ כח, דא סטרא דשמאלא. איש לא נעדר, סטרין דנגדין

מתרין עברין. (דף רל"ב ע"א)

דבר אחר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא

כל מי שראה את המשפן, הסתפל בו למעלה ומטה, ואת הכל ראה במשפן, משום שכל מעשי העולם העליון והתחתון, כלם נתקנו במשפן, והרי בארנו - כל מי שראה אותם הקרסים במשפן והסתפל בהם, היה מסתפל באור שלהם באור הכוכבים, משום שפך עומדים הכוכבים ברכיע.

פתח ואמר, (תהלים קמח) הללויה הללו את ה' מן השמים וגו'. בא וראה, התשבחת הזו אמר דוד כנגד סוד השם הקדוש, שהוא כלל של תשבחת הכל. שתי תשבחות הן, כמו סוד השם הקדוש העליון, שהוא הכלל של תשבחת הכל. ואלו: זה, והשבח האחרון, שהוא כללות השבחים של הכל, שכתוב (שם ק) הללויה הללו אל בקדשו וגו'. אבל זה היה על עשרה מינים, וזהו על שבועה, והכל סוד אחד בשם הקדוש.

הללויה הללו את ה' מן השמים, זוהי ראשית של ששה צדדים להתפשט למטה, שגהו סוד שקיים לשאלה, כמו שנאמר (דברים ה) כי שאל נא לימים ראשנים אשר היו לפניך וגו'. עד כאן יש רשות לשאלה. מן היום אשר ברא וגו', ועד קצה השמים - מכאן והלאה לא עומד לשאלה, משום שהוא מקום טמיר וגנוז.

ועל זה, הללו את ה' מן השמים הללוהו במרומים - אלו שני צדדים, (שם ו) הנהחלה) זמין ושמאל. ומכאן מתפשטים כל האחרים למטה בסוד הדרגות להתפקן פראוי. הללוהו כל מלאכיו - אלו הם שני עמודים שעומדים תחת הגוף להשעין את הגוף עליהם.

למשען גופא עליהו.

אלה, האי קרא כד אתקם משפנא. והוה אתתקן, כל מאן דחמי ליה למשפנא, אסתפל ביה לעילא ותתא, וכלא חמי ביה במשפנא. בגין דכל עובדין דעלמא עלאה ותתאה, בלהו אתתקנו ביה במשפנא, והא אוקימנא, כל מאן דחמי אינון קרסים במשפנא, ואסתפל בהו, הוה מסתפל בנהירו דלהון, בנהירו דפכביא, בגין דהכי קיימן פכביא ברכיעא.

פתח ואמר, (תהלים קמח) הללויה הללו את יי' מן השמים וגו', תא חזי תושבחתא דא אמר דוד, לקבל רזא דשמא קדישא, דאיהו כללא דתושבחתא דכלא. תרין תשבחן אינון, פגוונא דרזא דשמא קדישא עלאה, דאיהו כללא דתושבחתא דכלא. ואינון: דא, ותושבחתא בתראה, דאיהי כללא דתושבחתא דכלא, דכתיב, (תהלים קג) הללויה הללו אל בקדשו וגו'. אבל דא הוה, על עשר מינים. ודא הוא על שבע, וכלא רזא חדא בשמא קדישא.

הללויה הללו את יי' מן השמים, איהו שירותא דשית סטרין לאתפשטא לתתא, דדא איהו רזא דקיימא לשאלה, כמה דאת אמר, (דברים ה) כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך וגו', עד הכא אית רשו לשאלה, מן היום אשר ברא וגו', ועד קצה השמים מכאן והלאה, לאו קיימא לשאלא, בגין דאיהו אתר טמיר וגנוז.

ועל דא הללו את יי' מן השמים הללוהו במרומים, אליו תרין סטרין, (דאינון רומא ושירותא) ימינא ושמאלא. ומהכא אתפשטאן בלהו אחרנין לתתא, ברזא דדרגין לאתתקנא כדקא יאות. הללוהו כל מלאכיו, אליו תרין קיימין דקיימי תחות גופא,

בא וראה, אותם העמודים שהגוף נשען עליהם, עומדים כאן בסוד המלאכים, משום שהירכים הן שליחים ללכת ממקום למקום, ומסוד זה יוצאים אותם שנקראים מלאכים, שהם שליחים ללכת בשליחות אדונם ממקום למקום.

הללוהו כל צבאיו - זהו מקום שיוצאים ממנו כל החילות הקדושים העליונים, סוד אות הברית הקדושה, והוא רשום בכל שאר הרבבות, כמו שאמרנו, שפתוב (ישעיה מח) ה' צבאות שמו, אות הוא בכל שאר החילות והרבבות.

הללוהו שמש וירח - בו עומד הסוד הזה, והוא השמש להאיר, ובו עומדים כוכבים עליונים שמאירים, ומזלות, והרי בארנו. אחר כך חזר למעלה לאותו מקום שעומד ברום המרומים, ושם נתקעים הכל, הללוהו שמי השמים. אחר כך הללו את ה' מן הארץ. כנגד אלה אש וברד וגו'. בא וראה, אותם כוכבים למטה עומדים במשיכה שנמשכים מסוד העליון, משום שהכל עומד בדיוקן עליון, והרי בארנו. ומשום כך כל אותם כוכבים ומזלות מרום הרקיע, כלם עומדים להנהיג בו את העולם שלמטה ממנו, ומשם מתפשטות דרגות, עד שעומדות הדרגות לאותם כוכבים שלמטה, שכלם אין עומדים ברשותם כלום, והרי בארנו, וכלם עומדים ברשות שלמעלה. ועל זה כתוב, (ישעיה מז) יעמדו נא ויושיעך הוכרי שמים החזים ברשות ונתבאר.

ויעשו את הכתנת שש וגו' ואת המצנפת שש וגו'. רבי יוסי פתח, (שמות לט) ויהי באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים וגו'. והיה באחרית הימים, כשיפקד הקדוש ברוך הוא את בת יעקב ויקים אותה מן העפר

תא חזי, אינון קיימין דגופא אשתען עלייהו, קיימי הכא ברזא דמלאכין, בגין דירכין אינון שליחן, למיזל מאתר לאתר, ומרזא דא, נפקין אינון דאקרון מלאכין, דאינון שליחן למהו בשליחותא דמאריהון, מאתר לאתר. הללוהו כל צבאיו, דא איהו אתר דנפקי מניה כל חילין קדישין עלאין, רזא דאת קיימא קדישא, ואיהו רשים בכל שאר רבוון, בדקא אמרן, דכתיב, (ישעיה מח) יי' צבאות שמו, אות איהו בכל שאר חילין ורבוון.

הללוהו שמש וירח, ביה קיימא רזא דא, ואיהו שמשא לאנהרא, וביה קיימין פכבייא עלאין דנהרין, ומזלי, והא אוקימנא. לבתר אהדר לעילא, ליהווא אתר דקאים ברומא דמרומים, ותמן תקיעו דכלא, הללוהו שמי השמים. לבתר הללו את יי' מן הארץ, לקבל אלין אש וברד וגו'.

תא חזי, אינון פכבים לתתא, קיימין במשיכו דאתמשכאן מרזא עלאה, בגין דכלא קיימא בדיוקנא עלאה, והא אוקימנא. ובגין כך כל אינון פכבייא ומזלי, מרום רקיעא, פלהו קיימי לאנהגא ביה עלמא דלתתא מניה, ומתמן אתפשטאן דרגין, עד דקיימין דרגין לאינון פכבייא דלתתא, דכלהו לא קיימי ברשותיהו כלום, והא אוקימנא, וכלהו קיימאן ברשותא דלעילא. ועל דא כתיב, (ישעיה מז) יעמדו נא ויושיעך הוכרי שמים החזים בפוכבים, וכלא איהו ברשותא ואתמר.

ויעשו את הכתנות שש וגו' ואת המצנפת שש וגו'. רבי יוסי פתח, (ישעיה ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש

ההרים וגו'. רבי יוסי פתח, (שמות לט) ויהי באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים וגו'. והיה באחרית הימים, כשיפקד הקדוש ברוך הוא את בת יעקב ויקים אותה מן העפר

ותתחבר השמש בלבנה, אז נכון יהיה הר בית ה' - זו ירושלים למעלה, שתהיה מתקנת בתקונייה להיות נאורה באור שלמעלה, שכל אורה אינו מתקן אלא באור שלמעלה. ובאותו זמן יאור עליה אור עליון על אחד פי שבעה ממה שהיתה מקדם לכן, כפתיוב (שם ל) והיה אור הלבנה באור החמה ואור החמה יהיה שבעתים וגו'.

בראש ההרים, בראשי ההרים היה צריך להיות! מה זה בראש? אלא האור הזה שהיה לה, בראש ההרים הוא. ומיהו ראש ההרים? זה הפה הגדול שהוא ראש ההרים, הראש של כל צד הימין. וזהו שמתקן את הבית תמיד ומברך אותה להאיר פניה. ועל זה, יהיה נכון.

ובמה יתקן אותה? באותם לבושים שהם כמו שלמעלה, כמו שבארובה. ואותם לבושים פלם עומדים בסוד של שש. והבית הזה, כשהיה מתקן בראש ההרים הזה, שהוא הפה הגדול, אז נקשר ומתעלה למעלה בקיים עליון, ויאור העולם מאותו האור העליון. (א) וזהו ונשא מגבעות, מכל שאר החילות והמחנות העליונים. ואז, ונהרו אליו כל הגוים.

בא וראה, בשעה שהכהן שלמטה פורש ידיו, אז רוח עליונה מאירה ויוצאת, וכל המאורות מאירים, והאורות נמשכים ונאורים ונקשרים אלה באלה, עד שיאירו את פניה של כנסת ישראל, והכל על ידי האור הראשון שהוא הפה. וכשהכהן מתעורר למטה, כהן מתעורר למעלה. ובמעשים שלמטה מתעוררת ההתעוררות שלמעלה.

ואתקשרן אליו באליו, עד דיתנהירו אנפיה דכנסת ישראל, וכלא על ידא דנהורא קדמא דאיהו כהנא. וכד כהנא אתער לתתא, כהנא אתער לעילא. ובעובדין דלתתא, אתער אתערותא דלעילא.

ההרים וגו'. והיה באחרית הימים, כד יפקוד לה קדשא ברין הוא לברתא דיעקב, ויוקים לה מעפרא, ויתחבר שמשא בסיהרא, כדין נכון יהיה הר בית יי', דא ירושלים לעילא, דתהא מתתקנא בתקונתא לאתנהרא בנהורא דלעילא, דכל נהורא לאו איהו מתתקנא, אלא בנהורא דלעילא. ובההוא זמנא יתנהיר עלה נהורא עלאה, על חד שבעה ממה דהות מקדמת דנא, כמה דכתיב, (ישעיה ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים וגו'.

בראש ההרים. בראשי ההרים מיבעי ליה. מאי בראש אלא נהורא דא דיהא לה (דף ר"ב ע"ב) בראש ההרים איהו. ומאן איהו ראש ההרים. דא כהנא רבא. דאיהו ראש ההרים. רישא דכלא סטר ימינא. ודא איהו דמתקן לביתא תדיר, ומברך לה לאנהרא אנפיה. ועל דא, יהיה נכון.

ובמה יתקן לה. באינון לבושין דאינון פגיונא דלעילא, כמה דאוקמוה. ואינון לבושין פלהו קיימן ברזא דשית. והאי ביתא כד יהא מתתקן בהאי ראש ההרים, דאיהו כהנא רבא, כדין אתקשר ואסתלק לעילא בקיומא עלאה, ויתנהיר עלמא מההוא נהירו עלאה, (כדין) ודא הוא ונשא מגבעות, מכל שאר חילין ומשיריין עלאין, וכדין ונהרו אליו כל הגוים.

תא חזי, בשעתא דכהנא דלתתא פריש ידוי, כדין רוחא עלאה אנהיר, ונפיק, וכל פוצינין נהרין, ונהורין אתמשכאן ואתנהרין

ואתקשרן אליו באליו, עד דיתנהירו אנפיה דכנסת ישראל, וכלא על ידא דנהורא קדמא דאיהו כהנא. וכד כהנא אתער לתתא, כהנא אתער לעילא. ובעובדין דלתתא, אתער אתערותא דלעילא.

וְעַל דָּא נִכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יי' בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְגו', וְנִהְרֹו אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. מִשּׁוּם שֶׁעֲכָשׁוּ, כָּל שְׂאֵר הַעַמִּים יֵשׁ לָהֶם מִמְּנִים בְּרִקְיַע עֲלֵיהֶם, וּבְאֹתוֹ זְמַן יִבְעַר אוֹתָם וַיִּפֹּל אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁלֹטוֹנָם, שְׁפָתוֹב (ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמְּרוֹם בְּמְרוֹם. וְכִיּוֹן שְׁכֻלָם יַעֲבְרוּ מִשְׁלֹטוֹנָם, אֲזִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְחַזֵּק לְבַדּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ב) וְנִשְׁגַּב ה' לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא. וְאֲזִי, וְנִהְרֹו אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. וְהוּוּ שְׁפָתוֹב וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר ה' אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְגו'.

וְהַבֵּל הוּא בְּשַׁעַה שֶׁהִפְתָּח, שְׁהוּא רֹאשׁ הַהָרִים, יֵאִיר לָהּ, וְהַכֵּל הוּא בְּסוּד שֶׁל שֵׁשׁ, שֵׁשׁ הֵם בְּכָל הַצְּדָדִים שִׁיאִיר לָהּ, שְׁהָרִי בְּסוּד שֶׁל שֵׁשׁ יֵאִיר לָהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זְמַן הוּא לְלַכֵּת עִם הַשְּׂכִינָה, מִשּׁוּם שֶׁשְׂכִינָה לֹא תִשָּׂרָה עֲלֵינוּ אֶלָּא מִתּוֹךְ דְּבָרֵי תוֹרָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי שְׁהוּא הַרֹאשׁ, יִפְתַּח בְּרֹאשׁ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קיט) צְעִיר אֲנִי וְנִבְזָה פִּקְדִיךָ לֹא שְׁכַחְתִּי. צְעִיר אֲנִי וְנִבְזָה - דָּוִד הַמֶּלֶךְ לְפָעַמִּים מִשְׁבַּח אֶת עֲצָמוֹ, שְׁפָתוֹב (שם יח) וַעֲשֵׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד עוֹלָם. וְכַתוּב (שמואל ב-בג) נֶאֱמַר דָּוִד בֶּן יִשִׁי וְנֶאֱמַר הַגִּבּוֹר הוֹקֵם עַל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. וְלְפָעַמִּים עוֹשֶׂה אֶת עֲצָמוֹ עֲנִי, שְׁפָתוֹב (תהלים פו) כִּי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. וְכַתוּב צְעִיר אֲנִי וְנִבְזָה. וְהוּא אוֹמֵר, (שם קיח) אֶבְיוֹן מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. אֶלָּא, בְּזִמְנָן שְׁהֵי עוֹלָה בְּדַרְגַּת הַשְּׁלוֹם וְהַתְּעֵלָה בְּדִין שֶׁל אֱמֶת וְהֵי שׁוֹלֵט עַל שׁוֹנְאֵיו, הֵי מִשְׁבַּח אֶת עֲצָמוֹ. וּבְזִמְנָן שְׂרָאָה

וְעַל דָּא נִכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יי' בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְגו', וְנִהְרֹו אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. בְּגִין דְּהַשְׁתָּא, כָּל שְׂאֵר עַמִּין, אֵיִת לֹון מְמַנָּן בְּרִקְיַע עֲלֵיהוּ. וּבְהַהוּא זְמַנָּא, יִבְעַר לֹון, וַיִּפֹּל לֹון קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִשְׁוֹלְטַנְיָהוֹן, דְּכַתִּיב, (ישעיה כד) יִפְקֹד יי' עַל צָבָא הַמְּרוֹם בְּמְרוֹם, וְכִיּוֹן דְּכֻלְהוּ יִתְעַבְרוּן מִשְׁוֹלְטַנְיָהוֹן, כְּדִין קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִתְתַּקֵּף בְּלַחֲוִדְיָה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (ישעיה ב) וְנִשְׁגַּב יי' לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא, וְכִדִּין וְנִהְרֹו אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. וְהֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר יי' אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְגו'.

וּבְרִיא אֵיהוּ, בְּשַׁעַתָּא דְּכַהֲנָא, דְּאֵיהוּ רֹאשׁ הַהָרִים וְנִהְרֹו לָהּ, וְכֻלָּא אֵיהוּ בְּרֹזָא דְּשֵׁשׁ, שֵׁיִת אֵינּוֹן בְּכָל סְטָרִין דִּינִהְרִיר לָהּ, דְּהָא בְּרֹזָא דְּשֵׁיִת וְנִהְרִיר לָהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ אֲזֵלֵי בְּאוֹרְחָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עֵידָן אֵיהוּ לְמַהֲרָךְ בְּשְׂכִינְתָּא, בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא לֹא תִשָּׂרֵי עֲלֵן, אֶלָּא מִגּוֹ מְלִי דְּאוֹרֵיִיתָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאֵן דְּאֵיהוּ רִישָׁא, לִיִּפְתַּח בְּרִישָׁא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קיט) צְעִיר אֲנִי וְנִבְזָה פִּקְדִיךָ לֹא שְׁכַחְתִּי. צְעִיר אֲנִי וְנִבְזָה, דָּוִד מֶלֶכָא, לְזִמְנִין אֵיהוּ קָא מִשְׁבַּח גְּרַמְיָה, דְּכַתִּיב, (תהלים יח) וַעֲשֵׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד עוֹלָם. וְכַתִּיב, (שמואל ב כג) נֶאֱמַר דָּוִד בֶּן יִשִׁי וְנֶאֱמַר הַגִּבּוֹר הוֹקֵם עַל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. וְלְזִמְנִין עַבְדֵי גְרַמְיָה מִסְּכַנָּא, דְּכַתִּיב, (תהלים פו) כִּי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. וְכַתִּיב צְעִיר אֲנִי וְנִבְזָה. וְאֵיהוּ אָמַר (תהלים קיח) אֶבְיוֹן מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.

אֶלָּא, בְּזִמְנָא דְּהֵי סְלִיק בְּדַרְגָּא דְּשְׁלָמָא, וְאִסְתַּלַּק בְּדִינָא דְּקָשׁוּט, וְהֵי שְׁלִיט

את עצמו בצרה ושונאיו דוחקים אותו, אז הנמיך את עצמו, והיה קורא לעצמו עני, קטן לכלם. מה הטעם? משום שלפעמים היה שולט, ולפעמים היה בצרה של שונאיו.

ועם כל זה, הוא שלט עליהם תמיד ולא יכלו לו. ודוד המלך תמיד היה משפיל עצמו לקדוש ברוך הוא, שכל מי שמנמיך עצמו לפני הקדוש ברוך הוא, הוא מזקיף אותו על הכל, ומשום כך התרצה בו הקדוש ברוך הוא בעולם הזה ובעולם הבא. בעולם הזה - שכתוב (ישעיה לז) וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי. ובעולם הבא - שכתוב (הושע א) ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה' ואל טובו באחרית הימים. דוד הוא היה מלך בעולם הזה, ודוד יהיה מלך לעתיד לבא. ועל זה אמר, אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה.

בא וראה, בשעה שהשמש מחזיר פניו ולא מאיר ללבנה, מעבר אורה (ללבנה) ולא מאירה, ואז היא בעני בכל הצדדים, ונתקדרת ואין לה אור כלל. וכש השמש חוזר נגדה ומאיר לה, אז פנייה מאירות, והיא מתקשטת אליו בנקבה שמתקשטת אל הזכר, ואז היא שולטת בשלטון העולם.

ועל זה דוד היה מעטר עצמו באותו גון ממש. לפעמים הוא עני, ולפעמים הוא בעשר ובעשירות הכל, ומשום כך היה אומר צעיר אנכי ונבזה. ועם כל זה - פקדיך לא שכחתי. כמו כן יש לאדם להיות נבזה בעיניו, (ונבזה. ומה אם דוד המלך כה, כל שכן אדם אחר

על שנאוי, הנה קא משבח גרמיה. ובזמנא דחמא גרמיה בעאקו, ושנאוי קא דחקין ליה, פדין מאיך גרמיה, והנה קרי גרמיה מספנא, זעירא לכלא. מאי טעמא. בגין, דהא לזמנין הנה שליט, ולזמנין הנה בעאקו דשנאוי.

ועם כל דא איהו שליט עליהו תדיר, ולא יכילו ליה. ודוד מלכא, תדיר איהו הנה שפיל גרמיה לגבי קדשא בריך הוא, דכל מאן דמאיך גרמיה קמי קדשא בריך הוא, איהו זקיף ליה על כלא. ובגין כך, אתרעי ביה קדשא בריך הוא בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. בעלמא דין, דכתיב, (ישעיה לז) וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי. ובעלמא דאתי, דכתיב, (הושע א) ובקשו את יי' אלהיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל יי' ואל טובו באחרית הימים. דוד איהו הנה מלכא בהאי עלמא, ודוד יהא מלכא לזמנא דאתי. ועל דא אמר, אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה.

הא חזי, בשעתא דשמשא מהדר אנפוי, ולא נהיר לסיהרא, אתעבר נהורהא (לסיהרא) ולא נהירת, פדין איהי במספנותא בכל סטרין, ואתקדרת, ולית לה נהורא כלל. וכד שמשא אהדר לקבלה, ואנהיר לה, פדין אתנהירת אנפאה, ואתקשטת לגביה, פנוקבא דאתקשטת לגבי דכורא, וכדין איהי שלטא בשולטנו בעלמא. (דף רל"ג ע"א)

ועל דא, דוד הנה מעטר גרמיה, בההוא גוונא ממש. לזמנין איהו מספנא, ולזמנין איהו בעותרא בעתירו דכלא, ובגין כך הנה אמר, צעיר אנכי ונבזה. ועם כל דא, פקדיך לא שכחתי. פגוונא דא, אית ליה לפר נש למיהוי נבזה בעיניו, (ס"א ונבזה ומה אי דוד מלכא כה כל שכן בר נש אחרא דאית ליה) לאשפלא גרמה

שִׁישׁ לוֹ) לְהַשְׁפִּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל, לְהִיטוֹ כְּלֵי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְתַרְצֵה בּוֹ, וְהָרִי פְּרֻשׁוֹה, שְׁכַתוֹב (יִשְׁעִיָּה נז) וְאֵת דְּכָא וְשִׁפְל רוח. עֲכָשׁוּ אֲנִי אֶפְתַּח בְּרֹאשׁ. פְּתַח וְאָמַר, (יְחֻזְקָא ל מ) וַיִּבִּיא אוֹתִי שְׁמָה וְהִנֵּה אִישׁ מְרֹאֵהוּ כְּמְרֹאֵה נַחֲשֵׁת וּפְתִיל פְּשָׁתִים בְּיָדוֹ וְקָנָה הַמְּדָה וְהוּא עֹמֵד בְּשַׁעַר. אֵת זֶה רָאָה יְחֻזְקָאֵל בְּאוֹתוֹ מְרֹאֵה הַנְּבוֹאָה, וְזֶהוּ אִישׁ, שֶׁהוּא שְׁלִיחַ בְּאוֹתָם לְבוֹשִׁים.

וְכַאן לֹא אָמַר אֶלָּא רַק אִישׁ, וְלֹא אָמַר אִישׁ לְבוֹשׁ הַבְּדִים. אֶלָּא בְּשֻׁעָה שְׁעֻשָׁה שְׁלִיחוֹת לַעֲשׂוֹת דִּין אוֹ לְהִרְאוֹת דִּין - נִקְרָא לְבוֹשׁ הַבְּדִים. וּבְשֻׁעָה שְׁלֹא כֹּא לְכֹף - הַשְׁתַּנָּה לְגוֹן אַחֵר. כְּפִי שְׁלִיחוֹתוֹ - כֶּף שׁוֹנֵה מְרֹאֵה שְׁלוֹ בְּאוֹתָם לְבוֹשִׁים וְהַשְׁתַּנָּה מְלַבְּוֹשִׁים לְלְבוֹשִׁים, מְשׁוּם שֶׁהוּא תְּמִיד בְּצַד שְׁמֵאל, וְכִמְה גּוֹנִים הֵם שְׁמַתְּלַבֵּשׁ בָּהֶם, וְכֹל אוֹתָם שְׁבָאִים מִן הַצַּד שְׁלוֹ.

מְרֹאֵהוּ כְּמְרֹאֵה נַחֲשֵׁת - כֵּאֵן מְתַלְבֵּשׁ בְּאוֹתוֹ לְבוֹשׁ שֶׁהֵם טוֹרֵי נַחֲשֵׁת, שְׁנֻקְרָאִים הָרִי נַחֲשֵׁת, וְזֶה הֵבִיא מְדָה לַעֲשׂוֹת מְדִידָה. זֶה (קָנָה הַמְּדָה) אֵינּוּ הַנִּיּוֹץ הַקָּשָׁה הַנְּעַלְם וְהַגְּנוּז, אֶלָּא מְשֵׁם יוֹצֵא הַקָּנָה הַזֶּה לְמַטָּה, שְׁנֻגָּשׁ מְתוּךְ אוֹר שְׁנֻשָּׂאָר מֵהַנִּיּוֹץ הַקָּשָׁה, כְּשֶׁמְסַתְּלַק לְמַעְלָה וְנֻחַק תוֹךְ הַסְּפִיר שְׁנוּצֵץ וְלֹא נוֹדַע. וְעַל כֵּן אוֹתוֹ קָנָה הַמְּדָה עוֹמֵד בְּמְדִידַת הַמְּדָה שְׁעוֹמְדַת לְמַטָּה.

וְלַפְעָמִים קָנָה הַמְּדָה, וְלַפְעָמִים קוֹ הַמְּדָה, וְעַל זֶה פְּתִיל וְקָנָה, וְהַכֹּל מְדָה לַעֲשׂוֹת מְדִידָה. (שם) כֹּל הַמְּדִידוֹת שֶׁל יְחֻזְקָאֵל הִיוּ בְּאוֹתוֹ קָנָה הַמְּדָה, וּבְמַעֲשֵׂה הַמְּשַׁפֵּן הַכֹּל הִיָּה בְּקוֹ הַמְּדָה.

בְּכֹלָא, לְמַהוּי אִיהוּ מְאֵנָא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בֵּיה, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְכַתִּיב, (יִשְׁעִיָּה נז) וְאֵת דְּכָא וְשִׁפְל רוח. הַשְׁתָּא אֲנָא אֶפְתַּח בְּרִישָׁא.

פְּתַח וְאָמַר, (יְחֻזְקָא ל מ) וַיִּבִּיא אוֹתִי שְׁמָה וְהִנֵּה אִישׁ מְרֹאֵהוּ כְּמְרֹאֵה נַחֲשֵׁת וּפְתִיל פְּשָׁתִים בְּיָדוֹ וְקָנָה הַמְּדָה וְהוּא עוֹמֵד בְּשַׁעַר. הַאי חָמָא לִיָּה יְחֻזְקָאֵל, בְּהֵהוּא חִיזוּ דְנְבוֹאָה, וְהַאי אִיהוּ אִישׁ, דְּאִיהוּ שְׁלִיחָא בְּאֵינוֹן לְבוֹשִׁין.

וְהָא לֹא אָמַר אֶלָּא אִישׁ, וְלֹא אָמַר אִישׁ לְבוֹשׁ הַבְּדִים. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְעַבִּיד שְׁלִיחוֹתָא לְמַעַבְד דִּינָא, אוֹ לְאַחְזָאָה דִּינָא, אֶקְרִי לְבוֹשׁ הַבְּדִים. וּבְשַׁעֲתָא דְלֹא אֲתִי לְהַכִּי, אֲשַׁתְּנִי לְגוֹנוֹנָא אַחְרָא, כְּפּוּם שְׁלִיחוֹתָא, הַכִּי שְׁנֵי חִיזוּ דִּילִיָּה בְּאֵינוֹן לְבוֹשִׁין, וְאֲשַׁתְּנִי מְלַבְּוֹשִׁין לְלְבוֹשִׁין, בְּגִין דְּאִיהוּ תְדִיר בְּסִטְר שְׁמֵאלָא, וְכִמְה גּוֹנִין אֵינוֹן דְּאֲתַלְבֵּשׁ בְּהוּ, וְכֹל אֵינוֹן דְּאֲתִין מְסִטְרִיָּה.

מְרֹאֵהוּ כְּמְרֹאֵה נַחֲשֵׁת, הָכָא אֲתַלְבֵּשׁ בְּהֵהוּא לְבוֹשָׁא דְאֵינוֹן טוֹרֵי נַחֲשֵׁת, דְּאֶקְרוּן (זְכִרְיָה ו) הָרִי נַחֲשֵׁת. וְדָא אֵייתִי מְדִידוֹ, לְמַעַבְד מְשַׁחְתָּא. הַאי (קָנָה הַמְּדָה) לָאוּ אִיהוּ בּוֹצִינָא דְקַרְדִּינוֹתָא דְטְמִיר וְגְנוּז, אֶלָּא מְתַמֵּן נַפְקַת הַאי קָנָה לְתַתָּא, דְּאֲתַגְלִיד מִגּוֹ נְהִירוֹ דְּאֲשַׁתְּבִּיק מְבוֹצִינָא דְקַרְדִּינוֹתָא, כִּד אֶסְתַּלְקַת לְעִילָא, וְאֲתַגְלַפַּת גּוֹ סְפִירוֹ דְנֻצִין וְלֹא אֲתִידַע. וְעַל דָּא, הֵהוּא קָנָה הַמְּדָה אִיהוּ קַיִמָא בְּמְדִידוֹ דְמְשַׁחְתָּא, דְקַיִמָא לְתַתָּא.

וְלִזְמַנִּין קָנָה הַמְּדָה, וְלִזְמַנִּין קוֹ הַמְּדָה, וְעַל דָּא פְּתִיל וְקָנָה, וְכֹלָא מְשַׁחְתָּא לְמַעַבְד מְדִידוֹ, כֹּל מְדִידוֹ דִּיחֻזְקָאֵל, אִיהוּ הָוָה בְּהֵהוּא קָנָה הַמְּדָה, וּבְעוֹבְדָא דְמְשַׁפְּנָא כֹּלָא הָוָה בְּקוֹ הַמְּדָה.

בְּמוֹשָׁבָא, בְּאוֹתָהּ מְדִידָה שְׁלֵמָטָה, שְׁהִיא קוֹ הַמְּדָה, כְּמוֹ שְׁאוֹתוֹ הַפְּתִיל, שְׁכָשְׁמַתְחִיל לְהַתְּפַשֵּׁט, בְּכָל אִמָּה קָשֶׁר אֶחָד, וּבְאוֹתָהּ מְדָה מוֹדֵד, וְנִקְרָא אִמָּה. וּמְשׁוּם כֶּף, (שְׁמוֹת כו) שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בְּאִמָּה, שְׁזֵה אֲרָף, וְרֹחַב אֲרֻבַּע בְּאִמָּה, וְלֹא כְּתוּב אֲרֻבַּע אֲמוֹת, מְשׁוּם שְׁאִמָּה הִנֵּה מוֹדֵד לְכָל צֶד. וְזֶה יוֹצֵא מִסוּד הַמְּאוֹר הַעֲלִיּוֹן, שֶׁהַמְּדִידָה שֶׁל זֶה לְמִטָּה, מֵהַמְּדִידָה הַזֹּאת שְׁלֵמָעֵלָה נִמְצָאָת. הַמְּדִידָה שְׁלֵמָטָה קִטְנָה אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מְאוֹת צְדָדִים, וְכָל צֶד וְצֶד שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֶלֶף אֲמוֹת, וְעַל כֵּן אִמָּה אַחַת הוֹלֶכֶת בְּכֻלָּן, וְאוֹתָהּ אִמָּה שְׁזֵה מוֹדֵד, מֵתְּפַשֵּׁט קוֹ הַמְּדָה וְנִתְגַּלִּית עוֹד אִמָּה וּמוֹדֵד, וְכֵן בְּכָל אוֹתָן מְדִידוֹת. (שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֶלֶף אֲמוֹת מֵתְּפַשֵּׁט קוֹ הַמְּדָה וְנִתְגַּלִּית אִמָּה וּמוֹדֵד, וְכֵן בְּכָל אוֹתָן מְדִידוֹת, וְעַל זֶה אִמָּה אַחַת הוֹלֶכֶת בְּכָלָם, וְהִיא אִמָּה שְׁמוֹדֵדֶת זֶה מוֹדֵדֶת וְזֶה.)

שְׁמוֹנֶה וְעֶשְׂרִים בְּאִמָּה, הוּא אֲרָף שֶׁל אִמָּה אַחַת, וְהִרְחִב אֲרֻבַּע בְּאוֹתָהּ אִמָּה. נִמְצָא אִמָּה אַחַת שְׁהִיא שְׁלֵשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁלִישִׁים. כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (יִשְׁעִיָּה מ) וְכָל בְּשָׁלֵשׁ עֶפֶר הָאָרֶץ, וְהֵם שְׁלֵשִׁים וּשְׁנַיִם, כִּנְגַד שְׁלֵשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים שְׁיוֹצְאִים מִלְּמַעְלָה.

וְכֹאשֶׁר נַעֲשִׂית מִדַּת הָאֲרָף בְּמְדִידָה הַזֹּאת, הִיא אֲרֻבַּעַת צְדָדִים אוֹתוֹ הָאֲרָף. וְכָל צֶד שְׁבַע אֲמוֹת, שְׁלֻכָּה עוֹלוֹת אוֹתָן שְׁבַע אֲמוֹת לְאֲרֻבַּעַת צְדָדִים בְּסוּד שֶׁל שְׁבַע, (וּבְמִתְחַוִּימִים) שֶׁהֵם עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה שְׁהֵם בְּאֲרָף, מְשׁוּם שְׁשְׁבַע הוּא סוּד עֲלִיּוֹן בְּכָל. וְכָל אוֹתָם שְׁלֵשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים כְּלוּלִים בְּשְׁבַע, בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי כְּתוּב מְדָה אַחַת לְכָל הַיְרִיעֶת - וְדָאִי שְׁזֵה מְדָה אַחַת, אֵף עַל גַּב שֶׁהַתְּפַשֵּׁטָה אִמָּה

בְּמוֹשָׁבָא, בְּהֵוָה מְדִידוֹ דְלִתְתָא, דְּאִיהוּ קוֹ הַמְּדָה, כְּגוֹנוֹנָא דְהֵוָה פְּתִיל, דְּכַד שְׂרִי לְאַתְּפִשְׁטָא, בְּכָל אִמָּה חַד קְשָׁרָא, וּבְהֵוָה מְשַׁחְתָּא מְדִיד, וְאִקְרִי אִמָּה. וּבְגִין כֶּף, שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בְּאִמָּה, דְּדָא הוּא אֲרַבָּא וּפּוֹתִיָּא אֲרֻבַּע בְּאִמָּה, וְלֹא כְּתוּב אֲרֻבַּע אֲמוֹת, בְּגִין דְּאִמָּה מְדִיד לְכָל סֵטֶר.

וְהִיא נִפְקָא, מְרֻזָּא דְבוֹצִינָא דְלְעִילָא, דְּמְדִידוֹ דְּהִיא לִתְתָּא מְהִיא מְדִידוֹ דְלְעִילָא אֲשַׁתְּכַח. מְדִידוֹ דְלִתְתָּא זְעִיר, אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מְאוֹת סֵטֵרִין, וְכָל סֵטֵרָא וְסֵטֵרָא תְרִיסָר אֶלְפֵי אֲמִין, וְעַל דָּא אִמָּה חַד אֲזִיל בְּכֻלָּהּ, וְהֵוָה אִמָּה דְּמְדִיד דָּא, אֲתְּפִשְׁטָא קוֹ מְשַׁחְתָּא וְאַתְּגַלִּיָּא אִמָּה וּמְדִיד, וְכֵן בְּכָל אֲיִנוֹן מְשַׁחְתִּי. (ס"א תְרִיסָר אֶלְפֵי אֲמִין אֲתְּפִשְׁטָא קוֹ מְשַׁחְתָּא וְאַתְּגַלִּיָּא אִמָּה וּמְדִיד וְכֵן בְּכָל אֲיִנוֹן מְשַׁחְתִּי וְעַל דָּא אִמָּה חַד אֲזִיל בְּכֻלָּהּ וְהֵוָה אִמָּה דְּמְדִיד דָּא מְדִיד דָּא.)

שְׁמוֹנֶה וְעֶשְׂרִים בְּאִמָּה, אִיהוּ אֲרַבָּא, דְּחַד אִמָּה, וּפּוֹתִיָּה אֲרֻבַּע בְּהֵוָה אִמָּה. אֲשַׁתְּכַח, אִמָּה חַד דְּאִיהוּ תְלָתִין וְתָרִין שְׁלִישִׁים. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יִשְׁעִיָּה מ) וְכָל בְּשָׁלֵשׁ עֶפֶר הָאָרֶץ, וְאֲיִנוֹן תְּלָתִין וְתָרִין, לְקַבֵּל תְּלָתִין וְתָרִין שְׁבִילִין דְּנִפְקִין מִלְּעִילָא.

וְכַד אֲתַעֲבִיד מְשַׁחְתָּא דְּאֲרַבָּא בְּהִיא מְדִידוֹ, אִיהוּ אֲרֻבַּע סֵטֵרִין הֵוָה אֲרַבָּא. וְכָל סֵטֵרָא ז' אֲמִין, דְּלְהִכִּי סֵלְקוֹן אֲיִנוֹן שְׁבַעַת אֲמִין, לְאֲרֻבַּע סֵטֵרִין, בְּרֻזָּא דְשְׁבַע, (ס"א וּמִתְחַוִּימִין) דְּאֲיִנוֹן תְּמַנְיָא וְעֶשְׂרִים דְּאֲיִנוֹן בְּאֲרַבָּא, בְּגִין דְּשְׁבַע אִיהוּ רְזָא עֲלָאָה בְּכֻלָּא. וְכָל אֲיִנוֹן תְּלָתִין וְתָרִין שְׁבִילִין כְּלִילָן בְּשְׁבַע, בְּרֻזָּא דְשְׁמָא קְדִישָׁא.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתוּב מְדָה אַחַת לְכָל הַיְרִיעוֹת. וְדָאִי מְדָה אַחַת אִיהוּ, אֵף עַל גַּב

אחר אמה, וזה אחר זה, והכל בסוד (מסוד) המאור העליון זה בא, להיות מעלה ומטה מדה אחת. וזוהי המדה שהיא בקדשה יתרה, משום שיש מדה אחרת שהיא לכסות על זו שהיא בפנים. שהרי במדה אחרת שמכסה על זה עולה בחשבון לחשבון שלשים וארבע, ובפנים לחשבון שלשים ושתים, (שהיא לכסות על זה שהיא לבפנים ועולה בחשבון, בחשבון שלשים וארבע, ולבחון לחשבון שלשים ושתים) וזהו סוד שמכסה זה על זה, שלשים ושתים לבפנים - שלשים וארבע (שלשים ושתים הוא עומד בפנים, שלשים וארבע הוא עומד בחוץ).

משום שהרי מדה ראשונה, שהיא קדושה בגונים קדושים, שהם שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני, אלו גונים קדושים, וכל חשבוננו עולה לחשבון שלשים ושתים. ומדה שנייה, שהיא לחוץ לכסות על זה, עולה לחשבון שלשים וארבע, וזהו סוד הכתוב (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה' ביום רעה ממש ימלטהו ה'. סוד החשבון לפנים, שהוא סוד שלשים ושתים. ובאותו חשבון של בחוץ מה כתוב? ועשית יריעת עזים. יריעת עזים, למה עזים? אלא הסוד הגון שלו, לתת מקום בסוד הקדש, ומשום כף יריעת עזים ודאי. כתוב (שיר ו) אל גנת אגוז ירדתי וגו', הרי פרושה, אבל מה אגוז יש לו קלפה שמקיפה ומכסה את המוח, והמח מבפנים, אף כף בכל דבר של קדש - הקדשה בפנים, והצד האחר בחוץ. וסוד זה - (חבקוק א) רשע מכתיר את הצדיק. ועל פן נקרא אגוז, והרי פרושה. בא וראה, באותו שבחון - כל מה שמוסיף, גורע. וסימנך פרי

דאתפשט אמה בתר אמה, ודא בתר דא, וכלא ברזא (כ"א מרזא) דבוצינא דלעילא קא אתיא, למהוי עילא ותפא משחתא חדא.

ודא איהו משחתא דאיהו בקדושה יתיר, בגין דאית משחתא אחרא, דאיהי לחפיא על דא דאיהי לגו. דהא במשחתא אחרא דחפיא על דא, סלקא בחושבנא בחושבון תלתין וארבעה, ולגאו בחושבון תלתין ותריין (כ"א דאיהי לחפיא על דא דאיהי לגו וסלקא בחושבנא, בחושבון ד"ל ולגאו בחושבון ל"ב) ודא איהו רזא (דף רל"ג ע"ב) דחפיא דא על דא, ל"ב לגו, ד"ל (ל"ב איהו קנימא לגו, ד"ל איהו קנימא) לבר.

בגין דהא משחתא קדמאה, דאיהו קדישא בגוונין קדישין, דאינון שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני, אלין גוונין קדישין, וכל חשבון דיליה סלקא לחושבון תלתין ותריין. ומשחתא תניינא דאיהו לבר לחפיא על דא, איהי סלקא לחושבון תלתין וארבעה. ודא איהו רזא דכתיב, (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי'. ביום רעה ממש, ימלטהו יי'.

רזא דחושבנא לגו, דאיהו רזא תלתין ותריין. ובההוא חשבנא דלבר, מה כתיב, ועשית יריעות עזים. יריעות עזים, אמאי עזים. אלא רזא דגוונא דיליה, למיהב דוכתא ברזא דקודשא, ובגין כף יריעות עזים ודאי. כתיב (שיר השירים ו) אל גנת אגוז ירדתי וגו', הא אוקמוה, אבל מה אגוז אית ליה קליפה, דסחרא וחפיא על מוחא, ומוחא לגו, אוף הכי בכל מלה דקודשא, קדשה לגו, וסטרא אחרא לבר. ורזא דא, (חבקוק א) רשע מכתיר את הצדיק. ועל דא אקרי אגוז, והא אוקמוה.

תא חזי, בההוא דלבר, כל מה דאוסיה גרע, וסימניה פרי החג, דמתמעטין ואזלין.

החג, שמתמעטים והולכים. אך כֵּן גַם, בְּמֵה שֶׁבַּפְּנִים כְּתוּב, וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת. וּבְמֵה שֶׁבַּחוּץ כְּתוּב, עֲשֵׂתִי עֲשֶׂרֶה יְרִיעוֹת. הוֹסִיף אוֹתִיּוֹת וְגֵרַע מֵהַחֲשֻׁבּוֹן. הוֹסִיף חֲשֻׁבּוֹן וְגֵרַע (אֲוִתִּיּוֹת). הוֹסִיף חֲשֻׁבּוֹן, שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת כו) אַרְבָּע הַיְרִיעָה הָאֶחָת שְׁלֹשִׁים בְּאֵמָה הַיְרִיעָה. וּכְשֶׁעוֹלָה לְחֲשֻׁבּוֹן, עוֹלָה לְחֲשֻׁבּוֹן שְׁלֹשִׁים וְאַרְבַּע, שְׂאִין בְּכָל אוֹתָם מִיְּנֵי הָעֲנִי כְּמוֹ אוֹתוֹ שֶׁנֶּקְרָא ד"ל. וּמִשּׁוּם כֵּן, כְּשֶׁעוֹלָה לְחֲשֻׁבּוֹן יוֹתֵר, עוֹלָה בַּחֲסֻרוֹן.

וּבְשֶׁהוּא גּוֹרֵעַ בַּחֲשֻׁבּוֹן (גורע), עוֹלָה בְּעוֹלָה, שֶׁעוֹלָה לְסוּד שֶׁל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם, שֶׁהֵם סוּד כָּל הָאֲמוּנָה, וְהוּא סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ. וְלִכֵּן זֶה עוֹלָה וְזֶה גּוֹרֵעַ. זֶה עוֹלָה וְגּוֹרֵעַ, וְזֶה גּוֹרֵעַ וְעוֹלָה. זֶה לְפָנִים, וְזֶה לְחוּץ.

כֵּן הַמְּדָה הַזֶּה מִתְחִיל לְהִתְפַּשֵּׁט וּמִדָּד הַמְּדָה לְקַרְשִׁים, שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת לו) וַיַּעַשׂ אֶת הַקַּרְשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שֵׁטִים עֲמֻדִים. וְאֵלוּ הֵם סוּד הַשְּׂרָפִים, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, שֶׁכְּתוּב עֲצֵי שֵׁטִים עֲמֻדִים, וְכְתוּב (ישעיהו ו) שְׂרָפִים עֲמֻדִים.

מִדִּדְת הַמְּדָה הַזֶּה - עֶשֶׂר אֲמוֹת אַרְבָּע הַקַּרְשׁ וְאַמָּה וַחֲצֵי הָאֲמָה. כֵּן כְּתוּב עֶשֶׂר אֲמוֹת, וְלֹא כְּתוּב עֶשֶׂר בְּאֲמָה. אֵלוּ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ שֶׁהֵן תַּשְׁעָה, וְאֶחָד שְׁשׁוּרָה עֲלֵיהֶם, וְזֶהוּ רוּחַ אֶחָת שְׁשׁוּרָה עֲלֵיהֶם.

וְהָרִי אֲמֻנָה כְּמָה הוּא שְׁעוֹר הָאֲמָה, וְזֶהוּ סוּד הַשְּׁעוֹר - אֶחָת עֲשֶׂרֶה וַחֲצֵי, שְׁעוֹלִים וְלֹא עוֹלִים, מִשּׁוּם שֶׁגּוֹרְעִים מֵאוֹתָם הָאוֹפְנִים. וּפְרִשׁוּהָ בְּסוּד הַמְּרַכְּבָה הַקְּדוּשָׁה, וְהֵם עֲשָׂרִים, עֶשֶׂר לְצַד זֶה וְעֶשֶׂר לְצַד זֶה, עַד שְׁעוֹלִים לְסוּד הַשְּׂרָפִים הַעֲלִיּוֹנִים. וְאַחַר כֵּן עוֹלָה סוּד הַקְּדוּשׁ

אוֹף הֶקֶא נָמִי, בְּמָה דִּלְגָאוּ כְּתִיב, וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת. בְּמָה דִּלְכַר כְּתִיב, עֲשֵׂתִי עֲשֶׂרֶה יְרִיעוֹת. אוֹסִיף אֲתוֹן וְגֵרַע מִחוּשְׁבָּנָא. אוֹסִיף חֲשֻׁבָּנָא וְגֵרַע (שְׁמוֹת כו), אוֹסִיף חֲשֻׁבָּנָא, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת כו) אַרְבָּע הַיְרִיעָה הָאֶחָת שְׁלֹשִׁים בְּאֵמָה וְרוּחַ אַרְבַּע בְּאֵמָה הַיְרִיעָה. וְכַד סָלִיק לְחוּשְׁבָּנָא, סָלִיק לְחוּשְׁבָּן תְּלָתִין וְאַרְבַּעָה. דְּלִית בְּכָל אֲיִנוֹן זִינֵי מִסְפְּנוֹתָא, כִּי הוּא דְאֶקְרִי ד"ל, וּבְגִין כֵּן כַּד סָלִיק לְחוּשְׁבָּנָא יִתִּיר, סָלִיק בְּגִרְיעוֹ.

וְכַד אֵיהוּ גֵרַע בְּחוּשְׁבָּנָא (גורע), סָלִיק בְּסָלִיקוֹ, דְּסָלִיק לְרִזָּא דְּל"ב, דְּאֵיהוּ רִזָּא דְּכָל מְהִימְנוֹתָא, וְאֵיהוּ רִזָּא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא, וְעַל דָּא, דָּא סָלִיק, וְדָא גֵרַע. דָּא סָלִיק וְגֵרַע. וְדָא גֵרַע וְסָלִיק. דָּא לְגוֹ. וְדָא לְכַר.

הָאִי קוּ הַמְּדָה, שְׂרִי לְאַתְפְּשֻׁטָא, וּמְדִיד מִשְׁחַתָּא לְקַרְשִׁים, דְּכְתִיב (שְׁמוֹת לו) וַיַּעַשׂ אֶת הַקַּרְשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שֵׁטִים עֲמֻדִים, וְאֵלִין אֲיִנוֹן רִזָּא דְשְׂרָפִים, וְהָאֵ אֲוִקְמוּהָ, דְּכְתִיב עֲצֵי שֵׁטִים עֲמֻדִים, וְכְתִיב (ישעיהו ו) שְׂרָפִים עֲמֻדִים.

מִדִּדְוֹ דְּמִשְׁחַתָּא דָּא, עֶשֶׂר אֲמוֹת אַרְבָּע הַקַּרְשׁ וְאַמָּה וַחֲצֵי הָאֲמָה. הֶקֶא כְּתִיב עֶשֶׂר אֲמוֹת, וְלֹא כְּתִיב עֶשֶׂר בְּאֲמָה. אֵלִין תְּלָת תְּלָת תְּלָת, דְּאֲיִנוֹן תַּשְׁעָה, וְחַד דְּשְׂרִיָּא עֲלֵייהוּ, וְדָא אֵיהוּ רוּחָא חָדָא דְשְׂרִיָּא עֲלֵייהוּ.

וְהָא אֲמֻנָה, כְּמָה אֵיהוּ שִׁיעוֹרָא דְאֲמָה. וְדָא אֵיהוּ רִזָּא דְשִׁיעוֹרָא חַד סְרִי וּפְלִגָּא, דְּסָלִיקִין, וְלֹא סָלִיקִין, בְּגִין דְּגֵרְעִין מֵאֲיִנוֹן אוֹפְנִים. וְאֲוִקְמוּהָ בְּרִזָּא דְרִתִּיכָא קְדִישָׁא, וְאֲיִנוֹן עֲשָׂרִין, לְהָאִי סְטָרָא עֶשֶׂר, וְלְהָאִי סְטָרָא עֶשֶׂר, עַד דְּסָלִיקִין לְרִזָּא דְשְׂרָפִים

שְׁעוֹלִים לְסוּד הַשְּׂרָפִים הַעֲלִיּוֹנִים. וְאַחַר כֵּן עוֹלָה סוּד הַקְּדוּשׁ

אותו הברית התיכון, כמו שבארונה, ולכן חצי יש בו בלא שלמות.

סוד המדה הזו, לעשרים קרשים הם מאתים ושלושים, וכל זה עומד במדידה בחשבון, וכך עולה כל חשבון שיוצא מהמדידה הזו בסוד אותם השרפים.

יריעות המשכן שאמרנו, שהם סודות עליונים, סוד השמים, והרי פשוטה (תהלים קד) נוטה שמים פיריעה. והסוד של זה באותו חשבון שאמרנו. ויש יריעות שאמרנו בסוד אחר, ויש יריעות בסוד אחר, והכל הוא בסוד שלמעלה. ועל פן הכל הוא כדי לדעת חכמה של כל צד וצד וכל דבר ודבר. ועל פן מבחין אדם בין טוב לרע, בין סוד החכמה ובין דבר שאינו עומד בחכמה. ובסוד המדידה הראשונה הרי נתבאר בכמה צדדים הוא.

הסוד הזה סוד הארון שעומד בחשבון ממה שהוא נוטל וממה שהוא מקבל וממה שיש בו. וממה הוא מקבל? שהוא שני צדדים, ולוקח מאותם שני צדדים. ועל פן אמה היא בצד זה ואמה בצד זה, וחצי ממנו. ומשום פן, (שמות כה) אמתים וחצי ארפו. אמתים משני צדדים, וחצי שלו, הרי זה בארף. ברחב ובגובה אמה וחצי, אחד מאותו צד יותר, שנוטל כמו שמיין ושמאל, וחצי שלו. שהרי אין שורה הדבר אלא על דבר, ומשום פן חצי בכל חשבון וחשבון, ומשום פן הארון מקבל מהכל ועומד בסוד החשבון של הכל.

והרי פשוטה, על מה הוא מצפה בזקב בפנים ובחוץ, והרי הוא

עלאין. ולבתר סליק רזא דקודשא, עד דאתערין (ס"א דאתערין) בלהו, ברזא דההוא בריח התיכון, כמה דאוקמוה, ועל דא פלג אית ביה בלא שלימו.

רזא דהאי משחתא, לעשרין דפין אינון מאתן ותלתין. וכל האי קיימא במדידו בחושבנא, והכי סליק פל חשבון דנפקא מהאי מדידו ברזא דאינון שרפים.

יריעות דמשפנא דאמרן דאינון רזין עלאין.

רזא דשמיא והא אוקמוהא (תהלים קד)

נוטה שמים פיריעה. ורזא דהאי בההוא חשבון דקאמרן. ואית יריעין דקאמרן ברזא חדא ואית יריעין ברזא אחרא, וכלא איהו ברזא דלעילא. ועל דא כלא איהו למנדע חכמתא, דכל סטרא וסטרא, וכל מלה ומלה. ועל דא אבחיין בר נש בין טב לביש, בין רזא דחכמתא, ובין מלה דלא קיימא בחכמתא. וברזא דמדידו קדמאה, הא אתמר בכמה סטריין איהו.

רזא דא רזא דארונא דקאים בחושבנא, ממה דאיהו נטיל, וממה דאיהו קביל, וממה דאית ביה, וממה דאיהו מקבל: דאיהו תרין סטריין, ונטיל מאינון (דף רל"ג ע"א) תרין סטריין. ועל דא אמה איהו בסטרא דא, ואמה בסטרא דא, ופלגא דיליה. ובגין פן אמתים וחצי ארפו, אמתים מתרין סטריין, ופלגא דיליה, האי בארפא. פפותיא ורומא, אמה וחצי, חד מההוא סטרא יתיר, דקא נטיל פגוונא דימינא ושמאלא. ופלגא דיליה. דהא לא שרינא מלה, אלא על מלה ובגין פן, פלגא בכל חשבון וחושבון, ובגין פן, ארונא מקבלא מפלא, וקיימא ברזא דחושבנא דכלא.

והא אוקמוה, על מה איהו מחפייא בדהבא, לגו ולבר, והאי איהו

שעור לעמד במדידה ראשונה?
והכל עומד בסוד אחד. השלחן
כמו כן, שמורד באותו השעור
הראשון.

אבל מדידת הארון הזו, שעומדת
בסוד התורה ובאותה מדה
ראשונה שאמר אבא, אין בה
לעשות שעור יותר כמו שהוא
גלה בסוד לחכמים העליונים
לדעת בה את סוד החכמה,
להבחין בין טוב לרע, בין חכמה
עליונה לחכמה אחרת, כלם
מעשים אחרים, כלם במדידת
האמה באותה המדה, פרט למדת
החשן שהיא זרת, והרי פרשונה.
בא וראה, הכתנת (אף על גב) של
כלם נעשו בסוד הקדש, הכל הוא
בסוד של שש, ובמעשה של שש,
ועומד בשש. וכלם תקונים
להתלבש ולהתקין בהם שש
ובסוד של שש.

והכל בסוד של קו המדה. וקנה
המדה באותה מדידת יחזקאל,
משום שהוא בית להתקיים (משום
זה הבית לא התקיים) במקומו באותם
פתלים, באותן חומות, באותם
פתחים ובאותן דלתות כדי להיות
הכל במדידה.

אבל לעתיד לבא מה כתוב
באותה המדה? (יחזקאל מא) ורחבה
ונסבה למעלה למעלה. בשעה
שיתחילו לבנותה, קנה המדה
הזה עולה למעלה למעלה, לארץ
ולרחב, שתהיה התפשטות הבית
לכל הצדדים ולא יסתכלו עליה
לרע, כמו שבארוה, שכתוב (זכריה
ט) ודמשק מנוחתו. שהרי באותו
זמן לא ימצא דין בעולם, משום
כך הכל מתקיים על מקומו בקיום
שלם, כמו שנאמר (שמואל ב-ז) לא
ירגז עוד ולא יסיפו בני עולה
לענותו וגו'.

ובא ראה, כל המדות וכל
המדידות, כלן עומדות בעולם

שיעורא למיקם במדידו קדמא, וכלא קאים
ברזא חדא. פתורא, פהאי גוונא דמדיד
בההוא שיעורא קדמא.

אבל האי מדידו דארונא, דקיימא ברזא
דאורייתא, ובההוא משחתא קדמא
דקאמר אבא, לית בה למעבד שיעורא יתיר
כמה דאיהו גלי ברזא לחכימי עליוני,
למנדע בה רזא דחכמתא, לאבחנא בין טב
לביש, בין חכמתא עלאה, לחכמתא אחרא.
פלהו עובדין אחרנין, פלהו במדידו דאמה,
בההוא משחתא, פר משחתא דחשן, דאיהו
זרת, והא אוקמוה.

תא חזי, פתנת (אף על גב) דכלהו אתעבידו ברזא
דקדושה, פלא איהו ברזא דשש,
ובעובדא דשש, וקיימא בשש. וכלהו תקונין,
לאתלבשא ולא תקנא בהו שש, וברזא דשש.
ובלא ברזא דקו המדה. וקנה המדה בההוא
מדידו דיחזקאל, בגין דאיהו ביתא
לאתקיימא (נ"א בגין דא ההוא ביתא לא איתקיימא) באתריה,
באינון כותלין, באינון שורין, באינון פתחין,
באינון דלתין, בגין למהוי כלא במדידו.

אבל לזמנא דאתי, משחתא ההוא מה כתיב
בה, (יחזקאל מא) ורחבה ונסבה למעלה
למעלה. בשעתא דישרי למבני ביה האי קנה
המדה, סלקא לעילא לעילא, לארפא
ולפותיא, למהוי אתפשטותא דביתא בכל
סטרין ולא ישגחון עליה לביש, כמה
דאוקמוה, דכתיב, (זכריה ט) ודמשק מנוחתו.
דהא בההוא זמנא דינא לא ישתכח בעלמא,
בגין כך פלא אתקיים על קיומיה בקיומא
שלם, כמה דאתאמר (שמואל ב ז) לא ירגז עוד
ולא יסיפו בני עולה לענותו וגו'.

ותא חזי, כל משחתין, וכל מדידין, פלהו

הַזֶּה, (וכל המדידות של המשכן הזה והבית הזה בלשם) כְּדֵי לָקִים אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּסוּד כְּמוֹ שְׁלֹמֹעֲלָה, לְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּעוֹלָם שְׁלֹמֹעֲלָה, לְהִיטֹת הַכֹּל אֶחָד בְּסוּד אֶחָד. וּבָאוֹת זְמַן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְעוֹרֵר לְחַדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם, אִזּוֹ יִמְצְאוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּסוּד אֶחָד, וּיְכַבְּדוּוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל, וְאִזּוֹ כְּתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. פֶּתַח רַבִּי יְהוּדָה אֶתְרִיו וְאָמַר,

(תהלים כח) סוּד ה' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם. פְּסוּק זֶה הָרִי פְּרִשְׁוֵהוּ, אֲבָל סוּד ה' לִירְאָיו - אוֹתוֹ סוּד עֲלִיּוֹן שְׁעוֹמֵד בְּגִיזוֹת, (שהוא סוֹתוֹ וְגוֹ) לֹא עוֹמֵד אֶלָּא לִירְאָיו, שֶׁהֵם יְרֵאִים מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תָּמִיד, וְהֵם רְאוּיִים לְאוֹתָם סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים, וְשִׁיחֵיו אוֹתָם סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים בְּגִיזוֹת וּבְנִסְתָּר פְּרִאוּי, מְשׁוּם שֶׁהֵם סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים. אֲבָל וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם - הַסּוּד שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּבְרִית הַקְּדוֹשׁ, לְהוֹדִיעֵם, מְשׁוּם שֶׁהוּא מְקוּם שְׁעוֹמֵד לְהַגְלוֹת וּלְדַעַת.

וְעוֹד, סוּד ה' לִירְאָיו - שֶׁהֵם סוּדוֹת הָעוֹמְדִים בְּיְרֵאָה, וְאוֹתָם יְרֵאֵי חֲטָא יְרֵאִים בְּהֵם בְּאוֹתָם סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים. אֲבָל וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם - לְדַעַת וּלְפָרֵשׁ דְּבָרִים, מְשׁוּם שֶׁאוֹתָם הַדְּבָרִים עוֹמְדִים לְפָרוֹשׁ.

בֹּא וּרְאֵה, בְּאַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת נֶחֱקַק הָעוֹלָם וְהַתְּקִים, וְכֹלֵם עֲטָרָה שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. כְּשֶׁמְצַטְרָפוֹת, עוֹלוֹת בְּאוֹתִיּוֹת שְׁלֹמֹעֲלָה וַיּוֹרְדוֹת לְמִטָּה, מִתְעַטְרוֹת בְּעֲטָרוֹת בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם, וַיְכּוֹל לְהַתְּקִים.

אַחַר כֵּן יִצְאוּ הָאוֹתִיּוֹת וּיְבָרְאוּ אֶת הָעוֹלָם לְמַעְלָה וּמִטָּה, בְּעוֹלָם הַיְחוּד וּבְעוֹלָם הַפְּרוּד, וְנִקְרְאוּ (שיר השירים ב) הָרִי בְּתֵר, הָרִי הַפְּרוּד

קִיּוּמִן בְּהַאי עֲלֵמָא, (ס"א וְכָל מְדִינָן דְּהַאי מְשַׁבְּנָא וְהַאי בֵּיתָא כּוּלְהוּ) בְּגִין לְאַתְקִיּוּמָא הַאי עֲלֵמָא, בְּרִזָּא דְגִוּוֹנָא דְלַעֲיֵלָא, לְאַתְקִישְׁרָא הַאי עֲלֵמָא בְּעֵלְמָא דְלַעֲיֵלָא, לְמַהֲוֵי כְּלָא חַד בְּרִזָּא חַדָּא. וּבַהֲהוּא זְמַנָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְעַר לְחַדְתוּתֵי עֲלֵמָא, כְּדִין יִשְׁתַּפְּחוּן כְּלָהוּ עֲלֵמִין בְּרִזָּא חַדָּא, וַיִּקְרָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכָלָא, וְכִדִּין כְּתִיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד.

פֶּתַח רַבִּי יְהוּדָה אֲבַתְרִיָּה וְאָמַר, (תהלים כח) סוּד יי' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם. הַאי קִרָּא הֵא אוּקְמוּה, אֲבָל סוּד יי' לִירְאָיו, הַהוּא רִזָּא עֲלֵאָה דְקִיּוּמָא בְּגִיזוֹ, (דְּאִיְהוּ סְתִיִּים וְגִיזוֹ) לֹא קִיּוּמָא אֶלָּא לִירְאָיו, דְּאִינּוֹן דְּחֲלִין לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא תְּדִיר, וְאִינּוֹן אֶתְחַזּוֹן לְאִינּוֹן רִזִּין עֲלֵאִין, וְלְמַהֲוֵי אִינּוֹן רִזִּין עֲלֵאִין בְּגִיזוֹ וּבְסִתְיִמוֹ כְּדָקָא יְאוֹת, בְּגִין דְּאִינּוֹן רִזִּין עֲלֵאִין. אֲבָל וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם, רִזָּא דְאִיְהוּ קִיּוּמָא בְּבְרִית קִיּוּמָא, לְהוֹדִיעֵם, בְּגִין דְּאִיְהוּ אֶתֵר דְקִיּוּמָא לְגַלְאָה לְמַנְדַּע.

הַזֶּה סוּד יי' לִירְאָיו, דְּאִינּוֹן רִזִּין דְקִיּוּמִן בְּדְחִילוֹ, וְאִינּוֹן דְּחֲלֵי חֲטָאָה דְּחֲלִין בְּהוּ, בְּאִינּוֹן רִזִּין עֲלֵאִין. אֲבָל וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם: לְמַנְדַּע וּלְפָרֵשׁ מְלִין, בְּגִין דְּאִינּוֹן מְלִין דְקִיּוּמִן לְפָרֵשׁ.

הָא חֲזִי, בְּאַרְבַּעִין וַתְּרִין אֶתְוּוֹן אֶתְגְּלִיף עֲלֵמָא, וְאַתְקִיּוּם. וְכֵלְהוּ עֲטָרָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא. פֶּד מְצַטְרָפִין, סְלִקִין בְּאַתְוֵי לַעֲיֵלָא, וְנַחְתִּין לְתַתָּא, מִתְעַטְרִין עֲטָרִין, בְּאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלֵמָא, וַיְכִיל לְאַתְקִיּוּמָא.

וְלְבַתֵּר נִפְקוּ אֶתְוּוֹן וּבְרוּ עֲלֵמָא לַעֲיֵלָא וְתַתָּא. בְּעֵלְמָא דִּיחַוְדָּא, וּבְעֵלְמָא דְפְרוּדָּא, וְאַתְקִרוּן הָרִי בְּתֵר, טוּרֵי דְפְרוּדָּא דְמִשְׁתַּקְּיִין.

שנשקים, כשצד הדרום מתחיל לקרב אליו, ואז המים שופעים, ובכח הזה שלמעלה שופע, והכל הוא בשמחה.

בשהמחשבה עולה ברוחן של השמחה מטמיר כל הטמירים, מגיע ושופע מתוכה זהר אחד, ומתקרבים זה בזה, והרי פרושה. ואותן ארבעים ושנים אותיות הן סוד עליון, ובהן נברא העולם העליון והעולם התחתון, והן הקיום וסוד כל העולמות. ועל שהן סוד העולמות, כתוב סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. זה סוד האותיות החקיקות בהצנע, מפרשות בחקיקותיו בגלוי.

כתוב (שמות כו) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים, והרי פרושה. את האורים - שמאירים סוד האספקלריה המאירה, וזוהי חקיקת השם הקדוש בסוד של ארבעים ושנים שבהן נבראו העולמות והיו משקעות בו. ואת התמים - סוד אותן האותיות שכלולות במקום האספקלריה שאינה מאירה, והיא מתנהגת (נאורה) בע"ב אותיות חקיקות, שהן סוד השם הקדוש, וכלן נקראות אורים ותמים.

בא וראה, כשאותן אותיות משקעות שם, באותו כח, מאירות אותיות אחרות בחקיקת אותם שמות השבטים, ומאירים או נחשכים, והכל הוא בסוד אותן האותיות של השמות הקדושים כמו שאמרנו. ואותן האותיות של השמות הקדושים באות על סוד התורה, וכל העולמות באים (נבראו) בסוד של אלו האותיות. השמות הללו היו גנוזים משקעים שם, ובשמות השבטים היו האותיות שלהם בולטות למעלה. ועל פן הכל מסוד אותן האותיות, והכל בארנו.

פד סטרא דדרום שארי לקרבא (דף רל"ד ע"ב) בהדיה, וכדין מיא נגדין, ובחילא דא דעילא, נגיד, כלא הוא בחידו.

בר מחשבה, סליק ברעו דחדוה, מטמירא דכל טמירין, מטי ונגיד מגויה חד זיתרא, מתקרבין דא בדא, והא אוקמוה.

ואינון ארבעין ותרין אתוון, אינון רזא עלאה, ובאינון אתברי עלמא עלאה ועלמא תתאה. ואינון קיומא ורזא דכל עלמין. ועל דאיהו רזא דעלמין, כתיב סוד יי' ליראיו ובריתו להודיעם. דא רזא, דאתוון גליפין, טטקוטאי מסינטן בגלפוי באתגלייא.

כתיב ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים, והא אוקמוה. את

האורים: דנהרין, רזא דאספקלריא דנהרא, ודא איהו גליפו דאתוון דשמא קדישא, ברזא דארבעין ותרין, דבהו אתברין עלמין, והוו משקעין ביה. ואת התומים: רזא דאינון אתוון, דכלילין באתר דאספקלריא דלא נהרא. ואיהי אתנהגא (ד"א אתנהרא) בע"ב אתוון גליפין, דאינון רזא דשמא קדישא, וכלהו אקרון אורים ותומים.

תא חזי, פד אינון אתוון משקעאן תמן, בההוא חילא, נהרין אתוון אתרנין,

בגליפו דאינון שמהן דשבטין, ונהרין או אתחשכאן, וכלא בההוא רזא דאינון אתוון דשמהן קדישין בדקאמרן. ואינון אתוון דשמהן קדישין, אינון אתיין על רזא דאורייתא, וכלהו עלמין אתיין (ס"א אתברין),

ברזא דאלין אתוון. אלין שמהן הוו גניזין משקעין תמן, ושמהן דשבטין הוו בלטיין אתוון דלהון לעילא. ועל דא כלא מרזא דאינון אתוון, וכלא אוקימנא.

והרי נאמר בסוד האותיות של התורה. ב' - שהתורה התחילה בה, והרי פרשוקה, ב' ברא ודאי בכח עליון, בתקף של סוד אותן האותיות. ב' נקבה, א' זכר. כמו שב' ברא, גם כן א', הוציא אותיות, כלל כל עשרים ושנים האותיות.

ה' - זיווג אחד עם שמים לתת לה חיים ולהשרות לה. ו' - הארץ, לתת לה מזון ולתקן לה ספוקה הראוי לה. וסוד זה בראשית וגו', עד השמים ואת הארץ. ו' ואת - כלל של עשרים ושנים אותיות, ונזנית הארץ, והארץ פוללת אותן לתוכה, כמו שנאמר (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים. והינו סוד ואת הארץ, שפונקט הפל לתוכה ומקבלת אותם. הארץ נוטלת ו' ומקבלת אותה להזין.

וסוד זה, שאין המשכן נתקן אלא על ידי משה, משום שמאותו צד מתעוררת דרגה אחרת עליונה להעמידו ולהיות קיום של הפל. וסוד זה - ויקם משה את המשכן. קיומו היה באותן אותיות שנבראו בהן שמים וארץ.

ומשום כן את כל מעשי המשכן היה בצלאל עושה אותם בסוד חקיקת (צרוף) האותיות שנבראו בהן שמים וארץ, ולכן נקרא בצלאל, משום שבצלאל היה יודע חקיקת (צרוף) האותיות שבהן נבראו שמים וארץ. ואם בצלאל לא היה יודע אותן, לא היה יכול לעשות את אותן עבודות המשכן. מה הטעם? אלא, כמו שהמשכן העליון לא היה ולא היו מתקנים כל מעשיו אלא באותו סוד של אותן אותיות, אף פאן במשכן שלמטה לא היה ולא נתקן אלא בסודות אותן האותיות.

והא אתמר ברזא דאתון דאורייתא. ב', דאורייתא שראת בה, והא אוקמוה ב' ברא ודאי בחילא עלאה, בתקיפו דרזא דאינון אתון. ב' נוקבא, א' דכורא. כמה דב' ברא, הכי נמי א', אפיק אתון, כללא דעשרין ותריין אתון.

ה', זווגא חדא בשמים, למיהב ליה חיים, ולאשראה ליה. ו', הארץ, למיהב לה מזונא, ולא תקנא לה ספוקא דאתחזי לה. ורזא דא בראשית וגו', עד השמים ואת הארץ. ו' ואת, כללא דעשרין ותריין אתון, ומתזן ארעא, וארעא כליל לון לגווה כמה דאת אמר, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים, והיינו רזא, ואת הארץ, דכניש לכלא בגווה, וקבילת לון. הארץ נטלת ו', וקבילת לון לאתזנא.

ורזא דא, משכנא לא אתקן אלא על ידא דמשה, בגין דמההוא סטרא, אתער דרגא אחרא עלאה, לקיימא ליה, למיהוי קיומא דכלא. ורזא דא, ויקם משה את המשכן, קיומא דיליה הוה, באינון אתון דאתבריאו בהו שמיא וארעא.

ובגין כן, כל עבידאן דמשכנא, הוה בצלאל עביד לון, ברזא דגלופא (דצרופא) דאתון, דאתבריאו בהון שמיא וארעא. ועל דא אקרי בצלאל, בגין דהוה ידע בצלאל, גלופא (צרופא) דאתון, דאתבריאו בהו שמיא וארעא. ואי לא דהוה ידע להו בצלאל, לא הוה יכול למעבד איהו אינון עבידאן דמשכנא. מאי טעמא. אלא, כמה דמשכנא עלאה, לא הוה ולא אתקיננו כל עובדוי, אלא בההוא רזא דאינון אתון, אוף הכא משכנא דלתתא, לא הוה ולא אתתקן, אלא ברזין דאינון אתון.

בְּצִלְאֵל הָיָה מְצַרֵּף אֵינֹן אֶתְוֹן, וּבְרָזָא דְכָל צְרוּפָא וְצְרוּפָא הָוּה עֶבִיד אוּמְנוּתָא. וְכָל עֶבִידָא וְעֶבִידָא דְמִשְׁכְּנָא, בְּכָל צְרוּפָא הָוּה עֶבִיד חַד אוּמְנוֹ, וְכָל מַה דְאַתְחַזִּי לֵיהּ. וְכֵן בְּכָל עֶבִידָאן דְמִשְׁכְּנָא, וְכָל אֵינֹן שְׂיִיפִין וְתַקְוִינִין דְמִשְׁכְּנָא, כִּלְאֵי הָוּה בְּצְרוּפָא דְאַתְוֹן דְשָׂמָא קְדִישָׁא.

בְּצִלְאֵל הָיָה מְצַרֵּף אֵינֹן אֶתְוֹן, וּבְרָזָא דְכָל צְרוּפָא וְצְרוּפָא הָוּה עֶבִיד אוּמְנוּתָא. וְכָל עֶבִידָא וְעֶבִידָא דְמִשְׁכְּנָא, בְּכָל צְרוּפָא הָוּה עֶבִיד חַד אוּמְנוֹ, וְכָל מַה דְאַתְחַזִּי לֵיהּ. וְכֵן בְּכָל עֶבִידָאן דְמִשְׁכְּנָא, וְכָל אֵינֹן שְׂיִיפִין וְתַקְוִינִין דְמִשְׁכְּנָא, כִּלְאֵי הָוּה בְּצְרוּפָא דְאַתְוֹן דְשָׂמָא קְדִישָׁא.

וּבְשָׂבָא לְהַקִּימוֹ, לֹא יְכוּל הָיָה לְהַקִּימוֹ. מַה הִטְעַם? מִשּׁוּם שְׁהִרְצוֹן שְׁעוּלָה עַל אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת לֹא נִמְסַר אֶלָּא לְמִשָּׁה לְבִדּוֹ, וְהוּא הָיָה יוֹדֵעַ אוֹתוֹ הִרְצוֹן שְׁעוּלָה לְאוֹתָן אוֹתִיּוֹת, וְעַל כֵּן הוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן עַל יְדוֹ, שְׁפָתוֹב וַיִּקָּם מִשָּׁה. וַיִּתֵּן מִשָּׁה. וַיִּשֶׂם מִשָּׁה. וּבְצִלְאֵל לֹא הָיָה יוֹדֵעַ, וְלֹא יְכוּל הָיָה לְהַעֲמִידוֹ.

וּבְשָׂבָא לְהַקִּימוֹ, לֹא יְכוּל הָיָה לְהַקִּימוֹ. מַה הִטְעַם? מִשּׁוּם שְׁהִרְצוֹן שְׁעוּלָה עַל אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת לֹא נִמְסַר אֶלָּא לְמִשָּׁה לְבִדּוֹ, וְהוּא הָיָה יוֹדֵעַ אוֹתוֹ הִרְצוֹן שְׁעוּלָה לְאוֹתָן אוֹתִיּוֹת, וְעַל כֵּן הוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן עַל יְדוֹ, שְׁפָתוֹב וַיִּקָּם מִשָּׁה. וַיִּתֵּן מִשָּׁה. וַיִּשֶׂם מִשָּׁה. וּבְצִלְאֵל לֹא הָיָה יוֹדֵעַ, וְלֹא יְכוּל הָיָה לְהַעֲמִידוֹ.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק אַחֲרָיו וְאָמַר, (תהלים כא) ה' בְּעֶזְרְךָ יִשְׂמַח מְלֶךְךָ וּבִישׁוּעַתְךָ מִה יִגִּיל מֵאֵד תִּאֲוֹת לְבוֹ וְגוֹ', חַיִּים שְׂאֵל מִמֶּךָ וְגוֹ'. אֵת הַשִּׁירָה הַזֶּה לֹא אָמַר דָּוִד אֶלָּא עַל תְּשׁוּבַתְהָ שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁמֵּחַ אוֹתָהּ בְּשִׂמְחַת הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָאת עֵז, שְׁפָתוֹב (שם כט) ה' עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן וְגוֹ'. יִשְׂמַח מְלֶךְךָ - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (וּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל) שְׁנִקְרָא מְלֶךְךָ, שְׁפָתוֹב (דברים לג) וַיְהִי בִישְׁרוֹן מְלֶךְךָ.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק אַבְתְּרִיָּה וְאָמַר, (תהלים כא) יי' בְּעֶזְרְךָ יִשְׂמַח מְלֶךְךָ וּבִישׁוּעַתְךָ מִה יִגִּיל מֵאֵד תִּאֲוֹת לְבוֹ וְגוֹ', חַיִּים שְׂאֵל מִמֶּךָ וְגוֹ', שִׁירְתָּא דָּא לֹא אָמַר לָהּ דָּוִד, אֶלָּא עַל תּוֹשְׁבַחְתָּא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדַי לָהּ בְּחִידוֹ דְאוֹרֵייתָא, דְאַקְרִי עֵז, דְכַתִּיב, (תהלים כט) יי' עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן וְגוֹ'. יִשְׂמַח מְלֶךְךָ : דָּא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא (ד"א דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל) דְאַתְקַרִּי מְלֶךְךָ, דְכַתִּיב, (דברים לג) וַיְהִי בִישְׁרוֹן מְלֶךְךָ.

וּבִישׁוּעַתְךָ מִה יִגִּיל מֵאֵד, דָּא יְשׁוּעָה דִימִינָא, כְּמַה דְאַתָּ אָמַר (תהלים ט) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנִי וְתוֹשַׁע לֹו יְמִינוֹ. (דְּבָר אַחֵר) מִה יִגִּיל מֵאֵד, 'י יִתְרָה, וְזֶהוּ סוּד בְּרִית קַיִימָא שְׁהוּא שְׁמַחַת הַכָּל (שְׁלֵחַ), וְהַכָּל נֹאמַר עַל הַמְּלֶךְ הַזֶּה.

וּבִישׁוּעַתְךָ מִה יִגִּיל מֵאֵד, דָּא יְשׁוּעָה דִימִינָא, כְּמַה דְאַתָּ אָמַר (תהלים ט) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנִי וְתוֹשַׁע לֹו יְמִינוֹ. (דְּבָר אַחֵר) מִה יִגִּיל מֵאֵד, 'י יִתְרָה, וְזֶהוּ סוּד בְּרִית קַיִימָא קְדִישָׁא, דְאַיְהוּ חֲדוּהָ דְכִלְאֵי (דִּילָהּ), וְכִלְאֵי עַל הַאי מְלֶךְךָ אֶתְמַר.

חַיִּים שְׂאֵל מִמֶּךָ נְתַתָּה לֹו אַרְךָ יָמִים עוֹלָם וְעַד. מִכָּאֵן לְמַדְנֵוּ שְׁלִדּוֹד הַמְּלֶךְ לֹא הָיוּ חַיִּים כְּלָל, פְּרַט לְזֶה שְׂאֵדָם הִרְאִשׁוּן נִתֵּן לֹו מִשְׁלוֹ. וְהָרִי בְּאוֹרְהָ, שְׁדוּד הַמְּלֶךְ

חַיִּים שְׂאֵל מִמֶּךָ נְתַתָּה לֹו אַרְךָ יָמִים עוֹלָם וְעַד. מִהֲקָא אוּלִיפְנָא, דְדָוִד מְלַכָּא לֹא הָיוּ לֵיהּ חַיִּים כְּלָל, פֵּר דְאַדָּם קְדַמָּאָה יְהִב

התקנים שבעים שנה, ואותן שבעים שנים נתן לו הקדוש ברוך הוא מאותן שנים של אדם הראשון, ובהן הוא התקנים, ונתנה לו אריכות ימים בעולם הזה ובעולם הבא, ועל זה - חיים שאל ממך נתתה לו.

גדול כבודו, משום שהוא גדול, שכתוב (שם קמ) גדול אדונינו ורב כח. ודאי נקרא גדול, וסוד זה - (בראשית א) ויעש אלהים את שני המארות הגדלים. גדולים היו ודאי. ועם כל זה הוא נקרא גדול, כמו שנאמר גדול אדונינו ורב כח. והקדוש ברוך הוא לא נקרא גדול אלא בזה, שכתוב (תהלים מח) גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו. במה הוא גדול? בעיר אלהינו הר קדשו.

כי תשיתו ברכות לעד (תהלים כא). כי תשיתו ברכות, משום שזוהי ברפת כל העולם, וכל הברכות של כל העולם מכאן יוצאות, וזוהי ברכה. וסוד זה - והיה ברכה. שהרי פאן שורות כל הברכות שלמעלה ומכאן יוצאות לכל העולם, ולכן נקראת ברכה. תתחדו בשמחה. כתוב פאן תתחדו בשמחה, וכתוב שם (שמות יח) ויחדו יתרו, משום שעתיד הקדוש ברוך הוא להקים את כנסת ישראל מן העפר ולהחזיק בה בסוד הימין, ולחדש אותה חדוש הלכנה בשמש.

כתוב תתחדו בשמחה את פניך. את פניך - להיות לפניך ולהיות בשמחה כנגד פניך באותה שלמות שתשתלם באותו הזמן, שהרי בזמן שגחבר בית המקדש, התרוקנה מכל מה שהתמלאה, כמו שנאמר (ירמיה טו) אמללה ילדת השבועה. וכתוב (יחזקאל כו) אמלאה התרבה.

ליה מדיליה. והא אוקמוה, דדוד מלכא אתקיים שבועין שנין. ואינון שבועין שנין יהיב ליה קדשא בריך הוא מאינון שנין דאדם קדמאה, ובהו אתקיים, ואתיהיב ליה אוריכו דיומין בהאי עלמא, ובצלמא דאתי, ועל דא חיים שאל ממך נתתה לו.

גדול כבודו, בגין דאיהו גדול, דכתיב, (תהלים קמ) גדול אדונינו ורב כח. ודאי אקרי גדול, ורזא דא, (בראשית א) ויעש אלהים את שני המארות הגדולים, גדולים הוו ודאי. ועם כל דא, איהו אקרי גדול, כמה דאתמר גדול אדונינו ורב כח. וקודשא בריך הוא לא אקרי גדול, אלא בהאי, דכתיב, (תהלים מח) גדול יי' ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו. במה איהו גדול, בעיר אלהינו הר קדשו.

כי תשיתו ברכות לעד. (תהלים כא) כי תשיתו ברכות, בגין דהאי איהו ברכתא דכל עלמא, וכל ברכאן דכל עלמא מהכא נפקי, ודא איהו ברכה. ורזא דא, (בראשית יב) והיה ברכה. דהא הכא שריאן כל ברכאן דלעילא, ומתכא נפקי לכל עלמא, ועל דא אקרי ברכה. תתחדו בשמחה, פתיב הכא תתחדו בשמחה, וכתוב התם (שמות יח) ויחדו יתרו, בגין דזמין קדשא בריך הוא לאקמא לה לכנסת ישראל מעפרא, ולא תקפא בה ברזא דימינא, ולחדתותי לה חדתותא דסיהרא בשמשא.

כתיב תתחדו בשמחה את פניך, את פניך, למתוי קמך, ולמתוי בחידו לקבל אנפך, בההוא שלימו דתשתלים בההוא זמנא. דהא בזמנא דאתחרב בי מקדשא, אתרקינת מכל מה דאתמלייא. כמה דאת אמר (ירמיה טו) אמללה יולדת השבועה. וכתוב (יחזקאל כו)

אמלאה התרבה. (כאן חסר).

בא וראה, באותו זמן שהקים משה את המשכן, הסתפל בכל אותן העבודות שהיו פראוי, ואז הקים אותו. וכל אותן העבודות שיהיו בו במשכן, את כל אחת ואחת הביאו למשה. וסוד זה - (תהלים מה) בתולות אחריה רעותיה מובאות לך. מובאות לך, שכתוב וביאו את המשכן אל משה.

תוספתא

השלמה מהחשמטות (סימן ה)

מצוה להקריב קרבן, שהוא התחדשות של הלבנה בכל חודש וחודש, ובהתחדשות שלה לקרב האהבה למעלה ולמטה ולהעביר הנהמא מבית המקדש, וקרבן של ראש חודש עולה למעלה כדי להמשיך הארת הפנים ממקור העליון למטה, שנה נצרך משום מעוט והקטנת הלבנה, והשעיר שהוא של ראש חודש העביר זהמא והרחיק אותו שלא יכסה את הלבנה, ואז המשיך המשכות אצלה ממעלה למטה ומאירה הלבנה כמו שנהא. מפני שהשעיר מפנה הנהמא תמיד מהמקדש, וגורם להמשיך האור מלמעלה למטה, וקרבן זה עולה למעלה, ומפני כן כתוב בו (במדבר טז) חטאת לה, משום הנהמא ההיא שמכסה את הלבנה, והוא סוד שכתוב (בראשית ד) לפתח חטאת רבץ.

ואם תאמר, מדוע כתוב חטאת לה? - אלא ודאי השעיר הוא מעביר החטאת והיא וגורם להמשיך האור ממעלה. וזהו ושעיר עזים אחד לחטאת לה. לחטאת - להעביר לו מן המקדש. לה? - להמשיך האור מלמעלה. שכאשר החטאת מעברת, אותו אור ושמחה יורד ממעלה למטה. ועל זה עולה קרבן זה למעלה וקרבן זה נקרא כפרה, לפנות

תא חזי, בההוא זמנא דאוקים משה ית משפנא, אסתפל בכל אינון עבידאן, דהוו כדקא יאות, וכדין אוקים ליה. וכל אינון עבידאן דהוו ביה במשפנא, כל חד וחד אייתיאוו ליה למשה. ורזא דא (תהלים מה) בתולות אחריה רעותיה מובאות לך. מובאות לך דכתיב. (שמות לט) וביאו את המשכן אל משה.

תוספתא

השלמה מהחשמטות (סימן ה)

פקודא לאקרבא קרבנא דאיהו חדתותא דסיהרא בכל ירחא וירחא, ובחדותתי דילה למקרב חביבותא עילא ותתא, ולאעברא זוהמא מבי מקדשא וקרבנא דראש חודש סליק לעילא. בגין לאמשכא נהירו דאנפין ממקורא דלעילא, לתתא. דדא איצטרין בגין מיעוטא וזעירו דסיהרא, והוא שעיר דראש חודש אעבר זוהמא וסליק ליה דלא חפי לסיהרא. וכדין אנגיד נגידן לגבה מעילא לתתא ואתנהרת סיהרא כדקא יאות. בגין דשעיר מפני זוהמא תדיר ממקדשא, וגרם לאמשכא נהירו מעילא לתתא. וקרבנא דא סליק לעילא. ובגין כף פתיב בו (ביה) (במדבר כ"ט) חטאת לה. בגין ההוא זוהמא דחפי לסיהרא, ואיהו רזא דכתיב (בראשית ד) לפתח חטאת רובץ.

ואי תימא אמאי כתיב חטאת ליי, אלא ודאי ההוא שעיר מעברא ההוא חטאת, וגרם לאמשכא נהירו מעילא. ודא איהו ושעיר עזים אחד לחטאת, ליי. לחטאת, לאעברא ליה מן מקדשא. ליי, לאמשכא נהירו מעילא. דכד חטאת אתעבר, ההוא נהירו וחדוה נחית מעילא לתתא. ועל דא סליק קרבנא דא לעילא וקרבנא דא אקרי כפרה, לפנאה

לוח זיהור ש"ס דף היומי מפסקת נדרים

זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ד רמא-רמב	נדרים דף טב	ח"ד קפא-קפב	נדרים דף לב	ח"ד קכא-קכב	נדרים דף ב
ח"ד רמג-רמד	נדרים דף סג	ח"ד קפג-קפד	נדרים דף לג	ח"ד קכג-קכד	נדרים דף ג
ח"ד רמה-רמו	נדרים דף סד	ח"ד קפה-קפו	נדרים דף לד	ח"ד קכה-קכו	נדרים דף ד
ח"ד רמז-רמח	נדרים דף סה	ח"ד קפז-קפח	נדרים דף לה	ח"ד קכז-קכח	נדרים דף ה
ח"ד רמט-רנ	נדרים דף סו	ח"ד קפט-קצ	נדרים דף לו	ח"ד קכט-קל	נדרים דף ו
ח"ד רנא-רנב	נדרים דף סז	ח"ד קצא-קצב	נדרים דף לז	ח"ד קלא-קלב	נדרים דף ז
ח"ד רנג-רנד	נדרים דף סח	ח"ד קצג-קצד	נדרים דף לח	ח"ד קלג-קלד	נדרים דף ח
ח"ד רנה-רנו	נדרים דף סט	ח"ד קצה-קצו	נדרים דף לט	ח"ד קלה-קלו	נדרים דף ט
ח"ד רנז-רנח	נדרים דף ע	ח"ד קצז-קצח	נדרים דף מ	ח"ד קלז-קלח	נדרים דף י
ח"ד רנט-רס	נדרים דף עא	ח"ד קצט-ר	נדרים דף מא	ח"ד קלט-קמ	נדרים דף יא
ח"ד רסא-רסב	נדרים דף עב	ח"ד רא-רב	נדרים דף מב	ח"ד קמא-קמב	נדרים דף יב
ח"ד רסג-רסד	נדרים דף עג	ח"ד רג-רד	נדרים דף מג	ח"ד קמו-קמד	נדרים דף יג
ח"ד רסה-רסו	נדרים דף עד	ח"ד רה-רו	נדרים דף מד	ח"ד קמה-קמו	נדרים דף יד
ח"ד רסז-רסח	נדרים דף עה	ח"ד רז-רח	נדרים דף מה	ח"ד קמז-קמח	נדרים דף טו
ח"ד רסט-רע	נדרים דף עו	ח"ד רט-רי	נדרים דף מו	ח"ד קמט-קנ	נדרים דף טז
ח"ד רעא-רעב	נדרים דף עז	ח"ד ריא-ריב	נדרים דף מז	ח"ד קנא-קנב	נדרים דף יז
ח"ד רעג-רעד	נדרים דף עח	ח"ד ריג-ריד	נדרים דף מח	ח"ד קנג-קנד	נדרים דף יח
ח"ד רעה-רעו	נדרים דף עט	ח"ד רטו-רטז	נדרים דף מט	ח"ד קנה-קנו	נדרים דף יט
ח"ד רעז-רעח	נדרים דף פ	ח"ד ריז-ריח	נדרים דף נ	ח"ד קנז-קנח	נדרים דף כ
ח"ד רעט-רפ	נדרים דף פא	ח"ד ריט-ריכ	נדרים דף נא	ח"ד קנט-קס	נדרים דף כא
ח"ד רפא-רפב	נדרים דף פב	ח"ד רכא-רכב	נדרים דף נב	ח"ד קסא-קסב	נדרים דף כב
ח"ד רפג-רפד	נדרים דף פג	ח"ד רכג-רכד	נדרים דף נג	ח"ד קסג-קסד	נדרים דף כג
ח"ד רפה-רפו	נדרים דף פד	ח"ד רכה-רכו	נדרים דף נד	ח"ד קסה-קסו	נדרים דף כד
ח"ד רפז-רפח	נדרים דף פה	ח"ד רכז-רכח	נדרים דף נה	ח"ד קסז-קסח	נדרים דף כה
ח"ד רפט-רצ	נדרים דף פו	ח"ד רכט-רל	נדרים דף נו	ח"ד קסט-קע	נדרים דף כו
ח"ד רצא-רצב	נדרים דף פז	ח"ד רלא-רלב	נדרים דף נז	ח"ד קעא-קעב	נדרים דף כז
ח"ד רצג-רצד	נדרים דף פח	ח"ד רלג-רלד	נדרים דף נח	ח"ד קעג-קעד	נדרים דף כח
ח"ד רצה-רצו	נדרים דף פט	ח"ד רלה-רלו	נדרים דף נט	ח"ד קעה-קעו	נדרים דף כט
ח"ד רצז-רצח	נדרים דף צ	ח"ד רלז-רלח	נדרים דף ס	ח"ד קעז-קעח	נדרים דף ל
ח"ד רצט-ש	נדרים דף צא	ח"ד רלט-רמ	נדרים דף סא	ח"ד קעט-קפ	נדרים דף לא

לוח זיהור ש"ס דף היזמי מַסְפַּת נזיר

זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ד שפט-שצ	נזיר דף מו	ח"ד שמה-שמו	נזיר דף כד	ח"ד שא-שב	נזיר דף ב
ח"ד שצא-שצב	נזיר דף מז	ח"ד שמז-שמח	נזיר דף כה	ח"ד שג-שד	נזיר דף ג
ח"ד שצג-שצד	נזיר דף מח	ח"ד שמט-שנ	נזיר דף כו	ח"ד שה-שו	נזיר דף ד
ח"ד שצה-שצו	נזיר דף מט	ח"ד שנא-שנב	נזיר דף כז	ח"ד שז-שח	נזיר דף ה
ח"ד שצז-שצח	נזיר דף נ	ח"ד שנג-שנד	נזיר דף כח	ח"ד שט-שי	נזיר דף ו
ח"ד שצט-ת	נזיר דף נא	ח"ד שנה-שנו	נזיר דף כט	ח"ד שיא-שיב	נזיר דף ז
ח"ד תא-תב	נזיר דף נב	ח"ד שנו-שנח	נזיר דף ל	ח"ד שיג-שיד	נזיר דף ח
ח"ד תג-תד	נזיר דף נג	ח"ד שנט-שס	נזיר דף לא	ח"ד שטו-שטז	נזיר דף ט
ח"ד תה-תו	נזיר דף נד	ח"ד שסא-שסב	נזיר דף לב	ח"ד שיז-שיח	נזיר דף י
ח"ד תז-תח	נזיר דף נה	ח"ד שסג-שסד	נזיר דף לג	ח"ד שיט-שכ	נזיר דף יא
ח"ד תט-תי	נזיר דף נו	ח"ד שסה-שסו	נזיר דף לד	ח"ד שכא-שכב	נזיר דף יב
ח"ד תיא-תיב	נזיר דף נז	ח"ד שסז-שסח	נזיר דף לה	ח"ד שכג-שכד	נזיר דף יג
ח"ד תיג-תיד	נזיר דף נח	ח"ד שסט-שע	נזיר דף לו	ח"ד שכה-שכו	נזיר דף יד
ח"ד תטו-תטז	נזיר דף נט	ח"ד שעא-שעב	נזיר דף לז	ח"ד שכז-שכח	נזיר דף טו
ח"ד תיז-תיח	נזיר דף ס	ח"ד שעג-שעד	נזיר דף לח	ח"ד שכט-של	נזיר דף טז
ח"ד תיט-תכ	נזיר דף סא	ח"ד שעה-שעו	נזיר דף לט	ח"ד שלא-שלב	נזיר דף יז
ח"ד תכא-תכב	נזיר דף סב	ח"ד שעז-שעח	נזיר דף מ	ח"ד שלג-שלד	נזיר דף יח
ח"ד תכג-תכד	נזיר דף סג	ח"ד שעט-שפ	נזיר דף מא	ח"ד שלה-שלו	נזיר דף יט
ח"ד תכה-תכו	נזיר דף סד	ח"ד שפא-שפב	נזיר דף מב	ח"ד שלז-שלח	נזיר דף כ
ח"ד תכז-תכח	נזיר דף סה	ח"ד שפג-שפד	נזיר דף מג	ח"ד שלט-שמ	נזיר דף כא
ח"ד תכט-תל	נזיר דף סו	ח"ד שפה-שפו	נזיר דף מד	ח"ד שמא-שמב	נזיר דף כב
		ח"ד שפז-שפח	נזיר דף מה	ח"ד שמג-שמד	נזיר דף כג

לונה זוהר ש"ס דף היזמי מפסקת סוטה

זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ד תצה-תצו	סוטה דף לד	ח"ד תסג-תסד	סוטה דף יח	ח"ד תלא-תלב	סוטה דף ב
ח"ד תצו-תצח	סוטה דף לה	ח"ד תסה-תסו	סוטה דף יט	ח"ד תלג-תלד	סוטה דף ג
ח"ד תצט-תק	סוטה דף לו	ח"ד תסז-תסח	סוטה דף כ	ח"ד תלה-תלו	סוטה דף ד
ח"ד תקא-תקב	סוטה דף לז	ח"ד תסט-תע	סוטה דף כא	ח"ד תלז-תלח	סוטה דף ה
ח"ד תקג-תקד	סוטה דף לח	ח"ד תעא-תעב	סוטה דף כב	ח"ד תלט-תמ	סוטה דף ו
ח"ד תקה-תקו	סוטה דף לט	ח"ד תעג-תעד	סוטה דף כג	ח"ד תמא-תמב	סוטה דף ז
ח"ד תקז-תקח	סוטה דף מ	ח"ד תעה-תעו	סוטה דף כד	ח"ד תמג-תמד	סוטה דף ח
ח"ד תקט-תקי	סוטה דף מא	ח"ד תעז-תעח	סוטה דף כה	ח"ד תמה-תמו	סוטה דף ט
ח"ד תקיא-תקיב	סוטה דף מב	ח"ד תעט-תפ	סוטה דף כו	ח"ד תמו-תמז	סוטה דף י
ח"ד תקיג-תקי�	סוטה דף מג	ח"ד תפא-תפב	סוטה דף כז	ח"ד תמט-תנ	סוטה דף יא
ח"ד תקטו-תקטז	סוטה דף מד	ח"ד תפג-תפד	סוטה דף כח	ח"ד תנא-תנב	סוטה דף יב
ח"ד תקיז-תקיח	סוטה דף מה	ח"ד תפה-תפו	סוטה דף כט	ח"ד תנג-תנד	סוטה דף יג
ח"ד תקיט-תקכ	סוטה דף מו	ח"ד תפז-תפח	סוטה דף ל	ח"ד תנה-תנו	סוטה דף יד
ח"ד תקכא-תקכב	סוטה דף מז	ח"ד תפט-תצ	סוטה דף לא	ח"ד תנו-תנח	סוטה דף טו
ח"ד תקכג-תקכד	סוטה דף מח	ח"ד תצא-תצב	סוטה דף לב	ח"ד תנט-תס	סוטה דף טז
ח"ד תקכה-תקכו	סוטה דף מט	ח"ד תצג-תצד	סוטה דף לג	ח"ד תסא-תסב	סוטה דף יז

תפילה קצרה לאומרה קדם הלימוד

לְשֵׁם יְחִיד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁבְעִינְהִיה וְכו'. עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל לְאֶמְקָא שְׁבִינְתָא מַעְפְּרָא, וְלַעֲלוֹי שְׁבִינְת עוֹזְנֵנּוּ אִם הַבְּנִים שְׂמֵחָה, עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הַרְיָנִי מְקַשֵּׁר עֲצָמִי בְּלִמּוֹד הַקְדוּשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כָּל הַתְּנַאִים וְהַצְדִּיקִים הַכְּתוּבִים בְּזוֹהַר הַקְדוּשׁ וּבְרָאשֵׁם הַתְּנַא הָאֱלוּכִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִי יוֹחָאי וְרַבִּי אֱלֶעָזָר בְּנֵי. וְעַל יְדֵי זֶה תִּתְקַוֶּינִי תְּפִילַת דְּדוֹר הַמַּלְפָּה עִ"ה (הַחֵלִים ס"א ד' ה') כִּי הָיִיתָ מְחַסֵּה לִי מִגְדָּל עֵץ מִפְּנֵי אוֹיֵב. אֲגִידָה בְּאַהֲלָךְ עוֹלָמִים אַחֲסֶה כַסְתֵּר בְּנִפְיָךְ סִלְה. וְאֶזְכֶּה שְׁבָלִימוֹדֵינִי זֶה יְהִי שְׂפֹתֵיהֶם דּוֹכְבוֹת בְּקִבְרִי, לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַחֲכֶה לַעֲשׂוֹת נֶחֱת רִוַח לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבְהֵרִין סִפְרָא סִפְרָא חוֹזֵר, וּבְקִין יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי, וְרָאָה אֵל עַבְדֶּיךָ פְּעֻלָּה וְהִדְרֶךְ עַל בְּנֵיהֶם. וְיְהִי נָעִם אֲדִנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה, וְיְהִי נָעִם אֲדִנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה (הַחֵלִים צ' ס"ז י"ג). (סוד ה')

רַבּוֹן הָעוֹלָמִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲרוֹנִים, אֵב הַרְחִמְסִים וְהַסְּלִיחוֹת. מוֹדִים אֲנֵחֵנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּקִדְּה וּבְהַשְׂתַּחֲוֶיְהוּ, שְׂכַרְבְּתֵנוּ לְהוֹרֵתְךָ וְלַעֲבוֹדֵתְךָ עֲבוֹדַת הַקְדָּשׁ, וְנִתְתָּ לָנוּ חֵלֶק בְּסוֹדוֹת הוֹרֵתְךָ הַקְדוּשָׁה. מַה אָנֹכִי, מַה חַיִּינוּ, אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד גְּדוֹל כְּזֶה. עַל כֵּן אֲנֵחֵנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, שְׂתַמְחֹל, וְתַסְּלַח, לְכָל חַטָּאתֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ, וְאַל יְהִי עוֹנוֹתֵינוּ מְבַדִּילִים בֵּינֵנוּ לְבִינֶיךָ.

וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂתַבְּרוּנוּ לְכַבְּיוֹ לְרִאֲתֶךָ וְאַחֲבַתְךָ, וְתַקְשִׁיב אוֹנִיךָ לְדַבְּרֵינוּ אֵלֶיךָ, וְתַפְתַּח לְכַבְּיוֹ הַעֲרַל בְּסוֹדוֹת תּוֹרַתְךָ, וְיִהְיֶה לְמוֹדֵנוּ זֶה נֶחֱת רִוַח לְפָנֶיךָ כַּסָּא כְּבוֹדְךָ בְּרִית נִיחוּת. וְתִאֲצִיל עֲלֵינוּ אוֹר מְקוֹר נִשְׁמַתֵנוּ כָּכָל בְּחֵינֵינוּ, וְשִׁיתְנוּצְצֵנוּ נִיצוּצוֹת עַבְדֶּיךָ הַקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר עַל יָדֶם גְּלִיתָ דְּבָרֶיךָ אֵלֶיךָ בְּעוֹלָם. וְזִכּוֹתֶם, וְזִכּוֹת אֲבוֹתֶם, וְזִכּוֹת תּוֹרַתְכֶם, וְהַמְּיֻוָּתְכֶם, וְהַקְדָּשְׁתֶּם, יַעֲמֹד לָנוּ לְכָל נַפְשַׁל בְּדָבָרִים אֵלֶיךָ. וּבְזִכּוֹתֶם תֵּאִיר עֵינֵינוּ בְּמָה שְׂאֵנוּ לוֹמְדִים. כְּמֵאמַר נְעִים וְנִירוֹת יִשְׂרָאֵל "גַּל עֵינֵי וְאִפְסִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ". וְיְהִי לְרְצוֹן אֲמִרֵי פִי וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צִוְרֵי וְנוֹאֲלֵי. כִּי יְיָ וְתֵן חֲבִטָּה מְפִיֵי דַעַת וְתַבְּנֹה:

לאחר קריאת הזוהר יאמר תפלה זו בכונת הלב:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵי שִׁתְּקוּם בְּנֵי עֲתָה מְקַרָּא שְׂפִתוֹב "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצַל יְדֵי בְּסִיתֶיךָ לְנַעַם שְׂמִים וְלִיסֵד אֲרִיז", לְהַעֲלוֹת לְרוּחִים וְלַתְּקַן תְּרִיסוֹת וְחַרְבוֹת הַשְּׂבִינְה הַקְדוּשָׁה לְקַשּׁוּט וּפְנוּרְפִירָא עֲלֵיךָ וְלֶאֱרַמְוִן שְׁעַל מְכּוֹנֵנוּ יֵשֵׁב לְחִזּוֹר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה וְקוּם בְּנֵנוּ מִחֵרָה מְקַרָּא שְׂפִתוֹב "וְיִהְיֶה אוֹר חֲלֻבְנָה כַּאוּר חַמְחָה וְאוֹר חַמְחָה וְיִהְיֶה שְׂבַעֲתִים כַּאוּר שְׂבַעֲתִים הַיּוּמִים". וְזִכּוֹת הַרְשִׁיב" הַקְדוּשׁ וּבְנֵי רַבִּי אֱלֶעָזָר, וְיוֹתָם כֵּן עֲזִיחוּ, יַעֲמֹד לָנוּ לְתַקַּן הָעוֹלָם מִיּוֹם שְׂנַבְרָא עַד סוֹפֵי בְּרֻצְנוּ וְכַרְצוֹן יִרְאוּ. וּבְזִכּוֹת חֵיוֹתֵנוּ עֲסוּקִים בְּחִכְמָה הַזּוֹאת, עַל יְדֵי הַתְּקַרֵּב הַנְּאוּלָּה, וְיִשְׁעֵתָהּ מְחַרְה תְּצַמִּיחַ, לַעֲלוֹי שְׂבִינְת עוֹזְנֵנוּ בְּמַחְרָה בְּיָמֵינוּ. וְיִקְוִים בְּנֵי מְקַרָּא שְׂפִתוֹב "וְיֵאמַר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר", וְיִזְרַח עֲלֵינוּ אוֹר יְיָ, בְּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֲחֵד וְשְׂמוֹ אֲחֵד, אֲמֵן נֹצֵחַ סִלְה וְעַד.

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלוֹהֵי וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵי שְׂוִפִּיתֵנִי לְלַמּוֹד וְלַחֲנוּת כַּסְפֵּר הַקְדוּשׁ הַזֶּה וְיִתְרָה עֲלֵיךָ, וְזִכּוֹת הַתְּנַאִים הַקְדוּשִׁים שְׂלִמְדֵנוּ תּוֹרַתְכֶם יַעֲמֹד לָנוּ וְלוֹרְעֵנוּ וְנִזְכָּה לְחַבְּמַתְת הַנְּבִיא (ישעיה נ"ג, כ"ב) וְכֹא לְצִיּוֹן נוֹאֵל וְלְשִׁבֵי פִשַׁע בְּיַעֲקֹב נָאִם ה'. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אֲמַר יְהוָה רִוַחֵי אֲשֶׁר עֲלֶיךָ וְדַבְּרֵי אֲשֶׁר שְׂמַתִּי בְּפִיךָ לֹא יִמְוָשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי וְרַעַד וּמִפִּי וְרַעַד אֲמַר ה' מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. וְיִתְקַוֶּינִי בְּנֵנוּ הַנְּבִיאָה (ישעיה נ"א, ט"ז) וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצַל יְדֵי בְּסִיתֶיךָ לְנַעַם שְׂמִים וְלִיסֵד אֲרִיז וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אֲתָה. וּבְרַפַּת מוֹשֶׁה רַעִיא מְהִימָנָא תַתְּגַלָּה בְּמַחְרָה דִּדְךָ, ה' בְּדָר נִתְחַנֵּנוּ וְאִין עֲמֵנוּ אֵל נִבְר, וְרֵאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לְבָנוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישְׁעֶתְךָ בְּאֵמַת כְּמֵאמַר לְצִיּוֹן מִלְּךָ אֱלֹהֶיךָ, בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אֲמֵן וְאָמֵן. (סוד ה')

אֵלְהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלַךְ רַחֲמָן רַחֵם עֲלֵינוּ טוֹב וּמְטִיב הַדְּרָשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ וְעֲלֵינוּ בְּחֵמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגֻלַּל אֲבוֹת שְׁעֵשׂוּ רְצוּנָךְ. בְּנָה בֵּיתְךָ בְּכַתְחֵלָה וּבְנוּן מִקְדְּשֶׁךָ עַל מְכּוֹנֵנוּ. וְחַרְאֵנוּ בְּכַנְּנוּ וְשְׂמַחְנוּ בְּתַקְוֵנוּ. וְהַשֵּׁב שְׁבִינְתְךָ לְחוֹבוֹ, וְהַשֵּׁב בְּהַגִּים לְעַבְדוֹתֶם וְלוֹוִיִּם לְדוּכְבָּם לְשִׁירִם וְלִמְרָם. וְהַשֵּׁב יִשְׂרָאֵל לְנְוִיהֶם. וְתַלְתָּה הָאֲרִיז דַּעַת אֶת ה' לְרִאֲהָ וְלֶאֱחַבָּה אֶת שְׂמַךְ הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. (סוד ה')